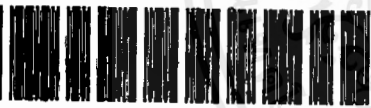




ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัย

SUKHOTHAI HISTORICAL STUDY CENTRE

นายสุจิตต์ บุรพันธ์



A022272

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน.....
วัน เดือน ปี.....

02504

022272

-๐๓๓ ๒๕๔๐

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรม ภาควิชาครุศาสตรอุตสาหกรรม

คณะครุศาสตรอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา ๒๕๓๙

- หัวข้อวิทยานิพนธ์ ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัย
 นักศึกษา นายสุจิณณ์ บุรพรรัตน์
 คณะ ศึกษาศาสตร์อุตสาหกรรม
 ภาควิชา ศึกษาศาสตร์สถาปัตยกรรม
 สาขา สถาปัตยกรรม
 อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ สุรศักดิ์ กังขาว

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ ได้รับการตรวจพิจารณาและเห็นชอบ
 แล้ว ซึ่งอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต ประจำปีการ
 -ศึกษา 2539

..... คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์อุตสาหกรรม --
 (ร.ศ.ดร. ปรีชาพร องค์อนุตรโรจน์)
 ประธานกรรมการ
 (อาจารย์ สุรศักดิ์ กังขาว)
 กรรมการ
 (อาจารย์ วิโรจน์ นิพัทธนะวัฒน์)
 กรรมการ
 (อาจารย์ สมิทธิ หวังเจริญ)
 กรรมการ
 (อาจารย์ สุทัศน์ จุฬามณี)
 กรรมการ
 (อาจารย์ สมพล คำรงเสถียร)
 กรรมการ
 (อาจารย์ รามณรงค์ ภูมิศกกาญจนา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ความเป็นมาของโครงการ

เนื่องจากในปัจจุบัน อุทยานประวัติศาสตร์ ได้เปิดบริการแก่นักท่องเที่ยว นักศึกษาและประชาชนทั่วไป ได้สัมผัสกับอาณาจักรสุโขทัย ที่มีความงดงามทางด้านสถาปัตยกรรม ซึ่งกระจายอยู่รอบเมืองเก่า รวมทั้งความงดงามทางโบราณสถาน วัตถุ หรือร่องรอยความยิ่งใหญ่ ซึ่งปรากฏอยู่ทั่วไป จึงทำให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ได้ชมความงามทางสถาปัตยกรรมของด้านเมืองเก่า โบราณสถานต่าง ๆ ทั่วไป จึงได้เพียงแต่ความเพลิดเพลิน จึงลืมนึกถึงความเข้ามาทางประวัติและอารยธรรม ประเพณีที่สำคัญต่าง ๆ ในอดีตการณ์

ดังนั้น เพื่อที่จะได้เป็นการโน้มน้าวชักจูงจิตใจคนทั่วไป ให้หันมาสนใจต่อพื้นฐานความเป็นมาในอดีต ได้รับรู้ภูมิหลัง ประวัติความเป็นมาตลอดจนเรื่องราวต่าง ๆ ที่สำคัญ ที่เกิดขึ้น ภาครัฐจึงมีนโยบายที่จะส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม ซึ่งมีคุณค่าทางศิลปกรรม-สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์และ โบราณคดี เพื่อที่จะให้อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย มีความพร้อม ความสมบูรณ์ ในด้านการบริการนักท่องเที่ยว และเป็นการพัฒนา ส่งเสริมในด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ด้วยเหตุผลดังกล่าว อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ที่มีนโยบายในการจัดตั้งศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ เพื่อที่จะให้เป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ การค้นคว้า-วิจัยทางประวัติศาสตร์ของเมืองสุโขทัย และสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่จะส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนของประชาชน ในเรื่องทางประวัติศาสตร์ภูมิหลังในอดีต ที่ประชาชน นิสิต นักศึกษา ภิกษุ สามเณร และบุคคลทั่วไป สามารถที่จะเรียนรู้ได้อย่างละเอียด ชัดเจน จากการศึกษาจากสถานที่จริงหรือศูนย์รวบรวมแห่งใดแห่งหนึ่ง ซึ่งได้นำประวัติศาสตร์โบราณคดี วัตถุ มารวบรวมไว้ในที่เดียวกัน

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. วัตถุประสงค์ด้านนโยบาย

- เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมศิลปโบราณวัตถุ ศิลปพื้นบ้านของจังหวัด
- เพื่อเป็นศูนย์ประวัติศาสตร์ที่จัดแสดงประวัติศาสตร์ โบราณคดีต่าง ๆ
- เพื่อเป็นศูนย์กลางแห่งการศึกษา รวบรวมและให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์ของเมืองสุโขทัย
- เพื่อเป็นสถานที่สำคัญ เพื่อการท่องเที่ยว และพักผ่อนหย่อนใจ

2. วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์

1. รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต่อการออกแบบทั้งในด้านกายภาพ และองค์ประกอบทางสังคม-วัฒนธรรม ได้ครบถ้วน
2. วิเคราะห์ความคิดต่าง ๆ ที่เหมาะสมจากข้อมูลที่รวบรวมมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. จัดทำรายละเอียดโครงการ เพื่อการออกแบบสถาปัตยกรรม
4. นำความรู้และข้อมูลต่าง ๆ มาประยุกต์ในการออกแบบสถาปัตยกรรม
5. สรุปและประเมินผล ผลงานการออกแบบ ศึกษาค้นคว้า

วิธีดำเนินการศึกษา

ขั้นค้นคว้า

- รวบรวมข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์ของเมืองสุโขทัยจากเอกสารและจากสถานที่จริง
- ศึกษารวบรวมสภาพทั่ว ๆ ไป ของเมืองสุโขทัย ทั้งในคัมภีร์เมือง ปิงจัยทางภาพถ่าย เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
- รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่จะต้องใช้ในการจัดทำรายละเอียดโครงการตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ขั้นวิเคราะห์

- วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านการบริหาร หน้าที่ พื้นที่ใช้สอย เทคโนโลยี ระบบอาคาร
- วิเคราะห์แนวความคิด ข้อดี-ข้อเสีย ของอาคารประเภทเดียวกัน
- วิเคราะห์การเลือกที่ตั้งโครงการ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ขั้นสังเคราะห์

- แนวความคิดที่นำมาออกแบบอาคาร
- รายละเอียดของโครงการ เพื่อการออกแบบ

ขั้นทำการออกแบบและแสดงผลงาน

ขั้นสรุปและประเมินผลวิทยานิพนธ์

ผลการวิจัย

โครงการศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ เป็นโครงการที่สนองตอบให้ด้านการศึกษา เป็นแหล่งให้ความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ของเก่าสุโขทัย ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ในความเป็นท้องถิ่นของตน อีกทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

สรุปผลการวิจัย

จากการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ศูนย์ประวัติศาสตร์เป็นสถาบันการศึกษาในอีกรูปแบบหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นสำหรับบุคคลทั่วไป ไม่จำกัด เพศ วัย ฐานะและระดับความรู้ โดยการถ่ายทอดความรู้ผ่านทางรูปจำลอง (MODEL) วัตถุโบราณ ศึกษาค้นคว้า การบำรุงรักษา และการจัดแสดงที่เสนอความรู้ทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นเรื่องราว
2. ลักษณะการจัดแสดงในศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัย มีลักษณะที่เป็นรูปแบบเฉพาะตัว ในเรื่องการจัดแสดงสภาพเหตุการณ์ในอดีต ด้วยระบบเทคนิคที่ทันสมัย ในเรื่องของวัตถุที่นำมาจัดแสดง ลักษณะการจัดแสดงและระบบที่เกี่ยวข้อง
3. การออกแบบต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมรอบตัว ทั้งทางด้านกายภาพ เนื้อที่ในการจัดแสดง สถานที่ตั้ง เวลา ระยะทาง ตลอดจนถึงจิตวิทยาของผู้เข้าชม
4. สถานที่ตั้งโครงการจะมีผลต่อการประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานเพื่อสนองวัตถุประสงค์ของศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัย ที่ตั้งที่เหมาะสมจะส่งเสริมให้ประชาชนรับรู้และเข้าร่วมในกิจกรรมมากขึ้น
5. ปัจจุบัน ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ ซึ่งมีแห่งเดียวและต้องไร้ค่าใช้จ่ายสูงในการก่อสร้าง และความชำนาญเป็นพิเศษของการจัดแสดงในระบบต่าง ๆ ดังนั้น ศูนย์ประวัติศาสตร์จึงมีนโยบายในการเผยแพร่ศิลปและวัฒนธรรม ประเพณีและทางประวัติศาสตร์ที่สมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. รัฐบาลควรให้ความสนใจและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ทุกประเภท ทั้งของราชการและเอกชนอย่างจริงจัง เพื่อให้ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์เป็นประโยชน์กับประชาชนอย่างเต็มที่ ยิ่งศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์มีประสิทธิภาพประชาชนย่อมต้องให้ความสนใจอย่างแน่นอน เพราะได้ความรู้รวดเร็วและพักผ่อนไปในตัว
2. เนื่องจากเป็นอาคารทางศิลปวัฒนธรรม การออกแบบควรคำนึงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของอาคารทางด้านศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น และคำนึงถึงความเหมาะสมสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่
3. เทคนิควิธีการจัดแสดง ควรให้สามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจความเพลิดเพลินแก่ผู้ชมทุกระดับอายุ รวมทั้งสามารถนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นสื่อในการเร่งเร้า และกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดความสนใจและเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น
4. ศึกษาถึงการนำเอาสภาพแวดล้อมที่มีอยู่มาก่อนให้เกิดประโยชน์สูงสุดคือตัวอาคาร โครงการ และผู้ใช้อาคาร
5. การออกแบบควรคำนึงถึงการขยายตัวในอนาคต โดยยังคงรักษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบเดิมได้อย่างสมบูรณ์
6. ควรมีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กิจกรรมของศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์สู่สาธารณชน รวมทั้งจัดกิจกรรมร่วมระหว่างศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์กับประชาชนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงด้วยดี ตามวัตถุประสงค์ เพราะได้รับความอนุเคราะห์ทาง

ด้านข้อมูล คำแนะนำ ตลอดจนความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายดังนี้

- อาจารย์ สุรศักดิ์ กิ่งขาว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
- คณะกรรมการวิทยานิพนธ์ทุกท่าน
- เจ้าหน้าที่กรมศิลปากร, กองโบราณคดี ที่ 3
- นาง วรณี ภูมิจิตร หัวหน้าฝ่ายโครงการ ส่วนอำนวยการ สำนักโบราณคดี และ
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
- คุณวโรภาส สถาปนิง ภูมิสถาปัตยกรรม
- คุณพนิดา จิตรเลขา หัวหน้าอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
- เจ้าหน้าที่สำนักงานผังเมือง กรุงเทพฯ
- เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง สำหรับทุกท่านที่ได้กล่าวมาข้างต้น ไว้ ณ ที่นี้ด้วย และผู้มีพระ
คุณอีกมากมาย ที่ให้การสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้รวมถึง บิดา มารดา และเพื่อน ๆ ทุกคน
ที่เป็นกำลังใจ

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

นาย สุจิณณ์ บุรพรัตน์

ผู้ทำวิทยานิพนธ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญเรื่อง	จ
สารบัญตารางประกอบ	ฉ
สารบัญภาพประกอบ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของโครงการ	1
1.2 เหตุผลในการเสนอวิทยาสาตร์	1
1.3 ความเป็นมาของปัญหา	2
1.4 แนวทางแก้ปัญหา	3
1.5 วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์	3
1.6 วัตถุประสงค์ของโครงการ	3
1.7 ขอบเขตของวิทยานิพนธ์	4
1.8 ขอบเขตของการออกแบบ	4
1.9 วิธีการดำเนินงานวิทยานิพนธ์	5
1.10 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 การศึกษาและการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการเบื้องต้น	7
2.1 ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์	7
2.1.1 ข้อมูลพื้นฐานทางประวัติศาสตร์	7
2.1.2 แหล่งโบราณคดี	12
2.1.3 ความสำคัญของเมืองสุโขทัย	18
2.1.4 ความรุ่งเรืองทางศาสนาและวัฒนธรรม	20
2.1.5 ความเจริญด้านเทคนิค วิชา กับ สังคม	22
2.1.6 มรดกทางศิลปของสุโขทัย	22
2.1.7 สรูปลักษณะเด่นของจังหวัด	23

2.2	การศึกษาข้อมูลด้านนโยบาย	24
2.2.1	นโยบายและหน่วยงานที่รับผิดชอบ	24
2.2.2	วัตถุประสงค์และการดำเนินงานจัดตั้งโครงการ	27
2.3	การศึกษาข้อมูลด้านสังคม	32
2.3.1	ความหนาแน่นของประชากร	32
2.3.2	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดสุโขทัย	33
2.3.3	การศึกษา	63
2.3.4	ศาสนา	63
2.4	การศึกษาข้อมูลด้านเศรษฐกิจ	64
2.4.1	เศรษฐกิจของจังหวัด	64
2.4.2	สภาพการท่องเที่ยวของจังหวัด	65
2.4.3	แสดงการศึกษาแหล่งที่มาของเงินทุน	68
2.5	การศึกษาข้อมูลด้านกายภาพ	70
2.5.1	ที่ตั้งและอาณาเขต	70
2.5.2	ลักษณะภูมิประเทศ	71
2.5.3	ภูมิอากาศ	71
2.5.4	แหล่งน้ำชลประทาน	71
2.5.5	การใช้ที่ดินในจังหวัด	73
2.5.6	การคมนาคมขนส่ง	74
2.5.7	การคมนาคมทางรถไฟ	75
2.5.8	การคมนาคมทางอากาศ	75
2.5.9	สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับโครงการ	75
2.6	การวิเคราะห์สภาพที่ตั้งโครงการ	87
2.6.1	หลักในการพิจารณาที่ตั้งโครงการ	87
2.6.2	การวิเคราะห์สภาพที่ตั้งโครงการ	91
2.7	การศึกษาอาคารตัวอย่าง	105
2.7.1	อาคารตัวอย่างในประเทศ	105
2.7.2	อาคารตัวอย่างนอกประเทศ	121

บทที่ ๘ การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถาปัตยกรรม	125
3.1 การศึกษาบทบาทหน้าที่ของโครงการ	125
3.2 การศึกษาและวิเคราะห์การดำเนินงานของโครงการ	134
3.2.1 การศึกษาและวิเคราะห์โครงสร้างการบริหารงานโครงการ	136
3.2.2 การเปรียบเทียบจำนวนเจ้าหน้าที่โครงการ	139
3.2.3 การศึกษาและวิเคราะห์รายละเอียดด้านบุคคลากร อัตราค่าจ้างและเจ้าหน้าที่	143
3.3 การศึกษาและวิเคราะห์ผู้ใช้โครงการ	148
3.3.1 การศึกษาและวิเคราะห์โครงสร้างการบริหารงานโครงการ	148
3.3.2 การศึกษาและวิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้โครงการ	150
3.3.3 การศึกษาและวิเคราะห์ผู้ใช้โครงการ	155
3.4 การศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบ และพื้นที่ใช้สอยของโครงการ	158
3.4.1 การศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบของโครงการ	158
3.4.2 การศึกษาและวิเคราะห์กิจกรรม และข้อพิจารณา ในการออกแบบองค์ประกอบ	164
3.4.3 การศึกษาเรื่องเวลาเข้าชม	175
3.4.4 การศึกษาและวิเคราะห์การจัดแสดง	175
3.4.5 การศึกษาและวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยของโครงการ	204
3.4.6 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	209
3.5 การศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะพิเศษทางสถาปัตยกรรม	252
3.5.1 สำนักงาน	252
3.5.2 ร้านอาหาร	252
3.5.3 ห้องประชุม	258
3.5.4 ห้องสมุด	268
3.5.6 คลังพิพิธภัณฑ์	271
3.6 การศึกษาระบบเทคนิค และวิเคราะห์ระบบเทคนิค	278
3.6.1 ระบบโครงสร้าง และวัตถุโครงสร้าง	278
3.6.2 ระบบการจัดแสดง	282
3.6.3 ระบบเสียงการป้องกันเสียง	293
3.6.4 ระบบแสงสว่างและระบบไฟฟ้า	294
3.6.5 ระบบปรับอากาศ	301

3.6.6 ระบบสาขาภิบาล	304
3.6.7 ระบบรักษาความปลอดภัย	307
3.6.8 ระบบป้องกันและควบคุมอัคคีภัย	312
3.7 การศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโครงการ	314
บทที่ 4 การออกแบบทางสถาปัตยกรรม	323
4.1 แนวความคิดในการออกแบบ	323
4.2 การออกแบบสถาปัตยกรรม	328
บทที่ 5 บทสรุปข้อเสนอแนะ	354
บรรณานุกรม	356



สารบัญตาราง

ตารางที่

1. แสดงตารางจำนวนประชากรในจังหวัด	32
2. แสดงตารางโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ของจังหวัดสุโขทัย	64
3. แสดงตารางการใช้ที่ดินในจังหวัดสุโขทัย	83
4. แสดงตารางการเลือกที่ตั้งโครงการ	138
5. แสดงแผนภูมิการแบ่งส่วนบริหารงานของศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัย	139
6. แสดงการเปรียบเทียบจำนวนเจ้าหน้าที่ในโครงการ	139
7. แสดงการศึกษาและวิเคราะห์รายละเอียดค่านบุคลากรอัตรากำลังเจ้าหน้าที่	143
8. แสดงพฤติกรรมของผู้ให้โครงการ	151
9. แสดงพฤติกรรมของผู้มาเป็นส่วนตัว	152
10. แสดงพฤติกรรมของผู้เข้าชมที่มาเป็นหมู่คณะ	152
11. แสดงพฤติกรรมของนักวิชาการ	153
12. แสดงพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา	153
13. แสดงพฤติกรรมแขกหรือบุคคลสำคัญ	154
14. แสดงพฤติกรรมของวัตถุจัดแสดง	155
15. แสดงจำนวนครั้งการใช้ห้องประชุม	156
16. แสดงตารางการเรียนการสอน	157
17. แสดงตารางศึกษาองค์ประกอบของโครงการ	158
18. แสดงการศึกษาและวิเคราะห์กิจกรรมและข้อพิจารณาในการออกแบบขององค์ประกอบ	164
19. แสดงสรุปพื้นที่ใช้สอยของโครงการ	218
20. แสดงสัดส่วนของโครงการ	227
21. แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการ	228
22. แสดงความสัมพันธ์งานบริหาร	229
23. แสดงความสัมพันธ์งานธุรการ	230
24. แสดงความสัมพันธ์งานอาคารสถานที่	231
25. แสดงความสัมพันธ์งานทะเบียนวัดดู	232
26. แสดงความสัมพันธ์งานซ่อมแซมวัดดู	234
27. แสดงความสัมพันธ์งานค้นคว้าวิจัย	235
28. แสดงความสัมพันธ์งานประชาสัมพันธ์	236
29. แสดงความสัมพันธ์ส่วนห้องสมุด	237
30. แสดงความสัมพันธ์ส่วนห้องประชุม	239

31. แสดงความสัมพันธ์งานนิทรรศการ	240
32. แสดงความสัมพันธ์ส่วนบริการสาธารณะ	241
33. แสดงความสัมพันธ์ส่วนโรงอาหาร	243
34.. แสดงความสัมพันธ์จอดรถ	244
35. แสดงความสัมพันธ์งานวิศวกรรม	245
36. แสดงความสัมพันธ์งานช่างทั่วไป	246
37. แสดงความสัมพันธ์งานศิลปกรรม	247
38. แสดงความสัมพันธ์งานโสตทัศนศึกษา	248
39. แสดงตารางปริมาณต่อที่นั่ง ห้องประชุมประเภทต่างๆ	259
40. แสดงอัตราส่วนระหว่างจำนวนคนที่ใช้ AUDITORIUM กับทางออกฉุกเฉิน	267
41. แสดงตารางการเปรียบเทียบโครงสร้าง LONG SPAN	280



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

รูปที่

1. แสดงภาพอาณาจักรสุโขทัย	11
2. แสดงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย	35
3. แสดงภาพอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย	39
4. แสดงรูปวัดมหาธาตุ	40
5. แสดงผังอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย	51
6. แสดงบรรยากาศในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย	59
7. แสดงนาฏศิลป์หน้าพระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหง	60
8. แสดงขบวนแห่จากบ้านสู่วัด	61
9. แสดงเมืองสุโขทัยในปัจจุบัน	75
10. แสดง IDEA SITE	89
11. แสดงที่ตั้ง A	91
12. แสดงที่ตั้ง B	95
13. แสดงที่ตั้ง C	98
14. แสดงผังอุทยานประวัติศาสตร์	102
15. แสดง SITE ANALYSIS	103
16. แสดงรูปอาคารตัวอย่างอยุธยา	105
17. แสดงแปลนพื้นที่จัดแสดง	109
18. แสดงระบบ CIRCULATION	111
19. แสดงอาคารตัวอย่างอยุธยา	112
20. แสดงอาคารตัวอย่างศูนย์วัฒนธรรม	117
21. แสดงอาคารตัวอย่างนอกประเทศ	121
22. แสดงเส้นทางการสัญจรในการชมพิพิธภัณฑ์	124
23. แสดงภาพกรุงศรีอยุธยา สมัยรุ่งเรือง	176
24. แสดงภาพจิตรกรรมฝาผนัง	177
25. แสดงภาพการจัดแสดงพิพิธภัณฑ์ถาวร	187
26. แสดงภาพการหาพื้นที่สัญจรในส่วนแสดง	188
27. แสดงภาพรูปร่างขนาดห้องประชุม	258
28. แสดงรูปตัดเพดานห้องประชุม	260
29. แสดงการออกแบบผนังเพื่อการสะท้อนเสียง	261
30. แสดงการจัดที่นั่ง	262

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

31. แสดงรูปตัดการทำช่องระบายอากาศ	268
32. แสดงภาพระยะต่างๆ ของการใช้สอยบริเวณที่อ่านหนังสือ	270
33. แสดงภาพการจัดเก็บวัตถุจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย	273
34. แสดงภาพการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ของประเทศไทย	274
35. แสดงภาพการจัดแสดงด้วยหุ่นจำลอง	275
36. แสดงการทำหุ่นจำลองด้วยดินเหนียว	277
37. แสดงการใช้โครงสร้างลักษณะต่างๆ ในโครงสร้าง LONG SPAN	281
38. แสดงการจัดทางเดิน	286
39. แสดงการตั้งตู้กระจกในแบบต่างๆ	291
40. แสดงขอบเขตของการมอง	292
41. แสดงระยะของสามมมอง	293
42. แสดงการใช้แสงประดิษฐ์ในลักษณะต่างๆ	299
43. แสดงระบบปรับอากาศที่ใช้ในโครงการ	302
44. แสดงระบบน้ำปะปาที่ใช้ในอาคาร	306
45. แสดงรูปภาพ CONCEPT DESIGN ในการออกแบบ	323
46. แสดงผังบริเวณที่ตั้งโครงการ LAY - OUT	328
47. แสดงแปลนพื้นที่ชั้นที่ 1 GROUND FLOOR PLAN	329
48. แสดงแปลนพื้นที่ชั้นที่ 2 SECOND FLOOR PLAN	330
49. แสดงรูปด้าน ELEVATION A, B, C, D	331
50. แสดงรูปตัด SECTION A, B	332
51. แสดงแผนการทำวิทยานิพนธ์	333
52. แสดงความเป็นมาของโครงการ	333
53. แสดงเหตุผลในการเสนอวิทยานิพนธ์	334
54. แสดงการศึกษาความสำคัญของจังหวัด	334
55. แสดงการศึกษาข้อมูลสนับสนุนทางด้านนโยบาย	335
56. แสดงการศึกษาข้อมูลสนับสนุนทางด้านเศรษฐกิจ	335
57. แสดงการศึกษาข้อมูลสนับสนุนทางด้านสังคม	336
58. แสดงการศึกษาข้อมูลสนับสนุนทางด้านกายภาพ	336
59. แสดงแผนภูมิการบริหารโครงการ	337
60. แสดงผู้ใช้โครงการ	337
61. แสดงพฤติกรรมในการใช้เวลา	338
62. แสดงพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ	333

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

63. แสดงองค์ประกอบย่อยของโครงการ	339
64. แสดงความต้องการพื้นที่ใช้สอยของโครงการ	339 - 340
65. แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ	341 - 342
66. แสดงแนวความคิดในการเลือกที่ตั้ง	343
67. แสดงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่ตั้งโครงการ	344
68. แสดงการวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ	344
69. แสดงการจัดกลุ่มขององค์ประกอบที่ตั้งโครงการ	344
70. แสดงเส้นทางการสัญจรของผู้ใช้โครงการ	345
71. แสดงการจัดวางพื้นที่โครงการ ลงในที่ตั้ง	345
72. แสดงการจัดวางพื้นที่โครงการในแนวตั้ง	346
73. แสดงการวิเคราะห์ระบบเทคนิคที่เหมาะสมกับโครงการ	346
74. แสดงแนวความคิดในการออกแบบ	347
75. แสดงการจัดนิทรรศการถาวร	347
76. แสดงผังบริเวณที่ตั้งโครงการ	348
77. แสดงผังพื้นที่ชั้นที่ 1 GROUND FLOOR PLAN	348
78. แสดงผังพื้นที่ชั้นที่ 2 SECOND FLOOR PLAN	349
79. แสดงรูปด้านอาคาร A , B , C , D	349
80. แสดงรูปตัดอาคาร SECTION A , B	350
81. แสดงทัศนียภาพ ภายนอก และภายในอาคาร	350
82. แสดงทัศนียภาพภายนอก PERSPECTIVE	351
83. แสดงทัศนียภาพภายใน INTERIOR	351
84. แสดงหุ่นจำลองของโครงการ MODEL	352 - 353

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

สุโขทัย เป็นอาณาจักรหนึ่งที่มีความสำคัญและถือได้ว่าเป็นราชธานีแห่งแรกของชนชาติไทย ที่สะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ชีวิตจิตใจของประชาชนในยุคสมัยต่าง ๆ ที่สืบเนื่องต่อกันมาจนถึงยุคสมัยของเราในปัจจุบัน โบราณ ศิลปวัตถุสถาน เมืองสุโขทัยซึ่งเริ่มตั้งแต่ พุทธศตวรรษที่ 18-20 รวมระยะเวลาประมาณ 700 ปี เป็นหลักฐานสำคัญสมัยหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าคนไทยในยุคสมัยนั้น เป็นผู้ที่มีความชำนาญ ทางศิลปอย่างสูง ทั้งในสถาปัตยกรรม วิศวกรรม และโบราณสถานวัตถุ มีอารยธรรมที่เจริญรุ่งเรือง เป็นมรดกอันล้ำค่าตกทอดมาจนถึงทุกวันนี้ เช่น การประดิษฐ์อักษรไทยในศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหง การปกครองและประเพณีที่สำคัญ ซึ่งมีคุณค่าในทางประวัติศาสตร์จนมีการสืบเนื่อง และเผยแพร่สู่นุชนของชาติรุ่นหลังต่อไป

เพราะความสง่างามของตัวเมืองเก่า ตลอดจนมรดกการก่อสร้างและศิลปกรรมต่าง ๆ ยืนยันถึงความสำคัญ ของเมืองสุโขทัยไม่ว่าจะในฐานะราชธานี ที่สำคัญในอดีตและเป็นแหล่งโบราณ วัตถุ สถาน หรือร่องรอยความยิ่งใหญ่ งดงามซึ่งปรากฏอยู่ทั่วไป ยิ่งทำให้ชาวไทยรู้จักเมืองที่ได้รับความสนใจจากนักเรียน นักศึกษา ประชาชนชาวไทย และต่างประเทศ จนเกิดแนวทางในการพัฒนา โครงการอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จึงสมควรที่จะสร้างกิจกรรมสนับสนุนให้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าวิจัย ทางด้านประวัติศาสตร์ ปรับปรุงพัฒนาปลูกฝังความภูมิใจในอดีตของสุโขทัย แล้วถือเป็นการสร้างอะไรใหม่ ๆ ให้กับสุโขทัยที่ช่วยให้เราคนไทยรู้จักตัวเราเองดีขึ้น และกิจกรรมใหม่นี้ไม่ควรจำกัดการทำงานที่มีอยู่แล้ว เช่น พิพิธภัณฑ์สถาน หรือศูนย์วัฒนธรรมต่าง ๆ

โครงการศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัยจะมีคุณค่าทางวิชาการ เป็นแหล่งให้การศึกษาแก่สังคมแล้ว ยังมีประโยชน์จริงปฏิบัติด้านอื่น คือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ผู้คนจะเข้ามาอยู่ในบรรยากาศของอาณาจักรสุโขทัยอย่างถูกต้อง นับว่าเป็นการสร้างมรดกทางวัฒนธรรมที่เหมาะสม และมีทิศทางให้ตกทอดถึงสังคมท้องถิ่น เป็นการแสดงให้เห็นว่าการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ มิใช่เรียนเพื่อการท่องจำเพียงอย่างเดียว แต่สามารถนำมาปรับปรับใช้กับชีวิต และสภาพแวดล้อมในสังคมปัจจุบันได้ ถ้ารู้จักดำเนินการด้วยวิธีที่เหมาะสม โดยมีได้เน้นให้เห็นว่าแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี เป็นแค่เพียงสถานที่ท่องเที่ยวเท่านั้น

1.2 เหตุผลในการเสนอวิทยานิพนธ์

1.2.1 คำนวณโยบาย

- แผนพัฒนาแผนแม่บทอุทยานประวัติศาสตร์ที่จะให้มีความพร้อม ความ

สนับสนุนในการเผยแพร่ความรู้ ทางประวัติศาสตร์ ปลูกฝังจิตสำนึกให้เห็นคุณค่า มรดกทางศิลปวัฒนธรรม ที่เป็นรากฐานของตนเอง

1.2.2 ด้านสังคม

- ปลูกฝังจิตสำนึกของประชาชนเพื่อให้รู้สึกถึงคุณค่าของมรดกทางศิลปวัฒนธรรม ของจังหวัดสุโขทัย ให้เป็นมรดกของชาติสำหรับคนรุ่นหลัง

1.2.3 ด้านเศรษฐกิจ

- ขยายโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีอาชีพ การงาน เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิต ของประชาชน ให้หมดจากสภาพการว่างงาน โดยจัดหาแรงงานในท้องถิ่น เพื่อลดปัญหาการอพยพแรงงาน เข้าสู่ตัวเมือง

1.2.4 ด้านกายภาพ

- เพื่อเป็นการใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์ และอนุรักษ์ทัศนียภาพของเมืองเก่า และรักษาสภาพแวดล้อมโดยรอบของอุทยาน

1.2.5 ด้านการศึกษา

- ปัจจุบันจังหวัดสุโขทัย ยังขาดศูนย์กลางที่จะเผยแพร่ความรู้แก่นักศึกษา ประชาชน รวมทั้งพระภิกษุสามเณรที่จะต้องการศึกษาทางประวัติศาสตร์ของเมืองสุโขทัย

1.3 ความเป็นมาของปัญหา

1.3.1 ด้านนโยบาย

- ในปัจจุบัน อุทยานประวัติศาสตร์ ยังขาดศูนย์กลางที่จะเผยแพร่เกี่ยวกับความรู้ทางประวัติศาสตร์ ศิลป วัฒนธรรม เพื่อให้เป็นแหล่งรวบรวมความรู้ การท่องเที่ยวที่สำคัญ

1.3.2 ด้านสังคม

- ในปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ ในสังคมหันมานิยม ศิลป วัฒนธรรมตะวันตกมากขึ้น จึงละเลยทอดทิ้ง มรดกวัฒนธรรมที่มีคุณค่าของสุโขทัย

1.3.3 ด้านเศรษฐกิจ

- ปัญหาการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น ซึ่งยังขาดความรู้ในการบริการแก่นักท่องเที่ยว และการประกอบอาชีพ

1.3.4 ด้านกายภาพ

- สภาพโดยรอบของโครงการ ยังขาดการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ ในด้านการท่องเที่ยวที่เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว ได้เป็นจำนวนมาก

1.3.5 ด้านการศึกษา

- ปัจจุบันอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของศูนย์กลาง ที่จะเผยแพร่ความรู้แก่นักเรียน นักศึกษา นิสิต ประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 แนวทางการแก้ปัญหา

1.4.1 ด้านนโยบาย

- ส่งเสริมให้มีการสนับสนุนแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7-8 ว่าด้วยการพัฒนาด้านการบริการ ที่มีสาระที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดสุโขทัย

1.4.2 ด้านสังคม

- จัดตั้งศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัย เพื่อลดค่านิยมและเปลี่ยนทัศนคติ ของประชาชน ให้มาอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมที่มีคุณค่า โดยปลูกจิตสำนึกที่ดีแก่ประชาชน นักเรียน นักศึกษา

1.4.3 ด้านเศรษฐกิจ

- จัดหาแรงงานให้มีความเพียงพอ ซึ่งสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการ รวมทั้งการออกแบบทางสถาปัตยกรรมของสุโขทัย

1.4.4 ด้านกายภาพ

- ศึกษาถึงสภาพโดยรอบของโครงการที่เป็นแหล่งโบราณสถานทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการ รวมทั้งการออกแบบสถาปัตยกรรมของสุโขทัย

1.4.5 ด้านการศึกษา

- ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ เพื่อที่จะเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาให้ความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลป วัฒนธรรม

1.5 วัตถุประสงค์ของการทำวิทยานิพนธ์

1.5.1 ศึกษาและออกแบบอาคาร ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมร่วมสมัย โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่เป็นโบราณสถาน

1.5.2 ศึกษารูปแบบการจัดแสดงให้เหมาะสม สอดคล้องกับการแสดงเรื่องราวความเป็นมาของสุโขทัย เน้นความเพลิดเพลินในการชม

1.5.3 ศึกษาอิทธิพลทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น ที่มีผลต่อการออกแบบสถาปัตยกรรม

1.5.4 ศึกษารายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ เช่น การจัดภูมิทัศน์ ระบบการสัญจรภายใน อุกรณ์ประกอบบริเวณ เป็นต้น

1.6 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.6.1 ด้านนโยบาย

- เป็นนโยบายตามแผนพัฒนาแม่บทการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุโขทัยที่จะให้มีศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

- เพื่อเป็นที่รองรับนักท่องเที่ยว ตามแผนพัฒนาแผนแม่บท อุทยานประวัติ

ศาสตร์สุโขทัย และแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 7

1.6.2 ด้านสังคม

- เป็นสถาบันวิจัยระดับชาติ สุโขทัย โดยเฉพาะทางด้านประวัติศาสตร์สมัยที่ตั้ง

เป็นอาณาจักรสุโขทัย สถาบันวิจัย เป็นหน้าที่ลำดับแรกเพื่อให้มาซึ่งข้อมูลความรู้

- เป็นพิพิธภัณฑ์ที่มุ่งให้ความรู้แก่ประชาชนไม่เป็นทางการ นิทรรศการในพิพิธ

ภัณฑ์พื้นภาพชีวิต สังคม และวัฒนธรรมของสุโขทัย ในอดีตขึ้นมาใหม่ โดยการจำลองอาคาร สถานที่

- เป็นห้องสมุด เพื่อให้ค้นคว้า ข้อมูล เกี่ยวกับสุโขทัย

- เป็นโครงการให้การศึกษาแก่นักเรียน นักศึกษา ซึ่งทางศูนย์ได้เปิดหลัก

สูตรเพื่อฝึกสอนอบรมในวันหยุดหรือปิดเทอม

- เป็นศูนย์แสดง ศิลปวัฒนธรรม การบรรยายต่าง ๆ การสัมมนาเพื่อให้เกิด

ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.6.3 ด้านเศรษฐกิจ

- โครงการนี้อยู่ในความรับผิดชอบของ กรมศิลปกร และการท่องเที่ยวแห่ง

ประเทศไทย จึงทำให้ประชาชนมีรายได้ในการประกอบอาชีพจากนักท่องเที่ยว

1.6.4 ด้านกายภาพ

- พื้นที่เขตอุทยานจัดว่ามีความพร้อมสมบูรณ์และมีสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วย

ด้วยโบราณสถาน ทางด้านสถาปัตยกรรมที่งดงามจึงมีศักยภาพที่ดีต่อโครงการ

1.7 ขอบเขตของวิทยานิพนธ์

ข้อมูลพื้นฐาน

1.7.1 การศึกษาด้านนโยบายที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

1.7.2 ศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการทั้งด้าน นโยบาย การลงทุน บุคลากร และ

นักท่องเที่ยว

1.7.3 ศึกษาสภาพแวดล้อมทางที่ตั้งที่มีผลกระทบต่อโครงการ ศูนย์ประวัติศาสตร์

สุโขทัย

1.7.4 ศึกษาข้อมูลด้านการท่องเที่ยว สถิตินักท่องเที่ยว

1.7.5 ศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเบื้องต้น

1.8 ขอบเขตของการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากเหตุผลทางด้านนโยบาย สังคม เศรษฐกิจสภาพ และการศึกษา อันเป็นเหตุผลที่ทำให้เกิดโครงการ นำมาประกอบในการพิจารณาการออกแบบ อาคารศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัย ดังนี้

1. งานผังบริเวณ
2. ส่วนศูนย์ประวัติศาสตร์
 - ส่วนบริหาร-ธุรการ
 - ส่วนวิชาการ
 - ส่วนบริการการศึกษา
 - ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ
 - ส่วนบริการสาธารณะ
 - ส่วนเทคนิค

1.9 วิธีดำเนินงานวิทยานิพนธ์

ขั้นค้นคว้า

- รวบรวมข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์ ของ เมืองสุโขทัย จากเอกสารและสถานที่จริง
- ศึกษาสภาพทั่วไป ของเมืองสุโขทัยในปัจจุบัน ทั้งในด้านผังเมือง ปัจจัยทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
- รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่จะต้องใช้การจัดทำรายละเอียดของโครงการ ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ขั้นวิเคราะห์

- วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้านการบริหาร หน้าที่ พื้นที่ใช้สอย เทคโนโลยี ระบบอาคาร
- วิเคราะห์ความคิด ข้อดี ข้อเสีย ของอาคารประเภทเดียวกัน
- วิเคราะห์การเลือกที่ตั้งของโครงการ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ขั้นสังเคราะห์

- แนวความคิดที่นำมาออกแบบอาคาร
- รายละเอียดของโครงการ เพื่อการออกแบบ

1.10 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำวิทยานิพนธ์ ต่อผู้ศึกษา

1. ได้รับความเข้าใจกระบวนการออกแบบของศูนย์ศึกษา ประวัติศาสตร์สุโขทัย
2. เป็นโอกาสที่จะค้นคว้า หาแนวทางของสถาปัตยกรรม ไทยร่วมสมัย ที่เหมาะสมกับยุคสมัยสิ่งแวดล้อม

สมกับยุคสมัยสิ่งแวดล้อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. เป็นโครงการที่จะช่วยอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม สมัยสุโขทัยอันเป็นมรดกของชาติ

4. เป็นสถานที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว อันเป็นการนำรายได้มาสู่ท้องถิ่น ทำให้

เศรษฐกิจของท้องถิ่นและจังหวัดดีขึ้น

5. เป็นศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์โดยตรงของประเทศไทย ที่จะให้ประโยชน์ทางการ

ศึกษา ค้นคว้า และวิจัยอย่างเต็มที่



บทที่ 2

การศึกษาและการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการเบื้องต้น

2.1.1 ข้อมูลพื้นฐานทางประวัติศาสตร์

สุโขทัยเป็นราชธานีแห่งแรกของไทยสมัยปัจจุบัน เดิมเป็นอาณาจักรหนึ่งซึ่งขอมตั้งขึ้นเป็นราชธานีเพื่อปกครองลุ่มน้ำเจ้าพระยา ไทยยึดอำนาจในทางปกครองมาได้เมื่อภายหลัง เรื่องราวของสุโขทัยสมัยโบราณมีมาก จึงจะประมวลเรื่องราวตามแนวหนังสือ “เรื่องพระร่วง” พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าคำรองราชานุภาพ ดังต่อไปนี้

1. ก่อน พ.ศ. 1800 พื้นดินลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยามีชนชาติไทยลงมาอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ก็ยังไม่มีย่านในการปกครอง ยังคงอยู่ภายใต้อำนาจการปกครองของขอม ส่วนปัญหาที่ว่าก่อนขอมเข้ามาปกครองดินแดนสุโขทัยนั้นใครที่ปกครองอยู่ ตามประวัติศาสตร์ว่าพวกละว้าปกครองอยู่

2. เมื่อขอมเข้าครอบครองดินแดนส่วนนี้ ได้แบ่งดินแดนตั้งแต่ชายทะเลขึ้นไปจนถึงเชิงแสเป็นสองอาณาจักร คือ ละโว้กับสยาม ต่อมาราว พ.ศ. 1800 อำนาจในทางปกครองของขอมหย่อนลงไทยที่อพยพลงมาอยู่ทางเชิงแสรวบรวมกำลังจึงอำนาจของขอมบริเวณนั้นมาได้และตั้งเป็นลานครประเทศ ส่วนไทยที่อยู่ทางใต้ลงมาในอาณาจักรสยามมีพ่อขุนบางกลางท่าวเจ้าเมืองบางยาง โดยได้รับกำลังสนับสนุนจากพ่อขุนผาเมืองเจ้าเมืองศรคต เข้ายึดอำนาจจากขอมได้สำเร็จ พ่อขุนบางกลางท่าวจึงได้เป็นปฐมกษัตริย์ของไทยครองอาณาจักรสยามประเทศ มีสุโขทัยเป็นราชธานี ทรงพระนามว่าพระเจ้าศรีอินทราทิตย์ หรือพ่อขุนศรีอินทราทิตย์

อาณาจักรกรุงสุโขทัยเข้าครองในระยะแรกนั้น มีอาณาเขตดังนี้
ทิศเหนือติดต่อกับอาณาจักรของลานครประเทศ
ทิศตะวันออกจรดภูเขาบรรทัดที่เป็นแม่น้ำสักกับแม่น้ำน่าน
ทิศตะวันตกจรดภูเขาบรรทัดที่ปันน้ำพึงค้ำกับแม่น้ำอื่น ๆ ที่ไหลลงทะเล
ตะวันออก
ทิศใต้ลงมาถึงปากน้ำโพ

เมืองใหญ่ ๆ ในอาณาจักรนี้มีเมืองสุโขทัย (สุโขทัยเมืองเก่า) เมืองระเลียง (อ.ศรีสำราญชัย), เมืองตาก, เมืองซำทงราว (กำแพงเพชร), เมืองพระบาง(นครสวรรค์), เมืองสระหลวง (พิจิตร), และเมืองสองแคว (พิษณุโลก)

ในรัชการนี้เกิดศึกคือขุนสามชน เจ้าเมืองฉะเชิงเทราเข้าตีเมืองตาก พระเจ้าศรีอินทราทิตย์ยกกองทัพเข้าต่อสู้ แต่เสียทีแก่ข้าศึกแตกพ่าย โอรสองค์เล็กได้แสดงความสามารถจับช้างบุกเข้ากัน และรบช้างกับขุนสามชนได้ชัยชนะ ข้าศึกแตกหนีกลับไป พระเจ้าศรีอินทราทิตย์จึงแต่งตั้งให้โอรสองค์นี้เป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระรามคำแหง พระเจ้าศรีอินทราทิตย์ครองราชย์อยู่ที่ป้อมปราการที่สิ้นรัชกาล พระเจ้าบานเมืองหรือบาลเมือง พระโอรสได้ครองราชย์รวมระยะเวลาของกษัตริย์สุโขทัย 2 พระองค์นี้ประมาณ 26 ปี

เมื่อพระเจ้าบาลเมืองสวรรคตแล้วพระเจ้ารามคำแหงหรือที่เรียกชื่อตามในศิลาจารึกว่า พ่อขุนรามคำแหง กษัตริย์ครองราชย์ พระมหากษัตริย์ของชาติไทยพระองค์นี้ทรงเป็นอัจฉริยบุรุษเพราะทรงแก้ตัวกล่าในสงครามแพ้อาณาจักรกรุงสุโขทัยได้กว้างใหญ่ไพศาล ดังศิลาจารึกว่า ข้างใต้ได้เมืองแพรง (เมืองสรรคบุรี) เมืองสุพรรณภูมิ (เมืองอู่ทอง) เมืองราชบุรี เมืองเพชรบุรี (และเมืองอื่นๆ ในแหลมมลายู) ลงไปจนถึงเมืองนครศรีธรรมราช ทางข้างตะวันตกได้เมืองมอญ ทั้งปวงจนถึงหงสาวดี ข้างเหนือได้แพร่-น่าน-ล้านช้าง (เมืองหลวงพระบาง) ทางข้างตะวันออกก็ไปถึงแม่น้ำโขงต่อแดนเมืองเวียงจันทร์และเวียงคำ ในด้านอักษรศาสตร์ทรงตั้งแบบหนังสือไทยขึ้น เมื่อ พ.ศ. 1826 ส่วนการพระศาสนาก็ได้ทรงเสาะหาพระสงฆ์ถึงกาลองค์ที่รอบรู้พระไตรปิฎกขึ้นมาจากเมืองนครศรีธรรมราช ตั้งเป็นสังฆราชวางรากฐานการปฏิบัติในเรื่องศาสนาสืบมาจึงถึงปัจจุบัน ทรงสร้างพระอารามและพระพุทธรูปอย่างนับไม่ถ้วน ซึ่งแต่ก่อนมานี้น้อย ทรงทำนุบำรุงอาณาประชาราษฎร์ ให้มีความสะดวกสบายทำมาค้าขายทั้งภายในพระราชอาณาเขตและติดต่อกับประเทศใกล้เคียง บ้านเมืองสมบูรณ์ไปด้วยทรัพย์สิน นับถือกันว่าในรัชสมัยของพระองค์เป็นสมัยที่รุ่งเรืองที่สุดของกรุงสุโขทัย ทรงครองราชสมบัติยั่งยืนเป็นเวลาถึง 40 ปี ทรงได้รับการยกย่องเป็นมหาราชองค์หนึ่งของไทย

เมื่อสิ้นรัชกาลพ่อขุนรามคำแหงมหาราชแล้ว พระเจ้าเลอไทยหรือพระเจ้าอู่ทองไชยเชษฐา ทรงครองราชสมบัติสืบต่อมา พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์สุโขทัยพระองค์นี้ เท่าที่ได้รับการสนับสนุนกันมาว่าทรงย้ายเมืองสองแคว ซึ่งเดิมอยู่ตรงวัดจุฬามณีมาสร้างใหม่ที่เมืองพิษณุโลก แต่ในทางอำนาจแล้วสุโขทัยเริ่มเสื่อมลงในรัชกาลนี้ หัวเมืองมอญเป็นกบฏแข็งเมือง สุโขทัยปราบไม่สำเร็จ หัวเมืองมอญก็ตั้งเป็นอิสระหมด แม้คนไทยด้วยกันคือพระเจ้าอู่ทอง (องค์พ่อตา) ซึ่งเคยขึ้นอยู่กับเมืองสุโขทัยก็เตรียมการเพื่อเป็นอิสระ โดยทำไมตรีกับขอมขยายอาณาเขตและเกลี้ยกล่อมผู้คนให้เข้าร่วมด้วย ในที่สุดครอบครองเมืองอยุธยาไว้ได้ในอำนาจ และได้รับการสนับสนุนว่า บางทีจะได้เมืองละโว้ (ลพบุรี) โดยตีด้วยจนราว พ.ศ. 1888 พระเจ้าอู่ทอง (องค์ลูกเขย) ได้ย้ายมาตั้งอยู่ ณ อยุธยา พระเจ้าอู่ทององค์นี้ตั้งเมืองอยุธยาได้ 2 ปี พระเจ้าเลอไทยก็สวรรคต

ครั้นพระเจ้าเลอไทยสวรรคตแล้ว พระมหาธรรมราชาลิไทย ขึ้นครองราชย์ พระเจ้าแผ่นดินของกรุงสุโขทัยพระองค์นี้ ไม่พระทัยในการสร้างพระศาสนาอีกเท่าไรเลย โดยถือคติที่พระเจ้าโศกมหาราชทรงได้กระทำมาแล้วความเจริญก้าวหน้าในทางพุทธศาสนาในรัชกาลนี้มีมากขึ้นโดยลำดับ ในทางการปกครองยิ่งถดถอยลง พระเจ้าอู่ทองรับสั่งให้พระบรมราชา (พงษ์) มายึดเอาชัยนาทหัวเมืองปลายแดนชั้นในของสุโขทัยไปได้ และประกาศตนเป็นอิสระอย่างแท้จริง เมื่อปีขาล พ.ศ. 1893 มีศึกตีเสมอกับกรุงสุโขทัย ในด้านการพระศาสนานั้นปรากฏว่าพระองค์ทรงรอบรู้และแตกฉานในพระไตรปิฎกเป็นอย่างดี ทรงแต่งเรื่องไตรภูมิพระร่วง ทรงสร้างพระพุทธรูปสำคัญ คือ พระพุทธชินราชและพระพุทธชินศรี โดยยึดหลักมหาปริสถลักษณะในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเป็นเกณฑ์ เร่น สร้างให้มีนิมิตพระหัตถ์เสมอกัน และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทรงจิรวชาแบบลังกาเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังทรงเชี่ยวชาญในทางไสยศาสตร์ โหราศาสตร์ และอักษรศาสตร์ สามารถทำปฏิทินและถอดลงเดือนปีได้ นอกจากนี้ยังทรงได้แก้อักษรต่าง ๆ ที่พ่อบุญรามคำแหงทรงประดิษฐ์ไว้ให้ดูงดงามยิ่งขึ้นอีก พระปรีชาสามารถของพระองค์คงกล่าวมาแล้วนี่เป็นเหตุให้พระองค์ได้รับการยกย่องว่าเป็นนักปราชญ์พระองค์หนึ่งของชาติไทย

อนึ่งนอกจากจะทรงปรีชาสามารถเป็นส่วนพระองค์แล้ว ยังปรากฏว่าได้ชักจูงและแนะนำให้การศึกษาแก่ภิกษุสามเณร และเขาวรรณในพระบรมมหาราชวังอีกด้วย ข้อที่เป็นสิ่งสำคัญยิ่งก็คือ ทรงมีพระราชศรัทธาถึงกับทรงผนวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนาด้วย และนับว่าเป็นพระมหากษัตริย์ไทยองค์แรกที่เสวยราชย์แล้วเสด็จออกผนวช พระมหากษัตริย์ไทยพระองค์นี้ครองราชสมบัติอยู่ในสันติภาพเพียง 13 ปี เพราะเมื่อพระเจ้าอยู่หัวทรงสวรรคตลงเมื่อ พ.ศ. 1912 ทางกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระบรมราชาธิราช (พังว) ขึ้นครองราชสมบัติ กษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยาพระองค์ก็เริ่มตีกรุงสุโขทัยใน พ.ศ. 1914 แต่ทางกรุงสุโขทัยก็ต้านทานกองทัพกรุงศรีอยุธยาไว้ได้ถึง 6 ปี พระมหาธรรมราชาลิไทยสวรรคตลงในขณะที่สงครามยังคงประชิดติดพันกันอยู่คือสวรรคตเมื่อ พ.ศ. 1912

เมื่อพระมหาธรรมราชาลิไทยสวรรคตแล้ว พระเจ้าไสถลือไทยก็เป็นกษัตริย์ครองกรุงสุโขทัย และทรงรับช่วงกระทำการสงครามต่อสู้กับกรุงศรีอยุธยาต่อมา แต่ในที่สุดก็ยอมแพ้ พระเจ้าไสถลือไทยออกมาถวายบังคมสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่เมืองกำแพงเพชร เมื่อ พ.ศ. 1922 นับเวลาที่สุโขทัยเป็นอิสระภาพมาได้ 122 ปี

ครั้งสมเด็จพระบรมราชาธิราช ได้ชัยชนะเหนือกรุงสุโขทัยแล้วก็ทรงยอมให้เจ้านายในราชวงศ์พระร่วง ยังคงครองกรุงสุโขทัยต่อมาได้ แต่ลดฐานะลงมาเป็นเพียงเมืองประเทศราชเท่านั้น ที่ทรงกระทำดังนี้ก็เพราะเหตุ 2 ประการ คือ หนึ่ง กรุงสุโขทัยมีไร่นาคอยยับยั้ง ไร่พลยังมีมากแต่ก็ยอมแพ้ก็เพราะพิจารณาเห็นว่าถึงสู้ต่อไปก็ไม่ชนะ ส่วนเหตุผลข้อที่สองนั้นก็เพราะว่า กรุงศรีอยุธยาและกรุงสุโขทัยเป็นคนไทยด้วยกัน แต่ต่อมาสมเด็จพระบรมราชาธิราชได้ ทรงแบ่งอาณาเขตการปกครองของกรุงสุโขทัยเป็น 2 ฝ่าย คือ โปรดให้พระยาญาณเลิศ เป็นเจ้าเมืองกำแพงเพชร ปกครองหัวเมืองขึ้นของกรุงสุโขทัยตลอดทางลำน้ำพิงค์ แต่ยังคงขึ้นอยู่กับกรุงสุโขทัย

ต่อมาสมเด็จพระบรมราชาธิราชสวรรคต สมเด็จพระรามาเมศวรเสด็จขึ้นครองกรุงศรีอยุธยาสืบต่อมา ทรงเปลี่ยนนโยบายปกครองในเมืองใหม่ โดยทรงรวมอาณาเขตทั้ง 2 ฝ่าย ให้รวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แล้วให้พระเจ้าไสถลือไทยปกครองต่อไปตามเดิม และในรัชกาลนี้พระเจ้าไสถลือไทยซุกซนเป็นทัพน้าการสงครามครั้งนี้จับพวกเรลไทยลือลงมาได้มาก เสด็จไปตั้งภูมิลำเนาอยู่ตามหัวเมืองในแหลมมลายู เป็นต้นวงศ์ของพวก "ชาวนคร" สืบต่อมา จึงพูดเป็นสำเนียงลือ และยังไว้ศัพท์ภาษาไทยลือปรากฏจนบัดนี้

ส่วนทางด้านสุโขทัยโดยเฉพาะนั้น ปรากฏว่าพระเจ้าไสถลือไทยหรือมหาธรรมราชาที่ 2 มาประทับอยู่ที่เมืองสองแควคือพิษณุโลก 7 ปี และต่อมาในปีใดไม่ปรากฏ พระเจ้าไสถลือไทยสวรรคต พระเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

องค์มีพระราชโอรส 3 องค์ องค์หนึ่งเกิดด้วยพระมเหสีได้รัชทายาทเป็นพระมหาธรรมราชาที่ 3 องค์หนึ่งเกิดด้วยสนม มีพระนามว่าพระยาบาลเมือง อีกองค์หนึ่งมีพระนามว่า พระขาราม

พระมหาธรรมราชาที่ 3 ครองเมืองเหนือ พระยาบาลเมืองครองเมืองสองแคว พระขารามครองเมืองศรีสัชนาลัยถึง พ.ศ. 1962 พระมหาธรรมราชาที่ 3 สวรรคต ไม่มีรัชทายาท พระยาบาลเมืองกับพระขารามแย่งราชสมบัติเลยเกิดรบพุ่งกันเป็นการใหญ่ ระยะเวลาทางกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระอินทราชาธิราชทรงราชสมบัติ จึงยกกองทัพมาปากน้ำโพ คู่สงครามทั้งสองเกรงพระบรมเดชานุภาพ จึงลงมาเฝ้าโดยศิ สมเด็จพระอินทราชาธิราช โปรดให้พระยาบาลเมืองผู้ที่เป็นมหาธรรมราชาที่ 4 ครองเมืองสองแควที่ใช้เป็นราชธานีแทนกรุงสุโขทัย และให้พระขารามครองเมืองศรีสัชนาลัย แล้วขอพระธิดาของพระมหาธรรมราชา (ไม่ทราบว่าองค์ไหน) ให้อภิเษกกับเจ้าสามพระยาราชโอรสที่ครองอยู่ชัชนาท เป็นครั้งแรกที่ราชวงศ์พระร่วงกับราชวงศ์อู่ทองได้ร่วมเป็นกึ่งเชื้อวงศ์กัน และในเวลาต่อมาเจ้าสามพระยาก็ได้เสวยราชย์ ราชธิดาของพระธรรมราชาก็ได้เป็นอัครมเหสีมีพระราชโอรสคือ พระรามมศวร ซึ่งเมืองพระมหาธรรมราชาที่ 4 สวรรคตแล้วก็ได้ขึ้นไปครองเมืองเหนือ ประทับอยู่ ณ เมืองสองแคว พระรามมศวรองค์นี้ต่อมาได้เป็นกษัตริย์ครองกรุงศรีอยุธยาทรงพระนามว่า สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ และได้ทรงรวมอาณาจักรของสุโขทัยกับกรุงศรีอยุธยาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่มีกษัตริย์ครองกรุงสุโขทัยอีกต่อไป

ต่อจากนี้ประวัติของสุโขทัยก็อยู่ในฐานะส่วนหนึ่งของกรุงศรีอยุธยา มีเหตุการณ์ก็ชั่วช้าดังต่อไปนี้

พ.ศ. 1994 แผ่นดินของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถมหาราชเมืองเชียงใหม่ยกมาตีเมืองวังกังราว (กำแพงเพชร) ได้แล้ว ก็เข้าตีกรุงสุโขทัย แต่ชาวสุโขทัยได้ต่อสู้อย่างเข้มแข็ง ข้าศึกตีหักมิได้

พ.ศ. 2006 แผ่นดินสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ไอรสของมหาราชเมืองเชียงใหม่ยกกองทัพเข้ามาตีอีก สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถกับอินทราชาธิราชโอรสได้ยกกองทัพขึ้นไปป้องกันศึกครั้งนี้ถึงกับได้ทรงกระทำยุทธหัตถีกับหมื่นดั่งนคร ข้าศึกตีเขาไม่ได้และเลิกทัพกลับไปอีก

พ.ศ. 2172 แผ่นดินสมเด็จพระมหาธรรมราชา หลังจากที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชประกาศอิสรภาพแล้ว สมเด็จพระมหาธรรมราชาโปรดให้รวมกองทัพที่เมืองตาก เพื่อตีสวรรคโลกและเมืองพิษณุ (อุตรดิตถ์) ซึ่งแข็งเมือง พระองค์ได้เสด็จยกกองทัพมาถึงสุโขทัย ตั้งพลับพลาที่วัดศรีชุม ทรงพระวิตกว่าไทยยังไม่สามัคคีกันดี จึงโปรดให้นายทัพ นายกอง ถือน้ำพิพัฒน์สัตยา ณ กรุงสุโขทัย โดยใช้น้ำในตระพังโพยตี กับน้ำในบ่อพระสยามนารถมาเป็นน้ำสำหรับใช้ในพิธีแล้วทรงกรีธาทัพเข้าตี

สวรรคโลกแตก จับได้ทั้งพระยาสวรรคโลกและพระยาพิชัย โปรดให้ประหารชีวิตทั้งสองคน

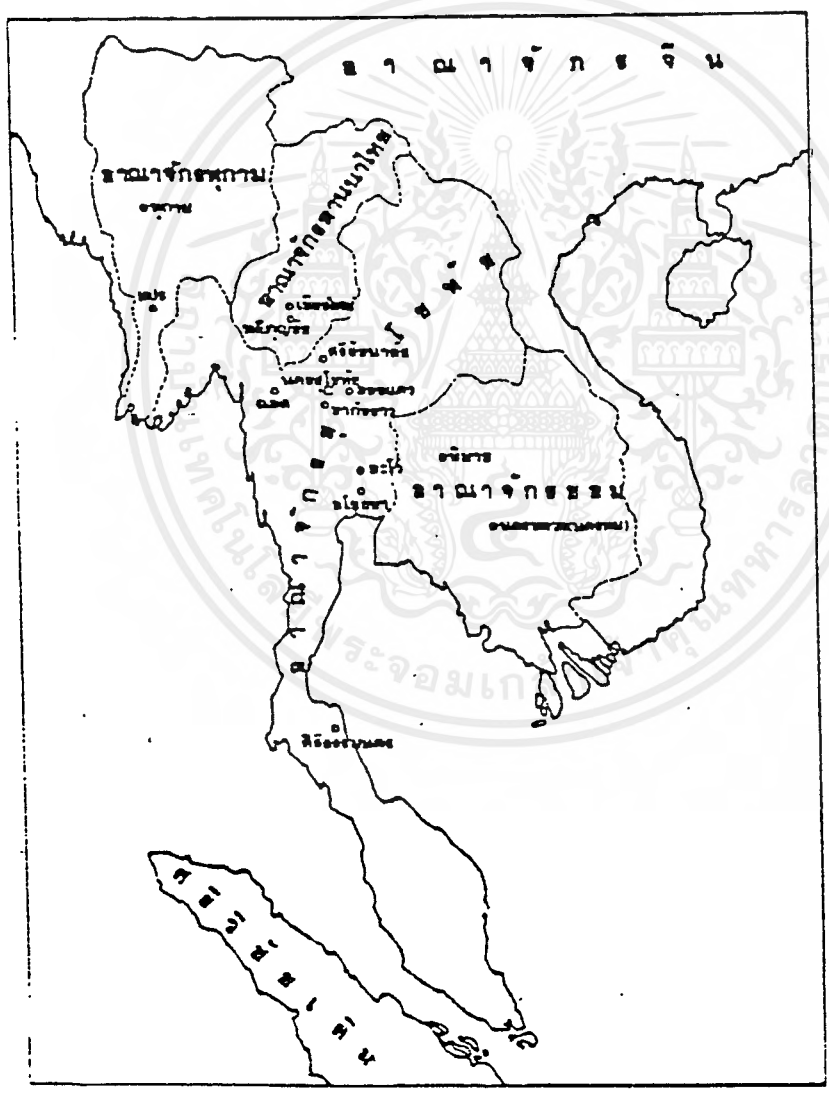
พ.ศ. 2308 แผ่นดินสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ ทัพพม่ามีเมือสีหบดี เป็นแม่ทัพเข้าตีกรุงศรีอยุธยา ปรากฏว่า สุโขทัยก็ได้รับการโจมตีด้วยและถูกยึดได้ และสุโขทัยต้องตกเป็นเมืองร้างในครั้งนั้นด้วย

ในสมัยกรุงธนบุรี อะแจะห่วนก็ได้ยกทัพพม่าเข้ามาตีไทยอีก และได้ยึดสุโขทัยเป็นทัพหน้า และพักพลอยู่ที่สุโขทัยเพื่อตีพิษณุโลก ด้วยเหตุว่าขณะนั้นเจ้าเมืองพิษณุโลกไม่อยู่ แต่การศึกครั้งนี้อะแจะห่วนก็แม่เข้าตีพิษณุโลกได้ แต่ยังไม่ทันเข้าโจมตีกรุงธนบุรีก็มีเรื่องทางพม่าต้องรีบยกทัพกลับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงพิจารณาเห็นว่าสุโขทัยเป็นเมืองใหญ่และตัวเมืองก็ตั้งอยู่ฝั่งตะวันตก รักษาได้ยาก จึงโปรดให้ย้ายเมืองมาตั้งใหม่ที่บ้านฐานาริมแม่น้ำยมห่างจากเมืองสุโขทัยเก่า 12 กิโลเมตร เมื่อ พ.ศ. 2329 และเป็นที่ตั้งเมืองมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ จากนั้นเหตุการณ์ทางสุโขทัยก็เงียบเรื่อยมา จึงถึงรัชกาลที่ 4 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงผนวชได้เสด็จจรดงค์มาถึงสุโขทัย ได้พบสิ่งมีค่าในทางโบราณคดีหลายอย่าง เช่น พระแท่นมนังคศิลา ซึ่งพ่อขุนรามคำแหงมหาราชใช้สอนประชาชน เป็นต้น เป็นการเปิดทางเพื่อการศึกษาในทางโบราณคดีและวัฒนธรรมของเมืองนี้เรื่อยมา หนึ่งเมือง พ.ศ. 2475 สุโขทัยเคยถูกยุบเป็นอำเภอธานี ถึง พ.ศ. 2482 จึงกลายกลับฐานะเป็นจังหวัดอีกครั้ง

ที่มา ผังเมืองสุโขทัย 2534



ภาพแสดงอาณาจักรสุโขทัยและอาณาจักรโดยรอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อิฐชั้นหนึ่งปัจจุบันเหลือแนวกำแพงเมืองอยู่ทางด้านเหนือและด้านตะวันออกเท่านั้น ด้านอื่นได้พังลงหมด โดยเฉพาะทางด้านใต้ถูกน้ำเซาะพัง เมืองเซลิยงมีประปรางค์มหาธาตุเป็นโบราณสถานหลัก เดิมมีลักษณะสถาปัตยกรรมของขอมแต่ถูกคัดแปลงไปมากในสมัยหลัง นับเป็นสถาปัตยกรรมของขอมที่ได้แผ่อิทธิพลขึ้นมาสูงที่สุดของประเทศระหว่างเมืองเซลิยงและเมืองศรีสัตนาทึบ ซึ่งยาวไปตามลำน้ำโขง ได้พบร่องรอยของคันดินกำแพงเมือง เชื่อมต่อระหว่างเมืองทั้งสอง และตลอดระยะทางปรากฏว่ามีโบราณสถานเรียงรายอยู่เป็นระยะ ๆ

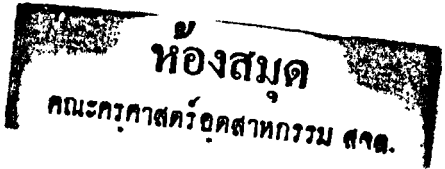
3. เมืองกำแพงเพชร ตั้งอยู่ริมฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปิงในเขตอำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร เป็นเมืองรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าโอบโค้งไปตามแม่น้ำ กำแพงเมืองเป็นกำแพงชั้นเดียวสร้างเป็นเชิงเทินมี 2 ตอน ตอนล่างเป็นมูลดินสูงขึ้นไป 3-4 เมตร ตอนบนก่อด้วยศิลาแลงเป็นเชิงเทินขนาดกว้างใหญ่ กนดินหลีกกันได้สะดวกมีใบเสมาแลงก่อเป็นแผ่นตรงเขียนหลังโค้งสูงประมาณ 1 เมตร ได้ใบเสมาที่ร่องเป็นรูปสี่เหลี่ยม ปัจจุบันเมืองกำแพงเพชรจัดว่าเป็นเมืองเดียวที่มีกำแพงมีใบเสมาติดอยู่ โดยช่วงกำแพงตอนที่มีใบเสมาสมบูรณ์ที่สุดอยู่ทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือ นอกจากนี้เมืองกำแพงเพชรยังได้ชื่อว่าเป็นเมืองที่มีกำแพงเมืองแข็งแรงที่สุด ยกแก่ข้าศึกในการโจมตี กำแพงแต่ละด้านมีความยาวไม่เท่ากันเนื่องจากต้องโค้งไปตามแม่น้ำปิง โดยด้านตะวันตกยาว 220 เมตร ด้านตะวันออกยาว 540 เมตร ด้านเหนือยาว 2,403 เมตร และทิศใต้ยาว 2,150 เมตร กำแพงเมืองด้านทิศใต้นี้ตั้งแต่มุมกำแพงด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ ถูกทลายถมคูเมืองยาว 475 เมตร ด้านนอกของกำแพงมีคูน้ำล้อมรอบปัจจุบันมีน้ำขังอยู่ตรงคูเมืองทางด้านเหนือ มีประตูเข้าออก 8 ประตู ได้แก่ประตูหัวเมือง ประตูท้ายเมือง ประตูข้างเผือก ประตูสะพานโคม ประตูช้าง ประตูเตาอิฐ ประตูเจ้าอินทร์ เจ้าจันทร์ และประตูน้ำอ้อย มีป้อมบนกำแพงอีก 8 ป้อม ภายในตัวเมืองมีโบราณสถานอยู่ 8 แห่ง ซึ่งรวมทั้งเขตพระราชวังด้วย ภายนอกกำแพงเมืองมีโบราณสถานอยู่กระจายโดยรอบแต่เกาะกลุ่มกันมากทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของตัวเมือง ซึ่งถือว่าเป็นเขตรัตนัญญิก เมืองกำแพงเพชรนี้สันนิษฐานว่าเดิมชื่อ ชากังราว เป็นเมืองคู่กับเมืองนครชุมซึ่งตั้งอยู่ตรงข้ามกันบนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำปิง เมืองชากังราวสร้างขึ้นก่อนในสมัยพญาลอไทยประมาณ พ.ศ. 1890 และต่อมาในสมัยพญาลิไท (พระมหาธรรมราชาที่ 1) ได้สร้างเมืองนครชุมขึ้น เป็นเมืองรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าเช่นกัน แต่แนวกำแพงเมืองถูกทำลายเกือบหมด มีวัดพระบรมธาตุเป็นหลักของเมืองภายในวัดมีพระเจดีย์แบบพม่าเป็นศูนย์กลาง แต่เดิมเป็นพระเจดีย์แบบสุโขทัย 3 องค์ อยู่ตรงพระวิหารองค์หนึ่ง และทางทิศตะวันออกและตะวันตกของพระวิหารอีก 2 องค์ โดยตั้งอยู่บนฐานเดียวกันมีชื่อในจารึกหลักที่ 3 ว่า พญาลิไทเป็นผู้สร้างต่อมามีพ่อค้าไม้ชาวพม่าชื่อพระยาตะกำมิจิตรรักษาทำการบูรณะพระเจดีย์เป็นแบบพม่า ในสมัยพระยาพุทธริศสุระพระโอรสบุญธรรมของสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1 (ขุนหลวงพะงั่ว) แห่งกรุงศรีอยุธยา ได้ครองเมืองชากังราวและรวมเอาเมืองชากังราวกับเมืองนครชุมเข้าเป็นเมืองเดียวกัน เรียกว่าเมืองกำแพงเพชร

4. เมืองไตรศรีชัย ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร ห่างจากเมืองกำแพงเพชรไปทางใต้ประมาณ 18 กิโลเมตร เป็นเมืองรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าเล็กกว้างด้านละ 800 เมตร ตั้งอยู่บนเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝั่งแม่น้ำปิงด้านตะวันออกเฉียงใต้ มีกำแพงดินกว้างประมาณ 14 เมตร สูง 4 เมตร กั้นอยู่โดยรอบ 2 ชั้น แต่เหลืออยู่เพียงด้านเดียวทางทิศตะวันออก ระหว่างกำแพงมีคูน้ำกั้นแต่สิ้นเงินหมด มีประตูเข้าออกด้านละประตู ภายในกำแพงมีวัดเจ็ดยอด เหลืออยู่แต่แต่ทรางเจดีย์ สันนิษฐานว่าเป็นเจดีย์ทรงดอกบัวตูมและมีซุ้มพระอยู่ด้านทิศตะวันออก ใกล้กับเมืองไตรตรังย์ด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้มีวัดเก่าชื่อวัดวังพระธาตุ มีเจดีย์ทรงดอกบัวตูมและศาลท้าวแสนปม ซึ่งเป็นที่มาของนิทานเรื่องท้าวแสนปม ฝั่งแม่น้ำด้านตรงข้ามกับเมืองไตรตรังย์ มีเมืองเก่าอีกแห่งหนึ่งชื่อเมืองเพนทศ แต่ไม่มีร่องรอยของสิ่งก่อสร้างเหลืออยู่ สภาพเมืองไตรตรังย์ในปัจจุบันทรุดโทรมและถูกทำลายมาก กำแพงเมือง คูเมือง ถูกทำลายเพื่อทำการเกษตรส่วนใหญ่เปลี่ยนสภาพเป็นไร่ข้าวโพดและมันสำปะหลัง

5. เมืองพิษณุโลก ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยซ่อนอยู่ในตัวเมืองใหม่ เป็นเมืองรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ตัวเมืองตั้งอยู่ระหว่างแม่น้ำ 2 สายคือแม่น้ำน่านไหลผ่านทางทิศตะวันตกของตัวเมือง และแม่น้ำแควน้อยไหลผ่านทางทิศตะวันออกของตัวเมือง ไปออกแม่น้ำน่านที่อำเภอบางกระทุ่ม แต่ปัจจุบันได้คืนเงินมาก แม่น้ำน่านไหลผ่านกลางเมืองพิษณุโลก โดยตัวเมืองตั้งอยู่ทั้ง 2 ฝั่ง กำแพงเมืองมีอยู่ทั้ง 2 ฝั่งเช่นกัน โดยสร้างและบูรณะขึ้นหลายครั้ง เนื่องจากว่าเป็นเมืองที่มีความสำคัญหลายด้านมาตั้งแต่โบราณทั้งทางยุทธศาสตร์ การปกครอง เศรษฐกิจ และการคมนาคม โดยเฉพาะในสมัยอยุธยาทำการบูรณะถึง 3 ครั้ง คือในรัชสมัยของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเพื่อทำศึกกับพระเจ้าคิโลกราชแห่งเชียงใหม่ ในรัชสมัยของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิเพื่อเตรียมรับศึกเมืองหงสาวดี และในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชบูรณะโดยช่างชาวฝรั่งเศส และภายหลังได้ถูกรื้อทำลายหลายครั้ง ที่สำคัญคือ เมื่ออะแซหวั่นก่อกบฏใน พ.ศ. 2318 เมื่อต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ในรัชสมัยสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกโปรดให้รื้อทั้งกำแพงเมืองและป้อมลง เพื่อไม่ให้เป็นที่มั่นของข้าศึกที่มารุกรานไทย และในสมัยหลังเพื่อการพัฒนาเมืองทางการได้รื้อกำแพงเมืองส่วนที่เหลือลง แล้วปรับระดับทำเป็นถนน 3 สายคือถนนพระร่วงทางฝั่งตะวันตกและถนนเอกาทศรถกับถนนมหาธรรมราชาฝั่งตะวันออก ปัจจุบันกำแพงเมืองจึงถูกทำลายเกือบหมดเหลือให้เห็นบางตอนเพียง 2-3 แห่งคือ ในเขตวัดโพธิญาณ (ฝั่งตะวันออกด้านเหนือ) ตรงปลายถนนมหาธรรมราชามารรจบกองทัพอองบังคับการตำรวจภูธรภาค 6 ตรงที่แยกกันว่ากำแพงหัก ซึ่งพิจารณาจากแผนที่เก่าตรงกับตำแหน่งประตูทวาย ซึ่งเชื่อว่าเป็นบริเวณที่เจ้าพระยาจักรีออกมาขี้นมาให้อะแซหวั่นก่อกบฏ (ฝั่งตะวันออกด้านเหนือ) และบริเวณที่เรียกว่าหัวกำแพงชากอยู่ในเขตกรมทหาร (ฝั่งตะวันตกด้านเหนือ) กำแพงตอนที่เหลือนี้ทำด้วยอิฐมีฐานเป็นเนินดิน อิฐที่ก่อสร้างเป็นแผ่นใหญ่มิตรแผ่นดินประทับอยู่ ยังมีตัวอย่างเก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ภายนอกกำแพงมีคูเมืองล้อมรอบ ปัจจุบันถูกทำลายหมดเหลืออยู่แห่งเดียวทางฝั่งตะวันตกเป็นคูเลียบบกำแพงที่ถูกปราบลงทำเป็นถนนพระร่วง มีขนาดกว้างประมาณ 20 เมตร ส่วนป้อมและประตูเมืองไม่มีซากเหลืออยู่ เหลือแต่ชื่อประตู เช่นประตูมอญอยู่เหนือวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ประตูมีอยู่ทางตะวันออกของวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ประตูจีนอยู่ทางวัดน้อย และประตูทวายอยู่ใกล้กับชากกำแพงข้างกองบังคับการตำรวจภูธรภาค 6 เมืองพิษณุโลกมีเนื้อที่ประมาณ 1,250 ไร่ ทางฝั่งตะวันตกเป็นเขตพระเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ราชวังเรียกว่าวังจันทน์ (อยู่ในเขตโรงเรียนพิชญ์โลกพิทยาคม) เป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์หลายพระองค์ เช่น สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ สมเด็จพระมหาธรรมราชาและเป็นที่ประดิษฐานของสมเด็จพระนเรศวรและสมเด็จพระเอกาทศรถ เดิมยังมีฐานรากของอาคารอยู่ ต่อมาใช้เป็นที่ตั้งของโรงเรียนพิชญ์โลกพิทยาคมจึงถูกทำลายหมด เหลือแค่เพียงศาลสมเด็จพระนเรศวร (เดิมเป็นศาลไม้เก่าๆ) และสระสองห้อง ซึ่งเป็นสระโบราณมีมาแต่โบราณอยู่ในเขตพระราชฐาน ใกล้กับพระราชวังมีวัดเก่าแต่ร้างไปชื่อวัดวิหารทอง ยังมีซากวิหารและเจดีย์อยู่เคยเป็นที่ประดิษฐานพระอัฐฐารศ (พระพุทธรูปหิน ทำด้วยทองสัมฤทธิ์) ซึ่งต่อมาถูกอัญเชิญมาไว้ที่วิหารวัดสระเกศ กรุงเทพมหานคร ส่วนทางฝั่งตะวันออกมีชุมชนตั้งอยู่นานแน่นกว่าฝั่งตะวันตก มีโบราณสถานสำคัญหลายแห่ง ตรงข้ามกับพระราชวังเป็นเขตพุทธาวาสที่สำคัญ คือ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุซึ่งเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปชินราช พระคู่บ้านคู่เมืองของพิชญ์โลก วัฒนางพญา และวัดราชบูรณะ นอกจากนี้ห่างออกไปทางใต้ประมาณ 5 กิโลเมตร มีโบราณสถานของขอมเป็นพระปรางค์ขนาดเล็กอยู่ที่วัดจุฬามณี ระยะทางระหว่างวัดพระศรีรัตนมหาธาตุและวัดจุฬามณีจึงมีชุมชนตั้งอยู่มาแต่โบราณ นอกจากนี้ห่างจากตัวเมืองพิชญ์โลกไปทางสายพิชญ์โลก-หุ่มสัก ประมาณ 14 กิโลเมตร มีร่องรอยของที่ตั้งชุมชนโบราณอีกแห่งหนึ่ง บนเขาสมอแครงในเขตอำเภอวังทอง ด้วยปรากฏว่ามีซากโบราณสถานอยู่มากถึง 7-8 แห่งด้วยกัน

6. เมืองตากเก่า ตั้งอยู่ในเขตอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก เป็นที่ตั้งของเมืองตากเก่าก่อนที่จะถูกย้ายมาอยู่ที่ตำบลระแหงในปัจจุบัน มีสภาพเป็นหมู่บ้านเก่าตั้งอยู่ริมน้ำลักษณะบ้านเป็นแบบทรงไทยภาคกลางผสมกับภาคเหนือ หลังคามุงกระเบื้อง ทุกบ้านจะหันหน้าบ้านเข้าหากัน โดยหันหน้าบ้านออกสู่ถนน ซึ่งมีขนาดเล็กและใช้เป็นที่พบปะชุมชน

ชุมชนโบราณต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ เป็นชุมชนที่ค้นพบศึกษามาแล้ว นอกจากนี้ยังมีชุมชนโบราณอีกเป็นจำนวนมากที่กระจายอยู่ในเขตสี่จังหวัด แต่ขาดการค้นคว้าศึกษา เช่น เมืองนครไทย เมืองพรหมพิราม เมืองชาติตระการ ในเขตจังหวัดพิชญ์โลก เมืองบางพาน เมืองเพชรบุรี ในเขตจังหวัดกำแพงเพชร เมืองลวด ในเขตจังหวัดตาก เป็นต้น

จากการศึกษาโดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศ ปรากฏร่องรอยของชุมชนโบราณในเขต 4 จังหวัดเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดสุโขทัยและกำแพงเพชร (แผนที่ 4.1) ซึ่งควรจะได้มีการศึกษาค้นคว้าเพื่อประโยชน์ต่ออนุชนรุ่นหลังในการศึกษาและการท่องเที่ยวต่อไป

ถนนพระร่วง

เป็นถนนดินแฉะทางเป็นระยะทางหลายกิโลเมตร เชื่อมต่อกันระหว่างเมืองสุโขทัยกับเมืองโกสั๊กเคียง ตัวถนนทำด้วยดินถูกรังแนวถนนที่ค้นพบมีอยู่ 2-3 สายคือ

1. จากเมืองสุโขทัยไปเมืองศรีสัชนาลัย เริ่มจากวัดพระพายหลวงระยะทางประมาณ 50 กิโลเมตร แนวถนนผ่านในเขตเกษตรกรรม ไม่ห่างจากแม่น้ำยมบางตอนมีวัดอยู่สองข้าง

ถนน และมีซากเครื่องสังคโลก เข้าสู่เมืองศรีสัชนาลัยทางประจวบคีรีขันธ์ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกสิ่งนี้หรือเผยแพร่ไปยังผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

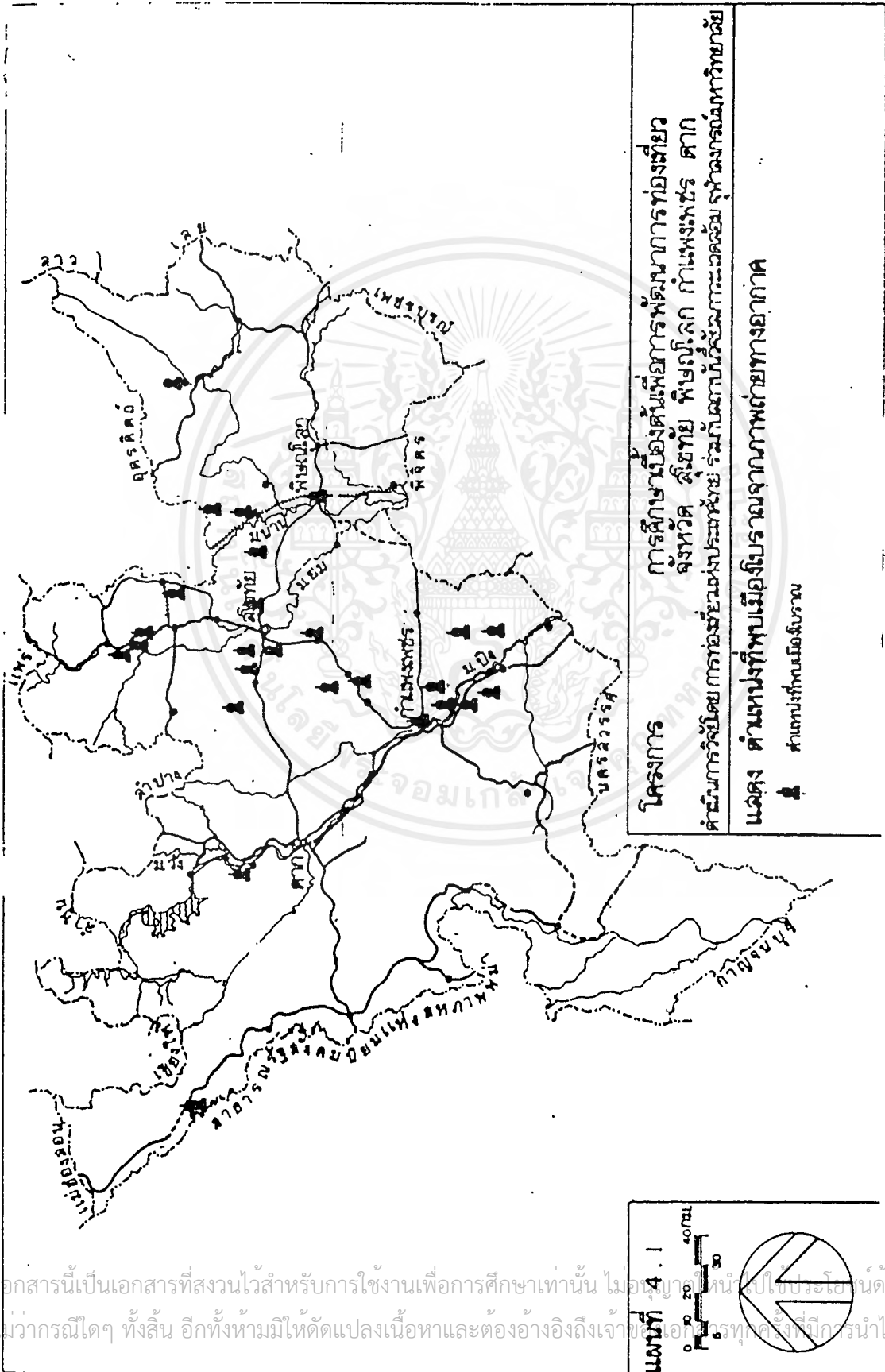
02504 0222 Y2

2. จากเมืองสุโขทัยไปเมืองกำแพงเพชร เริ่มจากวัดเจดีย์สี่ห้องผ่านเมืองเรียง

ของ เมืองจันทร์ เมืองพราน เมืองกาน (ชื่อเมืองโบราณ) ระยะทางประมาณ 70 กิโลเมตร

3. จากเมืองสุโขทัยไปทางด้านเหนือของตัวเมือง ขึ้นไปยังเขตอำเภอทุ่งเสลี่ยม

ระยะทางประมาณ 12 กิโลเมตร



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่ในที่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถนนพระร่วงพบอยู่แต่ในเขตจังหวัดสุโขทัยเป็นส่วนใหญ่ โดยมีแนวคูน้ำซึ่งรับน้ำจากที่สูงทางด้านตะวันตก และมีร่องรอยการขุดหาขุดเป็นตอนเพื่อให้มีน้ำไหลผ่าน การสร้างถนนพระร่วงไว้เพื่อประโยชน์ทางการชลประทาน ใช้เป็นทำนบบังคับทิศทางการไหลของน้ำและใช้เป็นเส้นทางติดต่อกับบริเวณต่าง ๆ ปัจจุบันอยู่ในสภาพทรุดโทรมมาก ตัวถนนขาดหายไปเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากถูกน้ำเซาะ การคัดถนน การตั้งหมู่บ้านขึ้นใหม่บนเขตถนน การปรับพื้นที่เพื่อทำการเกษตรและมีต้นไม้ขึ้นรกรง

ทำนบพระร่วง (ศรีคองส์) เป็นทำนบยาวเป็นแนวตรงกั้นอยู่ที่ใกล้เชิงเขาเพื่อกักน้ำในแอ่งร่องเขา ระหว่างเขาพระบาทใหญ่กับเขากู้คำมา ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของตัวเมืองสุโขทัย ต้นน้ำเกิดจากโขกพระร่วงลงพระขรรค์ ไหลร่วมกับห้วยสายเล็ก ๆ รวมกันเป็นลำน้ำชื่อโขกกรมภูในช่วงที่ไหลมาใกล้ทำนบตัวทำนบมีลักษณะเป็นคันดินกว้างที่ฐาน 10-14 เมตร ความกว้างบนหลังเขื่อน 3-4 เมตร มีความสูง 1-4 เมตร และมีความยาว 400 เมตร จากตัวทำนบบังคับให้น้ำไหลจากช่องเขาลงสู่คลองเสาหอ ซึ่งไหลไปสู่คูน้ำกำแพงเมืองด้านตะวันตกเฉียงใต้ ยาวเป็นระยะทาง 2 กิโลเมตร น้ำจากคลองเสาหอจะไหลลงสู่คูเมืองทั้ง 2 ชั้น โดยผ่านทางท่อน้ำดินเผา ท่อน้ำออกแบบเป็นท่อน้ำกลมมีเส้นผ่าศูนย์กลางกว้างเกือบครึ่งเมตร เป็นท่อที่ค้ำตะกอนดิน กรวด ทราย โดยลดขนาดของท่อค้ำปลายน้ำให้มีเส้นผ่าศูนย์กลางเหลือเพียงครึ่งเดียว ต่อจากคูเมืองจะกระจายน้ำเข้าสู่ตะพังต่าง ๆ ในตัวเมือง ได้แก่ ตะพังตระกวน ตะพังสอ ตะพังช้างเผือก ตะพังเงิน ตะพังทอง ตะพังทองกลาง ตะพังนาค เป็นต้น รวมทั้งสระหรือบ่อขนาดย่อม มีจำนวนกว่า 300 แห่ง น้ำที่เหลือจากตะพังจะระบายออกไปตามคูเมืองสู่น้ำแม่รำพัน ซึ่งไหลมาจากภูเขาทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเมืองสุโขทัย เข้าเลียบบำแพงเมืองด้านทิศตะวันออก แล้วไหลไปลงแม่น้ำยมทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือของตัวเมืองที่ทำนบอีกแห่ง บังคับให้น้ำไหลลงห้วยแม่โจน ซึ่งล้อมรอบวัดพระพายหลวงอยู่ แล้วจึงไหลลงลำน้ำแม่รำพัน ระบบชลประทานของเมืองสุโขทัยนี้เป็นความชาญฉลาดของคนในสมัยก่อนที่คิดจะกักเก็บน้ำเอาไว้ใช้ เพราะเมืองสุโขทัยตั้งอยู่บนที่ดอน และกันดารมากในฤดูแล้ง แต่ยังมีน้ำอยู่เสมอ ในตระพังขนาดใหญ่ในกำแพงเมืองนอกจากนี้ยังมีร่องรอยของอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่อยู่นอกเมืองด้านเหนือ บริเวณใกล้กับวัดพระพายหลวง

เครื่องสังคโลก (Sawankalok ware) เป็นเครื่องปั้นดินเผาที่มีชื่อเสียงที่สุดของสมัยสุโขทัย และเป็นที่ยู่งักกันไปทั่วโลก เครื่องปั้นดินเผาที่พบมีทั้งทำเป็นตุ๊กตาเครื่องเล่น ตุ๊กตา เสือ กบกาลในอิริยาบถต่าง ๆ เครื่องประดับสถาปัตยกรรม ถ้วยชามเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ถูกปั้นดินเผาเป็นดิน แหล่งผลิตใหญ่ที่ค้นพบมีดังนี้

1. เตาทุเรียง เมืองเก่าสุโขทัย ใกล้กับวัดพระพายหลวงมีจากเตาเผาเครื่องสังคโลกอยู่ประมาณ 49 เตา ตั้งเรียงรายอยู่ชายริมฝั่งลำน้ำแม่โจนเป็นระยะ ๆ โดยมากอยู่ในสภาพชำรุดลักษณะของเตาก่อด้วยอิฐกว้างประมาณ 2 เมตรครึ่ง ยาว 4-5 เมตร มีรูปร่างเป็นรูปประทุนคล้ายกับเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประทุนเรือ ตัวเตาแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนข้างหัวเป็นที่สำหรับใส่ไฟ ตอนกลางตรงส่วนโค้งของประทุนเป็นที่เผาถ้วยชามที่เคลือบน้ำยาแล้ว ความผนังเตาด้านในยังมีคราบน้ำยาจับติดอยู่ และตอนข้างท้ายถือเป็นช่องสูงขึ้นไปจากพื้นประมาณ 50 เซนติเมตร ทำเป็นปล่องสำหรับระบายควันไฟ โดยรอบบริเวณเตาจะพบเศษเครื่องปั้นดินเผาที่แตกหัก และที่ (ใช้สำหรับรองกันเครื่องปั้นดินเผาเมื่อใส่เตากันไม่ให้ภาชนะติดกัน) ตกอยู่ตามพื้นดินเป็นจำนวนมาก ลักษณะของเครื่องปั้นดินเผามีเนื้อแข็งค่อนข้างหนาเนื้อดินสีเทา ส่วนมากเป็นจากและชามมีขนาดค่อนข้างใหญ่ น้ำยาเคลือบมีสีเทาแกมเหลือง เขียนลายด้วยสีน้ำตาลเข้มและสีดำ ลวดลายที่เขียนเป็นลายดอกไม้ ลายเรขาคณิต และลายเครือเถา

2. เตาป่ายาง เมืองศรีสะเกษ เป็นแหล่งผลิตที่สำคัญของสุโขทัย ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของตัวเมืองศรีสะเกษ ห่างจากประตูเดาหม้อไปประมาณ 1 กิโลเมตร อยู่ที่บ้านหนองอ้อย ทางฝั่งขวาของลำน้ำยม ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพชำรุด ขนาดของเตามีความยาว 9.80 เมตร ส่วนที่กว้างที่สุด 3.78 เมตร เตาผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่เคลือบสีน้ำตาลและเป็นการเผาเคลือบแบบ “เคลือบเหล็ก” (Iron glaze) เพราะมีส่วนผสม Iron oxide มาก

3. เตาเกาะน้อย เมืองศรีสะเกษ ตั้งอยู่ห่างจากเตाप่ายางออกไปราว 5 กิโลเมตร มีซากเตากระจัดกระจายตามฝั่งขวาของลำน้ำยม เป็นเตาเผาที่ผลิตเครื่องสังคโลกเป็นสินค้าส่งออกขาย ผลิตเครื่องปั้นดินเผาทั้งแบบไม่ได้เคลือบ เครื่องเคลือบสีน้ำตาลไหม้ และเครื่องเคลือบแบบเขียวไข่กา (Geladon)

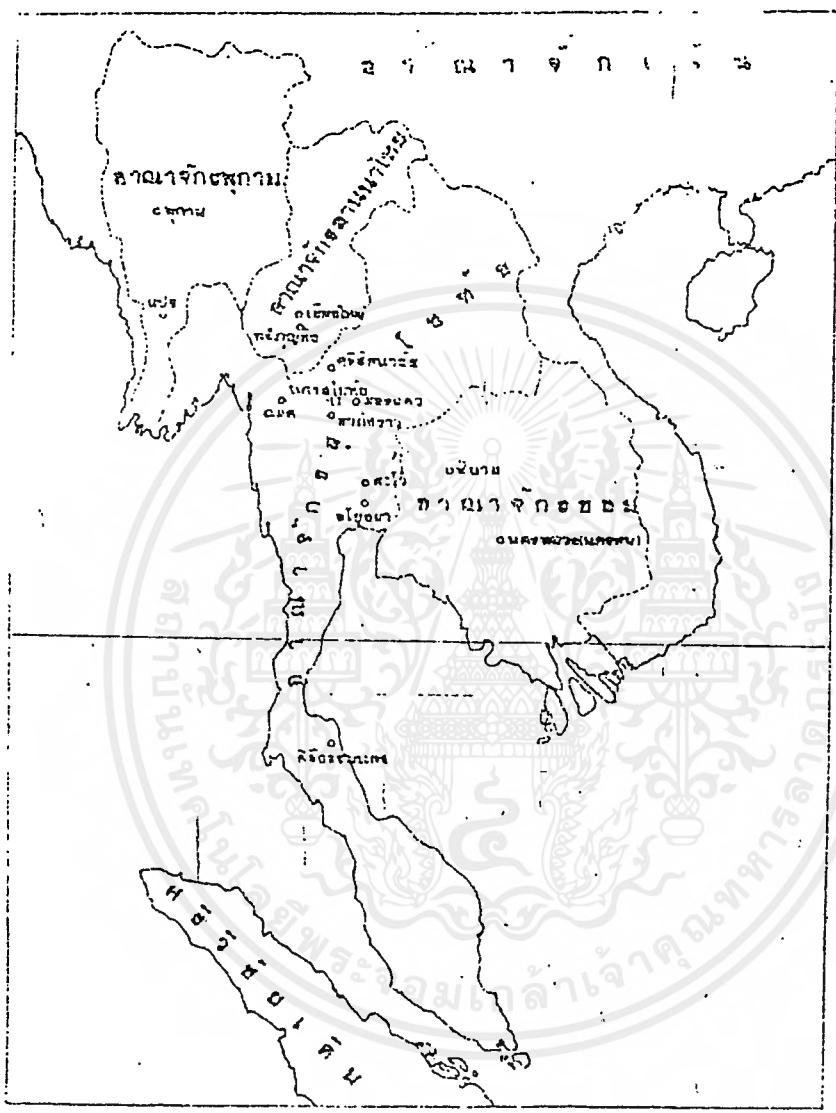
4. เตาบ้านเดาไห (บ้านริประขาวหาย) เมืองพิษณุโลก ตั้งอยู่ที่บ้านเดาไหใกล้ลำน้ำน่าน เขตอำเภอเมือง ผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่ไม่มีการเคลือบ สันนิษฐานว่าเป็นเตากำแกที่มีมาก่อนสมัยสุโขทัย และก่อนที่ช่างจีนจะเข้ามาสู่สุโขทัย ลวดลายที่ประดับส่วนมากเป็นลายปั้นแปะ และลายขูดขีด

2.1.3 ความสำคัญของเมืองสุโขทัย

ความสำคัญของเมืองสุโขทัยในประวัติศาสตร์

ดินแดนแถบเอเชียอาคเนย์ ในระหว่างพุทธศตวรรษที่ 18 ถึง พุทธศตวรรษที่ 19 เป็นสมัยของการเปลี่ยนแปลงทางด้านประวัติศาสตร์ การเมือง และวัฒนธรรม บรรดาอาณาจักรสำคัญ ๆ เช่น อาณาจักรกัมพูชา อาณาจักรสุโขทัย ซึ่งมีอำนาจทางการเมือง และความรุ่งเรืองของวัฒนธรรมมาช้านานได้เสื่อมลง เป็นผลให้เกิดอาราจักรใหม่ ๆ ขึ้นแทนที่โดยเฉพาะในบริเวณที่เคยอยู่ห่างไกลจากจุดศูนย์กลางของความเจริญมาก่อน อาณาจักรที่เกิดขึ้นใหม่เหล่านี้ ได้แก่ อาณาจักรสุโขทัย ลานช้างเผือก และสุโขทัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



แสดงภาพ อาณาจักรสุโขทัย

นอกจากเหตุการณ์ทางการเมืองแล้ว ในด้านวัฒนธรรมได้มีการเปลี่ยนแปลงลัทธิศาสนา และระบบความเชื่อของแต่ละคนมาสู่การนับถือพุทธศาสนา ซึ่งแพร่หลายมาจากประเทศลังกาในต้นพุทธศตวรรษที่ 18 คือพุทธศาสนาเถรวาทซึ่งได้เข้ามาเป็นศาสนาประจำอาณาจักรต่าง ๆ ในเอเชียอาคเนย์ พร้อม ๆ กันนี้ก็มี การขยายตัวด้านเศรษฐกิจและการคมนาคมระหว่างอาณาจักรในเอเชียอาคเนย์กับอาณาจักรใหญ่ ๆ ภายนอก เช่น จีน และอาหรับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในดินแดนซึ่งเป็นประเทศไทยในปัจจุบัน อาณาจักรสุโขทัย อาณาจักรที่เข้าสู่ความรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมอย่างรวดเร็วกว่าบรรดาอาณาจักรอื่น ๆ เมืองสุโขทัยซึ่งเป็นเมืองหลวงของอาณาจักรนี้ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เป็นทางผ่านของอารยธรรมแห่งยุค ไปสู่บรรดาอาณาจักรต่าง ๆ ในผืนแผ่นดินใหญ่เอเชียอาคเนย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตอนต้นพุทธศตวรรษที่ 19 เมืองสุโขทัยเป็นศูนย์กลางของพุทธศาสนาเถรวาท ลังกาวงศ์ ซึ่งแผ่ขยายไปยังอาณาจักรใกล้เคียง เช่น อาณาจักรลานนา แพร่ น่าน และลานจ้าง นอกจากนี้เมืองสุโขทัยยังเป็นศูนย์กลางเปลี่ยนวัฒนธรรมและศิลปกรรม กับอาณาจักรตอนล่างและทางตะวันตก เช่น อาณาจักรละโว้ (กัมพูชา) สุพรรณภูมิ นครศรีธรรมราช และเกาะตะมาะ

ถึงแม้ว่าอาณาจักรสุโขทัยจะเจริญรุ่งเรืองอยู่เพียง 200 ปีก็ตาม แต่เมืองสุโขทัยซึ่งเป็นเมืองหลวงก็ยังดำรงอยู่ต่อมาในฐานะที่เป็นเมืองสำคัญทางศาสนา และเป็นแหล่งศิลปวัฒนธรรม ดังที่มีซากโบราณสถาน

ปรากฏเป็นหลักฐานอยู่จนถึงปัจจุบันนี้ หลักฐานสำคัญอีกประการหนึ่งของราชธานีสุโขทัยก็คือ ศิลปจารึก ซึ่งทำให้สามารถกำหนดอายุของเมืองสุโขทัย ได้อย่างชัดเจนและแน่นอน ศิลปจารึกยังกล่าวถึงกษัตริย์ในราชวงศ์ 2 ราชวงศ์ที่ได้ปกครองเมืองสุโขทัยมา ราชวงศ์แรกสิ้นสุดลงในรัชสมัยพ่อขุนศรีนาวนำถม ราชวงศ์ต่อมา คือ ราชวงศ์พระร่วง มีพ่อขุนศรีอินทราทิตย์เป็นปฐมกษัตริย์ มีพ่อขุนรามคำแหงเป็นกษัตริย์องค์สำคัญในระยะแรก กษัตริย์องค์นี้ทรงสถาปนาความมั่นคงให้กับอาณาจักรในทุก ๆ ด้าน กล่าวคือ ในด้านการทหารทรงขยายอาณาเขตออกไปอย่างกว้างขวาง ในการปกครอง ทรงสร้างแบบฉบับการปกครองแบบพ่อปกครองลูกที่ให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชนโดยทั่วถึง ในด้านศาสนาทรงอุปถัมภ์ลัทธิลังกาวงศ์ และทรงปฏิบัติธรรม ทั้งทรงสนับสนุนให้ประชาชนปฏิบัติตามเป็นกิจวัตร นอกจากนั้นทรงสร้างวัดไว้หลายแห่ง ทางด้านภาษาและวรรณกรรม ทรงให้กำเนิดอักษรไทยที่ใช้กันแพร่หลาย จนมาถึงสมัยหลัง ๆ โดยสันนิษฐานว่าทรงคิดแปลงมาจากอักษรที่ใช้กันมาก่อนในอาณาจักรโบราณในบริเวณนี้ ในด้านเศรษฐกิจ ทรงสนับสนุนให้มีการค้าอย่างเสรี อันนำมาซึ่งการติดต่อสัมพันธ์กับอาณาจักรอื่น ๆ

กษัตริย์วงศ์สำคัญของราชวงศ์พระร่วงในระยะต่อมา คือ พระมหาธรรมราชาลิไท ซึ่งทรงนำสุโขทัยเข้าสู่ยุคทองของอารยธรรมสุโขทัย หลังจากนั้นแล้วก็อาจกล่าวได้ว่า อาณาจักรสุโขทัยเสื่อมลงตามลำดับ จนกระทั่งได้ผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกรุงศรีอยุธยา ในพุทธศตวรรษ ที่ 21

แม้ว่าสุโขทัยจะรวมเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกรุงศรีอยุธยาแล้วก็ตาม แต่เมืองสุโขทัยก็ยังคงมีความสำคัญในฐานะเมืองทางศาสนาอยู่ต่อมาอีกระยะหนึ่ง เพราะปรากฏหลักฐานในจารึกสมัยหลัง ๆ ว่า มีผู้สร้างวัดวาอารามและถือน้ำที่ดินอุทิศแก่พระศาสนาที่สุโขทัยสืบต่อมา

2.1.4 ความรุ่งเรืองทางศาสนาและวัฒนธรรม

ความรุ่งเรืองทางศาสนาและวัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมืองสุโขทัยเป็นแบบฉบับของเมืองหลวงของอาณาจักรโบราณ ในสมัยพุทธศตวรรษที่ 18-19 ซึ่งนอกจากจะเป็นศูนย์กลางของการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมแล้ว ยังเป็นที่รวมของความเจริญรุ่งเรือง และความสำคัญทางศาสนา ประเพณี ศิลปกรรม และพิธีกรรม ของสังคมในยุคนั้นด้วย จากโบราณวัตถุสถานที่พบในเมืองโดยจำเพาะวัดพระพายหลวง ศาลาตามแควและวัดศรีสวาย จึงให้เห็นว่าก่อนหน้าที่พุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์จะเข้ามามีบทบาทสำคัญในอาณาจักรสุโขทัยนั้น ได้มีการนับถือลัทธิศาสนาพราหมณ์และพุทธศาสนาเถรวาทคล้ายกันกับอาณาจักรกัมพูชา ในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 นอกจากนี้ในศิลาจารึกยังได้ระบุถึงการนับถือผี โดยเฉพาะผีที่เขาพระขลุ่ยหลวง ซึ่งเป็นเทือกเขาที่อยู่ทางทิศใต้ของเมืองสุโขทัยว่า มีบทบาทในการควบคุมเจ้าผู้ครองนครให้ประพฤติตนอยู่ในทศพิธราชธรรมเป็นเอกลักษณ์ของอาณาจักร เช่น พระเจดีย์ทรงดอกบัว ที่พบตามวัดสำคัญ ๆ ของบรรดาเมืองในอาณาจักร นอกจากนี้พระพุทธรูปที่สร้างขึ้นในสมัยสุโขทัยเป็นจำนวนมาก ได้ถูกนำมาเป็นพระประธานและปูชนียวัตถุที่สำคัญของประเทศปัจจุบัน เช่น พระพุทธชินราช พระพุทธลีลึงค์ พระศรีศากยมุนี และพระพุทธชินสีห์

ในด้านประเพณี ศิลาจารึกได้ระบุให้เห็นว่า สุโขทัยมีประเพณีและงานนักขัตฤกษ์เช่นเดียวกับที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น ประเพณีกรานกฐิน ประเพณีไหว้พระพุทธรบาท ประเพณีไหว้พระธาตุ และประเพณีการเทศน์มหาชาติ

ในด้านวรรณกรรม มีการร้อยแก้วบรรยายเหตุการณ์บ้านเมือง การบำเพ็ญกุศลการสร้างวัด การออกกฏหมาย และการเล่าพระราชประวัติพระมหากษัตริย์ด้วย ถ้อยคำสละสลวย ไตรภูมิพระร่วง ซึ่งพระมหารธรรมราชาธิาททรงพระราชนิพนธ์ขึ้น ก็เป็นวรรณคดีทางศาสนาที่ส่งเสริมศีลธรรมให้แก่ประชาชน

ในสมัยที่นับถือพุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์เมืองสุโขทัยกลายเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่วัฒนธรรมที่ไปยังอาณาจักรใกล้เคียง ได้มีการสร้างวัดขึ้นมากมายทั้งภายในและบริเวณนอกเมือง บรรดาวัด น้อยใหญ่เหล่านี้มีทั้งที่เป็นอารามหลวงและอารามราษฎร์ ซึ่งแบ่งตามประเพณีและความสำคัญที่มีต่อสังคมได้ 3 ประเภท คือ ประเภทธัญวาสี ตามวาสี และนครวาสี วัดธัญวาสีสร้างขึ้นในบริเวณที่ห่างเมืองออกไปทางตะวันตก เพื่อเป็นอารามของพระสงฆ์ที่มุ่งพาศความสงบทางวิปัสสนาธุระในการแสวงโลกุตระตามอุดมคติของพุทธศาสนา วัดที่สำคัญได้แก่ วัดธัญญิก และวัดสะพานหิน ซึ่งมีพระพุทธรูปสูงใหญ่ประดิษฐานอยู่เหนือออกเขา มองเห็นได้ แต่ไกล อันสะท้อนให้เห็นความรุ่งเรืองทางศาสนาของกรุงสุโขทัยในอดีต วัดตามวาสี สร้างขึ้นเป็นศูนย์กลางของชุมชนหมู่บ้าน เป็นที่ประกอบพิธีกรรมและประเพณีต่าง ๆ ร่วมกันของบุคคลในชุมชน ส่วนวัดนครวาสีส่วนใหญ่เป็นพระอารามหลวง หรือวัดที่เจ้านายหรือขุนนางสร้างขึ้นในเขตเมืองวัดที่สำคัญได้แก่ วัดมหาธาตุ เป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งในความเชื่อของประชาชนถือวันเป็นศูนย์กลางของจักรวาล วัดนี้เป็นที่รวมทางด้านจิตใจของทุกคนทุกหมู่เหล่า และเป็นศูนย์กลางของพิธีทางศาสนาของรัฐ นอกจากการสร้างวัดเป็นมหากุศลดังกล่าวแล้ว สุโขทัยยังนิยมการสร้างปูชนียสถาน ซึ่งทุกวันนี้ยังมีความเชื่อกันอยู่เป็นประเพณี คือ การประดิษฐานรอบพระพุทธรบาท และปลูกต้นศรีมหาโพธิ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศิลาจารึกยังได้ระบุอีกว่า เมืองสุโขทัยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาที่สำคัญ มีการเชิญพระสังฆราชจากอาณาจักรมอญมาสั่งสอนศาสนาได้แก่พระมหากษัตริย์ และพระสงฆ์ในเมืองสุโขทัย พระเถระชั้นผู้ใหญ่จากสุโขทัยก็ได้รับการอาราธนาให้ไปสั่งสอนศาสนาในอาณาจักรลานนาด้วย พระมหากษัตริย์สุโขทัยองค์สำคัญคือ พระมหาธรรมราชาลิไท ได้เคยสละราชสมบัติออกผนวชอยู่ชั่วระยะหนึ่ง ในวันธรรมสวนะชาวสุโขทัยนิยมรับศีล ทำบุญทำทาน

ความเลื่อมใสและศรัทธาพุทธศาสนาของชาวสุโขทัย ยังผลให้เกิดความรุ่งเรืองทางศิลปกรรม และสถาปัตยกรรม ซึ่งในสายตาของคนทั่วไปในปัจจุบันเห็นว่า เป็นยุคทองของศิลปไทย ลักษณะพระสถูปเจดีย์ที่เมืองสุโขทัยนอกจากมีความงดงามแล้ว ยังมีลักษณะพิเศษที่แสดงถึงความ

2.1.5 ความเจริญทางด้านเทคนิควิทยากับสังคม

จากร่องรอยของโบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ ของเมืองสุโขทัยชี้ให้เห็นถึงความก้าวหน้าของทางเทคนิควิทยา ที่มีอิทธิพลต่อการดำรงอยู่ของสังคมอันดับแรก ได้แก่ ลักษณะผังเมืองรูปสี่เหลี่ยมคี่น้า ที่มีกำแพงล้อมรอบ 3 ชั้น ซึ่งศิลาจารึกเรียกว่า ศรีบูรณัน เป็นรูปแบบที่สมบูรณ์ของเมืองโบราณ ในสมัยก่อนที่จะรับคติการสร้างกำแพงเมืองที่มีป้อมปราการ และใบเสมารับทางป็นอันป็นอิทธิพลที่ได้รับมาจากชาวยุโรป ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น นอกจากมีหน้าที่ในการป้องกันข้าศึก ศัตรูแล้ว ยังเป็นส่วนหนึ่งของระบบการระบายน้ำให้ชุมชนแห่งนี้ด้วย รอบเมืองสุโขทัยมีคันดินเป็นจำนวนมาก ที่รับน้ำจากที่สูงมาใช้ในส่วนต่าง ๆ ของเมือง ซึ่งได้แก่ วัดวาอาราม และย่านที่อยู่อาศัย ตรงกลางเมืองมีตระพังโพยสี่เป็นที่เก็บน้ำสาธาณะเพื่อการบริโภค และอุปโภคของชุมชนตลอดปี คันดินเหล่านี้ยังทำหน้าที่เป็นถนนที่เชื่อมตัวเมืองกับวัดวาอารามและชุมชนที่อยู่ห่างไกลที่เห็นได้ชัดเจน คือ ถนนพระร่วง ในที่ราบลุ่มทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นแหล่งทำนามีการขุดคลองชลประทาน และทำฝายจากลำน้ำแม่ลำพัน ไปเลี้ยงต้นข้าวในนา เมืองสุโขทัยยังมีอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา ที่มีย่านผลิตอยู่ทางค้ำเหนือของตัวเมือง ผลิตวัตถุทางสถาปัตยกรรมและทำที่ระบายน้ำ รวมทั้งภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ เครื่องปั้นดินเผาของสุโขทัยบางประเภท เป็นสินค้าออกที่ส่งไปยังดินแดนใกล้เคียง และดินแดนโพ้นทะเล เช่น อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ฯ เป็นต้น

ในด้านการหล่อโลหะ สุโขทัยมีความเจริญอยู่ในระดับสูง ดังเห็นได้จากการมีพระพุทธรูปที่มีความสวยงามทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ นอกจากนั้นยังมีภาชนะที่ใช้ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านและชาวเมือง

2.1.6 มรดกทางศิลปของสุโขทัย

เมื่ออาณาจักรสุโขทัยสิ้นสุคตลง อันเนื่องจากการผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกรุงศรีอยุธยาในพุทธศตวรรษที่ 21 เมืองสุโขทัยได้กลายเป็นเมืองทางศาสนา และวัฒนธรรมของท้องถิ่น เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ต่อมาถูกทอดทิ้งให้ร้างไป อันเนื่องจากภาวะสงครามระหว่างไทยกับพม่า ซึ่งมีระยะเวลายาวนานกว่า 200 ปี ยังมีกรถ้าวถึงเป็นครั้งคราวอย่างเช่น ในพระราชพงศาวดาร กรุงศรีอยุธยาได้ระบุว่า สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงนำแม่ทัพนายกองมาประกอบพระราชพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยาที่วัดศรีชุม ในเขตเมืองสุโขทัยเก่า ก่อนที่จะประกาศอิสรภาพกรุงศรีอยุธยาจากการเป็นเมืองขึ้นของพม่า ในสมัยรัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เมืองสุโขทัยอยู่ในสภาพเสื่อมโทรมมาก พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก จึงโปรดให้นำพระพุทธรูปต่าง ๆ ที่สำคัญในเมืองสุโขทัยมาเก็บรักษาไว้ที่กรุงเทพมหานคร เป็นเหตุให้มีพระอารามหลวง และอารามราษฎร์ ทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด ได้นำพระพุทธรูปสมัยสุโขทัยไปบูชาเป็นพระสำคัญของวัดทั่วประเทศ เหตุนี้ ศิลปประติมากรรม สกุลช่างสุโขทัยจึงได้รับการยกย่องว่างดงาม และนิยมเป็นแบบอย่างแก่การสร้างพระพุทธรูปในสมัยปัจจุบัน การศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของสุโขทัยที่ได้จากศิลาจารึก ตำนาน พงศาวดาร โบราณวัตถุสถาน (ที่เมืองสุโขทัย) ทำให้เราได้ทราบว่าเมืองสุโขทัยได้ให้มรดกทางวัฒนธรรมแก่คนไทยในปัจจุบันหลาย ๆ ด้าน ที่สำคัญ อักษรไทย ศคิทางพุทธศาสนา ลัทธิลังกาวงศ์ ไตรภูมิพระร่วง ซึ่งเป็นวรรณคดีชิ้นสำคัญของสุโขทัยที่สะท้อนให้เห็นแนวความคิดในเรื่องจักรวาล และการสั่งสอนศิลปกรรมอันดีให้แก่ประชาชนที่มีมาแต่ครั้งสุโขทัย พระมหากษัตริย์ไทยในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ตลอดจนบุคคลสำคัญในการปกครองและการบริหารประเทศ มักอ้างการปกครองที่สงบราบรื่นสมัยสุโขทัยว่า เป็นรูปแบบในอุดมที่ควรจะยึดถือ

2.1.7 สรุปลักษณะเด่นของจังหวัด

จากการศึกษาความสำคัญของจังหวัดสุโขทัย จะเห็นได้ว่าจังหวัดสุโขทัย มีความสำคัญในหลายด้าน ๆ สิ่งที่สำคัญที่เด่นชัดของจังหวัดนั้นคือ เป็นผู้นำในด้านการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และเป็นอาณาจักรแห่งแรกของชาวไทย โดยพ่อขุนรามคำแหงได้ปกครองและทรงประดิษฐ์อักษรไทย ดังคำขวัญของจังหวัด

“กำเนิดตัวอักษรไทย งานใหญ่ผดุงกระถาง มั่นคงพุทธศาสนา พระแม่ยามิ่งเมือง อติสรุ่งเรืองคือเมืองสุโขทัย”

ดังนั้น ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัย จึงนำเรื่องราวทั้งทางด้านประเพณี วัฒนธรรม โบราณสถานประวัติศาสตร์ การดำรงชีวิต ซึ่งโครงการนี้ได้รวบรวมเหตุการณ์ต่าง ๆ มาจำลอง อาคารสถานที่ชุมชนสิ่งสูญเสียไปแล้ว ให้ปรากฏในรูปแบบที่คล้ายจริงตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยมาตราส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ชมได้เข้าใจชีวิต สุโขทัยในอดีตได้ง่ายขึ้นอย่างมีระบบ โดยใช้เทคโนโลยีของการจัดพิพิธภัณฑ์ที่ทันสมัยใหม่เข้ามาช่วย

2.2 การศึกษานโยบายและแนวทางการจัดตั้งโครงการ

2.2.1 นโยบายและหน่วยงานที่รับผิดชอบ

แผนแม่บทการศึกษา อนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรม ส่วนของกรมศิลปากรตามแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ได้กำหนดนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ เพื่อเป็นหลักให้หน่วยงานของรัฐและเอกชน รวมทั้งประชาชนร่วมกันรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมอย่างดีเป้าหมายตรงกันและประสานสอดคล้องต้องกัน คือ

- ส่งเสริมการบำรุงรักษาวัฒนธรรมไทยทุกด้านให้เจริญด้านการศึกษาค้นคว้าวิจัยฟื้นฟูและพัฒนาวัฒนธรรมไทย ให้วัฒนธรรมไทยเป็นเครื่องมือสำคัญ สำหรับการแก้ไขปัญหาการดำเนินชีวิต การพัฒนาประเทศ ด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง

- เผยแพร่วัฒนธรรมไทยทุกด้านนำไปสู่ประชาชนถึงขั้นปฏิบัติให้แพร่หลายยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

- ส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้าน และวัฒนธรรมของกลุ่มชนในท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมของท้องถิ่น ซึ่งกันและกันก่อให้เกิดความประสานทางวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในชาติและมีความรักและหวงแหนวัฒนธรรมไทยยิ่งขึ้น

กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการผดุงรักษา ส่งเสริม เผยแพร่ศิลปวิทยาการและวัฒนธรรมของชาติในด้านศิลปกรรม วรรณกรรม การศึกษาค้นคว้า โบราณคดีประวัติศาสตร์ หอจดหมายเหตุแห่งชาติและการดูแลบูรณะโบราณสถานวัตถุ และศิลปวัตถุของชาติ

มีหน่วยงานตามพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการของกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการออกเป็นกองคลัง กองการเจ้าหน้าที่ กองแผนงาน กิ่งวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ สถาบันนาฏศิลป์กรรมสำนักโบราณคดี และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอจดหมายเหตุแห่งชาติและหอสมุดแห่งชาติ ได้รับนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการ นำนโยบายและแนวทางดังกล่าวมาจัดทำแผนงานและโครงการงานพัฒนาดังกล่าว

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น กรมศิลปากรเป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐบาลที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการดูแลรักษามรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งมีกระจัดกระจายไปทั่วทุกสารทิศ ในปัจจุบันการดำเนินงานด้านนี้แม้จะพยายามเร่งดำเนินการให้ทันต่อเหตุการณ์ แต่ก็ยังไม่สามารถครอบคลุมพื้นที่ได้ทั่วถึงเหตุผลก็เนื่องมาจาก

- บุคลากรในการดูแลรักษาอนุรักษ์ และพัฒนามรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติยังไม่เพียงพอที่จะปฏิบัติงานให้ทันกับเหตุการณ์ และทั่วถึงทุกพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เป็นเป้าหมายและยุทธศาสตร์ที่ใช้ในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ คุณค่าทางมรดกทางศิลปวัฒนธรรมยังไม่ได้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม และกระแสวัฒนธรรมที่หลั่งไหลเข้ามาจากต่างชาติทำให้คนไทยขาดความสนใจในการอนุรักษ์

- การขาดความเข้าใจความหมายและความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมของชาติทำให้การอนุรักษ์ เป็นไปได้เพียงการรักษาและซ่อมแซมแต่สิ่งที่เป็นรูปแบบเท่านั้น ยังไม่สามารถปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชาชน มีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการพิทักษ์รักษา

ดังนั้น แผนงานอนุรักษ์ พัฒนาและเผยแพร่ศิลปะและวัฒนธรรมจึงเป็นนโยบายทำนุบำรุงสืบทอดทรัพย์สินทางศิลปวัฒนธรรมชาติ อนุรักษ์ฟื้นฟูและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ปลูกฝังจิตสำนึกให้เยาวชน และประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจ เห็นคุณค่าและภูมิใจในมรดกทางศิลปวัฒนธรรมโดยเร่งเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและสาระของศิลปวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ แก่เยาวชนและประชาชนทุกระดับ

จากแผนแม่บทดังกล่าว กรมศิลปากร โดยสำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่ให้จัดตั้งดูแลกิจการ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 แก้ไขเพิ่มเติมตามฉบับที่ 2 วันที่ 27 มีนาคม 2535 เพื่อเป็นแหล่งให้ความรู้แก่ประชาชน อันเป็นการส่งเสริมนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาดนตรีตลอดชีวิต ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศชาติให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น และช่วยส่งเสริมอนุรักษ์และสร้างค่านิยมที่ดีงาม

นโยบายการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวนับวันได้ทวีความสำคัญต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศซึ่งการที่จะผลักดันให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยก้าวหน้าต่อไปนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้จัดทำแบบปฏิบัติการด้านการตลาดการท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2538 ขึ้น ซึ่งแผนดังกล่าวได้ผ่านการหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนรวมทั้งได้พิจารณากำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์และกิจกรรมการดำเนินงานในลักษณะที่สอดคล้องกันอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้มั่นใจได้ว่าการดำเนินงานตามแผนดังกล่าวจะนำไปสู่ความสัมฤทธิ์ผลในวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

นโยบายด้านการตลาดการท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2538

1. ดำรงรักษาภาพลักษณ์ประเทศไทยให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีคุณภาพปลอดภัย และเขียบพร้อมด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยว ทั้งประเพณีวัฒนธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และนันทนาการ
2. ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแหล่งซื้อสินค้าทุกประเภท ในราคาและการบริการที่เหมาะสม

ต่อนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการเชิงงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางมาเยือนประเทศไทยมากขึ้น และเดินทางท่องเที่ยวไปสู่ภูมิภาคเพิ่มขึ้น พักนานวันขึ้น และใช้จ่ายมากขึ้น

4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้คนไทยท่องเที่ยวในประเทศมากขึ้น โดยมุ่งกระจากนักท่องเที่ยวจากจังหวัดท่องเที่ยวหลักไปสู่จังหวัดอื่น ๆ ด้วย

5. ส่งเสริมกิจกรรมด้านการประชุมสัมมนา การจัดงานแสดงนิทรรศการ การจัดงานเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล การจัดกิจกรรมด้านการบันเทิงและการท่องเที่ยวประเภทความสนใจพิเศษ รวมทั้งการท่องเที่ยวเพื่อการกีฬาทั้งในระดับนานาชาติและภายในประเทศให้มากยิ่งขึ้น

6. ดำเนินการด้านการตลาดเพื่อฟื้นฟูสถานะการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวหลักที่ซบเซา

7. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกกับกลุ่มอาเซียน กลุ่มอินโดจีน พม่า และจีน ในการส่งเสริมและพัฒนาให้ภูมิภาคแถบนี้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว ของภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก และส่งเสริมให้มีการเดินทางท่องเที่ยวภายในภูมิภาคมากขึ้น

นโยบายของอุทยานประวัติศาสตร์

1. เพื่อเป็นตอบสนองต่อแผนแม่บทโครงการอุทยานประวัติศาสตร์ ปี 2524 โดยความรับผิดชอบของกรมศิลปากร ที่จะพัฒนาโครงการให้มีความสมบูรณ์ ทางด้านการอนุรักษ์โบราณสถานและการเผยแพร่ความรู้ในด้านประวัติศาสตร์ให้นักเรียน นักศึกษา ศึกษานิเทศก์ และนักท่องเที่ยว ให้มีความเข้าใจในทางประวัติศาสตร์มากขึ้น ดังนั้น กรมศิลปากรจึงได้มีนโยบายในการจัดตั้งศูนย์ศึกษานอกระบบเพื่อศึกษาถึงความป็นมาทางประวัติศาสตร์ สภาพความเป็นอยู่ของชาวสุโขทัย ขนบธรรมเนียมประเพณี และทางการปกครอง จะทำให้อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเป็นแหล่งด้านความรู้ แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญมากขึ้น

จากแผนพัฒนาจะมีโครงการก่อสร้างทั้งหมด 5 ประเภท

1. ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัย
2. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
3. ศูนย์อำนวยการโครงการอุทยาน
4. โรงแรม (สร้างนอกเมืองเก่า) 5 โครงการ ประเภท 100 เตียง
5. พระวิหารสิริมารวิชัย (ปัจจุบันดำเนินการก่อสร้างอยู่)

โครงการที่สำเร็จแล้ว ได้แก่ ข้อม 2,3,4,5 แต่ยังคงขาดข้อ 1 คือ “ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัย” ซึ่งเป็นเพียงนโยบาย รอการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการอยู่ในปัจจุบัน

นโยบายในการพัฒนาจังหวัดสุโขทัย

จังหวัดสุโขทัยเป็นจังหวัดที่มีจุดเด่นทางด้านการเกษตรกรรม โดยเฉพาะการกสิกรรมประเภท

พืชไร่และพืชสวน การที่จังหวัดสุโขทัยเคยเป็นราชธานีของประเทศไทย เมื่อประมาณ 700 ปีมาแล้ว จึงเอื้ออำนวยเป็นเอกลีลาที่ลุ่มน้ำหรือที่ราบลุ่มเพื่อการเกษตรกรรมที่แน่นอน เมื่อผู้ดูแลเห็นว่าประเทศไทยด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทำให้จังหวัดสุโขทัยมีโบราณสถาน และโบราณวัตถุตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมหลงเหลือไว้รอดนักท่องเที่ยวได้อย่างเจิดจ้าดุจตา ดังนั้น จังหวัดสุโขทัยจึงอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว เศรษฐกิจภาคบริการและการท่องเที่ยว จึงได้ทวีความสำคัญเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

กำหนดให้จังหวัดสุโขทัย เป็นจังหวัดผู้นำในด้านการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ควบคู่กับการพัฒนาการเกษตรแบบครบวงจร รวมทั้งการอุตสาหกรรมในและนอกภาคการเกษตร

2.2.2 วัตถุประสงค์และการดำเนินงานจัดตั้งโครงการ

จังหวัดสุโขทัยมีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ซึ่งเป็นแบบฉบับของเมืองหลวงของอาณาจักรโบราณ ในพุทธศตวรรษที่ 18-19 ซึ่งนอกจากจะเป็นศูนย์กลางของการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมแล้ว ยังเป็นที่รวมของความเจริญรุ่งเรือง และความสำคัญทางศาสนา

เหตุผลที่สมควรให้จัดตั้งศูนย์ประวัติศาสตร์ ด้วยเหตุผลที่ว่า จังหวัดสุโขทัยเป็นพื้นภูมิแห่งประวัติศาสตร์ เมื่อที่ทุกตารางนิ้วผูกสัมพันธ์กับอดีต ความเป็นมาของสยามประเทศ จึงสมควรที่จะสร้างศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ ในลักษณะที่ทันสมัย เข้าใจง่าย มีเทคนิคที่หลากหลายรูปแบบในการนำเสนอ ทำให้เกิดความดึงดูด การจินตนาการ ทำให้รู้สึกเหมือนได้อยู่กับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไปด้วย ทั้งในด้านโบราณคดีประเพณีต่าง ๆ ที่จะให้ผู้เข้าชมมีความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น

ซึ่งแนวทางในการจัดตั้งโครงการศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัยก็มุ่งในเรื่อง

1. เป็นสถานที่ศึกษา ค้นคว้า และวิจัย ซึ่งจะเปิดบริการแก่สาธารณชน นักวิชาการ ตลอดจนผู้รู้ ผู้สนใจ โดยจะมีวิธีวิจัยตามวิธีวิทยาศาสตร์ ในเรื่องราวที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์โบราณคดี ศิขนาวิทยา ศิลปะ และอื่น ๆ โดยจะจัดเตรียมอุปกรณ์อำนวยความสะดวกทางการวิจัยไว้อย่างพร้อมเพรียง และจะนำผลงานที่วิจัยมาเผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ

2. เป็นสถานที่แสดงประวัติศาสตร์ศิลปวัฒนธรรมในสมัยสุโขทัย ในลักษณะนิทรรศการ โดยเน้นให้เห็นถึงสภาพของอาณาจักรสุโขทัย และเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ รวมถึงการจัดแสดงศิลปวัฒนธรรมหรือเรื่องราวอันที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์เป็นครั้งคราว

3. เป็นสถานที่ให้บริการการศึกษา ในรูปแบบการให้บริการทางสารสนเทศ การบรรยาย การประชุม การฉายภาพยนตร์ สารคดี สไลด์ และเอกสารเผยแพร่ ฯลฯ ตลอดจนมุ่งสนับสนุนการจัดกิจกรรมให้การศึกษาในทุก ๆ ด้านข้างต้น ซึ่งควรจะมีห้องบรรยาย ศูนย์ให้ความรู้สารนิเทศ และห้องสมุดประวัติศาสตร์

4. เป็นสถานที่เก็บรักษารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประวัติอยุธยา โดยจะให้ศูนย์สารนิเทศเป็นฝ่ายเก็บข้อมูล จัดระบบและเก็บบันทึกเอกสารที่มีรูปแบบต่าง ๆ กัน ตลอดจนการเก็บรักษาโบราณวัตถุของจริง หนังสือ จดหมายเหตุ หุ่นจำลอง ที่มีความสำคัญต่อการค้นคว้าวิจัย และให้การบริการเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. เป็นการพัฒนาทางกายภาพ ตลอดจนเอกลักษณ์ ของตัวเมืองเก่าในอุทยานประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นการพัฒนาผลตอบแทน ทางด้านวัฒนธรรมมากกว่าทางเศรษฐกิจ

6. สนับสนุนการท่องเที่ยว ในจังหวัดสุโขทัย ทั้งนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ และในประเทศ โดยเปรียบศูนย์ประวัติศาสตร์ เหมือนมรดกเทศก์ หรือหนังสือเดินทาง

เป้าหมายของโครงการ

เชิงปริมาณ

1. เพื่อจัดตั้งให้มีศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ สุโขทัยที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งอาคาร สถานที่ การบริการสามารถดำเนินกิจกรรมตามหน้าที่ของพิพิธภัณฑสถาน เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อท้องถิ่นและประเทศชาติได้เต็มที่
2. เพิ่มแหล่งท่องเที่ยวทางด้านศิลปวัฒนธรรมขึ้นอีก 1 แหล่งในภาค กลางตอนบน

เชิงคุณภาพ

1. เป็นสถาบันที่ส่งเสริมการศึกษานอกระบบของประชาชนเพื่อเพิ่มพูนภูมิปัญญาในเรื่องราวความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ตลอดจนสภาพภูมิประเทศสิ่งแวดล้อมเมืองสุโขทัย
2. เป็นสถาบันในการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมของท้องถิ่น ที่มุ่งสนับสนุนส่งเสริมทัศนคติในเชิงอนุรักษ์ แก่ประชาชนโดยทั่วไป
3. เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพที่ให้ความรู้ ความเพลิดเพลินแก่ผู้ใช้บริการ

ในเชิงการลดปัญหา

1. เพื่อเป็นการลดปัญหาการสูญเสียมรดกวัฒนธรรมของท้องถิ่นของชาติ
2. เพื่อลดปัญหาการขาดสถานที่ให้ความรู้ และสันทนาการที่เหมาะสมแก่ประชาชนและเยาวชน

ราน

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. จัดทำเค้าโครงขั้นตอนการปฏิบัติงานและโครงการเพื่อเสนอของบประมาณ
2. ประสานงานกับสำนักงานจังหวัดสุโขทัย เพื่อขอใช้ที่ดินในการก่อสร้าง
3. ประกาศจัดตั้งศูนย์ประวัติศาสตร์ จังหวัดสุโขทัย ในราชกิจจานุเบกษา

ขั้นตอนการดำเนินงานขั้นที่ 1

1. จัดตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการ ประกอบด้วยศึกษาธิการจังหวัดเป็นประธานหัวหน้าศูนย์

วัฒนธรรมจังหวัด ภัณฑารักษ์ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทรงภูมิปัญญาในท้องถิ่นเป็นกรรมการ หัวหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติในพื้นที่เป็นกรรมการและเลขานุการ เพื่อทำหน้าที่ ดังนี้

1.1 ทำหน้าที่ในการศึกษาค้นคว้า รวบรวม เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดสุโขทัย ตามสาขา ภาควิชา ประวัติศาสตร์เมือง ประวัติศาสตร์-โบราณคดีทั่วไปชาติพันธุ์ มรดกคดีเด่นของเมืองและมรดกทาง ธรรมชาติวิทยา

1.2 ทำหน้าที่ในการจัดทำต้นฉบับเอกสารสิ่งพิมพ์ด้านวิชาการ

1.3 ทำหน้าที่ในการวางแผนทางในการจัดนิทรรศการ

1.4 จัดทำบทประวัติการจัดแสดง และบทประกอบสิ่งอื่น ๆ เช่น บทสไลด์ประกอบ เสียง บทสไลด์มัลติมีเดีย บทวิดีโอ

1.5 ทำหน้าที่ประสานงานกับคณะทำงานอื่น ๆ ประกอบด้วยสถาปนิก มัณฑนากรเพื่อให้ ข้อมูลในการออกแบบอาคารพิพิธภัณฑ์สถาน ตลอดจนการจัดแสดงภายใน ประสานงานกับกระทรวง วัฒนธรรมวัตถุพิพิธภัณฑณ์เพื่อเลือกสรรวัตถุเพื่อนำมาใช้ในการจัดแสดง รวมทั้งประสานกับนักวิทยาศาสตร์ เพื่อผลในการจัดแสดงวัตถุแต่ละประเภทอย่างถูกต้องเพื่อเป็นการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมอย่างแท้จริง

2. ดำเนินกิจการทางวิชาการ

2.1 ดำเนินการสำรวจในเขตจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดใกล้เคียง

2.2 การศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลเอกสารรายงาน เป็นต้น

2.3 การจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการเพื่อ

- เสนอผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับจังหวัดสุโขทัย
- ระดมความคิด ความรู้ของนักวิชาการท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิให้เข้ามามีส่วนร่วมใน

การวางแผนทางในการจัดแสดง

- วางแผนทางการจัดแสดง

2.4 จัดเตรียมทำเอกสาร รวบรวมความรู้เกี่ยวกับจังหวัดสุโขทัย

2.5 จัดทำบทการจัดแสดง

3. จัดตั้งคณะทำงานเพื่อรวบรวมโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และวัตถุพิพิธภัณฑณ์โดยมีผู้ว่าราชการ จังหวัดเป็นประธาน ศึกษาธิการจังหวัดเป็นรองประธาน หัวหน้าศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด หัวหน้าหน่วยงาน หรือสถาบันทางด้านศิลปวัฒนธรรมของจังหวัด ภัณฑารักษ์ฝ่ายทะเบียนและคลังพิพิธภัณฑณ์แห่งชาติ นักวิชาการท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิและภูมิปัญญาคนต่าง ๆ เป็นกรรมการและหัวหน้าพิพิธภัณฑณ์แห่งชาติ ในพื้นที่เป็นกรรมการและเลขานุการ เพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ดำเนินการรวบรวมศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และวัตถุพิพิธภัณฑณ์เพื่อนำมาใช้ในการจัด แสดงและเก็บรักษาไว้ต่อไป

3.2 จัดทำบัญชีและทะเบียน ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุและวัตถุพิพิธภัณฑณ์

3.3 จัดเตรียมทำรายการและรายละเอียด ศิลปวัตถุและ โบราณวัตถุ
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 ควบคุมดูแลโบราณศิลปวัตถุ โบราณและวัตถุพิพิธภัณฑน์ที่รวบรวมไว้เป็นการชั่วคราวก่อนนำไปติดตั้งจัดแสดง หรือเก็บไว้ภายในคลังพิพิธภัณฑน์

3.5 ประสานกับคณะทำงานวิชาการ สถาปนิก มัณฑนากร และนักวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ข้อมูลด้านศิลปวัตถุ โบราณวัตถุและวัตถุพิพิธภัณฑน์ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ด้วยวิธีการวิทยาศาสตร์ และเพื่อการจัดแสดงอย่างถูกต้องเหมาะสม

4. จัดตั้งคณะทำงานในการอนุรักษ์ ศิลปโบราณวัตถุ จากฝ่ายอนุรักษ์ ศิลปโบราณวัตถุ กองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่ในการอนุรักษ์ศิลปโบราณวัตถุที่รวบรวม ได้รวมทั้งให้คำแนะนำในการออกแบบอาคารจัดแสดง การเลือกใช้วัสดุ วัสดุภัณฑ์ในการจัดแสดงสำหรับห้องจัดแสดงท้องถิ่น โบราณศิลปวัตถุตลอดจนการจับต้องเคลื่อนย้ายโบราณศิลปวัตถุ

5. สถาปนิก และมัณฑนากรรวบรวมแนวความคิดจากคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ เพื่อวางแผนออกแบบอาคาร และห้องจัดแสดง

6. เสนอแม่บทโครงการศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัย ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติดำเนินการ และค่าใช้จ่ายตามโครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติประจำเมือง

7. เตรียมการพิพิธภัณฑสถานอาคาร โดยตั้งคณะกรรมการประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน อธิบดีกรมศิลปากร และรองอธิบดีกรมศิลปากร ผู้อำนวยการกองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ และศึกษาธิการจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

8. ดำเนินการจัดสร้างอาคารพิพิธภัณฑน์ อาคารสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ รวมทั้งการปรับปรุงภูมิทัศน์

การดำเนินงานขั้นที่ 2

1. ดำเนินการติดตั้งและจัดแสดงนิทรรศการถาวรในอาคารจัดแสดง

2. จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ วัสดุภัณฑ์ทางศูภษา โสตทัศนูปกรณ์ วัสดุภัณฑ์ สำนักงานและวัสดุอุปกรณ์อื่นที่จำเป็น

3. ติดตั้งระบบโสตทัศนูปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการแสดง ติดตั้งระบบโสตทัศนูปกรณ์ภายในส่วนบริการอื่น ๆ ตลอดจนติดตั้งวัสดุอุปกรณ์

4. เคลื่อนย้ายโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุส่วนที่ไม่ได้ใช้ในการจัดแสดงสู่คลังพิพิธภัณฑสถาน

5. บรรจุและอบรมผู้ปฏิบัติงานในพิพิธภัณฑสถาน

การดำเนินการขั้นที่ 3

1. จัดพิมพ์เอกสารนำชมและเผยแพร่

2. จัดตั้งคณะทำงานเตรียมการในพิธีเปิด ศูนย์ประวัติศาสตร์ จังหวัดสุโขทัย ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดีกรมศิลปากร และรองอธิบดีกรมศิลปากร หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จังหวัด ผู้อำนวยการกองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หัวหน้าฝ่ายภายในกองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ที่เกี่ยวข้อง หัวหน้าสำนักงานจังหวัด และบุคคลอื่นที่เห็นสมควร

3. ทำพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ และให้บริการแก่บุคคลทั่วไป

การประเมินผลโครงการ

1. จากสถิติผู้เข้าชมและผู้ใช้บริการของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
2. จากจำนวนสมาชิกพิพิธภัณฑสถานในแต่ละประเภท
3. จากการดำเนินกิจกรรม การให้บริการด้านการศึกษา ของพิพิธภัณฑสถานในแต่ละปีที่เพิ่มขึ้น
4. จากความร่วมมือของชุมชนต่อกิจกรรมของพิพิธภัณฑสถาน
5. จากปริมาณโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และวัตถุพิพิธภัณฑฯ ซึ่งเก็บรักษาในพิพิธภัณฑสถาน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. มรดกวัฒนธรรมของจังหวัด จะได้รับการอนุรักษ์และจัดการเพื่อประโยชน์ในการสร้างความรู้ ความเข้าใจในท้องถิ่น
2. ประชาชนได้รับโอกาสทางการศึกษาขึ้น จากการจัดตั้งศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ ซึ่งส่งเสริมสนับสนุนการศึกษานอกระบบแก่บุคคลโดยทั่วไป
3. ท้องถิ่นมีความตื่นตัวในการอนุรักษ์วัฒนธรรมขึ้น นำมาซึ่งการประสานความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชน ในการดำเนินกิจกรรมทางวัฒนธรรมในโอกาสต่อไป
4. สามารถตอบรับนโยบายการท่องเที่ยว นอกจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ให้ความรู้ความเพลิดเพลิน ยังส่งผลต่อการสร้างเสริมการกระจายรายได้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

2.3.2 แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดสุโขทัย

จังหวัดสุโขทัยมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ศาสนสถาน ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย (มรดกทางวัฒนธรรมของโลก) ประกอบด้วย วัดมหาธาตุ วัดพระพายหลวง วัดศรีสวาย วัดสระศรี วัดสะพานหิน วัดศรีชุม เป็นต้น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติรามคำแหง อนุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช และอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย (มรดกทางวัฒนธรรมของโลก มีระยะทางห่างจากแห่งแรก 60 กม.) ประกอบด้วย วัดศรีรัตนมหาธาตุ วัดช้างล้อม วัดนางพญา วัดเขาพนมเพลิง วัดเขาสุวรรณคีรี วัดเจดีย์เจ็ดแถว นอกจากนี้ยังมีพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสวรรควรนาถ ศาลพระแม่ย่า นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญในจังหวัด เช่น อุทยานแห่งชาติรามคำแหง (เขาหลวง) และอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย (ป่าคา)

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดสุโขทัย แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์
2. แหล่งท่องเที่ยวทางด้านการศึกษา
3. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
4. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม สังคม และประเพณี

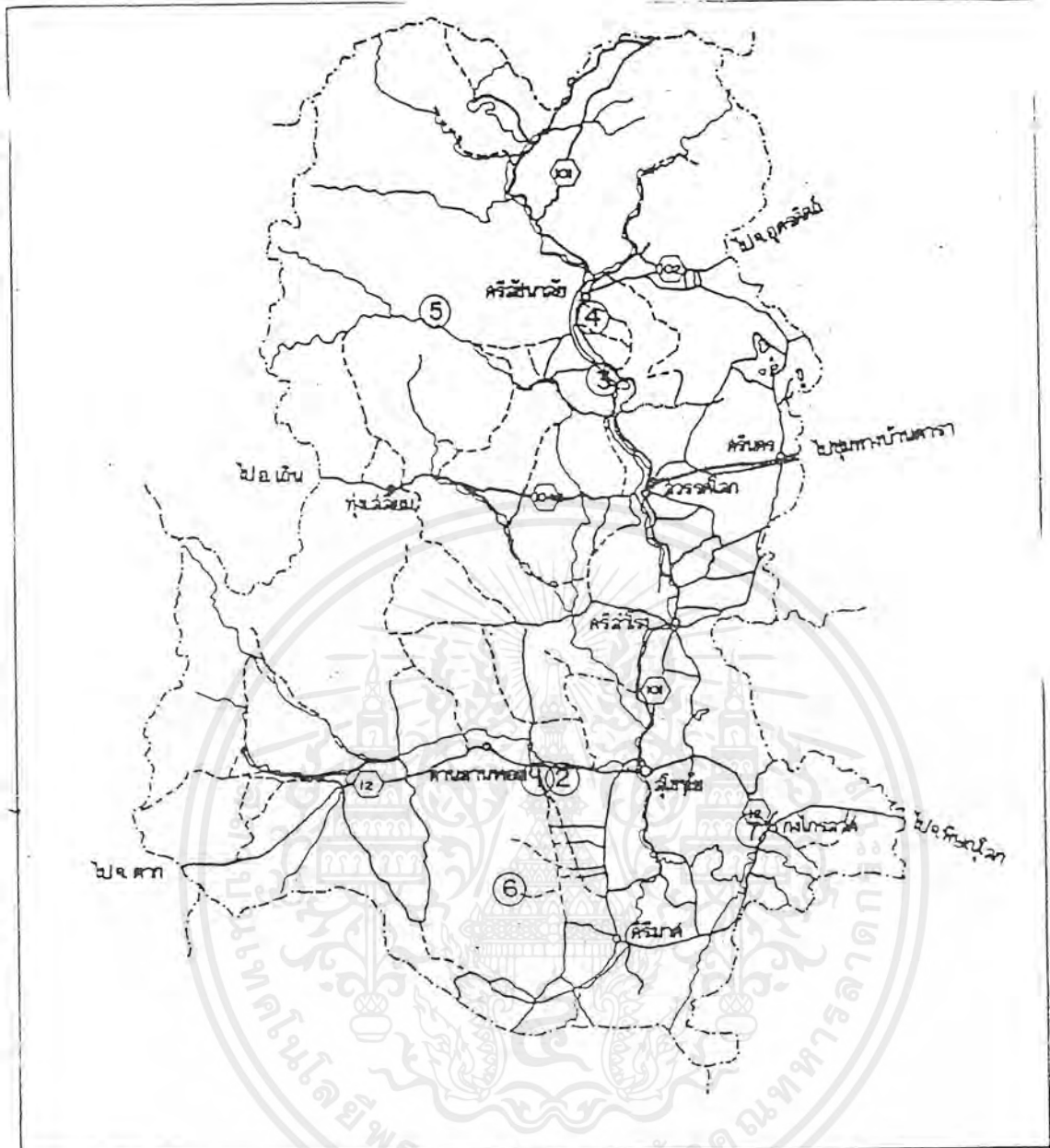
สถานที่ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ประเภท ประวัติศาสตร์
ที่ตั้ง บ้านเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย

สภาพทางเข้า มีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 สุโขทัย-ตาก ตัดผ่ากลางเมืองเก่าอยู่ห่างจากเทศบาลเมืองสุโขทัยประมาณ 12 กิโลเมตร

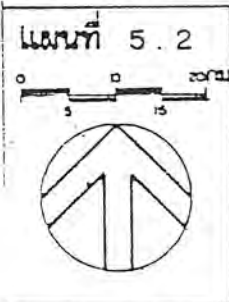
สภาพแวดล้อมทั่วไป

เป็นที่ตั้งของเมืองเก่าสุโขทัยซึ่งเคยเป็นราชธานีของประเทศในสมัยสุโขทัยในปี 1780-1981 ปัจจุบันอยู่ในระหว่างการขุดแต่งและบูรณะให้เป็นอุทยานประวัติศาสตร์ มีพื้นที่ประมาณ 42 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมโบราณสถาน 126 แห่ง เป็นโบราณสถานในเขตกำแพงเมือง 35 แห่ง ส่วนที่เหลือกระจายอยู่โดยรอบตัวเมืองโดยเฉพาะทางด้านทิศเหนือ ทิศใต้ และทิศตะวันตก ลักษณะภูมิทัศน์ที่ตั้งของเมืองเป็นที่ราบเชิงเขา โดยทั่วไปเป็นพื้นที่ทำการเกษตร สลับกับชุมชนสวน และป่าเบญจพรรณ ด้านหน้าของเมืองเป็นที่ราบลุ่ม มีน้ำท่วมในฤดูน้ำหลากทุกปี ด้านหลังของเมืองมีเทือกเขาหลวง เป็นทั้งฉากหลัก (Back ground) และต้นธารน้ำที่ไหลมาคักเก็บในอ่างศรีตมกัหรือทำนบพระร่วง ซึ่งจะปล่อยน้ำเข้าสู่ตระพังต่าง ๆ โดยผ่านคลองเสาหอแล้วจึงระบายลงสู่ลำน้ำแม่รำพันทางด้านหน้าของเมือง จากบริเวณสันทำนบพระร่วงและวัดอรุณฤๅก เช่นวัดสะพานหิน เป็นที่สูง สามารถมองทิวทัศน์มุมกว้าง (Panorama)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



โครงการ การศึกษาเบื้องต้นเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัด สุโขทัย พิษณุโลก กำแพงเพชร ตาก
ดำเนินการวิจัยโดย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาเขตลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยบูรพา



- แสดง แหล่งท่องเที่ยวใน จังหวัดสุโขทัย**
- | | |
|----------------------------------|-----------------------------|
| ① อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย | ⑤ อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย |
| ② พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติรามคำแหง | ⑥ อุทยานแห่งชาติรามคำแหง |
| ③ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย | ⑦ วัดบ้านกร่าง |
| ④ บ้านหาดเลี้ยว | |

แผนที่ แสดงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. แหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์

ฉ บัดนี้ ท่านได้มาเยือนอยู่กลางเมืองสุโขทัย อาณาจักรแห่งความรุ่งเรืองของชนชาติไทย เมื่อประมาณ 700 ปีมาแล้ว

ดินแดนแห่งนี้ในอดีต เป็นดินแดนแห่งความสุข เป็นศูนย์กลางของราชอาณาจักรไทยที่มี อาณาภาพเกรียงไกร เป็นนครหลวงที่รุ่มรวยด้านศิลปวัฒนธรรมที่เลื่องลือไปทั่วสารทิศ เป็นดินแดนแห่ง ความภาคภูมิใจของคนไทยทุกคน

สุโขทัย คือ รุ่งอรุณแห่งความสุขอย่างแท้จริงตามความหมายของบ้านเมืองคนไทย เป็นชุมชนเล็ก ๆ กระจายอยู่ทั่ว ๆ ไป เรามีพ่อเมืองเป็นหัวหน้าปกครองดูแลทุกข์สุขของพวกเราคนไทย เราอยู่กันอย่างสงบ ไม่คิดจะรุกรานผู้ใด คนไทยเรานั้นรักสงบ ใฝ่สันติ รักสันโดษ รักความเป็นไท มีน้ำใจ ประณีประนอมและประสานประโยชน์โดยแท้ และนี่คือคนไทย ชีวิตไทยและเอกลักษณ์ไทย

จากศิลาจารึกหลักที่ 2 ทำให้ทราบว่าในสมัยพ่อขุนศรีนาวนำถมพระบิดาของพ่อขุนผาเมือง เป็นพ่อเมือง พ่อขุนบางกลางหาวร่วมใจกับพระสหายสนิท คือ พ่อขุนผาเมือง เจ้าเมืองราด นำนักรบไทยผู้กล้าหาญขับไล่ขอมผู้รุกรานจนล่าถอยไป และได้สถาปนาเมืองสุโขทัยขึ้นเป็นเมืองหลวงของคนเผ่าไทย โดยมีพ่อขุนศรีอินทราทิตย์เป็นปฐมบรมกษัตริย์ของราชวงศ์พระร่วง ฉ ปี พ.ศ. 1781

ราชอาณาจักรสุโขทัยรุ่งเรืองแผ่ไพศาลเรื่อยมาจนถึงสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ผู้เป็นพระราชโอรสของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ พ่อเมืองลำดับที่ 3 แห่งพระราชวงศ์พระร่วงเจ้า ราชอาณาจักรสุโขทัยถึงซึ่งความสูงสุดในทุก ๆ ทาง

“เมืองสุโขทัยนี้ดี ในน้ำมีปลาในนามีข้าว เจ้าเมืองบ่เอาจกอบ ในไพร่มีช้าง เพื่อนฝูงวัวไปค้า ชีมีม้าไปขาย ไครจักไครค้าช้าง ค้า ไครจักไครค้าม้า ค้า ไครจักไครค้าเงิน ค้าทอง ค้า..”

สุโขทัยในอดีตมีแต่ความบริสุทธิ์ ความสงบร่มเย็น และความไพบลูย์สูงสุด ชาวบ้านเมืองสุโขทัยที่ท่านได้ประสบเห็นมาเกือบถ้วนทั่วแล้วนี้ ยังทิ้งร่องรอยของความงามไว้ให้ถึงปานนี้ สุโขทัยนครแห่งความภาคภูมิใจของคนไทยครั้งโน้นจะงดงามสักปานใด

กรมศิลปากรได้ตระหนักเป็นอย่างดีในการที่เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ ในด้านศิลปวัฒนธรรมให้แก่ประชาชน แผ่นพับนำชมอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เป็นเอกสารแนะนำส่วนหนึ่งที่จะอำนวยความสะดวกเบื้องต้นให้แก่ผู้ที่มีความสนใจในประวัติศาสตร์โบราณคดีของสุโขทัยอดีตราชธานีของไทย เมื่อกว่า 700 ปีมาแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. แหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์

โบราณสถานที่สำคัญ

ในเขตอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

ขอบเขตและพื้นที่

อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมีพื้นที่ทั้งหมด 70 ตารางกิโลเมตร เรียกกันว่า เมืองสุโขทัย เคยเป็นอดีตราชธานีสมัยหนึ่งของไทย ตั้งอยู่คาบกลางระหว่างกรุงเทพมหานคร และจังหวัดเชียงใหม่ ประมาณ 400 กิโลเมตร

นอกจากพื้นที่บริเวณที่สวยงามด้วยภูเขา ป่าไม้แบบวนอุทยานแล้ว ยังมีซากโบราณสถาน โบราณวัตถุที่ประหลาดพิสดาร อีกเป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นถึงพลังทางความคิด และจิตใจของสถาปนิก ตลอดจนความชำนาญอย่างสูงของประติมากรและช่างศิลปสาขาต่าง ๆ

กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมมือกับองค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ พัฒนาสาธารณูปโภคชุดแต่งและบูรณะศาสนสถานกับปลูกพืชสวนประวัติศาสตร์ที่ปรากฏในจารึก เช่น มะพร้าว มะขาม ตาล มะม่วง ฯลฯ เพื่อให้ดินแดนเมืองสุโขทัยเก่าซึ่งเคยเจริญรุ่งเรืองมาแล้วในอดีตได้กลับฟื้นคืนบรรยากาศแบบเก่าอีกครั้งหนึ่ง ประวัติศาสตร์เมืองสุโขทัยเก่า

แม้ว่าพื้นที่อันกว้างขวางของอุทยานประวัติศาสตร์แห่งนี้เคยรุ่งเรืองด้วยโบราณสถานและความคิดอันดีเลิศของสถาปนิกมาแล้วในอดีตอันยาวนาน แต่ทางด้านประวัติศาสตร์แล้วเพิ่มจะทรบถนกว้างขวางในปลายพุทธศตวรรษที่ 24 นี้เอง

ในพุทธศตวรรษที่ 20 ทรบถกันว่าสุโขทัยเป็นเมืองสำคัญเมืองหนึ่ง ภายใต้การปกครองของอาณาจักรอยุธยา ส่วนรายละเอียดไม่เป็นที่ทราบกันนัก จนกระทั่งเมื่อสถาปนากรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงในปี พ.ศ. 2325 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกได้โปรดให้ย้ายพระตำหนักจำนวนมากจากเมืองสุโขทัยไปประดิษฐานตามวัดวาอารามต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ อย่างไรก็ตาม เรื่องราวประวัติศาสตร์เมืองสุโขทัยเก่าก็ยังไม่ทราบกันมากนัก จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขณะทรงผนวชอยู่ ได้เสด็จไปยังเมืองสุโขทัยเก่า และทรงพบจารึกหลักหนึ่งบรรยายถึงประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม การเมือง และชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนพลเมือง จารึกหลักนี้ให้ข้อคิดเห็นทางประวัติศาสตร์สุโขทัยได้เป็นอย่างดี และเป็นจุดกระตุ้นความสนใจของบรรดานักล่าสมบัติศิลปวัฒนธรรมซึ่งไม่ไร้ของฝ่ายรัฐบาล

ในสมัยรัชกาลที่ 5 หมอคือด มิซันนารีชาวอเมริกัน ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าชนชาติไทยนั้นเดิมมีถิ่นฐานอยู่ทางตอนใต้ของประเทศจีน ต่อมาได้เคลื่อนย้ายเรื่อยลงมาทางใต้สู่ดินแดนแถบนี้ และได้สถาปนาอาณาจักรสุโขทัยขึ้น

ข้อสันนิษฐานนี้ ยังไม่ได้มีหลักฐานจากการค้นคว้าทางวิชาการมาสนับสนุนนัก อย่างไรก็ตามการค้นพบโบราณวัตถุสถานในบริเวณเมืองสุโขทัย ได้แสดงถึงความก้าวหน้าทางเทคนิควิทยา ในการก่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สร้างอาคาร การทำเครื่องปั้นดินเผา และการชลประทาน ทำให้สุโขทัยเป็นที่รู้จักกันว่า เป็นดินแดนแห่งสถาปัตยกรรมอันรุ่งเรือง มีประติมากรรมที่มีทักษะอันสูงส่ง และเป็นแหล่งอาหารอันอุดมสมบูรณ์

หลักฐานจากศิลาจารึกและร่องรอยทางโบราณคดีที่พบบริเวณเมืองสุโขทัยทำให้ทราบว่าอย่างน้อยในพุทธศตวรรษที่ 17 ได้มีการก่อตั้งสุโขทัยแล้ว และวัฒนธรรมเขมรได้ครอบครองพื้นที่นี้ในระหว่างพุทธศตวรรษที่ 17-18 ต่อมากษัตริย์ราชวงศ์พระร่วงได้ประกาศอิสรภาพและสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยขึ้นในช่วงแห่งความรุ่งเรืองอันน่าภาคภูมิใจหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นด้านความสัมพันธ์กับต่างประเทศ การพาณิชย์ การศึกษา ศิลปกรรม และความก้าวหน้าทางเทคนิควิทยาซึ่งดีกว่ามนุษย์ที่เคยอาศัยอยู่ในแถบนี้ได้สร้างสรรค์มา ล้วนแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของไทยในอดีตทั้งสิ้น

สุโขทัยจึงเป็นที่รู้จักกันในด้านของอิสรภาพในการปกครองตนเองและด้านความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างกษัตริย์กับประชาชนซึ่งปกครองกันในลักษณะพ่อปกครองลูก

ต่อมาพุทธศตวรรษที่ 20 สุโขทัยสูญเสียอำนาจทางการเมือง ตกอยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรอยุธยาที่มีอำนาจและรุ่งเรืองอยู่ทางตอนใต้ของกลุ่มน้ำเจ้าพระยา ในที่สุด สุโขทัยก็ถูกทอดทิ้งและไม่เคยฟื้นคืนชีวิตขึ้นมาอีกเลยแต่ทั้งนี้ศิลปกรรมและเทคนิควิทยาไม่ได้ถึงกาลสิ้นสุดไปด้วย สกุลช่างศิลป์ยังคงอยู่ต่อมาอีกประมาณ 100 ปี จึงสูญสิ้นความเป็นเอกลักษณ์ไป

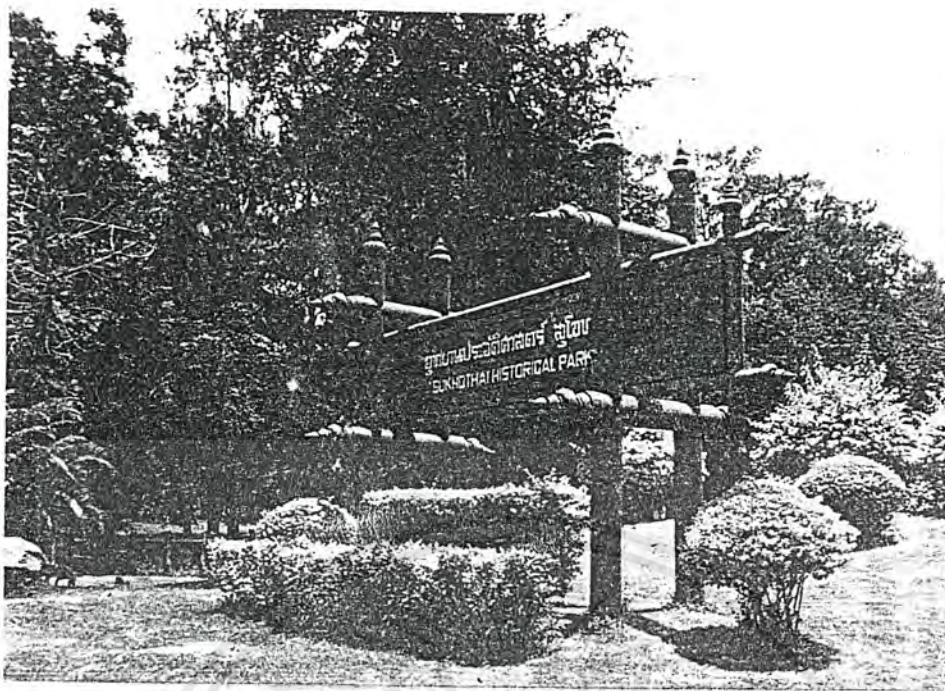
แต่สุโขทัยยังเป็นดินแดนที่ไม่มีใครลืม ยังคงเป็นสัญลักษณ์ของชีวิตและความเป็นอิสระของคนไทยจนกระทั่งทุกวันนี้ แน่นนอนเหลือเกินที่เรายังคงภาคภูมิใจในอาณาจักรสุโขทัยที่ยิ่งใหญ่นี้

ความพยายามในปัจจุบัน

บัดนี้ ได้มีการหวนกลับมาศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัยใหม่จากศิลาจารึก จดหมายเหตุ เอกสารของพม่า จีน และการขุดค้นทางโบราณคดี ซึ่งจะช่วยให้ได้ความรู้ใหม่ ๆ มากขึ้นเป็นทวีคูณ ในเรื่องราวของอาณาจักรสุโขทัย วิถีชีวิตของผู้คน กิจกรรม อารยธรรม และความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

ความยิ่งใหญ่ในครั้งของสุโขทัยกำลังกลับคืนมาโดยรัฐบาลไทยและองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ได้ร่วมมือกันสงวนรักษาและบูรณะโบราณสถานทั้งที่เป็นพระราชวัง ศาลาเสนาสถาน ประตุมือง กำแพงเมือง คูเมือง เขื่อน คลอง คูน้ำ สระ บ่อน้ำ ฝายน้ำล้น ซึ่งเป็นศูนย์กลางแห่งชีวิตจิตใจและมนตราของอาณาจักร เป็นที่หวังกันว่า หากมีความมานะพยายามเพื่อความสำเร็จ รวมทั้งมีการร่วมมือกันอย่างดีที่สุดของผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดแล้ว ก็จะสามารถสงวนรักษาและสร้างสรรค์ทางศิลปวัฒนธรรมของมวลมนุษยชาติอีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



อุทยานประวัติศาสตร์ สุโขทัย

โบราณสถานที่น่าสนใจ

ในปีพ.ศ. 2496 ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย (สมัยนั้น) และอธิบดีกรมศิลปากร (สมัยนั้น) ได้รับงบประมาณจากรัฐบาลจัดสรรงานขุดแต่งและบูรณะโบราณสถานหลายแห่งเป็นการดำเนินงานขั้นต้น มีผู้สนใจและเอาใจใส่กันดี และในปี พ.ศ. 2517 กรมศิลปากรได้ขอความร่วมมือจากรัฐบาลดำเนินงานบูรณะแหล่งโบราณสถาน 48 แห่ง งานดำเนินได้ด้วยดีตลอดมาและปัจจุบันนี้ สุโขทัยกลายเป็นแหล่งโบราณคดีของไทยที่ได้รับการสงวนรักษาไว้ได้อย่างดี

ภายในขอบเขตและพื้นที่ของอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย มีโบราณสถานที่กำหนดตำแหน่งได้ในขณะนี้ 193 แห่ง เฉพาะแหล่งโบราณสถานที่น่าสนใจดึงดูดนักท่องเที่ยวมีหลายแห่งดังนี้

ภายในกำแพงเมือง

1. กำแพงเมือง

กำแพงเมืองอยู่กลางอุทยานประวัติศาสตร์ ตำบลเมืองเก่า ล้อมรอบด้วยกำแพงดิน 3 ชั้น ฐาน 3 ชั้น (เรียกในศิลาจารึกว่า “ตรีบูร”) แนวกำแพงด้านเหนือและด้านใต้ ยาวด้านละ 1,800 เมตร ส่วนด้านตะวันออกและด้านตะวันตกยาวด้านละ 1,600 เมตร มีประตูหลวง 4 ประตู คือ

ประตูศาลหลวง	ด้านทิศเหนือ
ประตูนะโม	ด้านทิศใต้
ประตูกำแพงหัก	ด้านทิศตะวันออก
ประตูอ้อ	ด้านทิศตะวันตก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีหลักฐานจากจารึกบ่งบอกว่า สมัยพ่อขุนรามคำแหงมีการแขวนกระดิ่งไว้ที่ประตูหลวง เพื่อให้ประชาชนผู้ที่ได้ยินความเดือดร้อนมาร้องขอความเป็นธรรมได้ พระองค์จะทรงเป็นผู้พิจารณาคดีด้วยความเป็นธรรมทั้งพระพระองค์เอง

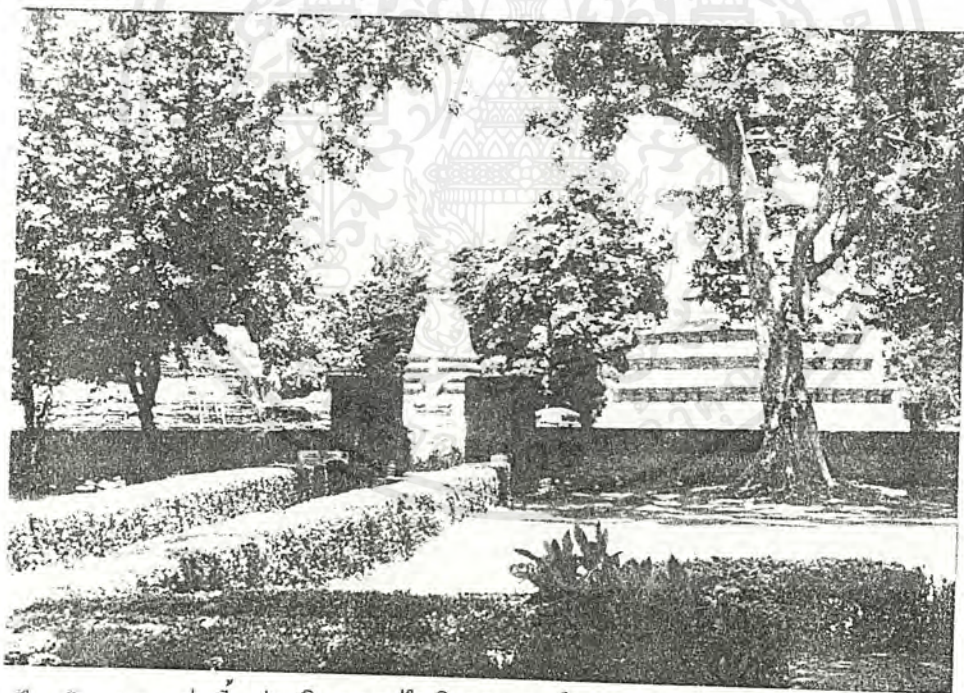
ภายในเมืองนี้มีโบราณสถาน 60 แห่ง รวมทั้งสระน้ำ คูน้ำ และศาสนสถานทางพุทธ ศาสนาและศาสนาพราหมณ์

2. พระราชวังและวัดมหาธาตุ

พระราชวัง ตั้งอยู่ในบริเวณกลางเมือง มีพื้นที่ 160,000 ตารางเมตร มีคูน้ำล้อมรอบ แบ่งออกเป็น 2 เขต คือ เขตพระราชวัง และวัด

มีซากอาคารก่อด้วยอิฐแห่งหนึ่งที่ขุดแต่งบูรณะแล้วเรียกว่า เนินปราสาทอาจจะเป็นศาลา พระมาส หรือพุทธศาลา ซึ่งอ้างอิงในศิลาจารึกสุโขทัยก็ได้

ณ เนินปราสาทแห่งนี้เป็นที่ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพบศิลาจารึก หลักที่ ๑ ของพ่อขุนรามคำแหง และพระแท่นมณีกลีลาบาตร ซึ่งพ่อขุนรามคำแหงจะประทับว่าราชการบน พระแท่นมณีในกลีบเมฆข้างดวงตาล ส่วนในวันพระนิมนต์พระสงฆ์นั่งแสดงธรรมแก่อุบาสก อุบาสิกา และ ประชาชนพลเมือง



ทั่วไป ปัจจุบัน พระแท่นนี้ ประดิษฐานอยู่ในวิหารยอด ในพระบรมมหาราชวังกรุงเทพมหานคร ส่วน ศิลาจารึกหลักที่ ๑ ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร

ได้มีการพบร่องรอยโบราณคดีใหม่ที่ถาวรกว่าคือ ขณะที่ทำการก่อสร้างสำนักงานชั่วคราวของโครงการอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ได้พบฐานอาคารก่อด้วยอิฐโดยบังเอิญรวมทั้งพบเศษ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระเบื้องดินเผาเคลือบซึ่งแสดงว่าโบราณสถานแห่งนี้อาจจะเป็นที่อยู่อาศัยในเขตวังที่มีโครงสร้างหลังคามุงด้วยไม้หลังคามุงกระเบื้อง ส่วนการศึกษาค้นคว้าในเขตอื่นกรมศิลปากรกำลังดำเนินงานกันต่อไป

วัดมหาธาตุ โบราณสถานแห่งนี้อยู่ด้านตะวันตกติดกับแนวพระราชวังเป็นวัดที่มีขนาดใหญ่ที่สุด สะท้อนถึงสถาปัตยกรรมที่งามเลิศในรูปแบบเจดีย์ทรงดอกบัวตูมหรือพุ่มข้าวบิณฑ์และวิหารที่ฐานเจดีย์ ประดับลวดลายปูนปั้นสาวกเดินพนมมือรอบด้านหน้าเจดีย์ มีวิหารใหญ่ประดิษฐานพระพุทธรูปสำริดประทับนั่งแบบศิลปะสุโขทัยซึ่งหล่อใน พ.ศ. 1905 สมัยพระเจ้าลิไท ในตอนปลายพุทธศตวรรษที่ 23 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกโปรดฯ ให้ย้ายพระพุทธรูปองค์นี้ไปยังวิหารหลวงวัดสุทัศน์ฯ และได้ชื่อว่า พระศรีศากยมุนี ประดิษฐานพระพุทธรูปที่มีการบูรณะซ่อมแซมแล้ว ทั้ง 2 ด้านของวิหารใหญ่มีพระพุทธรูปสูง 9 เมตร เรียกว่า พระอัฐวารศ ประดิษฐานในซุ้มกุหาใหญ่ ข้างหน้าพระพุทธรูปด้านทิศใต้ รามคำแหง จังหวัดสุโขทัย นอกจากนี้ยังมีเจดีย์ที่น่าสนใจอีกแห่งหนึ่ง ประดับด้วยลวดลายปูนปั้นงดงาม เป็นรูปมารแบกช้าง สิงห์ และเทวดา มีภาพเขียนสีอยู่ในเจดีย์นี้ด้วย จะเห็นว่าภายในวัดมหาธาตุมีขนาดใหญ่ มีเจดีย์แบบต่าง ๆ ถึง 200 องค์ ศีลาจารึกหลักที่ 1 ได้กล่าวถึงวัดมหาธาตุที่ทำให้ทราบว่า มีวิหาร มีพระพุทธรูป พระอัฐวารศ

ได้มีการพบศิลาจารึกหลักที่ 38 ซึ่งพบที่วัดมหาธาตุกล่าวถึงกฎหมาย ลักษณะโจรระบุโทษของผู้กระทำความผิดในลักษณะต่าง ๆ กันในสมัยสุโขทัยและจารึกหลักที่ 40 และ 45 กล่าวถึงการกระทำสัตย์สาบานว่าจะไม่คิดคบทรยศต่อกัน

3. วัดศรีสวาย

อยู่ห่างจากวัดมหาธาตุไปทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ 300 เมตร ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีฉากธรรมชาติงดงาม ศิลปกรรมที่น่าสนใจ คือปราสาท 3 องค์ ซึ่งเป็นปรางค์ประธานแบบศิลปะลพบุรี ด้านหน้ามีฐานบริวาร 2 ฐาน เรียงต่อกันล้อมรอบด้วยกำแพงแก้วก่ออิฐกับหินชนวน และกำแพงศิลาแลงอีกชั้นหนึ่งจากการขุดแต่งและบูรณะพบทับหลังศิลาจำหลักเป็นนารายณ์บรรทมสินธุ์ ชิ้นส่วนของเทวรูปและศิวิลิ่งค์ทำด้วยสำริดตลอดจนพระพุทธรูปแบบลพบุรี

ในรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อทรงพระยศเป็นสยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จประพาสวัดศรีสวาย พบรูปสุมภู (พระอิศวร) ในวิหาร จึงสันนิษฐานว่าวัดศรีสวาย อาจเป็นโบราณสถานทางศาสนาพราหมณ์ แล้วภายหลังแล้วแปลงเป็นวัดในพุทธศาสนา

4. วัดตระพังเงิน

อยู่ห่างจากมหาธาตุไปทางด้านทิศตะวันตก 380 เมตร เจดีย์ประธานของวัดเป็นแบบรูปดอกบัวตูม หรือพุ่มข้าวบิณฑ์ มีซุ้ม 4 ทิศ ประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นประทับยืน มีฐานโอบล้อมตั้งอยู่บนเกาะกลางสระ (ตระพัง) จากเกาะกลางสระจะแลเห็นโบราณสถานแบบต่าง ๆ รอบด้าน ตลอดจนฉากธรรมชาติ ซึ่งมีทิวเขาหลวงเป็นแนวยาวคล้ายพระนอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. วัดชนะสงคราม

เดิมชื่อวัดราชบูรณะ ต่อมาเปลี่ยนเป็นวัดชนะสงคราม อยู่ทางทิศเหนือของวัดมหาธาตุ มีเจดีย์ทรงกลมแบบลังกา เป็นเจดีย์ประธานของวัด ด้านหน้ามีฐานวิหาร ด้านหลังมีโบสถ์ มีฐานเจดีย์ราย 12 ฐาน และจะมีเจดีย์อีกแบบหนึ่งตรงกลางเจดีย์ทำเป็นซุ้มประดิษฐานพระพุทธรูป

6. วัดสระศรี

อยู่ใกล้วัดชนะสงคราม มีเจดีย์ทรงกลมแบบลังกา เป็นเจดีย์แบบประธานของวัด ตั้งอยู่กลางสระที่เรียกว่า กระจังกระจัง ด้านหน้าเจดีย์มีวิหารใหญ่ประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้น ทางด้านทิศใต้มีเจดีย์ขนาดต่าง ๆ กัน รวม 9 องค์

วัดสระศรี ล้อมรอบด้วยกระจังกระจัง เป็นสระน้ำขนาดใหญ่ที่สุด

7. วัดใหม่

อยู่ด้านเหนือของวัดมหาธาตุ มีวิหารทำด้วยอิฐ ศาสนสถานหลักของวัดสร้างแบบสมัยอยุธยา เสาทำด้วยอิฐและศิลาแลง ด้านหน้าวิหารมีฐานปราสาท ด้านตะวันตกของวิหารมีฐานเจดีย์ราย มีการพบพระพุทธรูปขนาดปรกแบบสุโขทัย ซึ่งปัจจุบันเก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ รามคำแหงสุโขทัย พบว่ามีบ่อน้ำดื่มในสมัยก่อนอยู่ในวัดนี้ด้วย

8. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติรามคำแหง

เป็นพิพิธภัณฑสถานจัดแสดงพระพุทธรูปแบบต่าง ๆ เครื่องปั้นดินเผาสังคโลก ปูนปั้นประดับเจดีย์ และอื่น ๆ ซึ่งเป็นโบราณศิลปวัตถุ ได้จากการขุดแต่งบูรณะ และโบราณวัตถุที่พระราชประสิทธิคุณมอบให้พิพิธภัณฑสถานเปิดให้ประชาชนเข้าชมสัปดาห์ละ 5 วัน เวลา 9.00 น.-16.00 น. หยุดวันจันทร์ วันอังคาร และวันหยุดของทางราชการ เก็บเงินค่าเข้าชมคนไทย 5 บาท ชาวต่างประเทศ 10 บาท

อยู่ห่างจากมหาธาตุไปทางด้านทิศตะวันตก 380 เมตร เจดีย์ประธานของวัดเป็นแบบรูปดอกบัวตูม หรือพุ่มข้าวบิณฑ์ มีซุ้ม 4 ทิศ ประดิษฐานพระพุทธรูป

กลางเมืองเดิมมีถนนทางหลวงผ่านกลางสระน้ำ ต่อมาได้มีการปรับปรุงทัศนียภาพเพื่อรักษาสภาพโบราณสถานเดิมจึงได้ขุดหรือถนนที่ผ่านกลางสระออกไปแล้วสร้างถนนเลียบสระน้ำแทน และปรับปรุงขุดลอกสระน้ำให้ดีขึ้นตลอดจนกำจัดวัชพืชทำให้กลายเป็นแหล่งโบราณสถานที่ตั้งงามดั้งเดิม

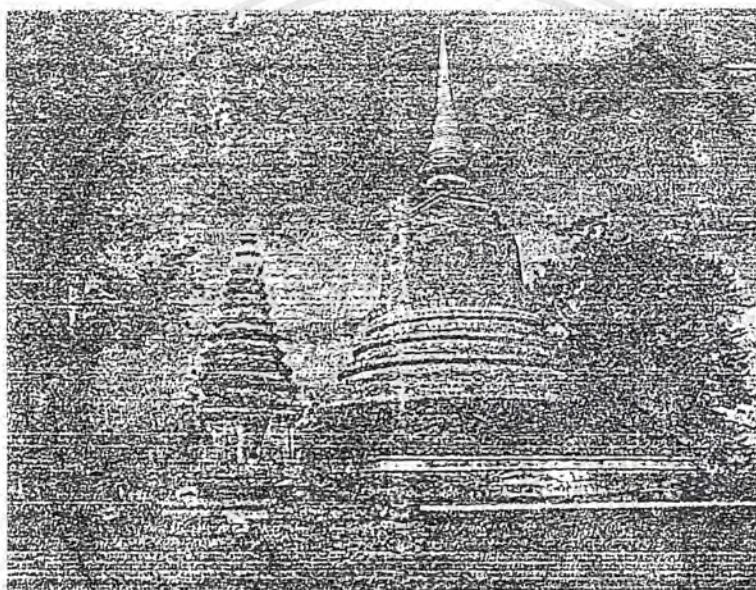
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. ศาลาพายแดง (ศาลพระเสื้อเมือง)

อยู่ห่างจากวัดมหาธาตุไปทางทิศเหนือ 4600 เมตร โบราณสถานแห่งนี้สร้างเป็นปรangk์
เดี่ยว ฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมทำด้วยศิลาแลง ด้านหน้ามีบันได ระหว่างการขุดแต่งบูรณะเมื่อ พ.ศ. 2502 ได้พบ
เทวรูปแบบศิลปะสุโขทัย

10. พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหง

อยู่ทางทิศเหนือของวัดมหาธาตุ เป็นพระรูปหล่อด้วยโลหะขนาดใหญ่ ประทับนั่งบน
แท่นมณังศิลาบาตร ด้านข้างมี ภาพจำหลักนูนเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระองค์ตามที่อ้างไว้ในจารึก
สุโขทัยบางตอน



ภายในบริเวณเดียวกันนี้ ยังมีอาคารอนุสรณ์ลายสือไทย สร้างขึ้นในโอกาสฉลอง 700 ปี
ลายสือไทยเมื่อปี 2526 อาคารนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนหนึ่งจัดแสดงหุ่นจำลองอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
และจัดแสดงโบราณวัตถุที่ได้จากการขุดค้น และจากการบริจาคของประชาชนทั่วไป ในโอกาสการจัดฉลอง
86 ปีลายสือไทยเมื่อปี พ.ศ. 2526 อีกส่วนหนึ่งเป็นห้องบรรยายและสามารถใช้เป็นที่จัดประชุม อบรม
สัมมนา จัดฉายวิดีโอ และบ่อยครั้งจะจัดเรื่องราวของสุโขทัยและการพัฒนา

11. วัดตระพังทอง

อยู่ห่างจากวัดมหาธาตุไปทางด้านทิศตะวันออก 530 เมตร ที่เก่ากลางสระ เป็นที่ตั้งเจดีย์
ทรงกลมแบบลังกาค่อด้วยศิลาแลง ด้านหน้าเจดีย์มีมณฑปขนาดเล็กประดิษฐานรอยพระพุทธรูปบาทเป็นหินสี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เท่าปณัฎฐ์พระพุทธรูปที่ข้าย้ายมาจากเขาพระบาทใหญ่ จาริกสุโขทัยอ้างถึงว่าได้สร้างขึ้นใน พ.ศ. 1903 สมัยพระเจ้าลิไท

ปัจจุบัน วัดตระพังทองเป็นวัดประจำหมู่บ้าน มีพระสงฆ์จำพรรษา ยังคงมีเทศกาลประจำปี เป็นงานนักขัตฤกษ์ไหว้พระพุทธรูปและลอยกระทงในวันเพ็ญเดือน 12 หรือเดือนพฤศจิกายน

นอกกำแพงเมืองด้านเหนือ

12. วัดพระพายหลวง

อยู่ห่างจากประตูศาลหลวงไปทางทิศเหนือประมาณครึ่งกิโลเมตร วัดพระพายหลวงเป็น โบราณสถานขนาดใหญ่ วัดนี้มีคูน้ำล้อมรอบ มีปราสาท 3 องค์ เป็นปราสาทประธานของวัด ทำด้วยศิลาแลง แบบศิลปะสุโขทัยเหมือนที่วัดศรีสวาย ยังคงเห็นลายปูนปั้นที่ปราสาทด้านทิศเหนือ ด้านหน้าปราสาทมีฐาน วิหารเจดีย์ทรงปรีะมิต ทางด้านประติมากรรมมีพระพุทธรูปปูนปั้นปางต่าง ๆ เช่น นั่ง ยืน เดิน นอน ซึ่ง ส่วนใหญ่ชำรุดแล้วประดิษฐานที่มณฑปและซุ้มเจดีย์

13. โรงงานอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา (เตาทุเรียง)

อยู่ใกล้วัดพระพายหลวง มีแนวคูเมืองเก่าที่เรียกว่า แม่โจน อยู่โดยรอบในพื้นที่ 100 x 700 เมตร มีเตาเผาประมาณ 49 เตา เตาเผาเครื่องสังคโลกมีลักษณะก่อด้วยอิฐ กว้าง 1.50-2 เมตร ยาว 4-5 เมตร ทำเป็นรูปคล้ายประทุนเกวียนแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ที่ใส่ไฟ ที่วางถ้วยชาม และปล่องไฟ เครื่องปั้น ดินเผาเคลือบประเภทถ้วยชามที่พบในบริเวณนี้ ส่วนมากมีขนาดใหญ่ หนา น้ำยาเคลือบปูนที่เทาแกมเหลือง มีลายเขียนสีดำ ส่วนใหญ่ทำเป็นลักษณะรูปดอกไม้ ปลาและจักร

บริเวณใกล้เตาทุเรียงมีโบราณสถานแห่งหนึ่งซึ่งกรมศิลปากรดำเนินการบูรณะแล้ว เป็น วัดหนึ่งในแถบโรงงานอุตสาหกรรม

14. วัดสังฆาวาส

อยู่ห่างจากวัดมหาธาตุ 1,980 เมตร มีวิหารประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นแบบศิลปะ สุโขทัย ด้านหลังมีเจดีย์ทรงกลมแบบลังกา ด้านทิศใต้ของวิหารนี้มีฐานโบสถ์ก่อด้วยอิฐ รอบฐานโบสถ์มี เสาหินชนวนแบบต่าง ๆ ตั้งเรียงรายอยู่

15. วัดคู้หวาย

อยู่ห่างจากวัดหินค้ำ 300 เมตร มีเจดีย์ทรงกลมแบบลังกา และวิหารวัดนี้ตั้งอยู่ในทัศนีย ภาพที่งดงาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

16. วัดหินตั้ง

อยู่ห่างจากวัดมหาธาตุ 2,400 เมตร มีเจดีย์ทรงกลมแบบลังกาคืออัญฐานชั้นล่างทำด้วยศิลาแลง และมีกำแพงศิลาแลงล้อมรอบ ได้พบศิลาจารึก 1 หลัก เป็นศิลาจารึกหลักที่ 95 เล่าเรื่องการสร้างถาวรวัตถุในศาสนาพุทธ และการบวชพระ

17. วัดศรีชุม

อยู่นอกกำแพงเมืองไปทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ห่างจากวัดมหาธาตุ 1,500 เมตร ที่น่าสนใจ คือ มณฑปขนาดใหญ่ประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นหน้าตักกว้าง 11.30 เมตร จารึกสุโขทัยเรียก พระอัญนะ มีผนังด้านซ้ายของมณฑปทำเป็นช่องทางเดินในผนังคล้ายอุโมงค์ขึ้นไปบนเส้นผนังตอนบนของหลังคา ที่เพดานอุโมงค์มีภาพจำหลักหินชนวน 50 กว่าภาพ เล่าเรื่องชาดกหลายตอน ศิลาจารึกหลักที่ 1 ได้กล่าวถึงทำให้ทราบว่าวัดนี้มีพระอัญนะ และศิลาจารึกหลักที่ 2 ได้ทำให้ทราบถึงประวัติพระมหาศรีศรัทธาราชจุฬามุนีรัตนลังกาทิปมหาสามีเป็นเจ้า การปฏิสังขรณ์วัดมหาธาตุ การบรรจุพระบรมธาตุ และปาฏิหาริย์ต่าง ๆ ของพระธาตุ

นอกกำแพงเมืองด้านตะวันตก

18. วัดสะพานหิน

อยู่ในบริเวณอรัญญิก ห่างจากวัดมหาธาตุ 2,930 เมตร วัดนี้ตั้งอยู่บนเนินเขาสูงประมาณ 200 เมตร มีทางเดินปูด้วยชนวนไปสู่วิหารก่อด้วยอิฐ ด้านหลังวิหารมีผนังก่อด้วยอิฐ มีพระพุทธรูปปูนปั้นประทับยืนปางประทานอภัยสูง 12.50 เมตร หันพระพักตร์ไปทางด้านตะวันออก เรียกว่า พระอัฐฐารศ ระหว่างทางขึ้นเขาด้านซ้ายมือมีเจดีย์แบบดอกบัวตูมองค์เล็ก 1 องค์ จากวัดนี้มองเห็นทัศนียภาพของเมืองเก่าสุโขทัยมีป่าไม้ปกคลุม

19. วัดอรัญญิก

อยู่ใกล้สะพานหินในบริเวณอรัญญิก มีพื้นที่เป็นป่าและเนินเขา ปกคลุมด้วยต้นไม้ขนาดใหญ่ ร่มรื่น เหมาะแก่การพักผ่อน ที่วัดอรัญญิกนี้ จะพบว่าจากทางเดินเข้าไปถึงเชิงเขามีกุฏิสงฆ์ตั้งเรียงราย ถ้า 3 แห่ง สำหรับสงฆ์นั่งวิปัสสนา และยังมีฐานโบสถ์ วิหารอีกด้วย

20. วัดช้างรอบ

อยู่ใกล้เชิงกลุ่มโบราณสถานในเขตอรัญญิก ศิลปกรรมที่สำคัญ คือ เจดีย์ทรงกลมแบบลังกา รอบฐานเจดีย์มีช้างโผล่ออกมา ด้านหน้าเจดีย์เป็นฐานวิหาร มีเสาศิลาแลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

21. วัดเจติยgangs

ตั้งอยู่บนเนินเขาในเขตอรัญญิก เจติยทรงกลมแบบลังกา ลักษณะงดงามเป็นเจติยประธานของวัด ซึ่งมีซุ้มประดิษฐานพระพุทธรูป 4 ทิศ ทางด้านทิศตะวันออกของเจติยมีวิหารและกลุ่มกุฎิสงฆ์ขนาดเล็กทำด้วยหิน 4 แห่ง ทางด้านทิศเหนือมีสระที่ขุดลงไปในหิน

22. วัดถ้ำหีบ

ตั้งอยู่บนเนินเขาในเขตอรัญญิก ห่างจากวัดมหาธาตุ 3,380 เมตร ยังคงมีฐานวิหารและเจติยอยู่

23. กำแพงศิรินกษัตริย์ (กำแพงพระร่วง 1)

อยู่นอกกำแพงเมืองไปทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ เชื่อกันว่านี่เป็นกำแพงดินกั้นระหว่างเขาพระบาทใหญ่และเขาก่ออ้ายมา ด้านหน้ากำแพงด้วยหินใหญ่ ความกว้างบนสันกำแพง 4 เมตร ยาว 487 เมตร สูง 10.50 เมตร ระดับน้ำลึกเต็มที่ 8 เมตร มีปริมาตรน้ำเต็มที่ 400,000 ลูกบาศก์เมตร กรมชลประทานได้ก่อสร้างแนวทำนบโบราณในภายหลังด้วย การเสริมหินขนาดใหญ่ สร้างฝายเก็บน้ำและท่อระบายน้ำ น้ำจากทำนบนี้ได้ระบายสู่เมืองเก่าสุโขทัย ทำให้สระน้ำ (ตระพัง) ในเมืองเก็บกักน้ำไว้ได้ตลอดปี

24. วัดมังกร

เป็นวัดที่มีวิหารใหญ่ เจติยทรงกลมแบบลังกา จากการขุดแต่งบูรณะได้พบกระเบื้องทำเป็นเกล็ดขนาดจำนวนมาก เครื่องสังคโลกรูปพญาคูรุษจับนาค และลูกกรงสังคโลกเป็นกำแพงแก้ว แสดงให้เห็นว่า อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผาเคลือบได้เขาไปมีส่วนเป็นเครื่องประดับอาคารศาสนสถาน

25. วัดพระยืน

อยู่ห่างจากวัดมหาธาตุ 2,520 เมตร ยังคงมีวิหารประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นประทับยืน

26. หอเทวาลัยมหาเกษตรพินาน

อยู่ใกล้วัดป่ามะม่วง โบราณสถานมีลักษณะคล้ายมณฑป ฐานรูปสี่เหลี่ยมก่อด้วยอิฐศิลาแลง ตอนบนก่อด้วยอิฐมีเสาอิฐรูปสี่เหลี่ยมใหญ่ 8 เสา ศาสนสถานแห่งนี้อาจเป็นเทวาลัยประดิษฐานเทวรูปศาสนาพราหมณ์ แล้วแปลงเป็นศาสนสถานในศาสนาพุทธภายหลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

27. วัดป่ามะม่วง

อยู่ห่างจากหอนาฬิกาประมาณ 50 เมตร วัดนี้มีฐานเจดีย์รูปทรงกลมแบบลังกา ฐานโบสถ์และฐานเจดีย์ราย ได้พบศิลาจารึกสุโขทัย คือ จารึกของพระมหาธรรมราชาลิไท เป็นจารึกหลักที่ 4, 5, 6, 7 เขียนเป็นภาษาไทยและภาษาเขมร เล่าเรื่องตอนที่พระองค์เสด็จออกจากเมืองศรีสัชชนาลัยมาปราบจลาจลที่เมืองสุโขทัย พ.ศ. 1890 แล้วปราบดาภิเษกเป็นพระมหากษัตริย์ และเล่าเรื่องตอนรับพระมหาสามีสังฆราช และเสด็จออกทรงผนวช แล้วประทับ ณ วันนีเมื่อ พ.ศ. 1505

28. วัดตึก

อยู่ห่างจากหอนาฬิกา 100 เมตร โบราณสถานแห่งนี้สร้างเป็นมณฑปรูปสี่เหลี่ยมที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้น มีร่องรอยปูนปั้นประดับที่ผนัง ด้านนอกมณฑปทั้ง 3 ด้าน ด้านหน้ามณฑปมีฐานวิหารเสาค้ำด้วยศิลาแลง ส่วนด้านข้างและด้านหลังมณฑปมีฐานเจดีย์ปรากฏอยู่

นอกกำแพงเมืองด้านใต้

29. วัดต้นจัน

อยู่ห่างวัดมหาธาตุ 1,140 เมตร โบราณสถานแห่งนี้มีเจดีย์ขนาดใหญ่ทรงกลมแบบลังกาค่อด้วยอิฐ ที่ฐานเจดีย์มีซุ้มอุหาประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นไม่มีเศียร ที่วัดนี้ได้มีการพบพระพิมพ์ดินเผาลักษณะงดงามที่เรียกว่า พระเสน่ห์จันทร์

30. วัดเชตุพน

ศิลปกรรมที่น่าสนใจ คือมณฑปสร้างด้วยหินชนวน ประดิษฐานพระพุทธรูป 4 อริยาบถ คือ พระพุทธรูปแบบนั่ง ยืน เดิน นอน ภายในมณฑปเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป มีการใช้วัสดุทั้งอิฐ หินชนวน ศิลาแลง ในการก่อสร้างที่ประสานกันอย่างกลมกลืน ให้ความรู้สึกสุนทรียะทางศิลปะ ได้มีการพบศิลาจารึกหลักที่ 98 จารึกในปี พ.ศ. 2057 กล่าวว่าเจ้าธรรมรังสีสร้างพระพุทธรูปในวัดนี้

31. วัดเจดีย์สี่ห้อง

โบราณสถานที่น่าสนใจคือ เจดีย์ที่เข้าใจว่าเป็นทรงลังกา ที่ฐานมีลวดลายปูนปั้นเป็นรูปสิงห์ขี้ช้าง รูปเทวดาทิ้งผู้หญิง ผู้ชาย ถือแฉกกันดอกไม้ ลวดลายสวยงามมาก

32. วัดศรีพิจิตรกิริติภยาราม (วัดดาเถรชิงหนิง)

วัดนี้มีเจดีย์ทรงกลมแบบลังกาคั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมจตุรัส ด้านหน้ามีฐานวิหารก่อด้วยอิฐ มีคูน้ำล้อมรอบ ได้พบศิลาจารึกหลักหนึ่ง เป็นศิลาจารึกหลักที่ 46 ทงจารึกระหว่าง พ.ศ. 1943-1947 จารึกเป็นภาษาบาลีและภาษาไทย เล่าเรื่องการสร้างวัดนี้

33. วัดวิหารทองหรือวัดทักษิณาราม

อยู่ใกล้เคียงกับวัดอโศการาม เจดีย์ประธานของวัดเป็นเจดีย์แบบดอกบัวตูมหรือพุ่มข้าวบิณฑ์ แต่ยอดหักลงมีฐานเจดีย์ก่อด้วยศิลาแลง ตอนบนก่อด้วยอิฐขนาดใหญ่ ด้านหน้าเจดีย์มีฐานวิหาร และเจดีย์ราย

34. วัดอโศการาม (วัดสลักไถ่)

อยู่ห่างจากวัดมหาธาตุ 1,400 เมตร เป็นโบราณสถานขนาดใหญ่ มีฐานเจดีย์สี่เหลี่ยม ซึ่งมียอดเจดีย์แบบดอกบัวตูม หรือพุ่มข้าวบิณฑ์ ปัจจุบัน ยอดเจดีย์หักยังมีฐานวิหารก่อด้วยอิฐ ด้านหลังมีเจดีย์ มณฑป และวิหารได้มีการพบศิลาจารึกหลักที่ 93 จารึกในปี พ.ศ. 1942 กล่าวถึงสมเด็จพระราชเทวีจุฬาลักษมณ์ พระอัครราชชมเหสีสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชทรงมีพระราชศรัทธาประดิษฐานพระสถูปไว้ ณ วัดนี้

35. วัดสังการาม

อยู่ใกล้วัดอโศการาม มีเจดีย์ทรงกลมแบบลังกา ก่อด้วยอิฐ ด้านหลังเจดีย์มีฐานโบสถ์

นอกกำแพงเมืองด้านตะวันออก

36. วัดช้างล้อม

เป็นโบราณสถานที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งทางด้านตะวันออกของเมือง มีเจดีย์ทรงกลมแบบลังกาเป็นเจดีย์ประธานของวัด รอบฐานเจดีย์ประดับด้วยปูนปั้นเป็นรูปช้างเผือกครึ่งตัว ด้านหน้ามีฐานวิหารก่อด้วยอิฐ และยังมีฐานกำแพงแก้วก่อด้วยอิฐล้อมรอบ ได้มีการพบศิลาจารึกหลักที่ 106 จารึกขึ้นในปี พ.ศ. 1927 ในสมัยของพระมหาธรรมราชาที่ 2 เป็นเรื่องการทำบุญกุศลสร้างสิ่งของอุทิศถวายวัด มีการเอ่ยชื่อ พ่อหนมไสคำ พระยาศรีเทพาหาราช พระมหาธรรมราชา

37. วัดตระพังทองกลาง

อยู่ห่างจากถนนจรดวิถีถ่องประมาณ 100 เมตร ศิลปกรรมที่สำคัญ คือมณฑปรูปสี่เหลี่ยมจตุรัสก่อด้วยอิฐ ผนังด้านนอกทำเป็นซุ้มคูหาประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้น ตอนพระพุทธรเจ้าเสด็จ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลงจากดาวดึงส์ ตอนประทานเทศนาโปรดพระพุทธบิดากับกษัตริย์ศากยราช และตอนเสด็จโปรดนางพิมพา นับเป็นศิลปกรรมชิ้นแรกของสุโขทัย

38. วัดเจดีย์สูง

อยู่ใกล้วัดตระพังทองกลาง โบราณสถานแห่งนี้มีเจดีย์ที่มีลักษณะแปลกกว่าที่อื่น ๆ ในเมืองสุโขทัยมีฐานล่างย่อไม่ยี่สิบ ตอนบนเป็นผนังสูงแล้วจึงขึ้นบัวหงาย ฐานบัลลังก์ รูประฆัง และยอดเป็นปลี เป็นแบบศิลปศรีวิชัยผสมลังกา วัดนี้มีสัดส่วนงดงาม เป็นแหล่งน่าสนใจเป็นพิเศษ ทางด้านทิศตะวันตกของเมืองสุโขทัย

39. วัดหอดพยอม

อยู่ใกล้วัดเจดีย์สูง โบราณสถานยังคงมีฐานวิหารและศิลาแลง

40. วัดเกาะไม้แดง

อยู่ใกล้วัดเจดีย์สูง มีเจดีย์ประธานของวัดตั้งอยู่กลางทุ่งนา

แหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอศรีสัชนาลัย

อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ตั้งอยู่ตำบลเมืองเก่า อ.ศรีสัชนาลัย บริเวณที่เรียกว่า “แก่งหลวง” ตัวเมืองเก่าศรีสัชนาลัยจะอยู่ฝั่งซ้ายของแม่น้ำยม ห่างจากตัวอำเภอศรีสัชนาลัย ลงมาทางอำเภอสวรรคโลก ประมาณ 11 กิโลเมตร

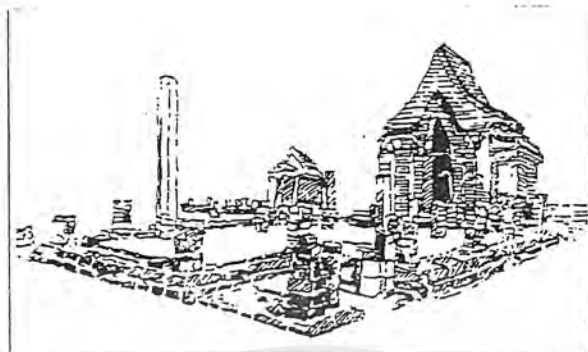
เมืองศรีสัชนาลัยนับเป็นเมืองลูกหลวงที่สำคัญที่สุดของอาณาจักรสุโขทัย ซึ่งเป็นประเพณีปฏิบัติที่ว่ารัชทายาทผู้จะไปครองกรุงสุโขทัย จะต้องมาปกครองเมืองศรีสัชนาลัยก่อน สภาพตัวเมืองศรีสัชนาลัยจะตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำยม มีกำแพงศิลาแลงล้อมรอบทุกด้าน มีคูน้ำ ภายในกำแพงเมืองมีโบราณสถานสำคัญหลายแห่ง เช่น วัดวาอาราม พระราชวัง ภูน้ำ สระน้ำ ประตูเมือง เป็นต้น กรมศิลปากรได้ทำการบูรณะ ขุดแต่งโบราณสถานและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมความสะดวกให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและศึกษาค้นคว้าทางด้านประวัติศาสตร์ คบราณคดี จนสมบูรณ์และทำพิธีเปิดเป็น “อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย” เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2533

โบราณสถานที่สำคัญที่ควรไปชมในเขตอุทยานฯ ประกอบด้วย วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ หรือวัดพระบรมธาตุเชลียง หรือที่ชาวบ้านเรียก วัดพระพรางค์ วัดนี้อยู่นอกตัวเมืองศรีสัชนาลัย มีพระพรางค์สร้างเลียนแบบปราสาทขอมรูปทรงฝักข้าวโพดมีสัดส่วนงดงามมาก

- วัดช้างล้อม มีเจดีย์ทรงลังกาคองคี่ใหญ่เป็นหลักของวัด ที่ฐานเจดีย์มีช้างปูนปั้นประดับอยู่โดยรอบทั้งหมด 39 เชือก สันนิษฐานว่า พ่อขุนรามคำแหงเป็นผู้สร้างวัดนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- วัดเจดีย์เจ็ดแถว อยู่ตรงข้ามกับวัดช้างล้อม มีกำแพงศิลาแลงโดยรอบ กลางวัดมีเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์เป็นหลักของวัด รอบ ๆ เจดีย์องค์นี้มีเจดีย์ใหญ่น้อยประดับซุ้มพระแบบต่าง ๆ กันอีกถึง 33 องค์ เป็นวัดที่น่าชมยิ่ง



- วัดสวนแก้วอุทยานใหญ่ อยู่ห่างจากวัดเจดีย์เจ็ดแถวนี้ มีกำแพงศิลาแลงล้อมรอบ สิ่งสำคัญของวัดนี้ก็คือเจดีย์ทรงลังกาที่ตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส ทำให้ดูแปลกตากว่าเจดีย์ทรงลักรวัดอื่น ๆ

- วัดสวนแก้วอุทยานน้อย หรือที่เรียกกันอีกชื่อว่าวัดสระแก้ว มีพระเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์เป็นหลักของวัด ด้านหน้าของซุ้มประดิษฐานพระพุทธรูป ทางด้านทิศตะวันตกมีสระน้ำอยู่สระหนึ่ง ทำให้สันนิษฐานว่าวัดนี้คือ วัดแก้วราชประดิษฐานที่มีกล่าวถึงในพงศาวดารเหนือนั่นเอง

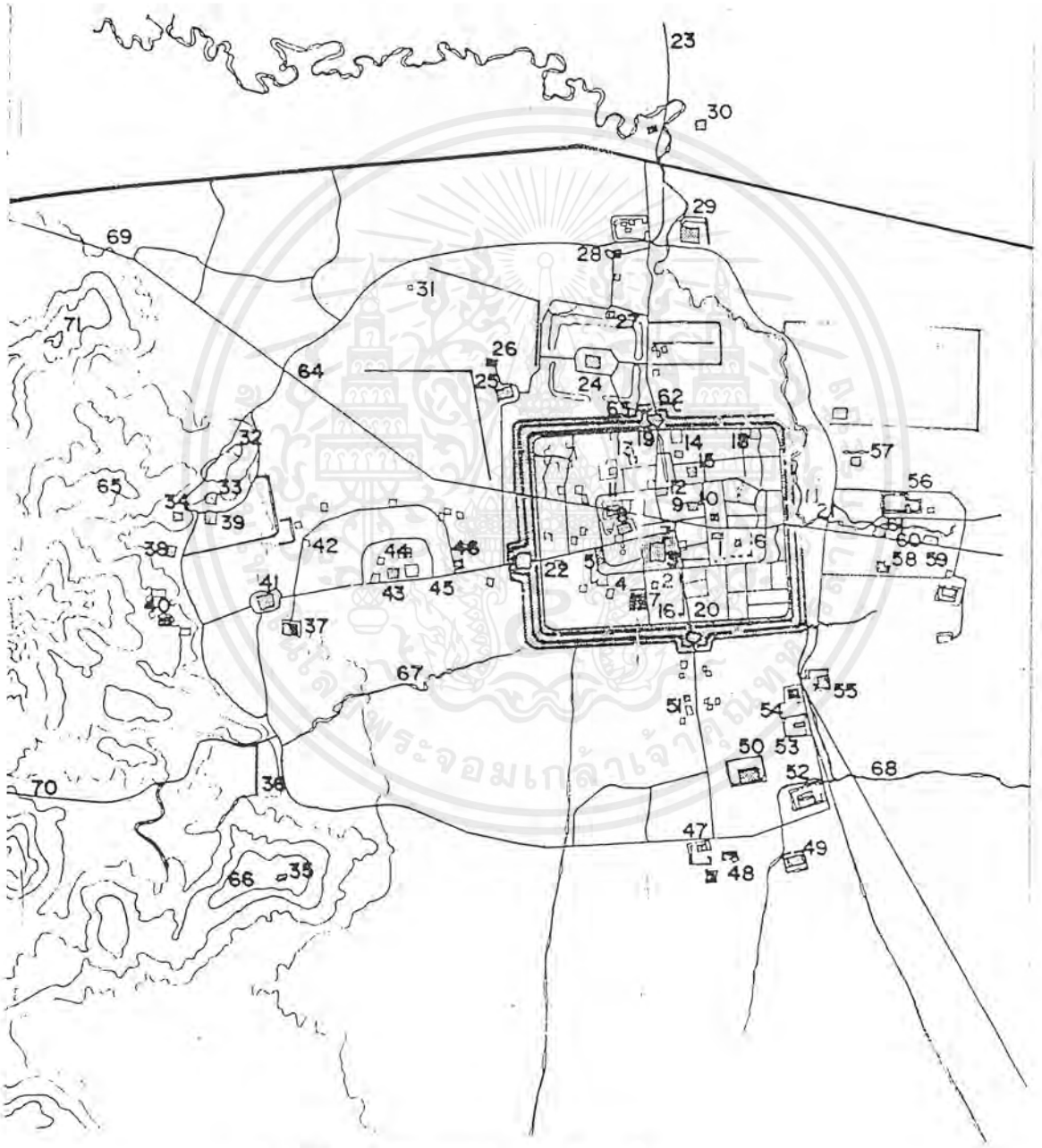
- วัดนางพญา มีเจดีย์ทรงลังกาเป็นหลักของวัด มีซากโบสถ์และวิหาร 7 ห้อง ซึ่งยังเหลือผนังทางด้านตะวันตกเฉียงเหนืออยู่อีกด้านหนึ่ง และที่ผนังนี้เองมีลวดลายปูนปั้นงดงามน่าชมยิ่ง

- วัดเขาพนมเพลิง วัดเขาสุวรรณคีรี ในตัวเมืองศรีสะเกษนี้ มีภูเขาสูงหนึ่ง คือ เขาพนมเพลิง มีวัดอยู่บนยอดเขาสองวัด สำหรับวัดเขาพนมเพลิงนี้มีเจดีย์มองเห็นตระหง่านอยู่บนยอดเขาด้านหลัง มีซุ้มพระชาวบ้านเรียกกันว่า ศาลเจ้าแม่ละออองค์เป็นที่เคารพของชาวเมืองทั่วไป ส่วนวัดเขาสุวรรณคีรีมีเจดีย์ทรงลังกาเป็นหลักของวัด หน้าพระเจดีย์มีซากวิหาร 7 ห้อง และทางด้านหลังเจดีย์องค์ใหญ่มีเจดีย์ทรงลังกาอีกองค์หนึ่ง

การเดินทาง จากตัวเมืองสุโขทัย ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 101 (สุโขทัย-สวรรคโลก-ศรีสะเกษ) ถึงบริเวณ กม. 64 เลี้ยวซ้ายข้ามสะพานข้ามแม่น้ำยม จะมีทางแยกขวาเข้าอุทยานฯ ประมาณ 2 กิโลเมตร ค่าธรรมเนียมเข้าชมโบราณสถาน ชาวไทย 5 บาท ชาวต่างประเทศ 20 บาท นอกจากนี้นักท่องเที่ยวสามารถใช้เส้นทางจากสวรรคโลกไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข 1201 ไปจนถึงตำบลเมืองเก่าบริเวณเชิงสะพานข้ามแม่น้ำยม แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าอุทยานฯ อีก 2 กม. รวมระยะทางประมาณ 22 กิโลเมตร

นักท่องเที่ยวที่ต้องการขอวิทยากรนำชม หรือสอบถามรายละเอียด สามารถติดต่อได้ที่ อุทยานประวัติศาสตร์ ศรีสะเกษ อ.ศรีสะเกษ จ.สุโขทัย 64130 โทร. 679211

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



แผนผัง อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมืองสุโขทัย

1. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ รามคำแหง
2. วัดมหาธาตุ
3. เนินปราสาท
4. วัดศรีสวาย
5. วัดตระพังเงิน
6. วัดตระพังทอง
7. หลักเมือง
8. วัดชนะสงคราม
9. อนุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหง
10. วัดใหม่
11. วัดสระศรี
12. วัดตระกวน
13. ศาลตาผาแดง
14. วัดช่อนข้าว
15. วัดสระศักดิ์
16. วัดกำแพงแดง
17. วัดข้าวสาร
18. วัดมูมเมือง
19. ประตูกาลหลวง (ทิศเหนือ)
20. ประตุนะโม (ทิศใต้)
21. ประตูกำแพงหัก (ทิศตะวันออก)
22. ประตูอ้อ (ทิศตะวันตก)
23. ถนนพระร่วง (ไปเมืองศรีสัชฌาย์)
24. วัดพระพายหลวง
25. วัดศรีชุม
26. วัดอ้อมรอบ
27. เตาทุเรียง
28. วัดตั้งฆาวาส
29. วัดกุ่มหวาย
30. วัดหินตั้ง
37. วัดพระอิน
38. วัดเจดีย์งาม
39. วัดข้างรอบ
40. วัดถ้ำหีบ
41. วัดมังกร
42. วัดป่าสัก
43. หอเทวาลัยมหาเกษตรพิมาน
44. วัดป่ามะม่วง
45. วัดตึก
46. วัดศรีโชน
47. วัดเชตุพน
48. วัดเจดีย์สี่ห้อง
49. วัดศรีหิขิตรกิตติถาวราราม
50. วัดต้นจันทร์
51. วัดก้อนแดง
52. วัดวิหารทอง (วัดทักษิณาราม)
53. วัดโพรงเม่น
54. วัดอโศการาม (วัดสถิตไค)
55. วัดมูมลังกา (วัดลังการาม)
56. วัดข้างล้อม
57. วัดหญ้ากร่อน
58. วัดตระพังทองกลาง
59. วัดเจดีย์สูง
60. วัดเจดีย์ยอดหัก
61. วัดต้นมะขาม
62. วัดตระพังพาน
63. วัดแม่โจน
64. ถนนจรดวิถีถ่อง
65. เขาพระบาทน้อย
66. เขาพระบาทใหญ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- | | |
|----------------------------|------------------|
| 31. วัดนครชุม | 67. คลองเสาหอ |
| 32. วัดสะพานหิน | 68. คลองยาว |
| 33. วัดอรุณฉุก | 69. ไปจังหวัดตาม |
| 34. วัดพระบาทน้อย | 70. ไปโขกพระร่วง |
| 35. วัดพระบาทใหญ่ | 71. เขากรีดบาง |
| 36. ทำนบพระร่วง (สรีดภงส์) | |

2. แหล่งท่องเที่ยวทางการศึกษา

สถานที่ที่น่าสนใจในเขตเมืองเก่าสุโขทัย

ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ตั้งอยู่ใกล้กับวัดพระพายหลวงเป็นศูนย์ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย รวมทั้งจัดแสดงแบบจำลองของโบราณสถานต่าง ๆ ในเขตเมืองเก่าสุโขทัย

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติรามคำแหง เป็นสถานที่รวบรวมและจัดแสดงศิลปโบราณที่ได้จากการขุดค้นทางโบราณคดีภายในเมืองสุโขทัยและที่ประชาชนมอบให้ บริเวณพิพิธภัณฑ์จะแบ่งส่วนการแสดงผลโบราณวัตถุไว้เป็น 3 ส่วน คือ

1. อาคารลายสือไท 700 ปี เป็นอาคารใหม่ที่ตั้งอยู่ด้านหน้าทางเข้าอาคารใหญ่ เป็นที่จัดแสดงศิลปวัตถุสมัยสุโขทัย เช่น พระพุทธรูป เครื่องใช้ถ้วยชาม สังกโลก ศีลาจารึก ฯลฯ
2. อาคารพิพิธภัณฑ์ แบ่งออกเป็น 2 ชั้น แสดงศิลปวัตถุในยุคสมัยต่าง ๆ มากมาย อาทิ พระพุทธรูปสำริด โอง สังกโลก เครื่องศาสตราวุธ เครื่องถ้วยชามสังคโลก เงินตรา ท่อน้ำระบบชลประทานสุโขทัย ฯลฯ
3. พิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง จะอยู่ด้านนอกโดยรอบอาคารใหญ่ เป็นที่ตั้งแสดงศิลปวัตถุโบราณต่าง ๆ เคาทุเรียงจำลอง เสาธรรมจักรศิลา เป็นต้น

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติรามคำแหง เปิดให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวเข้าชมได้ในวันพุธ-อาทิตย์ ยกเว้นวันจันทร์ อังคาร และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ระหว่างเวลา 09.00 น.-16.00 น. ค่าธรรมเนียมเข้าชม ชาวไทยคนละ 5 บาท ชาวต่างประเทศคนละ 10 บาท กรณีเข้าชมเป็นหมู่คณะควรติดต่อล่วงหน้าที่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติรามคำแหง ถนนจรดวิถีถ่อง ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย 64000 โทร. (055) 612167

แหล่งโบราณคดีเครื่องปั้นดินเผาสุโขทัย (เตาทุเรียง) อยู่ใกล้วัดพระพายหลวงบริเวณแนวคูเมืองเก่าที่เรียกว่า “แม่โจน” เป็นเตาเผาถ้วยชามสมัยสุโขทัย มีอายุคร่าวพุทธศตวรรษที่ 18 ค้นพบเตาโดยรอบ 49 เตา ซึ่งส่วนใหญ่อยู่บริเวณคันคูแม่โจนด้านทิศเหนือ 37 เตา ด้านทิศใต้ข้างกำแพงเมือง 9 เตา และด้านทิศตะวันออก 3 เตา เตาเผาเครื่องสังคโลกมีลักษณะคล้ายประทุนเกวียนขนาดกว้าง 1.50-2.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมตร ยาง 4.5 เมตร เครื่องปั้นดินเผาที่พบบริเวณนี้ส่วนใหญ่เป็นประเภทถ้วยชามมีขนาดใหญ่ น้ำยาเคลือบปูนสีเทาแกมเหลือง มีลายเขียนสีดำ ส่วนใหญ่ทำเป็นรูปดอกไม้ ปลา และจักร

ศูนย์ศึกษาและอนุรักษ์เศวตสังกโลก (เศวตทุเรียง) ตั้งอยู่ที่บ้านเกาะน้อย อยู่เหนือเมืองศรีสัชนาลัยไปอีกประมาณ 4 กิโลเมตร มีเศวตเผาที่ขุดพบแล้วกว่า 500 เศวตในบริเวณยาวประมาณ 1 กิโลเมตร ถือได้ว่าเป็นนิคมอุตสาหกรรมของเมืองศรีสัชนาลัย มีการขุดพบเครื่องสังกโลกทั้งในสภาพสมบูรณ์และแตกหักเป็นจำนวนมาก ลักษณะเศวตเผาจะเป็นรูปยารีกคล้ายประทุนเรือจ้างยาวประมาณ 7-8 เมตร

ศูนย์ศึกษาฯ ดังกล่าว ปัจจุบันมีอยู่ 2 อาคาร ซึ่งตั้งอยู่บริเวณเศวตที่ใช้เป็นที่ศึกษา มีหมายเลขเศวตที่ใช้ยกในการศึกษา คือ เศวตที่ 42 และเศวตที่ 61 ภายในตัวอาคารจะมีการตั้งแสดงโบราณวัตถุ เอกสารทางวิชาการ ตลอดจนวิวัฒนาการเครื่องถ้วยสมัยโบราณให้นักท่องเที่ยวชมอีกด้วย โดยศูนย์ฯ จะเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมทุกวัน ตั้งแต่เวลา 09.00 - 12.00 น. และ 13.00-16.00 น. ค่าธรรมเนียมเข้าชม คนไทย 5 บาท ชาวต่างประเทศ 20 บาท

การเดินทาง จากบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยไปทางทิศเหนือ ทางประตูหม้อไปถึงบ้านเกาะน้อยราว 5 กิโลเมตร จะเห็นซากเศวตเผาโบราณเรียงรายอยู่โดยทั่วไป หรือจากตัวอำเภอศรีสัชนาลัยใช้เส้นทางหลวงจังหวัดหมายเลข 1201 ลงมาที่บ้านเกาะน้อย ประมาณ 7 กิโลเมตร จะเห็นอาคารศูนย์ฯ อยู่ทางซ้ายมือ



เครื่องสังกโลก เศวตทุเรียง สุโขทัย

แหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอสวรรคโลก

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสวรรคโลก ตั้งอยู่ที่ตำบลวังไม้ขอน หลังวัดสวรรคาราม (วัดกลาง) อำเภอสวรรคโลก อยู่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำยม เริ่มก่อสร้างเมื่อปลายปี พ.ศ. 2513 แล้วเสร็จต้นปี พ.ศ. 2514 โดยสร้างในเขตที่ดินของวัดที่จัดสรรให้ 7 ไร่เศษ และกรมศิลปากร ได้จัดสรรที่ดินเพิ่มเติมขึ้นอีก 14 ไร่เศษ

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2526 กรมศิลปากรได้รับมอบศิลปโบราณวัตถุจากวัดสวรรคาราม และนำมาจัดแสดงร่วมกับเครื่องสังกโลกที่ขุดพบบริเวณเกาะคราม อำเภอคีรีพิกิต จังหวัดชลบุรี และได้กราบบังคมทูลสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานในพิธีเปิดพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสวรรคโลก เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2527

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดแสดงในอาคารพิพิธภัณฑณ์แห่งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ชั้นบน จัดแสดงประติมากรรมสมัยต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสมบัติของพระสวรวรคณายก และบางส่วนย้ายมาจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติรามคำแหง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพระพุทธรูปในยุคสมัยต่าง ๆ ตั้งแต่ก่อนยุคสุโขทัย จนถึงศิลปรัตนโกสินทร์ตอนต้น ส่วนบริเวณชั้นล่าง จัดแสดงเครื่องถ้วยสังคโลก เพื่อประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้เรื่องเครื่องถ้วยสังคโลก ซึ่งชุดค้นพบมากที่สุดที่แหล่งโบราณคดีเครื่องถ้วยสังคโลกบ้านเกาะน้อย อำเภอศรีสัชชนาลัย รวมทั้งแสดงเครื่องถ้วยสมบัติใต้ทะเลที่ขุดได้จากแหล่งเรือจมในอ่าวไทยอีกด้วย

พิพิธภัณฑณ์จะเปิดให้ชมได้ทุกวัน ระหว่างเวลา 09.00 - 16.00 น. ค่าธรรมเนียมเข้าชม ชาวไทย คนละ 5 บาท ชาวต่างประเทศคนละ 10 บาท กรณีเข้าชมเป็นหมู่คณะและต้องการวิทยากรนำชม ก็สามารถติดต่อล่วงหน้าได้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสวรวรคณายก อำเภอสวรวรคโลก จังหวัดสุโขทัย 64130 โทร. 641571

3. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

สถานที่ที่น่าสนใจในเขตอำเภอศรีมามาศ

อุทยานแห่งชาติรามคำแหง (เขาลงง จังหวัดสุโขทัย) อุทยานแห่งชาติรามคำแหง จังหวัดสุโขทัย เป็นอุทยานแห่งชาติทางประวัติศาสตร์แห่งแรกของเมืองไทยที่น่าสนใจและน่าศึกษา เพราะเป็นการอนุรักษ์ป่าที่มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์สมัยกรุงสุโขทัยไว้พร้อมกับธรรมชาติ มีเนื้อที่ประมาณ 241 ตารางกิโลเมตร หรือ 213,125 ไร่ ในสมัยก่อนเรียกป่านี้ว่า “ป่าเขาลงง” แต่เมื่อทางการเข้ามาดำเนินการสงวนพื้นที่แห่งนี้ไว้เพื่อประกาศให้เป็นอุทยานแห่งชาตินั้นได้ตั้งชื่อเสียใหม่ว่า “รามคำแหง” ซึ่งเป็นมงคลนาม เพราะมาจากพระนามของกษัตริย์อจักริยะของชาติไทย คือ “พ่อขุนรามคำแหงมหาราช” ผู้ครองกรุงสุโขทัย เพราะชื่อเดิมมัน (เขาลงง) ซ้ำกับ “ป่าเขาลงง” ประกอบด้วยขุนเขาที่เด่นเป็นสง่าทำทวยนักษป็นเขาทั้งหลาย คือ ยอดเขาลงง ซึ่งประกอบด้วยยอดเขาถึง 4 ยอดด้วยกัน มีน้ำผาสูงชัน ทิวทัศน์สวยงามมาก เมื่อมองลงมาจากยอดเขาเหล่านี้ มีสัตว์ป่านานาชนิด มีน้ำตกที่สวยงามและต่าง ๆ ทางประวัติศาสตร์สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีความเป็นมาเกี่ยวข้องกับทางประวัติศาสตร์สมัยก่อน จึงเหมาะและสมควรแก่การไปพักผ่อนหย่อนใจ และศึกษาค้นคว้าทางประวัติศาสตร์ด้วย อุทยานแห่งชาติรามคำแหงได้รับการประกาศเมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2523

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิศาสตร์ของป่าเขาลงงหรืออุทยานแห่งชาติรามคำแหง อยู่ในท้องที่ตำบลค่าน ตำบลลานหอย อำเภอค่านลานหอย ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย ตำบลบ้านป้อม ตำบลลิธิมาศ จังหวัดสุโขทัย จุดสูงสุดของเขาลงงอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลถึง 1,200 เมตร เขาลงงนี้ประกอบไปด้วยยอดเขาถึง 4 ยอดด้วยกัน ก็ยอดเขานารายณ์ สูงจากระดับน้ำทะเล 1,160 เมตร ยอดเขาพระเจดีย์ สูงจากระดับน้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทะเล 1,185 เมตร ดังนั้นเมื่อมองจากยอดเขาเหล่านี้ลงไปจึงสามารถมองเห็นทิวทัศน์ที่งดงาม จะเห็นทำนบกั้นน้ำที่สร้างขึ้นในสมัยกรุงสุโขทัยที่เรียกกันว่า “ศรีคงค” และตัวจังหวัดสุโขทัยได้อย่างชัดเจน

สถานที่ที่น่าสนใจ

ยอดเขานารายณ์ มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,160 เมตร เป็นที่ตั้งของสถานีโทรคมนาคมเขานารายณ์ ของกองทัพอากาศมีเนื้อที่ 25 ไร่ บริเวณเขานารายณ์มีหน้าผาที่สวยงามและสูงชันเป็นสถานพักผ่อนหย่อนใจ สามารถมองเห็นทิวทัศน์รอบเขาในเวลากลางคืน จะเห็นแสงไฟจากจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดพิษณุโลกได้เป็นอย่างดี

ยอดเขาพระแม่ย่า มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,200 เมตร ตามประวัติความเป็นมาในสมัยก่อนเป็นที่ประทับและจำศีลภาวนาของพระแม่ย่า

ยอดเขาพระเจดีย์ มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,185 เมตร ซึ่งจุดเด่นของยอดเขาเหล่านี้ประกอบไปด้วยหน้าผาที่สวยงามและป่าดิบสลับกับทิวทัศน์ของทุ่งหญ้าผืนใหญ่ที่ทอดไปตามแนวทิวเขา

น้ำตกต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ น้ำตกสายรุ้ง เป็นน้ำตกที่มีชื่อเสียงและสวยงามมากที่สุดอยู่ทางทิศตะวันตกของเขาลวง ไหลลงสู่แม่น้ำยมที่บ้านพู่ อำเภอคีรีมาศเป็นแหล่งท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาลวง การเดินทางใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 101 (สายสุโขทัย-กำแพงเพชร) จากสุโขทัยก็ไ้เมตรที่ 400 มีป้ายบอกทาง แยกขวาเข้าไปประมาณ 13 กิโลเมตร ถนนเข้าเป็นทางลูกรังสลับทางราดยางบางช่วง มีหน่วยพิทักษ์อุทยานฯ ในบริเวณมีที่จอดรถ น้ำตกมี 4 ชั้น ต้องเดินเท้าจากหน่วยพิทักษ์อุทยานฯ ขึ้นไปตามธารน้ำไหล มีระยะทาง 880,960, 1,60 และ 1,200 เมตร ตามลำดับ

น้ำตกที่สวยงามคือ น้ำตกหินราง ซึ่งอยู่บริเวณตรงด่านตรวจอุทยานแห่งชาติ

น้ำตกถ้ำเกลียว อยู่ทางทิศตะวันออกของเขาลวง ไหลลงสู่แม่น้ำยม ที่บ้านวังบ่อ และนอกจากนี้ยังมีน้ำตกน้ำพุ น้ำตกผาน้ำริน และน้ำตกช่างทอง เป็นต้น

ประตูลมชาติ ทางประวัติศาสตร์ที่มีปรากฏอยู่คั้งนี้คือ “ประตูป่า” อยู่ทางทิศเหนือของสวนลุ่ม หรือบริเวณที่ตั้งสำนักงานของอุทยานแห่งชาติในปัจจุบัน “ประตูเปลือย” อยู่ทางทิศตะวันออกของสวนลุ่ม ตั้งอยู่บริเวณด่านตรวจของอุทยานฯ “ประตูพระร่วง” อยู่ทางทิศใต้ของสวนลุ่มและมีเรื่องเล่ามาว่าเป็นประตูที่พระร่วงเข้ามาเล่นว่าว ณ ที่แห่งนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เขื่อนศรีนครินทร์ หรือ ท่านพระร่วง ซึ่งตั้งอยู่บริเวณเมืองเก่าท่านนี้เป็นเขื่อนดิน คันดินสำหรับกั้นน้ำอยู่ระหว่างซอกเขาระหว่างเขาพระบาทใหญ่ และเขากว้อ้ายมา เพื่อกักน้ำและชักน้ำไปตามคลองส่งน้ำมาเข้ากำแพงเมืองนครตระพังเงิน ตระพังทอง เพื่อนำไปใช้ในเมืองและพระราชวังในสมัยโบราณ ซึ่งปัจจุบันกรมชลประทานได้ปรับปรุงบูรณะและซ่อมแซมขึ้นใหม่

ทุ่งแห่งนาค เป็นสถานที่สำหรับบวชพระในสมัยพระร่วงและทุ่งตึกดี

ถ้ำทางประวัติศาสตร์ต่าง ๆ เช่น ถ้ำพระนารายณ์ ถ้ำพระเมैया ถ้ำมเหจร ถ้ำรอยพระบาท ถ้ำพระนอน ถ้ำสำเร็จและปล่องนางนาค

สวนลุ่มหรือสวนลุ่มพินัน เป็นสวนว่านยาสมุนไพรอีกแห่งหนึ่งอยู่ที่เชิงเขาหลวง ปัจจุบันคือที่ตั้งสำนักงานอุทยานแห่งชาติรามคำแหง ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกของเขาหลวง

สวนขวัญ เป็นสวนว่านยาและสมุนไพรอีกแห่งหนึ่ง แต่อยู่บนยอดเขาหลวง ใช้เวลาเดินเท้าขึ้นไปอีก 6 ชั่วโมง

เบ็กลัย เป็นสถานที่ของคนสมัยก่อนสร้างไว้เป็นที่พักระหว่างทางขึ้นยอดเขาหลวง และเป็นที่พักของพรานในสมัยพระร่วง นอกจากนี้ยังมีลานพม่าลับหอก เป็นสถานที่เล่าว่าสมัยก่อนพม่าเข้ามาทำสงครามกับกรุงสุโขทัยได้ใช้ลับหอกให้คมมีรอยบุ๋มเป็นร่องๆ ให้เห็นอยู่ในปัจจุบันนี้

การเดินทางและที่พัก

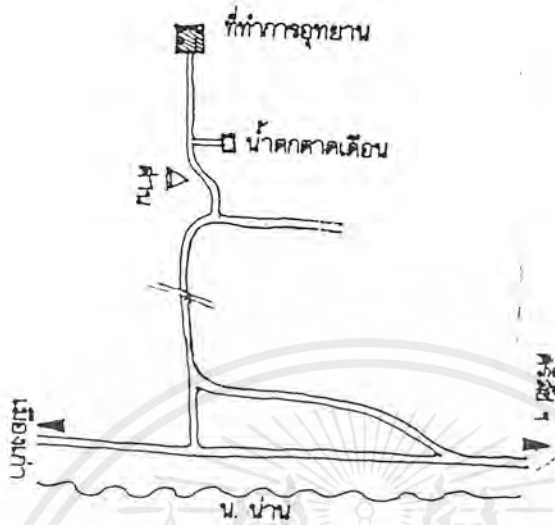
สำหรับการเดินทางไปท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติรามคำแหงนั้น หากจะเริ่มต้นออกจากกรุงเทพฯ โดยทางรถยนต์ถึงสุโขทัย โดยผ่านทางนครสวรรค์-กำแพงเพชร-คีรีมาศ (อำเภอคีรีมาศ) ก่อนถึงจังหวัดสุโขทัย 20 กิโลเมตร บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 414 จะเห็นยอดเขาสูงอยู่ทางซ้ายมือ เลี้ยวซ้ายไปตามถนนลูกรัง ระยะทางประมาณ 16 กิโลเมตร ถึงที่ทำการของอุทยานแห่งชาติรามคำแหงต่อจากนั้นต้องเดินทางโดยทางเท้าจากที่ทำการไปยังสถานที่เที่ยวต่าง ๆ รายละเอียดที่พัก ติดต่อได้ที่ โทร. 5790529, 5794842 หรือที่ตู้ ป.ณ. 1 อำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย 64120

สถานที่ อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ประเภท ธรรมชาติ

ที่ตั้ง บ้านป่าคา ตำบลบ้านแก่ง อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

สภาพทางเข้า เป็นทางชนบทผิวดินลูกรังบดอัดแล้ว ระยะทางจากที่ทำการอำเภอศรีสัชนาลัยถึงหมู่บ้านป่าคา ประมาณ 30 กิโลเมตร แยกเข้าทางเข้าอุทยานถึงด่าน 3 กิโลเมตร สภาพทางเป็นทางลัดลง ขรุขระไหล่ทางแคบ ไม่มีสะพานข้ามลำห้วย รถต้องเดินเข้าไม่ได้ ระยะทางระหว่างศรีสัชนาลัยถึงป่าคามิบางช่วงซึ่งคอสสะพานพัง เนื่องจากน้ำป่า ต้องใช้ไม้พาดให้รถวิ่งข้ามไปมาแทน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



สภาพแวดล้อมทั่วไป

เป็นอุทยานที่มีเนื้อที่ 213 ตารางกิโลเมตร ประกาศเมื่อเดือนเมษายน 2524 สภาพทั่วไปเป็นป่าเบญจพรรณผสมสลับกับป่าดงดิบ ป่าถูกบุกรุกบางส่วนแต่เจ้าหน้าที่ได้ผลักดันออกไปได้ ป่ากำลังอยู่ในระยะฟื้นตัว บริเวณที่ทำการเดิมเป็นที่ทำไร่มีลักษณะเป็นหุบเขา ทางอุทยานได้ปรับปรุงสภาพจนสวยงามแต่ยังขาดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ซึ่งยังมีได้มีการเตรียมการในสิ่งเหล่านี้แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นน้ำตก ได้แก่ น้ำตกคาดเดือน ห่างจากที่ทำการ 700 เมตร ถ้าธรรวสันต์ 2.5 กิโลเมตร (ถ้าลอด) น้ำตกทรายขาว 4 กิโลเมตร และน้ำตกตาดควา 5 กิโลเมตร ทางไปน้ำตกค่อนข้างไกลต้องเดินเท้าไปบางตอนต้องเดินท่องน้ำไปตามลำห้วยและมีผู้นำทางไป น้ำตกที่ได้เข้าไปสำรวจเป็นน้ำตกขนาดเล็ก สภาพป่าคอนที่อยู่ลึกเข้าไปมีสภาพค่อนข้างดี แต่มีปัญหาเรื่องการบุกรุกทำลายป่าและลักลอบล่าสัตว์พื้นที่ป่าครอบคลุมรอยต่อระหว่างจังหวัดสุโขทัยและลำปาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



บรรยากาศในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย 64000

การเดินทางจากสุโขทัยไปอุทยานฯ มีหลายเส้นทางดังนี้

1. จากจังหวัดใช้เส้นทางหมายเลข 101 ถึง อ.ศรีสัชนาลัย เลี้ยวซ้ายผ่านหน้าสถานีตำรวจ อ.ศรีสัชนาลัย ผ่านหน้าโรงพยาบาลศรีสัชนาลัย เลี้ยวซ้ายไปตามเส้นทางหมายเลข 1201 ถึงบ้านหนองอ้อ เลี้ยวขวาตามเส้นทางลูกรังถึงบ้านสารจิตร เลี้ยวขวาตามเส้นทางผ่านบ้านแก่ง บ้านป่าคะแยง และบ้านป่าคาถึงที่ทำการอุทยานฯ รวมระยะทางประมาณ 45 กม.

2. จากจังหวัดตามเส้นทางหมายเลข 101 ถึง อ.สวรรคโลก เลี้ยวซ้ายไปตามทางหลวงหมายเลข 1048 ประมาณ 3 กม. เลี้ยวขวาไปตามเส้นทางหมายเลข 1201 ถึงบ้านเมืองเก่า เลี้ยวซ้ายผ่านถนนลูกรังถึงบ้านสารจิตรไปตามเส้นทางบ้านสารจิตร-อุทยานฯ ระยะทางประมาณ 45 กม.

3. จากจังหวัดตามเส้นทางหมายเลข 101 ถึง อ.สวรรคโลก เลี้ยวซ้ายไปตามเส้นทางหลวงหมายเลข 1408 ถึงบ้านหัวฝายตรงหลัก กม. ที่ 33 เลี้ยวขวาเข้าถนนลูกรังเส้นทางบ้านหัวฝาย-บ้านแม่ท่าแพ เลี้ยวซ้ายตามบ้านแม่ท่าแพเข้าสู่อุทยานฯ

ทั้งนี้ตามเส้นทางการเดินทางจะมีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน สำหรับการเดินทางโดยรถยนต์โดยสารประจำทางจะมีรถออกจาก อ.ศรีสัชนาลัย เป็นรถสองแถวขนาดใหญ่จอดที่ท่ารถหน้าธนาคารออมสิน สาขาศรีสัชนาลัย อ.ศรีสัชนาลัย ออกเวลาประมาณ 11.00 น. ของทุกวันและออกจากหมู่บ้านป่าคา กลับ อ.ศรีสัชนาลัย เวลาประมาณ 05.00 น. ค่าโดยสารประมาณ 35 บาท/คน ในกรณีเดินทางเป็นหมู่คณะอาจจ้างเหมาจาก อ.ศรีสัชนาลัยถึงอุทยานฯ ราคาจ้างเหมาต่อเที่ยวประมาณ 600 บาท

ต้นสักใหญ่ ตั้งอยู่ในเขตสวนป่าศรีสัชนาลัยของ ออป. บริเวณ กม.ที่ 47 บนเส้นทางหลวงหมายเลข 101 ห่างจาก อ.ศรีสัชนาลัย 19 กม. นักท่องเที่ยวต้องจอดรถไว้บริเวณปากทาง ก่อนจะเดินเท้าไปตามเส้นทางลูกรังอีกประมาณ 700 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

เทศกาลงานประเพณี

1. งานวันพืชมงคลมหาสารคาม ถ้าเอ่ยถึงอาณาจักรสุโขทัย คนทั่ว ๆ ไป จะต้องนึกถึงพระนามพืชมงคลมหาสารคาม เนื่องด้วยเป็นกษัตริย์ของสุโขทัยเพียงพระองค์เดียวที่มีหลักฐานกล่าวถึงรัชสมัยของพระองค์ไว้มากมาย ทำให้ทราบว่าพระองค์ประกอบพระราชกรณียกิจ นับเป็นเอนกอนันต์ต่อชาติบ้านเมือง ราชอาณาจักรแต่แผ่ขยายไปกว้างขวาง ประชาชนได้รับความร่มเย็นเป็นสุขโดยทั่วหน้า

เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณที่มีต่อไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน จึงมีการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พืชมงคลมหาสารคาม ขึ้นในบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เพื่อเป็นที่สักการะและยึดเหนี่ยวของชาวสุโขทัย

นอกจากนี้ ในวันที่ 17 มกราคมของทุกปี ทางจังหวัดยังได้จัดให้มีงานวันพืชมงคลมหาสารคาม ณ บริเวณอนุสาวรีย์ของพระองค์ท่าน เพื่อเป็นการรำลึกและเผยแพร่พระเกียรติคุณให้ขจรขยายไปทั่ว

ในงานดังกล่าว จะมีการทำบุญตักบาตและพิธีทางศาสนา ขบวนสักการะพืชมงคล การบวงสรวง การเล่นพลุดอกจันทน์กุศลินี และมหรสพต่าง ๆ ทั้งกลางวันและกลางคืน



รูป การแสดงนาฏศิลป์หน้าพระบรมราชานุสาวรีย์พืชมงคลมหาสารคาม

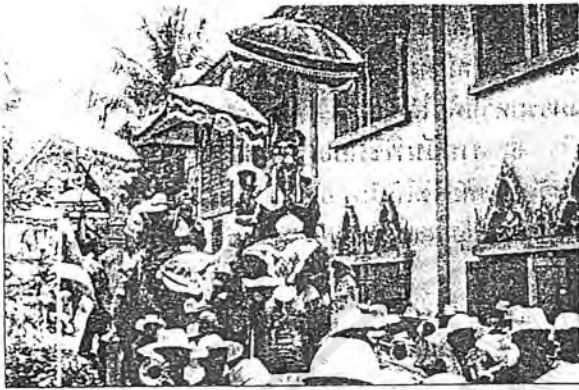
2. งานบวชพระแห่นาคด้วยช้างของชาวหาดเสี้ยว จะมีขึ้นในวันที่ 7-8 เมษายนของทุกปี โดยกำหนดให้วันที่ 7 เป็นวันแห่นาคและเป็นไฮไลต์ของงาน ส่วนวันที่ 8 เป็นวันอุปสมบท

ชาวหาดเสี้ยว นั้น เดิมเป็นชาวไทยพวนที่อพยพมาจากเมืองพวน แขวงเมืองเชียงขวาง ทางตอนเหนือของเมืองเวียงจันทน์ ประเทศลาว เมื่อมาตั้งรกราก ณ สถานที่ปัจจุบัน ก็ยังคงสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของตนเอง ตลอดมาเป็นเวลากว่า 150 ปีแล้ว ภาพนาคแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีสดใสสวยงาม นั่งอยู่บนคอช้าง เบื้องบนมีสัปทนกางกั้น เบื้องหลังมีบริวารถืออุฐบริวาร เป็นภาพศักดิ์สิทธิ์ต่อสายตาของชาวหาดเสี้ยวและบรรดาผู้เฝ้าคอยตลอดสองข้างทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในวันที่ 7 เมษายน นักท่องเที่ยวควรจะเดินทางถึงหาดเสี้ยวตั้งแต่เช้า เพื่อคอยชมพิธีโกนศีรษะ อาบน้ำ-แต่งตัวนาค อาบน้ำ-แต่งตัวช่าง การขึ้นช้าง ขบวนแห่รอบหมู่บ้าน พิธีกรรมในวัด การขำมน้ำ ฯลฯ จนกระทั่งสิ้นสุดกิจกรรมในช่วงเย็นของวัน

การเดินทางไปชมงาน จากตัวเมืองสุโขทัย ให้ใช้เส้นทางหมายเลข 101 ไปประมาณ 60 กม. จะถึงต.หาดเสี้ยว อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย



รูป ขบวนแห่จากบ้านสุวรรณ

3. งานประเพณีสงกรานต์โบราณศรีสัชนาลัย จัดขึ้นในช่วงสงกรานต์ของทุกปี ณ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย เพื่อสืบทอดลักษณะดั้งเดิมของนครสุโขทัยที่ “มักทาน มักทรงศีล มักโอยทาน” ดังที่ปรากฏในศิลาจารึกหลักที่ 1

งานประกอบไปด้วยสิ่งที่น่าสนใจ อาทิ กิจกรรมทางศาสนา การประกวดผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน การแสดงนาฏศิลป์ และละครประกอบแสงเสียง การเล่นไฟ ขบวนแห่สงกรานต์ ฯลฯ โดยเฉพาะการแสดงนาฏศิลป์และละครประกอบแสงเสียงนั้น นักท่องเที่ยวควรจองบัตรล่วงหน้า

4. งานประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ จัดขึ้นในวันเพ็ญเดือนสิบสองของทุกปี ณ บริเวณอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ห่างจากตัวเมืองประมาณ 12 กม. ลักษณะของงานประกอบด้วยการลอยกระทง การจุดประทีปโคมไฟ จุดพลุดะไลไฟพะเนียง การละเล่นพื้นบ้าน ขบวนแห่ต่าง ๆ และระบำสุโขทัย โดยการสร้างบรรยากาศและประดับตกแต่งโบราณสถานอย่างวิจิตรสวยงามตระการตา นอกจากนี้ยังมีการแสดงแสงเสียงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์อันรุ่งเรืองของอาณาจักรสุโขทัย และมีรายการขันโตกดินเนอร์ รับประทานอาหารพื้นบ้านพื้นเมืองแท้ ๆ ของสุโขทัย เคล็ดลับการแสดงนาฏศิลป์ยังคงามบนเวที

นักท่องเที่ยวที่ประสงค์จะเข้าร่วมงานประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ จ.สุโขทัย ควรจองที่พักแต่เนิ่น ๆ เนื่องจากทุกปีที่ผ่านมาจะมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากไม่สามารถหาที่พักได้

5. งานวันพืชมงคลเขาหลวง เป็นงานประจำปีที่จังหวัดสุโขทัยจัดให้นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป ได้เดินทางสู่อุดมเขาหลวง ในอุทยานแห่งชาติรามคำแหง อ.ศรีราม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เขาหลวงมักเป็นสุดยอดแห่งภูเขาที่ต้องใช้ความพยายามปีนป่าย ผจญอุปสรรค และความยากลำบากอย่างมาก ในระยะทาง 4 กม. นักท่องเที่ยวต้องใช้กำลังกาย กำลังใจหรือบางท่านอาจต้องใช้กำลังไม้เท้าช่วยพยุงตนเอง ครั้นในเวลากลางคืนก็ต้องเผชิญกับความหนาวเหน็บแสนสาหัส นับเป็นประสบการณ์ความยากลำบากที่หาไม่ได้ง่าย ๆ นัก

นักท่องเที่ยวที่ประสงค์จะเดินทางขึ้นเขาหลวง ควรพิตร่างกายให้เต็มที่ คนที่มีโรคภัยแรง เช่น โรคหัวใจ ควรหลีกเลี่ยงการเดินทางหรือหากไม่มั่นใจก็ควรมีการตรวจร่างกายก่อน ส่วนทางด้านอาหารและที่พักนั้น ทางอุทยานแห่งชาติรามคำแหงจะเป็นธุระจัดการให้

งานวันพิชิตยอดเขาหลวงเริ่มจัดครั้งแรกในปี 2533 และจัดติดต่อกันมาเป็นประจำทุกปี โดยจัดประมาณเสาร์อาทิตย์ที่สองของเดือนธันวาคม ผู้สนใจสอบถามรายละเอียด สามารถติดต่อได้ที่ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสุโขทัย โทร. 612286

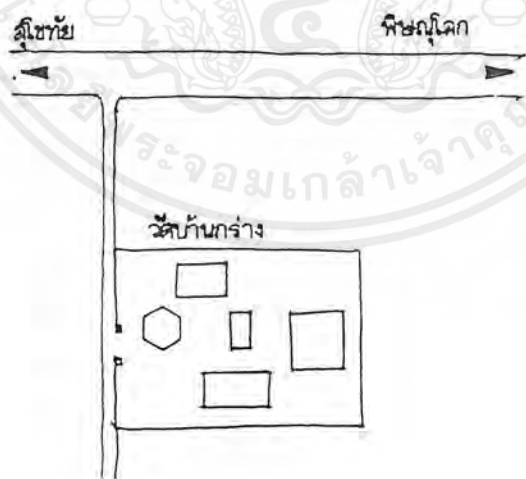
5. แหล่งท่องเที่ยวทางสังคมและวัฒนธรรม

ท่องเที่ยวพร้อมกับแหล่งอื่น ๆ ได้แก่ การปรับปรุงบ้านพักบนยอดเขา การลงทุนสร้างกระเช้าขึ้นเขาหลวงเพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว จำกัดจำนวนผู้พักแรมบนยอดเขา

สถานที่ วัดบ้านกร่าง ประเพณี วัฒนธรรมและสังคม

ที่ตั้ง บ้านกร่าง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

สภาพทางเข้า แยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 พิชณุโลก-สุโขทัย เป็นทางดินลูกรัง ไม่มีเครื่องหมายชี้ทาง ระยะทางประมาณ 800 เมตร



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.3 การศึกษา

ในปี 2539 มีจำนวนครู 6,017 คน แยกเป็น

- สำนักงานการประถมศึกษา 4,576 คน
- กรมพลศึกษา 92 คน
- สำนักงานสามัญศึกษา 1,170 คน
- กรมอาชีวศึกษา 257 คน
- กรมศิลปากร 54 คน

ในปี 2539 มีจำนวนนักเรียน 113,727 คน แยกเป็น

- สำนักงานการประถมศึกษา 70,152 คน
- กรมการศาสนา 2,493 คน
- สำนักงานการศึกษาเอกชน 4,452 คน
- กรมสามัญศึกษา 25,173 คน
- กรมอาชีวศึกษา 4,004 คน
- กรมพลศึกษา 980 คน
- กรมศิลปากร 248 คน
- เทศบาล 6,229 คน

อัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1) และมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญ สายอาชีพ) ปี 2538

- อัตราการเรียนต่อ ม. 1 ร้อยละ 91.58
- อัตราการเรียนต่อสายสามัญ (ม.4) ร้อยละ 54.57
- อัตราการเรียนต่อสายอาชีพ (ปวช.) ร้อยละ 24.68

2.3.4 ศาสนา

จังหวัดสุโขทัยมีศาสนิกชนชาวพุทธ 99.63% ส่วนจำนวนผู้นับถือศาสนาคริสต์มีน้อยมากคิดเป็น 0.10% และนับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็น 0.01%

จำนวนวัด สำนักสงฆ์ พระภิกษุ สามเณร ในปี 2539

- จำนวน 227 แห่ง
- จำนวนสำนักสงฆ์ 114 แห่ง
- จำนวนพระภิกษุ 2,542 รูป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- จำนวนสามเณร 649 รูป

การสาธารณสุข

ในปี 2538 จังหวัดสุโขทัย มีจำนวนสถานพยาบาลแผนปัจจุบันที่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืนทั้งสิ้น 9 แห่ง มีจำนวนเตียง 842 เตียง

ส่วนบุคลากรทางสาธารณสุขที่สำคัญคือ แพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขชุมชน มีอัตราส่วนแพทย์ต่อประชากร เท่ากับ 1: 9,494 พยาบาลมีอัตราส่วนต่อประชากร 1: 1,851 เจ้าหน้าที่สาธารณสุขชุมชนมีอัตราส่วนต่อประชากร 1: 2,355 คน

2.4 การศึกษาข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

2.4.1 สภาพเศรษฐกิจ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

สภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดในปี 2537 พบว่าประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 25,247 บาทต่อปี สูงเป็นอันดับ 10 ของภาคเหนือ โดยทั้งจังหวัดมีผลิตภัณฑ์มวลรวม 14,744,037 ล้านบาท สูงเป็นอันดับ 7 ของภาคเหนือ รายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาการเกษตรมากที่สุด ถึงร้อยละ 25.31 คิดเป็นมูลค่า 3,732,266 ล้านบาท รองลงมาเป็นสาขาค้าส่งและค้าปลีก ร้อยละ 20.62 คิดเป็นมูลค่า 3,040,618 ล้านบาท และสาขาบริการร้อยละ 13.50 คิดเป็นมูลค่า 1,136,335 ล้านบาท อัตราขยายตัวทางเศรษฐกิจร้อยละ 9.69

ตารางที่ 5 แสดงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดสุโขทัย ปี 2537

ภาคเศรษฐกิจ	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาตลาด		ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาคงที่ปี 2531	
	มูลค่า (พันบาท)	คิดเป็น (ร้อยละ)	มูลค่า (พันบาท)	คิดเป็น (ร้อยละ)
การเกษตร	3,732,266	25.31	3,390,615	30.46
- กสิกรรม	(2,766,078)	(18.83)	12,616,618	(23.25)
- ปศุสัตว์	(343,285)	(2.33)	(311,516)	(2.80)
- ประมง	(52,317)	(0.35)	(43,695)	(0.39)
- ป่าไม้	(0)	(0.00)	(0)	(0.00)
- บริการทาง การเกษตร	(247,498)	(1.68)	(192,524)	(1.73)
- แปรรูปสินค้า เกษตรอย่างง่าย	(313,048)	(2.12)	(226,252)	(2.03)
เหมืองแร่และการ ขุดหิน	84,805	0.58	51,499	0.46

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคเศรษฐกิจ	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาตลาด		ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาคงที่ปี 2531	
	มูลค่า (พันบาท)	คิดเป็น (ร้อยละ)	มูลค่า (พันบาท)	คิดเป็น (ร้อยละ)
อุตสาหกรรม	1,498,416	10.16	1,166,673	10.484
การก่อสร้าง	1,023,441	6.94	664,317	5.97
ไฟฟ้าและประปา	218,237	1.48	183,632	1.65
คมนาคมขนส่ง	696,295	4.72	550,684	4.95
ค้าส่งและค้าปลีก	3,040,618	20.62	2,259,614	20.27
ธนาคาร	768,184	5.21	576,103	5.18
ประกันภัย				
อสังหาริมทรัพย์				
ที่อยู่อาศัย	776,352	5.27	652,000	5.86
บริหารราชการ	915,068	5.21	500,259	4.50
และป้องกัน				
ประเทศ				
บริหารราชการ	1,990,395	13.50	1,136,835	10.22
และป้องกัน				
ประเทศ				
รวม	14,744,037	100.00	11,128,235	100.00

2.4.2 สภาพการท่องเที่ยวของจังหวัด

สถิติการท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย

ผู้เยี่ยมชมเมืองจังหวัดสุโขทัยในปี 2538 มีจำนวนทั้งสิ้น 496,169 คน เพิ่มจากปี 2537 คิดเป็นร้อยละ 20.38 จัดเป็นนักท่องเที่ยว 314,640 คน คิดเป็นร้อยละ 63.16 เป็นนักท่องเที่ยว 183,529 คน คิดเป็นร้อยละ 36.84 เป็นผู้เยี่ยมชมชาวไทย 236,108 คน คิดเป็นร้อยละ 47.39 และเป็นผู้เยี่ยมชมชาวต่างประเทศ 262,061 คน คิดเป็นร้อยละ 52.61

ผู้เยี่ยมชมชาวไทยส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.91 เดินทางมาโดยรถโดยสารประจำทางและร้อยละ 28.01 เดินทางมาโดยรถส่วนตัว/รถเช่า ผู้เยี่ยมชมชาวต่างประเทศ ร้อยละ 48.51 และร้อยละ 28.11 เดินทางมาโดยรถนำเที่ยว และรถโดยสารประจำทาง

นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ ร้อยละ 55.18 พักบ้านญาติ/เพื่อ และร้อยละ 25.51 พักโรงแรม สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่พักโรงแรม คิดเป็นร้อยละ 69.57 รองลงมาพักเกสต์เฮาส์ และบังกาโล/รีสอร์ต ร้อยละ 12.21 และ 11.02 ตามลำดับ ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทย เป็น 2.39 วัน ชาวต่างประเทศเป็น 2.08 วัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่าใช้จ่ายสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยเฉลี่ยคนละ 715.61 บาท/วัน นักทัศนगरชาวไทย เฉลี่ยคนละ 527.11 บาท/วัน ส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารและเครื่องดื่มกับค่าที่พัก ทำให้มีรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย 331.40 ล้านบาท/ปี ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศใช้จ่ายเฉลี่ยคนละ 576.95 บาท/วัน นักทัศนगरชาวต่างประเทศเฉลี่ยคนละ 357.05 บาท/วัน ส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารและเครื่องดื่มกับค่าที่พัก มีรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศ 212.07 ล้านบาท/ปี ดังนั้นในปี 2538 จังหวัดสุโขทัย มีรายได้จากการท่องเที่ยวรวมทั้งสิ้นประมาณ 543.47 ล้านบาท

ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย ร้อยละ 51.13 เดินทางมาเพื่อการท่องเที่ยว/พักผ่อนร้อยละ 17.05 เดินทางมาเพื่อทำธุรกิจ ส่วนผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศจำนวนถึงร้อยละ 93.32 เดินทางมาเพื่อการท่องเที่ยว/พักผ่อน

ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย ร้อยละ 37.91 มาจากภาคเหนือ และร้อยละ 31.36 มาจากกรุงเทพมหานคร ผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศร้อยละ 67.53 มาจากยุโรป ร้อยละ 18.72 เดินทางมาเพื่อการท่องเที่ยว/พักผ่อน

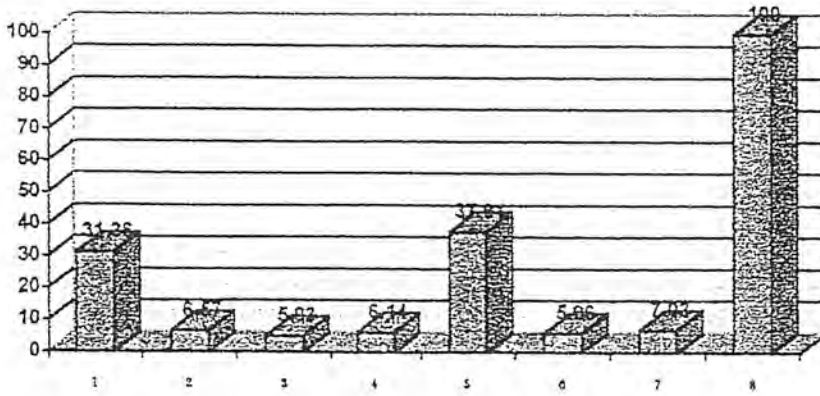
อาชีพของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยเป็นนักศึกษา ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงาน/ลูกจ้างเอกชน คิดเป็นร้อยละ 22.72 21.59 และ 21.16 ตามลำดับ ผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศมีอาชีพเป็นนักศึกษา ร้อยละ 32.74 และเป็นพนักงาน/ลูกจ้างเอกชน ร้อยละ 22.35

อายุของผู้เยี่ยมเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงระหว่าง 25-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.13 รองลงมาร้อยละ 26.16 มีอายุอยู่ระหว่าง 15-24 ปี ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยเป็นชาย ร้อยละ 58.11 เป็นหญิงร้อยละ 41.89 ชาวต่างประเทศเป็นชายร้อยละ 47.00 เป็นหญิงร้อยละ 53.00

ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยส่วนใหญ่ ร้อยละ 58.30 เดินทางมา 1 ครั้งในรอบปี ร้อยละ 17.31 เดินทางมา 2 ครั้ง ผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศ ร้อยละ 77.16 เดินทางมา 1 ครั้งในรอบปี ร้อยละ 10.04 เดินทางมา 2 ครั้ง

จากข้อมูลทั้งหมดนี้ ทำให้ทราบถึงกลุ่มเป้าหมายของนักท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย ซึ่งมีผลต่อโครงการ ซึ่งผู้มาเยือนส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวมากที่สุด โดยชาวต่างชาติเป็นชาวยุโรปที่มาเที่ยวชมโบราณสถานต่าง ๆ ในจังหวัด ส่วนในประเทศไทย เป็นกลุ่มทัศนगर พวกนักศึกษา ที่มาหาความรู้เกี่ยวกับโบราณสถาน โบราณวัตถุ และประวัติความเป็นมา ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวแล้วยังปลูกฝังเยาวชนให้มีความคิด ในการที่จะช่วยกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว โบราณสถานของประเทศและของจังหวัดสุโขทัย รวมทั้งสร้างความสำนึกให้มีความสำนึก ให้มีความภูมิใจในประวัติศาสตร์ไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ถิ่นที่อยู่ของผู้เยี่ยมเยือน	จำนวน	ร้อยละ
1. กรุงเทพมหานคร	74,057	31.36
2. ภาคกลาง	15,519	6.57
3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	11,869	5.03
4. ภาคตะวันออก	14,491	6.14
5. ภาคเหนือ	89,502	37.91
6. ภาคใต้	14,078	5.96
7. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	16,592	7.03
รวม	236,108	100

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

ข้อมูลสนับสนุนทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

สภาพเศรษฐกิจของจังหวัดในปี 2537 พบว่า ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 25,247 บาทต่อปี สูงเป็นอันดับ 10 ของภาคเหนือ ผลิตภัณฑ์มวลรวม 14,744.037 ล้านบาท ให้ประชากรมีรายได้จากการประกอบอาชีพ เพื่อปรับปรุงสภาพชีวิตของประชาชน ให้หมดสภาพปัญหาการว่างงาน โดยจัดหาแรงงานให้ท้องถิ่น และส่งเสริมการประกอบอาชีพ ในด้านการบริการนักท่องเที่ยว ในการขายของที่ระลึกต่าง ๆ ตลอดจนถึงด้านการบริการเรื่องที่พัก

ส่งเสริมการท่องเที่ยว

เนื่องจากจังหวัดสุโขทัย เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการพัฒนาและการส่งเสริม การท่องเที่ยว โดยให้จังหวัดสุโขทัย เป็นจังหวัดผู้นำในด้านการบริการนักท่องเที่ยว ทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปวัฒนธรรม เร่งรัดและระดมงบประมาณจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และ โครงสร้างพื้นฐานด้านการบริการท่องเที่ยว มีโครงการสำคัญดังนี้

โครงการติดตั้งระบบไฟฟ้าส่องสว่างอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

การส่งเสริมเศรษฐกิจของจังหวัด ในทางการคมนาคม ทางอากาศ ได้มีการจัดตั้งสนามบินแห่งใหม่ ในพื้นที่ 1,100 ไร่ ที่อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย จะสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เฉลี่ยปีละ 100,000 คน ส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมายังสุโขทัยเพิ่มขึ้น 20-25%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.3 การศึกษาแหล่งที่มาของเงินทุนงบประมาณ

การเงินของศูนย์ประวัติศาสตร์ส่วนสำคัญยิ่งในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพส่วน การเงินที่จะต้องนำมาพิจารณา คือ งบประมาณพิพิธภัณฑฯ และรายได้

งบประมาณพิพิธภัณฑฯ มี 2 ประเภท คือ

- งบลงทุน (CAPITAL FUND) ใ้แก่งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินการระยะแรก เพื่อให้โครงการสามารถเปิดบริหารได้ เช่น ค่าอาคารสถานที่ ค่าจัดแสดง และค่าอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ
- งบดำเนินการ (OPERATION FUND) เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานแขนงต่าง ๆ เพื่อบริหารให้บรรลุเป้าหมายที่คาดการณ์ไว้ เช่น เงินเดือนเจ้าหน้าที่ ค่าใช้สอย ค่าจัดซื้อต่าง ๆ

แหล่งที่มาของเงินทุนทั้ง 2 ประเภทจะได้มาจาก

1. งบจากสำนักพระราชวัง ซึ่งเป็นทรัพย์สินส่วนประมหากษัตริย์ ได้แก่
 - สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษ เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ก.ป.ร.)
2. งบประมาณจากส่วนราชการและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยการประสานงานจากสำนักนโยบายและแผนมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย
3. มูลนิธิ คือกองทุนที่ประชาชนจัดตั้งเพื่อช่วยเหลือสาธารณประโยชน์
4. เงินช่วยเหลือพิเศษ เป็นเงินทุนที่ได้รับจากรัฐบาลต่างประเทศเป็นการช่วยเหลือแบบให้เปล่าแก่ประเทศไทย สำหรับงบลงทุนเบื้องต้น หรืออาจให้ความช่วยเหลือในรูปแบบอื่น เช่น รับเจ้าหน้าที่ไปฝึกอบรมศึกษาต่อต่างประเทศหรือจัดส่งผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำ เป็นต้น รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการศึกษา และงานพิพิธภัณฑฯ เช่น
 - JICA (HAPAN INTERNATIONAL COOPERATION AGEWAY)
 - มูลนิธิ ROCKY FELLER สหรัฐอเมริกา
 - มูลนิธิ FORD สหรัฐอเมริกา
 - องค์การ UNESCO (THE UNITED EDUCATIONAL SCIENTIFIC AND CULTURAL ORGANIZATION)
 - ICOM (INTERNATIONAL COUNCIL OF MUSEUM)
 - สถาบัน SMITHSONIAN
5. เงินบริจาคของเอกชน ได้จากเอกชนที่เห็นความสำคัญของพิพิธภัณฑฯ และใ้ลอุทิศเงินช่วยเหลือในการจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ
6. รายได้ที่พิพิธภัณฑฯจัดเก็บของ
 - ส่วนแสดง - รายได้จากค่าธรรมเนียมเข้าชม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- รายได้จากการจัดนิทรรศการพิเศษต่าง ๆ
- รายได้พิเศษจากผู้เข้าชมเทศกาลต่าง ๆ
- ส่วนบริการ - รายได้จากร้านอาหาร
- รายได้ปลีกย่อยจากการเป็นสมาชิกเอกสารและสิ่งพิมพ์
- รายได้จากร้านขายของที่ระลึก
- ส่วนการศึกษา - รายได้จากการเช่าสถานที่ชั่วคราว เช่น หอประชุม

เนื่องจากโครงการศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัย มีจุดประสงค์เพื่อสนองประโยชน์แก่สาธารณชน ตามนโยบายของรัฐบาล จึงไม่มีนโยบายกักเงินในรูปของตัวเงินแต่อย่างใด กิจกรรมบางอย่างที่เรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียม ก็เพียงให้พอเพียงกับค่าใช้จ่ายและการสึกหรอของกิจกรรมนั้น ๆ เท่านั้น

การจัดทำงบประมาณ (MUSEUM BUDGET)

พิพิธภัณฑ์สถานทุกแห่งจะต้องจัดเตรียมงบประมาณให้รายได้และรายจ่ายสมดุลกัน ผู้อำนวยการจะต้องวางแผนงบประมาณ และคำนวณรายได้รายจ่าย โดยร่วมหารือกับคณะกรรมการที่ปรึกษา หรือ BOARD OF TRUSTEES ในกรณีที่พิพิธภัณฑ์สถานจะขยายกิจการหรือมีโครงการพิเศษต้องใช้งบประมาณก้อนใหญ่ ก็จะต้องจัดทำงบประมาณเฉพาะเรื่องต่างหากจากงบประมาณประจำ

1. งบประมาณประจำปี (annual budget) พิพิธภัณฑ์สถานโดยทั่วไปจะแบ่งประเภทงบประมาณดังนี้

1.1 เงินเดือน (staff salaries) เป็นงบประมาณที่มากที่สุด ประมาณ 60-70% ของรายจ่ายทั้งหมด การกำหนดเงินเดือนของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับกฎหมาย และระเบียบของแต่ละประเทศ ประเทศที่ไม่มีกฎหมายควบคุม พิพิธภัณฑ์สถานที่ไม่ใช่ของรัฐก็ตั้งอัตราตามที่เห็นควรถ้าเป็นของรัฐก็ปฏิบัติตามอัตราข้าราชการของแต่ละประเทศ

1.2 งานบริการ (administrative expense) ได้แก่รายจ่ายในการบำรุงรักษาและค่าใช้จ่ายในสำนักงาน ได้แก่ เครื่องเขียน แบบพิมพ์ ของใช้ในสำนักงาน ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ โทรเลข ไปรษณีย์ ค่าเดินทาง

1.3 งบประมาณดูแลอาคารสถานที่ (maintenance) ได้แก่ ค่าประกันภัย ค่าซ่อมแซม ค่าวัสดุอุปกรณ์และค่าบำรุงรักษาต่าง ๆ

1.4 งบประมาณดูแลรักษาวัตถุ (collection care) ได้แก่ค่าประกันวัตถุ การซ่อมสงวนรักษาวัตถุ การจัดหาสะสมวัตถุ

1.5 งบประมาณจัดแสดง (exhibition) ได้แก่ค่าใช้จ่ายในการจัดนิทรรศการทั้งถาวร และชั่วคราว รวมทั้งการขนส่ง การประกันภัยเฉพาะนิทรรศการพิเศษ การปรับปรุงนิทรรศการถาวรตามโครงการแต่ละปี

1.6 งบประมาณสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ (museum activities) ได้แก่การฉายภาพยนตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปาฐกถา บรรณเสกนตรี โปรแกรมสำหรับเด็ก กิจกรรมการศึกษาอื่น ๆ

1.7 งบประมาณเบ็ดเตล็ด ได้แก่ค่าใช้จ่ายอื่นที่ไม่อยู่ใน 6 ข้อข้างต้น

การแบ่งหมวดงบประมาณประจำปีข้างต้น เป็นหลักการทั่วไปของการดำเนินงานพิพิธภัณฑสถานแต่ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับระบบงานของแต่ละแห่ง เช่นประเทศไทย พิพิธภัณฑสถานของรัฐ ก็จะต้องจัดตั้งงบประมาณราชการ ซึ่งมีระเบียบว่าจะต้องตั้งเป็นหมวดต่าง ๆ ได้แก่ หมวดเงินเดือน หมวดค่าใช้สอย หมวดค่าวัสดุ หมวดครุภัณฑ์หมวดค่าที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง หมวดค่าตอบแทน หมวดเงินอุดหนุน หมวดค่าจ้างประจำ หมวดค่าจ้างชั่วคราว และหมวดรายจ่ายอื่น ซึ่งมีอยู่รวม 10 หมวด

ในการจัดตั้งงบประมาณประจำปี เป็น 10 หมวด ตามระเบียบราชการของไทยนั้นหากจะต้องเตรียมงบประมาณสำหรับการจัดนิทรรศการ แทนที่จะตั้งขึ้นโดยตรงจะต้องตั้งตามหมวดที่จะต้องใช้จ่ายได้แก่ หมวดค่าวัสดุ หมวดค่าใช้สอย และหมวดค่าครุภัณฑ์ หรือถ้าต้องจ้างช่างเพิ่มเติม ก็ต้องตั้งไว้ในหมวดลูกจ้างชั่วคราวด้วย

การจัดเตรียมงบประมาณและหางบประมาณเป็นเรื่องสำคัญ และถือว่าเป็นความสามารถของผู้บริหาร หากผู้บริหารไม่สามารถเตรียมแผนงาน เตรียมงบประมาณประจำปีให้ถูกต้องแล้ว การดำเนินงานก็จะชุลกชลัก และมีอุปสรรคมาก เพราะไม่มีเงินดำเนินการ จึงเป็นความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำงบประมาณ

2. งบประมาณพิเศษตามแผนงานหรือโครงการปรับปรุงพัฒนา นอกจากงบประมาณสำหรับปฏิบัติงานในปีหนึ่ง ๆ แล้ว ยังมีงบประมาณพิเศษตั้งขึ้นตามโครงการหรือแผนงานขยายกิจการด้วย เช่น บางแห่งอาจต้องการสร้างอาคารเพิ่มเติม ต้องการสร้างครุภัณฑ์ใหม่ต้องการเปลี่ยนนิทรรศการถาวร ห้องต่าง ๆ ใหม่ ซึ่งต้องใช้งบประมาณมาก การจัดทำงบประมาณพิเศษ จึงต้องมีแผนงานหรือโครงการอย่างละเอียด

2.5 การศึกษาข้อมูลด้านกายภาพ

สภาพทั่วไปของจังหวัด

2.5.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดสุโขทัยตั้งอยู่ภาคเหนือตอนล่างของประเทศ ห่างจากกรุงเทพฯ 440 กม. มีเนื้อที่ประมาณ 6,596,092 ตร.กม. หรือประมาณ 4,122,557 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดแพร่และจังหวัดอุดรดิตถ์
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดกำแพงเพชรและจังหวัดพิษณุโลก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดอุดรดิตถ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดตากและจังหวัดลำปาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยการปกครอง

การปกครองแบ่งออกเป็น 9 อำเภอ 736 หมู่บ้าน 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด
2 เทศบาล 11 สุขาภิบาล และ 46 องค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ เขตการปกครอง และอำเภอ ตำบล หมู่บ้านของจังหวัดสุโขทัย ปี พ.ศ. 2537

ลำดับที่	อำเภอ	พื้นที่(ตร.กม.)	จำนวนตำบล	จำนวนหมู่บ้าน
1	เมืองสุโขทัย	581.5	9	78
2	สวรรคโลก	586.2	13	110
3	ศรีสำโรง	565.7	13	114
4	ศรีสัชฌาย์	2,050.5	11	104
5	กงไกรลาศ	502.4	11	102
6	คีรีมาศ	521.9	10	88
7	ทุ่งเสลี่ยม	569.9	5	42
8	บ้านด่านลานหอย	1,018.1	7	58
9	ศรีนคร	199.9	5	40
รวม		6,596.1	84	736

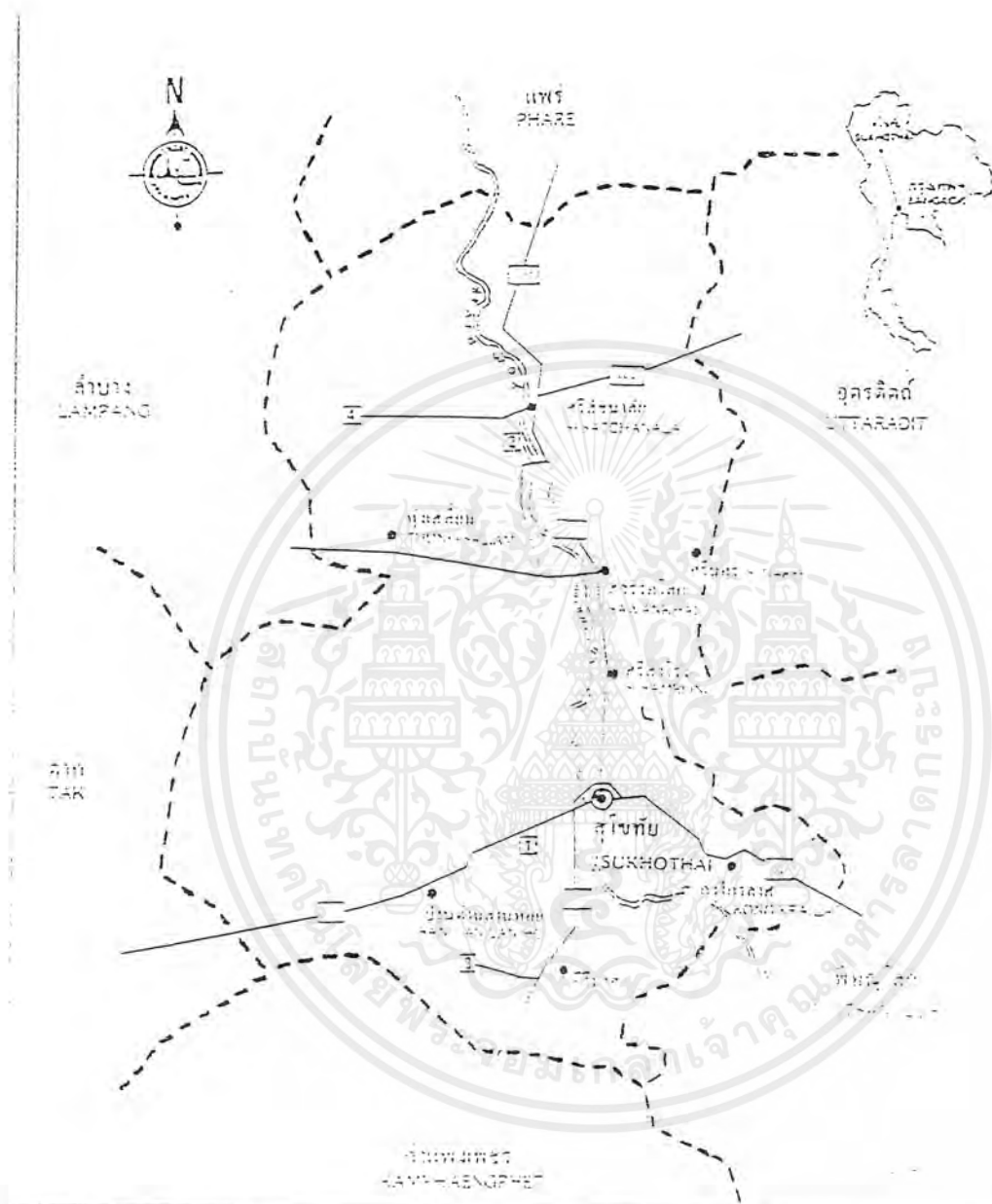
2.5.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ทางด้านตะวันตกของที่ราบในจังหวัดสุโขทัย มีภูเขาคือเขาหลวง ซึ่งล้อมรอบด้วยพื้นที่เกษตรกรรม คือลุ่มน้ำปิงทางด้านตะวันตกของภูเขา และลุ่มน้ำยมในภาคตะวันออก ซึ่งเขาหลวงมีความสูงจากระดับน้ำทะเลถึง 1,158 เมตร ส่วนพื้นที่ราบสูงไม่เกิน 100 เมตร ปัจจุบันเขาหลวงมีฐานะเป็นอุทยานแห่งชาติซึ่งประกาศเมื่อปี พ.ศ. 2523

2.5.3 ภูมิอากาศ

โดยทั่วไปเฉลี่ย 26-27°C ความชื้นสัมพัทธ์โดยเฉลี่ย 61%-67% ทิศทางลมประจำส่วนใหญ่พัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



เส้นทางและแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดสุโขทัย SUKHOTHAI TOUR ROUTE MAP

1. อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์ SUKHOTHAI HISTORICAL PARK
2. อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย SI SATCHANALAI HISTORICAL PARK
3. อุทยานแห่งชาติรามคำแหง RAMKHAMHANG NATIONAL PARK
4. อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร SI KAMPHAMPHET NATIONAL PARK

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
กรุงเทพฯ ๒๕๕๓

แผนที่จังหวัดสุโขทัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.4 แหล่งน้ำชลประทาน

แหล่งน้ำชลประทานที่มีอยู่ภายในจังหวัด ประกอบด้วย แหล่งน้ำตามโครงการขนาดใหญ่ และขนาดกลาง และโครงการขนาดเล็กที่สร้างเสร็จแล้วถึงสิ้นปีงบประมาณ 2536 รวม 81 โครงการ สามารถเก็บกักน้ำได้ 13,726 ล้าน ลบ.ม. และมีพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ 313,820 ไร่ หรือร้อยละ 13.68 ของพื้นที่ถือครองทางการเกษตรของจังหวัด (2,292,127) ไร่

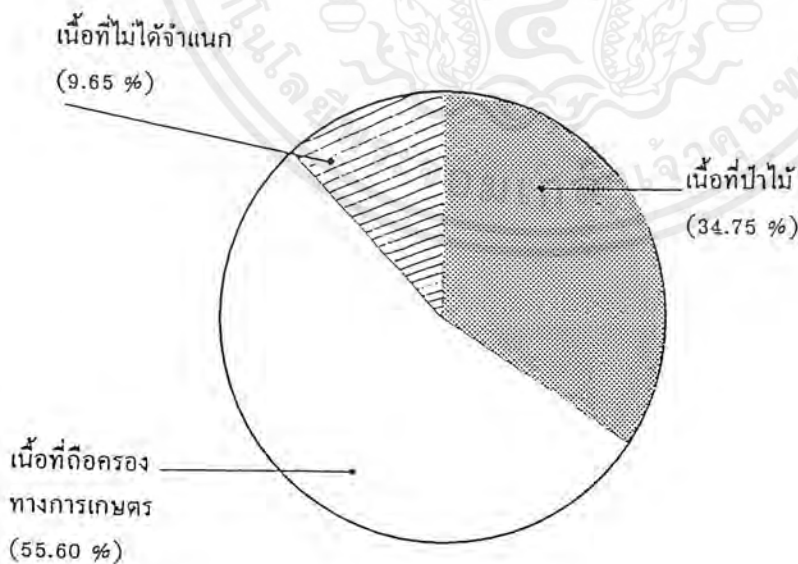
แร่ธาตุของจังหวัด

แร่ธาตุที่สำคัญที่พบในจังหวัดสุโขทัยมีอยู่หลายชนิด ได้แก่ หินอ่อน หินปูน พลวง คินชาว แมงกานีส ฟลูออไรด์ และแร่รัตนชาติ นอกจากนี้ยังมีแร่ธาตุที่มีการขุดพบ แต่ยังไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์คือ ทองแดง และเหล็ก แหล่งแร่ที่สำคัญของจังหวัดสุโขทัยที่อยู่แถบภูเขาทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือบริเวณอำเภอศรีสัชนาลัย และอำเภอทุ่งเสลี่ยม

2.5.5 การใช้ที่ดินของจังหวัด

จังหวัดสุโขทัยมีเนื้อที่ทั้งหมด 4,122,577 ไร่ จากการสำรวจข้อมูลปี 2536 มีเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร 1,844,500 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 44.74 เป็นเนื้อที่ป่าไม้ 1,400,723 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 34.29 และเป็นเนื้อที่พื้นที่ป่าไม้ ไม้ได้จำแนก 864,334 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 20.97

แผนภูมิแสดงการใช้ที่ดินของจังหวัด



ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พืชเศรษฐกิจของจังหวัด

จังหวัดสุโขทัยมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 2,292,127 ไร่ แบ่งเป็นเขตพื้นที่เพาะปลูกโดยใช้ระบบชลประทาน จำนวน 261,020 ไร่ เขตสูบน้ำด้วยไฟฟ้าจำนวน 18 จุด รวมพื้นที่จำนวน 52,800 ไร่ รวมเป็นพื้นที่ในเขตชลประทานและสูบน้ำด้วยไฟฟ้า รวม 313,820 ไร่ คิดเป็น 13.68% ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนี้เป็นการเพาะปลูกโดยอาศัยน้ำฝน คิดเป็น 86.32% ของพื้นที่ทั้งหมด พืชเศรษฐกิจที่สำคัญและเป็นพืชที่ปลูกมากเป็นรายได้หลักของเกษตรกรสุโขทัย คือ ข้าว ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน ฝ้าย และยาสูบ

2.5.6 การคมนาคมขนส่ง

1. การคมนาคมทางรถยนต์ จังหวัดสุโขทัยมีเส้นทางในการคมนาคมขนส่งทางรถยนต์ติดต่อระหว่างจังหวัดและระหว่างอำเภอสะดวกสบายทุกเส้นทาง

- รวมความยาวถนนในจังหวัด 863.90 กิโลเมตร (ในความรับผิดชอบของแขวงทางหลวงสุโขทัย
- สัดส่วนของความยาวถนนต่อพื้นที่หนึ่งตารางกิโลเมตร คือ 0.131 กม.

ระบบเส้นทาง

จะช่วยเหลือเสริม “วงจร” ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเส้นทางที่ท่องเที่ยวจะสามารถแยกออกได้เป็น 3 รูปแบบคือ

1. เส้นทางหลักผ่านโดยตรง (Main Route to Upper-North) ไปสู่ศูนย์กลางภาคเหนือ เชียงใหม่ ได้แก่ เส้นทางสายพหลโยธิน ทางหลวงแผ่นดิน 1 เดิมจาก กรุงเทพฯ-นครสวรรค์-กำแพงเพชร-ตาก-ลำปาง-เชียงใหม่ เส้นทางนี้แม้จะมีระยะทางยาวกว่าเส้นทางอื่น แต่เนื่องด้วยความสะดวกขึ้นทั้งยังมีความปลอดภัย เส้นทางผ่านโดยตรงนี้อาจจะแยกเป็นเส้นทางย่อยภายในพื้นที่โครงการได้อีก 2 เส้นทาง

- ด้านตะวันออก ผ่านกำแพงเพชร สุโขทัย พิชณุโลก
- ด้านตะวันตก ผ่านตาก-แม่สอด

2. เส้นทางรอง (Sub-Main Route to Upper-North) ไปสู่ศูนย์กลางภาคเหนือตอนบน เชียงใหม่ ได้แก่ เส้นทางใหม่ 2 สาย แต่เป็นเส้นทางที่มีระยะสั้นกว่าเส้นทางแรก ได้แก่

2.1 เส้นทางตรง ทางหลวงแผ่นดิน 117 กรุงเทพฯ นครสวรรค์ พิชณุโลก ลำปาง เชียงใหม่

2.2 เส้นทางอ้อม ทางหลวงแผ่นดิน 19 กรุงเทพฯ สระบุรี เพชรบูรณ์ พิชณุโลก สุโขทัย ลำปาง เชียงใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.7 การคมนาคมทางรถไฟ

ในจังหวัดสุโขทัยมีสถานรถไฟ เพียง 2 อำเภอ ได้แก่ สถานีรถไฟสวรรคโลก และ สถานีรถไฟศรีนคร ซึ่งเป็นเส้นทางรถไฟที่แยกย่อยมาจากสถานีรถไฟชุมทางบ้านดารา (จังหวัดอุตรดิตถ์) ส่วนใหญ่ผู้ใช้บริการจะอยู่ในเขตอำเภอสวรรคโลกและศรีนคร ซึ่งจะเป็นรถธรรมดา วิ่งจากสะพานหินมายังสวรรคโลก วันละ 1 เที่ยว และวิ่งจากสวรรคโลกไปยังพิษณุโลกวันละ 1 เที่ยว

ในอนาคตการรถไฟแห่งประเทศไทยมีโครงการก่อสร้างทางรถไฟสายเอเชียระหว่าง สุพรรณบุรี-ตาก-แม่สอด และพิษณุโลก-สุโขทัย-ตาก-แม่สอด เพื่อขยายข่ายการคมนาคมให้เชื่อมต่อกับพื้นที่บริเวณชายแดนพม่าด้านตะวันตก และพัฒนาแนวทางรถไฟสายเอเชียให้บรรจบสมบูรณ์ แต่ขณะนี้ยังไม่ได้มีการศึกษาความเป็นไปได้ทางด้านวิศวกรรมและเศรษฐกิจ

2.5.8 การคมนาคมทางอากาศ

การเดินทางทางอากาศในปัจจุบันต้องใช้สนามบินที่จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งมีระยะทางห่างจากจังหวัดสุโขทัย 60 กิโลเมตร ปัจจุบันบริษัท การบินไทย จำกัด เป็นผู้ดำเนินการสายการบิน บางกอกแอร์เวย์ ได้ก่อสร้างสนามบินในพื้นที่ 1,100 ไร่ ที่อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ห่างจากอำเภอเมืองประมาณ 30 กิโลเมตร และห่างจากอำเภอศรีสัชนาลัยประมาณ 20 กิโลเมตร ขณะนี้ได้เปิดดำเนินการแล้ว

จากการประมาณการของบริษัท บางกอกแอร์เวย์ จำกัด ในกรณีการเกิดขึ้นของสนามบินสุโขทัย คาดว่าสนามบินจะสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เฉลี่ยปีละ 100,000 คน ส่งผลให้มียอดนักท่องเที่ยวเดินทางมายังจังหวัดสุโขทัยเพิ่มขึ้นอีก 20.25% ต่อปี นอกจากนี้ยังคาดว่าภายใน 5 ปี สนามบินสุโขทัย จะมีศักยภาพทางการบินเหมือนเมืองท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่นที่ เกาะสมุย

2.5.9 สภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับโครงการ (Environment consideration)

สภาพเมืองปัจจุบันของอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย





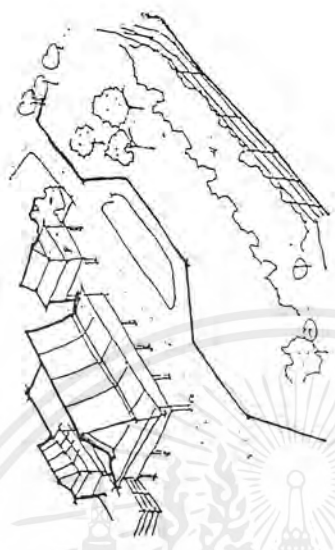
ความขึ้นอยู่กับภูเขาไม่ได้เพียง
 1. ขนาดและที่ตั้งของชุมชน
 ชุมชนมีสภาพเป็นเมืองขนาดเล็ก (small town) มีจำนวนประมาณ 1,030 หลังคา
 ครัวเรือนเฉลี่ย 8 คน/ครัวเรือน ประเภทที่ก่อตัวมีทั้งอยู่ในชุมชน และกระจายอยู่นอก
 ชุมชน บริเวณที่หนาแน่นได้แก่บริเวณ วัดตระพังทอง ป่าบดลาด พิพิธภัณฑ์ สถานีตำรวจ
 โรงเรียน เป็นต้น ชุมชนนี้ตั้งห่างจากตัวเมืองประมาณ 12 กม. มีถนนตัดไปยังหมู่บ้านอื่น ๆ

เมื่อทำการทำแผนที่
 ส่วนใหญ่จะรวมเมืองเก่าเมืองใหม่ทั้งหมด ทั้งที่มีตนเอง และเช่าจากเจ้าของมาจัด
 รั้วหลังคาขาย ทำชาย ทำไร่ ไร่ราชการ งานเลี้ยงได้แก่ ฆ่าไก่ ฆ่าหมู ฆ่าวัวฆ่าหมู ทำ
 สม. พิเศษที่ปลูกได้แก่ ข้าว ถั่ว มะม่วง ถั่วเขียว ถั่วขาว เป็นส่วนใหญ่ ที่รับราชการได้แก่ ครู

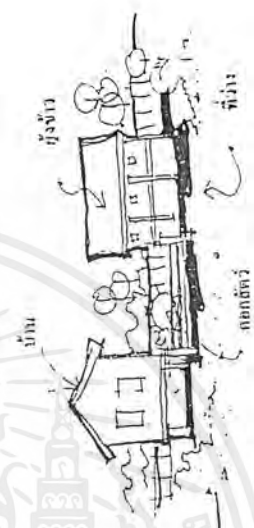
แนวให้ชุมชนใหม่ที่จะเกิดขึ้นได้แก่
 1. ชุมชนเกษตรกร อยู่ทางทิศตะวันตกของที่ตั้งโครงการ เกิดขึ้นจากการอพยพชาว
 บ้านที่ตั้งที่อยู่อาศัยตามอาคารโบราณสถาน

2. หมู่บ้านข้าราชการรวมทั้งประมาณ 50 หลัง เป็นที่ที่กับรอง

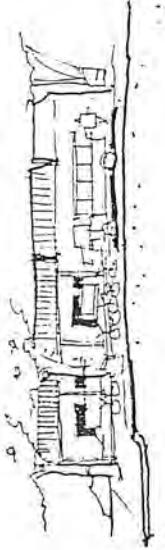
3. ชุมชนใหม่ 200 ครัวเรือน



4. ชุมชนใหม่ สภาพชุมชนใหม่เมืองเก่า



5. ชุมชนการค้า เมืองเก่าทุ่งข้าว ตั้งอยู่ศูนย์กลาง
 บ้านทาสี และบ้านใต้ ปรากฏประมาณ 54 ไร่

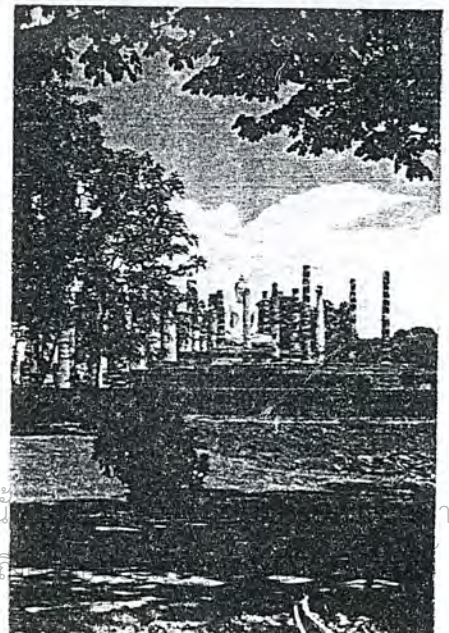
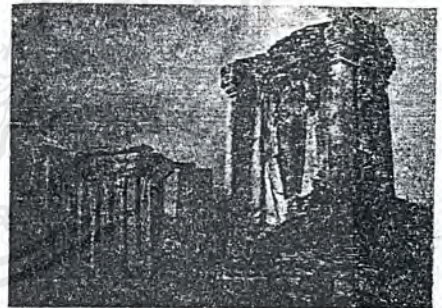




รูปเมืองสุโขทัยในปัจจุบัน

บริเวณที่กำหนดให้เป็นอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อยู่ในเขตตำบลเมืองเก่า อ.เมือง จ.สุโขทัย อยู่ห่างจากเมืองสุโขทัยซึ่งเป็นจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศ ไปทางตะวันตก 12 กิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 447 กิโลเมตร สภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบลาดประมาณ 0.3 - 0.8% จากเชิงเขาด้านทิศตะวันตกไปยังที่ราบลุ่มด้านทิศตะวันออก ดินฟ้าอากาศโดยทั่วไป แห้งแล้ว ฝนตกน้อย มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปีละไม่เกิน 1,027 มิลลิเมตร อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 24-30 องศาเซลเซียส

1. ลักษณะและสภาพของโบราณสถาน



ทั่วไปตัวเมือง สุโขทัยมีลักษณะสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดกว้างประมาณ 1,400 เมตร ยาวประมาณ 1,800 เมตร กำแพงเมืองเป็นคันดิน 3 ชั้น มีคูน้ำคันไ้วแต่ละชั้นลำคูกว้างตั้งแต่ 10-30 เมตร ตอนกลางมีประตูทั้งสี่ทิศ ทั้งในและนอกกำแพงเมืองมีโบราณสถานกระจัดกระจายอยู่ทั่วไป กลางเมืองสุโขทัยมีวัดมหาธาตุ ซึ่งเป็นวัดที่ใหญ่ที่สุดของนครแห่งนี้ มีวัดขนาดรอง ๆ ลงมาอีกหลายวัด ในกลุ่มวัดเหล่านี้มีสระน้ำใหญ่ ๆ อยู่ 4 สระ ด้วยกันคือ สระพังเงิน สระพังทอง สระพังสระศรี สระพังสระกวน สระพังหรือ สระขนาดใหญ่เหล่านี้มีขนาดกว้างยาวตั้งแต่ 200 x 400 ตารางเมตร ถึง 800 x 800 ตารางเมตร ทางด้านทิศเหนือปรากฏสภาพเมืองโบราณมีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมจตุรัส ขนาด 900 x 900 ตารางเมตร ล้อมรอบด้วยคูน้ำแม่โจน ตอนกลางซึ่งมีลักษณะเป็นเกาะ เป็นที่ตั้งของวัดพระพายหลวง วัดคูแม่โจนไปทางทิศตะวันออกตรงแนวแกนที่ตั้งของวัดนี้ มีพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นที่ลุ่มขนาด 750 x 1,350 ตารางเมตร ล้อมรอบด้วยคันดิน ซึ่งกว้างประมาณ 4 - 6 เมตร สูง 3 - 4 เมตร ทางด้านทิศตะวันตกของตัวเมืองเป็นที่อกเขายาว มีทาบกันน้ำระหว่างช่องเขาซึ่งมีมาแต่โบราณ



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะและสภาพของโบราณสถาน ในเขตกำแพงเมือง

รูป 1 วันตระพังเงิน (Wat Traphang ngcoen)

รูป 2 วัดพระพายหลวง (Wat Phra Phai Luang)

รูป 3 วัดมหาธาตุ (Wat Mahathat)

ปัจจุบันได้ปรับปรุงให้ถาวรยิ่งขึ้น นำโน้มนั้นระบายลงสู่คลองเสาหอ เข้าสู่เมืองด้านทิศใต้ บนเนินเขาและเชิงเขาเป็นที่ตั้งของกลุ่มศาสนสถาน ซึ่งในศิลาจารึกเรียกว่า อรัญญิก

2. จำนวนโบราณสถาน เท่าที่สำรวจพบแล้วมีจำนวน 126 แห่ง มีทั้งเป็นศาสนาสถาน สาธารณูปโภค และแหล่งทำหัตถกรรม โบราณสถานเหล่านี้อาจแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ได้ 6 กลุ่ม

1. กลุ่มโบราณสถานในเขตกำแพงเมือง
2. กลุ่มโบราณสถานนอกเขตกำแพงเมืองด้านทิศเหนือ
3. กลุ่มโบราณสถานนอกเขตกำแพงเมืองด้านทิศใต้
4. กลุ่มโบราณสถานนอกเขตกำแพงเมืองด้านทิศตะวันออก
5. กลุ่มโบราณสถานนอกเขตกำแพงเมืองด้านทิศตะวันตก
6. กลุ่มโบราณสถานบนเนินเขา

ประเภทโบราณสถาน	รวม	ในเขตกำแพงเมือง	นอกกำแพงเมือง ด้านทิศเหนือ	ใต้	ออก	ตก	บนเนินเขา
วัดศาสนสถาน	109	30	12	20	17	21	9
สาธารณูปโภค	13	3	3	2	2	2	1
หัตถกรรม	1	-	1	-	-	-	-
อื่น ๆ	3	3	-	-	-	-	-
รวม	126	36	16	22	19	23	10

สภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องในอดีต มี 3 ประเภท คือ สถาปัตยกรรม ภูมิสถาปัตยกรรม และ ตำแหน่งกลุ่มพืชพันธุ์

ก. ลักษณะสถาปัตยกรรม เท่าที่พบสามารถแบ่งได้เป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 อย่าง

1. อาคารที่เป็นสถานปัตยกรรมอนุสาวรีย์ เช่น ปรากฏ เจดีย์ มณฑป
2. อาคารที่ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ได้แก่ โบสถ์ วิหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้ง 2 อย่างจะพบว่าการใช้วัสดุก่อสร้างส่วนใหญ่เป็นพวกศิลาแลง อิฐ (ดินเผา) ลักษณะเด่นเท่าที่เห็นคือ ตัวปรางค์ เจดีย์ และเสาท่าง ๆ เรียงรายขนาดใหญ่ อิฐที่ใช้ก่อสร้างมี 2 ขนาดคือ 24 x 25 x 4 ซม. กับ 30-33 x 16-18 x 8 ซม. การก่อสร้างก่ออิฐใช้แบบ english bond

ข. หลักฐานทางภูมิทัศน์ หลักฐานทางศิลาจารึก และอื่น ๆ ทางประวัติศาสตร์ กล่าวถึงลักษณะการจัดภูมิทัศน์ไว้น้อยมาก อย่างไรก็ตามก็ยังสามารถสรุปลักษณะได้ดังนี้

1. มีการปลูกต้นไม้เป็นกลุ่มใหญ่ เช่น ป่าหมาก ป่าพลู ป่าม่วง ป่าขาม ป่าลาง
2. ปลูกป่าตาล เป็นที่วาระการของพ่อขุนรามคำแหง และพิธีทางศาสนา
3. สระน้ำหรือสระพืงต่าง ๆ เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ใ้รูปโกลนบริโกลน นอกจากนี้ยังมีการปลูกบัว และเบญจพรรณรอบ ๆ สระ

ค. ตำแหน่งกลุ่มพืชพันธุ์ โดยการสันนิษฐานตำแหน่งโดยการขุดชั้นดินตรวจหา และตรวจสอบสภาพดินที่เหมาะสมกับการปลูกพืชแต่ละชนิดจะพบว่า

1. ร่องเมืองสุโขทัยทางตะวันตกมีป่าอัญญาญิก มีมะม่วง ตะวันออกมีป่าหมาก ป่าพลู ป่ามะม่วง ป่ามะขาม ทางเหนือ (ที่ตั้งโครงการ) มีมะพร้าว ป่าขนุน ป่ามะม่วง ป่ามะขาม
2. ภายในเมืองมีคางคาล แต่ไม่ได้กล่าวโดยชัดเจนว่าอยู่ตำแหน่งไหน มีมะขามคามรอบสระ มีโพธิ์ในบริเวณพระอารามหลวง

3. ลักษณะภูมิทัศน์และทัศนียภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ภูมิทัศน์ทั่วไป สภาพทั่วไปประกอบด้วย โบราณสถาน สระ น้ำ และตระพังต่าง ๆ ภูเขา ซึ่งถือได้ว่าเป็นลักษณะพิเศษของเมืองสุโขทัย สภาพภายในบริเวณเมืองเก่ามีกลุ่มโบราณสถานกระจายอยู่ทั่วไป แต่ค่อนข้างหนาแน่นในบริเวณภายในกำแพงเมือง โดยมีวัดมหาธาตุเป็นแกนกลาง มีต้นไม้อยู่บ้าง แต่ไม่สัมพันธ์กับโบราณสถาน

2. ทัศนียภาพบริเวณโบราณสถาน

2.1 กลุ่มโบราณสถาน

1. กลุ่มโบราณสถานในเขตกำแพงเมือง ประกอบด้วยวัดที่สำคัญ ได้แก่ วัดมหาธาตุ วัดสระศรี วัดชนะสงคราม วัดตระพังเงิน ศาสดาผาแดง วัดใหม่ ฯลฯ เป็นกลุ่มโบราณสถานที่อยู่เป็นกลุ่มไม่ห่างกันนัก มีส่วนเปิดสนามหญ้า สระน้ำ ทำให้เกิดทัศนียภาพที่งดงามอย่างลึกซึ้ง อันประกอบด้วย น้ำ โบราณสถานและภูเขา ซึ่งเป็นฉากหลัง (BACK GROUND) ด้านทิศตะวันตก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นลักษณะพิเศษของสุโขทัย

2. กลุ่มโบราณสถานด้านทิศเหนือ โบราณสถานที่สำคัญ ได้แก่ วัดพระพายหลวง วัดศรีชุม วัดสังฆาวาส วัดอ้อมเอน และเตาทุเรียน ฯลฯ นับเป็นกลุ่มโบราณสถานที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 2 รองจากกลุ่มโบราณสถานในเขตกำแพงเมือง

3. กลุ่มโบราณสถานด้านทิศตะวันออก โบราณสถานที่สำคัญ ได้แก่ วัดช้างล้อม วัดตระพังทองหลวง วัดหญ้ากร่อน วัดเจดีย์สูง เป็นบริเวณที่มีปัญหาหนักที่สุด มีชุมชนเกิดขึ้นใหม่ตลอดถนนด้านทิศตะวันออกของกำแพงเมือง มีอาคารบ้านเรือน ร้านค้า โรงเลื่อย โรงสี สร้างปะปนกับโบราณสถาน และยากที่จะย้ายออกไป เพราะส่วนใหญ่มีโฉนด หรือหนังสือ น.ส.3 เป็นกรรมสิทธิ์ในที่ดินของตนเองแล้ว

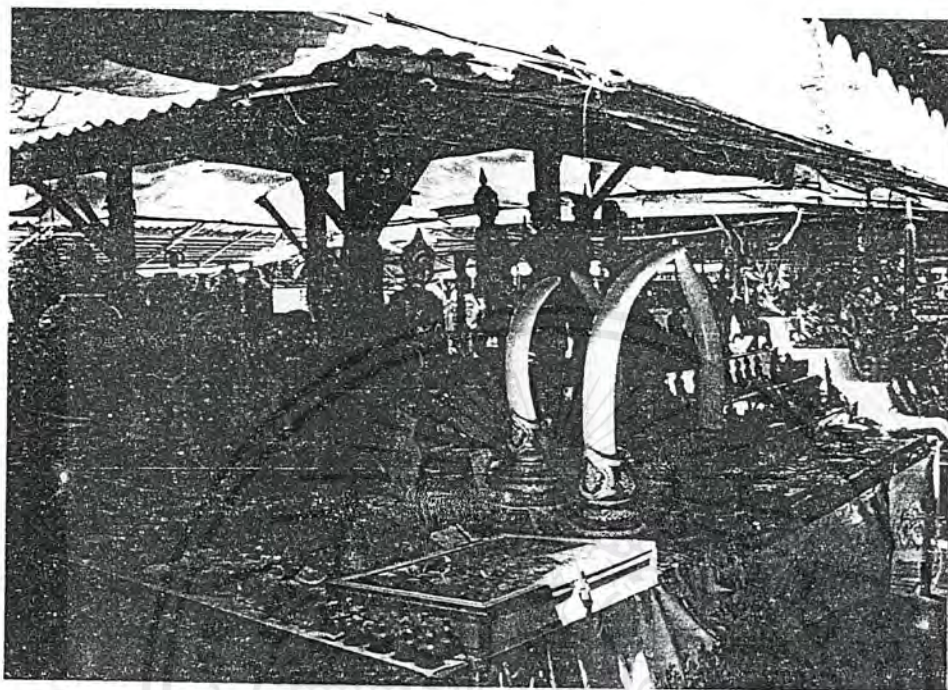
4. กลุ่มโบราณสถานด้านทิศใต้ วัดที่สำคัญ ได้แก่ วัดเชตุพน วัดก้อนแสง วัดต้นจันทน์ วัดศรีพิจิตรกิตติถาวราราม วัดวิหารทอง วัดโพรงเม่น วัดมุลังกา ลักษณะพิเศษของคุณค่าทางทัศนียภาพของโบราณสถานกลุ่มนี้ เกิดจากข้อได้เปรียบของการเลือกตั้งเมืองสุโขทัยที่มีภูเขาอยู่ทางทิศตะวันตก ก่อให้เกิดผลด้านคุณค่าทางทัศนียภาพเป็นอย่างมาก ภูเขาที่อยู่ทางด้านทิศตะวันตกและทิศใต้จะเป็นฉากหลังของกลุ่มโบราณสถาน ทำให้เกิดแบบแผน (PATTERN) และลักษณะอย่างหนึ่งของโบราณสถานกลุ่มนี้

5. กลุ่มโบราณสถานด้านทิศตะวันตก บริเวณโดยรอบส่วนใหญ่เป็นไร่อ้อย วัดที่สำคัญ ได้แก่ วัดมังกร วัดพระยืน วัดศึก หอเทวาลัยเกษตรพิมาน

6. กลุ่มโบราณสถานบนเนินเขา วัดที่สำคัญ ได้แก่ วัดสะพานหิน วัดพระบาทน้อย วัดเจดีย์งาน วัดถ้ำหีบ วัดอรุณฉุก และวัดช้างรอบ เป็นกลุ่มโบราณสถานที่มีลักษณะแตกต่างจากโบราณสถานกลุ่มอื่น ๆ เพราะเป็นโบราณสถานที่อยู่บนเนินเขา เมื่อขึ้นไปบริเวณโบราณสถานสามารถเป็นทัศนียภาพที่ไกล เห็นความต่อเนื่องของที่ว่างและ โบราณสถานที่อยู่ข้างล่าง และเป็นโบราณสถานที่มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติอันร่มรื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สิ่งรกรกตาและการชิงเด่นของอาคาร และสาธารณูปโภค มีหลายแห่ง ทั้งภายในและภายนอก เขตกำแพงเมือง เช่น หลังคาของศาลาในบริเวณอนุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหง โรงสี โรงเลื่อย เสาไฟฟ้า ร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น



สระน้ำและตระพัง สระน้ำหรือตระพังมีเป็นจำนวนมากโดยทั่วไปจะมีน้ำล้อมรอบบริเวณวัด เจดีย์ บ่อน้ำ และสระ เป็นสิ่งจำเป็น นอกจากจะใช้สำหรับอุปโภค บริโภค และทำการเกษตรแล้ว ยังให้ความชุ่มชื้นด้านจิตใจอีกด้วยจำนวนตระพัง สระ บ่อน้ำ ที่สำรวจมีจำนวนดังนี้

สระน้ำขนาดเล็กมีน้ำตลอดปี	312	แห่ง
สระน้ำขนาดเล็กไม่มีน้ำตลอดปี	36	แห่ง
สระน้ำขนาดกลางมีน้ำตลอดปี	61	แห่ง
สระน้ำขนาดกลางไม่มีน้ำตลอดปี	2	แห่ง
สระน้ำขนาดใหญ่มีน้ำตลอดปี	10	แห่ง
สระน้ำขนาดใหญ่ไม่มีน้ำตลอดปี	3	แห่ง
รวม	424	แห่ง

คูเมืองและกำแพงเมือง บริเวณกำแพงเมืองและคูเมืองส่วนใหญ่มีพืชพันธุ์ปกคลุม ทำให้มองไม่เห็นรูปร่างลักษณะของคูเมือง กำแพงเมืองได้ชัดเจนด้วยสายตาในระยะไกล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. สิ่งประกอบภูมิทัศน์ ป้าย ทางเดิน และม้านั่ง ฯลฯ

4.1 ป้าย ป้ายบอกข้อความ ป้ายชื่อ และป้ายอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในบริเวณเมืองเก่าสุโขทัย ได้ปรับปรุงให้ได้มาตรฐานทางตัวอักษร วัสดุ และมีที่ใช้เขียนข้อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

4.2 ม้านั่ง เป็นสิ่งจำเป็นในอุทยานประวัติศาสตร์ แต่ยังมีไม่เพียงพอแก่ความต้องการ

5. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และการตีความ

หลักฐานจากศิลาจารึกและทางประวัติศาสตร์ กล่าวถึงลักษณะการจัดแต่งภูมิทัศน์ในสมัยสุโขทัยไว้ค่อนข้างมาก หลักฐานส่วนใหญ่กล่าวถึงอาคารทางศาสนา บ้านเรือน ไร่นา แหล่งเก็บน้ำ และป่าผลไม้ต่าง ๆ องค์ประกอบภูมิทัศน์ต่าง ๆ ได้แก่ วิหารบุศุภุ ทะเลหลวง ป่าหมาก ป่าพญู ไร่นา ถิ่นฐานบ้านใหญ่บ้านเล็ก ป่ามะม่วง ป่ามะพร้าว

สถานะแวดล้อมในปัจจุบัน

จากข้อมูลการสำรวจการใช้ที่ดินในปัจจุบัน (พื้นที่)

ประเภท	ไร่	ตร.กม.	คิดเป็น% ของ70กม.
1. โบราณสถาน	2,200	3.52	5.03%
2. ที่พักอาศัย	1,155	1.85	2.64%
3. พาณิชยกรรม	84	0.14	0.19%
4. อุตสาหกรรม	28	0.04	0.06%
5. เกษตรกรรม	13,956	22.33	31.9%
6. สถาบัน	68	0.11	0.16%
7. การขนส่ง	175	0.28	0.4%
8. ป่าสงวน	26,057	41.69	59.56%
9. ที่ว่าง และน้ำ	27	0.04	0.06%

จากผังการใช้ที่ดินของตำบลเมืองเก่าในปัจจุบันเป็นที่ตั้งของอาคารโบราณสถานสำคัญ ๆ รวมอยู่ในกำแพงเมืองเป็นส่วนใหญ่และที่อยู่กระจายรอบนอกก็มีที่สำคัญหลายแห่ง โดยเฉพาะทิศเหนือบริเวณใกล้เคียงกับที่ตั้งโครงการคือ วัดพระพรายหลวง วัดคู่งหวาย

บริเวณที่พักอาศัยได้แก่ ส่วนที่รวมเป็นกลุ่มภายในกำแพงเมืองทางทิศตะวันออก และนอกกำแพงเมืองทางทิศตะวันออกเช่นกัน ทั้งนี้ เพราะทางตะวันออกมีเส้นทางติดต่อกับเมืองสุโขทัย และเป็นย่านการค้าของท้องถิ่นมีประมาณ 500 หลังคาเรือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริเวณพาณิชย์กรรม ส่วนใหญ่เป็นร้านค้าชั้นเดียวเรียงรายตาม 2 ฝากถนน เป็นร้านที่บริการชุมชนท้องถิ่นโดยเฉพาะ

นอกจากการใช้ที่ดินประเภทนี้แล้วยังมีส่วนประกอบอื่น เช่น บริเวณอุตสาหกรรม ส่วนสถาบัน บริเวณป่าสงวนเกษตรกรรม ซึ่งอยู่กระจายโดยรอบกำแพงเมือง

สภาพแวดล้อมในอนาคต

ตามโครงการอุทยานประวัติศาสตร์จะมีการวางเส้นทางคมนาคมใหม่คือ มีการตัดถนนวงแหวนรอบ และเชื่อมต่อระหว่างอาคารโบราณสถานต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการบริการท่องเที่ยวทำให้การติดต่อระหว่างส่วนต่าง ๆ รวมทั้งชุมชนเก่า และชุมชนใหม่ บ้านพักข้าราชการ และอาคารในโครงการศูนย์เผยแพร่วัฒนธรรมเป็นไปอย่างสะดวก

แนวโน้มชุมชนใหม่ที่จะเกิดขึ้นได้แก่

1. ชุมชนเกษตรกร อยู่ทางทิศตะวันตกของที่ตั้งโครงการ เกิดขึ้นจากการอพยพชาวบ้านที่ตั้งที่อยู่อาศัยตามอาคารโบราณสถาน
2. หมู่บ้านข้าราชการกรมศิลปากรมีประมาณ 50 หลัง เป็นที่พักรับรองข้าราชการของกรมศิลปากร ซึ่งเดิมอยู่ในบริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ในอนาคตจะต้องมีพนักงาน ข้าราชการ เพิ่มขึ้นตามโครงการอุทยานประวัติศาสตร์ จำเป็นต้องขยายจำนวนและหาที่พักที่เหมาะสมโดยกำหนดให้อยู่ทางทิศตะวันตกห่างจากที่ตั้งโครงการประมาณ 100 เมตร มีถนนวงแหวน และถนนพระร่วงเป็นตัวเชื่อม
3. ชุมชนใหม่ที่เกิดจากการขยายตัวเมือง หลังจากการจัดตั้งโครงการขึ้นมา จะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ ตามมา เช่น การขายอาหาร ของที่ระลึก ฯลฯ ดังนั้นชุมชนที่อยู่ในโครงการอาจจะขยายตัวขึ้นเป็นอีกชุมชนหนึ่งได้แก่ ชุมชนที่อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือคือ อยู่ทางเหนือของหมู่บ้านข้าราชการ
4. ความสัมพันธ์ระหว่างอาคารกับประชาชนด้วยผังเมือง

โครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการอุทยานประวัติศาสตร์จึงจำเป็นต้องศึกษาถึง Master Plan ใหม่ที่วางไว้เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาที่ตั้ง และความสัมพันธ์กับชุมชนรอบด้าน

จะเห็นว่าตัวอาคารจะอยู่ทางเหนือของอุทยานฯ ที่ดินทั้งหมดเป็นของรัฐ (แต่มีราษฎรเข้าไปอาศัย และใช้เป็นที่ทำกิน) ในบริเวณใกล้เคียงกันนี้จะเป็นที่ตั้งชุมชนใหม่ และหมู่บ้านข้าราชการ (บ้านรับรอง) ตัวอาคารจึงค่อนข้างจะตัดขาดจากชุมชนท้องถิ่นเดิม แต่นั่นไม่ใช่ปัญหา เพราะการคมนาคมจะสะดวกขึ้น มีถนนวงแหวนรอบ และที่สำคัญคือ ตัวอาคารจะเปิดบริการนักท่องเที่ยว ซึ่งจะมาจาก Express Way เพราะเป็นทางที่สะดวก และมีวิวจรรยามากกว่า

อนึ่งในบริเวณที่มีงานเทศกาลต่าง ๆ การคมนาคมในถนนสายเดิมใช้ไม่สะดวก การจราจรติดขัดมาก การเดินทางระหว่างสุโขทัย-ตาก ซึ่งมีรถประจำทางวิ่งอยู่ไม่สามารถใช้ได้ต้องรอประมาณ 1-2 ชม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ที่มาใช้อาคารได้แก่

1. พวกนักท่องเที่ยวที่มาจากที่อื่น ทั้งในและต่างประเทศ
2. มาเป็นหมู่คณะ
3. มาเป็นครอบครัว หรือหน่วยเล็ก ๆ
4. พวกที่มาจากชุมชนใกล้เคียง
5. มาทำงานในบริการต่าง ๆ (เป็นพนักงาน ลูกจ้างประจำ)
6. พวกข้าราชการประจำที่มาทำงานคณินงานบริหาร

6. แหล่งน้ำธรรมชาติผิวดินในเมืองเก่าที่สำคัญ 3 แห่งคือ

1. เขื่อนศรีนครินทร์ เก็บน้ำได้ประมาณ 100,000 ลบ.ม. อยู่ ห่างจากเมืองเก่าไปทางตะวันตกเฉียงใต้ราว 2 กม. จะมีน้ำโดยเฉลี่ยปีละ 1.69 ล้าน ลบ.ม.
2. ลุ่มแม่น้ำโจน จะมีน้ำเฉลี่ยปีละ 4-5 แสนลบ.ม. ซึ่งขุดให้ลึกราว 3 เมตร จะได้น้ำประมาณ 8 แสนลบ.ม./ปี
3. ลุ่มรับน้ำจากเชิงเขาพระบางน้อย มีคันดินหมายเลข 6 คั้นน้ำเข้าสู่เมืองเก่า ซึ่งมีน้ำเฉลี่ยปีละ 2.45 ล้าน ลบ.ม.

สถิติน้ำฝนในรอบ 50 ปี ปริมาณสูงสุด 140 มม./ชั่วโมง ปริมาณน้ำท่า 70 มม. ทำงานตลอดปีรายได้ต่ำมาก อีกพวกหนึ่งคือ พวกที่รับจ้างค่อนวางหนัานา ได้แก่ คนหนุ่มสาว นอกจากนี้ยังมีพวกเด็กนักเรียนตัวเล็ก ๆ รับจ้างเป็นไกด์นำคนเที่ยวชมโบราณสถานซึ่งก็ไม่มีความรู้เกี่ยวกับโบราณสถานเท่าไรนัก ดูเหมือนจะเป็นการท่งจำเสียมากกว่า เพราะสังเกตจากเด็กจะพูดไปเรื่อยไม่หยุดแต่พอถามเรื่องอื่นนิดหน่อยก็ตอบไม่ได้

อาชีพค้าขายมี 3 ระดับ คือ พวกมีฐานะดีดำเนินกิจการมานานรายได้อย่างต่ำ 3,000 บาท/เดือน เช่นพวกขายเครื่องสำอางค์ เครื่องใช้ไม้สอย ขายยา พวกที่ 2 ได้แก่พวกขายอาหารรถเข็น เครื่องดื่ม ขนม รายได้ประมาณ 900-2,000 บาทต่อเดือน พวกที่ 3 คือพวกแม่ค้าในตลาดสดวัดตระพังทองตั้งแผงลอยขายของชำ ผักผลไม้รายได้ประมาณ 50-60 บาท

7. ประเพณีการทำบุญ และการพักผ่อนหย่อนใจ

ชาวบ้านสุโขทัยในเมืองเก่าทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ นอกจากนี้ยังมีการถือผี สถานที่สำคัญทางศาสนามีทั้งวัดที่มีพระสงฆ์ และวัดร้างโบราณที่มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์

งานแสดงออกในการนับถือศาสนาพุทธส่วนใหญ่ปฏิบัติตามประเพณีการทำบุญเป็นหลัก เริ่มแต่การทำบุญตักบาตรจนถึงงานบุญประจำปี และพิธีกรรมเกี่ยวกับชีวิตได้แก่ งานทำบุญสงกรานต์ และงานบวชนาค ตอนกลางคืนมีการละเล่น เช่น นายภาพยนตร์ หุ่นกระบอก รำวง ลิเก งานอีกงานหนึ่งซึ่งสำคัญคือ งานลอยกระทง กระทำในวันเพ็ญเดือนสิบสอง ซึ่งได้รับการส่งเสริมให้เป็นงานระดับชาติ เรียกว่า งานประเพณีลอยกระทงเผาเทียนเล่นไฟ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเที่ยวเตร่ การพักผ่อนหย่อนใจของชาวบ้าน ได้แก่ ดูหนัง ชนไก่หรือชมมหรสพต่าง ๆ ตลอดจนการสันทนาการอื่น

8. อุตสาหกรรมพื้นเมือง

ในช่วง 5-6 ปีมานี้ผลิตภัณฑ์หัตถกรรม ซึ่งเป็นอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมในครอบครัวหลายชนิด เช่น เครื่องไม้แกะสลัก เครื่องปั้นดินเผา เครื่องเขินสาน ทอ เครื่องเขียนได้แพร่หลายเนื่องจากการส่งเสริมของทางราชการ และการตื่นตัวของประชาชน จุดประสงค์เพื่อ

9. ความเป็นอยู่ของชุมชนใกล้เคียง

1. ขนาดและที่ตั้งของชุมชน

ชุมชนมีสภาพเป็นเมืองขนาดเล็ก (small town) มีจำนวน 1,030 หลังคาเรือนโดยเฉลี่ย 6 คน/หลังคาเรือน ประเภทที่พักอาศัยมีทั้งอยู่ในชุมชน และกระจายอยู่นอกชุมชน บริเวณที่หนาแน่นได้แก่ บริเวณ วัดตระพังทอง ย่านตลาด พิพิธภัณฑสถานตำรวจ โรงสี บ่อนไก่ ชุมชนนี้อยู่ห่างจากตัวเมือง ประมาณ 12 กม. มีถนนตัดไปยังหมู่บ้านอื่น ๆ

10. อาชีพการทำมาหากิน

ส่วนใหญ่ชาวเมืองเก่ามีอาชีพทำนาเป็นหลัก ทั้งมีที่นาเอง และเช่าเขาทำ รองลงมาคือ รับจ้างค้าขาย ทำสวน ทำไร่ รับราชการ งานรับจ้างได้แก่ ช่างไม้ ช่างปูน รับจ้างทำนา ทำสวน พืชผลที่ปลูกได้แก่ อ้อย ถั่ว มะม่วง กกล้วย ขนุน เป็นส่วนใหญ่ ที่รับราชการได้แก่ ครู

เครื่องมือในการทำนามีทั้งรับจ้างหลักคือ พวกไม่มีทำทำกินรับจ้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 การศึกษาและวิเคราะห์สถานที่ตั้งโครงการ

2.6.1 หลักในการพิจารณาสภาพที่ตั้งพิพิธภัณฑสถาน

จากหนังสือวิชาการพิพิธภัณฑสถาน กล่าวถึงสถานที่ที่เหมาะสมของพิพิธภัณฑสถานหรือวัฒนธรรมในเรื่องการเลือกสถานที่ก่อสร้างอาคารชนิดนี้ ไว้ดังนี้

1. ควรตั้งอยู่ในศูนย์กลางของเมือง อยู่ในเส้นทางเดินรถเพราะจุดมุ่งหมาย

เจ้าหน้าที่ประชาชน นักเรียน นักศึกษา ไปยังศูนย์ได้ง่ายและสะดวก

2. มีถนนซึ่งยานพาหนะสามารถเดินทางถึงได้สะดวก

3. มีรถประจำทางฝ่ายเป็นประจำ ระยะห่างระหว่างป้ายหยุดรถประจำทางกับที่ตั้งโครงการ ไม่ควรไกลมากนัก

4. มีคุณค่าด้านทัศนียภาพทางประวัติศาสตร์ และสุนทรียภาพทางสภาพแวดล้อม การระบายน้ำ สภาพที่ดิน ไฟฟ้าระดับถนน สัญญาณเครื่องหมายต่าง ๆ ของแหล่งที่ตั้งและการเข้าไปสู่อาคาร

5. พิพิธภัณฑสถาน คือ ศูนย์วัฒนธรรม เพราะฉะนั้นจึงควรอยู่ในย่านที่รายรอบสัมพันธ์กับศูนย์วัฒนธรรมอื่น ๆ

6. อยู่ในเขตที่ผังเมืองกำหนดไว้

7. มีสถานที่จอดรถยนต์ได้สะดวก

8. ขนาดของที่ตั้ง กว้างพอสมควร และรูปแบบพอเหมาะที่จะสร้างและขยายเพิ่มเติมต่อไปตามแนวอาคาร และเพื่อความงามด้านสุนทรียภาพให้เหมาะสม รวมทั้งเพื่อแสดงวัตถุกลางแจ้งด้วย

9. การรักษาความมั่นคงและปลอดภัย พิพิธภัณฑสถานต้องสัมพันธ์กับกอง

เพลิง สถานีตำรวจ และเขตที่พิทักษ์ของประชาชน การตั้งอาคารอยู่โดดเดี่ยว ห่างไกลจากชุมชน ไม่อาจได้รับการสงวนรักษา และควบคุมความปลอดภัยได้

10. ไม่เป็นที่อยู่ในย่านอันตรายที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมอากาศเสีย อากาศ

11. สามารถใช้ประโยชน์ต่าง ๆ จากแหล่งที่ตั้งได้มาก

12. มีงบประมาณเพียงพอในการซื้อ และเสียดาย

13. มีเวลาพอที่จะปรับปรุงบริเวณทันต่อกำหนดการต่าง ๆ

14. โครงการประชากร ควรจะต้องมีความหนาแน่นปานกลาง

15. สภาพปัจจุบันของการปรับปรุงบริเวณที่ตั้งที่มีอาคารเดิมอยู่มาก จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเวนคืน และปรับบริเวณมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ๆ ขนานข้าง

16. อิทธิพลจากสถาปัตยกรรมข้างเคียง ไม่ควรมีตึกสูงหรืออาคารที่สำคัญอื่น
17. อยู่ในบริเวณที่มีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการอย่างพร้อมมูล



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

IDEA SITE

หลักในการพิจารณาที่ตั้งพิพม์กันที่สถาน

7. อยู่บริเวณที่มี ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการอย่างพร้อมมูล

3. มีงบประมาณที่สามารถเข้าโครงการได้สะดวก

1. ตั้งอยู่ในย่าน ศูนย์บริการของชุมชน

ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ ภูเก็ต

ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

พระวิหารสิริภารวชิร

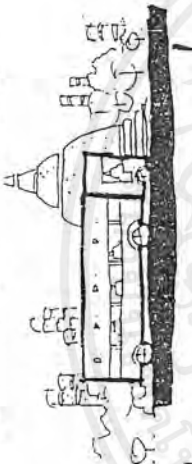
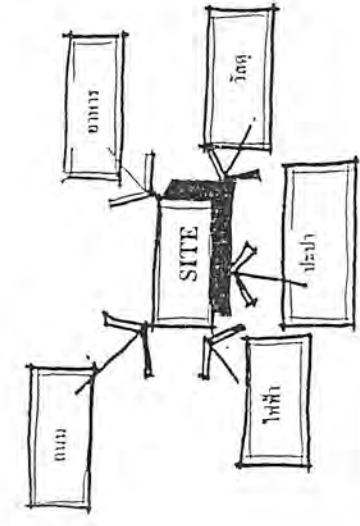
วัดพระพรหมหลวง

2. มีถนน ขนหนมาในภาวะดีเสมอ

เส้นทางในอนาคต

เมืองเก่าภูเก็ต

เส้นทางเดิม



4. ก็ที่ถนนทางประวัติศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กัน

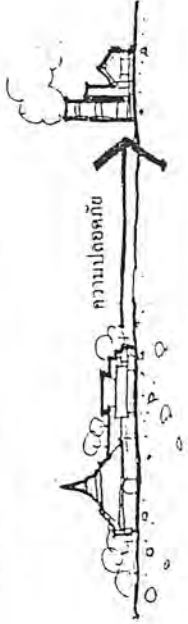
VIEW.



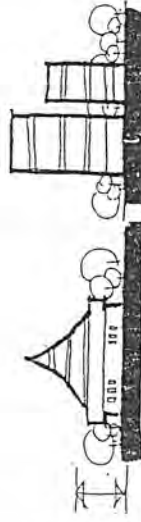
5. ย่านที่พร้อม และสัมพันธ์กับศูนย์ซึ่งมีความต่อเนื่อง



6. อยู่ทางจากแหล่ง ย่านที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม

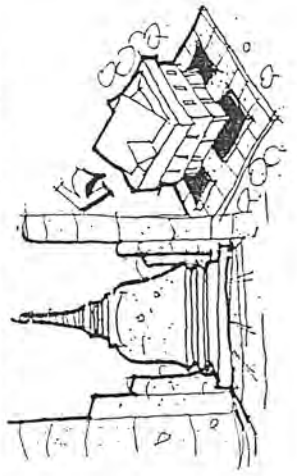


8. อยู่ในเขตความสูง ความสูง จึง ไม่ผิดสูง หรืออาคารที่ต่ำกว่าอื่นๆ



9.00

9. มีความสัมพันธ์ ทางสถาปัตยกรรม ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

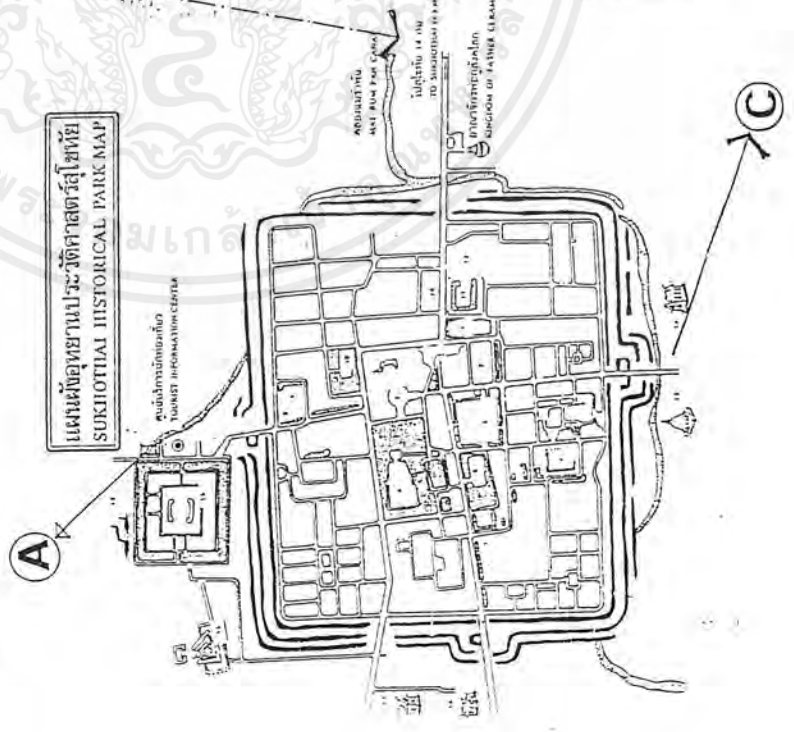


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

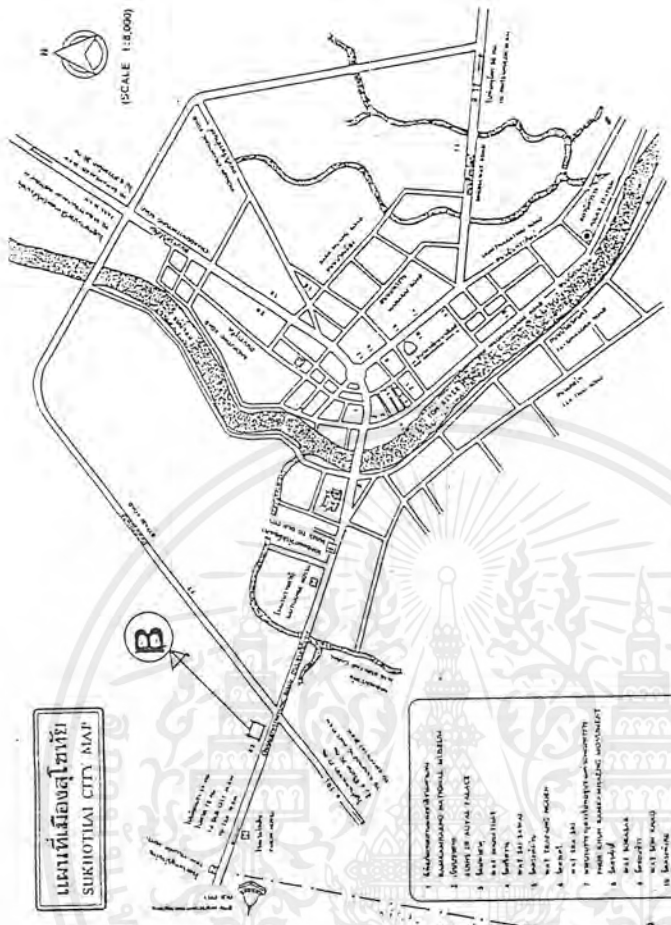
SITE STUDY

SITE A

บริเวณพื้นที่วิจัยพบทางหลวง
ตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกของพื้นที่ประมาณ 11 กิโลเมตร โดยมีพื้นที่ประมาณ 14,500 ตารางเมตร 11 ไร่ ตัดผ่านเป็น 30 เมตรของถนน
สาธารณะบริเวณพื้นที่วิจัย และมีพื้นที่ขนาด 100 เมตรของถนนสาธารณะบริเวณพื้นที่วิจัย
ส่วนถนนสาธารณะที่ตัดผ่านพื้นที่วิจัย มีลักษณะเป็นทางตรงของถนนสาธารณะที่ตัดผ่านพื้นที่
เขตการพัฒนาคือที่จัดระเบียบ ที่ตั้งอยู่ตามเส้นที่เชื่อมพื้นที่วิจัยของโครงการพัฒนาคือที่จัดระเบียบ
ส่วนที่ตั้งบริเวณถนนสาธารณะที่ตัดผ่านพื้นที่วิจัย มีลักษณะเป็นถนนสาธารณะที่ตัดผ่านพื้นที่วิจัยได้ และมี
ท่าสาธารณะที่จัดระเบียบ



แผนที่เมืองสุโขทัย
SUKHOTHAI CITY MAP



SITE B

บริเวณทางมีอยู่ภายในบริเวณเมือง
ตั้งอยู่บริเวณทางใต้ของถนน 10 เมตรที่ตั้ง อยู่ใต้พื้นที่ทางตะวันออกของเมืองประมาณ 37,500
ตารางเมตร 23 ไร่ ลักษณะการมีอยู่ของถนนสาธารณะที่ตัดผ่านพื้นที่บริเวณเมือง มีการจัดการของ
ที่จอดรถที่จอดรถสาธารณะ มีการจัดการของถนนสาธารณะที่ตัดผ่านพื้นที่บริเวณเมือง

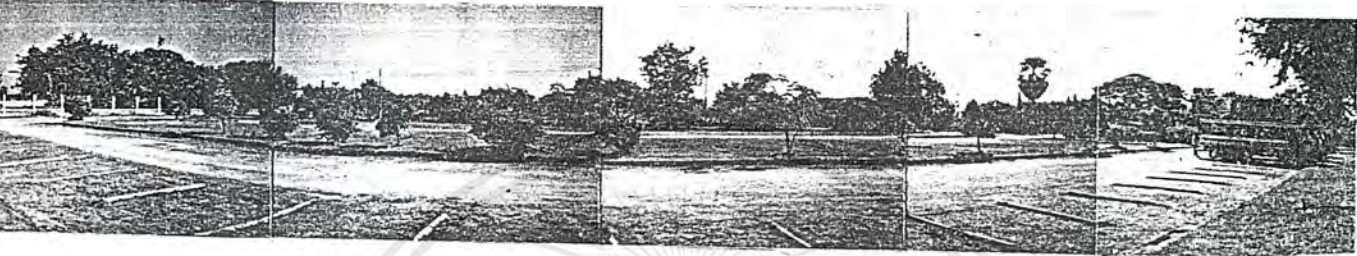
SITE C

จุดบริเวณทางที่ได้เป็นเขตเมืองเมือง
จุดบริเวณของถนนสาธารณะที่ตัดผ่านพื้นที่บริเวณเมืองประมาณ 17,850 ตารางเมตร 11
ไร่ ลักษณะการมีอยู่ของถนนสาธารณะที่ตัดผ่านพื้นที่บริเวณเมือง มีการจัดการของถนน
สาธารณะที่ตัดผ่านพื้นที่บริเวณเมือง

2.6.2 การวิเคราะห์สภาพที่ตั้งโครงการ

โครงการศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัย เป็นโครงการ เสนอแนะ จึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ เพื่อที่จะให้มีความเหมาะสมมากที่สุด

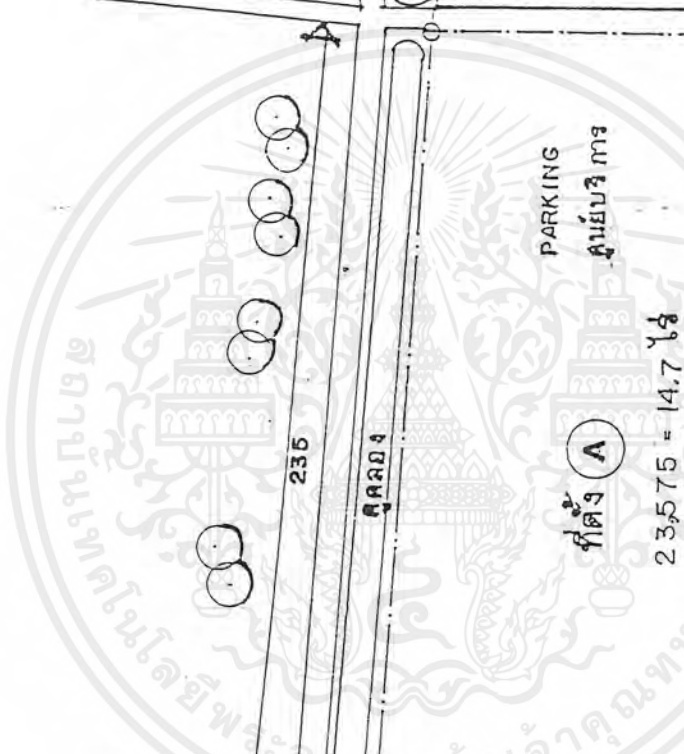
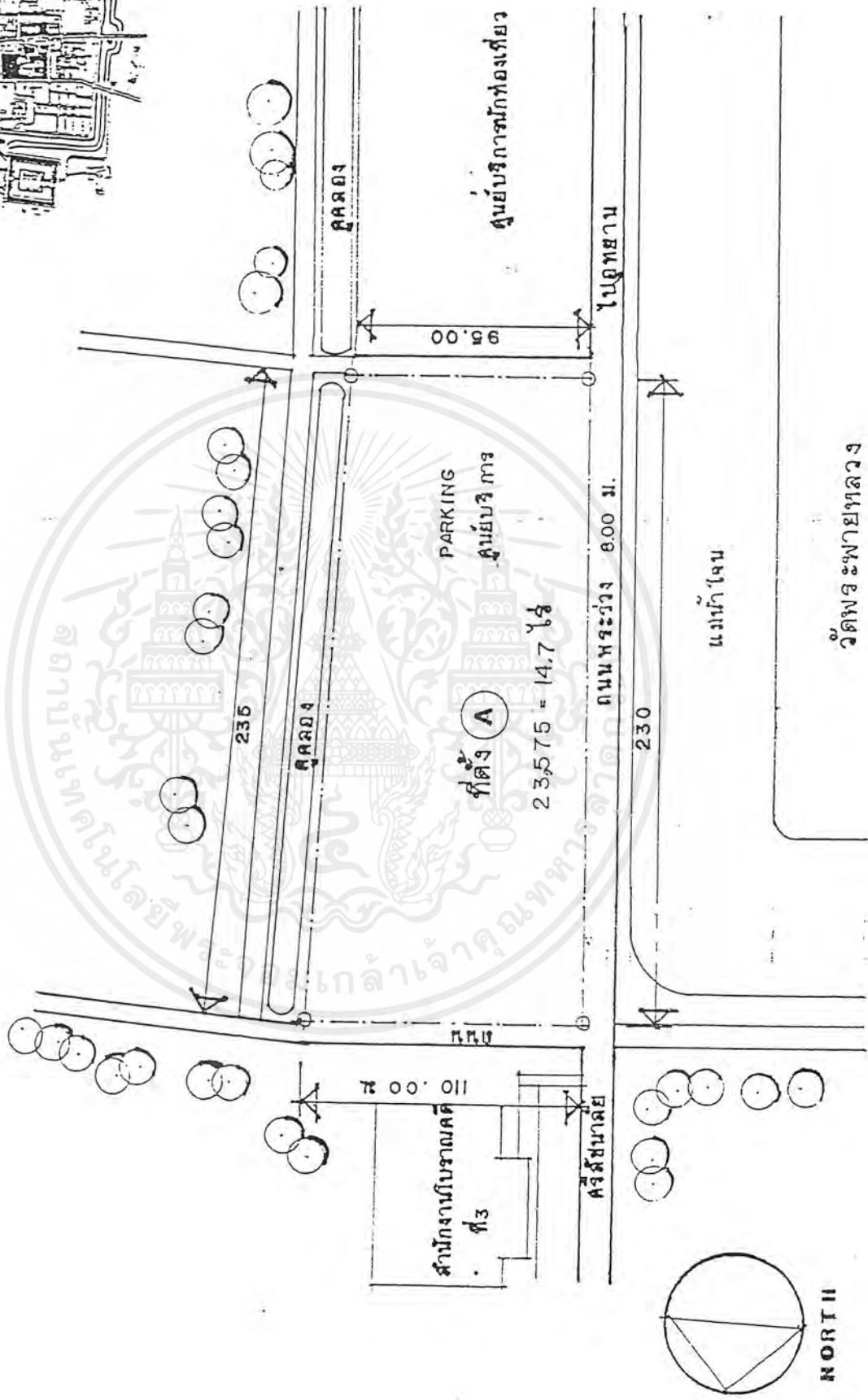
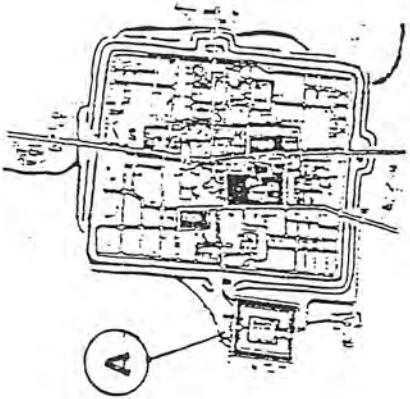
SITE A



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SITE A

(บริเวณหน้าวัดพระพรหมวงทางทิศเหนือ)



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SITE A (บริเวณหน้าวัดพระพายหลวง)

ความสัมพันธ์สถานที่ตั้ง

- อยู่ในตำแหน่งที่ถูกกำหนดสอดคล้องกับความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ แรกเริ่มของการตั้งเมือง ซึ่งเริ่มบริเวณวัดพระพายหลวง ด้านตรงข้ามของโครงการ ก่อนที่จะเป็นเมืองสุโขทัย
- อยู่ด้านทิศเหนือของสำนักงานศิลปากรที่ 3 และศูนย์บริการนักท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์เหนือ ทำให้เกิดความต่อเนื่องกับโครงการ ซึ่งผู้ชมความทรงจำเป็นจุดแรก

แหล่งที่ตั้ง

- อยู่ท่ามกลางทางประวัติศาสตร์ ไล่แก่ วัดพระพายหลวงสอดคล้องกับอุทยานประวัติศาสตร์
- ปัจจุบันจะมีโครงการสร้างพระวิหารสิริมารวิชัยอยู่ติดกับศูนย์บริการนักท่องเที่ยวทางทิศใต้ติดกับกำแพง

ลักษณะทางกายภาพ

- อยู่ในเขตอุทยานประวัติศาสตร์นอกเขตเมืองเก่าทางทิศเหนือ

การจราจร (TRAFFIC)

- มีความสะดวกในการเดินทาง ถนนหน้าโครงการมีความกว้าง 12.00 เมตร

การเข้าถึงของโครงการ (ACCESSIBILITY)

- ในปัจจุบันการเข้าจะมาได้ทั้ง 2 ทาง ทางจรดวิถีต้องผ่านเข้าไปในเมืองเก่าแล้วออกมาทางประตูเมือง ด้านทิศเหนือและถนนเลี่ยงเมือง (BY PASS) ซึ่งเข้าถึงโครงการโดยตรง ซึ่งโครงการในอนาคตของอุทยานทางด้านถนนเลี่ยงเมืองจะมีการเข้าถึงโดยตรงเช่นกัน
- มีรถของอุทยาน ซึ่งจะบริการนักท่องเที่ยว จากจุดเข้าชม จนถึงศูนย์บริการนักท่องเที่ยวทางทิศเหนือ
- มีรถราง(รถบริการนำชม) ซึ่งจะบริการผู้เข้าชมที่มาเป็นหมู่คณะ และมีพนักงานจะบรรยายถึงประวัติความเป็นมา ซึ่งทำให้โครงการนี้ สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างมากที่สุด ปัจจุบันรถรางมีอยู่ด้วยกันทั้งหมด 5 คัน

ที่ดิน

- เป็นที่ดินของอุทยานประวัติศาสตร์ซึ่งไม่มีปัญหาในการเวนคืน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เป็นที่จอดรถของศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

สาธาณูปโภค

- มีความสะดวกซึ่งอยู่ในเขตพัฒนาโครงการอุทยาน

เหตุผลในการเลือกที่ตั้ง

- จะสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่าง โครงการกับศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และพระวิหารที่กำลังก่อสร้างอยู่ในปัจจุบัน

การเข้าถึงโครงการ

- มีลำดับความต่อเนื่องที่ดีกับโครงการอุทยานประวัติศาสตร์ อีกทั้งยังสามารถต่อเนื่องไปกับศูนย์บริการนักท่องเที่ยวซึ่งทำให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นในโครงการ
- ในการพัฒนา อุทยานประวัติศาสตร์ ซึ่งต้องการให้บริเวณนอกกำแพงเมือง ทิศเหนือเป็นแหล่งบริการนักท่องเที่ยวที่สำคัญเป็นแห่งแรก

สภาพที่ดิน

- จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ศูนย์ บริการนักท่องเที่ยว โดยที่ส่วนจอดรถขาดการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ จะใช้บริการรถ BUS มากกว่ารถยนต์ ที่ดินเป็นของอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

สภาพแวดล้อม

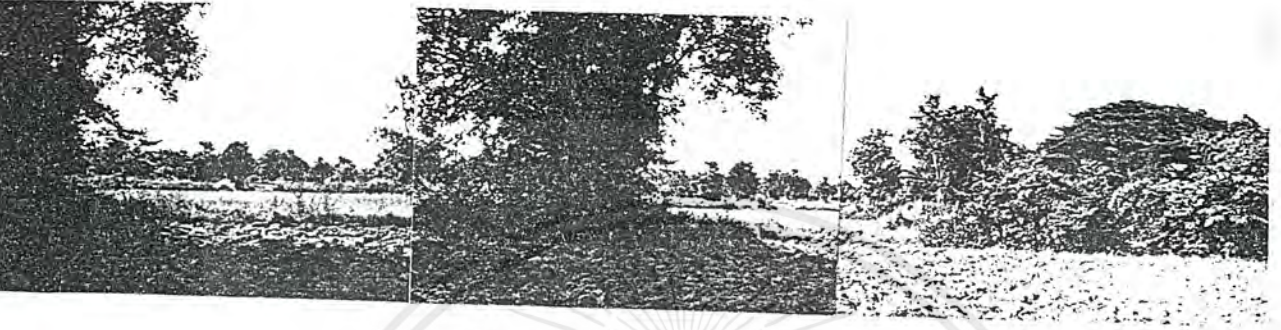
- เป็นบริเวณที่เคยเป็นเมืองเก่าทางประวัติศาสตร์ และเป็นจุดแรกของที่ก่อเมืองสุโขทัย ซึ่งตรงหน้าโครงการเป็นวัดพระพายหลวง มีคูคลอง จึงทำให้เกิดทัศนียภาพที่สวยงาม

มุมมอง (VIEW)

- โครงการมีความต่อเนื่องที่ดีทำให้เกิดมุมมองที่ชัดเจน และมีสภาพแวดล้อมที่สวยงามทางด้านหน้าของโครงการและด้านหลังที่มีคูคลองอยู่เดิม
- โครงการมีความสัมพันธ์กันด้านหน้าที่ดี ซึ่งมีทิวทัศน์ที่สวยงาม ของวัดพระพายหลวง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

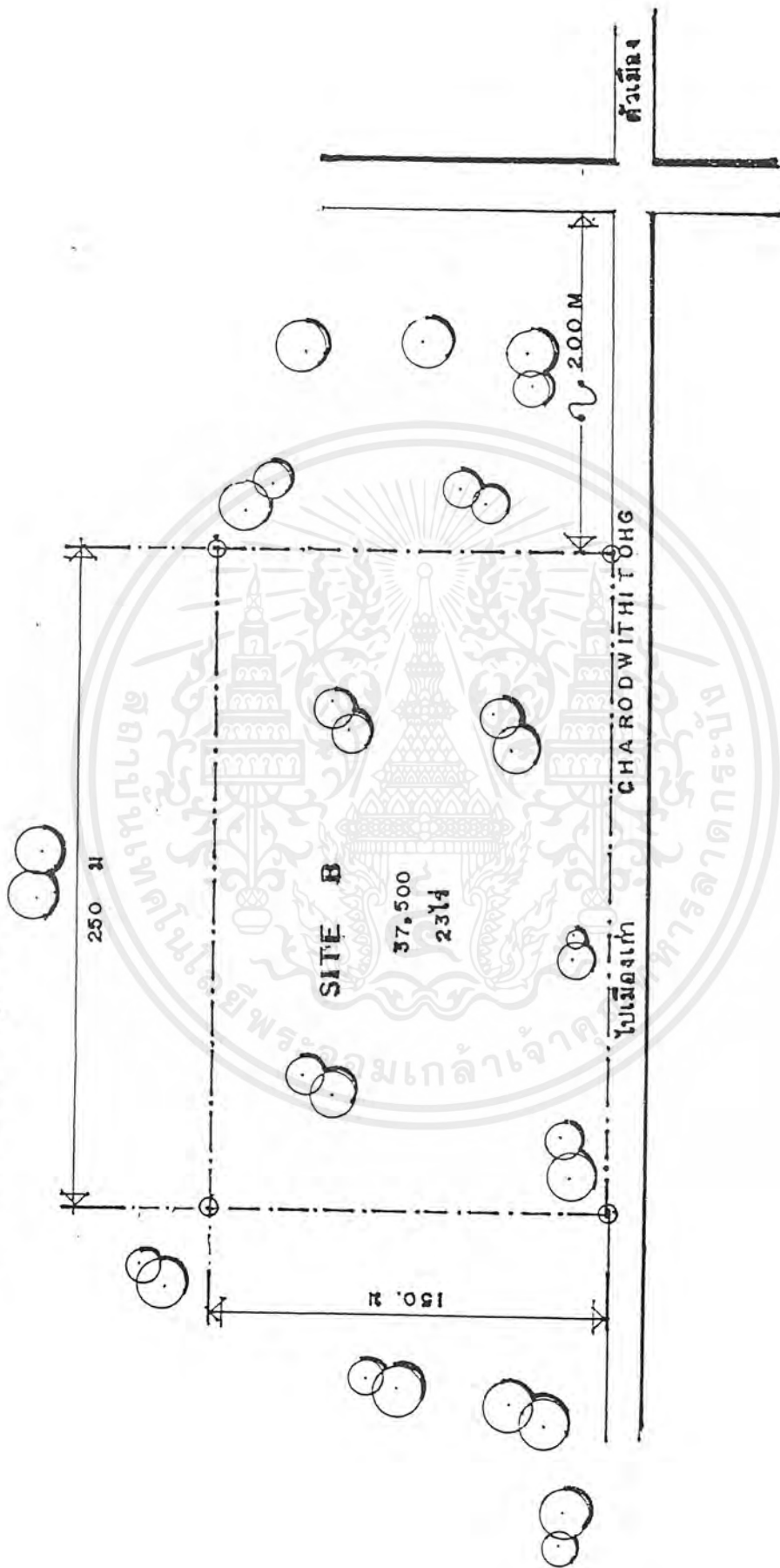
SITE B LOCATION



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SITE B

(บริเวณทางเข้าอุทยาน)



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SITE B

(บริเวณทางเข้าอุทยาน)

ความสัมพันธ์สถานที่ตั้ง (ZONING)

อยู่ในตำแหน่งที่มีการต่อเนื่องกัน อุทยานประวัติศาสตร์

ลักษณะทางกายภาพ (TOPOGRAPHY)

อยู่หน้าทางเข้าโครงการ สภาพโดยรอบเป็นที่โล่ง ซึ่งเป็นที่ดินของเอกชน มีต้นไม้เล็กน้อย

การจราจร (TRAFFIC)

- มีความสะดวกในการเดินทาง ถนน เป็นลาดยาง กว้าง 12 เมตร

การเข้าถึงโครงการ

- ในปัจจุบันซึ่งได้ทั้ง 4 ทาง ของเมืองเก่า คือ ถนนไปกำแพงเพชร , ถนน BY PASS , ถนนจรดวิถีถ่อง ซึ่งเข้าถึงโครงการโดยตรง แต่อนาคตจะถูกเปลี่ยนเส้นทางการจราจรในการเข้าอุทยาน โดยใช้ถนน BY PASS

มุมมอง (VIEW)

- เป็นจุดที่สามารถเห็นทัศนียภาพที่ดี แต่ขาดความสัมพันธ์กับอุทยาน โดยไม่มีฉาก (BACK GROUND) คือ ภูเขา และ โบราณสถาน

สาธารณูปโภค (UTILITY & INFRASTRUCTURE)

- มีความสะดวกซึ่งอยู่ในบริเวณชุมชนใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

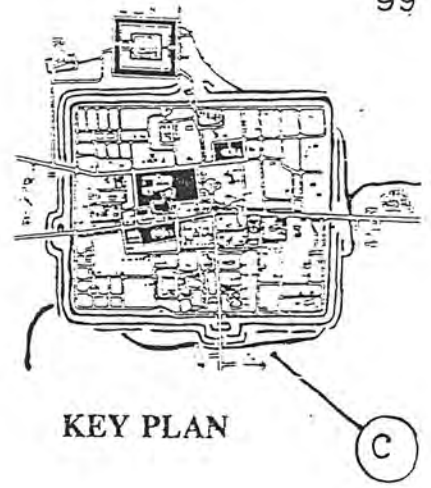
SITE C

บริเวณทางทิศใต้ของกำแพง



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SITE C



KEY PLAN



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SITE C

บริเวณทางทิศใต้นอกเขตกำแพงเมือง

แหล่งที่ตั้ง

- อยู่นอกเขตอุทยานประวัติศาสตร์ด้านทิศใต้
- ความหนาแน่นของประชากรน้อย

ลักษณะทางกายภาพ

- ที่ดินขนาดปานกลาง
- เป็นที่ดินว่างของอุทยาน
- ขาดการพัฒนาพื้นที่ ให้เกิดประโยชน์กับโครงการ

การเข้าถึงโครงการ

- ไม่สะดวกเท่าที่ควร เพราะอยู่ห่างจากจุดเข้าชม ซึ่งห่างไกลพอสมควร
- บริเวณโครงการมีโบราณสถานอยู่เล็กน้อย

การจราจร

- ไม่ค่อยสะดวกในการเดินทางซึ่งมีเส้นทางเข้าโครงการน้อย มีประตูทางทิศใต้ ซึ่งอยู่
กลุ่มโบราณทางทิศใต้

การได้มาที่ดิน

- เป็นที่ดินของอุทยานประวัติศาสตร์

สาธารณูปโภค

- ยังขาดการดูแลเรื่องสาธารณูปโภคพอสมควร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปการเลือกที่ตั้งโครงการ

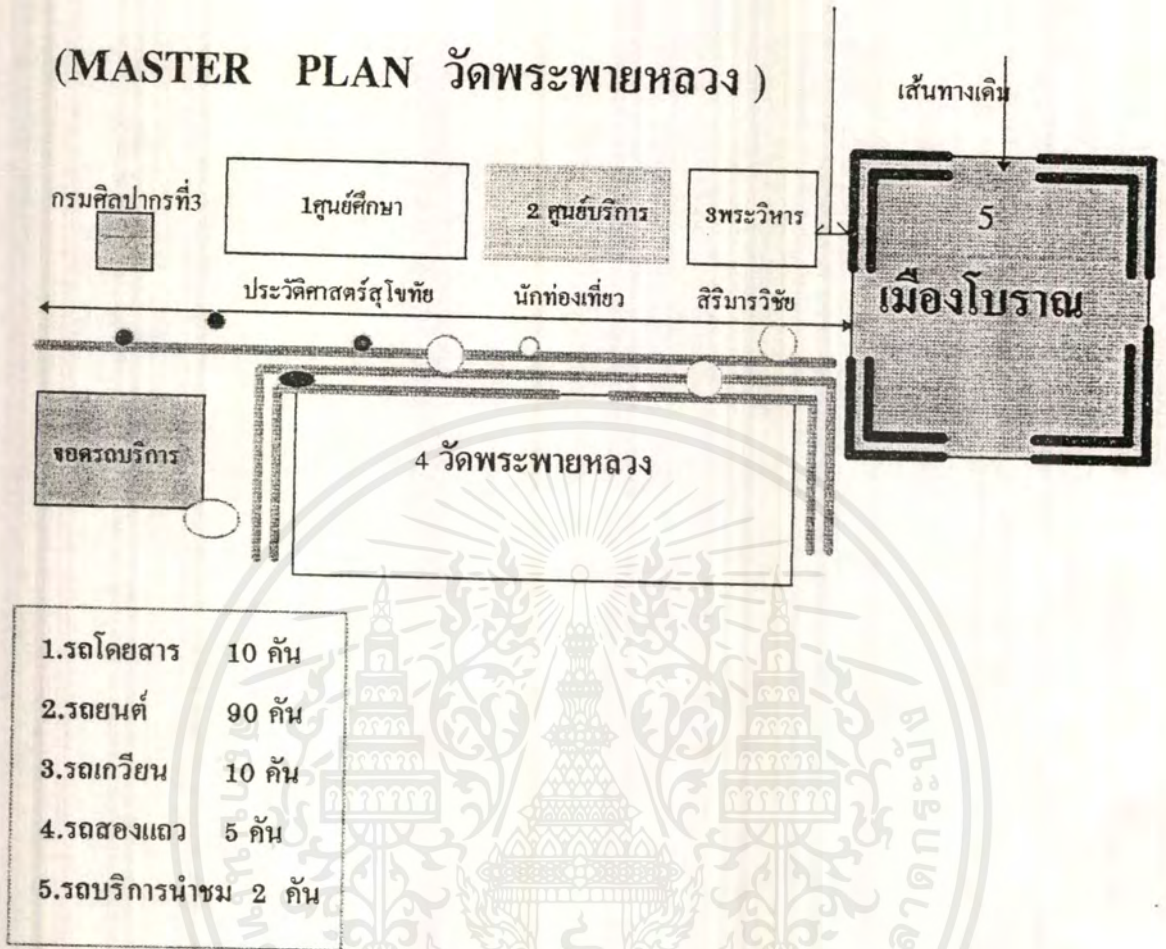
ข้อกำหนดในการพิจารณา	ที่ตั้ง A	ที่ตั้ง B	ที่ตั้ง C
1. ลักษณะภูมิประเทศ	3	3	2
2. การใช้ที่ดินในปัจจุบัน	4	3	3
3. การได้มาซึ่งที่ดิน, ราคา	4	4	3
4. การขยายตัวในอนาคต	4	3	3
5. การคมนาคม (การเข้าถึง)	4	2	3
6. บรรยากาศ, ทัศนียภาพ	4	3	3
7. สภาพแวดล้อม	4	4	3
8. ความเป็นศูนย์กลาง	3	2	2
9. สิ่งสิ่งคูดูแลและเชื้อเชิญ	4	2	3
10. สาธารณูปโภค, สาธารณูปการ	4	4	4
11. ความสอดคล้องกับกฎหมาย	3	2	3
รวม	41	32	32

หมายเหตุ : 4 - ดีมาก 3 - ดี 2 - พอใช้ 1 - ไม่ดี

สรุป จากการสรุปค่าคะแนนปรากฏว่าที่ตั้งโครงการหมายเลข 1 เหมาะสมที่จะเป็นที่ตั้งของโครงการศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัยมากที่สุด

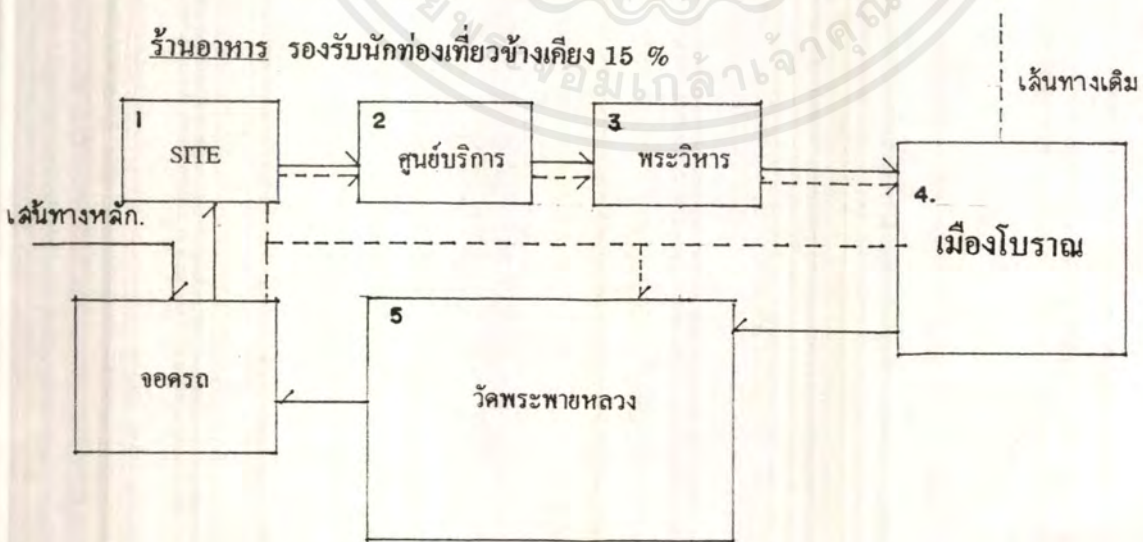
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(MASTER PLAN วัดพระพายหลวง)



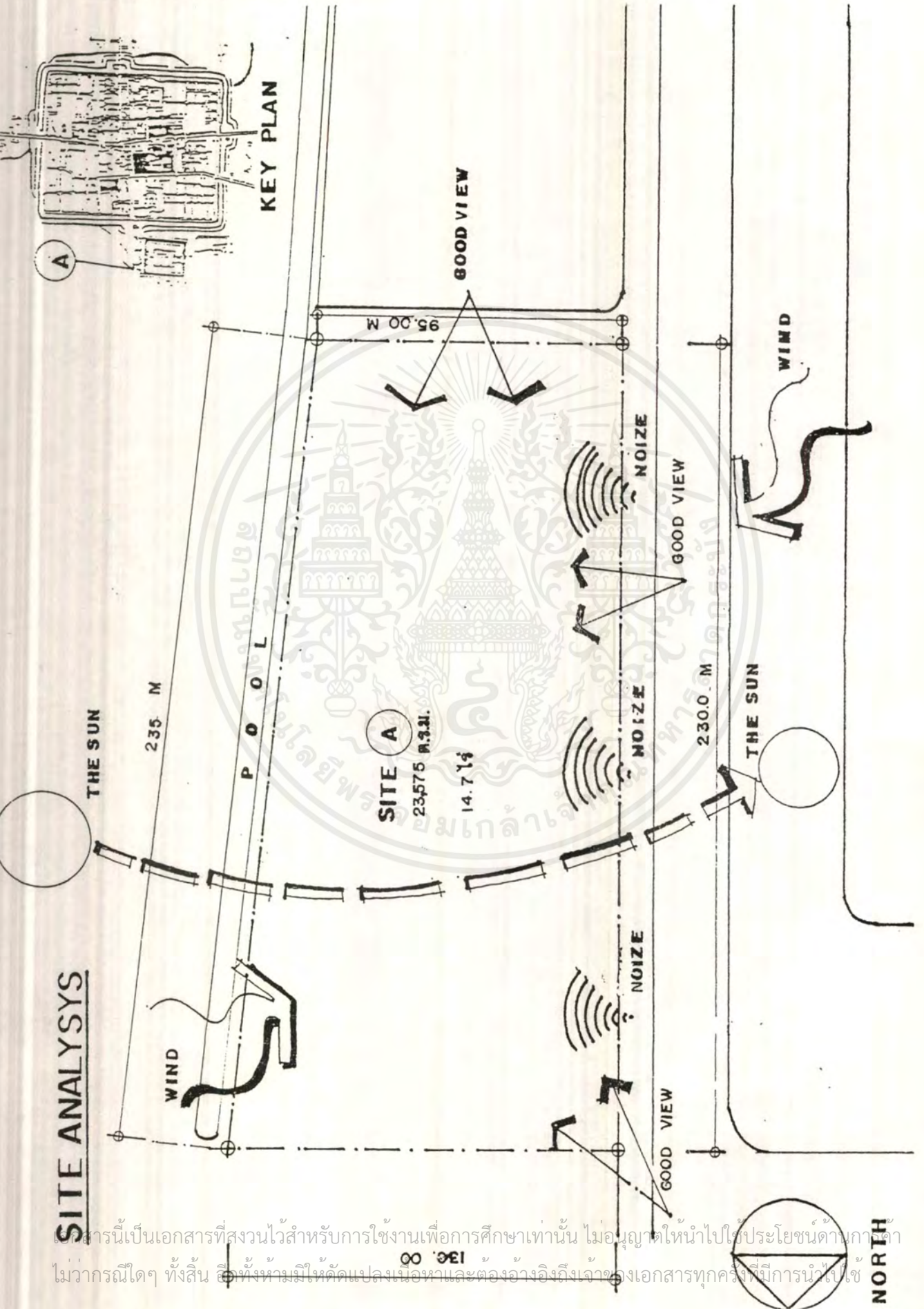
แสดงการเส้นทาง การสัญจร เข้าชมพิพิธภัณฑ์ และโบราณสถาน

ร้านอาหาร รองรับนักท่องเที่ยวข้างเคียง 15 %



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 1. เส้นทางตามแผนการท่องเที่ยว (จะทำให้การเข้าชม มีความต่อเนื่องที่ดี)
 2. เส้นทางเข้าชมแบบอิสระ
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SITE ANALYSYS

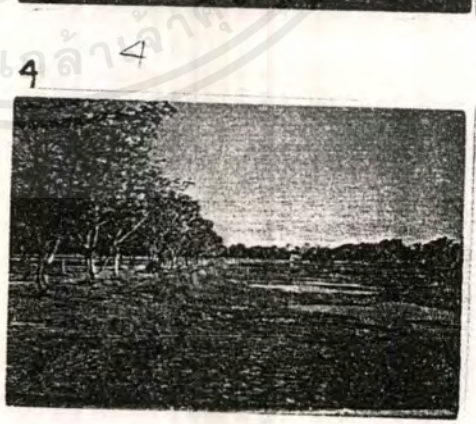


SITE ANALYSYS

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ผู้ที่ห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

NORTH

1. บริเวณด้านหน้าของศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และพระวิหารสิริมารวิชัย ซึ่งดำเนินการก่อสร้างอยู่ ในปัจจุบัน
2. ด้านหน้าของวัดพระพายหลวงจะมีรถรับจ้าง เป็นรถเกวียนแบบไทยโบราณ ซึ่งบริการหน้าศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
3. วัดพระพายหลวง มีคูน้ำอยู่หน้าวัด
4. ทางเดินสะพานข้ามคลอง วัดพระพายหลวง
5. จะเห็นทิวทัศน์ที่สวยงาม ซึ่งมีคูคลองยาวต่อเนื่องวัดพระพายหลวง ซึ่งจัดเป็นวัดแรกของเมืองสุโขทัย



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 การศึกษาและวิเคราะห์อาคารตัวอย่าง

การศึกษาอาคารตัวอย่าง ทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อเป็นการศึกษาถึงแนวทางในการออกแบบอาคารประเภทเดียวกัน ที่มีองค์ประกอบต่าง ๆ คล้ายกัน เนื่องจากเหตุผลที่ว่า อาคารสาธารณะต่าง ๆ ที่จะตอบสนอง และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ได้เป็นอย่างดีต้องมีการศึกษาถึงพฤติกรรมของผู้ใช้ และมีการแก้ไขและปรับปรุงการจัดบริการต่าง ๆ ให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถพบได้จากโครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้ว มีการเปิดใช้และเกิดปัญหาเกิดขึ้นต่าง ๆ ซึ่งผู้สังเกตสามารถนำไปใช้และปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป

2.7.1 อาคารตัวอย่างในประเทศ

ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา

AYUTTHAYA HISTORICAL STUDY CENTER

ที่ตั้ง	ถนนโรจนะ จังหวัดอยุธยา
ขนาดที่ตั้ง	6 ไร่ 1 งาน 12 ตารางวา
พื้นที่อาคาร	13,000 ตารางเมตร
เจ้าของโครงการ	กระทรวงการคลัง
สถาปนิก	คร.อภิชาติ วงศ์แก้ว
ผู้รับเหมา	THAI GROUP HIDEMARU HISANO
โครงสร้าง	REINFORCE CONCRETE
ออกแบบนิทรรศการ	NIKKEN SEKKEINOMURA DISPLAY CONSORTIUM
ลักษณะอาคาร	เป็นอาคาร 2 ชั้น โดยมีองค์ประกอบหลัก โครงการดังต่อไปนี้ <ul style="list-style-type: none"> - ส่วนนิทรรศการจัดแสดงเรื่องราวต่าง ๆ รวม 5 หัวข้อ - ห้องสมุด - ห้องประชุมสัมมนา - ส่วนบริหารโครงการ - ส่วน MAINTENANCE และ MECHANICAL



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



แต่อาคารตัวอย่างนี้มีความโดดเด่นในเรื่องการจัดสวนนิทรรศการมาก ดั้งนั้นในการศึกษาอาคารนี้จึงจะศึกษาถึงลักษณะการจัดนิทรรศการของศูนย์อย่างละเอียดซึ่งการจัดนิทรรศการของศูนย์จะจัดแสดงเรื่องราวในประวัติศาสตร์ของกรุงศรีอยุธยา โดยจัดแสดงเรื่องรวมเป็น 5 หัวข้อ ได้แก่

1. พระนครศรีอยุธยาในฐานะราชธานี
2. กรุงศรีอยุธยาในฐานะเมืองท่า
3. อยุธยาในฐานะศูนย์กลางอำนาจทางการเมืองการปกครอง
4. ชีวิตชาวบ้านไทยสมัยก่อน
5. ความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับต่างประเทศ

ที่ตั้งและลักษณะอาคาร

ประกอบด้วยอาคาร 2 หลัง อาคารหลักตั้งอยู่บนถนนโรจนะ บริเวณใกล้กับวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา ในตัวเกาะเมืองอยุธยา บนเนื้อที่ 6 ไร่ 1 งาน 12 ตารางวา อาคารภาคผนวกตั้งอยู่บนที่ดิน 13 ไร่ ที่เคยเป็นที่ตั้งหมู่บ้านญี่ปุ่น ต.เกาะเรียน อ.พระนครศรีอยุธยา ซึ่งสมาคมไทย-ญี่ปุ่น มอบให้รัฐบาลไทยเป็นที่ดินต่อเนื่อง เป็นผืนเดียวกับที่ดิน อีก 5.2 ไร่

อาคารทั้ง 2 หลังนี้ ออกแบบตามสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เพื่อประโยชน์ใช้สอยของอาคารที่มีสภาพแวดล้อมบรรยากาศอยุธยา ซึ่งเป็นบริเวณร้อนชื้น สำหรับตัวอาคารหลักเป็นอาคาร 2 ชั้น ชั้นล่างเป็นห้องสมุด ห้องทำงาน ห้องเตรียมการจัดแสดง และห้องเก็บของชั้นบนเป็นพิพิธภัณฑ์และห้องเอนกประสงค์เพื่อการจัดแสดงชั่วคราว หรือบรรยายสำหรับจุคนได้ประมาณ 100 คน ส่วนอาคารผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะแสดงเฉพาะเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับต่างประเทศ นอกอาคารมีสระน้ำอยู่หน้า บางส่วนของอาคารเป็นใต้ถุนโล่งกว้าง สามารถใช้เป็นที่นั่ง จัดนิทรรศการและการแสดง

ความเป็นมาของศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา

การจัดตั้งศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา เป็นโครงการซึ่งคณะนักวิชาการญี่ปุ่น และคณะนักวิชาการไทย ได้รับขยายมาจากข้อเสนอเดิมของสมาคมไทย-ญี่ปุ่น และจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่เคยเสนอจะปรับปรุงบริเวณที่เคยเป็นหมู่บ้านญี่ปุ่น สร้างเป็นพิพิธภัณฑสถานหมู่บ้านญี่ปุ่น มาเป็นการเสนอให้จัดสร้างเป็นศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นสถาบันวิจัย และพิพิธภัณฑสถานเกี่ยวกับราชอาณาจักรอยุธยาโดยรวม

สำหรับศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์แห่งนี้ ได้รับการช่วยเหลือแบบให้เปล่าจากรัฐบาลญี่ปุ่นเป็นจำนวนเงิน 999 ล้านบาท หรือประมาณ 180 ล้านบาท ในวโรกาสเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนพรรษา 60 พรรษา เพื่อเป็นที่ระลึกถึงความสัมพันธ์ครบ 100 ปี ระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลญี่ปุ่น ได้มีการลงนามในข้อตกลงช่วยเหลือกัน ในวันที่ 26 กันยายน 2530

วัตถุประสงค์ของศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา

ศูนย์แห่งนี้จะมีลักษณะเป็นสถาบันทางการศึกษา และวิชาการคือ เป็นทั้งพิพิธภัณฑสถาน ศูนย์ข้อมูลหรือห้องสมุด และเป็นสถาบันวิจัย โดยมีลักษณะแตกต่างจากศูนย์แห่งอื่น คือ เป็นพิพิธภัณฑสถานที่มีใต่มุ่งเน้นการรวบรวมสิ่งของโบราณล้ำค่า เช่น พระพุทธรูป เครื่องถ้วยชาม เครื่องประดับ ฯลฯ

พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้มุ่งเน้นสร้างภาพ ชีวิตสังคม วัฒนธรรมของอยุธยาในอดีตกลับมาใหม่ด้วยการจำลองอาคาร สถานที่ ชุมชน กิจกรรม และสิ่งของที่สูญหายไป ให้ปรากฏในแบบที่คล้ายเป็นจริงตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยมาตรฐานที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้ชมโดยเฉพาะเยาวชนได้เข้าใจชีวิตอยุธยาในอดีตได้ง่าย และในเวลาอันสั้นอย่างเป็นระบบจึงได้จัดแสดงเป็นนิทรรศการ 4 เรื่อง คือ

1. ส่วนแนะนำ อยุธยาในฐานะเป็นราชธานี ประกอบด้วย ประวัติแผ่นดินที่อยุธยา พระราชวังหลวง วัดใหญ่ชัยมงคล วัดหน้าพระเมรุ เพนียดคล้องช้าง วัดมหาธาตุ วัดใหญ่วัฒนาราม
2. อยุธยาในฐานะเมืองท่า เรื่องอยุธยาในฐานะท่าเรือนานาชาติ หุ่นจำลองของท่าเรืออยุธยา การค้าขายของอยุธยา และความสัมพันธ์กับต่างประเทศ
3. อยุธยาในฐานะศูนย์การปกครองประกอบด้วย
 - พิธีอินทภิเษก
 - เมืองอยุธยา
 - การปกครองโดยระบบกษัตริย์
 - สถาปัตยกรรม
4. ชีวิตชาวเมืองอยุธยา ประกอบด้วย
 - ชุมชนของอยุธยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ประเพณีที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวอยุธยา

ลักษณะการจัดแสดงนิทรรศการภายในโถงนิทรรศการจะแบ่งเป็น 2 ระดับ โดยที่จะให้ส่วนแนะนำ (พระนครศรีอยุธยาในฐานะราชธานี) อยู่ส่วนล่างมีการยกระดับ และแจกไปยังส่วนต่าง ๆ อีก 3 ส่วน ซึ่งส่วนต่าง ๆ นี้ต่อเนื่องกับนิทรรศการส่วนที่ 1 โดยมีบันไดเป็นตัวเชื่อม

ลักษณะโถงทางเข้านิทรรศการจะเป็นหลังคาทรงสูง มีการให้แสงธรรมชาติจาก SKYLIGHT ซึ่งอยู่บริเวณเหนือเพดาน ร่วมกับช่องแสงรูปสี่เหลี่ยมจตุรัสบริเวณเหนือผนัง

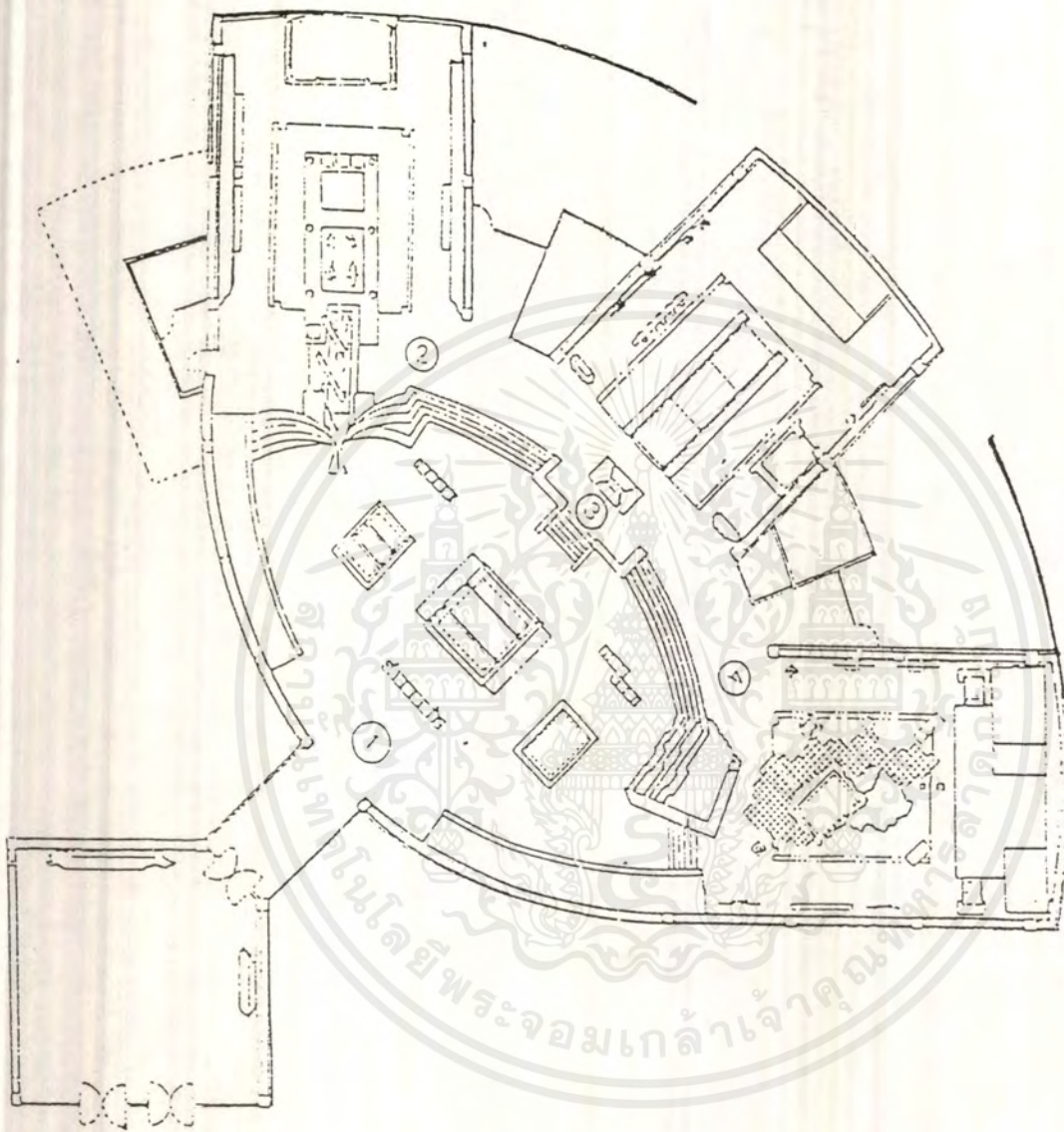
ลักษณะโครงสร้างอาคาร จะเป็นโครงสร้างคอนกรีตอัดแรงทั้งเสาและคาน (RAINFORCE CONCRETE)

ลักษณะอาคารจะเป็นอาคารยกใต้ถุนโล่ง มีสระน้ำล้อมรอบ โดยได้แนวความคิดในการออกแบบจากบ้านไทย

การตกแต่งห้องนิทรรศการนั้น ด้านหน้าของห้องได้ก่อสร้างผนังและพระอุโบสถวัดสมัยอยุธยา โดยมีจิตรกรรมฝาผนังเรื่องเทศการงานบุญไหว้พระพุทธบาทสระบุรีของชาวอยุธยา ผนังห้องเป็นพระเบ็ญจเศียรให้ความหมายของน้ำเพื่อเป็นสัญลักษณ์ทางภูมิศาสตร์ของเมืองเกาะอยุธยา ซึ่งเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมในฤดูน้ำเป็นประจำทุกปี และตรงกลางพื้นที่ที่เป็นสัญลักษณ์ของน้ำยังได้สร้างหุ่นจำลองเมืองเกาะอยุธยาตั้งไว้ด้วย ส่วนเพดานห้องเป็นภาพลำแสงรุ่งกินน้ำเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของฤดูฝน และน้ำฝนให้คุณเอนกอนันต์แก่ชาวไร่ชาวนา สำหรับด้านหลังของห้องยังคงมาด้วยภาพถ่ายเส้นที่แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับวิถีชีวิตชาวไทยในอดีต อันได้แก่ ภาพประเพณีการบวชสงฆ์ ภาพการทำนา ภาพมหรสพไทยโบราณ ภาพความเชื่อพระมาลัยไปแสดงธรรมบนสวรรค์ และการโปรดสัตว์ลงนรก และด้านหลังของห้องได้สร้างเป็นเรือนไทยโบราณขนาดเกือบเท่าของจริงเพื่อแสดงเครื่องใช้และศิลปพื้นบ้านของชาวไทยอยุธยาชนบท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ แสดงแปลนพื้นจัดแสดง



1. พระนครศรีอยุธยา
2. กรุงศรีอยุธยาในฐานะเมืองเก่า
3. อยุธยาในฐานะศูนย์กลางทางการเมืองการปกครอง
4. ชีวิตชาวบ้านไทยสมัยก่อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิเคราะห์ระบบจัดแสดง

ระบบการจัดแสดงในส่วน EXHIBITION ของศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยาเป็นการจัดแสดงระบบ "NAVE TO ROOM ARRANGEMENT" ก็จะมีลักษณะเป็นห้องโถงกลางคอยแจกไปยังส่วนแสดงงานโดยรอบ ระบบการจัดแสดงแบบนี้ เหมาะสำหรับการเข้าชมเป็นหมู่คณะ ซึ่งจะแยกเข้าชมงานในแต่ละห้องได้ตามต้องการ



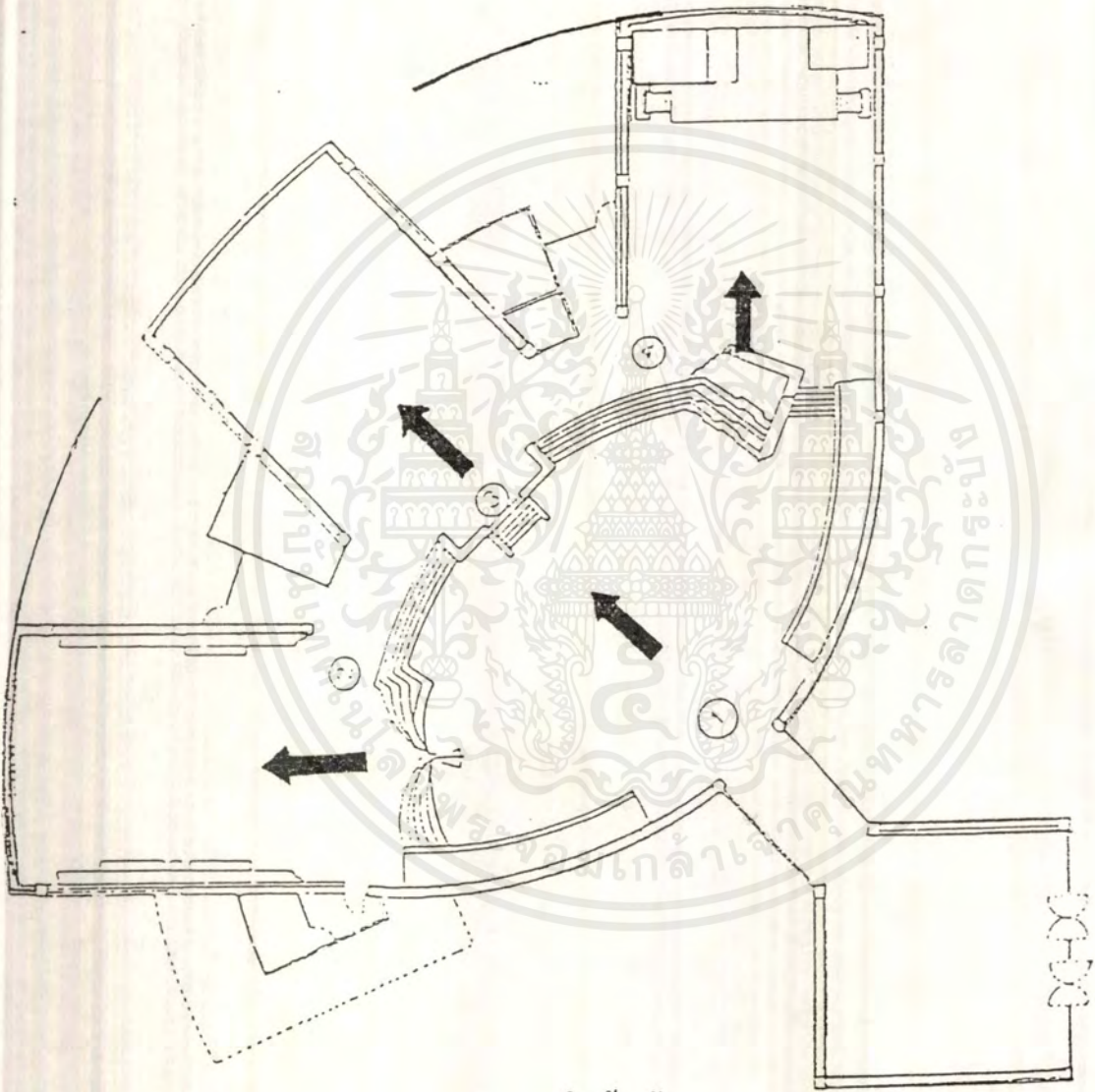
พิจารณาจาก PLAN ในส่วน EXHIBITION ของศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยาเมื่อมาจากโถงทางเข้า จะเข้าสู่ส่วนจัดแสดงในส่วนที่ 1 ก็คือส่วน พระนครศรีอยุธยาในฐานะราชธานี ซึ่งในส่วนนี้จะเปรียบเสมือนโถงใหญ่ ซึ่งเป็นตัวแจกไปยังส่วนจัดแสดงในส่วนที่ 2, 3 และ 4 ไปตามห้องต่าง ซึ่งทั้ง 3 ส่วนนี้จะถูกแบ่งแยกจากส่วนแรกโดยการยกระดับ

ระบบ CIRCULATION ภายในห้องจัดแสดง

ระบบ CIRCULATION ภายในห้องจัดแสดงจะใช้ระบบ CENTRALIZED SYSTEM OF ACCESS ซึ่งระบบนี้จะเน้นระบบที่บังคับทางเข้าและทางออกให้อยู่ทางเดียวกัน ระบบนี้มีข้อดีคือ จะสะดวกในการควบคุมดูแล และยังเป็นกำหนด CIRCULATION ให้เป็นระบบไม่ซับซ้อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยปกติแล้ว การจัด CIRCULATION ระบบนี้ จะแบ่งได้หลายแบบ แต่ในส่วนของศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา นี้ จะใช้แบบ FAN SHAPE คือ จะมีลักษณะเป็นทางเข้าตรงกลางจากผังรูปพัด ซึ่งการจัดแบบนี้ทำให้มีโอกาสมากในการเลือกชม แต่ผู้ชมต้องตัดสินใจการชมเร็ว และในทางจิตวิทยา ผู้ชมจะไม่ชอบนักเพราะรู้สึกว่าเป็นการบังคับเกินไป และจุดที่รวมจะเป็นจุดที่วุ่นวาย



ระบบ CIRCULATION ภายในห้องจัดแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต่อยอดอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



1

2

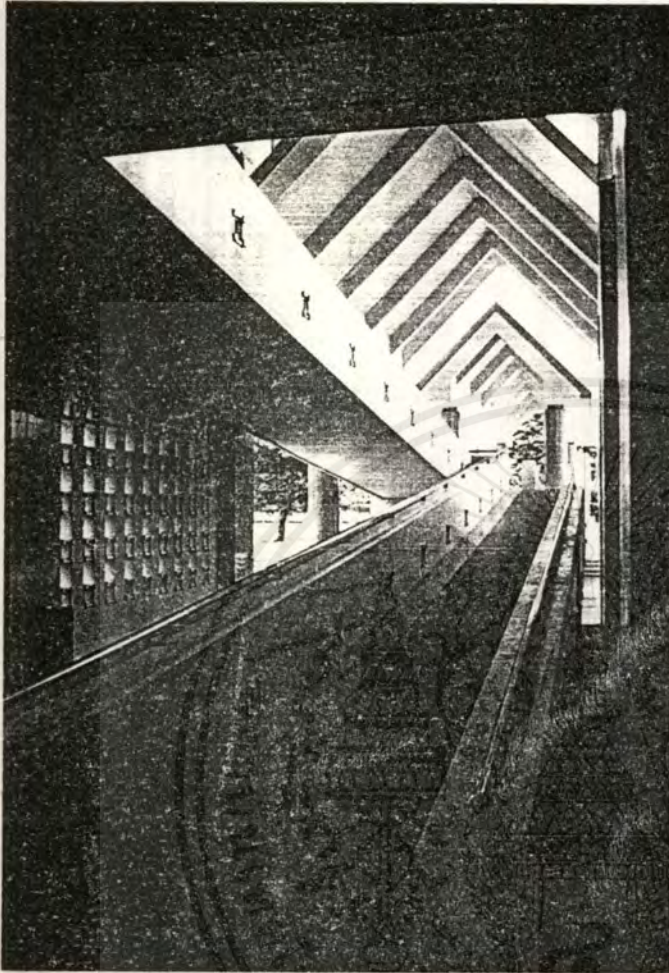
3



- 1) ด้านหลังของโครงการจะเห็นการใช้ไม้ที่เกี่ยวข้องกับบ้านทรงไทย
- 2) ร้านขายของที่ระลึก อยู่ชั้นล่าง บริเวณ HALL MAIN
- 3) ด้านข้างของตัวอาคารจะเห็นจิ้งสีฟ้าแทนหลังคาบ้านทรงไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

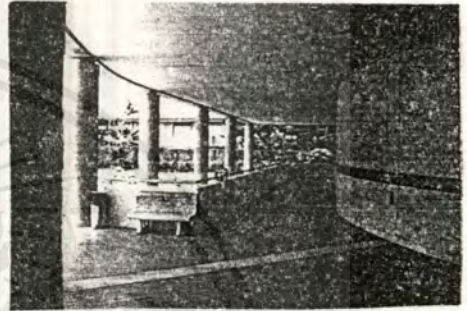
4



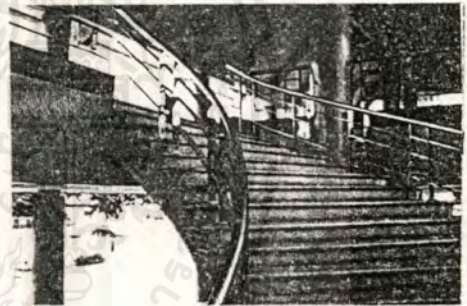
5



6



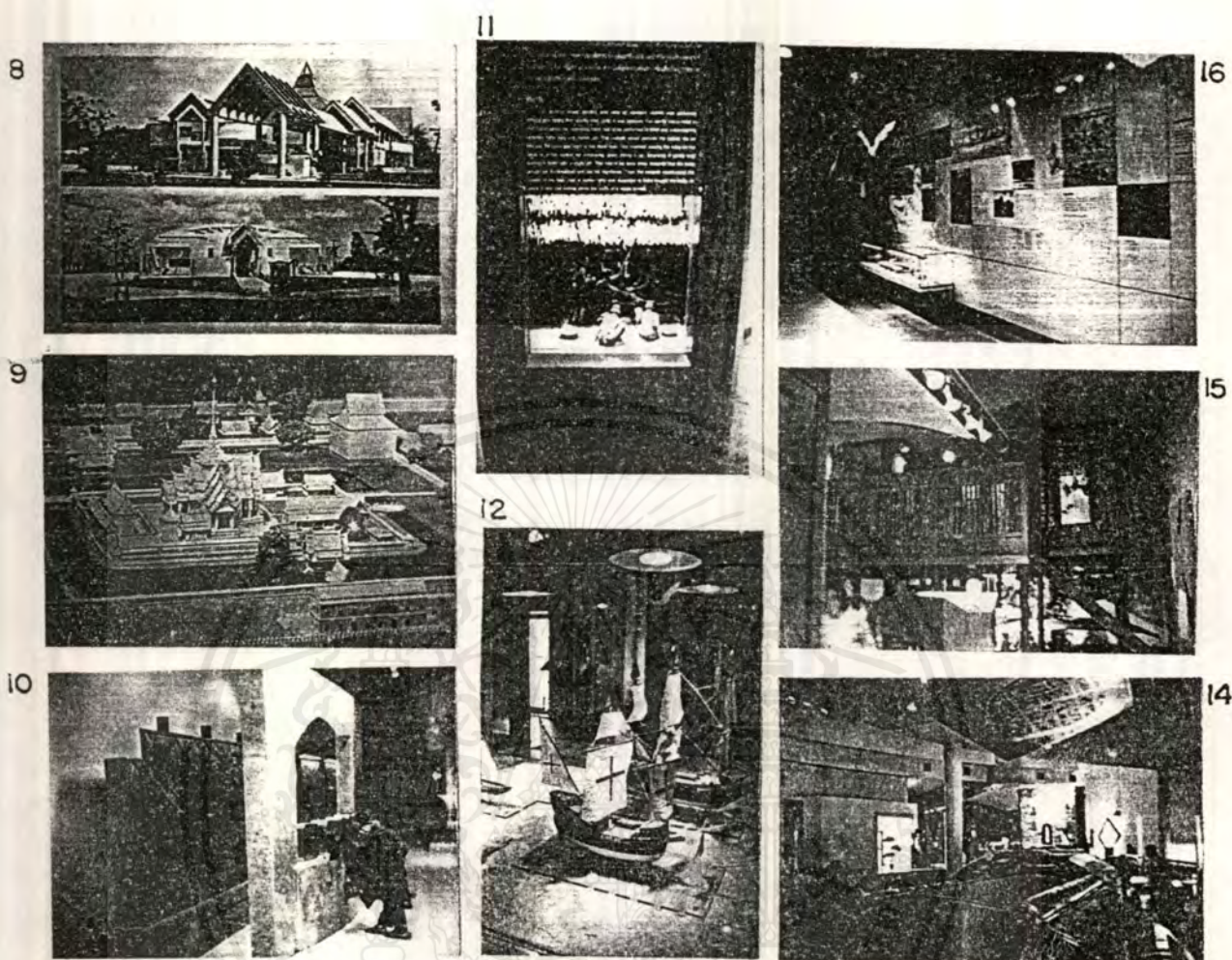
7



- 4) ทางขึ้นเป็นทางลาด (LAMP) สำหรับคนพิการ
- 5) ทางเข้าด้านหน้าของศูนย์โดยการเอาทรงจั่ว สามเหลี่ยมแทนหลังคา
- 6) บริเวณห้องธุรการ เชื่อมต่อกับลานแสดงกลางแจ้ง
- 7) บันไดขึ้นชั้น 2 ส่วนแสดงนิทรรศการถาวร ส่วนชั้นล่างเป็นนิทรรศการชั่วคราว

คราว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



8) ลักษณะอาคารทั้งสองประเภท ส่วนชั้นบนเป็นส่วนแสดงนิทรรศการอยุธยา ส่วนภาพล่างเป็นส่วนแสดงนิทรรศการของญี่ปุ่น - ไทย

9) การจำลอง (MODEL) วัดในสมัยอยุธยา

10) การ PRESENT ด้วย SLIDE TAPE เป็นลักษณะการกคคคที่ละภาพ

11) การจำลองด้วย MODEL ซึ่งแสดงถึงการใช้ชีวิตในอดีตด้วย

12) การจำลองด้วย (MODEL) แสดงถึงการค้าขายโดยทางเรือ ระหว่างอยุธยากับนานาชาติ

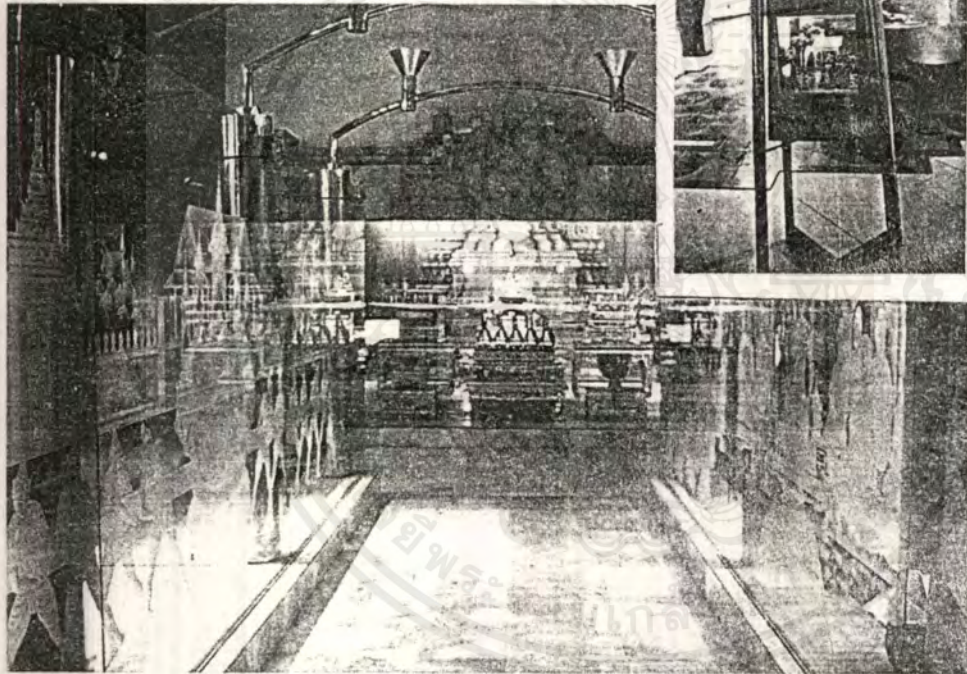
13) ซุ้มทางเข้า แสดงถึงสถาปัตยกรรมลวดลาย หน้าบ้าน ของชาวอยุธยา

14) ส่วนแสดงนิทรรศการ ส่วนที่ 1 แสดงหุ่นจำลองพระราชวังเดิม

15) แสดงการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ การจำลองเท่าของจริง 1: 1

16) การ PRESENT ด้วย SHELVE วัตถุของจริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

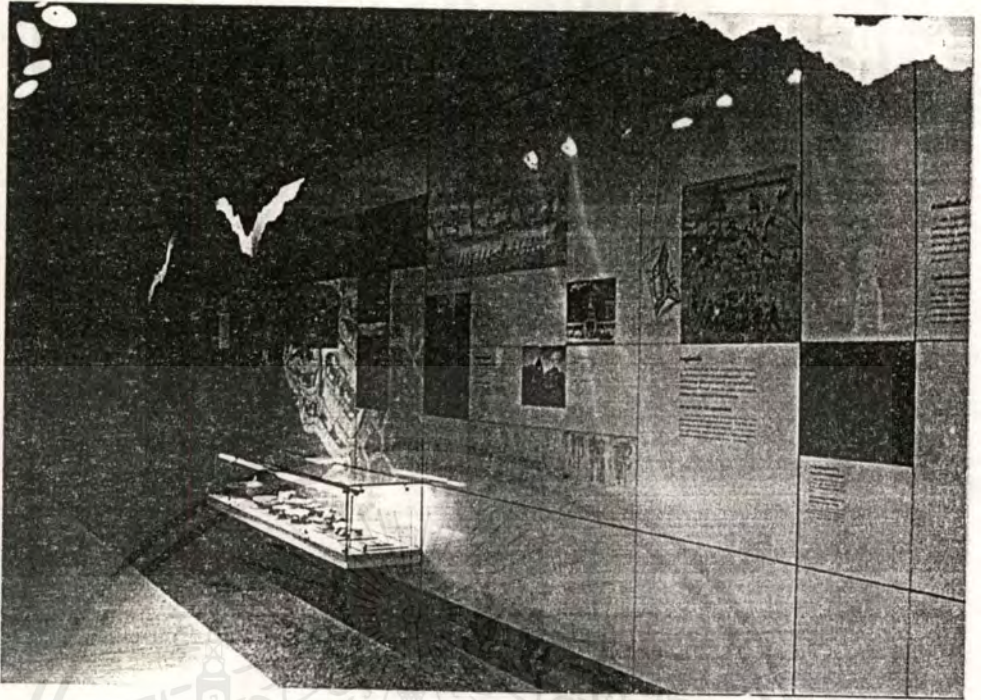


17) การจำลอง สภาพบ้านเรือนในสมัยอยุธยา แบบ DIORAMA

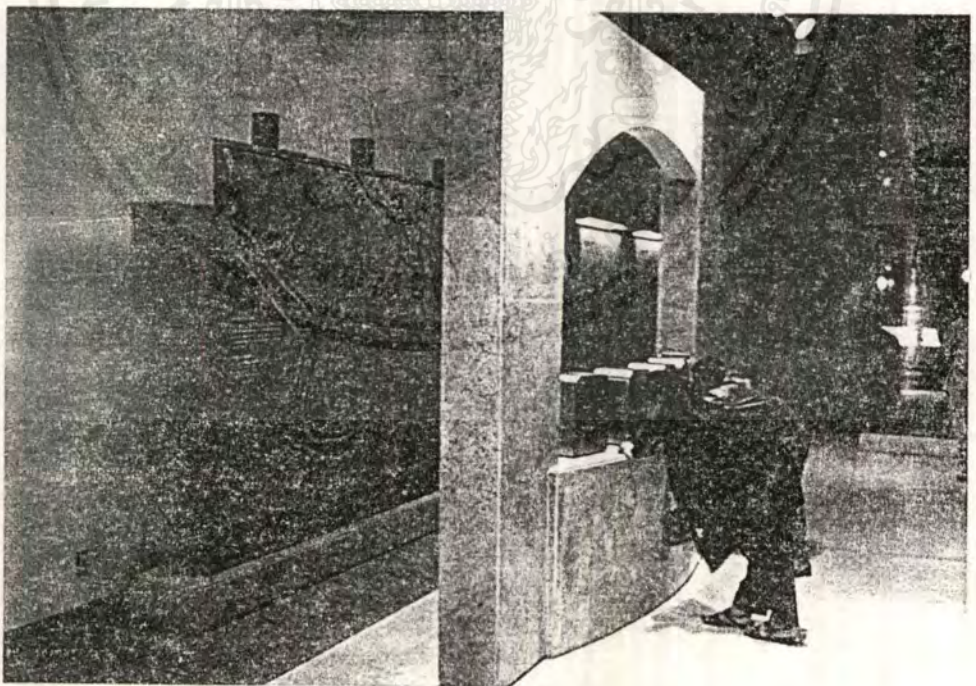
18) การจำลองใช้ชีวิต ประเพณี ในตู้ขนาดเต็ก (MODEL)

19) ส่วนแสดงพิธีอินทราภิเษกเป็นส่วนใหญ่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



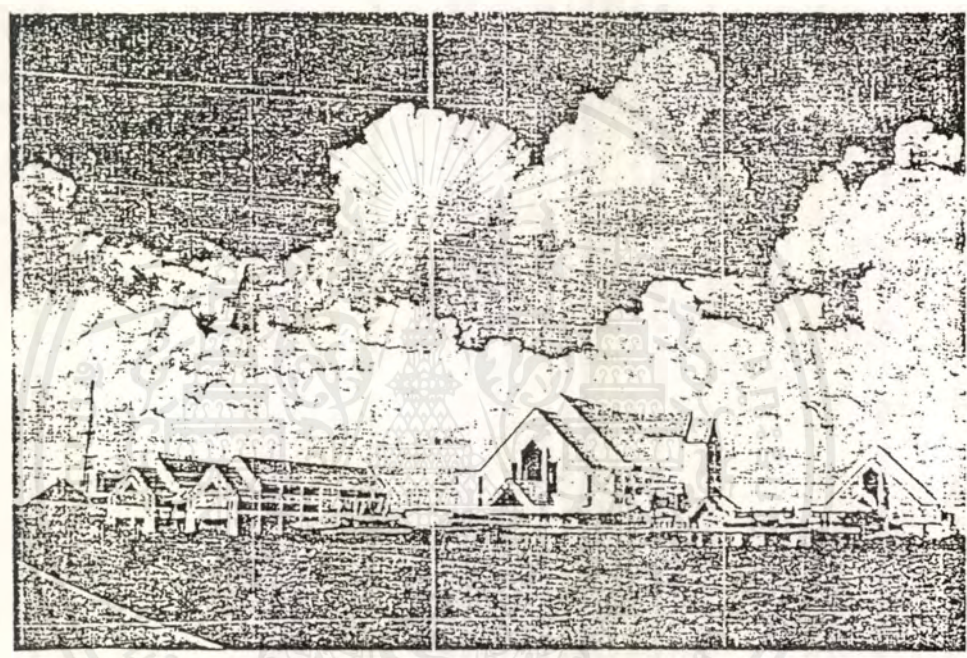
สำหรับแสดงวัตถุขนาดเล็ก เช่น เครื่องปั้นดินเผา (SHELVE) รวมไปถึงการใช้ BOARD



MAGIC VISION

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่แสดงเรื่องราวด้วยตัวแสดงที่มีของติดอยู่ที่กำแพงนั้นต้นตอถูกเอาไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 อาคารตัวอย่าง
ภาพอาคารศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติความเป็นมา

คณะรัฐมนตรีได้มีมติในคราวประชุม เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2526 ให้กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบดำเนินการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยขึ้น โดยรัฐบาลญี่ปุ่นเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในรูปของการให้เปล่าในด้าน การก่อสร้างอาคารและการจัดอุปกรณ์ คิดเป็นมูลค่าประมาณ 638 ล้านบาท รัฐบาลไทยรับผิดชอบในเรื่องการจัดเตรียมที่ดินสำหรับการก่อสร้าง จัดสาธารณูปโภค อีกทั้งงบประมาณ ในการดำเนินงานต่อไป ที่ดินในการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยแห่งนี้ ได้ใช้ที่ดินจำนวน ประมาณ 23 ไร่ ซึ่งบริษัทบุญมาอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ก่อสร้าง จำกัด อุทิศให้แก่ ทางราชการ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชทานนามหน่วยงานใหม่แห่งนี้ ว่า "ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย" และชื่อภาษาอังกฤษว่า "THAILAND CULTURAL CENTER"

อาคารสำคัญและกิจกรรมของศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

1. หอประชุมใหญ่ MAIN HALL

ประกอบด้วยห้องประชุมขนาด 2,000 ที่นั่ง จัดแบ่งเป็น 3 ระดับ มีเวทีขนาดใหญ่ พร้อมด้วยอุปกรณ์สำหรับจัดเวที จัดฉาก และเสียง อย่างครบครัน และทันสมัย ด้านหน้าของห้องประชุมมี โถงทางเข้า และบริเวณรับรองทั่วไป ห้องรับรองพิเศษ และชุดห้องที่ประทับมีห้องอาหารและส่วน บริการอื่น ๆ ตลอดจนห้องปฐมพยาบาล ส่วนห้องหลังเวทีมีห้องแต่งตัวและห้องพักของผู้แสดง ห้องควบคุมเสียง และห้องปฏิบัติการของลำโพงพร้อมอุปกรณ์ถ่ายทอดเสียง 4 ภาษา ในขณะเดียวกัน นอกจากนี้ยังมี อุปกรณ์เฉพาะกิจอื่น ๆ เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ทั้งขนาด 16 มม. และขนาด 35 มม. ระบบแสงสะท้อนเสียงซึ่งปรับแต่ให้เหมาะสมกับสภาพการใช้งาน ระบบป้องกันอัคคีภัยอัตโนมัติ ระบบควบคุมการจ่ายไฟฟ้าพลังงานและการปรับอากาศและระบบสื่อสารภายในด้วยโทรศัพท์นึ่งวงจรปิด และโทรศัพท์

หอประชุมใหญ่นี้จะสามารถเปิดบริการทางด้านการแสดงประเภทต่าง ๆ เช่น ละคร นาฏศิลป์ วิทยุทัศน์า คอนเสิร์ต และการแสดงดนตรีได้ประมาณปีละ 20-30 รายการ นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นสถานที่สำหรับจัดการประชุมทางวัฒนธรรมระดับชาติและระดับนานาชาติได้อีกด้วย

2. หอประชุมเล็ก SMALL HALL

เป็นอาคารเอนกประสงค์ ประกอบด้วยห้องประชุมขนาดความจุประมาณ 500 ที่นั่ง พร้อมด้วยห้องโถงและบริเวณรับรอง ภายในห้องประชุมมีอัฒจันทร์ที่นั่งซึ่งสามารถพับเก็บได้ มีเวทีประเภทที่ดัดแปลงรูปแบบได้หลายลักษณะ ส่วนบริการมีห้องสำหรับจัดเลี้ยงขนาดใหญ่ ห้องแต่งตัวนักแสดง ห้องควบคุมแสงและเสียง ห้องฉายภาพยนตร์ ฯลฯ อุปกรณ์ประจำหอประชุมเล็ก ประกอบด้วยระบบปรับแต่งปริมาตรของห้องและแสงสะท้อนเสียงซึ่งสามารถปรับแต่งให้สอดคล้องกับปริมาตรของห้องและการใช้สอย ระบบปรับอากาศ ระบบป้องกันอัคคีภัย และอุปกรณ์การแสดงครบชุด หอประชุมเล็กนี้สามารถให้บริการทางด้านการแสดงละคร นาฏศิลป์ วิทยุทัศน์าและการละเล่น ดนตรีไทย และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สากล ฉายภาพยนตร์ จัดการประชุมสัมมนา และการฝึกอบรมจัดนิทรรศการ ประกวด หรือการสาธิตทางศิลปะตลอดจนงานเลี้ยงรับรองได้ประมาณปีละ 150 รายการ

ด้านหลังของหอประชุมเล็กเป็นโรงละครกลางแจ้ง โรงละครนี้มีเวทีขนาดย่อม ๆ สำหรับการจัดแสดงกลางแจ้งประเภทต่าง ๆ การแสดงดนตรีร่วมสมัย การจัดแสดงการเล่นพื้นเมืองและอื่น ๆ ประมาณปีละ 20-30 รายการ และมีบริการให้ผู้แสดงใช้ห้องแต่งตัวและห้องพักผ่อนส่วนหนึ่งภายในห้องประชุมเล็ก

3. อาคารนิทรรศการและบริการทางการศึกษา SOCIAL EDUCATION & EXHIBITION BUILDING

ลักษณะเป็นอาคารแฝด 3 ชั้น ซึ่งได้รับการออกแบบให้เป็นสถานที่บริการทางด้านการศึกษา สาขาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ชุดห้องนิทรรศการ

ประกอบด้วยนิทรรศการถาวรแสดงเกียรติภูมิของประเทศไทย วิศวกรรมของชนชาติไทย และห้องจัดนิทรรศการหมุนเวียนกับไปตลอดทั้งปี นิทรรศการทั้งหลายเหล่านี้จะมีการฉายภาพนิ่ง ภาพแอนิเมชัน และฉายภาพยนตร์ประกอบนิทรรศการด้วย

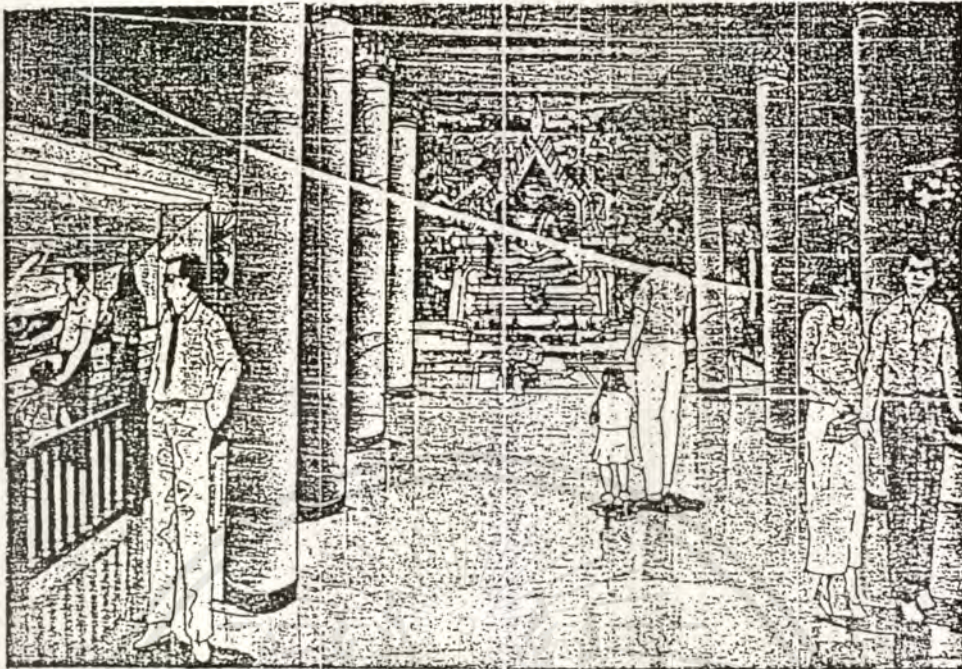
ชุดห้องบริการทางการศึกษา

ประกอบด้วยห้องบรรยาย ห้องประชุม ห้องโสตทัศนอุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา และศูนย์ส่งเสริมความคิดริเริ่มแก่เด็กและเยาวชน พร้อมด้วยอุปกรณ์สำหรับจัดบริการประเภทการบรรยาย สาธิต การฝึกอบรม การสัมมนาวิชาการ ฯลฯ สำนักงานบริหาร ศูนย์สารนิเทศ ศูนย์ประชาสัมพันธ์ และศูนย์รักษาความปลอดภัย เป็นต้น

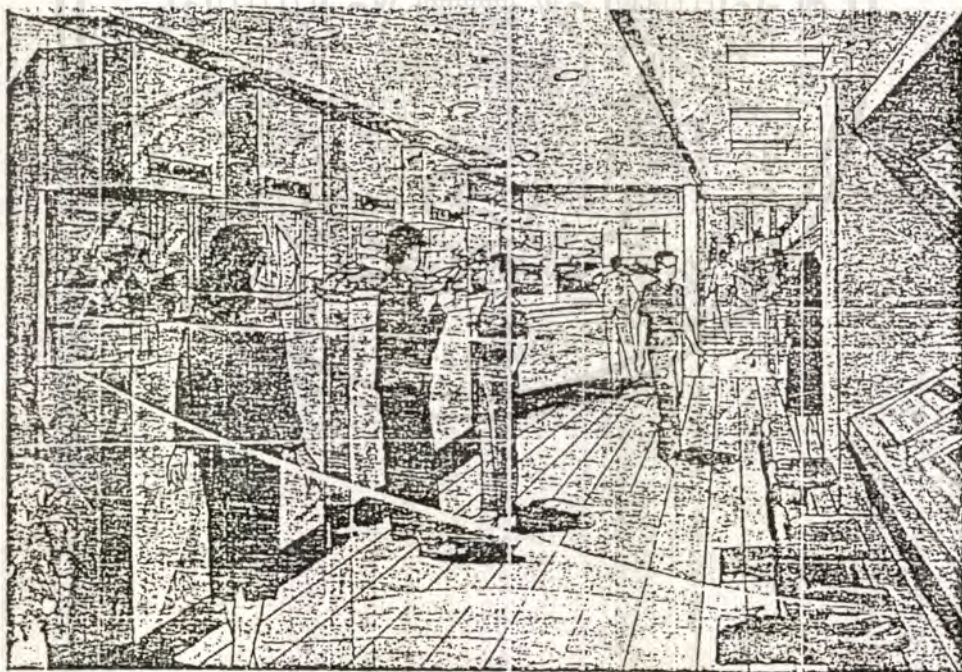
ห้องสมุดวัฒนธรรม

เป็นห้องสมุดที่เน้นข่าวสารและความรู้ทางด้านวัฒนธรรมโดยเฉพาะ เปิดบริการตลอดทั้งปี ให้ประชาชนอ่านหนังสือ วารสาร และนิตยสารทางศิลปวัฒนธรรมมีบริการหนังสือพิมพ์และข่าวสารรายวัน มีบริการเทปบันทึกเสียงละคร กวีนิพนธ์และดนตรี และมีเทปโทรทัศน์ทั้งทางสารคดีและบันเทิง ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

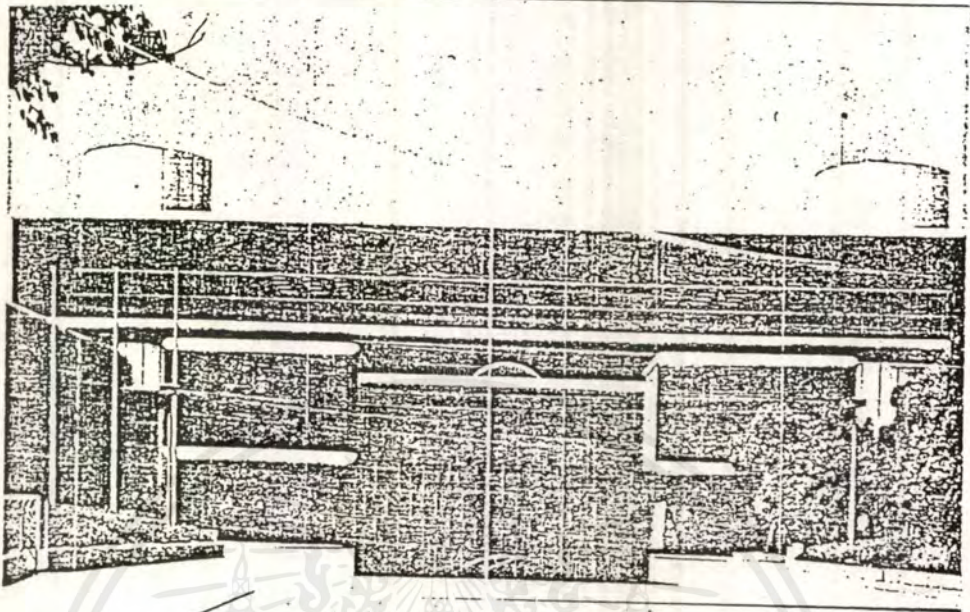


ลักษณะการจัดแสดงเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ในศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย



การจัดแสดงนิทรรศการภายในศูนย์วัฒนธรรม เกี่ยวกับวิวัฒนาการของชนชาติไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



2.7.2 อาคารตัวอย่างนอกประเทศ

The National Ethnological Museum Suita, Osaka Urban Prefecture, Japan

Architects : Kisho Kurokawa, Architects and Associates

Structure Engineers: Gergo Matsui and ORS

Mechanical Engineers : Inuzuka Engineering Consultants

Site Area : 41,000 m²

Building Area : 10,210 m²

Total Floor Area : 28,778 m²

Structure : Reinforced concrete (first floor)

Steel frame and reinforced concrete (Second to fourth floor)

4 stories and 3-story penthouse

General Contranotor : Takeuaka Komuten co.,Ltd.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติวิฑูยานี้ เป็นส่วนหนึ่งของสถาบันทางวัฒนธรรมที่จัดตั้งขึ้นในบริเวณสถานที่เดิมที่ซึ่งเคยจัดงานนิทรรศการแสดงสินค้านานาชาติ (เอกซ์โป) ตามแผนการพัฒนาการใช้ที่ดิน

ที่ตั้งของอาคารพิพิธภัณฑ์นี้ครอบคลุมพื้นที่ 41,000 ตร.ม. ซึ่งได้พื้นที่ว่างขนาดกว้าง 50 เมตร ใต้ทางด้านตะวันตกเพื่อการขยายตัวในอนาคต ตัวอาคารทำเป็นกล่องสี่เหลี่ยม ตรงกลางกลางเป็นคอร์คและยื่นออกมาจากเสา มีการเน้นเส้นนอนที่ขอบผนังด้วยแถบอลูมิเนียม เพื่อให้ตัดกับเส้นนอนสีเขียวของภูมิประเทศที่เป็นเนินเขา

ลักษณะผิวของอาคารทำเป็นวงแหวนสี่เหลี่ยมจัตุรัส ตรงกลางเว้นไว้เป็นคอร์คขนาด 40 ม. x 40 ม. มีอาคารสำหรับจัดแสดงในลักษณะเดียวกัน แต่มีคอร์คขนาด 20 x 20 ม. ผังอาคารโดยทั่วไปใช้พิคค 7.5 ม. ส่วนยื่นของผนังเป็น 1.25 ม. ที่มุมทั้งสี่ของอาคารมีแกนสัจจรหลักรูปทรงกระบอกขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 5 ม. ซึ่งใช้เป็นทางติดต่อระหว่างคลังวัสดุ ส่วนจัดแสดง และส่วนคั่นคว่ำ

จากโถงทางเข้ากลางที่อยู่ใต้ห้องสัมนมาจะมีบันไดนำไปสู่ส่วนจัดแสดงซึ่งเมื่อผู้ชมชมนิทรรศการตามเส้นทางที่จัดไว้จนจบแล้วก็จะวนมายังที่เดิม แล้วลงบันไดมาสู่โถงกลางเหมือนตอนขาเข้าบริเวณรอบโถงกลางในชั้นที่ 2 เป็นส่วนที่จัดไว้สำหรับแนะนำการเข้าชม พร้อมทั้งส่วนบริการทางโสตฯ ชั้นที่ 3 จะเป็นส่วนบริการข่าวสารการศึกษา ชั้นที่ 4 จะเป็นส่วนคั่นคว่ำวิจัยของเจ้าหน้าที่

ระบบโครงสร้าง

แบ่งเป็นสองส่วนคือ อาคารตรงกลางเป็นอาคาร สี่ชั้น ล้อมรอบด้วยอาคารสองชั้นสี่หลังที่เป็นพื้นที่จัดแสดงและสำนักงาน โครงสร้างของอาคารสี่ชั้นแยกจากโครงสร้างของอาคาร สองชั้นเพราะมีการรับน้ำหนักต่างกัน หน้าตัดของเสาและคานามีขนาดค่อนข้างใหญ่เพื่อเพิ่มความแข็งแรงให้กับโครงสร้าง โครงสร้างทั้งสิ้นของอาคารอาจกล่าวได้ว่าเป็นโครงสร้างผสมแบบโครงสร้างคอนกรีตอัดแรงกับผนังรับน้ำหนัก

ตัวอาคารสี่ชั้นตรงกลางเป็นโครงสร้างแบบ โครงสร้างเหล็กและ โครงสร้างแข็งคอนกรีตอัดแรงผสมกันผนังรับน้ำหนัก เพราะชั้นสองและชั้นสามต้องรับน้ำหนักของชั้นที่สี่ซึ่งเป็นห้องวิจัยคั่นคว่ำมีการแบ่งผนังชอยเป็นห้องต่างๆ มากมาย ส่วนโครงสร้างอาคารจัดแสดงนั้นเป็นโครงสร้างแบบ โครงสร้างเหล็กกับโครงสร้าง

ระบบปรับอากาศและไฟฟ้า

ตัวอาคารใช้ระบบปรับอากาศแบบ AIR TERMAL SOURCE HEAT PUMP ซึ่งติดตั้งในชั้นพื้นดิน มีอุปกรณ์ควบคุมอุณหภูมิและความชื้นโดยอัตโนมัติตลอด 24 ชั่วโมง การกระจายลมในอาคารใช้แบบท่อส่งลม โดยกำหนดให้อุณหภูมิมีการเปลี่ยนแปลงไม่เกิน +/- 1 องศาเซลเซียส และความชื้นไม่เกิน +/- 3%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระบบปรับอากาศและสุขาภิบาลใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น 400 โวลต์ โดยแปลงมาจากสายเมนใหญ่ที่มีกำลังส่ง 22 KV. ส่วนระบบไฟฟ้าในตัวอาคารใช้ไฟฟ้า 220 โวลต์

ในส่วนจัดแสดงเดินสายไฟซ่อนไว้ในเพดาน และมีการเตรียมการเผื่อไว้ทุก ๆ ช่องพิกัด เพื่อการเปลี่ยนแปลงการจัดนิทรรศการ

การจัดส่วนนิทรรศการ

ในการจัดแสดงนิทรรศการนี้ ได้พยายามที่จะหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการจัดแสดง รวมไปถึงการที่จะทำให้เกิดความกลมกลืนกับลักษณะทางสถาปัตยกรรมของอาคารด้วย จนได้หลักเกณฑ์ในการจัดดังนี้

1. จัดแสดงวัตถุทางชาติพันธุ์จากทั่วโลก โดยเน้นที่จะแสดงถึงความสัมพันธ์ตามธรรมชาติของมนุษย์กับวัตถุ
2. จัดให้มีที่เปิดกว้างมากที่สุดที่จะทำให้ผู้ชม ได้ชมนิทรรศการในเวลาเดียวกันก็ให้ผู้ชมได้สัมผัสกับการแสดงอย่างใกล้ชิด
3. ระบบการจัดแสดงควรมีการยืดหยุ่นเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่จะมีขึ้นในอนาคตซึ่งจะสามารถเพิ่มหรือลดการจัดแสดงได้
4. เรียบเรียงเรื่องราวต่าง ๆ ก่อนการจัดแสดงเพื่อให้ทุกส่วนของนิทรรศการมีความสัมพันธ์กลมกลืนกัน

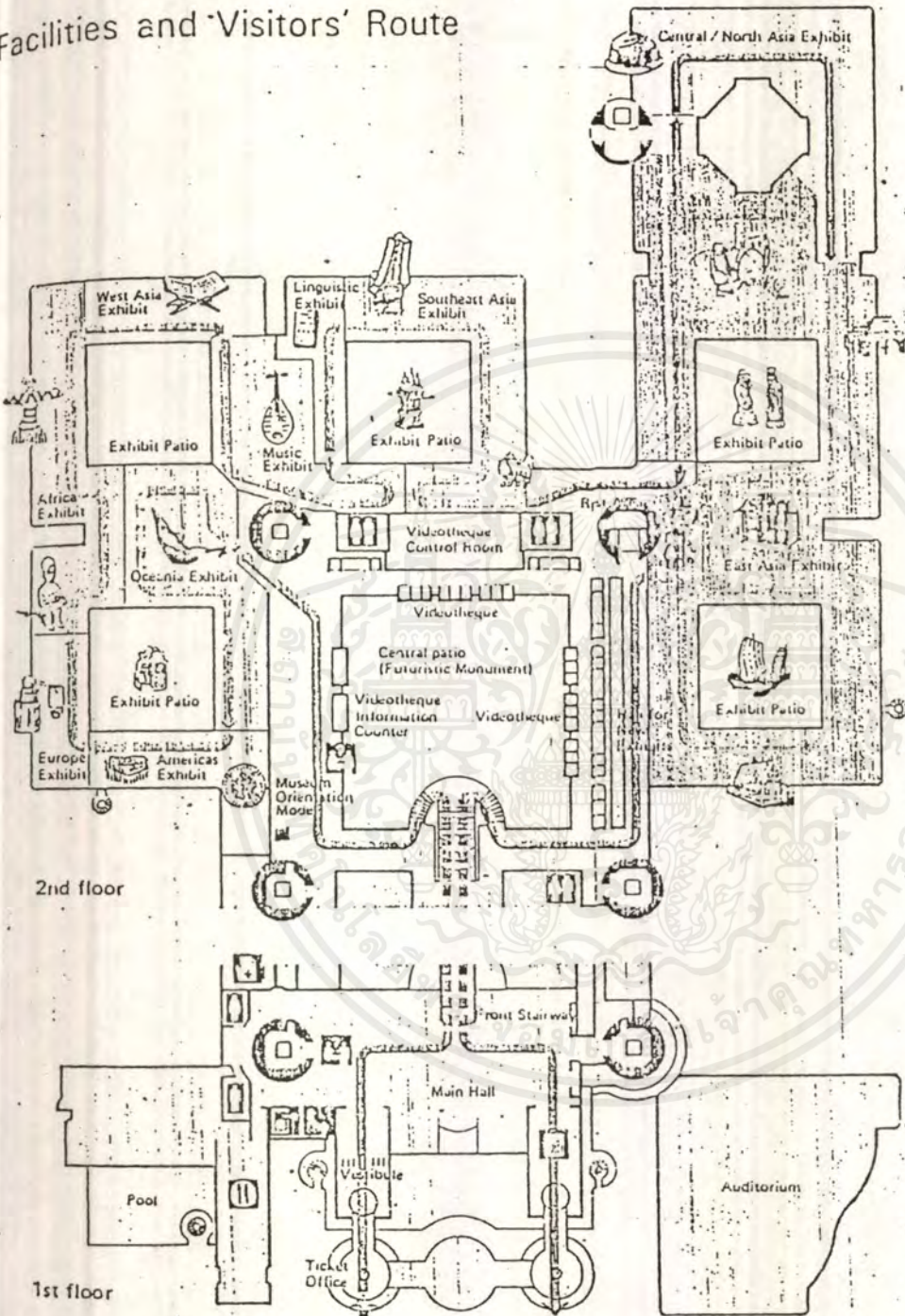
การจัดแสดงแบ่งออกเป็น 5 ส่วน เริ่มจากเอเชียเนีย แล้วไปจบที่ชาติพันธุ์ญี่ปุ่นในแต่ละส่วนใหญ่ ๆ จะแบ่งออกเป็นส่วนย่อย ๆ อีก ซึ่งผู้ชมสามารถที่จะเลือกชมได้อย่างอิสระ โดยไม่ต้องเดินชมไปตามทิศทางที่กำหนด อาจเลือกดูส่วนนี้แล้วข้ามส่วนอื่น ๆ ไปดูส่วนที่สนใจอีกแห่งหนึ่งก็ได้ โดยได้จัดทางเดินขนานกับคอร์ดกลาง ซึ่งแสดงโดยแนวเสาของโครงสร้างและเสาไม้ที่จะเป็นตัวแสดงให้ผู้ชมรู้ถึงตำแหน่งทิศทาง และระยะทางที่ต้องเดิน

นิทรรศการแต่ละเรื่องจะจัดบนพิกัดขนาด 1,250 มม. ซึ่งต่อกันในหลาย ๆ ลักษณะ เช่น 45 องศา 90 องศา นิทรรศการแต่ละส่วนไม่เพียงแต่จะกลมกลืนกับสถาปัตยกรรมเท่านั้น แต่พยายามที่จะทำให้อุณหภูมิที่ดึงดูดและสง่างาม

ความยืดหยุ่นในการจัดแสดงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของระบบการจัดแสดง เพราะวัตถุที่นำมาจัดแสดงนั้นมีหลายสิ่งหลายอย่างมากมาย ควรเลือกเอาวัตถุที่เป็นสามัญมาจัดแสดงก่อน มีการใช้อุปกรณ์ช่วยในการจัดแสดงเพื่อผลในการจัดแสดงอันได้แก่รูปภาพ แผนภูมิ แท่นฐาน ผู้แสดง และอุปกรณ์ทางโสตฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Facilities and 'Visitors' Route



Explanation of Symbols

-  Information Counter (1st and second floors)
-  Coin Lockers (next to Main Hall)
-  No Smoking (please limit smoking to lounge area.)
-  Animals and dangerous objects may not be brought into the museum.
-  Umbrellas may not be brought into the museum. Please leave them in the umbrella stand.
-  First Aid (in case of sudden illness or accident, please inquire at Information Counter.)
-  Rest Rooms (all floors)
-  Public Telephones (1st Floor)
-  Restaurant (south side of Main Hall)
-  Museum Shop (north side of Main Hall)
-  The use of strobes, speed lights and flash-bulbs is permitted. Please do not use tripods. Photography for commercial purposes requires special permission. Inquire at information counter.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานที่ออกให้ฟรีเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถาปัตยกรรม

3.1 การศึกษาบทบาทและหน้าที่ของโครงการ

จุดเริ่มต้นของพิพิธภัณฑ์ก็คือการสะสมสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งผู้สะสมแต่ละคนชอบและเชื่อว่ามีคุณค่าควรแก่การเก็บรักษาไว้ จากหลักฐานที่มีอยู่พบว่า กิจการพิพิธภัณฑ์เริ่มมีขึ้นในราวพุทธศตวรรษที่ 19 ที่ประเทศอิตาลี เนื่องจากศิลปกรรมยุคฟื้นฟูได้ปฏิรูปขึ้นในประเทศนี้ เกิดการศึกษาค้นคว้า และรวบรวมศิลปวัตถุและโบราณวัตถุที่มีค่าเจตนา रखันได้สืบทอดกันมาเรื่อย ๆ และวิวัฒนาการขึ้นเป็นลำดับ ผนวกกับความเจริญก้าวหน้าทางด้านการศึกษามีมากขึ้นเรื่อย ๆ ความสนใจที่จะใฝ่หาความรู้จากสิ่งต่าง ๆ ก็สูงขึ้น เรื่องของการสะสมจึงกลายเป็นเรื่องพิพิธภัณฑ์ไป โดยมุ่งที่จะให้เป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการทั้งทางตรงและทางอ้อม

สำหรับกิจการพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทยนั้น เกิดขึ้นในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องจากได้มีการฟื้นฟู ศึกษาค้นคว้าทางประวัติศาสตร์ และ โบราณคดีในชาติขึ้นเป็นครั้งแรก แต่ก็เป็นที่ลักษณะพิพิธภัณฑ์ส่วนพระองค์ ซึ่งไม่ได้เปิดให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าชมแต่ประการใด

ครั้งต่อมา ในวันที่ 19 กันยายน 2517 ทรงโปรดให้รวบรวมวัตถุทางวิทยาศาสตร์ เครื่องจักรกลและศิลปกรรมขึ้น ณ หอทองคอกเคียบ (ศาลาหทัยสมาคม) และเปิดให้ประชาชนชมเป็นครั้งแรก นับเป็นพิพิธภัณฑ์สถานสำหรับประชาชนแห่งแรกของประเทศไทย

พิพิธภัณฑ์สถานในครั้งแรกนั้น เข้าใจว่าอยู่ในความดูแลของกรมช่างมหาดเล็กรักษาพระองค์ การพัฒนางานทางด้านนี้ได้เจริญขึ้นเป็นลำดับ อีกทั้งขอบเขตของงานและหน้าที่ความรับผิดชอบมีมากขึ้น ดังนั้นในปี 2475 รัฐบาลจึงประกาศจัดตั้งกรมศิลปากรขึ้น โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ มารวมกัน เช่น กองโบราณคดี กองหอสมุด กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ซึ่งงานด้านพิพิธภัณฑ์นี้สังกัดอยู่กับกองโบราณคดี

ครั้งต่อมาเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2517 คณะที่ปรึกษาฯ นายกรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่ากองโบราณคดีเดิมซึ่งมีงานหลักอยู่ 2 อย่างคือ งานด้านสำรวจ จุดค้นและขุดแต่ง บูรณะโบราณสถาน กับงานพิพิธภัณฑ์ งานทั้งสองอย่างนี้ได้ขยายขอบเขตงานออกไปอย่างกว้างขวาง มีวิธีการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ประกอบกับคุณภาพและปริมาณงานทั้งสองอย่างมีมากพอที่จะแยกออกเป็น 2 กองได้ จึงประกาศให้ตั้งงานพิพิธภัณฑ์สถานอีกกองหนึ่ง

การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถานในปัจจุบัน มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดเก็บรวบรวม และรักษาวัตถุสิ่งของในรูปของการจัดแสดงเพื่อการศึกษาให้เกิดความรู้ ความก้าวหน้าในวิทยาการและเผยแพร่วิทยาการนั้น ๆ เพื่อสภาพชีวิตและสังคมที่ดีขึ้น เป็นสถาบันการศึกษาที่จัดขึ้นสำหรับคนทั่วไปไม่เฉพาะเจาะจงว่าเป็นใคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิพิธภัณฑ์สถาน ถูกจัดตั้งเพื่อการรวบรวมวัตถุประเภทต่าง ๆ เช่น วัตถุทางธรรมชาติวิทยา วัตถุทางวิทยาศาสตร์ วัตถุทางศิลปกรรม วัตถุทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี วัตถุทางประเพณีและชีวิตความเป็นอยู่ ฯลฯ จัดตั้งแสดงในอาคารต่าง ๆ ขึ้น โดยเขียนคำบรรยายอย่างสั้น ๆ และง่าย ๆ สำหรับให้ประชาชนเข้าชม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ตามสาขาวิชานั้น ๆ

ในประเทศไทยโดยทั่วไปเข้าใจกันว่าพิพิธภัณฑ์สถาน คืออาคารที่จัดแสดงและรวบรวมของเก่าแก่โบราณ โบราณ เช่น พระพุทธรูป ถ้วยโออิชาม ไม้กลายเป็นหิน สิ่งสารพัด ฯลฯ รวมทั้งวัตถุรูปร่างประหลาดต่าง ๆ โดยรวมความหมายถึงหอศิลปะ อนุสรณ์สถานทางประวัติศาสตร์ สวนสัตว์ สวนพฤกษชาติ วนอุทยาน สถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำและสถานที่อื่น ๆ ที่จัดแสดงสิ่งมีชีวิต

ศูนย์ประวัติศาสตร์แห่งนี้ ต้องการให้เป็นสถานที่แสดงเรื่องราวประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุโขทัย ที่ได้มีการฟื้นฟูรวบรวมศึกษาค้นคว้าทางประวัติศาสตร์และแสดงข้อมูลที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประกอบ ในลักษณะที่ได้มาตรฐาน เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์เป็นหลักแหล่งที่สมบูรณ์นั้นคือความมุ่งหมายของโครงการวิทยานิพนธ์นี้

หน้าที่ของพิพิธภัณฑ์สถาน

1. การรวบรวมวัตถุ

การรวบรวมเป็นหน้าที่ประการหนึ่งในพิพิธภัณฑ์สถาน การรวบรวมเรื่องราวต่าง ๆ สามารถให้ความรู้อย่างกว้างขวางแก่ผู้ที่เข้ามาชม การเก็บรวบรวมสิ่งของนี้ได้เป็นอุปนิสัยของมนุษย์มาแต่ดั้งเดิม เช่น การเก็บรักษาปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต คือ อาหาร เสื้อผ้า อาวุธ เพื่อใช้ในอนาคต แต่ในสมัยต่อมาพวกเชื้อสายของชนชั้นสูง พวกนักรบ พวกพ่อค้าที่มั่งคั่งได้ดำเนินการเก็บรวบรวมวัตถุได้เป็นสมบัติส่วนตัว เช่น อาวุธ เกราะ ไม้เท้า ฟันงาช้าง ทอง เพชรนิลจินดา เพื่อชื่อเสียงและเกียรติยศของตนเองเพิ่มมากขึ้น

การรวบรวมสิ่งของเหล่านี้อยู่กับเวลา สถานที่และการเก็บรักษา ซึ่งบางครั้งการรวบรวมวัตถุเป็นภาระที่หนักของผู้ดำเนินงานอยู่มาก แต่จากการที่วางตนให้เป็นคนมีใจกว้างขวาง ในที่สุดได้เปิดห้องแสดงสิ่งของที่ทำไว้ ให้ประชาชนชม ศึกษาหาความรู้ การจัดแสดงสิ่งของที่รวบรวมจึงเกิดแพร่หลายขึ้น จนกลายเป็นพิพิธภัณฑ์สถานในปัจจุบัน

2. การจำแนกประเภทวัตถุ

การจำแนกประเภทวัตถุให้ถูกต้องและแน่นอน และเมื่อคณะผู้บริหารพิพิธภัณฑ์สถานมีความสงสัยเกี่ยวกับตัวอย่างชิ้นหนึ่งชิ้นใดแล้วก็จำเป็นต้องส่งวัตถุชิ้นนั้นไปที่สถาบันอื่น ๆ ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับวัตถุนั้นได้ศึกษาโดยเฉพาะตัวอย่างของแต่ละชิ้นที่ได้รับนั้น ต้องทำบันทึกลงไปในปีชงและเลขที่ในบัตรจำนวนวัตถุและเลขที่เดียวกันนั้นลงบนตัวอย่างวัตถุจนถึงสถานที่ เวลา และได้มาอย่างไร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อคณะผู้บริหารพิพิธภัณฑ์สถานได้จำแนกประเภทวัตถุที่เข้ามาในพิพิธภัณฑ์สถานแล้ว ควรมีห้องสมุดเก็บเอกสารอ้างอิงที่มีมาตรฐานงานเกี่ยวข้องกับวัตถุซึ่งเก็บรวบรวมไว้สำหรับพิพิธภัณฑ์สถานขนาดใหญ่

3. การทำบันทึกหลักฐาน (RECORDING)

เมื่อกล่าวถึงการจำแนกประเภทวัตถุแล้วก็จะต้องกล่าวถึงการบันทึก ไม่ใช่เพียงแค่จัดรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักฐานวัตถุที่รวบรวมไว้ แล้วจดลงในป้ายหรือสลากใส่ลงบนบัตรวัตถุผู้ใส่วัตถุได้หมด จำเป็นจะต้องบันทึกหลักฐานไว้ในทะเบียนใหญ่ ซึ่งจะแสดงถึงสิ่งที่รวบรวมมานั้นทั้งหมดตามลำดับวันเดือนปี หรือบันทึกลงในเล่มสมุดเป็นชุด ๆ เช่นเดียวกับเรื่องราวที่ได้ลงทะเบียนไว้ และลงตามลำดับวันเดือนปี เช่นเดียวกันและจะได้รับความสะดวกเมื่อมีสารบัญที่บันทึกตัวอย่างแต่ละชิ้นลงบัตรซึ่งมีเรื่องราวต่าง ๆ ของวัตถุในบัตรนั้น

4. การสงวนรักษา (PRESERVATION)

การเก็บรักษาตัวอย่างวัตถุต่าง ๆ ไม่เป็นเพียงความรับผิดชอบของภัณฑารักษ์ของพิพิธภัณฑ์สถานเท่านั้น ยังเป็นความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ด้วยการเก็บรักษาอาจหมายถึงการป้องกันวัตถุต่าง ๆ ต่อการทำลายทางฟิสิกส์ หรือการเสื่อมทางเคมีหรือการคุกคามโดยพวกอินทรีย์สาร เช่น เห็ดรา หรือการรบกวนจากพวกแมลง การทำลายเหล่านี้ย่อมจะแตกต่างกันไปตามธรรมชาติและองค์ประกอบของวัตถุต่าง ๆ และสภาพของภูมิอากาศในท้องถิ่นนั้น ๆ

5. การจัดแสดง (EXHIBITION)

การจัดแสดงเป็นสิ่งสำคัญของภัณฑารักษ์ ภัณฑารักษ์ต้องรู้จักวัตถุต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจและสนใจเรื่องนั้น ๆ การจัดแสดงต้องอยู่ในระเบียบและสามารถสร้างความสนใจของผู้ชมและคิดเปรียบเทียบกันระหว่างสิ่งใกล้เคียงและสร้างความนึกคิดของทั้งกลุ่ม การจัดนั้นต้องทำให้สะดวกตาของผู้ชมและผู้ผ่านไปมา และก่อให้เกิดความสนใจที่จะเข้ามาพิจารณาอย่างใกล้ชิด ๆ จุดมุ่งหมายของการจัดแสดงต้องใช้เทคนิคในการจัดห้องแสดง การใช้สีทางศิลปะประกอบสามารถดึงดูดความสนใจผู้เข้าชมได้ในพิพิธภัณฑ์สถานเก่า ๆ แบบของสถาปัตยกรรมถือว่าเป็นเป้าหมายของผู้ชมเป็นสิ่งแรก ส่วนการจัดแสดงและอุปกรณ์การจัดแสดงเป็นสิ่งทีรองลงมา ในปัจจุบันของที่จัดแสดงต้องจัดให้เข้ากันสถานที่ห้องที่แสดง ตู้ มีแสงสว่างและการระบายอากาศเพียงพอ แสงสว่างจะไม่มีมากมายอันจะเป็นผลเสียต่อวัตถุที่แสดงหรือสายตาของผู้ชม

6. การศึกษา (EDUCATION)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิพิธภัณฑ์สถานย่อมต้องขอมตองหน้าทีต่อสารธารณชน ด้วยความตั้งใจหรือความมุ่งหมายทีจะให้ความจริง ความคิดใหม่ ๆ ต่อผู้ที่เข้าชมสิ่งทีถักฉารักษ์ต้องทำ คือ การเร้าความรู้สึกของผู้ชมให้เกิดความอชากรู้ยอกเห็นสิ่งทีจัดแสดง และความอชากรู้ยอกเห็นนี้จะทำให้ได้รับคำตอบเป็นทีน่าฟังพอใจ ความอชากรู้ยอกเห็นไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะตัวอย่างจั้นเดียวตรงหน้าผู้ชม แต่ควรจะมากกว่านั้น เพราะว่าของทีจัดแสดงนั้นจัดอยู่ร่วมกัน มีปัยศคักวักดูไว้ซึ่งเป็นการตอบคำถามของผู้ชมทีหวังจะรู้

ชนิดของพิพิธภัณฑ์สถาน

สภาพการพิพิธภัณฑ์ระหว่างชาติ จำแนกชนิดของพิพิธภัณฑ์สถานออกเป็นสาขาต่าง ๆ ตามหัวข้อแห่งการอภิปรายของนักการพิพิธภัณฑ์สถานต่าง ๆ ทั่วโลก เป็นสาขาคังนี้

1. พิพิธภัณฑ์สถานทางศิลปะ (MUSEUM OF ARTS)

เป็นพิพิธภัณฑ์สถานทีได้รับความนิยมมากทีสุดแบบหนึ่ง เป็นสถานันทีเก็บรวบรวมงานทีจะแยกออกไปเป็นพิเศษ ซึ่งงานศิลปะเหล่านี้มีค่าควรแก่การจดจำไว้ การเก็บรวบรวมจะเป็นเหตุผลคังเคิมเพื่อรักษาไว้ซึ่งศิลปะ ถึงแม้ว่าเหตุผลข้อนี้จะไม่คังคังหมายความถึงคุณค่าทางหลักเกณฑ์ทางศิลปะ แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้ชื่นชมกับสุนทรียะของศิลปะและศึกษาวิวัฒนาการด้านศิลปะหรือประวัติศาสตร์ศิลปะด้วย

2. พิพิธภัณฑ์สถานศิลปะร่วมสมัย (GALLERY OF CONTEMPORARY ARTS)

ครอบคคลุมงานในวิชาการแขนงต่าง ๆ คือ

(1) ศิลปะประยุกต์ ซึ่งนำเข้ามาสู่ความเจริญทางอุตสาหกรรมด้วยการใช้รูปภาพ ฟิล์ม โทรทัศน์ และการโฆษณาทั้งทางทีเป็นคำอธิบายและภาพประกอบ

(2) สถาปัตยกรรมระดับเดียวกันและแปลนของเมืองซึ่งใช้โดยเทคนิคและสังคม พร้อมกับคังคังความหมายทางศิลปะและความคิดต่าง ๆ เข้าประกอบ

(3) ศิลปะประยุกต์เกี่ยวกับสมัยแห่งการใช้เครื่องจักรกล

(4) สมัยก่อนคลาสสิก เช่นเดียวกับศิลปะเริ่มแรก และศิลปะนั้นเพียงแสดงถึงความ

เกี่ยวพันกับความก้าวหน้าของศิลปะระยะเดียวกัน

3. พิพิธภัณฑ์สถานทางธรรมชาติวิทยา (NATURAL HISTORY MUSEUM)

พิพิธภัณฑ์สถานทางธรรมชาติวิทยา พัฒนามาจากการรวบรวมวัตถุในแบบต่าง ๆ เช่น ธรณีวิทยา พฤษศาสตร์ สัตวศาสตร์ มานุษยวิทยา ฯลฯ และเป็นสถานทีทีรักษาตัวอย่างวัตถุทางธรรมชาติโดยเก็บรักษาไว้ให้คงอยู่ตามสภาพของมัน

4. พิพิธภัณฑ์สถานทางวิทยาศาสตร์และเครื่องจักรกล (MUSEUM OF SCIENCE AND TECHNOLOGY)

เป็นพิพิธภัณฑ์สถานทีจัดแสดงเรื่องราวการคังคังเกี่ยวกับการหาเครื่องผ่อนแรง และการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารทีสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิเคราะห์เรื่องราวของจักรวาลอันกว้างใหญ่ วงการพิพิธภัณฑ์สถานเรียกพิพิธภัณฑ์สถานชนิดนี้ว่า พิพิธภัณฑ์สถานทางวิทยาศาสตร์และเครื่องจักรกล และพิพิธภัณฑ์สถานทางวิทยาศาสตร์เป็นศูนย์รวมที่แสดงให้เห็นวิทยาการของโลก ตลอดจนความก้าวหน้า ในอีกกรณีหนึ่งเป็นเสมือนห้องแสดงพิเศษทางวิทยาศาสตร์

วัตถุประสงค์และการจัดแสดง ในพิพิธภัณฑ์สถานชนิดนี้ไม่ใช่การรวบรวมวัตถุที่เหลือใช้หรือเลิกใช้เพียงอย่างเดียวแบบเดียวกับพิพิธภัณฑ์สถานทางศิลปะและ โบราณคดี แต่ยังรวบรวมสิ่งของวัตถุเครื่องจักรกลที่ทันสมัยด้วย ทั้งนี้เพื่อชี้ให้ประชาชนเห็นวิวัฒนาการของการคิดค้นทางเครื่องจักรตั้งแต่สมัยก่อนทราบจนกระทั่งปัจจุบันนี้

5. พิพิธภัณฑ์สถานทางมนุษยวิทยาและชาติพันธุ์วิทยา (MUSEUM OF - ANTHROPOLOGY AND ETHNOLOGY)

พิพิธภัณฑ์สถานดังกล่าวนี้มีขอบเขตกว้างขวาง ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมให้มนุษย์แต่ละเผ่าพันธุ์ได้เข้าใจในวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน อันเป็นผลนำไปสู่ความเข้าใจที่ดีของสังคมมนุษย์โดยทั่วไป พิพิธภัณฑ์สถานชนิดนี้ มักจะแสดงวัตถุเครื่องมือและเครื่องใช้ รูปเคารพทางศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมอื่น ๆ ขอบเขตแห่งวัฒนธรรมของเผ่าต่าง ๆ ที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานชนิดนี้กว้างขวางเพียงไรขึ้นอยู่กับความรู้ของเจ้าหน้าที่

6. พิพิธภัณฑ์สถานทางประวัติศาสตร์และ โบราณคดี

พิพิธภัณฑ์สถานทางประวัติศาสตร์และ โบราณคดี จัดแสดงเรื่องราวตามความเป็นมาของมนุษย์ในอดีตนี้ สามารถจัดแบ่งได้ดังนี้

ก. พิพิธภัณฑ์สถานทางโบราณคดี (MUSEUM OF ARCHAEOLOGY) โบราณคดีคือ ศาสตร์ที่เกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าและวิจัยความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของมนุษย์ โดยอาศัยข้อมูลทางเอกสารและวัตถุเป็นหลักฐานในการสรุปผลการค้นคว้าด้านวัฒนธรรมและอารยธรรม ด้วยเหตุนี้พิพิธภัณฑ์สถานทางโบราณคดีจึงเป็นพิพิธภัณฑ์สถานที่ยังจัดแสดงและรวบรวมวัตถุที่ได้จากการขุดค้นออกเนื่องจากนี้ พิพิธภัณฑ์สถานทางโบราณคดีได้จัดแสดงส่วนต่าง ๆ ของโบราณสถานซึ่งได้พบจากการขุดค้นด้วย

ข. พิพิธภัณฑ์สถานทางประวัติศาสตร์ (HISTORICAL MUSEUM) พิพิธภัณฑ์สถานนี้ใกล้เคียงกับพิพิธภัณฑ์สถานทางชาติพันธุ์วิทยา มักจะรวบรวมวัตถุที่น่าสนใจทั้งหมดที่เกี่ยวกับชาติพันธุ์วิทยา ซึ่งมาจากวัฒนธรรมขั้นแรกเริ่ม ในขณะที่พิพิธภัณฑ์สถานทางศิลปะพื้นบ้านและขนบธรรมเนียมประเพณี มักเก็บรวบรวมวัตถุที่น่าสนใจทางชาติพันธุ์วิทยา ซึ่งมาจากวัฒนธรรมขั้นแรกเริ่ม ในขณะที่พิพิธภัณฑ์สถานทางศิลปะพื้นบ้านและขนบธรรมเนียมประเพณี มักเก็บรวบรวมวัตถุที่น่าสนใจทางชาติพันธุ์วิทยาซึ่งพบในระหว่างวัฒนธรรมที่กำลังเจริญก้าวหน้าเอาไว้

ค. พิพิธภัณฑ์สถานประจำโบราณสถาน (SITE MUSEUM) พิพิธภัณฑ์สถานชนิดนี้ส่วนใหญ่มักจะสร้างขึ้นตามสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ หรือในอาคารประวัติศาสตร์

7. พิพิธภัณฑ์สถานประจำท้องถิ่น (REGIONAL MUSEUM)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงเรื่องราวของท้องถิ่นต่าง ๆ ถึงแม้ว่าพิพิธภัณฑ์สถานจะตั้งอยู่ไกลจากเมืองใหญ่เมือง
ใดเมืองหนึ่ง แต่มีแผนงานเป็นในแบบพิพิธภัณฑ์สถานประจำท้องถิ่น ก็อาจจัดเข้าในพิพิธภัณฑ์สถาน
ประเภทนี้ได้และพิพิธภัณฑ์ประเภทนี้ได้เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว เพราะสามารถให้ความรู้ได้อย่าง
กว้างขวางเกี่ยวกับท้องถิ่นที่พวกเขาได้เข้ามาชม

8. พิพิธภัณฑ์สถานแบบพิเศษ (SPECIALIZED MUSEUM)

พิพิธภัณฑ์สถานในประเภทนี้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น ศิลปะประยุกต์
ประวัติโบราณคดี ชาติพันธุ์วิทยา และการศึกษาค่านิยมต่าง ๆ ชลธรรมชาติวิทยา วิทยาศาสตร์ เหตุผล
ทางการปฏิบัติ และได้คัดเลือกพิพิธภัณฑ์สถานที่ยกตัวอย่างแน่นอนอยู่ในวิชาหนึ่ง และมีรากฐานอยู่บนสาขา
วิทยาการ เช่น พิพิธภัณฑ์สถานตั้งอยู่บนที่พิเศษ

9. พิพิธภัณฑ์สถานของมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษา (UNIVERSITY MUSEUM)

พิพิธภัณฑ์สถานประเภทนี้ ไม่จำกัดถึงการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ หรือเกี่ยวกับหัวข้อและ
ขอบเขตใด ๆ พิพิธภัณฑ์สถานประเภทนี้มีหัวข้อต่าง ๆ ที่กว้างขวางมากที่สุด ซึ่งเริ่มจากการศึกษาศิลปะไป
สู่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ แต่ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับการศึกษาในแขนงอื่น ๆ ดังนั้น คำว่า MUSEUM
จึงไม่ใช่การเก็บรวบรวมวัตถุทางการศึกษาเพื่อประโยชน์สำหรับการสอนในวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ

โครงการศูนย์ประวัติศาสตร์ จังหวัดสุโขทัย ลักษณะโครงการจะเป็นในรูปแบบของพิพิธ-
ภัณฑ์สถานประจำท้องถิ่น ซึ่งจะแสดงเรื่องราวรวมความเป็นมาต่าง ๆ ของจังหวัดสุโขทัยที่มีความน่าสนใจ

ลักษณะของโครงการ

ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ มีเป้าหมายหลัก คือ การให้ความรู้หรือการศึกษานอกระบบสถาบัน
แก่มวลชนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์สุโขทัย เพื่อที่จะให้ประชาชนชาวไทย และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ
ได้มีโอกาสชมนิทรรศการประวัติศาสตร์ของกรุงศรีอยุธยา เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความเข้าใจประวัติศาสตร์
ของราชอาณาจักรไทย และเป็นศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ของนักวิชาการและนักค้นคว้า ทั้งในและต่าง
ประเทศ ซึ่งการศึกษาทั้งในระบบ และนอกระบบนี้มีความสำคัญยิ่ง ในการสร้างประชาชนที่มีคุณภาพ ซึ่ง
การที่ประชาชนมีคุณภาพนั้นย่อมเป็นผลดีแก่การปกครองในระบบประชาธิปไตยที่เราเชื่อมั่นว่าเป็นระบอบ
การปกครองที่ถูกต้อง

โครงการศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์มีความหมาย และความสำคัญโดยตรงต่อการศึกษานอก
ระบบหรือ นอกหลักสูตรของสังคม ถ้ากล่าวอย่างตรง ๆ ก็คือ เป็นแหล่งอบรมความรู้ความเข้าใจในเรื่อง
ของประวัติศาสตร์ และมรดกทางวัฒนธรรมของคนในสังคม และอีกประการหนึ่ง การแสดงให้คนภาย
นอกที่เป็นต่างชาติได้รู้ถึงความเป็นมาทางวัฒนธรรมของคนในสังคม และอีกประการหนึ่ง การแสดงให้
คนภายนอกที่เป็นต่างชาติได้รู้ถึงความเป็นมาทางวัฒนธรรมของบ้านเมือง และท้องถิ่นอย่างไร ซึ่งใน
ประการแรกเป็นการช่วยคนในสังคมแต่ละท้องถิ่นแต่ละภูมิภาครู้จักตนเองอย่างถูกต้อง นับว่ามีบทบาท
อย่างยิ่ง สมควรที่รัฐบาลและองค์การเอกชนที่เกี่ยวข้องจะได้รับการสนับสนุนให้มีขอบข่ายการดำเนินการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และการให้ความหมายการจัดแสดงสิ่งของที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างถูกต้อง ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้คนในท้องถิ่นเกิดความสนใจ ความรัก และภูมิใจในท้องถิ่นของตนเองในที่สุด ก็จะเป็นกำลังสำคัญในการวางแผน และรักษาสิ่งที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของตนเอง

การจัดแสดงบริการความรู้ของศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ ได้เน้นที่การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประวัติศาสตร์สุโขทัย เพราะเชื่อว่าเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการถ่ายทอดวิชาความรู้ความเข้าใจแก่คนทุกระดับชั้น ไม่มีขีดกั้นทางพื้นฐานความรู้ ไม่เลือกเชื้อชาติ เพศ ศิพพรรณ ทั้งคนไทย คนต่างประเทศ นักท่องเที่ยว มีโอกาสทัดเทียมกันที่จะซาบซึ้งกับอดีต และปัจจุบันของสุโขทัย

นิทรรศการดังกล่าวยึดข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์เป็นหลัก ประมวลประเมินให้สอดคล้องตรงกับโบราณคดี มนุษยวิทยา ศิลปกรรม วัฒนธรรม และอื่น ๆ ซึ่งสิ่งทั้งหมดเหล่านี้จะมองเห็นภาพรวมของเมืองสุโขทัยได้ อย่างชัดเจน

นิทรรศการเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่จัดขึ้น อาจจะไม่เหมือนกับการจัดนิทรรศการตามพิพิธภัณฑ์หลายแห่งในเมืองไทย ซึ่งเน้นหนักทางด้านโบราณคดี ศิลปะ มิได้เน้นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการนำส่งของที่เป็นประเพณีหลวงมาเสนอ และไม่ค่อยที่จะให้ความสำคัญแก่สิ่งของที่เป็นท้องถิ่น หรือของในประเพณีราษฎรเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากปัญหา 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรก เกิดจากความเข้าใจในเรื่องประวัติศาสตร์ของชาติบ้านเมืองที่อยู่ในกรอบของพระราชพงศาวดารที่แสดงถึงความรุ่งโรจน์ในอดีต อย่างที่สอง อาจจะมีเจตนาที่แน่วแน่เพื่อการบูรณะทางวัฒนธรรม นั่นคือการพยายามทำให้ทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจว่าทุกแห่งในเมืองไทยมีวัฒนธรรมเหมือนกันหมด สิ่งเหล่านี้ อาจจะเป็นข้อเสียแก่ประชาชนเอง อาจจะถูกกลายเป็นการสร้างความมั่งงาย ของตนเองแก่ประชาชน โดยเฉพาะกับเยาวชนได้ง่าย จะไม่เป็นผลดีแก่สังคมในที่สุด

นิทรรศการของศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์นี้มีได้ละเอียดเรื่องราวของชนธรรมคาสามัญ ชีวิต สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของเขาเหล่านั้น คือส่วนสำคัญที่ทำให้ภาพของประวัติศาสตร์เต็มสมบูรณ์แง่มุมทุกด้านดังกล่าวถูกหยิบยกมาแสดง สะท้อนภาพประวัติศาสตร์ และวิวัฒนาการของสุโขทัยให้เห็นด้วยตัวผู้ดูด้วยใจ ประเทืองปัญญา เป็นการฟื้นฟูสุโขทัย ให้มีคุณค่าความหมายแก่ปัจจุบัน

บทบาทของโครงการ

1. ด้านการอนุรักษ์และวิจัย

เป็นสถานที่รวบรวม ค้นคว้า วิจัย และจัดเก็บข้อมูลทางศิลปะและทางวัฒนธรรมของจังหวัดสุโขทัยจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อประกอบการอธิบายเรื่องราวในประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุโขทัยในรูปแบบต่างๆ ที่เหมาะสม โดยกำหนดจัดเก็บไว้ในส่วนต่างๆ ตามประเภทของข้อมูล ได้แก่ คลังพิพิธภัณฑสถาน หอสมุด และเสียง ซึ่งจะมีการคัดเลือกนำมาจัดแสดงแก่ประชาชนในรูปแบบนิตรรศการทั้งแบบถาวรและชั่วคราว รวมทั้งมีการแสดงนิทรรศการทางวัฒนธรรมต่างๆ ที่เป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมเอกลักษณ์ของจังหวัดสุโขทัยให้คงอยู่รอดพ้นการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ที่ไม่หยุดยั้ง

2. ด้านการส่งเสริมและเผยแพร่

- การจัดสัมมนา อภิปราย ในหัวข้อต่างๆ ที่จะส่งเสริม และเผยแพร่ ศิลปและวัฒนธรรมในประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุโขทัย
- ให้การสนับสนุนงานศิลปะและวัฒนธรรมจากทั่วประเทศ โดยไม่ต้องอาศัยศูนย์การค้า โรงแรม จัดแสดง และเผยแพร่ ซึ่งไม่เหมาะสมและไม่ถูกต้องตามหลักวิชา
- จัดพิมพ์ หนังสือ เอกสารวิชาการเพื่อการเผยแพร่

- การจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียน นักศึกษา โดยร่วมงานกับโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาอย่างมีระบบ เช่น จัดเป็นบทเรียน การนำชม และบรรยาย จัดเป็นหลักสูตรพิเศษในวันหยุดหรือปิดภาคเรียน สำหรับประชาชนทั่วไป และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จะมีกิจกรรมที่เป็นสาระและบันเทิง เช่น การบรรยาย และนำชมการแสดงประกอบคำบรรยาย นำเสนอในวาระต่าง ๆ

3. ด้านการประสานงาน

- การประสานงานด้านการเก็บและบริกรข้อมูล นอกจากการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลแล้วยังทำหน้าที่ขอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ และแนะนำแหล่งข้อมูลแก่ผู้ใช้บริการสำหรับรายละเอียด หรือตัวจริงของงานทางศิลปะและวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่ไม่สามารถหรือไม่ควรนำมาจากแหล่ง เช่น จัดทำบรรณานุกรม พจนานุกรม สารานุกรม และจัดแปลเอกสารหนังสือทางศิลปวัฒนธรรมเป็นภาษาอังกฤษเพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศ ตลอดจนจัดบริการข้อมูลวัตถุ สิ่งของ แก่สถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ ในการจัดนิทรรศการหรือกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมของจังหวัดสุโขทัย

- การประสานงานด้านบุคคลากร จัดทำ ทำเนียบ บุคคลากรซึ่งมีความรู้ ความชำนาญในด้านต่าง ๆ ทางศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อร่วมกันหาแนวทางที่ถูกต้องในทางปฏิบัติและได้ผลในการจัดการองค์การของโครงการตลอดจนขอความร่วมมือในการจัดหาผู้เชี่ยวชาญ เจ้าหน้าที่ หรือวิทยกรด้านต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม

4. ด้านศิลปะและวัฒนธรรม

- โครงการนี้ มุ่งเน้นในการเสริมสร้างความเข้าใจในประวัติศาสตร์ของจังหวัด อันเป็นแนวโน้มที่พิพิธภัณฑ์สถานในปัจจุบันควรจะเป็น ซึ่งจะแตกต่างกับพิพิธภัณฑ์สถานแบบอนุรักษ์นิยมแบบเก่าที่มุ่งแต่การแสดงทางวัตถุ การเผยแพร่ความรู้ทางศิลปะและวัฒนธรรมในแง่ที่ควบคู่กับเรื่องราวประวัติศาสตร์ ยังน้อยอยู่ การแสดงบทบาททางศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งจะเน้นความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางสังคม การศึกษา ตลอดจนการฝึกอบรมการเสนาอภิจกรรม จึงมีสภาพที่ปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบัน โดยมีเป้าหมายที่แน่นอนเพื่อเป็นสื่อในการเสนาอภิจกรรมที่แสดงถึงความต่อเนื่องในกระแสวัฒนธรรม เพื่อเป็นผลแก่สังคมในการพัฒนาสืบทอดศิลปะและวัฒนธรรมต่อไป

5. ด้านการท่องเที่ยวและการพักผ่อนหย่อนใจ

การเป็นสถาบันทางศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งมีหน้าที่เสนอเรื่องราวประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุโขทัย ย่อมต้องรวมไปถึงความมีคุณค่าทางสุนทรียภาพ อันเหมาะที่จะเป็นสถานที่เชิดหน้าชูตาของจังหวัด เป็นที่ท่องเที่ยว พักผ่อน หย่อนใจ ของคนไทยพร้อมทั้งเป็นจุดสนใจของชาวต่างประเทศให้เกิดความเข้าใจในที่มาของจังหวัดลพบุรีและรับรู้ถึงประวัติศาสตร์ของจังหวัดลพบุรีที่สืบเนื่องมาตั้งแต่อดีต และสามารถสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อชาติให้เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้อย่างชัดเจน

หน้าที่รับผิดชอบศูนย์

1. งานบริหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.1 ควบคุมแนะนำ ตรวจสอบการบริหารงานของศูนย์ประวัติศาสตร์ และโบราณวัตถุ
ในจังหวัดสุโขทัย

1.2 รวบรวมและจัดหาวัตถุ เพื่อนำมาจัดแสดงและเพื่อการศึกษา

1.3 งานสารบรรณ การเงิน การบัญชี สารนิเทศ วัสดุ ยานพาหนะ ตลอดจนอาคาร
สถานที่ และระบบรักษาความปลอดภัย

2. งานวิชาการ

2.1 ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์วิจัย เรื่องราวทางวิชาการ โบราณคดี ประวัติศาสตร์ ศิลป
ประวัติศิลป์ ประวัติศาสตร์ศิลป์ และอารยธรรมในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

2.2 ดำเนินการตรวจพิสูจน์ เพื่อกำหนดอายุ ประเมินค่าศิลปโบราณวัตถุ

2.3 ควบคุมและกำหนดมาตรการในการทำการค้า ศิลปโบราณวัตถุ และการนำออกนอก
ราชอาณาจักรในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

2.4 วางแผน ดำเนินงานด้านวิชาการพิพิธภัณฑ์วิทยา และเทคนิคพิพิธภัณฑ์เพื่อการ
ปรับปรุงและพัฒนาในการจัดนิทรรศการ และการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

2.5 งานโสตทัศนศึกษา ถ่ายภาพ วัตถุประกอบการทำทะเบียน จัดทำภาพนิ่ง ภาพยนต์
เทปเสียง เทปภาพ รวมทั้งบันทึกภาพ กิจกรรมของศูนย์

2.6 ศึกษา ค้นคว้า กำหนด แบบแผนในการจัดทำทะเบียน ศิลปโบราณวัตถุ จัดทำ
ทะเบียน บัญชี บัตรประจำโบราณวัตถุ ซ่อมสงวน รักษาศิลปโบราณวัตถุ

3. งานบริการการศึกษา

3.1 เผยแพร่ผลงานด้านการค้นคว้าวิจัย โดยการจัดพิมพ์เอกสาร จัดนิทรรศการ จัดการ
สัมมนา อภิปราย บรรยายให้แก่ประชาชน

3.2 บริการให้การศึกษา บริการห้องสมุดให้แก่ประชาชน

3.3 วางแผนดำเนินงานด้านการออกแบบการจัดแสดง

3.4 จัดแสดงนิทรรศการถาวร นิทรรศการและลานแสดงกลางแจ้งตลอดจนส่วนแสดงต่าง
ๆ ในโครงการ

4. งานเทคนิค

4.1 ดำเนินงานออกแบบและเขียนแบบ แผนผังการจัดแสดงตกแต่งสถานที่

4.2 ปฏิบัติงานช่างทั่วไป ได้แก่ ช่างไม้ ช่างโลหะ

4.3 ควบคุม ตรวจสอบ บำรุงรักษา งานวิศวกรรมในอาคาร

3.2 การศึกษาและวิเคราะห์การดำเนินงานของโครงการ

การที่พิพิธภัณฑ์แต่ละแห่งจะดำเนินงานการศึกษาให้ได้ผลเต็มความสามารถนั้นจำเป็น
เป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความร่วมมือกับประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ความร่วมมือระหว่างพิพิธภัณฑ์สถานกับสถาบันทางการศึกษา

ในประเทศอังกฤษครูจะต้องนำนักเรียนวิชาประวัติศาสตร์เข้าชมพิพิธภัณฑ์ ทางประวัติศาสตร์อย่างน้อยสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง จะต้องนำนักเรียนวิทยาศาสตร์ เข้าชมพิพิธภัณฑ์ ทางวิทยาศาสตร์ อย่างน้อยสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง หรือพิพิธภัณฑ์ ทางธรรมชาติวิทยาหนึ่งครั้ง เป็นต้น อนึ่ง วัตถุและเรื่องราวที่แสดงในพิพิธภัณฑ์ จะต้องสัมพันธ์กับหลักสูตรการเรียน ของนักเรียนด้วย

ความร่วมมือระหว่างพิพิธภัณฑ์ กับสถาบันทางการศึกษาต่าง ๆ พอดีจะสรุปวิธีการดำเนินงานได้ดังต่อไปนี้

1. ทำหนังสือเชิญนักเรียนให้มาชมพิพิธภัณฑ์
2. เชิญครูและสมาคมผู้ปกครองเข้าชมพิพิธภัณฑ์
3. ส่งภัณฑารักษ์ไปแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาในพิพิธภัณฑ์
4. ร่วมมือกับเทศบาลในการจัดหาหะดำเนินการดังกล่าว
5. บริการให้ยืมวัตถุไปประกอบการสอนในโรงเรียน
6. จัดแสดงชั่วคราวให้สัมพันธ์กับหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียน
7. มีเอกสารคำแนะนำพอสมควร

2. ความร่วมมือระหว่างพิพิธภัณฑ์สถานกับสมาคมหรือองค์การ

พิพิธภัณฑ์สถานควรจะได้มีการจัดบรรยายเรื่องราวทางการศึกษาให้ประชาชนฟัง ทุก ๆ สัปดาห์ ทั้งนี้เพราะคนในกลุ่มดังกล่าวนี้เป็นกำลังสำคัญในการสนับสนุนกิจการพิพิธภัณฑ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาคม หนังสือพิมพ์และสมาคมการท่องเที่ยว ตลอดจนพนักงานวิชาและโทรทัศน์ ทั้งนี้เพราะบุคคลดังกล่าวทำหน้าที่เป็นสื่อมวลชนอีกต่อหนึ่งเฉพาะสมาคมนักท่องเที่ยว นั้น แม้จะไม่ได้มุ่งหวังเป็นวิทยากรเช่นคนกลุ่มอื่น ๆ ก็ตามแต่การทำงานของเขาก็เกี่ยวข้องอยู่กับกิจการพิพิธภัณฑ์โดยตรง เพราะเหตุนี้ การหยิบยื่นความรู้ที่แท้จริงในคนกลุ่มนี้เข้าใจเรื่องราวนั้น จึงเป็นส่วนจำเป็นอย่างยิ่ง

3. ความร่วมมือกับพิพิธภัณฑ์สถานและคนทั่ว ๆ ไป

ประชาชนกลุ่มนี้มักไม่ได้รวมเป็นกลุ่มเป็นก้อน แบบเดียวกับสถาบันทางการศึกษาหรือองค์การสมาคมหรือสโมสรต่าง ๆ ที่กล่าวมา เพราะคนพวกนี้เป็นคนธรรมดาไม่ได้ขึ้นกับองค์การหรือสโมสรใด ๆ การที่จะดึงกลุ่มนี้เข้ามาศึกษาในพิพิธภัณฑ์ นั้น เท่าที่วงการพิพิธภัณฑ์ต่าง ๆ ในประเทศภาคพื้นยุโรปกำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้ ได้แก่ การโฆษณา การจัดรายการแสดงศิลปะชั่วคราวขึ้นอีกประการหนึ่ง ด้วยเหตุนี้เอง สมาชิกพิพิธภัณฑ์ จึงเป็นส่วนสำคัญในการรวมกลุ่มคนทั่วไปให้รวมกันเป็นหมวดหมู่

4. ความร่วมมือระหว่างพิพิธภัณฑ์ กับครู

ด้วยจุดประสงค์ที่จะให้ครูมีความกระตือรือร้นและมีความสามารถในการนำนักเรียนเข้ามาชมพิพิธภัณฑ์ ด้วยตนเอง ทางพิพิธภัณฑ์จึงมีหลักสูตรซึ่งแบ่งออกเป็นปาฐกฐา 2 ตอน คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก. วิธีการของครูในการใช้วัตถุ ในพิพิธภัณฑ์ไปใช้ในการสอน

ข. วิชาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

ในประเทศไทยเรา ความร่วมมือระหว่างภัณฑารักษ์ของพิพิธภัณฑ์ต่าง ๆ กับสถาบันครูอาจารย์และบุคคลภายนอก เคยทำกันบ้างแล้ว แต่ไม่ได้ต่อเนื่องงานกันมา ความก้าวหน้าของการศึกษาพิพิธภัณฑ์ฯ จึงไม่เจริญเท่าที่ควร

5. สมาชิกพิพิธภัณฑ์ (MUSEUM MEMBERSHIP)

เกี่ยวกับสมาชิกพิพิธภัณฑ์ฯ นี้ โดยทั่วไปจะรับบุคคลมาเป็นสมาชิกโดยมีอายุกว่า 18 ปีขึ้นไป สมาชิกแต่ละคนต้องเสียค่าธรรมเนียมตามสมควร ทางพิพิธภัณฑ์ฯ ได้รับก็คือ

1. ได้ทราบความเคลื่อนไหวและกิจกรรมต่าง ๆ ของพิพิธภัณฑ์ฯ
2. มีสิทธิเข้าฟังการบรรยายฟรีโดยเป็นการเพิ่มความรู้อ
3. มีโอกาสเข้าศึกษา ชมภาพยนตร์ หรือค้นคว้าในพิพิธภัณฑ์
4. มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ

กล่าวโดยสรุปแล้ว ความร่วมมือระหว่างพิพิธภัณฑ์ฯ กับประชาชนนั้นได้ผลเพียงไรขึ้นอยู่กับหลักการและแนวนโยบายของการดำเนินงานของผู้อำนวยการ หรือเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์ฯ เป็นหลักสำคัญ ในขณะที่เดียวกันพิพิธภัณฑ์ฯ จะดำเนินการได้หรือไม่นั้นต้องพิจารณาเป็นพื้นฐานดังนี้

1. สภาพของพิพิธภัณฑ์ฯ
2. ความเข้าใจของพนักงานเจ้าหน้าที่
3. ลักษณะและพื้นฐานของประชาชนในท้องถิ่น
4. การปลูกฝังและนโยบายทางการศึกษาของชาติ
5. ความเจริญด้านอื่น ๆ ของท้องถิ่น
6. ความร่วมมือขององค์การสถาบันภายนอก

8.2.1 การศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะโครงสร้างการบริหารงานของโครงการ

โครงการศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัย เกิดขึ้นจากนโยบายของแผนการอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย โดยโครงการนี้จะขึ้นตรงกับหน่วยงานของกรมศิลปากรที่ 5 โดยแบ่งการบริหารงานของศูนย์ออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

- (1) งานบริหาร-ธุรการ
- (2) งานวิชาการ
- (3) งานบริการการศึกษา
- (4) งานเทคนิค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. งานบริหาร

มีหน้าที่ควบคุมรับผิดชอบโครงการ ตลอดจนการวางแผนพัฒนาโครงการให้บรรลุเป้าหมาย ควบคุมการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่าย ประสานงานและจัดงบประมาณในการดำเนินงาน ตลอดจนเรื่องของการเงินการบัญชี งานสารบัญ รับผิดชอบของยานพาหนะ ควบคุมดูแลอาคารสถานที่ และหน่วยรักษาความปลอดภัยให้แก่โครงการ

2. งานวิชาการ

มีหน้าที่ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์วิจัย จัดทำทะเบียนศิลป โบราณวัตถุ จัดทำทะเบียนบัญชี บัตรประจำตัวโบราณวัตถุ อีกทั้งงานซ่อมสงวน รักษาศิลปโบราณวัตถุของศูนย์ประวัติศาสตร์

3. งานบริการการศึกษา

มีหน้าที่จัดบริการให้การศึกษา จัดพิมพ์เอกสารและประชาสัมพันธ์ จัดฝึกอบรม สัมมนา ตลอดจนการบรรยาย การเรียนการสอน อีกทั้งเผยแพร่ผลงานด้านการค้นคว้าและงานวิจัย โบราณวัตถุ และรวมถึงงานนิทรรศการแสดงถาวร งานแสดงชั่วคราว และกลางแจ้ง การวางแผนการดำเนินงาน งานสารนิเทศบริการต่าง ๆ

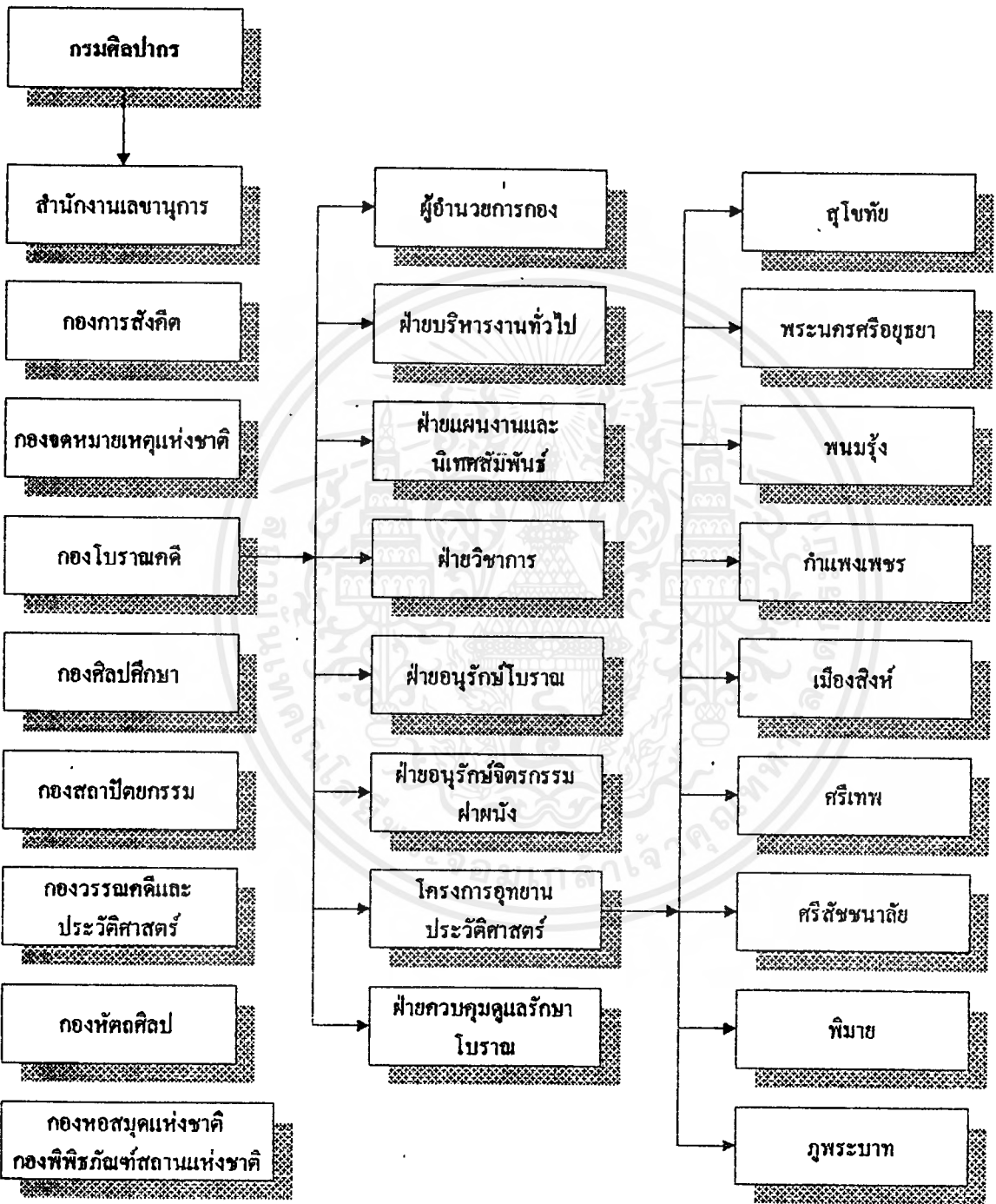
4. งานเทคนิค

มีหน้าที่ออกแบบ เขียนแบบ การตกแต่งสถานที่ รวมทั้งควบคุมและซ่อมแซมงานวิศวกรรมในอาคาร รวมถึงงานโสตทัศนศึกษานั้นด้วย

โดยเปรียบเทียบกับ 2 โครงการ คือ พิพิธภัณฑ์แห่งชาติรามคำแหง และศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

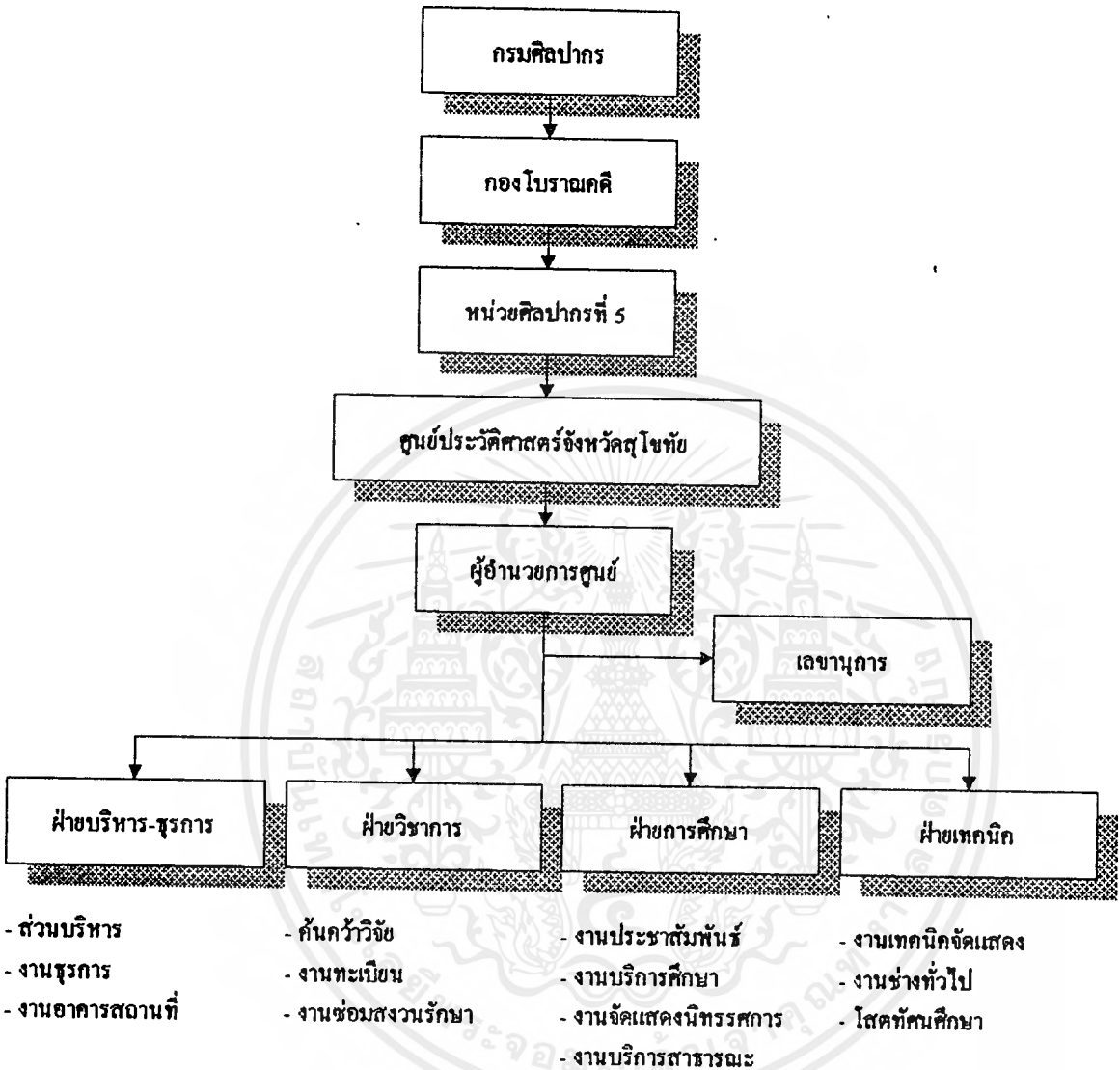
ศูนย์ประวัติศาสตร์สุโขทัยขึ้นตรงกับหน่วยงานโครงการอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยซึ่งอยู่ในความดูแลของกรมศิลปากรซึ่งแบ่งแผนงานหน่วยงานรับผิดชอบได้ดังนี้



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิแสดงการแบ่งส่วนบริหารงานของศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัย



9.2.2 การเปรียบเทียบจำนวนเจ้าหน้าที่ในโครงการ

บุคลากร	พิพิธภัณฑ์รวม ตำแหน่ง	ศูนย์ศึกษา อยุธยา	โครงการ
1. งานบริหาร-ธุรการ			
- ผู้อำนวยการ	1	1	1
- รองผู้อำนวยการ	1	1	1
- เลขานุการ	1	1	1
1.2 งานธุรการ			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บุคลากร	พิพิธภัณฑ์รวม ตำแหน่ง	ศูนย์ศึกษา อยุธยา	โครงการ
- หัวหน้างานธุรการ	1	1	1
- เจ้าหน้าที่สารบรรณ	2	2	2
- เจ้าหน้าที่การเงิน	4	2	2
- พนักงาน สารนิเทศก์	1	2	2
- เจ้าหน้าที่พัสดุ	1	1	1
- นิเทศก์สัมพันธ์	1	1	1
- เจ้าหน้าที่พิมพ์คิด	1	1	1
1.3 งานอาคารสถานที่			
- หัวหน้าอาคารสถานที่	1	1	1
- เจ้าหน้าที่อาคารสถานที่	3	3	3
- ขามรักษาการณ์ภายในอาคาร	2	2	3
- นักการภารโรง	3	3	3
- คนสวน	1	2	2
- พนักงานขับรถ	2	2	2
รวม	26	26	28

บุคลากร	พิพิธภัณฑ์รวม ตำแหน่ง	ศูนย์ศึกษา อยุธยา	โครงการ
2. ฝ่ายวิชาการ			
2.1 งานค้นคว้าวิจัย			
- หัวหน้างานค้นคว้าวิจัย	1	1	1
- นักวิชาการทางประวัติศาสตร์	1	2	2
- ภัณฑารักษ์	1	1	1
- พนักงานพิมพ์คิด	2	1	1
2.2 งานทะเบียนวัตถุ			
- หัวหน้างานทะเบียนวัตถุ	1	1	1
- เจ้าหน้าที่ทะเบียนวัตถุ	2	2	2
- ภัณฑารักษ์	1	2	2
- เจ้าหน้าที่ตรวจรับ	1	1	1
- เจ้าหน้าที่เก็บและบรรจุ	1	1	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บุคลากร	พิพิธภัณฑ์รวม ตำแหน่ง	ศูนย์ศึกษา อยุธยา	โครงการ
- เจ้าหน้าที่ถ่ายภาพ	1	1	2
2.3 งานซ่อมสงวนรักษาวัตถุ			
- หัวหน้างานซ่อมสงวนวัตถุ	1	2	1
- นักวิทยาศาสตร์	1	1	1
- นักวิชาการ	1	1	2
- นักอนุรักษ์	-	1	2
- เจ้าหน้าที่ซ่อมแซม	1	2	2
รวม	16	21	22

บุคลากร	พิพิธภัณฑ์รวม ตำแหน่ง	ศูนย์ศึกษา อยุธยา	โครงการ
3. ฝ่ายบริการการศึกษา			
3.1 งานประชาสัมพันธ์			
- หัวหน้าฝ่าย	1	1	1
- เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์	-	1	2
- วิทยากร	-	2	3
- เจ้าหน้าที่นำชม	3	4	4
- เจ้าหน้าที่พัฒนาบุคลากร	-	2	2
- เจ้าหน้าที่สถิติ	-	2	1
- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเผยแพร่ ข่าว สาร	1	2	2
3.2 งานบริการการศึกษา			
- บรรณารักษ์	-	1	1
- ผู้ช่วยบรรณารักษ์	-	1	1
- เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	-	2	2
- เจ้าหน้าที่โสตทัศนูปกรณ์	-	2	2
- เจ้าหน้าที่งานบริการ	1	2	2
- เจ้าหน้าที่จำหน่ายเอกสาร, ของที่ระลึก	1	1	2
- เจ้าหน้าที่รับฝากของ	1	1	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนไว้สำหรับใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บุคลากร	พิพิธภัณฑ์รวม ตำแหน่ง	ศูนย์ศึกษา อยุธยา	โครงการ
- เจ้าหน้าที่จำหน่ายบัตร	1	1	1
3.4 งานจัดแสดงนิทรรศการ			
- หัวหน้างานจัดแสดง	1	1	1
- นักวิทยาศาสตร์	-	1	1
- นักวิชาการ	1	1	1
- ผู้ช่วยนักวิชาการ	-	1	1
- เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด	1	1	1
รวม	13	31	33

บุคลากร	พิพิธภัณฑ์รวม ตำแหน่ง	ศูนย์ศึกษา อยุธยา	โครงการ
4. ฝ่ายเทคนิค			
- หัวหน้างานเทคนิค	1	1	1
4.1 งานศิลปกรรม			
- หัวหน้างาน	1	1	1
- มัณฑนากร	1	1	1
- ช่างเขียนแบบ	1	1	1
- ช่างทำหุ่นจำลอง	-	2	2
- จิตรกร	-	1	1
4.2 งานวิศวกรรม			
- หัวหน้า	1	1	1
- ช่างไฟฟ้า	1	1	1
- ช่างเครื่อง	2	1	1
- ช่างเทคนิคเครื่องปรับอากาศ	1	2	2
4.3 งานช่างทั่วไป			
- หัวหน้างาน	1	1	1
- ช่างไม้	2	2	2
- ช่างโลหะ	1	1	1
- ช่างทาสี	1	1	1
4.4 งานโสตทัศนศึกษา			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บุคลากร	พิพิธภัณฑณ์รวม ตำแหน่ง	ศูนย์ศึกษา อายุรยา	โครงการ
- หัวหน้างานโสต	-	1	1
- ช่างเทคนิคแสง	-	1	1
- ช่างอิเล็กทรอนิกส์	-	1	1
- เจ้าหน้าที่ภาพยนต์	-	2	2
- เจ้าหน้าที่ถ่ายภาพ	-	1	1
รวม	15	23	23

สรุปเปรียบเทียบ

จำนวนบุคลากรทั้งหมด

1. พิพิธภัณฑณ์แห่งชาติสุโขทัย 70 อัตรา

2. ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา 101 อัตรา

3. ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัย 100 อัตรา

(เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ต่อโครงการจึงจำเป็นต้องเพิ่ม บุคลากรตามความเหมาะสม)

3.2.3 การศึกษาและวิเคราะห์รายละเอียดด้านบุคลากร อัตรากำลังเจ้าหน้าที่

ตำแหน่ง	อัตรา	กิจกรรม
1. ฝ่ายบริหาร-ธุรการ		
1.1 งานบริหาร		
- ผู้อำนวยการ	1	รับผิดชอบงานบริหาร ดูแลการดำเนินงานของศูนย์
- รองผู้อำนวยการ	1	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
- เลขานุการ	1	รับผิดชอบ ปฏิบัติตามที่ผู้อำนวยการและรองฯ มอบหมาย รวบรวมสถิติ ผลการดำเนินงานของศูนย์ เพื่อทำรายการเสนอเข้าประชุม
1.2 งานธุรการ		
- หัวหน้างานธุรการ	1	รับผิดชอบงานสารบรรณการเงิน พัสดุและสารนิเทศ
- เจ้าหน้าที่สารบรรณ	2	คอยได้จดหมาย รวบรวมเอกสารของฝ่ายต่าง ๆ
- เจ้าหน้าที่การเงิน	2	ควบคุมดูแล การรับจ่าย เงินทุน ประเภทของศูนย์ฯ

บัญชี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่ง	อัตรา	กิจกรรม
- เจ้าหน้าที่สารสนเทศ	2	เผยแพร่ข้อมูลสถิติ
- เจ้าหน้าที่พัสดุ	1	ทำหน้าที่บรรจุ หีบห่อ ส่งของภายในศูนย์
- เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด	1	พิมพ์หนังสือโต้ตอบและงานพิมพ์ต่าง ๆ
- นิเทศก์สัมพันธ์	1	รับผิดชอบงานโต้ตอบจดหมายกับต่างประเทศ พิมพ์จดหมาย
1.3 งานอาคารสถานที่		
- หัวหน้าฝ่ายอาคารสถานที่	1	รับผิดชอบงานอาคารสถานที่ ตลอดจนบริเวณโดยรอบ ตลอดจนรับผิดชอบรักษาความปลอดภัย
- เจ้าหน้าที่อาคารสถานที่	3	รับผิดชอบ โดยรับมอบหมายจากหัวหน้าฝ่ายอาคาร
- ขามรักษาการณ์ภายในอาคาร	2	ดูแลรักษาความปลอดภัยต่าง ๆ ภายในอาคาร
- นักการภารโรง	3	รับผิดชอบ รักษาความสะอาดภายในอาคาร ตลอดจนช่วยงานบริการต่าง ๆ ภายในศูนย์
- คนสวน	2	ดูแลรักษาความสะอาด บริเวณโดยรอบของอาคารและลานสวน
- พนักงานขับรถ	2	ขับรถบริการของศูนย์ฯ
รวม	26	อัตรา

ตำแหน่ง	อัตรา	กิจกรรม
2. วิชาการ		
2.1 งานค้นคว้าวิจัย		
- หัวหน้างานค้นคว้าวิจัย	1	รับผิดชอบงานศึกษาค้นคว้าและวิจัย รวบรวมผลงานการวิจัยค้นคว้า
- นักวิชาการทางประวัติศาสตร์	2	ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องราวต่าง ๆ จากวัตถุโบราณ และทำการศึกษาประสานงานกับนักวิจัย และนักวิชาการจากสถาบันต่าง ๆ รวบรวมข้อมูลทำรายงานศึกษาค้นคว้า
- ภัณฑารักษ์	1	ดูแลเรื่องวิชาการเรื่องราวต่าง ๆ
- พนักงานพิมพ์ดีด	1	พิมพ์รายงานการวิจัย หนังสือเอกสารต่าง ๆ
2.2 งานทะเบียนวัตถุ		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่ง	อัตรา	กิจกรรม
- หัวหน้างาน ทะเบียนวัตถุ	1	ควบคุมลงทะเบียนสิ่งแสดง ดูแลและตรวจสอบบัญชี แสดง
- เจ้าหน้าที่ทะเบียนวัตถุ	2	ทำทะเบียนวัตถุ และคิบบัตรเกี่ยวกับการยืม เข้า-ออก พิมพ์บัตรรายการและบัญชีสิ่งแสดง
- ภัณฑารักษ์	2	ดูแลรักษาวัตถุแสดง และให้บริการด้านข้อมูลแก่ผู้สนใจ
- เจ้าหน้าที่ตรวจรับ	1	ตรวจรับวัตถุสิ่งของที่เข้ามาศูนย์
- เจ้าหน้าที่แกะและบรรจุ	1	ทำหน้าที่บรรจุและแกะหีบห่อ
- เจ้าหน้าที่ถ่ายภาพ	2	ถ่ายภาพวัตถุเพื่อบันทึกเก็บเป็นข้อมูล
2.3 งานซ่อมสงวนวัตถุ		
- หัวหน้างานซ่อม สงวนวัตถุ	1	ควบคุม ดูแลและวางแผนงาน
- นักวิทยาศาสตร์	1	ทำการทดลอง หาวิธีการรักษาสภาพศิลปวัตถุและ ส่วนแสดง
- นักวิชาการ	2	ศึกษาถึงหลักการทางประวัติศาสตร์ในการซ่อมแซม
- นักอนุรักษ์	1	ทำการขุดแต่ง บูรณะศิลปวัตถุโบราณสถาน
- เจ้าหน้าที่ซ่อมแซม	2	ทำหน้าที่ซ่อมแซมวัตถุ
รวม	21	อัตรา

ตำแหน่ง	อัตรา	กิจกรรม
3. ฝ่ายบริการการศึกษา		
3.1 งานประชาสัมพันธ์		
- หัวหน้างานประชาสัมพันธ์	1	รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ การวางแผนงาน
- เจ้าหน้าที่ ประชาสัมพันธ์	1	ทำหน้าที่รองรับจากหัวหน้าในการประชาสัมพันธ์
- วิทยากร	2	ทำหน้าที่บรรยายเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับศูนย์
- เจ้าหน้าที่นำชม	4	ปฏิบัติตามคำสั่งภัณฑารักษ์ ช่วยควบคุมการจัดแสดง
- เจ้าหน้าที่ พัฒนาบุคลากร	2	ทำการอบรมและพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ มากขึ้น
- เจ้าหน้าที่สถิติ	1	รวบรวมสถิติต่าง ๆ ภายในศูนย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่ง	อัตรา	กิจกรรม
- เจ้าหน้าที่ส่งเสริม และเผยแพร่ข่าวสาร 3.2 งานบริการศึกษา	2	ทำหน้าที่
- บรรณารักษ์	1	ดูแลรับผิดชอบงานการศึกษา เกี่ยวกับด้านเผยแพร่ ข้อมูล
- ผู้ช่วยบรรณารักษ์	1	รับผิดชอบงาน รวบรวมจัดซื้อหนังสือ และกิจกรรม ห้องสมุด
- เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	2	ทำทะเบียนหนังสือ บัตรรายการ แยกแยะหมวดหมู่
- เจ้าหน้าที่โสต ทัศนศึกษา	2	รับผิดชอบด้านการเรียน การสอน เทคนิคต่าง ๆ
3.3 งานบริการสาธารณะ		
- หัวหน้างาน บริการสาธารณะ	1	ดูแลรับผิดชอบงานบริการการจัดการควบคุม การวาง แผนงาน
- เจ้าหน้าที่งานบริการ	2	
- เจ้าหน้าที่จำหน่าย เอกสาร, ของที่ระลึก	2	ทำหน้าที่แจกเอกสารเกี่ยวกับนิทรรศการ และขายของ ที่ระลึก
- เจ้าหน้าที่รับฝากของ	1	ทำหน้าที่รับฝากของสำหรับผู้เข้าชม และมาติดต่อ
3.4 งานจัดนิทรรศการ		
- เจ้าหน้าที่จำหน่ายบัตร	1	รับผิดชอบการจำหน่ายบัตรเข้าชมตามอัตรา
- หัวหน้างานจัดแสดง	1	รับผิดชอบงานจัดแสดงนิทรรศการ รับจากหัวหน้า ฝ่าย
- นักวิทยาศาสตร์	1	ทำหน้าที่วิเคราะห์เทคนิคการจัดแสดง
- วิชาการ	1	รับผิดชอบการวางแผนและกำหนดเรื่องราว รายการ แสดงนิทรรศการ การทำงานประสานกับหัวหน้าฝ่าย ศิลปกรรมและฝ่ายอื่น ๆ
- ผู้ช่วย	1	ปฏิบัติตามคำสั่งภัณฑารักษ์ ช่วยควบคุมการจัด นิทรรศการและช่วยวางแผนงานการจัดนิทรรศการ
- เจ้าหน้าที่พิมพ์สื่อ	1	ช่วยพิมพ์เอกสาร และผลการประชุมสัมมนา
รวม	31	อัตรา

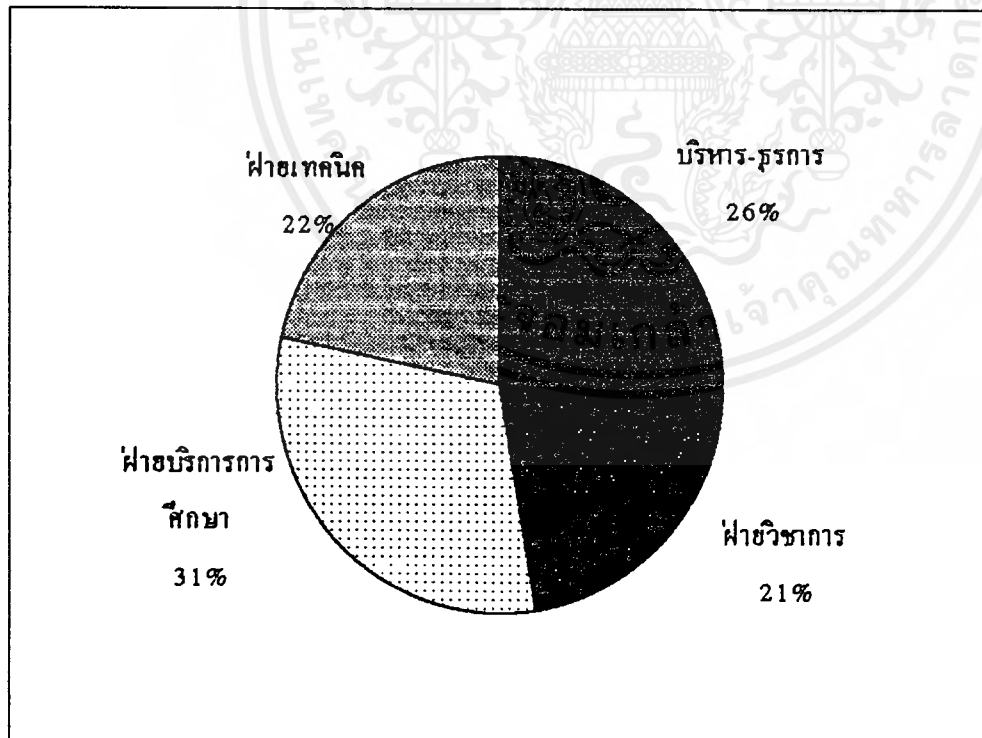
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่ง	อัตรา	กิจกรรม
4. ฝ่ายเทคนิค		
4.1 งานเทคนิคการแสดง		
- หัวหน้าฝ่าย	1	รับผิดชอบงานด้านเทคนิคต่าง ๆ ของศูนย์ และการทำงานประสานงานกับส่วนทำงานอื่น ๆ ของศูนย์
4.1.1 ศิลปกรรม		
- หัวหน้า	1	รับผิดชอบออกแบบ การจัดนิทรรศการ และอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดง ทำงานประสานกับภัณฑารักษ์ ตลอดจนทำงานประสานกับฝ่ายอื่น ๆ
- มัณฑนากร	1	รับผิดชอบออกแบบ ตามแผนการจัดนิทรรศการและควบคุมงานด้านศิลป์
- ช่างเขียนแบบ	1	รับผิดชอบงานด้านโครงการ อาคารการออกแบบ
- ช่างทำหุ่นจำลอง	2	ปฏิบัติงานปูนปั้น ทำหุ่นจำลอง และซ่อมแซมหุ่นจำลองต่าง ๆ
- จิตรกร	1	เขียนฉาก ออกแบบฉาก ออกแบบสี แสง
4.1.2 วิศวกรรม		
- หัวหน้า	1	รับผิดชอบงานวิศวกรรมภายในศูนย์
- ช่างเทคนิคไฟฟ้า	1	ปฏิบัติงานไฟฟ้าภายในอาคาร และนอกอาคาร ดูแลและตรวจสอบ ซ่อมแซมเปลี่ยนอุปกรณ์ไฟฟ้า เมื่อเกิดชำรุด
- ช่างเทคนิคเครื่องปรับอากาศ	2	ดูแลบำรุงรักษา ตรวจสอบ ซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องปรับอากาศภายในอาคาร
- ช่างเครื่อง	1	ดูแลบำรุงรักษาเครื่องยนต์ ซ่อมแซมเครื่องยนต์ภายในศูนย์
4.1.3 งานช่างทั่วไป		
- หัวหน้างาน	1	ควบคุมดูแลเจ้าหน้าที่ช่างต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าฝ่าย
- ช่างไม้	2	ปฏิบัติงานไม้ในการจัดแสดงและนิทรรศการ ตลอดจนซ่อมแซมอาคาร วัสดุอุปกรณ์ส่วนที่เป็นไม้
- ช่างโลหะ	1	ปฏิบัติงานโลหะ ในการจัดแสดงและนิทรรศการ ตลอดจนซ่อมแซมอาคาร
- ช่างสี	1	ปฏิบัติทาสี จัดแสดงนิทรรศการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่ง	อัตรา	กิจกรรม
4.2 งานโสต		
- หัวหน้า	1	รับผิดชอบงานฉายภาพยนตร์ งานจัดโสตฯ ทางด้านการเรียน การสอน อบรม จัดเจ้าหน้าที่เทคนิคแสงและเสียง ช่วยจัดนิทรรศการ
- ช่างเทคนิคแสง	1	บริการด้านเทคนิค ควบคุมแสง
- ช่างอิเล็กทรอนิกส์	1	บริการเทคนิค การใช้อุปกรณ์ขยายเสียง และตรวจซ่อมอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการจัดแสดงภายในศูนย์
- เจ้าหน้าที่ฉายภาพยนตร์	2	ควบคุมดูแลอุปกรณ์ฉายภาพยนตร์
- เจ้าหน้าที่ถ่ายภาพ	1	ถ่ายภาพ วิดีโอ โบราณวัตถุ และด้านถ่ายภาพของศูนย์ ตลอดจนการอัดล้างรูปภาพ
รวมเจ้าหน้าที่	28	อัตรา

สรุปอัตรากำลังเจ้าหน้าที่



3.3 การศึกษาและวิเคราะห์ผู้ใช้โครงการ

3.3.1 การศึกษาและวิเคราะห์ประเภทผู้ใช้โครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ใช้อาคารศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัยแบ่งเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ผู้ให้บริการ (ผู้ใช้ประจำ) ได้แก่ เจ้าหน้าที่บุคลากรของศูนย์ ทำหน้าที่บริหารงานของศูนย์ประวัติศาสตร์ แบ่งเป็น 4 ฝ่าย ดังนี้

- ฝ่ายบริหาร-ธุรการ
- ฝ่ายวิชาการ
- ฝ่ายบริการการศึกษา
- ฝ่ายเทคนิค

เจ้าหน้าที่และบุคลากรของศูนย์ประวัติศาสตร์ ทำหน้าที่ดำเนินงานโครงการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ดูแลให้คำแนะนำแก่ประชาชน ผู้ชมและผู้สนใจ รวมทั้งค้นคว้าวิจัย และรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

2. ผู้ใช้ชั่วคราว (ผู้ใช้บริการ) แบ่งเป็น 3 ประเภท

ก. ผู้เข้าชม

- นักท่องเที่ยว เป็นกลุ่มที่ต้องการหาความสำราญจากการเข้าชม เป็นประการหลักมีความสนใจในเรื่องราวที่จัดแสดง ชมไม่ละเอียด ส่วนใหญ่จะเข้าชมครั้งเดียวแล้วจากไป การเข้าชมส่วนมากจะเป็นวันธรรมดา

- ประชาชนทั่วไป เป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมคล้ายกับนักท่องเที่ยวคือมาชมเพื่อการพักผ่อนหาความสำราญ ต้องการสิ่งแปลกใหม่มากกว่าเพื่อการศึกษา การเข้าชมส่วนมากจะเป็นวันหยุดสุดสัปดาห์ หรือวันหยุดราชการ

- นักเรียน นักศึกษา พระภิกษุ เป็นกลุ่มที่จะเข้ามาทำการศึกษาค้นคว้าเป็นส่วนใหญ่ มีความสนใจในสิ่งแปลกใหม่ เป็นการเข้าชมเพื่อการพัฒนาของสมอง การจัดแสดงควรประกอบด้วยการบรรยายทางวิชาการเพื่อการศึกษาลักษณะการเข้าชมส่วนมากจัดเป็นกลุ่ม

ข. ผู้มาติดต่อ ศึกษา ค้นคว้า

เป็นบุคคลที่เข้ามาติดต่อทางหน่วยงานเพื่อขอเอกสารข้อมูลต่าง ๆ กับเจ้าหน้าที่หรืออาจจะเข้ามาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ในการเข้าชมเป็นหมู่คณะ โดยอาจให้เจ้าหน้าที่บรรยายประกอบ ได้แก่ นักวิชาการ นักค้นคว้าทางประวัติศาสตร์ ที่ทำการศึกษาค้นคว้าไม่สนใจถึงการจัดแสดง มุ่งเน้นที่เนื้อหาของวัตถุที่จัดแสดง ส่วนคลังพิพิธภัณฑ์เป็นส่วนที่สำคัญของบุคคลกลุ่มนี้ ใช้เวลาในการชมนาน ชมอย่างละเอียดเพื่อการศึกษาค้นคว้า

ค. แยกหรือบุคคลสำคัญ

การเข้าชมของบุคคลกลุ่มนี้สามารถเป็นได้ทั้ง 2 กรณี คือ มีภูมิหลังบ้าง ไม่มีเลย อาจเป็นแขกรับเชิญของทางศูนย์ ในการจัดนิทรรศการพิเศษ การเข้าชมจะเป็นตามมารยาทเป็นส่วนใหญ่เพราะอาจเป็นแขกของทางราชการ หรือบุคคลที่เข้ามาใช้อาคารเพื่อความสำคัญ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. วัตถุประสงค์แสดง

ตามลักษณะของพิพิธภัณฑ์ส่วนจัดแสดงถาวรจะต้องมีการนำวัตถุเข้า-ออก นับตั้งแต่ขานรับของและจะต้องมีการทำทะเบียนวัตถุและส่งให้ฝ่ายศิลปถ่ายภาพ จากนั้นก็จะนำเข้าสู่คลัง พิพิธภัณฑ์เพื่อรอการจัดแสดง โดยเฉพาะในส่วนนิทรรศการชั่วคราว วัตถุประสงค์แสดงอาจได้รับมาโดยการเช่า ยืมหรือบริจาคจากผู้อื่น วัตถุบางประเภท จำเป็นต้องมีการสงวนรักษาอย่างคึกก่อนออกจัดแสดง หรือนำออกจากพิพิธภัณฑ์

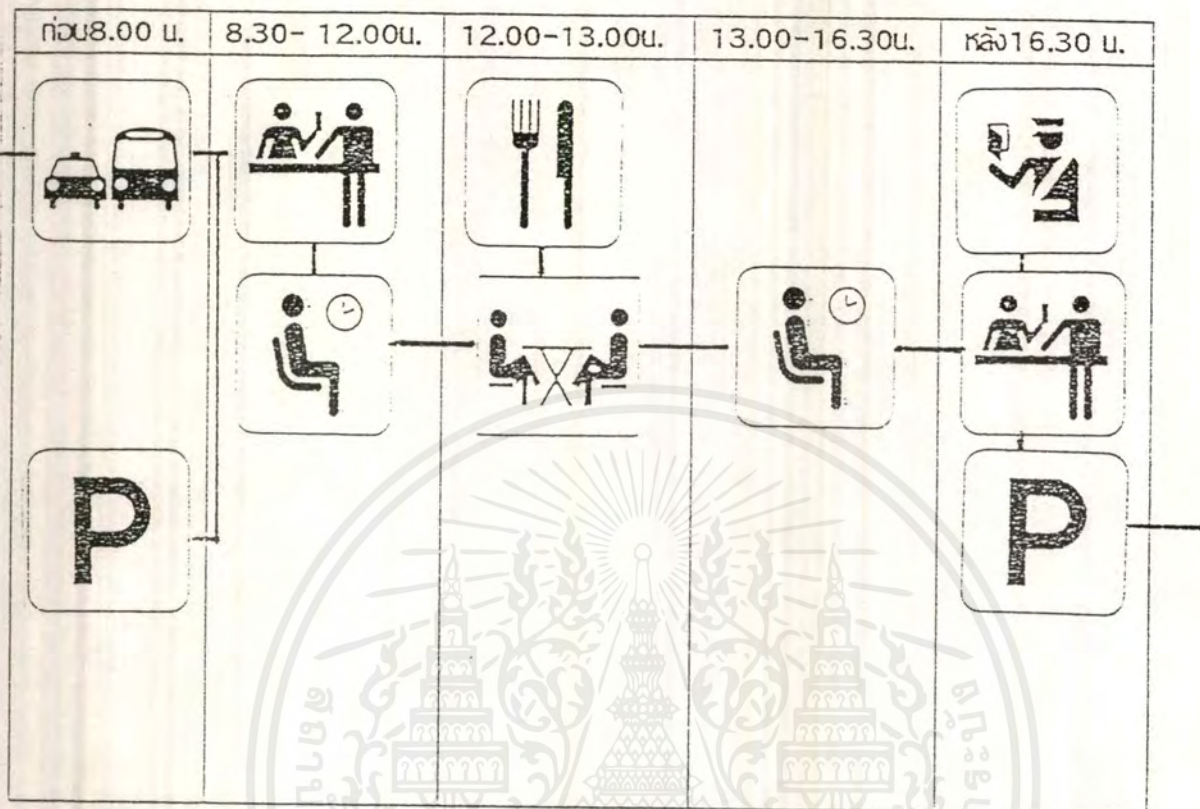
3.3.2 การศึกษาและวิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้โครงการ

ลักษณะพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการจะเป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ของผู้ใช้ใน แต่ละกลุ่ม และองค์ประกอบของศูนย์ฯ พฤติกรรมของบุคคลแต่ละกลุ่มย่อมจะแตกต่างกัน พฤติกรรมของแต่ละกลุ่มบุคคลสามารถแบ่งได้ ดังนี้

1. พฤติกรรมของผู้ใช้บริการ คือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ที่ทำงานประจำภายใน ศูนย์ฯ รวมไปถึงพนักงานประจำร้านค้า, ช่างเทคนิค พฤติกรรมโดยทั่วไปของเจ้าหน้าที่ คือ

8.30 น.	ลงเวลาทำงาน
9.00 น. - 12.00 น.	ปฏิบัติหน้าที่
12.00 น. - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 น. - 16.30 น.	ปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ
16.30 น.	ลงเวลาเลิกงาน

ตารางแสดงพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ



2. พฤติกรรมของผู้ใช้ชั่วคราว (ผู้ใช้บริการ) ได้แก่ ผู้ชมทั่วไป นักเรียน

นักศึกษา นักท่องเที่ยว ลักษณะพฤติกรรมที่เข้ามาใช้โครงการ คือ

- เข้ามาสู่โดงทางเข้า ซึ่งเป็นบริเวณรวมคน เพื่อทำการติดต่อสอบถาม

ถาม

พนักงานต้อนรับของศูนย์ หรือซื้อบัตรเข้าชมนิทรรศการ ผู้ใช้จะแยกย้ายไปสู่ส่วนต่าง ๆ จากบริเวณส่วนนี้

ถ้าเป็นหมู่คณะก็จะไปยังห้องบรรยาย หรือหอประชุมก่อนเพื่อฟังคำบรรยายสรุป แล้วจึงเข้าสู่ส่วนแสดง

บริเวณโดงนี้จะมีส่วนขายบัตร ขายของที่ระลึก หนังสือ สื่อบัตร ประกอบ

การชมงาน โทรศัพท์สาธารณะ ห้องน้ำ ส่วนพักผ่อนและที่รับฝากของ

- เมื่อชมนิทรรศการเสร็จครบแล้วก็จะออกมารับของที่ฝากไว้ อาจจะแะ

ซื้อหนังสือ ของที่ระลึก หรือรับประทานอาหารก่อนก็ได้

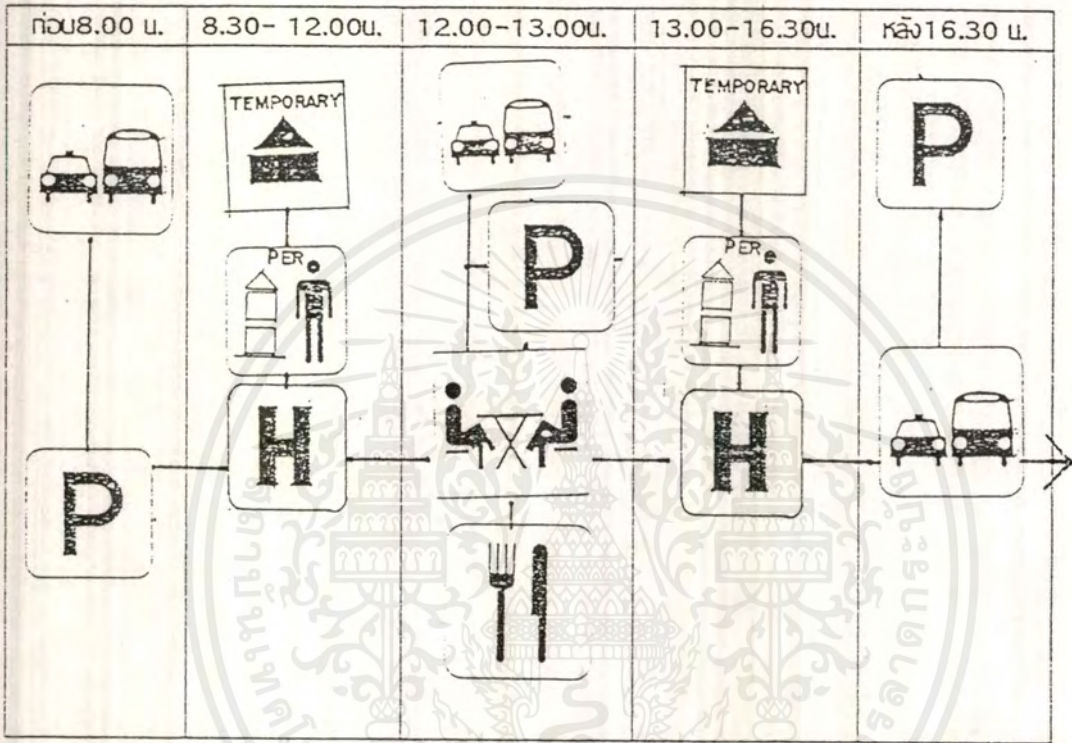
ผู้ใช้ชั่วคราวสามารถแยกออกเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

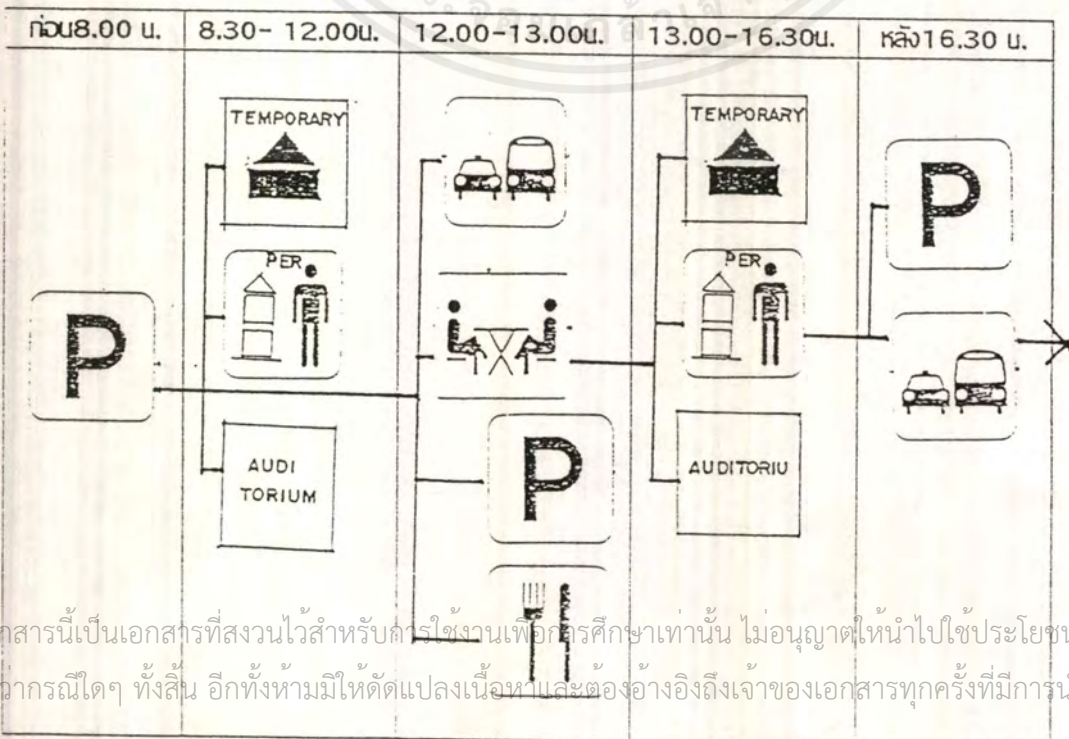
2.1 ผู้เข้าชม ซึ่งรูปแบบของพฤติกรรมจะแยกออกได้ดังนี้

- ผู้เข้าชมที่มาเป็นส่วนตัว
- ผู้เข้าชมที่เข้ามาเป็นหมู่คณะ

ตารางแสดงพฤติกรรมของพวักที่มาเป็นส่วนตัว



ตารางแสดงพฤติกรรมของพวักเข้าชมเป็นหมู่คณะ:

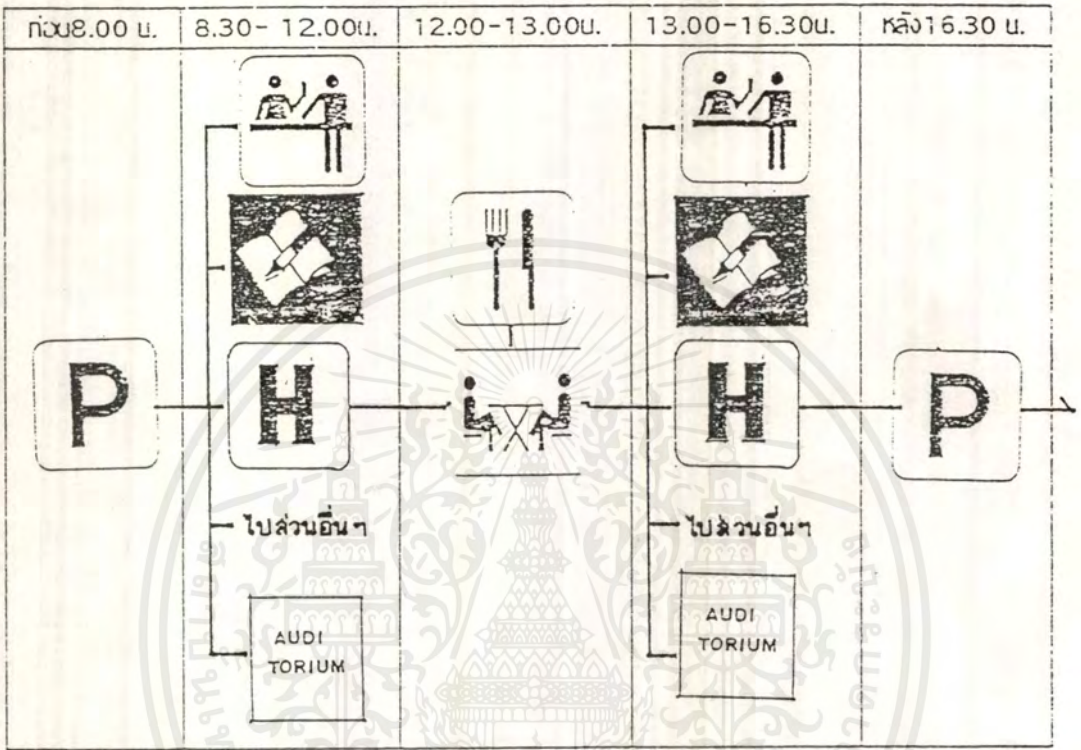


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับค่าใช้ขงงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

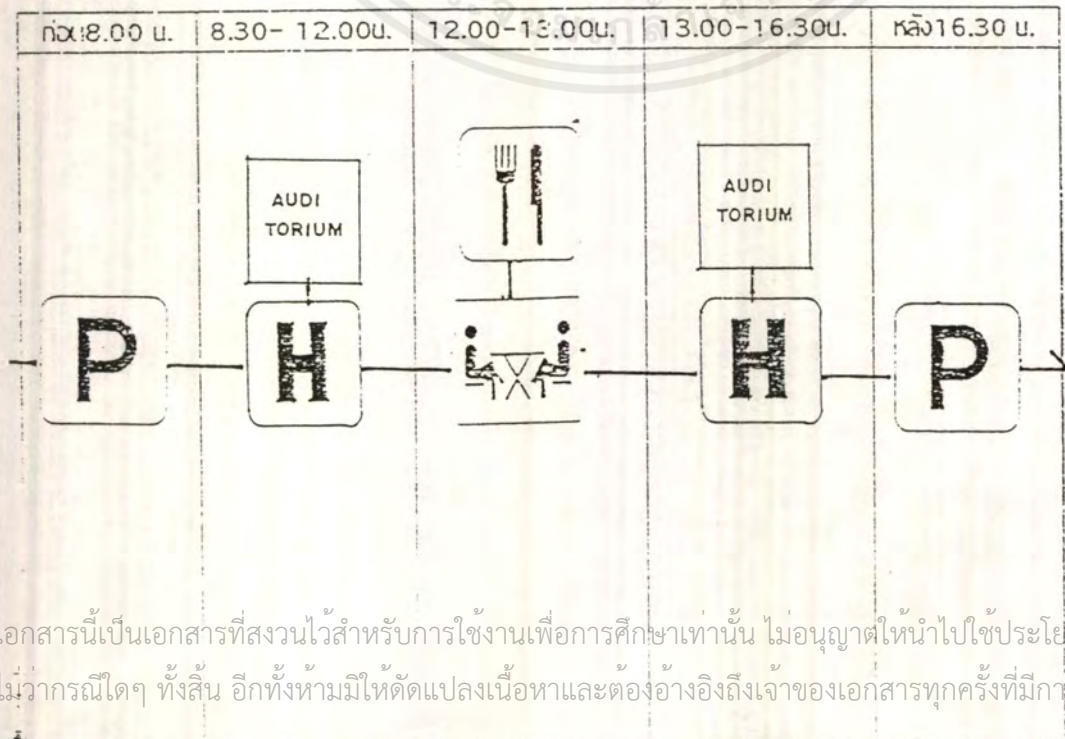
2.2 ผู้มาติดต่อ , ศึกษาค้นคว้า ซึ่งรูปแบบของพฤติกรรมจะแยกออกได้ดังนี้

- นักวิชาการ
- ผู้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา

ตารางแสดงพฤติกรรมของนักวิชาการ



ตารางแสดงพฤติกรรมผู้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา

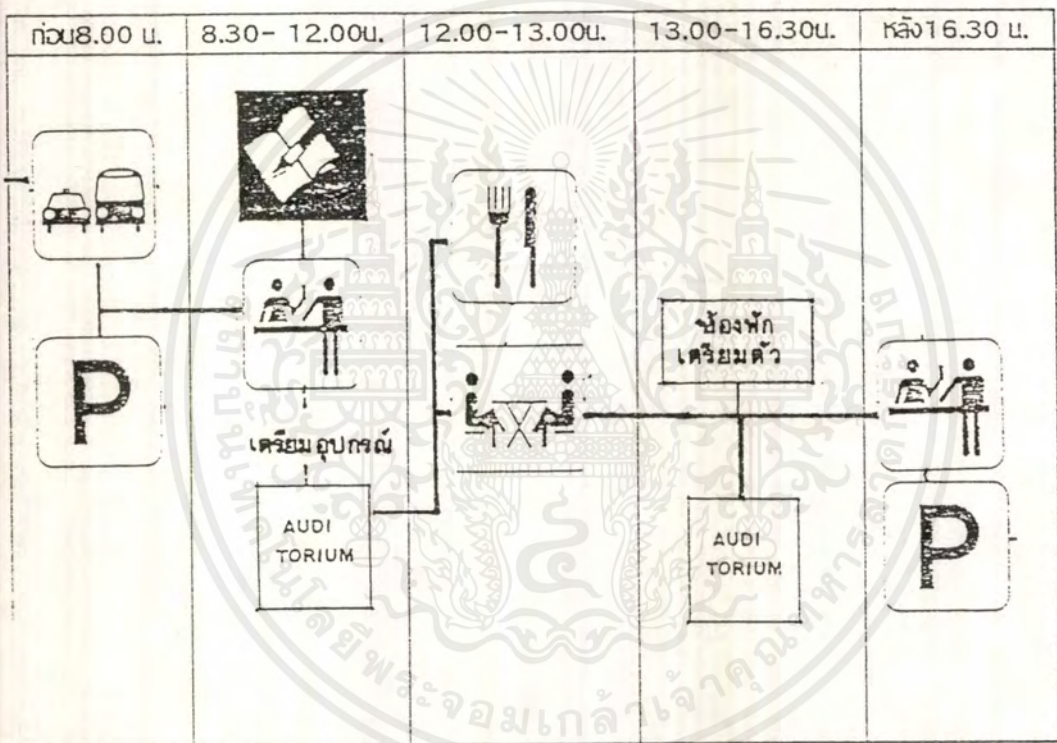


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 แยกหรือบุคคลสำคัญ อาจจะมาติดต่อราชการ เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษ หรือเป็นแขกรับเชิญ หรือเป็นประธานในพิธีต่างๆ ซึ่งจะต้องพบกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ โดยตรง โดยจะเรียงลำดับพฤติกรรมดังนี้

- เข้าสู่โถงต้อนรับของศูนย์เพื่อติดต่อสอบถาม หรือยื่นหนังสือ เข้าพบเจ้าหน้าที่ของศูนย์หรือตรงไปยังส่วนกิจกรรม เพื่อติดต่อธุรกิจโดยตรง

- เมื่อติดต่อธุระกับเจ้าหน้าที่เสร็จแล้ว ก็ออกไปยังส่วนอื่นๆต่อไป



3. พฤติกรรมของวัตถุจัดแสดง จะต้องผ่านการตรวจจากเจ้าหน้าที่ก่อนจะนำไปแขวงงาน เพื่อแกะหีบห่อ ถ่ายรูป ทำทะเบียนเป็นหลักฐาน หากชำรุดเสียหาย จะส่งไปซ่อมสงวนรักษาหลังการซ่อม จะส่งไปยังคลังเพื่อวัตถุคัดเลือกนำออกแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

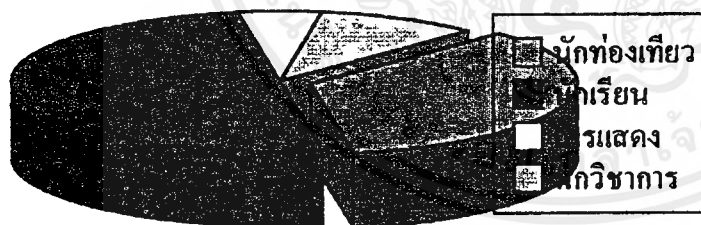
- ประเภทผู้ใช้ห้องประชุม เพื่อใช้ ในการ สัมมนาทางวิชาการ การแสดงในช่วงเทศกาล ต่างๆ การฟังบรรยายจากวิทยากรทางด้าน ประวัติศาสตร์ โดยแบ่งเป็นกลุ่มมีดังนี้

1. กลุ่มนักเรียน ที่มาทัศนศึกษา จำนวนสูงสุด 240 คน
2. กลุ่มนักวิชาการ
3. กลุ่มนักท่องเที่ยว
4. เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์
5. การแสดงในงานเทศกาลที่สำคัญ

ตาราง แสดงจำนวนครั้งในการใช้ห้องประชุม

ประเภท	ปี	เดือน	วัน
1. นักเรียนนักศึกษา	192	16	4
2. นักท่องเที่ยว	109	9	1
3. นักวิชาการ	24	2	

กราฟแสดงการใช้ห้องประชุมในกิจกรรมต่างๆ



(ข้อมูล เจ้าหน้าที่อุทยานประวัติศาสตร์ สลิดการท่องเที่ยว)

1. นักท่องเที่ยว 35 %
2. นักเรียน 50 %
3. การแสดง 5 %
4. นักวิชาการ 10 %

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักสูตร ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น

สอนเฉพาะ วันเสาร์ และ วันอาทิตย์ ทั้งนี้เพื่อ จัดปัญหาในการเรียน ที่ตรงกับวันของนักเรียน ใน วันธรรมดา

เปิดการเรียนการสอน แบ่งเป็น 2 รอบ 1. รอบเช้า 2. รอบบ่าย

สอนภายในวันเดียว ทั้งนี้ เนื่องจากนักศึกษาที่อยู่ห่างไกล จากสถานที่ ไม่สามารถอยู่ค้างคืนได้

ตารางการเรียนการสอน

รายการสอน	← รอบเช้า →				← รอบบ่าย →			
	8.30- 9.30	9.30- 11.00	11.00- 12.00	12.00- 13.00	13.00- 14.00	14.00- 15.30	15.30- 16.30	
1. ทฤษฎี, ด้านประวัติ ศาสตร์	■			พัก เที่ยง	■			
2. เข้าร่วมพิธีภักดิ์		■			■			
3. ออกนอกสถานที่, เข้าศึกษาโบราณสถาน			■				■	

ทางด้านทฤษฎี จะมีการสับเปลี่ยน เนื้อหาการสอน / เดือน ทุกๆปี จะใช้เนื้อหาการสอนเหมือนกัน นักเรียนที่มาใช้สูงสุด 100 คน จากสถิตินักเรียนที่มาทัศนศึกษา ประมาณ 100 คน /วัน ดังนั้น นักศึกษาที่มารอบเช้าและรอบบ่าย จะมาไม่ตรงกัน จึงใช้ห้องบรรยาย ขนาดตั้งแต่ 50 - 100 คน ซึ่งสามารถปรับขนาดพื้นที่นั่งได้

(แหล่งที่มาของข้อมูล ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่วงปี พ.ศ.	จำนวนผู้เข้าชม เฉลี่ย คน/ปี	จำนวนผู้เข้าชม เฉลี่ย คน/เดือน	จำนวนผู้เข้าชม เฉลี่ย คน/วัน
พ.ศ. 2536 - พ.ศ. 2537	90,000	7,500	241

ดังนั้น ศูนย์ประวัติศาสตร์สุโขทัย จึงคิดจำนวนผู้เข้าชมโครงการจากโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน จึงประมาณผู้เข้าชมโดยเฉลี่ย 240 คนต่อวัน

3.4 การศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบและพื้นที่ใช้สอยของโครงการ

3.4.1 การศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบของโครงการ

การศึกษาองค์ประกอบของโครงการ จะพิจารณาจากความต้องการองค์ประกอบของโครงการ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. องค์ประกอบหลัก (ESTABLISHING NEED) ซึ่งได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการองค์ประกอบของโครงการศูนย์ประวัติศาสตร์ และการแบ่งส่วนงานซึ่งแบ่งออกเป็น

- ส่วนบริหาร-ธุรการ
- ส่วนวิชาการ
- ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ
- ส่วนสาธารณณะ
- ส่วนเทคนิค

2. องค์ประกอบย่อย (SATISSFYING NEED) ได้แก่ ส่วนอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพแก่โครงการ ซึ่งองค์ประกอบย่อยดังกล่าวได้จากการเทียบเคียงอาคารที่มีลักษณะประเภทเดียวกัน มีวัตถุประสงค์ลักษณะเดียวกัน

ตารางศึกษาองค์ประกอบของโครงการ

องค์ประกอบหลัก	ผู้ใช้	องค์ประกอบย่อย
1. ส่วนบริหาร 1.1 งานบริหาร	- ผู้อำนวยการศูนย์ - รองผู้อำนวยการศูนย์ - หัวหน้าฝ่าย - เลขานุการ - ผู้มาติดต่อหรือเข้าร่วมประชุม และคณะกรรมการที่ปรึกษา	- ห้องทำงานผู้อำนวยการศูนย์ - ห้องทำงานรองผู้อำนวยการศูนย์ - ห้องทำงานหัวหน้าฝ่าย - ห้องทำงานเลขานุการ - ส่วนรับรอง - ห้องประชุมคณะกรรมการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	ผู้ใช้	องค์ประกอบย่อย
1.2 งานธุรการ	<ul style="list-style-type: none"> - หัวหน้าธุรการ - เจ้าหน้าที่สารบรรณ - เจ้าหน้าที่การเงิน - บัญชี - เจ้าหน้าที่สารนิเทศ - เจ้าหน้าที่พัสดุ - เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด 	<ul style="list-style-type: none"> - ห้องน้ำ-ส้วม - ห้องเตรียมอาหาร, เครื่องคั้น - ห้องธุรการ - ห้องเก็บเอกสาร - ห้องพักเจ้าหน้าที่ - ห้องเก็บของ - ห้องน้ำ - ส้วม
1.3 งานอาคารสถานที่	<ul style="list-style-type: none"> - หัวหน้างานอาคารสถานที่ - เจ้าหน้าที่อาคารสถานที่ - ยามรักษาการณ์ - คนสวน - พนักงานขับรถ 	<ul style="list-style-type: none"> - ห้องหัวหน้างาน - ห้องปฏิบัติงาน - ห้องพักเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย - ห้องพักพนักงานขับรถ - ห้องเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด - ห้องซ่อมบำรุง - ห้องน้ำ - ส้วม

องค์ประกอบหลัก	ผู้ใช้	องค์ประกอบย่อย
2. ส่วนวิชาการ		
2.1 งานค้นคว้าวิจัย	<ul style="list-style-type: none"> - หัวหน้าค้นคว้าวิจัย - นักวิชาการ - ภัณฑารักษ์ - พนักงานพิมพ์ดีด 	<ul style="list-style-type: none"> - ห้องหัวหน้างาน - ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่ - ห้องเก็บเอกสาร - ห้องค้นคว้าวิจัย - ห้องเก็บของ - ห้องน้ำ - ส้วม
2.2 งานทะเบียนวัตถุ	<ul style="list-style-type: none"> - หัวหน้างานทะเบียนวัตถุ - เจ้าหน้าที่ทะเบียนวัตถุ - ภัณฑารักษ์ - เจ้าหน้าที่ตรวจรับวัตถุ - เจ้าหน้าที่แกะและบรรจุ - เจ้าหน้าที่ถ่ายภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - ห้องหัวหน้างานทะเบียนวัตถุ - ห้องปฏิบัติงานทะเบียนวัตถุ - ห้องทำงานภัณฑารักษ์ - ห้องเก็บเอกสาร - สถานตรวจรับวัตถุ - ห้องบรรจุวัตถุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	ผู้ใช้	องค์ประกอบย่อย
2.3 งานซ่อมสงวนวัตถุ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เข้าชมที่สนใจ - หัวหน้างานซ่อมสงวนวัตถุ - นักวิทยาศาสตร์ - นักวิชาการ - นักอนุรักษ์ - เจ้าหน้าที่ซ่อมสงวน 	<ul style="list-style-type: none"> - ห้องถ่ายภาพ - ห้องมืด - คลังพิพิธภัณฑ์ถาวร - คลังพิพิธภัณฑ์ชั่วคราว - ห้องพักเจ้าหน้าที่ - ห้องน้ำ - ส้วม - ห้องหัวหน้าซ่อมสงวนวัตถุ - ห้องนักวิทยาศาสตร์ - ห้องนักวิชาการ - ห้องปฏิบัติงานอนุรักษ์ - ห้องปฏิบัติการซ่อมสงวน - ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ - ห้องเก็บวัตถุอุปกรณ์ - ห้องพักเจ้าหน้าที่ - ห้องน้ำ - ส้วม

องค์ประกอบหลัก	ผู้ใช้	องค์ประกอบย่อย
3. ส่วนบริการการศึกษา		
3.1 งานประชาสัมพันธ์	<ul style="list-style-type: none"> - หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ - เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ - วิทยากร - เจ้าหน้าที่นำชม - เจ้าหน้าที่พัฒนาบุคลากร - เจ้าหน้าที่สถิติ - เจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเผยแพร่ 	<ul style="list-style-type: none"> - ห้องหัวหน้างานประชาสัมพันธ์ - ห้องปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ - ห้องปฏิบัติการนำชม - ห้องปฏิบัติการพัฒนา - ห้องปฏิบัติการส่งเสริมเผยแพร่ - ห้องเก็บเอกสาร - ห้องเก็บวัตถุอุปกรณ์ - ห้องน้ำ - ส้วม
3.2 ห้องประชุม	<ul style="list-style-type: none"> - วิทยากร - เจ้าหน้าที่ระบบ - ผู้เข้าชมหรือรับฟังการบรรยาย 	<ul style="list-style-type: none"> - โถง - ห้องฟังบรรยาย - เวทีบรรยาย - ห้องฉายและควบคุม - ห้องพักวิทยากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	ผู้ใช้	องค์ประกอบย่อย
5. ส่วนบริการสาธารณะ		
5.1 โถงทางเข้า	- เจ้าหน้าที่โครงการ - ผู้เข้าชม	- โถงพักคอย - บริเวณแสดงผังแนะนำส่วนแสดง - ห้องจำหน่ายบัตร - ห้องจำหน่ายเอกสารและของที่ระลึก - เคา์นเตอร์ประชาสัมพันธ์ - บริเวณรับฝากของ - ส่วนรักษาความปลอดภัย - โทรศัพท์สาธารณะ - ห้องปฐมพยาบาล - ส่วนบริการนำชม - ห้องน้ำ - ส้วม
5.2 โรงอาหาร	- ผู้ดำเนินการ - ผู้เข้าชมหรือใช้บริการ	- บริเวณทานอาหาร - ส่วนครัว - ส่วนเตรียมอาหาร - ส่วนประกอบอาหาร - ส่วนบริการอาหาร - ลานรับของ - ส่วนบริการเครื่องค้ม - ห้องเก็บของ - ห้องน้ำ - ส้วม
5.3 ที่จอดรถ	- เจ้าหน้าที่ของโครงการ - ผู้เข้าชม	- ที่จอดรถยนต์ผู้ชม - ที่จอดรถจักรยานยนต์ - ที่จอดรถบัส - ที่จอดรถเจ้าหน้าที่ (รถยนต์) - ที่จอดรถบริการ

องค์ประกอบหลัก	ผู้ใช้	องค์ประกอบย่อย
6. ฝ่ายเทคนิค		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	ผู้ใช้	องค์ประกอบย่อย
6.1 งานเทคนิคจัดแสดง ศิลปกรรม	- หัวหน้าฝ่าย - หัวหน้างานศิลปกรรม	- ห้องทำงานหัวหน้าฝ่าย - ห้องหัวหน้างานศิลปกรรม
6.2 งานช่างทั่วไป	- มัธยนาการ - ช่างเขียนแบบ - ช่างทำหุ่นจำลอง - จิตรกร - ช่างโลหะ - ช่างสี - ช่างไม้ - ช่างสี	- ส่วนทำงานช่างออกแบบ - ห้องเก็บของ - ห้องพักเจ้าหน้าที่ - ห้องทำงานช่าง - ห้องปฏิบัติงานช่าง - ห้องปฏิบัติการปั้นหล่อ - ห้องปฏิบัติงานช่างสี - ห้องเก็บเครื่องมือ - ห้องเก็บของ - ห้องพักผ่อน - ห้องเครื่อง
6.3 งานวิศวกรรม	- หัวหน้า - ช่างเทคนิคไฟฟ้า - ช่างเทคนิคเครื่องปรับอากาศ - ช่างเครื่องส่วนสนับสนุน	- ห้องทำงานหัวหน้า - ห้องทำงานเจ้าหน้าที่ - ห้องเครื่อง - ห้องไฟฟ้า - ห้องพักผ่อน - ห้องพัสดุ - ห้องน้ำ - ส้วม - ห้องควบคุมไฟฟ้า - ห้องควบคุมสูบน้ำ
6.4 งานโสตทัศนศึกษา	- หัวหน้าช่าง - ช่างเทคนิคแสง - ช่างอิเล็กทรอนิกส์ - เจ้าหน้าที่ฉายภาพยนตร์ - เจ้าหน้าที่ถ่ายภาพ	- ส่วนทำงาน - หัวหน้างาน - ห้องเจ้าหน้าที่ - ห้องเก็บเทป (บริการโสต) - ห้องเก็บของ - ห้องบันทึกเสียง
6.5 งานสนับสนุน	- เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่	- ห้องพัสดุ - ห้องน้ำ - ส้วม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	ผู้ใช้	องค์ประกอบย่อย
	- เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่	- ห้องพักผ่อน - LOCKER
จากการศึกษาอาคารตัวอย่าง ส่วนสาธารณะ โรงอาหาร บริการการศึกษา	ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ อยุธยา จะมีห้องน้ำแยกโดยเฉพาะ ผู้ชม (พิธีการ) ผู้ชม (พิธีการ) ผู้ชม (พิธีการ)	สำหรับผู้ให้บริการส่วนคนพิการ และ LAMP คนพิการ ห้องน้ำ - ส้วม ห้องน้ำ - ส้วม ห้องน้ำ - ส้วม



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.2 การศึกษาและวิเคราะห์กิจกรรมและข้อพิจารณาในการออกแบบองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ผู้ใช้	กิจกรรมและข้อพิจารณา
<p>1. ส่วนบริหาร - ธุรกิจ</p> <p><u>1.1 งานบริหาร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ห้องทำงานผู้อำนวยการ - ห้องทำงานรอง - ห้องทำงานหัวหน้าฝ่าย - ส่วนรับรอง - ห้องประชุมคณะกรรมการ - ห้องน้ำ - ส้วม - ห้องเตรียมอาหาร เครื่องดื่ม <p><u>1.2 งานธุรการ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ห้องธุรการ - ห้องเก็บเอกสาร - ห้องพักเจ้าหน้าที่ - ห้องเก็บของ - ห้องน้ำ - ส้วม <p><u>1.3 งานอาคารสถานที่</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ห้องหัวหน้างาน - ห้องปฏิบัติงาน - ห้องพักเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย - ห้องเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด - ห้องเก็บอุปกรณ์ทำสวน - ห้องซ่อมบำรุง - ห้องน้ำ - ส้วม 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้อำนวยการ - รองผู้อำนวยการ - หัวหน้าฝ่าย - เลขานุการ - ผู้มาติดต่อ <ul style="list-style-type: none"> - หัวหน้างานธุรการ - เจ้าหน้าที่สรรบรรณ - เจ้าหน้าที่การเงิน - บัญชี - เจ้าหน้าที่สารนิเทศก์ - เจ้าหน้าที่พัสดุ - เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด <ul style="list-style-type: none"> - ห้องหัวหน้างานอาคารสถานที่ - เจ้าหน้าที่อาคารสถานที่ - ขามรักษาการ - นักการภารโรง - พนักงานขับรถ 	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานฝ่ายบริหาร-ธุรการเป็นศูนย์กลางการบริหารหน่วยงานต่าง ๆ ภายในศูนย์ประวัติศาสตร์ ดังนั้นควรอยู่ใกล้และติดต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้โดยสะดวกตามความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง <ul style="list-style-type: none"> - งานธุรการอาจจัดให้เป็นโถงทำงานร่วมกันได้ ส่วนงานฝ่ายบริหาร ควรอยู่ในจุดที่สะดวกในการติดต่อกับประชาชนที่มาติดต่อด้วย <ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการของศูนย์ประวัติศาสตร์ จะมีทางเข้าออกต่างหาก และสามารถติดต่อกับโถงเข้าใหญ่ได้สะดวก - ส่วนงานรักษาความปลอดภัยจะเป็นส่วนที่จะต้องมึระบบความปลอดภัยที่มั่นคงมีประสิทธิภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ผู้ใช	กิจกรรมและข้อพิจารณา
1.4 ส่วนบริการสาธารณะ		
- โฉงทางเข้า	- ผู้เข้าชม	- ทางเข้าออกสำหรับผู้ชมศูนย์
- โฉงพักคอย		ประวัติศาสตร์ควรมีทางเข้าออก
		ทางเดียวกัน เพื่อสะดวกในการ
		รักษาความปลอดภัย แต่มีทางออก
		ฉุกเฉินและมีทางเข้า ออกสำหรับ
		เจ้าหน้าที่แยกต่างจากกัน
- บริเวณแสดง, ฟังแนะนำ	- ผู้เข้าชม	- เป็นส่วนที่แสดงแผนผังของ
ส่วนแสดง		โครงการให้ผู้ชมได้ทราบองค์ประ
		กอบต่าง ๆ ของโครงการ
- ห้องจำหน่ายบัตร	- ผู้เข้าชม	- เป็นส่วนที่จำหน่ายบัตรให้แก่ผู้
	- เจ้าหน้าที่จำหน่ายบัตร	เข้าชม ควรจัดให้อยู่ก่อนที่จะเข้า
		ชมการแสดง
- ห้องจำหน่ายเอกสารและ	- ผู้เข้าชม	- เป็นส่วนจำหน่ายหนังสือของที่
ของที่ระลึก	- เจ้าหน้าที่จำหน่ายเอกสารและ	ระลึกต่าง ๆ ควรอยู่ภายในโฉงพัก
	ของที่ระลึก	และส่วนต้อนรับผู้เข้าชม
- เคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์	- ผู้ชม	- เป็นส่วนที่ให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยว
	- เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์	ข้องกับศูนย์ประวัติศาสตร์เอกสาร
		ต่าง ๆ แจกมักจะมีอยู่ทางซ้ายมือ
		ของทางเข้า
- บริเวณรับฝากของ	- ผู้ชม	- ใช้เป็นที่เก็บสัมภาระต่าง ๆ ของ
	- เจ้าหน้าที่รับฝากของ	ผู้เข้าชมเพื่อความปลอดภัย ป้องกัน
		การโจรกรรมและเพื่อบริการผู้เข้า
		ชมไม่ต้องหอบหิ้วสัมภาระ ควร
		จัดให้อยู่ทางขวามือของทางเข้า
- ส่วนรักษาความปลอดภัย	- ขามรักษาการณ์	- เป็นส่วนที่เฝ้าควบคุมความปลอดภัย
		บริเวณทางเข้าชมส่วนงานแสดง
		โดยควรจัดให้อยู่บริเวณทางเข้า
		ชมการแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ผู้ใช้	กิจกรรมและข้อพิจารณา
2. ส่วนวิชาการ		
2.1 งานค้นคว้า วิจัย		
<ul style="list-style-type: none"> - ห้องหัวหน้างาน - ห้องทำงานเจ้าหน้าที่ - ห้องเก็บเอกสาร - ห้องค้นคว้าวิจัย - ห้องเก็บของ - ห้องน้ำ - ส้วม 	<ul style="list-style-type: none"> - หัวหน้างานค้นคว้าวิจัย - นักวิชาการ - ภัณฑารักษ์ - พนักงานพิมพ์ดีด 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนงานค้นคว้า วิจัยจะต้องติดต่อสัมพันธ์กับงานด้านบริการศึกษา เพื่อเผยแพร่ข้อมูลและต้องติดต่อกับส่วนงานทะเบียนวัตถุ ซึ่งเป็นส่วนค้นคว้าปฏิบัติการทางวิชาการ
2.2 งานทะเบียนวัตถุ		
<ul style="list-style-type: none"> - ห้องหัวหน้างาน - ห้องปฏิบัติงานทะเบียนวัตถุ - ห้องทำงานภัณฑารักษ์ - ห้องเก็บเอกสาร - ถานตรวจรับวัตถุ - ห้องบรรจุวัตถุ - ห้องเก็บของ - ห้องถ่ายภาพ - คลังพิพิธภัณฑสถาน 	<ul style="list-style-type: none"> - หัวหน้างานทะเบียนวัตถุ - เจ้าหน้าที่ทะเบียนวัตถุ - ภัณฑารักษ์ - เจ้าหน้าที่ทะเบียนวัตถุ - เจ้าหน้าที่แกะและบรรจุ - เจ้าหน้าที่ทะเบียนวัตถุ - เจ้าหน้าที่แกะและบรรจุ - เจ้าหน้าที่แกะและบรรจุ - เจ้าหน้าที่ทะเบียน - เจ้าหน้าที่ถ่ายภาพ - เจ้าหน้าที่ทะเบียนวัตถุ - เจ้าหน้าที่แกะและบรรจุ - เจ้าหน้าที่ถ่ายภาพ - เจ้าหน้าที่ตรวจรับวัตถุ 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นส่วนปฏิบัติงานและรับผิดชอบการนำเข้า - ออก และทะเบียนวัตถุ - เป็นส่วนปฏิบัติงานลงทะเบียนคิดบัตรประจำวัตถุ ตรวจสอบบันทึกเป็นหลักฐาน มีลักษณะห้องและการใช้อุปกรณ์โดยเฉพาะ - เป็นห้องทำงานสำหรับภัณฑารักษ์ - เป็นห้องเก็บเอกสารต่าง ๆ ที่รับจดทะเบียนวัตถุต่าง ๆ - เป็นบริเวณตรวจรับ-ส่งวัตถุ - ต้องเป็นห้องที่มีขนาดพอสมควร ใช้สำหรับบรรจุวัตถุใส่หีบห่อส่งออกไปข้างนอก - ใช้เป็นห้องเก็บพัสดุต่าง ๆ - เป็นห้องมือที่ใช้ในการล้างภาพถ่าย - เป็นห้องเก็บโบราณวัตถุที่ไม่สมบูรณ์ มีจำนวนซ้ำกันมาก ๆ เหลือจากการจัดแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ผู้ใช้	กิจกรรมและข้อพิจารณา
- คลังพิพิธภัณฑสถานชั่วคราว	<ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่ทะเบียนวัดดู - เจ้าหน้าที่แกะและบรรจุ - เจ้าหน้าที่ถ่ายภาพ - เจ้าหน้าที่ตรวจรับวัดดู 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นห้องเก็บโบราณวัตถุที่ได้จากการขุดมาจากที่อื่น โบราณวัตถุที่กำลังอยู่ระหว่างการศึกษา ซ่อมสงวน
<ul style="list-style-type: none"> - คลังพิพิธภัณฑสถานเพื่อการศึกษา - ห้องพักเจ้าหน้าที่ - ห้องน้ำ - ส้วม 2.3 งานซ่อมสงวนวัดดู <ul style="list-style-type: none"> - ห้องหัวหน้างาน - ห้องนักวิทยาศาสตร์ - ห้องนักวิชาการ - ห้องปฏิบัติงานอนุรักษ์ - ห้องปฏิบัติการซ่อมสงวน - ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ - ห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่ทะเบียนวัดดู - เจ้าหน้าที่แกะและบรรจุ - เจ้าหน้าที่ถ่ายภาพ - เจ้าหน้าที่ตรวจรับวัดดู - นักวิชาการ, ผู้สนใจ - เจ้าหน้าที่งานทะเบียนวัดดู - เจ้าหน้าที่งานทะเบียนวัดดู - หัวหน้างานซ่อมสงวนวัดดู - นักวิทยาศาสตร์ - นักวิชาการ - นักวิชาการ - นักอนุรักษ์ - นักอนุรักษ์ - เจ้าหน้าที่ซ่อมสงวน - นักวิทยาศาสตร์ - เจ้าหน้าที่ซ่อมสงวน 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นห้องเก็บโบราณวัตถุที่จัดไว้เพื่อให้บริการแก่นักวิชาการและผู้สนใจจะศึกษาค้นคว้า - เป็นห้องพักผ่อนสำหรับเจ้าหน้าที่งานทะเบียนวัดดู - เป็นห้องน้ำ-ส้วมสำหรับใช้ในงานทะเบียนวัดดู - เป็นส่วนปฏิบัติงานรับผิดชอบการซ่อมสงวนโบราณวัตถุ - เป็นห้องพักสำหรับพักวิทยาศาสตร์ - เป็นห้องพักของนักวิชาการและนักอนุรักษ์ - เป็นห้องปฏิบัติการค้นคว้าทางวิชาการเพื่อการอนุรักษ์วัดดู - เป็นห้องปฏิบัติงานเพื่อการซ่อมสงวนวัดดู - เป็นห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์เพื่อการซ่อมสงวนตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ - เป็นห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติการซ่อมสงวนวัดดู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ผู้ใช้	กิจกรรมและข้อพิจารณา
- ห้องพักเจ้าหน้าที่	- เจ้าหน้าที่ซ่อมสวน	- เป็นห้องพักสำหรับเจ้าหน้าที่ซ่อมสวน
<p>3. ส่วนบริการศึกษา</p> <p>3.1 งานประชาสัมพันธ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ห้องหัวหน้างาน - ห้องปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ - ห้องปฏิบัติการนำชม - ห้องปฏิบัติการพัฒนา - ห้องปฏิบัติการส่งเสริมเผยแพร่ - ห้องเก็บเอกสาร - ห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์ - ห้องน้ำ-ส้วม <p>3.2 ห้องประชุม</p> <ul style="list-style-type: none"> - โถง <ul style="list-style-type: none"> - ห้องฟังบรรยาย 	<ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่งานซ่อมสวน วัตถุประสงค์ - หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ - เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ - วิทยากร - เจ้าหน้าที่พัฒนาบุคลากร - เจ้าหน้าที่สถิติ - เจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเผยแพร่ข่าวสาร - ผู้เข้าฟังบรรยาย - ผู้เข้าชม - ผู้เข้าฟังบรรยาย - ผู้เข้าชม 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นห้องน้ำ-ส้วมสำหรับใช้ในงานซ่อมสวนวัตถุประสงค์ - งานประชาสัมพันธ์ อาจจัดเป็นโถงอยู่รวมกันได้ และควรอยู่ในตำแหน่งที่ติดต่อกับห้องสมุดหรือห้องบรรยายได้โดยสะดวก - ศูนย์ประวัติศาสตร์ในปัจจุบันจะต้องมีห้องบรรยาย เพื่อแสดงปาฐกถาฉายภาพยนตร์-สไลด์ วีดีโอ และเผยแพร่กิจกรรมของศูนย์ - ส่วนที่นั่งชมควรมีทางเข้า-ออกที่เห็นชัดเจนและมีทางเข้าออกฉุกเฉิน - ทางเข้าออกอย่างน้อย 2 ทาง - ทางเข้าสู่ห้องบรรยาย ควรแยกออกจากส่วนจัดแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ผู้ใช้	กิจกรรมและข้อพิจารณา
- เวทีบรรยาย	- วิทยากร - เจ้าหน้าที่	- ใช้แสดงปาฐกถา ใช้สำนักงาน แสดงต่างๆ ควรมีทางเข้า-ออก ของผู้บรรยายหรือผู้แสดง โดยจัด ให้อยู่ทางด้านข้างของเวที
- ห้องฉายและห้องควบคุม	- เจ้าหน้าที่ระบบ	- ควรอยู่ในบริเวณที่สามารถ ควบคุมบรรยายแสง-เสียง ห้อง บรรยายได้โดยสะดวกและมี ประสิทธิภาพ
- ห้องพักวิทยากร - ห้องพักเจ้าหน้าที่นำชม	- วิทยากร - เจ้าหน้าที่นำชม	- ควรอยู่ในบริเวณที่สามารถเข้า ออกเพื่อบรรยายได้สะดวกและ สามารถควบคุมดูแลผู้ชมผู้ฟัง การบรรยายได้สะดวก
- ห้องนำ-ส้วม	- ผู้เข้าฟังบรรยาย - ผู้เข้าชม	- จัดอยู่ในบริเวณที่ผู้เข้าชมหรือฟัง การบรรยายได้สะดวก
3.3 ห้องสมุด - ห้องบรรณารักษ์ - ห้องผู้ช่วยบรรณารักษ์	- บรรณารักษ์ - ผู้ช่วยบรรณารักษ์	- บรรณารักษ์และผู้ช่วยควรอยู่ใน บริเวณเดียวกันเพื่อให้สะดวกใน การทำงานสามารถเข้าถึงได้จาก ส่วนอ่านหนังสือ
- ห้องซ่อมแซม	- เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	- ใช้เป็นส่วนซ่อมแซมหนังสือที่ ชำรุดและเอกสารต่างๆ ที่ต้อง การเป็นเล่มหรือเข้าแฟ้มทำปก
- โถงกลาง - เคาน์เตอร์บริการ	- ผู้ให้บริการ - เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	- ควรอยู่ใกล้ทางเข้าออกเพื่อ สะดวกสำหรับผู้ยืมคืนหนังสือ ได้สะดวกต่อเจ้าหน้าที่ในการ ควบคุมดูแล
- ส่วนรับฝากของ - ส่วนถ่ายเอกสาร		- เป็นชั้นวางของเช่นกระเป่า หนังสือของผู้มาใช้ห้องสมุดควร อยู่ใกล้ทางเข้า - เป็นบริเวณที่ตั้งเครื่องถ่าย เอกสารควรอยู่ใกล้ทางเข้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ผู้ใช้	กิจกรรมและข้อพิจารณา
- คู่มือรายการ		- ควรอยู่ในบริเวณที่เห็นได้ง่าย จากทางเข้าระหว่างบริเวณ หนังสืออ้างอิงและหนังสือทั่วไป ซึ่งใกล้กับเจ้าหน้าที่บริการ
- บริเวณอ่านหนังสือ	- ผู้ใช้บริการ	- การจัดที่นั่งในห้องนอนอ่านหนังสือห่างกัน 1.80 เมตรจาก โต๊ะตัวหนึ่งไปยังขอบอีกตัวหนึ่ง และห่าง 1.90 เมตร จึงกึ่งกลาง เก้าอี้ชุดหนึ่งไปยังอีกชุดหนึ่ง
- ชั้นเก็บหนังสือ	- ผู้ใช้บริการ - เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	- เป็นห้องเก็บภาพนิทรรศการ ภาพนิ่งเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ และข้อมูลอื่นๆ ที่น่าสนใจ
- ส่วนโสตทัศนูปกรณ์	- ผู้ใช้บริการ - เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	- เป็นห้องเก็บภาพนิทรรศการ ภาพนิ่งเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ และข้อมูลอื่นๆ ที่น่าสนใจ
- ห้องควบคุมโสตฯ	- เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	- เป็นห้องควบคุมส่วนโสต ทัศนูปกรณ์ซึ่งต้องอยู่ติดกับส่วน โสตทัศนูปกรณ์
- ห้องเก็บของ	- เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	- เก็บหนังสือที่เพิ่งรับใหม่สำหรับ บรรณารักษ์จะได้ทำการคัดเลือก จัดหมวดหมู่ ควรอยู่ใกล้กับห้อง บรรณารักษ์
- ห้องน้ำ-ส้วม	- เจ้าหน้าที่ห้องสมุด - ผู้ใช้บริการ	- เนื่องจากเป็นห้องสมุดขนาดเล็ก ห้องน้ำ-ส้วมจึงใช้ร่วมกัน ระหว่างผู้ให้บริการห้องสมุดกับ เจ้าหน้าที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ผู้ใช้	กิจกรรมและข้อพิจารณา
- ห้องบรรยาย	- ผู้ให้บริการ - เจ้าหน้าที่	- สำหรับบรรยายแก่ผู้สนใจ และ แก่กลุ่มผู้ชมที่เป็นหมู่คณะที่มา กันไม่มากนัก ควรจัดให้มีความ สัมพันธ์กับโครงการเข้า ติดต่อกับ ส่วนแสดงงานได้สะดวก ควร เป็นพื้นราบ เพราะอาจใช้ในการ สาธิตถึงกิจกรรมต่างๆ มีกระ- ดานสำหรับเขียน และฉายภาพ นิ่งประกอบภาพการบรรยาย
- ห้องเรียน	- ผู้ให้บริการ - เจ้าหน้าที่	- สำหรับให้ความรู้เยาวชน นัก เรียน นักศึกษา ในวันเสาร์ อาทิตย์ เป็นหลักสูตรพิเศษให้ การบริการแบบไม่ถาวร การขนาดห้องบรรจุประมาณ 35 คน ถ้าหากมีผู้สนใจมากอาจ เป็นช่วงเวลาสำหรับการศึกษา ตามความเหมาะสม
4. จัดแสดงนิทรรศการ		
4.1 งานจัดแสดง		
- ห้องหัวหน้างาน	- หัวหน้างานจัดแสดง	- เป็นห้องทำงานของหัวหน้าการ จัดแสดงและผู้ช่วยสามารถติด ต่อกับส่วนงานดำเนินการได้โดย สะดวก
- ห้องนักวิชาการ	- นักวิชาการ	- เป็นห้องทำงานของนักวิชาการ เพื่อการจัดแสดง
- ห้องสัมมนาวิจัย		- เป็นห้องทำงานของนักวิทยา- ศาสตร์ เพื่อการวิเคราะห์เทคนิค การจัดแสดง
- ห้องเจ้าหน้าที่ 4.2 งานแสดงนิทรรศการ		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ผู้รับ	กิจกรรมและข้อพิจารณา
<p>เป็นส่วนงานที่สำคัญที่สุดของศูนย์ฯ ส่วนแสดงงานประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่วนแสดงงานถาวร - ส่วนแสดงงานชั่วคราว - ส่วนแสดงกลางแจ้ง - ส่วนจัดเตรียมการแสดงและเก็บวัตถุแสดง 	<ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่ตกแต่ง - ผู้ชม - ผู้ควบคุม - เจ้าหน้าที่ตกแต่ง - ผู้ชม - ผู้ควบคุม - เจ้าหน้าที่ตกแต่ง - ผู้ชม - ผู้ควบคุม 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดแสดงนิทรรศการหมุนเวียนในโอกาสต่าง ๆ ถ้าทางศูนย์ประวัติศาสตร์กำหนดขึ้น - ควรอยู่ใกล้ทางเข้าหรือโถงพักคอย ทำให้ผู้ชมเห็นการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ติดต่อกับส่วนบริการ ได้สะดวกการจัดผัดเปลี่ยนหมุนเวียนเรื่องต่างๆ ตลอดทั้งปี ระยะเวลาการจัดขึ้นอยู่กับนโยบายและการบริหารของคณะกรรมการบริหารในกรณีที่ห้องจัดแสดงมีหลายห้องควรจัดกลุ่มของห้องแสดงควรออกแบบให้ผู้ชมเข้ามามีส่วนจัดแสดงได้ตามลำดับที่จัดไว้ และกลับออกไปทางเดิมที่เข้า - จัดแสดงโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ประกอบกับการจัดภูมิทัศน์ภายนอกอาคารเป็นจุดพักผ่อนระหว่างการชมการแสดงภายในอาคาร - ควรมีทางติดต่อได้สะดวก และรวดเร็วห้องแสดงงาน ประตูเข้าออกใหญ่พอเพียงคือกว้างไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร สูงไม่น้อยกว่า 3.60 เมตร มีการจัดเก็บอย่างมีระเบียบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ผู้ใช้	กิจกรรมและข้อพิจารณา
<ul style="list-style-type: none"> - ห้องจัดเตรียมการแสดง - ห้องเก็บวัตถุแสดง - ฐานชาม 	<ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่งานแสดง - เจ้าหน้าที่ - ผู้ชม - เจ้าหน้าที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นห้องปฏิบัติงานชั่วคราว ช่าง แพนกต่าง ๆ ปฏิบัติงานตกแต่งห้องจัดแสดงและส่วนต่าง ๆ ภายในศูนย์ประวัติศาสตร์ ฐานปฏิบัติงานและส่วนห้องเก็บของ - ควรติดต่อกับห้องจัดเตรียมการแสดง - เป็นส่วนเปิดมุมมองพักผ่อนในการชมภาพ
5. ด้านเทคนิค		
5.1 งานศิลปกรรม		
<ul style="list-style-type: none"> - ห้องหัวหน้างาน 1 เจ้าหน้าที่ - ส่วนทำงานช่างออกแบบเขียนแบบ - ห้องเก็บของ 	<ul style="list-style-type: none"> - หัวหน้างานเทคนิค - เจ้าหน้าที่เทคนิค - เจ้าหน้าที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นห้องทำงานของหัวหน้าเทคนิคและผู้ช่วยสามารถติดต่อกับส่วนอื่นได้โดยสะดวก - เป็นห้องปฏิบัติงานออกแบบ - ควรอยู่ใกล้ส่วนห้องปฏิบัติงาน
5.2 งานวิศวกรรม		
<ul style="list-style-type: none"> - ห้องทำงานหัวหน้า, ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่ - ห้องปฏิบัติงานเฉพาะทาง - ห้องเครื่องไฟฟ้า - ห้องเครื่องปรับอากาศ - ห้องเครื่องปั๊มน้ำ - ห้องซ่อมบำรุง 	<ul style="list-style-type: none"> - หัวหน้างาน - เจ้าหน้าที่เทคนิค - เจ้าหน้าที่เทคนิค - เจ้าหน้าที่เทคนิค - เจ้าหน้าที่เทคนิค - เจ้าหน้าที่เทคนิค 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นห้องทำงานของหัวหน้า มีความสัมพันธ์กับห้องปฏิบัติงานควบคุมดูแล - เป็นห้องทำงานของช่างเฉพาะทาง - เป็นงานระบบเทคนิคเฉพาะทาง - เป็นงานระบบเทคนิคเฉพาะทาง - เป็นงานระบบเทคนิคเฉพาะทาง - เป็นงานระบบเทคนิคเฉพาะทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ผู้ใช้	กิจกรรมและข้อพิจารณา
5.3 งานช่างทั่วไป - ห้องทำงานหัวหน้า, ส่วนเจ้าหน้าที่ - ส่วนปฏิบัติงานไม้ - ส่วนปฏิบัติงานช่างโลหะ - ส่วนปฏิบัติงานช่างทาสี - ห้องเก็บเครื่องมือ	- หัวหน้างานช่าง - เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่เทคนิค - เจ้าหน้าที่เทคนิค - เจ้าหน้าที่เทคนิค - เจ้าหน้าที่	- เป็นห้องทำงานของหัวหน้าและเจ้าหน้าที่ - เป็นห้องทำงานของช่างเฉพาะทาง - เป็นห้องทำงานของช่างเฉพาะทาง - เป็นห้องทำงานของช่างเฉพาะทาง - เป็นห้องเก็บเครื่องมือ
5.4 งานโสตทัศนศึกษา - ส่วนทำงานโสต - หัวหน้าโสต - เจ้าหน้าที่ - ห้องบริการโสต - ห้องมิด - ห้องเก็บของ - ห้องบันทึกเสียง	- เจ้าหน้าที่งานโสต - เจ้าหน้าที่งานโสต - เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่บันทึกเสียง	- เป็นห้องปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ - เป็นห้องเก็บเทป อุปกรณ์ต่าง ๆ ควรติดกับห้องทำงานโสตอยู่ ติดกับห้องมิด - เป็นห้องเก็บของต่าง ๆ - ควรติดกับห้องทำงานโสต เป็นห้อง ที่ไม่ต้องการเสียง ภายนอกเข้ามา รบกวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.3 การศึกษาเรื่องเวลาในการชม

เวลาสำหรับการชมนิทรรศการ

การศึกษาเวลาในการชมนิทรรศการ ก็เพื่อที่จะให้ได้เวลาที่เหมาะสมในการชมนิทรรศการซึ่งจะทำให้ทราบถึงระยะเวลาในการชมงานแต่ละส่วนของนิทรรศการจะใช้เวลาในการชมมากน้อยเพียงใด ตลอดจนช่วงเวลาที่ยุชมจะรู้สึกเมื่อยล้าจากการชม และต้องการเปลี่ยนบรรยากาศ

จากการสอบถามผู้มีประสบการณ์ในการชมนิทรรศการโดยตรง คือ อาจารย์ศุภชัย พิชัย โกมลวานิช หัวหน้าฝ่ายศิลปกรรม ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และท้องฟ้าจำลองกรุงเทพฯ ได้กล่าวถึงเรื่องการใช้เวลาในการชมนิทรรศการว่า เรื่องราวที่ทำการจัดในพิพิธภัณฑสถานฯ ควรจะจัดเรื่องราวให้ผูชมสามารถชมและทำความเข้าใจในเรื่องราวต่าง ๆ โดยใช้เวลาประมาณ 5-15 นาที หรือไม่เกิน 20 นาที ในแต่ละส่วน

จากเรื่องราวการออกแบบพิพิธภัณฑสถานฯ ของวิรุฒ ใควตระกูล สถาปนิกของกรมศิลปากรในหัวข้อเวลา กล่าวถึงช่วงเวลาในการชมงานว่า

ได้มีการวิจัยถึงระยะเวลาที่ผูชมคนหนึ่งที่มีต่อบริการพิพิธภัณฑสถานฯ โดยไม่หยุดเลย คือ 1 ชั่วโมง และผลเฉลี่ยต่ำสุด และสูงสุด เป็น 30 นาที และ 2 ชั่วโมง ตามลำดับ และเพื่อเป็นการเสริมสร้างประโยชน์ให้คอกแก่ผูชมมากขึ้น บริการของพิพิธภัณฑสถานฯ ควรจะจัดให้มีส่วนพักผ่อนการชมนิทรรศการซึ่งช่วงพักนี้ควรจัดขึ้นทุกกระยะ 30-40 นาที

สำหรับระยะเวลาที่ผูชมควรจะใช้ในการชมนิทรรศการทั้งหมด ควรจะมีระยะเวลาอย่างน้อยเท่าใดก็ยังไม่มียุพิพิธภัณฑสถานฯ ใดกำหนดตายตัว บางแห่งชมวันเดียวไม่หมด อาจจะต้องมาชมต่อในวันต่อไป

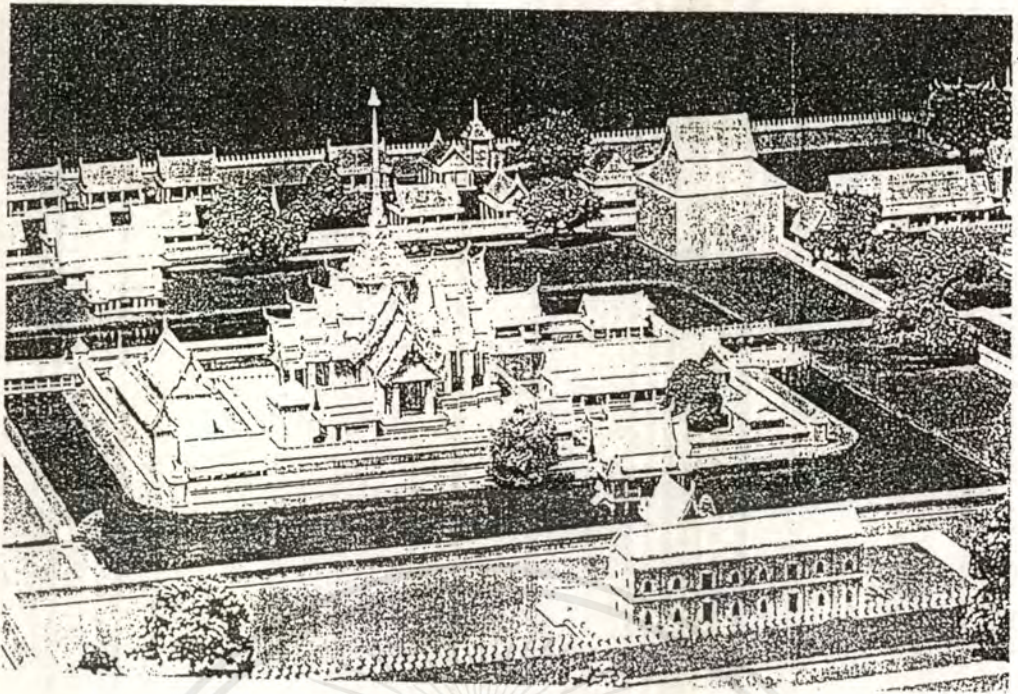
การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมของผู้เข้าชมนิทรรศการของพิพิธภัณฑสถานฯ แบ่งช่วงเวลาการชมเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงเช้าและช่วงบ่าย (ปกติเปิดให้ชมในเวลาทำการของราชการ คือ 9.00 น. - 16.00 น.) โดยให้ผูชมในช่วงเช้า ชมเสร็จประมาณเที่ยงวัน ซึ่งเป็นเวลาพักรับประทานอาหารพอดี และผูชมในช่วงบ่าย จะชมเสร็จพอดีกับเวลาปิดพิพิธภัณฑสถานฯ

3.4.4 การจัดแสดงเนื้อหาทางประวัติศาสตร์

ในส่วนนิทรรศการจึงเป็นการศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ แล้วนำมาสรุปเป็นขอบเขตของการจัดแสดงให้ครอบคลุมเนื้อหาโดยรวม โดยสามารถแบ่งเป็น 7 THEME

1. การเกิดของอาณาจักร

แสดงถึงความรุ่งเรืองของสุโขทัย มีการจัดแสดงจำลองพระราชวัง โบราณการตั้งเมืองสภาพเมืองราชธานีสุโขทัย ซึ่งเป็นเมืองศรีสุโขทัย



(ภาพกรุงศรีอยุธยาในสมัยตอนต้น)

2. การเมืองการปกครอง

แสดงการค้าขายความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยกับต่างชาติ การว่าราชการ
ของพ่อขุนรามคำแหง ลักษณะการแสดงแบบ MODEL แบบต่าง ๆ

3. การศาสนา

แสดงความเป็นอยู่ ความเชื่อ พิธีกรรม มีการแสดงหมู่บ้านจำลองจิตร
กรรมฝาผนัง ชีวิตชุมชนชาวบ้าน การนับถือผี ความเชื่อในเรื่องไตรภูมิ

4. สภาพสังคม

แสดงถึงการประกอบอาชีพการทำไร่นา อุตสาหกรรม เครื่องถ้วยชามสังค
โลก การชลประทาน การแต่งกายในสมัยก่อน

5. ศิลปกรรม

แสดงจิตรกรรม ปฏิมกรรม สถาปัตยกรรมในสมัยสุโขทัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



(ภาพจิตรกรรมฝาผนัง)

6. ขนบธรรมเนียมประเพณี

แสดงถึงการเพื่อนรำ แสดงเป็นลักษณะ MODEL งานสงกรานต์ การลอย

7. การเสื่อมสลายของอาณาจักรสุโขทัย

แสดงสรุปเรื่องราวการเสื่อมสลายของอาณาจักร ชากโบราณสถาน เป็นต้น

รูปแบบและเทคนิคการจัดแสดงนิทรรศการ

1. BOARD

เป็นประเภทแผ่น 2 มิติ ส่วนใหญ่จัดเป็น PANEL เป็นชุด ๆ ขนาดไม่ต่างกันมากนัก ใช้แขวนวัตถุโดย BOARD นี้จะแขวนติดผนัง และกลางห้องเป็นบางส่วน แต่มีเกณฑ์ว่าส่วนที่ติดผนัง จะมีมากกว่าที่ลอยตัว เนื่องจากไม่ให้เกิดความอึดอัดเกินไป แบ่งเป็น BOARD แบบธรรมดาทั่วไป และ ELECTRONIC BOARD ซึ่งเป็น BOARD ที่ใช้อุปกรณ์เข้าช่วยจัดแสดงเพื่อความสนใจ

2. PLATE

ใช้สำหรับแสดงวัตถุที่ต้องวางให้เห็นรูปทรงตัว การติดตั้งมีทั้งแบบติดผนังและลอยตัว สำหรับหลักเกณฑ์การจัดวางก็เช่นเดียวกับ BOARD

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. SHELVE

ใช้สำหรับแสดงวัตถุขนาดเล็กมาก ๆ หรือวัตถุมีค่า เช่น เครื่องปั้นดินเผาหรือพระพุทธรูป โดยจัดวางเรียงในตู้ การจัดตั้งมีทั้งแบบติดผนังและลอยตัว

4. MODEL

แสดงวัตถุ 3 มิติ ที่มีตั้งแต่ขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่ เช่น หุ่นจำลองวัด หุ่นจำลองบ้านไทย โดยการจะจัดแบบลอยตัวเพื่อเปิดมุมมองให้เห็นได้รอบตัว

5. DIORAMA

เป็นการนำเอา BOARD และ MODEL เป็นการแสดงให้เห็นบรรยากาศและธรรมชาติของเนื้อเรื่องได้ใกล้เคียงเป็นจริง เช่น สภาพชีวิตชาวบ้าน สภาพบรรยากาศในป่า การจัดแสดงมักจะวางชิดผนังเนื่องจากจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับอุปกรณ์อาคาร

6. MAGIC VISION

เป็นแสดงเรื่องราวด้วยตู้แสดงที่มีช่องชมเล็ก ๆ เพื่อความตื่นเต้นให้กับผู้ชมในลักษณะคล้ายการแอบดู

สรุปพื้นที่ในส่วนการจัดแสดงนิทรรศการ

หัวข้อแสดง ITEM	เทคนิคแสดง EXHIBITION FROM	รายละเอียด	ขนาด (ม)	พ.ท. ผู้ดู (ม) ²	เวลา (นาที)
1. การเกิดของอาณาจักร สมัยขอมยังครองเมือง สุโขทัย	BOARD	เป็น ELEC.BOARD แสดงประกอบคำอธิบาย	8x12	96	1
ช่วงยึดอำนาจจากขอม- พ่อขุนบางกลาดท่าวกกับ พ่อขุนผาเมืองร่วมกัน กำจัดขอม	MAGIC VISION	หุ่นจำลองแสดงสภาพการ สู้รบกับขอมโดยฉากหลัง เป็น COMPUTER GRAPHIC โดยกลุ่มชม การแสดง	2.5x4	10	1
ตั้งเมืองสุโขทัย	BOARD	DIARAM แสดงลำดับ ของรัชกาล	5x3.5	22.5	0.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ลำดับราชกาลกษัตริย์	PLATE	ELEC.MAP ประกอบ ส่วนอธิบาย	4x3.5	16	0.5
- สภาพเมืองในยุค รุ่งโรจน์	MODEL 1:1,250	แสดงสภาพพื้นที่และสถา ปัตยกรรมที่สำคัญประกอบ คำอธิบาย	5 x5x1.6	70	3
- สภาพเมืองศรีสัชมา ลัยราชธานีคู่สุโขทัย	MODEL 1:2,500	แสดงสภาพพื้นที่และสถา ปัตยกรรมที่สำคัญประกอบ คำอธิบาย	4x3.5x 0.6	25	1
- พื้นที่แสดงการเกิด อาณาจักร		แสดงโดยรูปแบบต่าง ๆ		160.5	3
รวมพื้นที่การเกิดอาณาจักร	=	400 ตร.ม.			รวมเวลา 10 นาที
หัวข้อแสดง ITEM	เทคนิคแสดง EXHIBITION FROM	รายละเอียด	ขนาด (ม)	พ.ท. ผู้ดู (ม) ²	เวลา (นาที)
2. การเมืองการปกครอง ยุครุ่งโรจน์					
- ศิลาจารึกหลักที่ 1 แสดงเรื่องราวการเมือง การปกครอง	BOARD +	ถอดความจากศิลาจารึก ทั้ง 4 ด้าน	5x3	12.5	2
- การทูลร้องทุกข์ของ ของราษฎร	MODEL 1:1	สภาพการสันกระดิ่งร้อง ทุกข์ที่ประตูเมืองประกอบ คำอธิบาย	0.5x0.5 x2.2	6.9	0.5
- การค้าขายอย่างเสรี	MAGIC VISION	หุ่นจำลองประกอบฉาก COMPUTER GRAPHIC และเสียงโดยคดปุ่มชม	2.6x2	5.2	1
- การว่าราชการของ พ่อขุนรามคำแหง	MODEL 1:1	บรรยากาศการออกว่า ราชการ ในดงตาลบนแท่น มังกษิลา	5x5x2.5	25	1
- กำเนิดอักษรไทย	MAGIC VISION	แสดงการสร้างศิลาจารึก ประกอบเสียงอธิบายกดปุ่ม	2.6x2	5.2	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	+	ชมการแสดง			
	BOARD	การพัฒนาของอักษร	2x3	4	0.5
- พู่ขุนรามคำแหง	MODEL	ไทยโบราณ จำลองพระบรมรูปพู่ขุน รามคำแหง	3x3x4	18	1
หัวข้อแสดง ITEM	เทคนิคแสดง EXHIBITION FROM	รายละเอียด	ขนาด (ม)	พ.ท. ผู้ดู (ม) ²	เวลา (นาที)
การสงคราม					
- ยุทธหัตถิระหว่าง พู่ขุนรามคำแหงกับ พู่ขุนสามชน	MODEL	บรรยากาศการชนช้างสู้รบ ประกอบคำอธิบาย		25	1
- อาวุธ	SHELVE	แสดงของจริงที่ขุดค้นได้		17.1	1
- กำแพงเมือง-คูเมือง	MAGIC VISION	สภาพภูมิประเทศจำลอง ฉาก COMPUTER GRAPHIM	2x2	5.2	1
การต่างประเทศ					
- สัมพันธไมตรีกับจีน ในสมัยต่าง ๆ	BOARD + SHELVE	ภาพประกอบคำอธิบาย เครื่องสังคโลกที่ได้รับอิทธิ พลมาจากจีน	4.50x 3.80 4x3.5	17.1 16	0.5 1.5
- การแสดงการ ปกครอง				142.8	3
พื้นที่รวม	=	300 m ² เวลา 15 นาที			
หัวข้อแสดง ITEM	เทคนิคแสดง EXHIBITION FROM	รายละเอียด	ขนาด (ม)	พ.ท. ผู้ดู (ม) ²	เวลา (นาที)
3. การศาสนา ความเอื้อกันพื้นฐาน					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การนับถือผีประเภทต่าง ๆ	MODEL	แสดงการไหว้ผีภูเขาจาก COMPUTER GRAPHIC ประกอบเสียงอธิบาย-กดปุ่มชม		7	1
- ตู้ตากเสียดกระษاتกับความเชื่อเรื่องความเจ็บป่วย	BOARD + SHELVE	รูปประกอบคำอธิบาย ตู้ตากของจริงที่ขุดพบ	2x3 2.5x2	4 ม ² 9 ม ²	0.5 0.5
- การเชิญพระภิกษุจากนครศรีธรรมราชมาแสดงธรรมในสุโขทัย	BOARD ² + MODEL	ภาพประกอบคำอธิบาย แสดงบรรยากาศการฟังธรรมในดงตาล	4x3.5 2x3x2	16 25	1 0.5
- การศาสนา				89	3

พื้นที่รวม = 150 m² เวลาชม 15 นาที

4. สภาพสังคม					
การประกอบอาชีพ					
- การกลสิกรรม ทำไร่นา	MAGIC VISION	แสดงบรรยากาศกลสิกรรม ประกอบเสียงอธิบาย-กดปุ่มชม	2.5x4	10	0.5
- อุตสาหกรรมเครื่องถ้วย	MODEL	จำลองสภาพการทำเครื่องสังคโลกประกอบคำอธิบาย	2x3x2	18	0.5
- เตาเผาสังคโลก	MODEL 1:1	แสดง SECTION ของเตาทุเรียง ขนาดเท่าของจริง ประกอบส่วนอธิบายวางจัดผนัง 1 ด้าน	9.5x3.5 x2.5	37	1
- การค้าขายโพ้นทะเลกับต่างชาติ	MODEL	แสดงหุ่นเรือสำเภาจีน ประกอบส่วนอธิบาย	6x9.50	44	0.5
- ชุมชนโบราณ	MODEL	แสดงการดำรงชีวิตของชาวสุโขทัย	4x3.5x2	23	0.5
- สภาพบ้านเรือนตามริมแม่น้ำยม	DIORAMA	จำลองสภาพบ้านเรือนและการค้าขายโดยทางเรือ	5x3x3.5	20	1
- สินค้าจากต่างประเทศ	SHELVE	แสดงสินค้าจากต่างประเทศ	4.5x3.8	17	0.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เส้นทางการค้าขาย	BOARD	แสดงเส้นทางการค้าพร้อม คำอธิบายโดยกลุ่ม	4.5x3.8	17	0.5
- เตาทุเรียน	MODEL SCALE 1:1	แสดงการจำลองเตาทุเรียน ในแนวตัด พร้อมคำอธิบาย	9.5x3.5 x2.5	37	1.5
การชลประทาน					
- การเกิดสวิตกงค์	DIORAMA ²	แสดงภูมิประเทศและสวิต กงค์ประกอบเสีย	2.6x2	5.2	1
- การระบายน้ำของ ของเมืองสุโขทัย	BOARD	แสดงวิธีการระบาย ประกอบคำอธิบาย	4x3.5	16	0.5
- การใช้คาร์บอนเพื่อ ป้องกันข้าศึก	MODEL ²	แสดงข้าศึกอยู่นอกกำแพง	2x3x2	18	0.5
- การจัดผังเมือง โดย เอาวัดอุพระบรมมหา ธาตุ อยู่กกลางเมือง เปรียบเสมือนเขา สุเมรุ	MODEL ¹	แสดงการจำลองผังเมือง	4x3.5	25	0.5
- ตระพังสำคัญใน ตัวเมือง	BOARD	ภาพประกอบส่วนอธิบาย	4x3.5	16	0.5
- การเดินท่อเผาใต้ดิน เพื่อการชลประทาน วิถีชีวิตชาวบ้าน	SHELVE	ท่อดินเผาของจริงที่ค้นพบ	2x3x2	25	0.5
- สภาพหมู่บ้านของ ชาวเมือง	PIORAMA	แสดงบรรยากาศความเป็น อยู่ทั่วไปของชาวเมืองประ กอบเสียดอธิบาย-กลุ่มชม	2.5x4x2	10	1
- สภาพภายในบ้าน	MODEL 1:1	จำลองแบบบ้านและการอยู่ อาศัยประกอบส่วนอธิบาย	7.5x6x8	45	0.5
- การแต่งกาย ชาย	MODEL 1:1	หุ่นจำลองประกอบการแต่ง	11.50	10.3	1.5
หญิง	“	กายตามแบบ	x6x3.5	10.3	
กษัตริย์	“			10.3	
ขุนนาง	“			10.3	
ทหาร	“			10.3	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่แสดงอาชีพ				66	2
พื้นที่รวม = 250 m ²	เวลาชม	19.5 นาที			
หัวข้อแสดง ITEM	เทคนิคแสดง EXHIBITION FROM	รายละเอียด	ขนาด (ม)	พ.ท. ผู้ดู (ม) ²	เวลา (นาที)
5. ศิลปกรรม					
จิตรกรรม-ปฏิมากรรม					
- ลักษณะเครื่องถ้วย	BOARD1	ภาพประกอบคำอธิบาย	4x3.5x3	16	0.5
	SHELVE	ของจริงที่ค้นพบ	4.5x.38	17	0.5
- ศิลปสมัยสุโขทัย	BOARD1	แสดงศิลปะและฝีมือของชาว สุโขทัย	4x3.5x3	16	0.5
- ภาพเขียนร่างสุโขทัย	BOARD	แสดงภาพจำลอง	4x3.5x3	16	0.5
- ลักษณะพระพุทธรูป	BOARD + MODEL 1:1	ภาพประกอบคำอธิบาย พระรูปปางลีลา	4.2x3.5 x3	16	0.5
- จิตรกรรมฝาผนัง	MODEL 1:1	จำลองผนังวัดพร้อมงาน จิตรกรรมฝาผนัง	5x11	108	1
สถาปัตยกรรม					
- อิทธิพลจากลพบุรี	MODEL ¹	จำลองเจดีย์แบบปราสาท ประกอบคำอธิบาย	4x3.5x2	25	0.5
- สุโขทัย	MODEL ¹	จำลองเจดีย์แบบปราสาท ประกอบคำอธิบาย	4x3.5x2	25	0.5
- อิทธิพลจากลังกา	MODEL ¹	จำลองเจดีย์ทรงระฆัง ประกอบคำอธิบาย	4x3.5x2	25	0.5
- วัดแห่งแรกของเมือง ก่อนตั้งเมืองสุโขทัย	MODEL ¹	จำลองวัดพระพายหลวง ประกอบคำอธิบาย	4x3.5x2	25	0.5
- ปฏิมากรรม	MODEL ¹	จำลองรูปปั้นนูนสูง วัดตระ พังทองหลวง	4.3x5.2	25	0.5
- เจดีย์แบบสุโขทัย	MODEL	จำลองเจดีย์แบบสุโขทัย วัดช้างล้อม	4x3.5x2	25	1.5
แสดงศิลปกรรม				111	3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รวมพื้นที่ส่วนศิลปกรรม = 450 m² เวลาชม 11 นาที

หัวข้อแสดง ITEM	เทคนิคแสดง EXHIBITION FROM	รายละเอียด	ขนาด (ม)	พ.ท. ผู้ดู (ม) ²	เวลา (นาที)
6. ขนบธรรมเนียม ประเพณี เกี่ยวข้องกับศาสนา					
- การถวายกฐิน	MODEL	แสดงบรรยากาศทั่วไปของ การถวายกฐิน	0.5x0.5 x2	6.9	1
เพื่อการบันเทิง					
- การเล่นดอกไม้ไฟ	MAGIC VISION	จำลองบรรยากาศ COMPUTER GRAPHIC	2x2	4	1
- การฟ้อนรำ	MODEL ¹	แสดงบรรยากาศทั่วไปของ งานรื่นรม	4x3.5x2	25	1
- งานสงกรานต์	MAGIC VISION	แสดงสภาพทั่วไปประกอบ เสียงอธิบาย-กคปุม	2.5x4x2	10	1
เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต					
- การถวญลูกสาวกับ พระมหากษัตริย์	BOARD	ภาพประกอบส่วนอธิบาย	2x2x2.5	4	1
- ประเพณีลอยกระทง	MAGIC VISION ¹	บรรยากาศงานยามค่ำ COMPUTER GRAPHIC ประกอบเสียงอธิบาย- กคปุม	2.5x4x2	10	1
- งานบวชพระแห่นาค ด้วยช้างของชาวภาค เสี้ยว	MAGIC VISION ¹	บรรยากาศงานบวช COMPUTER GRAPHIC ประกอบเสียงอธิบาย- กคปุม	2.5x4x2	10	1
- ประเพณีสงกรานต์ ทานสงกรานต์ศรีสัช นาลัย	MAGIC VISION ¹	บรรยากาศการสงกรานต์ COMPUTER GRAPHIC ประกอบเสียงอธิบาย- กคปุม	2.5x4x2	10	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ประเพณีเกี่ยวกับการ ตาย	BOARD	ภาพประกอบคำอธิบาย	4x3.5x3	16	1
- พิธีแรกนาขวัญ	MODEL2	จำลองบรรยากาศประกอบ คำอธิบาย	2x3x2	18	1
ส่วนแสดงขนบธรรมเนียม ประเพณี				136.1	3.1

รวมพื้นที่ส่วนขนบธรรมเนียมประเพณี = 250 m² เวลาชม 13 นาที

7. การเสียมสลายของ อาณาจักร					
- ยุคเสื่อมจนถึงขึ้นกับ อยุธยา	BOARD +	ส่วนอธิบายสรุปการเสียม สลายของอาณาจักร	5x3x3	12.5	1.5
	TAPE	ภาพประกอบเสียงอธิบาย - กดปุ่มชมจาก TV 24 นิ้ว	0.50x1		
- ซากโบราณสถาน	MODEL	จำลองเจดีย์ดอกบัวตูมขนาด ใหญ่ สูง 9 เมตร เป็น กสส. แต่ผิวผิวสีลาแลง	8x8x6		
- ซากเรือโบราณใน อ่าวไทย	MODEL	แสดงการจำลองซากเรือ โบราณในอ่าวไทยประกอบ คำอธิบาย	4x3.5x2	25	1.5
ส่วนแสดงการเสียม สลายของอาณาจักร				171.4	4

รวมทั้งหมดส่วนการเสียมสลายของอาณาจักร = 250 m² เวลาชม 8 นาที

รวมพื้นที่จัดนิทรรศการถาวร

1. การเกิดอาณาจักร	400 ตร.ม.	รวม 10 นาที
2. การเมืองการปกครอง	300 ตร.ม.	รวม 15 นาที
3. การศาสนา	150 ตร.ม.	รวม 14 นาที
4. สถาปัตยกรรม	250 ตร.ม.	รวม 15 นาที
5. ศิลปกรรม	450 ตร.ม.	รวม 11 นาที
6. ขนบธรรมเนียมประเพณี	250 ตร.ม.	รวม 13 นาที
7. การเสียมสลายของอาณาจักร	250 ตร.ม.	รวม 8 นาที

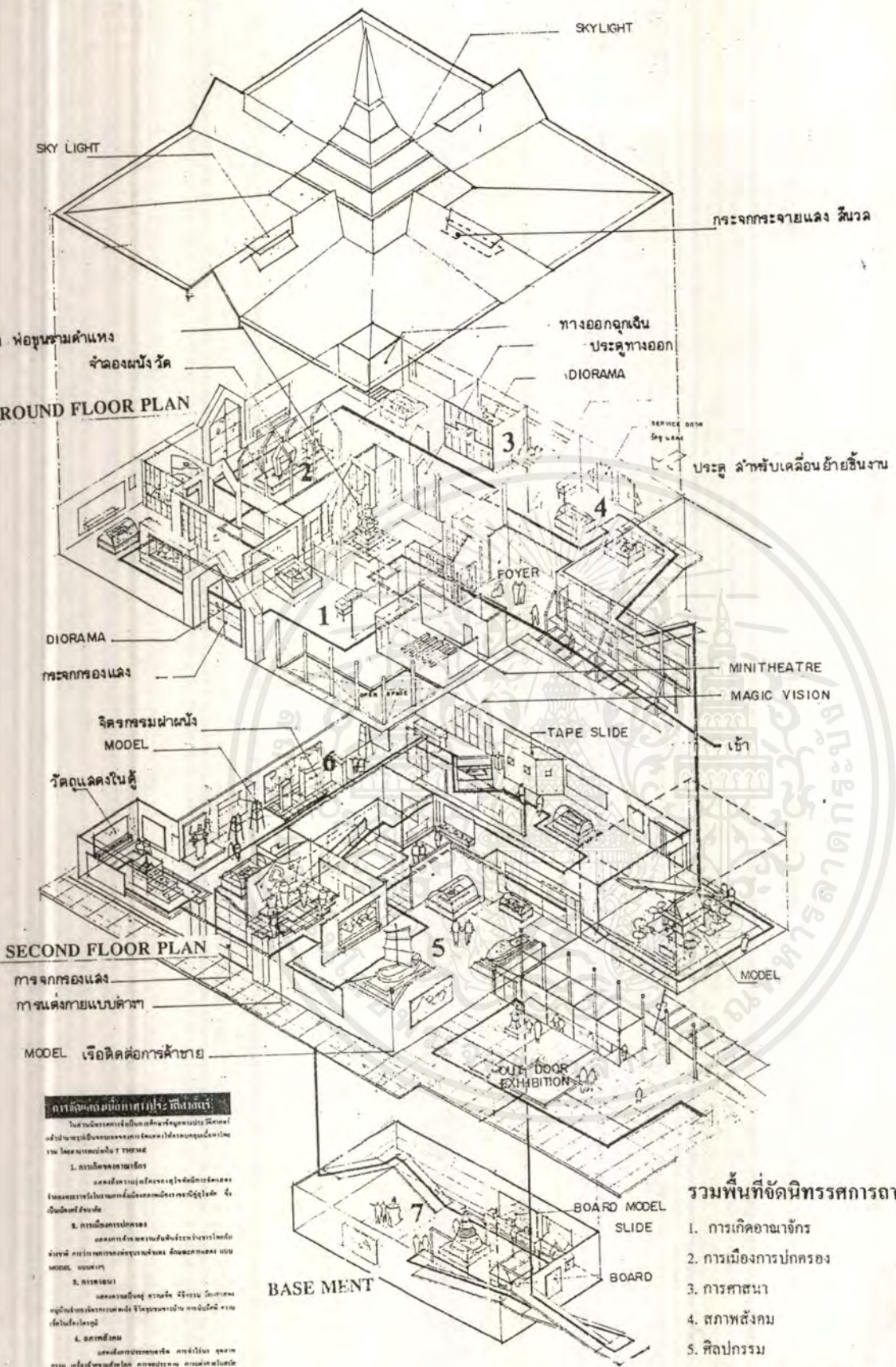
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รวมพื้นที่ทั้งหมด	2,050 ตร.ม.	รวม 86 นาที
+ พื้นที่สัญญา 30%	615 ตร.ม.	
รวมพื้นที่ส่วนแสดงทั้งหมด	2,665 ตร.ม.	

เวลารวมทั้งหมด 84.6 นาที = 1 ชั่วโมง 20 นาที 6 วินาที



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



วัตถุประสงค์ของนิทรรศการ
 ในส่วนนี้เราจะเห็นถึงการจัดแสดงนิทรรศการที่
 มีลักษณะพิเศษของงานศิลปะที่จัดแสดงในอาคาร
 รวม โดยจะแสดงถึง 7 ประเภท

1. การเมืองการปกครอง
2. การศึกษา
3. การเมืองการปกครอง
4. อุตสาหกรรม
5. ศิลปกรรม
6. ขบวนการเคลื่อนไหวประเพณี
7. การเมืองการปกครอง

รวมพื้นที่จัดนิทรรศการถาวร

1. การเกิดอาณาจักร	400 ตรม.	เวลาชม	10 นาที
2. การเมืองการปกครอง	300 ตรม.	เวลาชม	15 นาที
3. การศาสนา	150 ตรม.	เวลาชม	14 นาที
4. สภาพสังคม	250 ตรม.	เวลาชม	15 นาที
5. ศิลปกรรม	450 ตรม.	เวลาชม	11 นาที
6. ขบวนการเคลื่อนไหวประเพณี	250 ตรม.	เวลาชม	13 นาที
7. การเสื่อมสลายของอาณาจักร	250 ตรม.	เวลาชม	8 นาที
รวมพื้นที่ทั้งหมด	2,050 ตรม.	เวลาชม	86 นาที
พื้นที่สัญญา 30%	615 ตรม.		

รวมพื้นที่ส่วนแสดงทั้งหมด 2,065 ตรม.

ใช้เวลาชมทั้งหมด 1 ชั่วโมง 20 นาที

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์อื่นใด

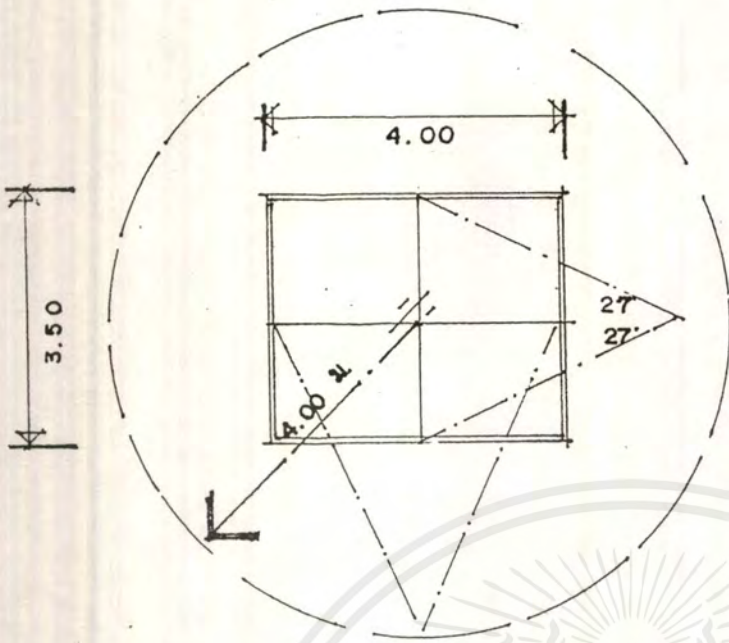
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงภาพการจัดแสดงนิทรรศการถาวร

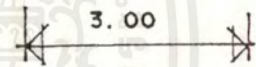
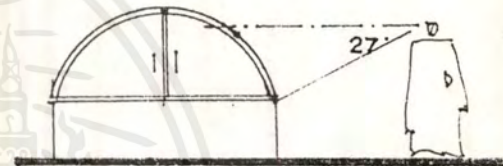
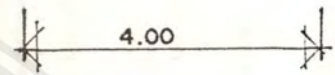
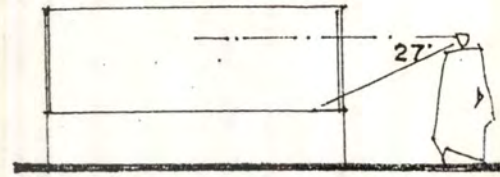
ขนาด = 4 x 3.5 x 0.60

$$= \frac{22 \times 8.00}{7}$$

$$= 25 \text{ ค.ร.ม}$$

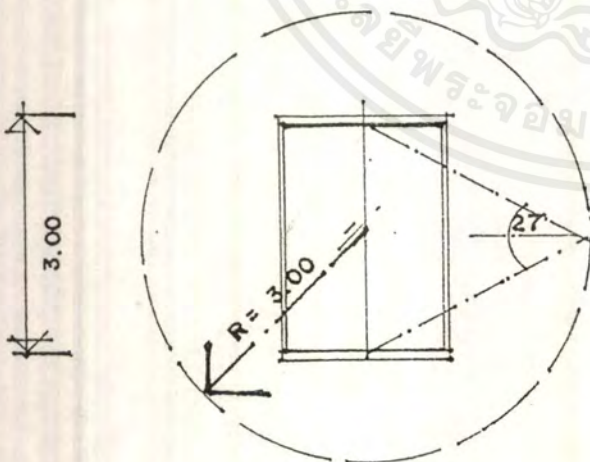
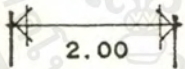


PLAN SCALE 1:100

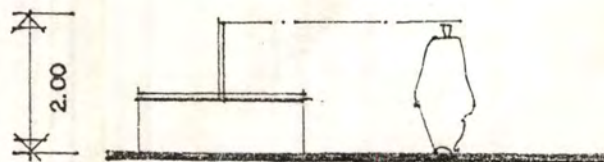
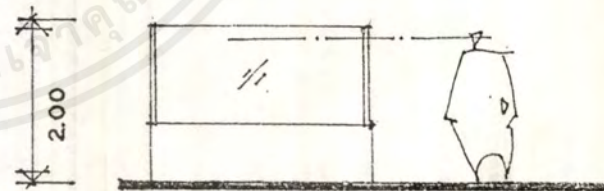


ELEVATION SCALE 1: 100

การหาพื้นที่ model -ขนาด 2.00 X 3.00 X 2.00 รวมพื้นที่สี่เหลี่ยม 22 x 6.00 = 18 ตรม.



PLAN SCALE 1:100



ELEVATION SCALE 1: 100

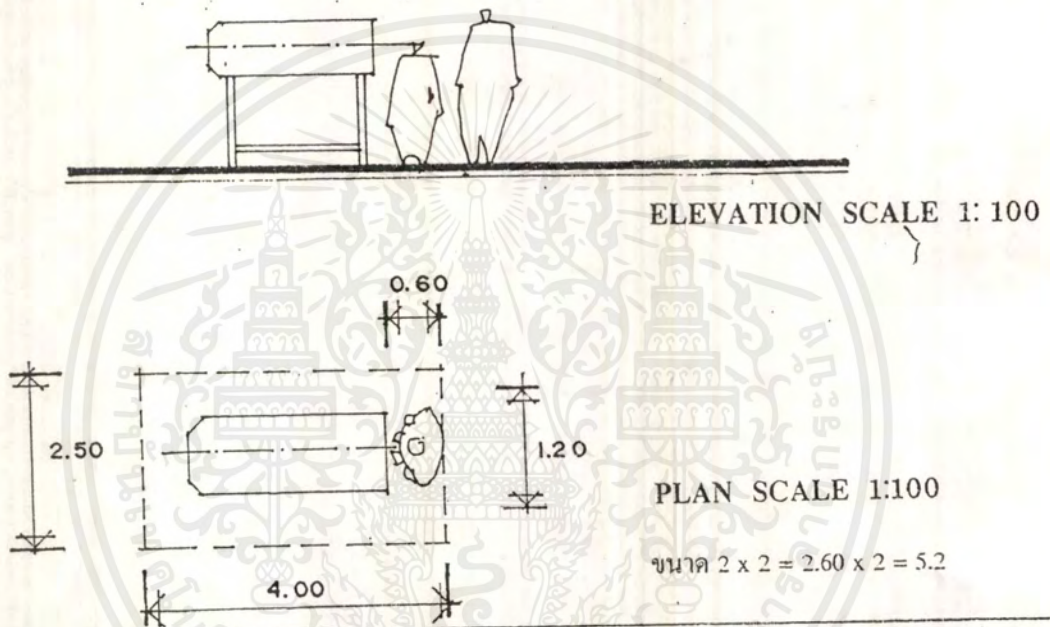
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

MAGIC VISION

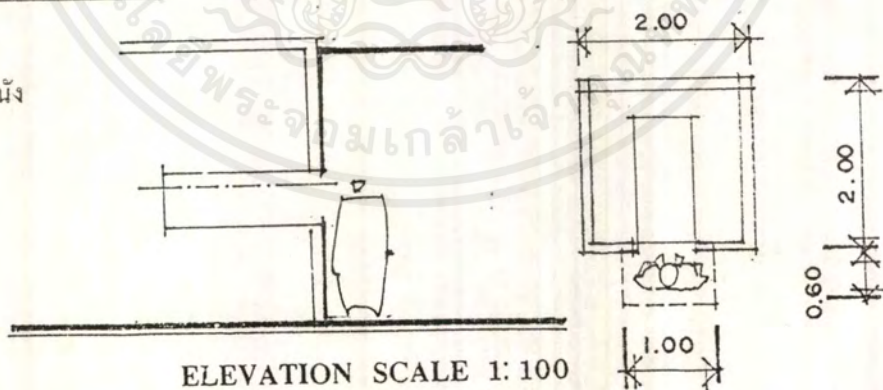
การหาพื้นที่ แสดงภาพประกอบ เทคนิค MAGIC VISION 2 TYPE ขนาด 2.5 x 4

ขนาด 2.50 x 1.00 2.50 x 4.00 = 10 ตรม.

1. แบบลอยตัว



2. แบบฝังผนัง



ขนาด 2 x 2 = 4 ตรม.

รวมพื้นที่สัญจร 2.60 x 2 = 5.20 ตรม.

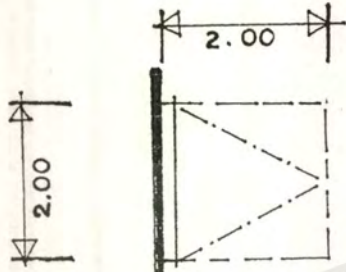
PLAN SCALE 1:100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

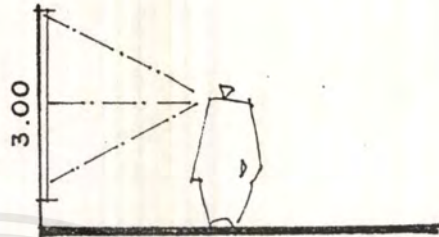
GRAPHIC PANEL REPLICA

การหาพื้นที่ภาพประกอบ BOARD ขนาดต่างๆ

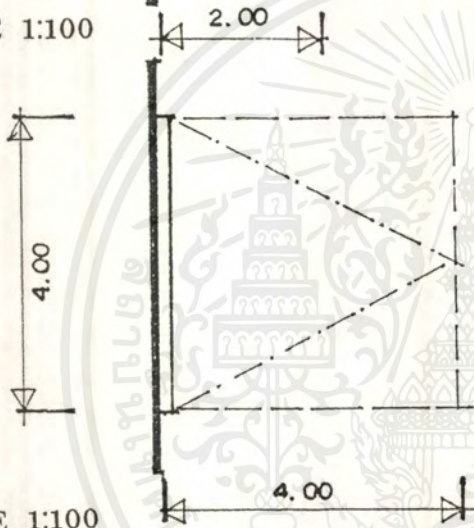
BOARD ขนาด $2 \times 3 = 2 \times 2 = 4$ ตรม.



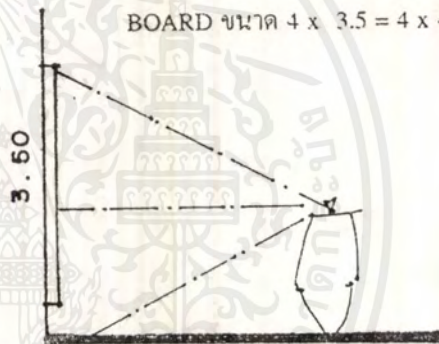
PLAN SCALE 1:100



ELEVATION SCALE 1: 100

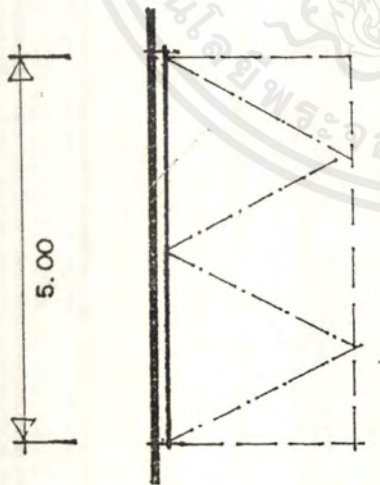


PLAN SCALE 1:100

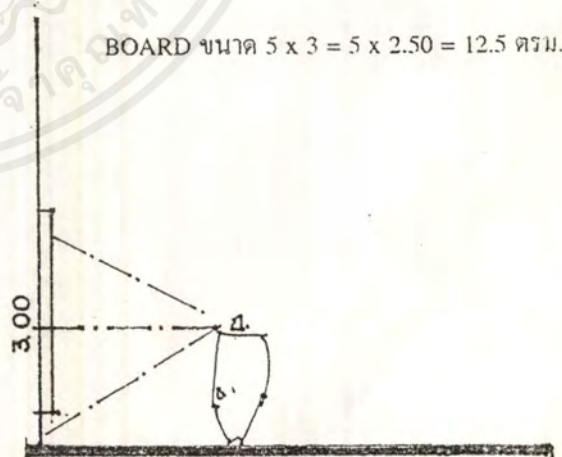


ELEVATION SCALE 1: 100

BOARD ขนาด $4 \times 3.5 = 4 \times 4 = 16$ ตรม.



PLAN SCALE 1:100



ELEVATION SCALE 1: 100

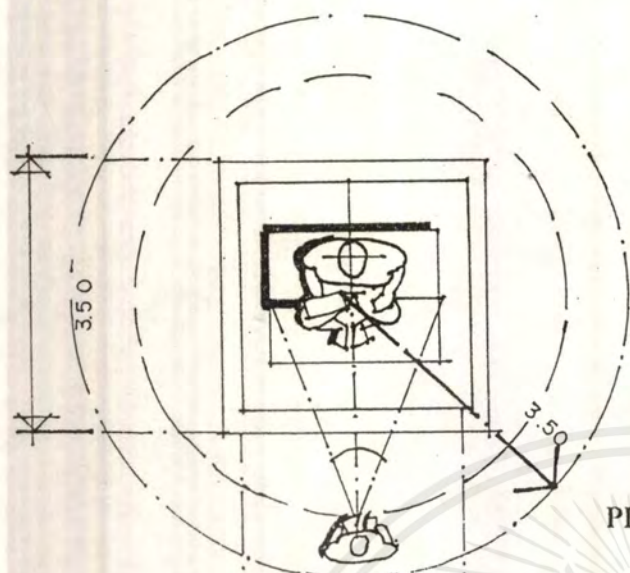
BOARD ขนาด $5 \times 3 = 5 \times 2.50 = 12.5$ ตรม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

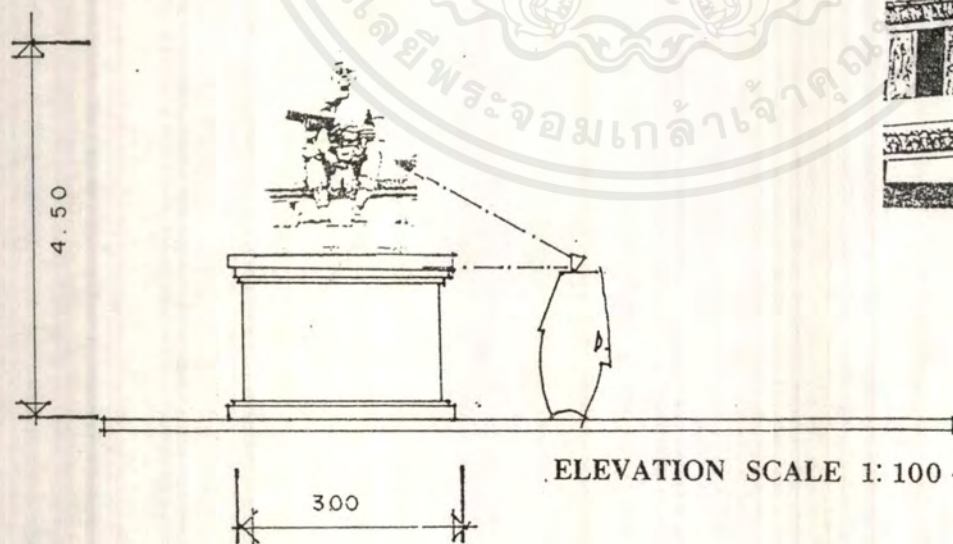
MODEL พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
PHOR KHUN RAMKAMHANG MONUMENT

แสดงการพื้นที่ MODEL ขนาดเท่าของจริง 3 x 3 x 4.5

22 x 7 = 77 ตรม.



PLAN SCALE 1:100



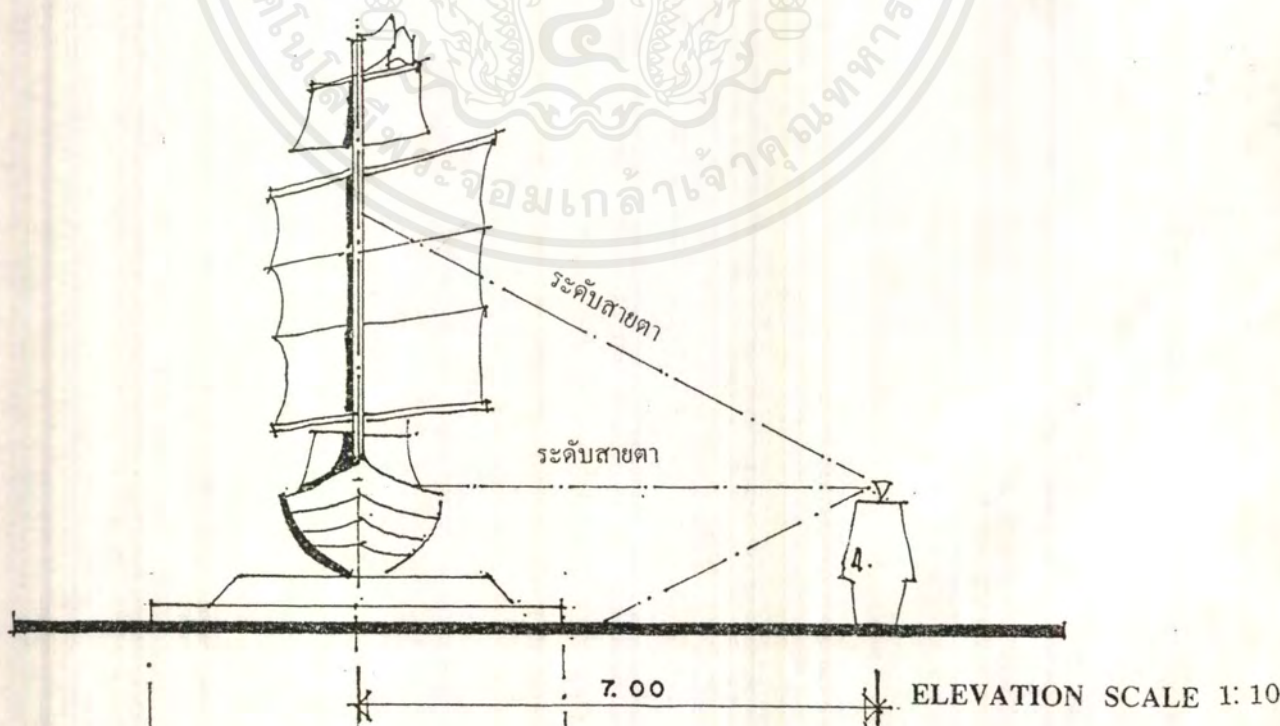
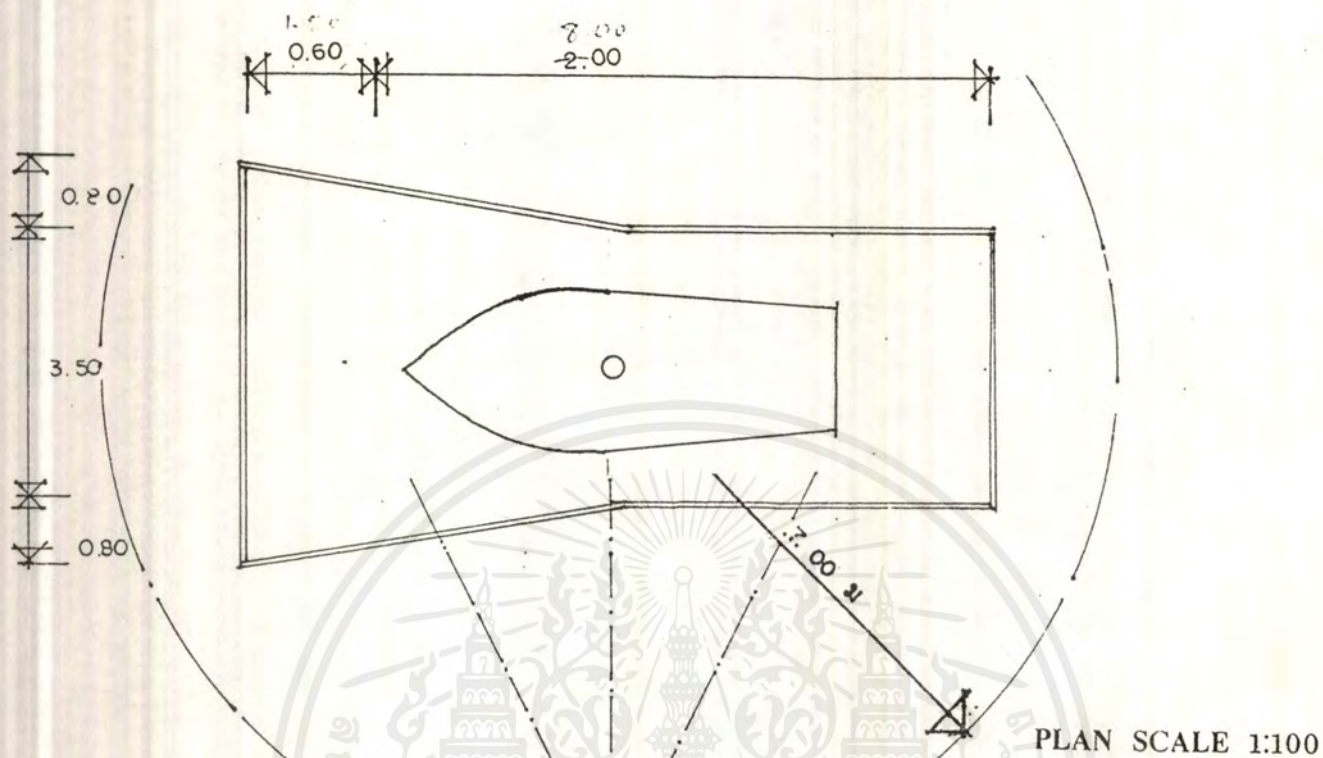
ELEVATION SCALE 1:100



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

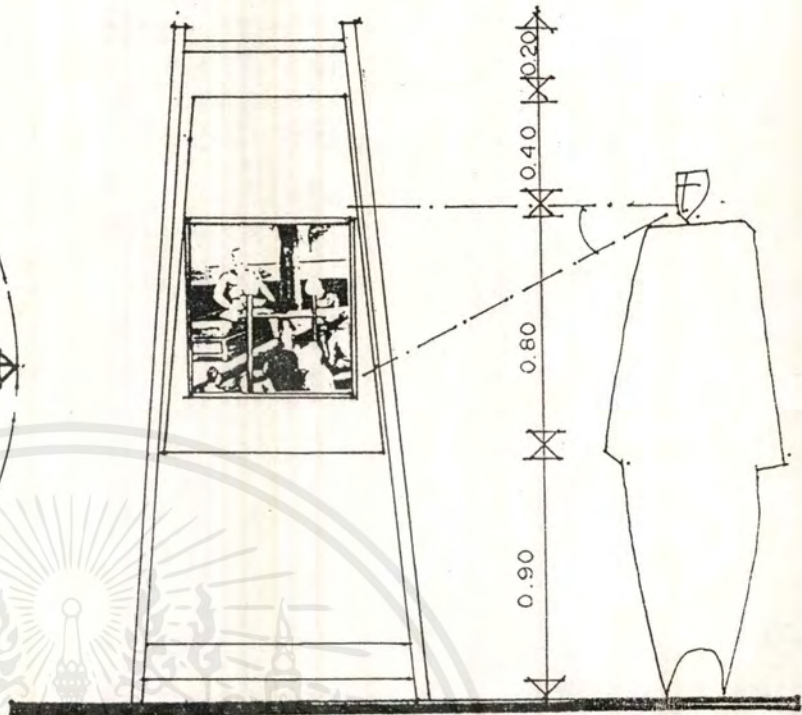
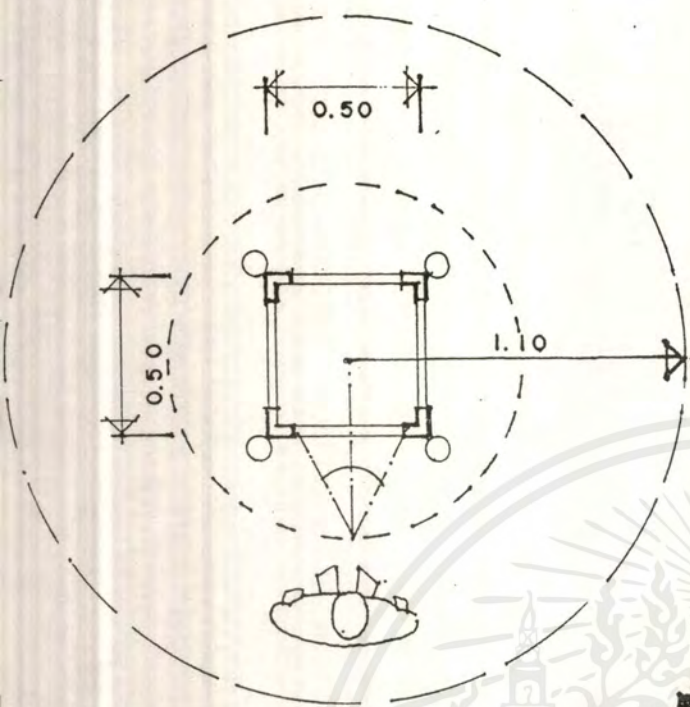
= 22 x 14

= 44 ตรม.



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

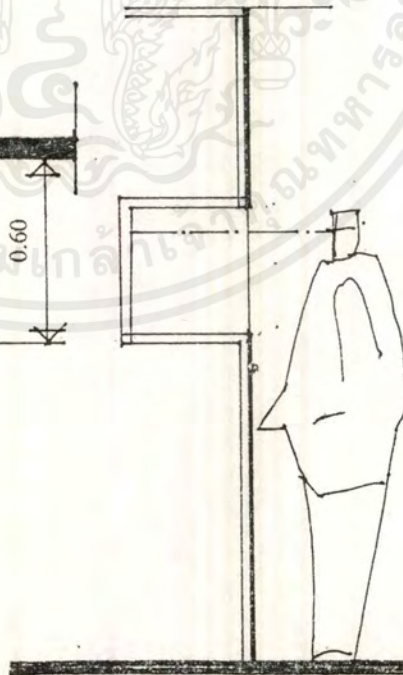
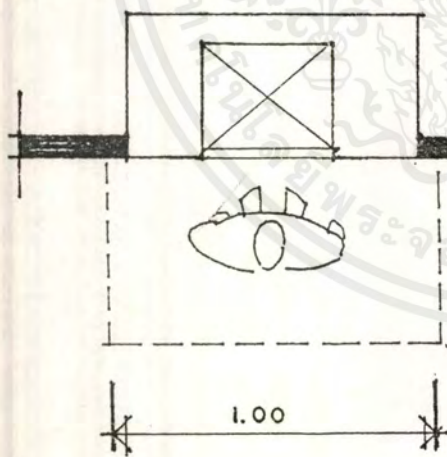
MODEL การหาพื้นที่ แสดงขนาด 0.50 X 0.50 = 22 X 2.20 = 6.91 ตรม.



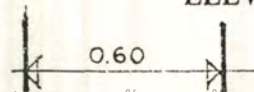
ELEVATION SCALE 1:25

BOARD + TAPE & SLIDE

การหาพื้นที่ ขนาด 0.50 x 1.00 = รวมพื้นที่ 1.1 ตรม.



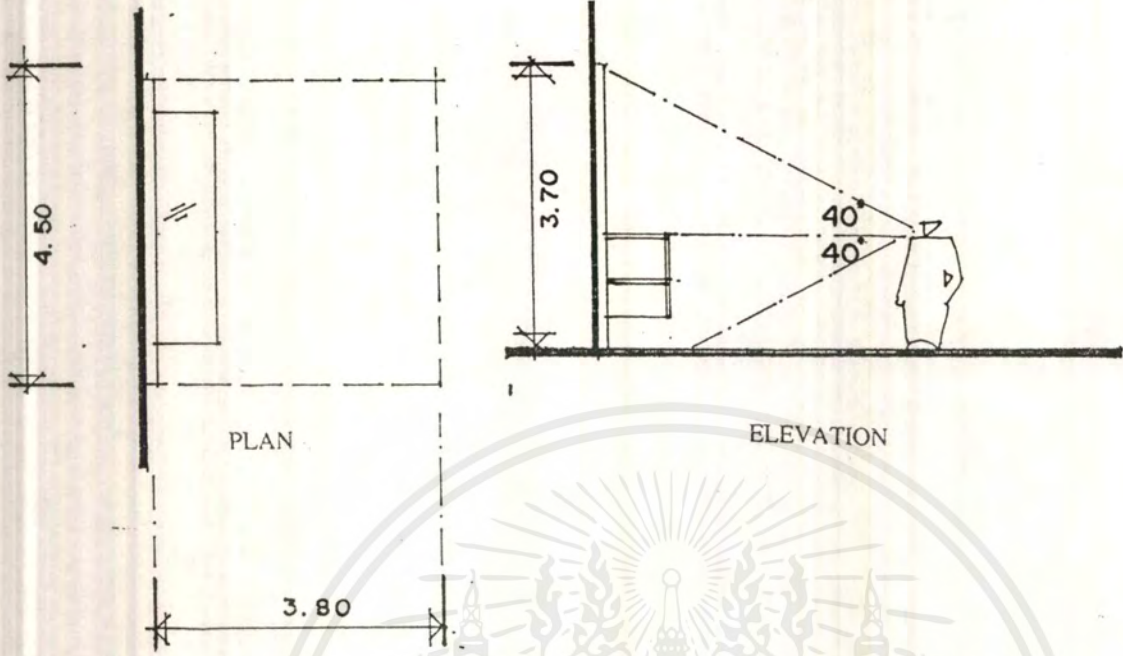
ELEVATION SCALE 1: 25



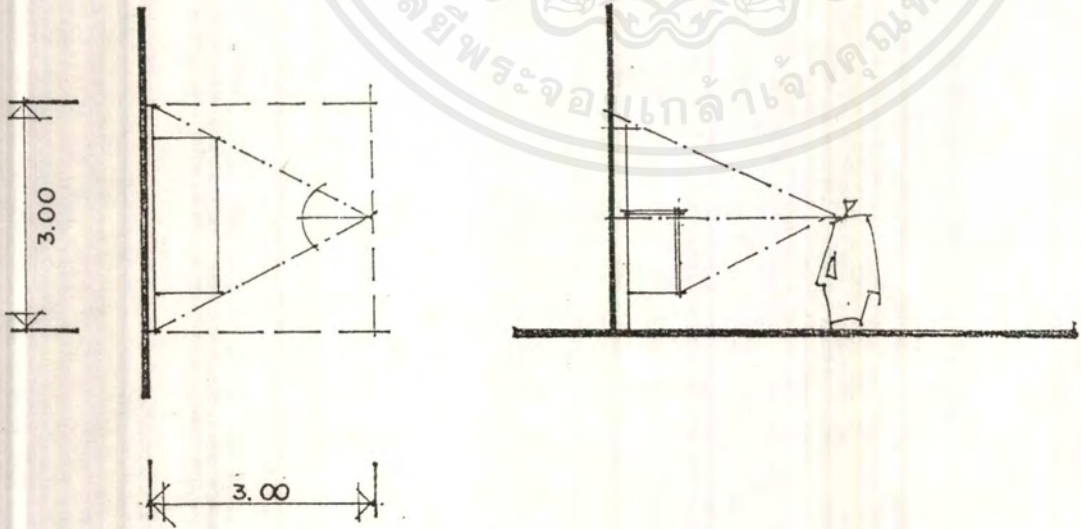
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SHELVE มี 2 แบบ GRAPHIC PANEL & REPLICA

1. การหาพื้นที่ ภาพประกอบขนาด 5.00 x 3.50 = 4.50 x 3.80 = 17.1 ตรม.



2 ภาพประกอบขนาด 2.00x2.50 เมตร = 3.00 X 3.00 = 9 ตรม

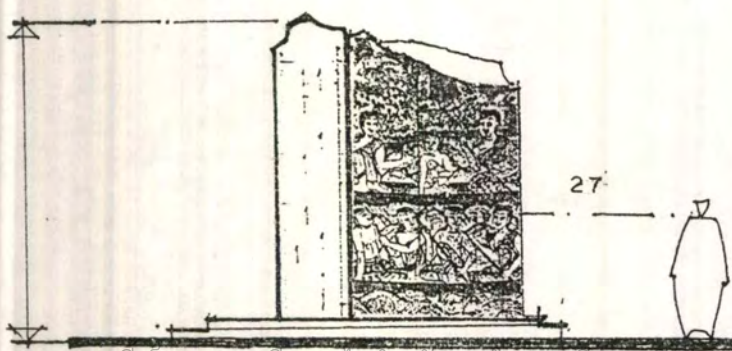
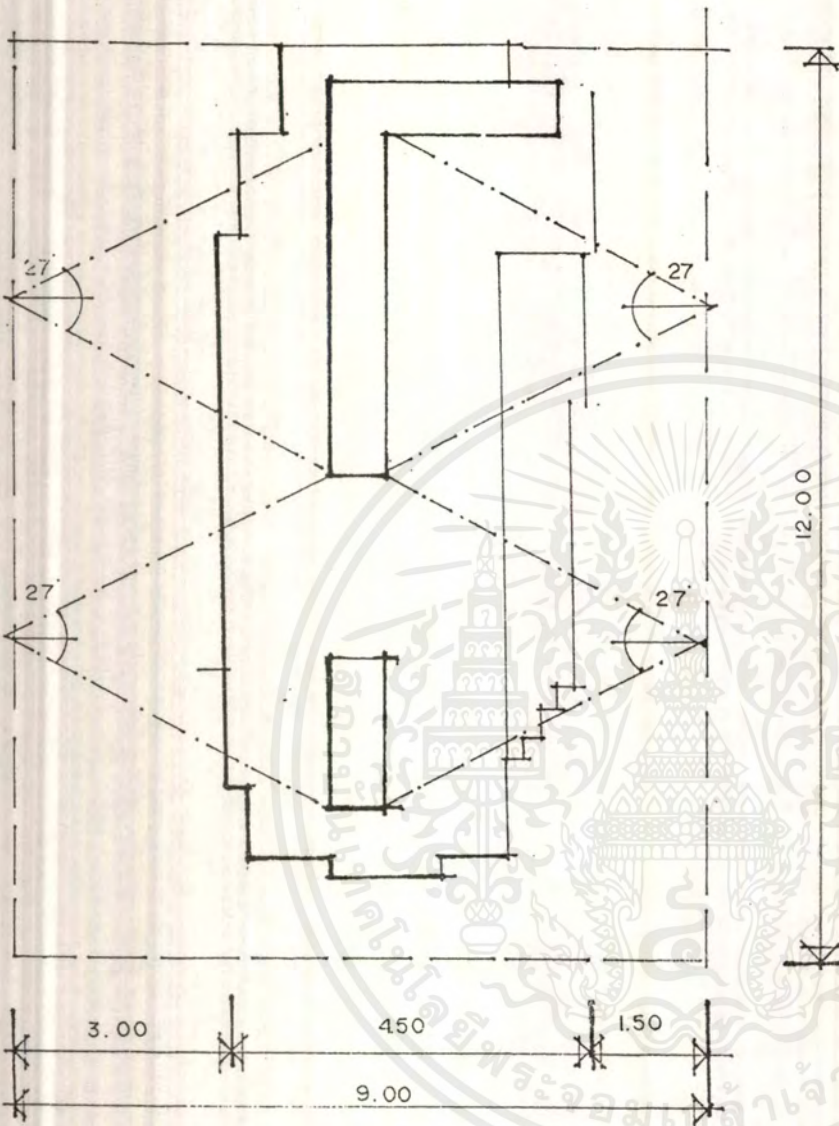


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

MODEL

การจำลองผนังวัด พร้อมงานจิตรกรรมฝาผนัง ขนาด MODEL = 5 X 11 = 55 ตรม.

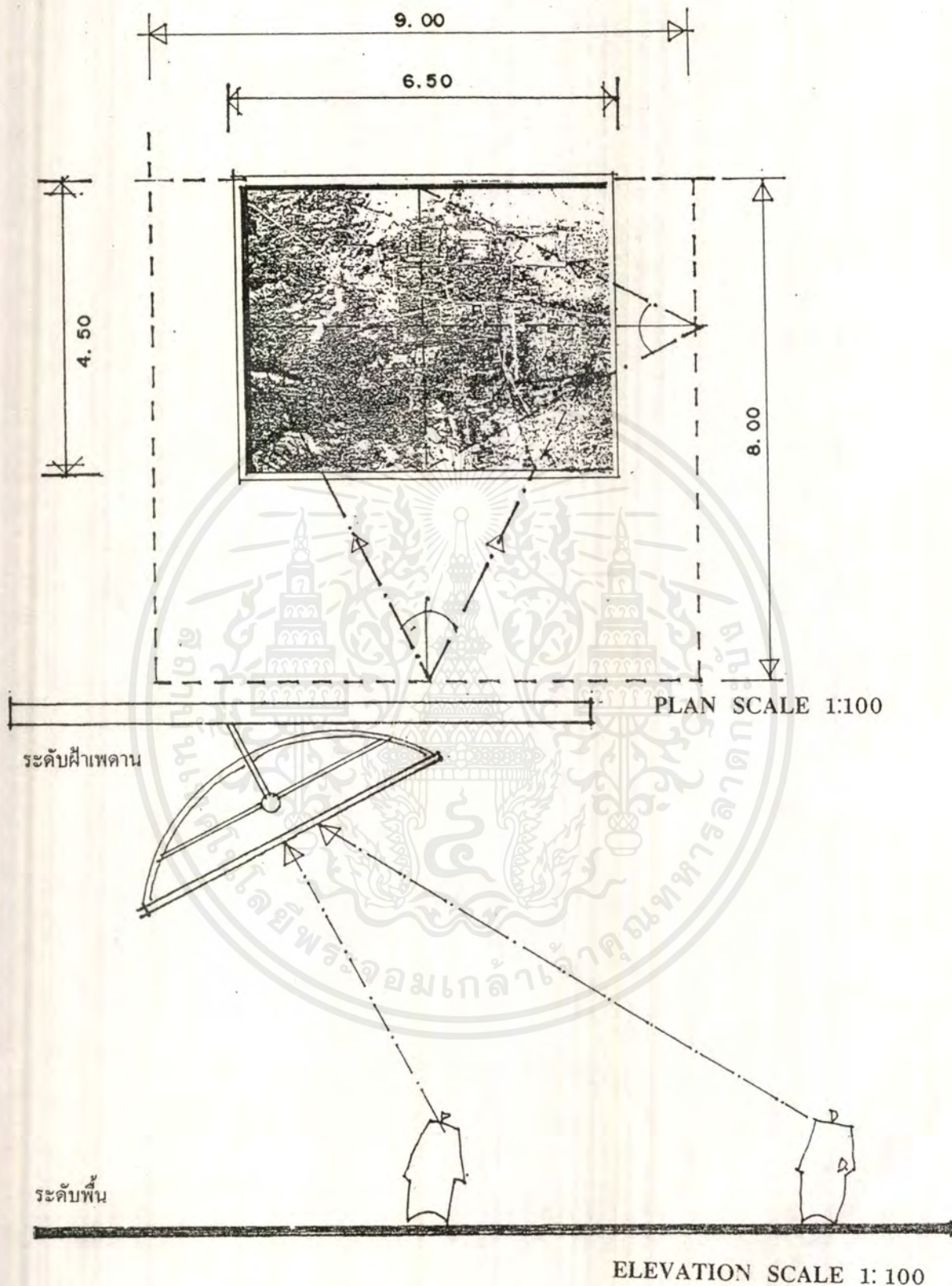
รวมพื้นที่ที่สัญจร = 9x 12 = 108 ตรม.



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไมออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

PLANT SUKHOTHAI MAP

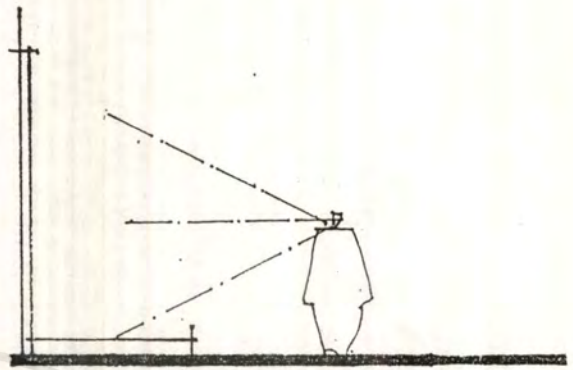
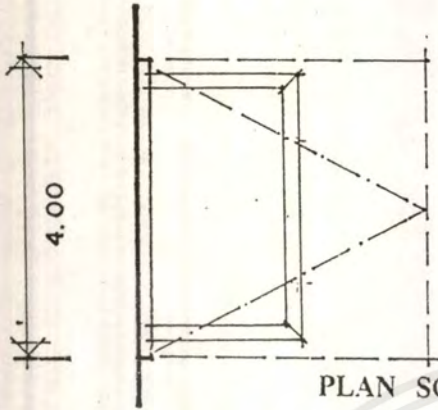
การหาพื้นที่ แผนที่ เมืองสุโขทัยขนาดใหญ่ 6.50 X 4.50 รวมพื้นที่สัญญาณ 9 x 8 = 72 ตรม .



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

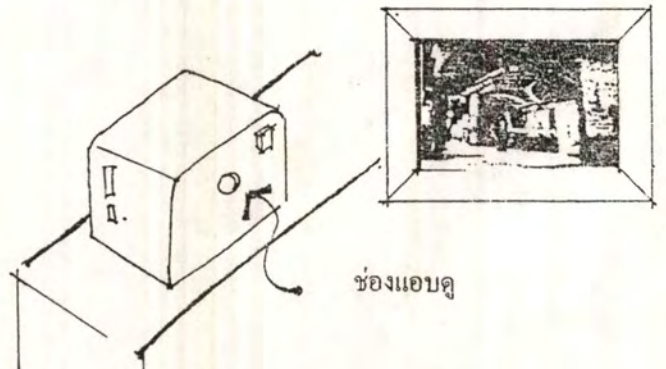
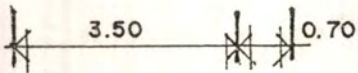
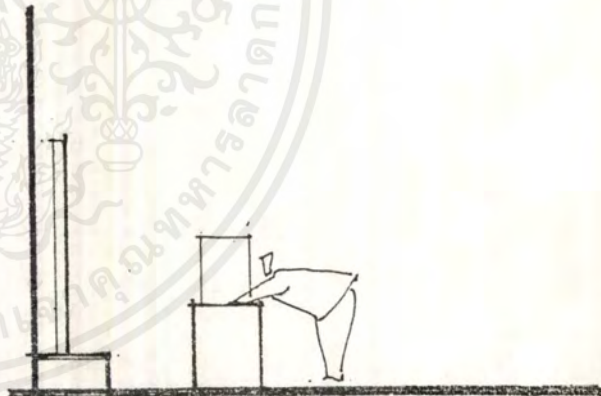
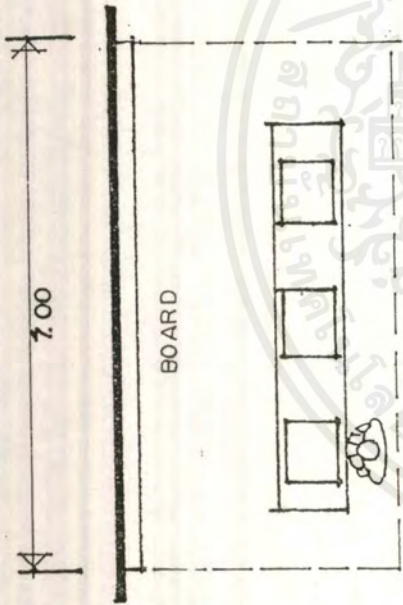
BOARD + MODEL 1: 100

การหาพื้นที่ พระพุทธรูปปางลาลี ขนาด 4.20 x 4.00 = 16.00 ตรม.



BOARD + SLIDE

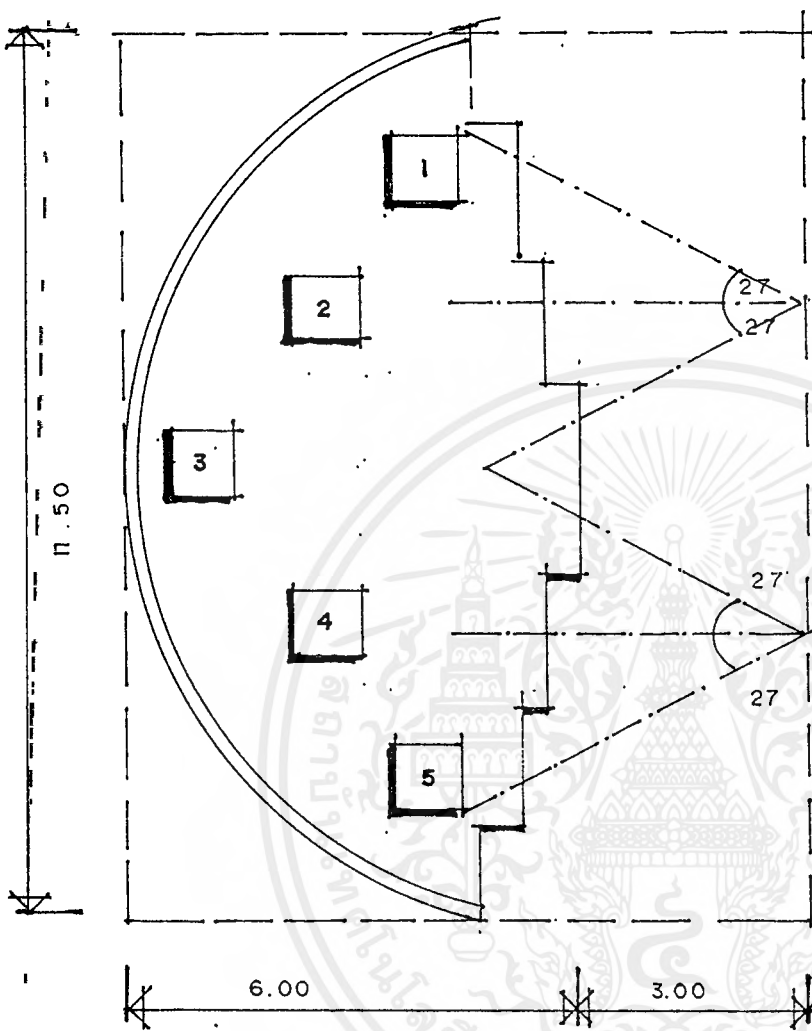
การพื้นที่ BOARD ขนาด 7 x 3.00
 SLIDE ขนาด 0.80 x 0.80 x 0.80 3 ชั้น
 รวมพื้นที่ที่สัญจร 7 x 3.50 = 24 ตรม.



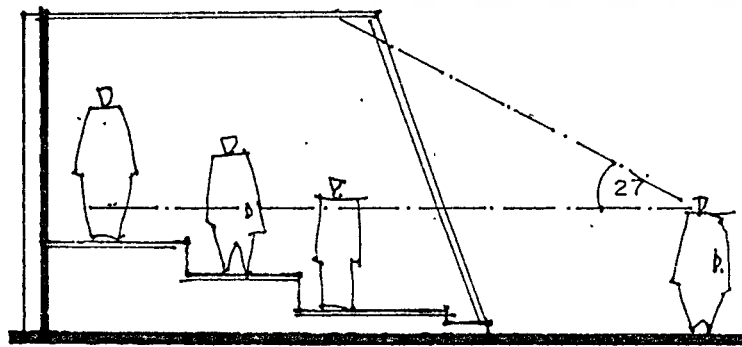
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

MODEL การแต่งภายในห้องประกอบการแต่งกาย 11.50 X 6.00 X 3.5

รวมขนาดพื้นที่ = 11.50 x 9 = 103 ตรม.



PLAN SCALE 1:100

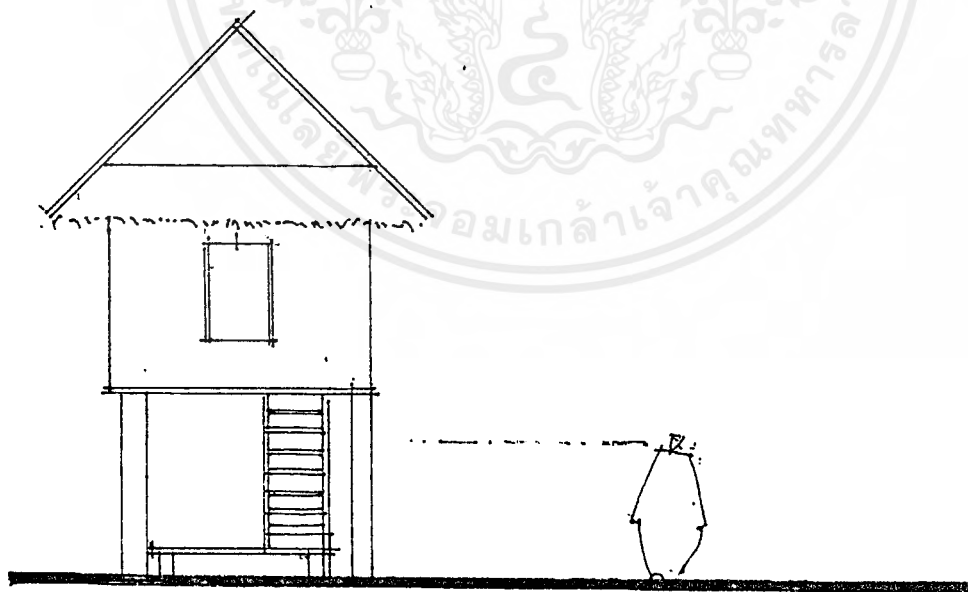
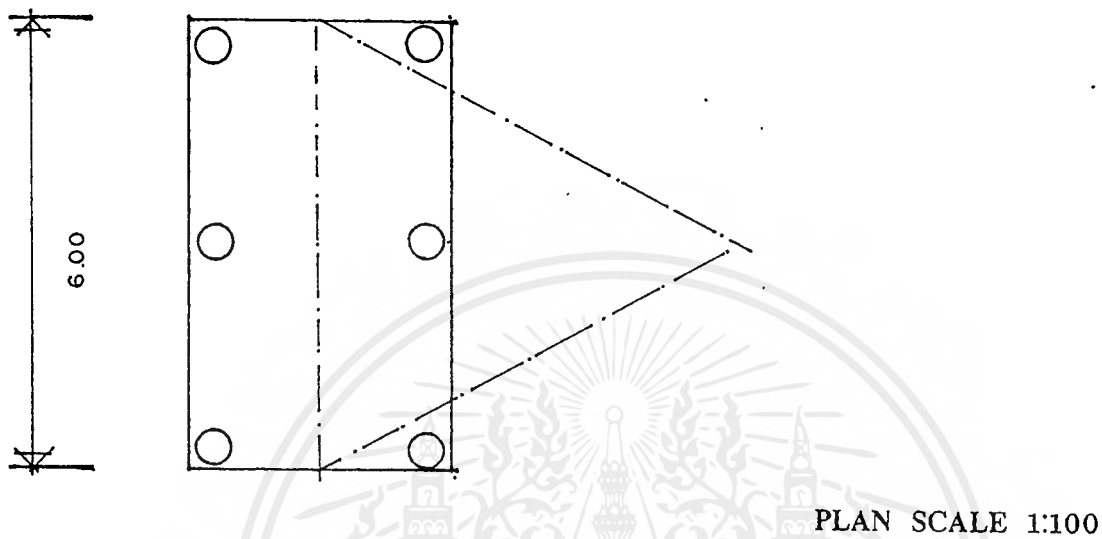


ELEVATION SCALE 1: 100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

MODEL การหาพื้นที่ บ้านพักอาศัย ขนาดเท่าของจริง 3.50 x 6.00

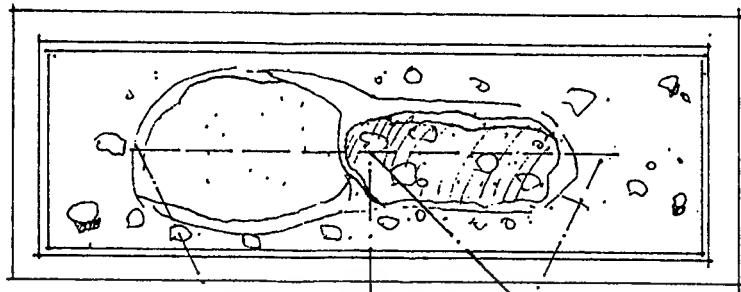
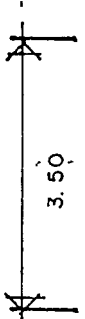
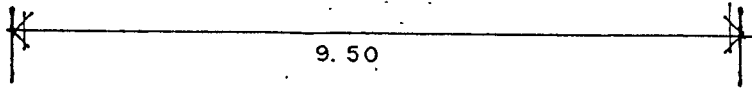
รวมพื้นที่สัญจร 7.50 x 6.00 = 45 ตรม:



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

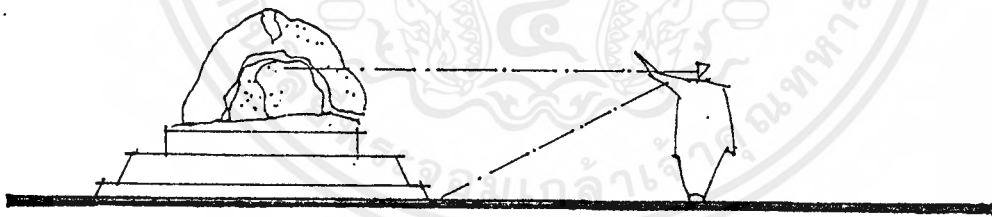
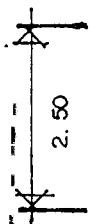
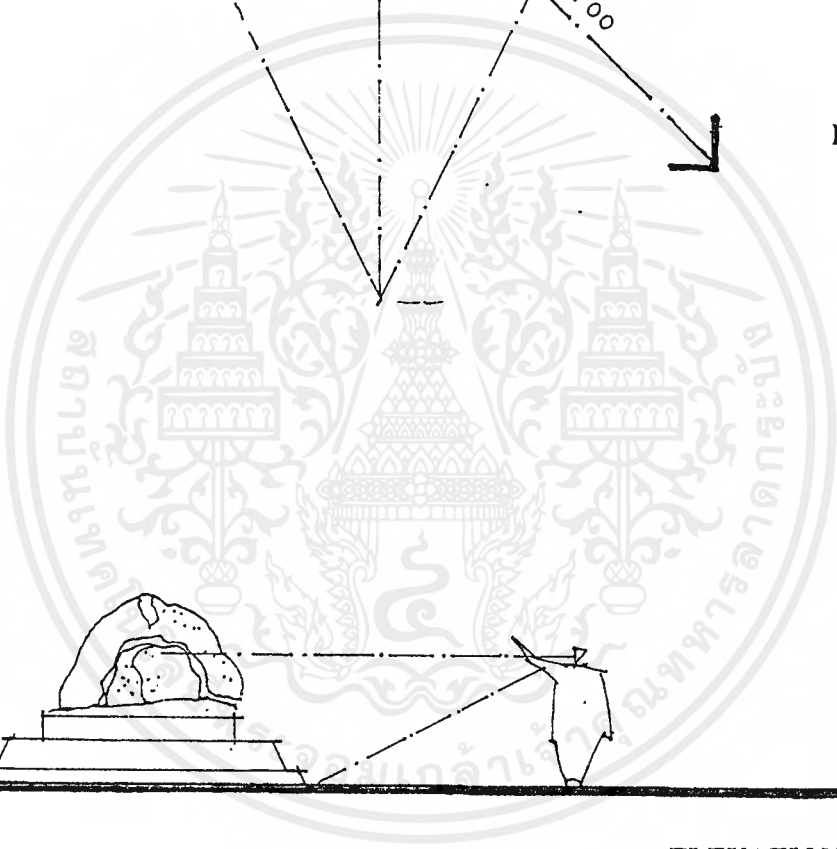
= 22 x 12

= 37 ตรม.



6.00

PLAN SCALE 1:100

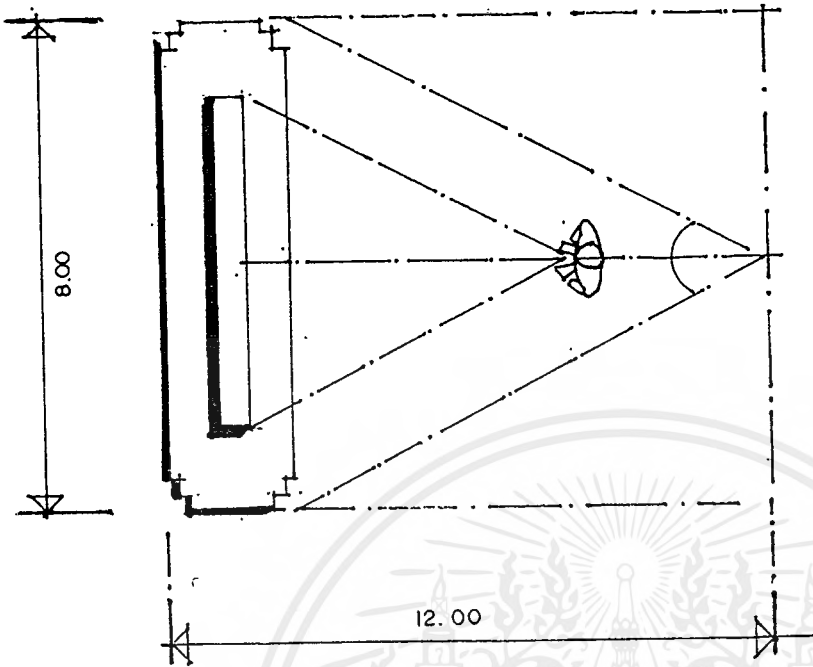


ELEVATION SCALE 1: 100

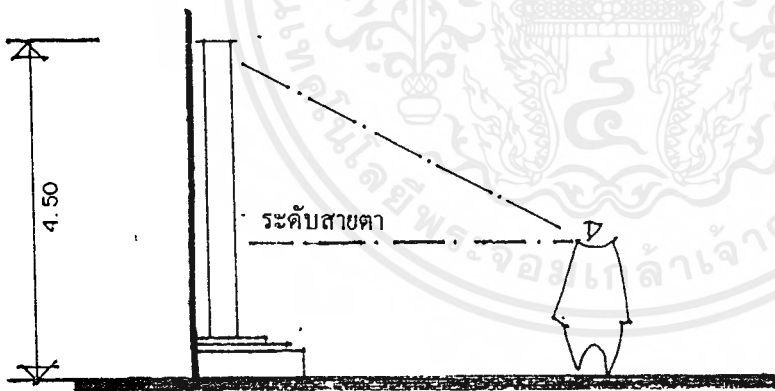
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

BOARD การเกิดของอาณาจักร สมัยขอม ครงเมืองสุโขทัย = 8 x 12 ตรม.

เทคนิค BOARD ขนาดภาพ 5 x 2.50 = 96.00 ตรม.



PLAN SCALE 1:100

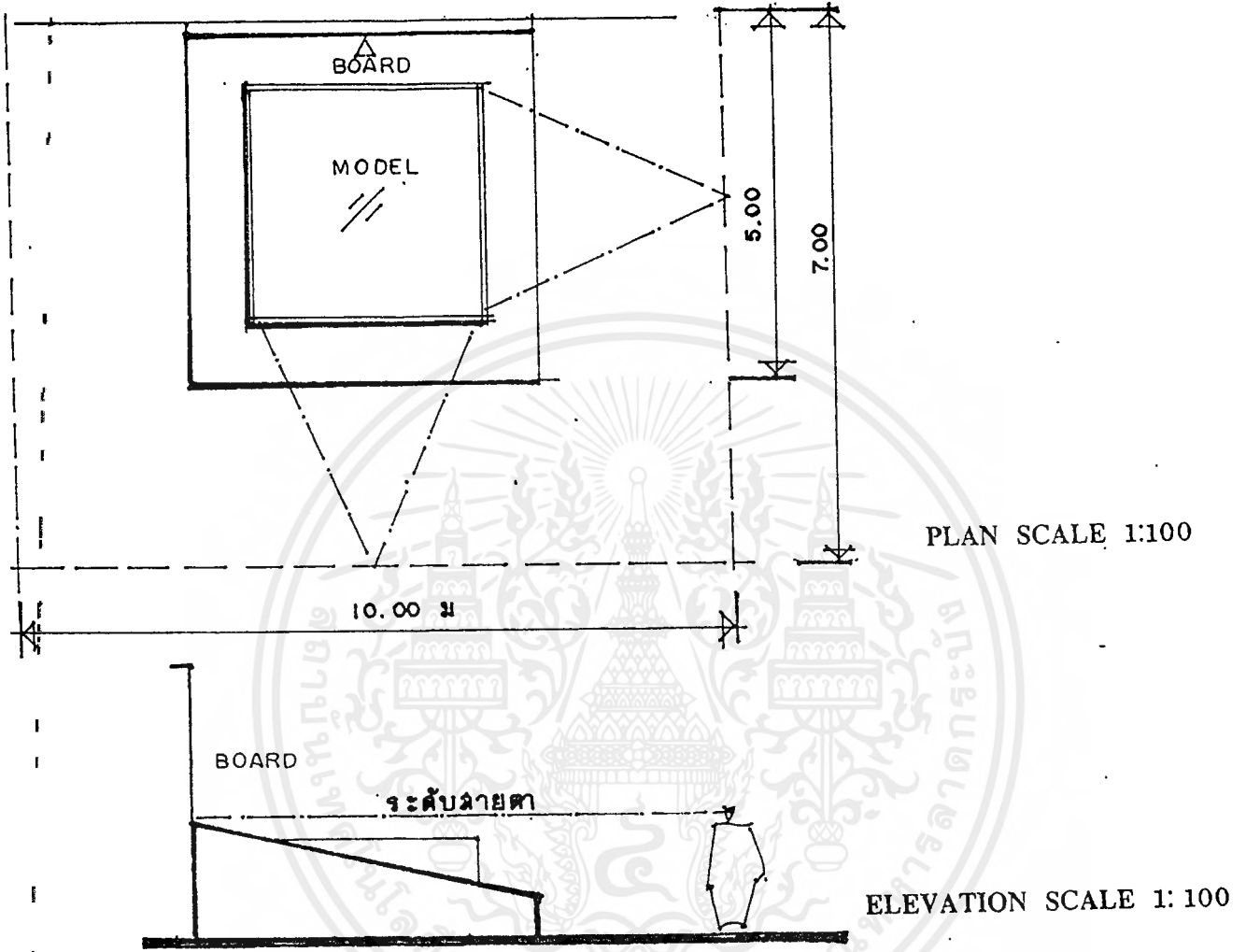


ELEVATION SCALE 1: 100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

DIORAMA การพื้นที่ MODEL สภาพของเมืองสุโขทัย ในชุดรุ่งโรจน์ ขนาด 5 x 5 x 1.6

= 7 x 10 = 70 ตรม.



PLAN SCALE 1:100

ELEVATION SCALE 1:100

รวมพื้นที่จัดนิทรรศการถาวร

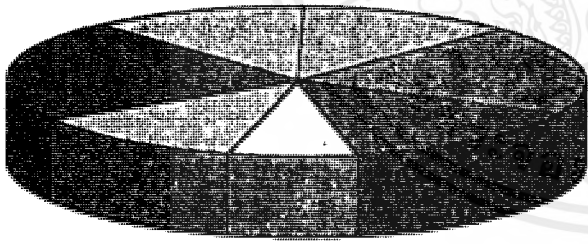
1. การเกิดอาณาจักร	400	ตรม.	เวลาชม	10	นาที
2. การเมืองการปกครอง	300	ตรม.	เวลาชม	15	นาที
3. การศาสนา	150	ตรม.	เวลาชม	14	นาที
4. สถาปัตยกรรม	250	ตรม.	เวลาชม	15	นาที
5. ศิลปกรรม	450	ตรม.	เวลาชม	11	นาที
6. ขนบธรรมเนียมประเพณี	250	ตรม.	เวลาชม	13	นาที
7. การเสื่อมสลายของอาณาจักร	250	ตรม.	เวลาชม	8	นาที
รวมพื้นที่ทั้งหมด	2,050	ตรม.	เวลาชม	86	นาที
พื้นที่สัญญา 30%	615	ตรม.			

รวมพื้นที่ทั้งหมด 2,050 ตรม.

รวมเวลาชมทั้งหมด 1 ชั่วโมง 20 นาที

กราฟแสดงเนื้อหาที่ใช้สอย พิพิธภัณฑ์ถาวร

EXHIBITION PERMANENT



<input checked="" type="checkbox"/>	การเกิดอาณาจักร
<input checked="" type="checkbox"/>	การเมือง
<input type="checkbox"/>	ศาสนา
<input type="checkbox"/>	สถาปน
<input checked="" type="checkbox"/>	ศิลปกรรม
<input type="checkbox"/>	ประเพณี
<input checked="" type="checkbox"/>	เสื่อมสลาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.5 การศึกษาและวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยของโครงการ

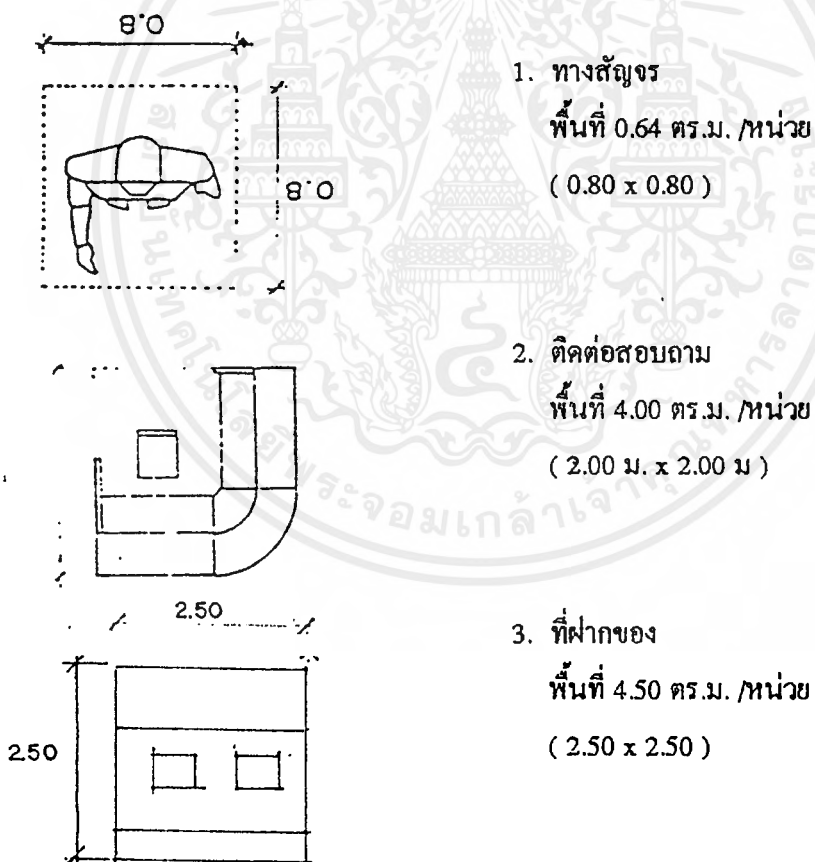
หลักการกำหนดพื้นที่ใช้สอยของโครงการ พิจารณาจากข้อมูลหลัก 4 ประการ

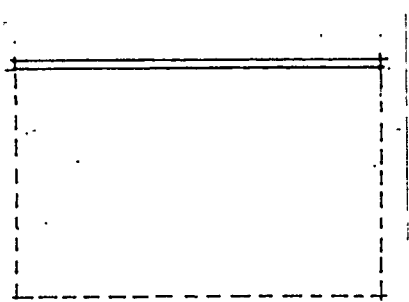
คือ

1. ความต้องการพื้นฐานของโครงการ
2. ลักษณะการใช้สอย
3. จำนวนพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ

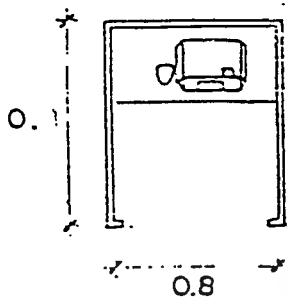
โดยวิเคราะห์ เปรียบเทียบจากมาตรฐานสากลคือ

- TIME SAVER STANDARDS FOR BUILDING TYPES
- NUFERT ARCHITECT'S DATA
- มาตรฐานห้องสมุดในประเทศไทย
- บทบัญญัติควบคุมอาคาร
- ศึกษาเปรียบเทียบอาคารประเภทเดียวกัน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

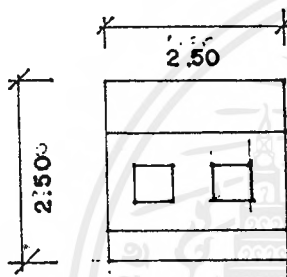




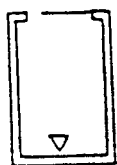
4. บอร์ดแนะนำศูนย์
พื้นที่ 4.50 ตร.ม./หน่วย
(1.50 x 1.50)



5. โตรศัพทสาธาณะ
พื้นที่ 1.50 ตร.ม./หน่วย
(1.50 x 1.50)



6. เคาน์เตอร์ติดต่อเจ้าหน้าที่
พื้นที่ 5.00 ตร.ม./หน่วย
(2.00 ม x 2.90 ม)

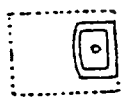


SHOWER



TOILET

7. ห้องสุขา
พื้นที่ 1.50 ตร.ม./หน่วย
(1.00 ม x 1.00 ม)



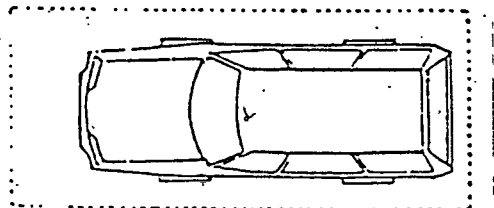
HAND BASIN



URINAL

8. อ่างล้างหน้า
พื้นที่ 0.56 ตร.ม./หน่วย

9. ที่ปัสสาวะ
พื้นที่ 4.50 ตร.ม./หน่วย



10. รถยนต์, รถบริการ

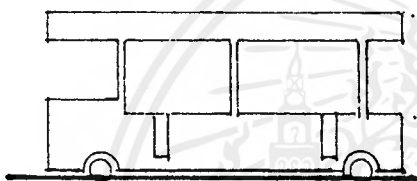
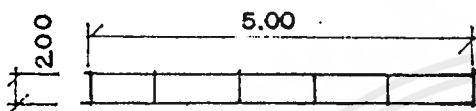
พื้นที่ 15.00 ตร.ม. /หน่วย

(2.50 x 6.00)

11. รถจักรยานยนต์

พื้นที่ 1.5 ตร.ม. /หน่วย

(1.00 x 1.50 ม.)

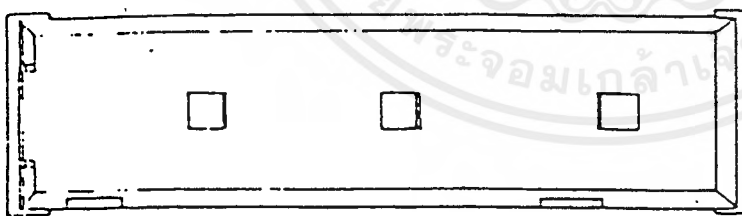


12. รถนำชม

พื้นที่ 60 ตร.ม.

(2' x 10)

PARKING WITH CIRCULATION AREA = 32

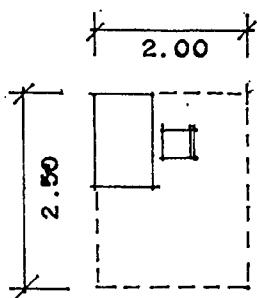


13. รถโดยสาร (BUS)

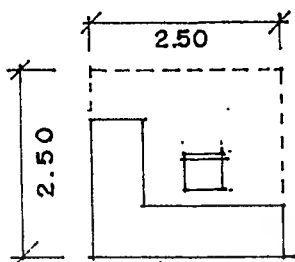
พื้นที่ 48 ตร.ม. /หน่วย

(4.00 ม. x 12.00 ม.)

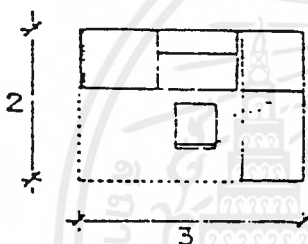
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



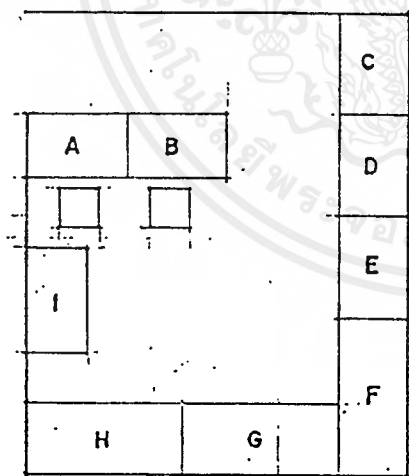
14. โต๊ะอ่านหนังสือ
พื้นที่ 8.75 ตร.ม. /หน่วย
(2.00 ม. x 2.50 ม.)



15. เก้าอี้ที่ทั่วไป
พื้นที่ 6.25 ตร.ม. /หน่วย
(2.50 x 2.50 ม.)

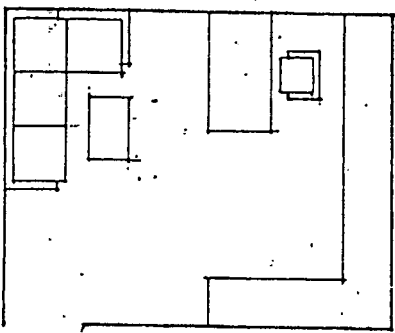


16. ส่วนทำงานบรรณารักษ์
พื้นที่ 9.00 ม.
(พื้นที่ 3.00 ม. x 3.00 ม.)

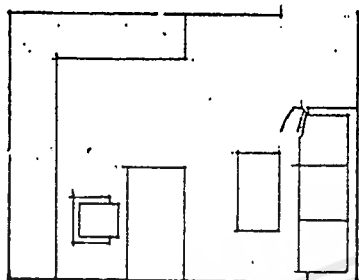


17. ห้องซ่อมแซมหนังสือ
พื้นที่ 14.00 ตร.ม. /หน่วย
(3.50 x 3.50)

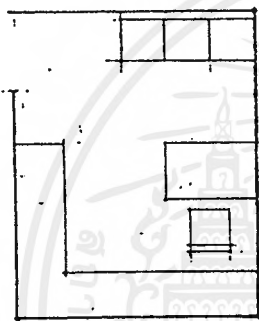
1. โต๊ะตรวจเช็ค ทำรายการ
2. โต๊ะทำบัตรรายการหมวดหมู่
3. หนังสือซ่อมแซม
4. โต๊ะซ่อมหนังสือ
5. เย็บเล่ม
6. ทำปก
7. ตัดทอน
8. ตู้เก็บหนังสือที่ต้องซ่อม



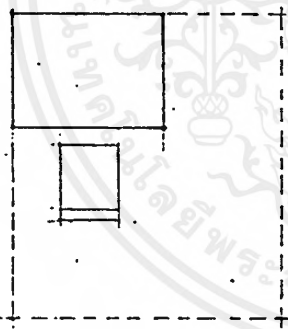
18. หัวหน้าฝ่าย , นักวิชาการ
พื้นที่ 7.50 ตร.ม. /หน่วย
(2.50 ม. x 2.50 ม.)



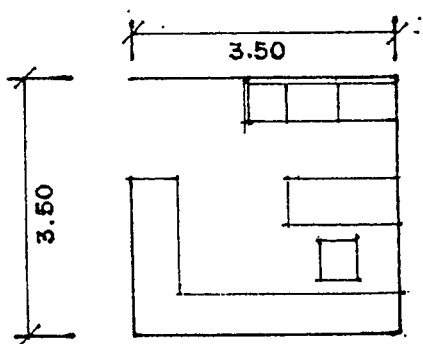
19. หัวหน้าฝ่าย, รองผู้อำนวยการ
พื้นที่ 12.25 ตร.ม. /หน่วย
(3.50 ม. x 3.50 ม.)



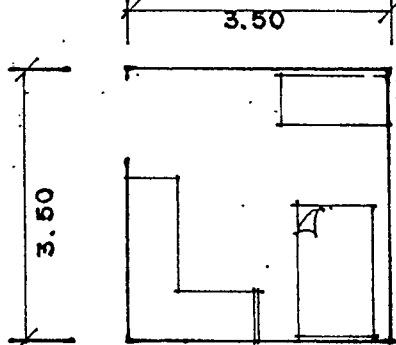
20. รองหัวหน้าฝ่าย, นักวิชาการ
พื้นที่ 7.50 ตร.ม. /หน่วย
(2.50 ม. x 2.50 ม.)



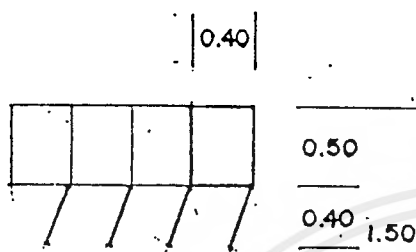
21. พนักงานพิมพ์ดีด
พื้นที่ 4.00 ตร.ม. /หน่วย
(2.00 ม. x 2.00 ม.)



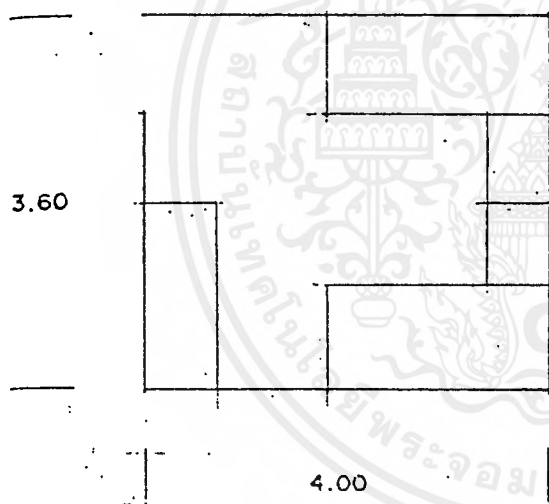
22. ผู้อำนวยการศูนย์
พื้นที่ 19.25 ตร.ม. /หน่วย
(3.50 ม. x 3.90 ม.)



23. ห้องประชุมพยาบาล
พื้นที่ 12.25 ตร.ม./หน่วย
(3.50 ม. x 3.50 ม.)



24. ล็อกเกอร์
พื้นที่ 0.60 ตร.ม./หน่วย
(0.40 ม. x 1.50 ม.)



25. ห้องพักยาม
พื้นที่ 14.00 ตร.ม./หน่วย
(3.50 ม. x 3.50 ม.)

3.4.6 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย

การหาผู้เข้าชมในโครงการ

เนื่องจากศูนย์ประวัติศาสตร์สุโขทัยมีความมุ่งหมายที่จะให้นักท่องเที่ยวที่มาในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยได้เข้ามาชมภายในศูนย์ประวัติศาสตร์นี้ก่อน เพื่อรับความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทางด้านประวัติศาสตร์ เป็นเสมือนการเข้ามารับชมสรุปเรื่องราวต่าง ๆ แล้วจึงออกไปเที่ยวชมโบราณสถานในอุทยานประวัติศาสตร์ต่อไป นักท่องเที่ยวที่จะได้รับความรู้และความเพลิดเพลินในการเที่ยวชมมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้มาใช้โครงการเฉลี่ย/ชั่วโมง $240/8 = 30$ คน/ชั่วโมง
 จากข้อมูลอ้างอิง หนึ่งคนใช้พื้นที่ 0.64 ตร.ม.
 สรุป รวมพื้นที่โรงพักคอย 153.6 ตร.ม.

ที่จอดรถ

จากมาตรฐานกำหนดให้ใช้พื้นที่จอดรถรวมที่กัถัรบรถของรถยนต์แต่ละประเภท ดังนี้

- รถยนต์นั่งส่วนบุคคล	15	ตร.ม./คัน
- รถจักรยานยนต์	1.5	ตร.ม./คัน
- รถยนต์โดยสาร	78.00	ตร.ม./คัน
- รถบริการ	15.00	ตร.ม./คัน

1. ที่จอดรถยนต์สำหรับบุคคลทั่วไป

รถยนต์ส่วนบุคคล

จากการวิเคราะห์ผู้เข้าชมสูงสุดในหนึ่งวัน 240 คน

ผู้ใช้โครงการจะมาด้วยรถส่วนตัว 30%

สรุป จะมีผู้เดินทางมาโดยรถส่วนตัว 72 คน

จากสถิติผู้มาโดยรถส่วนตัว จะมาโดยรถจักรยานยนต์ 15%

จะมีผู้มาโดยรถจักรยานยนต์ $72 \times 15 / 100 = 10$ คัน

และจะมีผู้มาโดยรถยนต์ 2 คน/คัน $= 65/2 = 31$ คัน

2. ที่จอดรถยนต์เจ้าหน้าที่

จากจำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 108 คน

สถิติ 10 คน มีรถยนต์ 1 คัน

เจ้าหน้าที่ใช้บริการที่จอดรถ $108 \times 10/100 = 10$ คัน

3. ที่จอดรถยนต์โดยสาร (BUS)

จากจำนวนผู้เข้าชมงานสูงสุด 240 คน

รถโดยสารขนาดใหญ่ทั่วไป 1 คัน จุได้ 80 ที่นั่ง

จะต้องมีที่จอดรถยนต์โดยสาร $240/80 = 3$ คัน เพิ่ม 3 คัน

4. ที่จอดรถบริการ

- กำหนดให้มีรถบริการห้องอาหาร 2 คัน

พท. ต่อคัน 15 คัน

พท. ที่จอดรถบริการอาหาร $15 \times 2 = 30$ ม²

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้น การหาจำนวนผู้เข้าชมในโครงการจึงจะนำนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวที่เข้าชมในอุทยานประวัติศาสตร์มาพิจารณา เนื่องจากเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ตรงตามความมุ่งหมายของศูนย์ โดยนำข้อมูลสถิติผู้เข้าชมโบราณสถาน โบราณวัตถุในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ปีงบประมาณ 2536-2538 มาพิจารณาหาจำนวนผู้เข้าชมในโครงการ ดังแสดงในตารางดังนี้

จากสถิติผู้เข้าชมโบราณสถานอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ปี 2536-2538

ปี	เฉลี่ยต่อปี	เฉลี่ยต่อเดือน	เฉลี่ยต่อวัน
2536	406,879	33,906	1,093
2537	419,602	34,966	1,127
2538	395,236	32,938	1,062

จากตารางสามารถหาจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อวันได้เท่ากับ

$$1,093 + 1,127 + 1,062 / 3 = 1,094$$

ดังนั้นเฉลี่ยต่อวัน = 1,094 คน

จำนวนนักท่องเที่ยวคิดเป็นวัน 365 วัน (ไม่เว้นวันหยุดเพราะนักท่องเที่ยวมี)

สำหรับผู้เข้าชมที่มาเป็นหมู่คณะได้จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ของอุทยาน เนื่องจากทางอุทยานไม่ได้เก็บข้อมูลส่วนนี้ไว้จะแยกได้ว่ามีผู้เข้าชมเป็นหมู่คณะมีอยู่ 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ซึ่งจะมารถ BUS ของบริษัทเฉลี่ยคราวละ 2 คัน ประมาณ 180 คน
2. กลุ่มนักเรียน นักศึกษา ซึ่งจะมากับรถของทางโรงเรียนหรือจ้างเหมามาเฉลี่ยคราวละ 3 คันหรือ ประมาณ 240 คน

สรุป

จากการวิเคราะห์ผู้เข้าชมโครงการ คิดเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะเฉลี่ยสูงสุด ประมาณ 240 คน ต่อวัน จากการสอบถามเจ้าหน้าที่โครงการอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยส่วนบริการ (SERVICE AREA)

โรงพักคอย

จากการวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้โครงการสูงสุด 240 คน/วัน

โครงการเปิดทำการเวลา 8.30 - 16.30 น. 8 ชั่วโมง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. กำหนดรถบริการราชการของศูนย์ 2 คัน
 พท. ต่อคัน 15 คัน
 พท. ที่จอดรถของศูนย์ $15 \times 2 = 30 \text{ ม}^2$
6. กำหนดที่จอดรถบริการส่วนนิทรรศการ 2 คัน (35 ม^2 / คัน)
 พท. 70 ม^2
7. กำหนดที่จอดรถบริการนำชม 2 คัน (120 ม^2 / คัน)
 พท. 240 ม^2
8. รถยนต์ส่วนตัว ห้องประชุมคิดที่นั่ง 10 ที่นั่งต่อรถ 1 คัน จำนวนผู้มาใช้ที่เป็นหมู่คณะ 240 คน = $240/10 = 24$ ที่นั่ง รถยนต์ส่วนตัว 24 คัน

รถบริการนำชมของอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

จัดทำโดย บริษัท โตโยต้า (สุโขทัย) จำกัด

จาก SITE ที่เชื่อมอยู่กับศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งส่วนที่จอดรถ นักท่องเที่ยวถูกการขาดพัฒนาให้เกิดประโยชน์ ดังนั้น โครงการศูนย์ศึกษา ประวัติศาสตร์สุโขทัยจึงใช้การบริการส่วนจอดรถร่วมกับโครงการ โดยคิดจากตารางดังนี้

ตารางแสดงจำนวนรถยนต์แต่ละประเภทของโครงการ

ประเภท	ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ สุโขทัย
รถส่วนตัว	96
รถโดยสาร (BUS)	6
รถเจ้าหน้าที่	10
รถบริการ	6
รถจักรยานยนต์	10
รถบริการนำชม	2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปพื้นที่จอดรถ

รถส่วนตัว	97 x 15 ตร.ม.	= 1,455 ตร.ม.
รถโดยสาร(BUS)	6 x 48 ตร.ม.	= 288 ตร.ม.
รถเจ้าหน้าที่	10 x 15 ตร.ม.	= 150 ตร.ม.
รถบริการ	6 x 15 ตร.ม.	= 90 ตร.ม.
รถจักรยานยนต์	10 x 1.5 ตร.ม.	= 15 ตร.ม.
รถบริการนำชม	2 x 120 ตร.ม.	= 240 ตร.ม.
รวมทั้งหมด		= 2,238 ตร.ม.
พื้นที่ CIRCURATION 30%		= 666.9 ตร.ม.
รวม พื้นที่จอดรถทั้งหมด		= 2,889.9 ตร.ม.

ห้องอาหาร

ช่วงที่จะมีผู้ใช้ห้องอาหารมากที่สุด คือ ช่วง 11.00 - 13.00 น. = 2 ชั่วโมง
 ผู้ใช้บริการห้องอาหาร ประกอบด้วย

- เจ้าหน้าที่โครงการ 106 คน
 - ผู้เข้าชมสูงสุด 240 คน
1. ส่วนรับประทานอาหาร (DINING AREA)
- คิด 50% ของผู้ให้บริการ = $346 \times 50/100 = 173$ คน
- อัตราเฉลี่ยของการรับประทานอาหารประมาณ 30 นาที/คน
- ช่วงเวลา 2 ชั่วโมง จะมีผู้ใช้บริการเฉลี่ย $173/2 = 87$ คน
- ใช้โต๊ะขนาดนั่ง 4 คน = $87/4 = 21$ โต๊ะ
- 1 โต๊ะใช้พื้นที่ 3.60 ตร.ม. = 75.6 ตร.ม. + พื้นที่ผู้ใช้ข้างเคียงที่มาใช้บริการ 15%
- = 150 คน รวมในโครงการ 85
- = $150+85 = 235/4 = 58$ โต๊ะ
- $58 \times 3.60 = 211.5$ ตร.ม.
2. ส่วนครัว
- คิด 25% ของพื้นที่รับประทานอาหารทั้งหมด
- = $75.6 \times 25/100 = 18.9$ ตร.ม.
- ส่วนเก็บของคิด 25% ของครัว = $18.9 \times 25 / 100 = 4.7$ ตร.ม.
- เคาน์เตอร์บริการคิด 20% ของครัว = $18.9 \times 20 / 100 = 3.78$ ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยส่วนบริการศึกษา (EDUCATION SERVICE)

1. ห้องประชุมใหญ่ (AUDITORIUM)

ศึกษาจากจำนวนผู้เข้าชมสูงสุดประมาณ 240 คน

กำหนดพื้นที่นั่งชม 0.90 ตร.ม./คน

พื้นที่นั่งชม $240 \times 0.90 = 216$ ตร.ม.

2. ห้องสมุด (MUSEUM LIBRARY)

จากการสำรวจผู้มาใช้ห้องสมุดจะใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง

คาดคะเนผู้มาใช้ห้องสมุดในโครงการประมาณ 20% ของผู้เข้าชม

ผู้มาใช้บริการทั้งหมด $= 240 \times 20/100 = 48$ คน

กำหนดบริเวณอ่านหนังสือ 1 คนใช้พื้นที่ 2.25 ตร.ม.

พื้นที่ส่วนอ่านหนังสือ $= 48 \times 2.25 = 108$ ตร.ม.

กำหนดอัตราส่วนหนังสือ 30 เล่ม/คน

จำนวนหนังสือ $= 30 \times 48 = 1,440$ เล่ม

กำหนดพื้นที่ชั้นวางหนังสือ 100 เล่ม/ตร.ม.

พื้นที่ชั้นวางหนังสือ $1,440 = 14.4$ ตร.ม.

3. ห้องโสตทัศนูปกรณ์

คิดจากผู้มาใช้จาก 20% ของผู้ใช้ห้องสมุด $= 48 \times 20/100 = 10$ คน

จากการวิเคราะห์ 1 คน ใช้พื้นที่ 1.28 ตร.ม.

สรุป พื้นที่ส่วนโสตทัศนูปกรณ์ $= 10 \times 1.28 = 12.8$ ตร.ม.

การวิเคราะห์พื้นที่ส่วนจัดแสดง (PERMANENT EXHIBITION)

1. ส่วนแสดงงานถาวร

1.1 การเกิดของอาณาจักร 400 ตร.ม.

1.2 การเมืองการปกครอง 300 ตร.ม.

1.3 ศาสนา 150 ตร.ม.

1.4 สภาพสังคม 250 ตร.ม.

1.5 ศิลปกรรม 450 ตร.ม.

1.6 ขนบธรรมเนียมประเพณี 250 ตร.ม.

1.7 การเสื่อมสลายของอาณาจักรสุโขทัย 250 ตร.ม.

รวมพื้นที่ส่วนจัดแสดงงานถาวร 2,665 ตร.ม.

พื้นที่เทียบเคียงจากโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

2. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการชั่วคราว (TEMPORARY EXHIBITION HALL)

เป็นการจัดแสดงหมุนเวียน ซึ่งเรื่องราวที่เข้ามาจัดแสดงไม่มีกำหนดแน่นอนอาจเป็นเรื่องที่ประชาชนกำลังให้ความสนใจหรือเป็นสิ่งที่ค้นพบใหม่ ระยะเวลาการจัดแสดงชั่วคราวประมาณ 1-3 เดือน

ดังนั้น พื้นที่ส่วนแสดงนิทรรศการชั่วคราว = $2,665 \times 10/100 = 266.5$ ตร.ม.

พื้นที่ส่วนจัดนิทรรศการภายในทั้งหมด = $2,668 + 266.5 = 2,931.5$ ตร.ม.

3. ส่วนจัดนิทรรศการกลางแจ้ง (OUT DOOR EXHIBITION)

การจัดนิทรรศการภายนอกอาคารเพื่อเรียกร้องความสนใจของผู้ชมที่ผ่านไปมา ลักษณะของวัตถุที่นำมาจัดแสดงควรมีขนาดใหญ่และมีความทนทาน การจัดแสดงใช้เป็นส่วนหนึ่งของการพักผ่อนหย่อนใจ รวมถึงการจัดภูมิสถาปัตยกรรมภายนอกอาคารด้วย

จากการเปรียบเทียบ โดยทั่วไปอาคารพิพิธภัณฑ์จะกำหนดพื้นที่ส่วนนิทรรศการกลางแจ้งประมาณ 25% ของพื้นที่แสดงงานในอาคารทั้งหมด

ดังนั้น พื้นที่ส่วนนิทรรศการกลางแจ้ง = $2,931.5 \times 25/100 = 597$ ตร.ม.

สรุป รวมพื้นที่พิพิธภัณฑ์ทั้งหมด = $2,931.5 + 597 = 3,528.5$ ตร.ม.

การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยส่วนคลังพิพิธภัณฑ์

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบคลังพิพิธภัณฑ์คิด 30% ของพื้นที่ส่วนแสดงภายใน

พื้นที่ส่วนแสดงนิทรรศการภายใน = $2,931.5$ ตร.ม.

ดังนั้นพื้นที่ส่วนคลังพิพิธภัณฑ์ = 879.45 ตร.ม.

พื้นที่ส่วนคลังจะแบ่งเป็นพื้นที่ส่วนเก็บวัตถุชั่วคราว 15% ของพื้นที่คลัง

ดังนั้นพื้นที่ส่วนเก็บวัตถุชั่วคราว = 131.9 ตร.ม.

พื้นที่ส่วนคลังจะแบ่งเป็นพื้นที่คลังเพื่อการศึกษา 5% ของพื้นที่คลัง

ดังนั้นพื้นที่ส่วนคลังเพื่อการศึกษา = 43.9 ตร.ม.

สรุป พื้นที่ใช้สอยส่วนคลังพิพิธภัณฑ์

- ส่วนคลังพิพิธภัณฑ์ถาวร = 879.45 ตร.ม.

- ส่วนคลังพิพิธภัณฑ์ชั่วคราว = 131.9 ตร.ม.

- ส่วนคลังพิพิธภัณฑ์เพื่อการศึกษา = 43.9 ตร.ม.

การวิเคราะห์เครื่องปรับอากาศ

องค์ประกอบที่จำเป็นต้องปรับอากาศมีดังนี้

- ส่วนแสดงนิทรรศการ เพื่อป้องกันฝุ่นละอองและควบคุมความชื้นที่เป็นสาเหตุให้วัตถุที่

แสดงชำรุดเสียหาย โดยใช้การปรับอากาศในอัตรา 25 ตร.ม./ตัน

- ส่วนคลังพิพิธภัณฑ์ 25 ตร.ม./ตัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ส่วนห้องสมุด 25 ตร.ม./ตัน
- ส่วนห้องประชุม 22.5 ตร.ม./ตัน
- ส่วนสำนักงาน 25 ตร.ม./ตัน

สรุปความต้องการพื้นที่ใช้สอยของโครงการทั้งหมด

หอประชุม คัดจากจำนวนผู้เข้าชมที่มาเป็นหมู่คณะสูงสุด คือ 240 คน

จากพื้นที่นั่งชม 0.9 ตร.ม./คน

จะได้พื้นที่นั่งชม 216 ตร.ม.

โรงพักคอย คัด 1/6 ของที่นั่งชม 36 ตร.ม.

ห้องบรรยาย คัดจากกลุ่มที่มีความถี่ในการมาใช้ มากที่สุด คือ 9-15 คน และ 90-100 คน ในการคิดพื้นที่ ให้สามารถปรับได้ตั้งแต่ 100 คน ลงมาโดยออกแบบห้องให้สามารถปรับห้องได้ เมื่อมีผู้ใช้ไม่เกิน 50 คน

พื้นที่นั่ง 0.9 ตร.ม./คน

จะได้พื้นที่นั่ง $100 \times 0.9 = 90$ ตร.ม.

การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยส่วนห้องเครื่องระบบปรับอากาศ

จากการกำหนดองค์ประกอบของโครงการ จะมีส่วนที่จำเป็น จะต้องใช้ระบบปรับและระบายอากาศ โดยเครื่องกล คือ

1. ห้องบรรยาย ห้องเรียน	มีพื้นที่	2.30	ตร.ม.
2. หอประชุม	มีพื้นที่	808	ตร.ม.
3. ห้องสมุด	มีพื้นที่	232	ตร.ม.
4. ส่วนนิทรรศการ	มีพื้นที่	4,785	ตร.ม.
5. ส่วนสงวนรักษาวัดอุโบสถ	มีพื้นที่	138	ตร.ม.
6. ส่วนบริการ-ธุรการ	มีพื้นที่	174.5	ตร.ม.
7. ห้องคลังพิพิธภัณฑ์	มีพื้นที่	1,930.5	ตร.ม.

สามารถหาความต้องการของเครื่องปรับอากาศ

- ส่วนห้องสมุด 25 ตร.ม./ตัน = 9 ตัน
- ห้องประชุม 225 ตร.ม./ตัน = 32 ตัน
- ส่วนสำนักงาน 25 ตร.ม./ตัน = 6.96-7 ตัน
- พิพิธภัณฑ์ 25 ตร.ม./ตัน = 238 ตัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ส่วนคลังพีพีอี 25 ตร.ม./ตัน =	77	ตัน
- ห้องบรรยาย 25 ตร.ม./ตัน =	9	ตัน
รวม	361	ตัน

ประเภทการใช้งานแต่ละระบบ

1. สำนักงาน ระบบปรับอากาศแบบแยกส่วน
2. นิทรรศการและคลังพีพีอี ระบบปรับอากาศแบบศูนย์รวม
3. ส่วนปฏิบัติการค้นคว้าวิจัย ระบบปรับอากาศแบบแยกส่วน
4. ส่วนห้องประชุม ระบบปรับอากาศแบบ แยกส่วน
5. ห้องบรรยาย-ห้องสมุด ระบบปรับอากาศแบบแยกส่วน

จากตาราง สามารถหาห้องเครื่องระบบศูนย์รวม

คือส่วนนิทรรศการและคลังพีพีอี 268 ตัน = 8×10 ตร.ม.

ขนาดของหอน้ำเย็น ขนาดมิติ $5 \times 2.50 = 4,000$ ก.ก.

จากเอกสารประกอบการบรรยายหัวข้อ “ระบบปรับอากาศ”
ผู้บรรยาย อ.ธีรมน ไวโรจนกิจ สภ. เกียตินิยม, สก.ม.จุฬา

3.4.5.2 ในการกำหนดขนาดพื้นที่ใช้สอยส่วนต่าง ๆ ในโครงการนี้ พิจารณา

โดยอ้างอิงจากมาตรฐาน และข้อกำหนดดังต่อไปนี้

- A จากการวิเคราะห์การใช้เนื้อที่ภายในอาคาร
- B หนังสือ ARCHITECT'S DATA
- C หนังสือ TIME SAVER STANDARD
- D หนังสือ BUILDING FCANNING & DESIGN STANDARD
- E หนังสือ GRAPHIC STANDARD
- F จากการศึกษาอาคารประเภทเดียวกัน

ตารางสรุปพื้นที่ใช้สอยของโครงการ

หน่วยงาน	มาตรฐาน พท./ตรม. Area/Unit	จำนวน ห้อง	จำนวน ผู้ใช้	รวมพื้นที่/ ตรม.	ที่มา
1. ส่วนบริหาร					
1.1 งานบริหาร					
- ห้องผู้อำนวยการศูนย์	30	1	1	30	A
- ห้องรองผู้อำนวยการศูนย์	16	1	1	16	A
- ห้องหัวหน้าฝ่าย	4	1	12	48	A
- ห้องเลขานุการ	4.5	1	1	4.5	A
- ห้องประชุมคณะกรรมการ	2	1	(20)	40	B
- ห้องรับรอง	2	1	(10)	20	B
- ห้องเตรียมอาหารเครื่องดื่ม	-	1	-	6	A
- ห้องน้ำ-ส้วม	0.5/คน	1	(20)	10	A
รวมทางสัญจร 30%				226.85	
1.2 งานธุรการ					
- ห้องหัวหน้างานธุรการ	12	1	1	12	A
- ห้องทำงานเจ้าหน้าที่	4.5	1	8	36	A
- ห้องเก็บเอกสาร	-	1	-	6	D
- ห้องเก็บของ	-	1	-	6	D
- ห้องน้ำ-ส้วม	0.5/คน	1	8	4	A
รวมทางสัญจร 30%				96.2	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยงาน	มาตรฐาน พท./ตรม.	จำนวน ห้อง	จำนวน ผู้ใช้	รวมพื้นที่/ ตรม.	ที่มา
1.3 งานอาคารสถานที่					
- ห้องหัวหน้างาน	12	1	1	12	A
- ห้องปฏิบัติงาน	4.5	1	4	18	A
- ห้องพักเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย	2	1	8	16	B
- ห้องพักพนักงานขับรถ	2	1	2	4	B
- ห้องเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด	2	1	3	6	E
- ห้องเก็บอุปกรณ์ทำสวน	2	1	3	6	E
- ห้องซ่อมบำรุง	-	1	-	57	D
- ห้องน้ำ-ส้วม	0.5/คน	1	2	11	A
รวมทางสัญจร 30%				169	
รวมพื้นที่ส่วนบริหาร				492.05	

หน่วยงาน	มาตรฐาน พื้นที่/ตรม.	จำนวน ห้อง	จำนวน ผู้ใช้	รวมพื้นที่/ ตรม.	ที่มา
2. งานวิชาการ					
2.1 งานค้นคว้าวิจัย					
1. ห้องหัวหน้างาน	12	1	1	12	A
2. ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่	4.5	1	5	22.5	B
3. ห้องเก็บเอกสาร	-	1	-	6	D
4. ห้องค้นคว้าวิจัย	4.5	1	(5)	22.5	A
5. ห้องเก็บของ	-	1	-	6	D
6. ห้องน้ำ-ส้วม	0.5/คน	1	10	5	A
รวมทางสัญจร 30%				16.2	
2.2 งานทะเบียนวัดดู					
1. ห้องหัวหน้างาน	12	1	1	12	A
2. ห้องปฏิบัติงานทะเบียนวัดดู	6	1	2	12	A
3. ห้องทำงานกัมชารักษ์	12	1	1	12	A
4. ห้องเก็บเอกสาร	-	1	-	6	D

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยงาน	มาตรฐาน พื้นที่/ตรม.	จำนวน ห้อง	จำนวน ผู้ใช้	รวมพื้นที่/ ตร.ม.	ที่มา
5. สถานตรวจรับวัตถุ	30	-	1	30	D
6. ห้องบรรจุวัตถุ	-	1	1	20	F
7. ห้องเก็บของ	-	1	-	20	D
8. ห้องถ่ายภาพ	-	1	2	20	B

หน่วยงาน	มาตรฐาน พื้นที่/ตรม.	จำนวน ห้อง	จำนวน ผู้ใช้	รวมพื้นที่/ ตร.ม.	ที่มา
9. ห้องมืด	-	1	(2)	20	E
10. คลังพิพิธภัณฑสถาน	30%ของ แสดงภายใน	1	-	879.45	A
11. คลังพิพิธภัณฑสถานชั่วคราว	15%ของคลัง ถาวร	1	-	131.9	A
12. คลังพิพิธภัณฑสถานเพื่อการศึกษา	5%ของคลัง ถาวร	1	-	43.9	A
13. ห้องพักคอยผู้ชม	0.64	1	50	32	A
14. ห้องพักเจ้าหน้าที่	4.5	1	7	21.5	B
15. ห้องน้ำ-ส้วม	0.5/คน	1	57	28.50	A
รวมทางสัญจร 30%				1,289.25	
2.3 งานซ่อมสงวนรักษา					
1. ห้องหัวหน้างาน	12	1	1	12	A
2. ห้องนักวิทยาศาสตร์	6	1	1	6	A
3. ห้องนักวิชาการ	6	1	2	12	A
4. ห้องปฏิบัติงานอนุรักษ์	6	1	2	12	A
5. ห้องปฏิบัติงานซ่อมสงวน	30	1	2	60	A
6. ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์	-	1	(1)	12.5	A
7. ห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์	-	1	-	6	D
8. ห้องพักเจ้าหน้าที่	2	1	(7)	14	B
9. ห้องน้ำ-ส้วม	0.5/คน	1	(7)	3.5	A
รวมทางสัญจร 30%				179.4	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยงาน	มาตรฐาน พื้นที่/ตร.ม.	จำนวน ห้อง	จำนวน ผู้ใช้	รวมพื้นที่/ ตร.ม.	ที่มา
รวมพื้นที่ส่วนวิชาการ				1,564.85	

หน่วยงาน	มาตรฐาน พื้นที่/ตร.ม.	จำนวน ห้อง	จำนวนผู้ ใช้	รวมพื้นที่/ ตร.ม.	ที่มา
3. ส่วนบริการการศึกษา					
3.1 งานประชาสัมพันธ์					
- ห้องหัวหน้างาน	12	1	1	12	A
- ห้องปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์	4.5	1	2	9	A
- ห้องปฏิบัติการนำชม	4.5	1	4	18	A
- ห้องปฏิบัติการพัฒนา	4.5	1	2	9	A
- ห้องปฏิบัติการส่งเสริมเผยแพร่	4.5	1	2	9	A
- ห้องเก็บเอกสาร	-	1	-	6	D
- ห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์	-	1	-	6	D
- ห้องน้ำ - ส้วม	0.5/คน	1	10	5	A
รวมพื้นที่ทางสัญจร 30%			=	96.2	
3.2 ห้องประชุม					
- โถง	1/6	-	240	36	A
- ห้องบรรยาย	0.9	1	240	216	A
- เวทีบรรยาย	-	-	-	70	A
- ห้องฉายและห้องควบคุม	-	1	-	30	B
- ห้องพักวิทยากร	4.5	1	3	13.50	F
- ห้องพักเจ้าหน้าที่นำชม	4.5	1	4	18	B
- ห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งตัว	-	1	-	24	B
- ห้องเก็บของ	-	1	-	21	D
- ห้องน้ำ - ส้วม	-	1	-	29.55	A
รวมพื้นที่ทางสัญจร 30%			=	595	
3.3 ห้องสมุด					
- ห้องบรรณารักษ์	9	1	1	9	A

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยงาน	มาตรฐาน พื้นที่/ตร.ม.	จำนวน ห้อง	จำนวนผู้ ใช้	รวมพื้นที่/ ตร.ม.	ที่มา
- ห้องผู้ช่วยบรรณารักษ์	9	1	1	9	A
- ห้องซ่อมแซม	14	1	(1)	14	A
- โถงกลาง	0.64	-	(48)	30.72	A
- เคาน์เตอร์บริการ	2.5	-	2	5	A
- ส่วนรับฝากของ	-	-	-	6.25	A
- ส่วนถ่ายเอกสาร	-	-	-	3.24	A
- ตู้บัตรรายการ	-	-	-	1.68	A
- บริเวณอ่านหนังสือ	2.25	-	(48)	108	A
- ชั้นเก็บหนังสือ	-	-	-	14.4	A
- ส่วนโสตทัศนูปกรณ์	1.28	1	10	12.8	A
- ห้องควบคุมโสตฯ	6	1	2	12	A
- ห้องเก็บของ	-	1	-	6	D
- ห้องบรรยาย	1.5	1	(100)	150	A
- ห้องเรียน	52	2	-	105	A
- ห้องน้ำ - ส้วม	0.9	-	48	24	A
รวมทางสัญจร 30%				469	
รวมพื้นที่ส่วนบริการการศึกษา				1,373.6	ตร.ม.

หน่วยงาน	มาตรฐาน พื้นที่/ ตร.ม.	จำนวน ห้อง	จำนวนผู้ ใช้	รวมพื้นที่/ ตร.ม.	ที่มา
4. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ					
- หัวหน้างาน	12	1	1	12	A
- ห้องวิชาการ	4.5	1	1	9	A
- ห้องนักวิทยาศาสตร์	4	-	1	8	A
- ส่วนเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด	4.5	-	1	4.5	A
- ห้องพักเจ้าหน้าที่	4.5	1	(5)	22.5	A
- ส่วนแสดงถาวร	2665	-	-	2665	A

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยงาน	มาตรฐาน พื้นที่/ ตร.ม.	จำนวน ห้อง	จำนวนผู้ ใช้	รวมพื้นที่/ ตร.ม.	ที่มา
- ส่วนแสดงนิทรรศการชั่วคราว	10%ของ ถาวร	-	-	266.5	A
- ลานแสดงกลางแจ้ง	25%ของ ภายใน	-	-	517	A
- ส่วนจัดเตรียมการแสดง	5%ของ ภายใน	-	-	146.5	A
- โถง	30	-	-	30	A
รวมทางสัญจร 30%				4,785	A
4.2 ลานแสดงกลางแจ้ง	0.6		240	144	A
พื้นที่เตรียมแสดง	2	1	20	40	A
ห้องควบคุมแสง				25	A
รวมทางสัญจร 30%				271.7	
รวมพื้นที่ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ				5,056.7	

หน่วยงาน	มาตรฐาน พื้นที่/ตร.ม.	จำนวน ห้อง	จำนวนผู้ ใช้	รวมพื้นที่/ ตร.ม.	ที่มา
5. ส่วนบริการสาธารณะ					
5.1 โถงทางเข้า					
- โถงพักคอย	0.64	-	240	193.6	B
- บริเวณแสดงผังแนะนำส่วนกลาง	-	-	-	9	B
- ห้องจำหน่ายบัตร	4.5	1	1	4.5	B
- ร้านจำหน่ายของที่ระลึก	18	1	2	36	A
- เคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์	2	-	2	4	A
- บริเวณรับฝากของ	-	-	1	6.25	F
- ส่วนรักษาความปลอดภัย	-	-	1	1.60	C
- โทรศัพท์สาธารณะ	0.64	-	5	3.2	B
- ห้องปฐมพยาบาล	-	1	-	26.5	A
- ส่วนบริการนำชม	4.5	-	4	18	A

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยงาน	มาตรฐานพื้นที่/ตร.ม.	จำนวนห้อง	จำนวนผู้ใช้	รวมพื้นที่/ตร.ม.	ที่มา
- ห้องน้ำ-ส้วม	0.5/คน	1	256	12.8	A
รวมพื้นที่ทางสัญจร 30%			=	358.08	
5.2 โรงอาหาร					
- บริเวณทานอาหาร	3.6/โต๊ะ	-	235	235	-
- ส่วนครัว	25%ของ พท.	-	-	58	A
- ส่วนเตรียมอาหาร	-	-	-	417	A
- ส่วนบริการอาหาร	20% ของ ครัว	-	-	11	A
- ส่วนบริการเครื่องดื่ม	20%ของ ครัว	-	-	11	A
- ลานรับของ	-	-	-	30	B
- ห้องเก็บของ	25%ของ ครัว	1	-	14	F
- ห้องน้ำ-ส้วม	0.5/คน	1	235	117	A
รวมทางสัญจร 30%				598.48	
5.3 ที่จอดรถ					
- ที่จอดรถรถยนต์ผู้ชม	15	-	97	1,455	A
- ที่จอดรถ BUS	48	-	6	288	A
- ที่จอดรถเจ้าหน้าที่	1.5	-	10	150	A
- ที่จอดรถจักรยานยนต์	1.5	-	10	15	A
- ที่จอดรถบริการ	15	-	6	90	A
- ที่จอดรถบริการนำชม	120	-	2	240	F
รวมทางสัญจร 30%				2,909	
รวมพื้นที่ส่วนสาธารณะ				3,507.48	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(หน่วยงาน)	มาตรฐาน พื้นที่/ตร.ม.	จำนวน ห้อง	จำนวน ผู้ใช้	รวมพื้นที่/ ตร.ม.	ที่มา
6. ส่วนเทคนิค					
- ห้องหัวหน้าฝ่ายเทคนิค	12	1	1	12	A
6.1 งานศิลปกรรม					
- ทำงานห้องหัวหน้างาน	12	1	1	12	A
- ส่วนทำงานช่างออกแบบ, เขียนแบบ	4.5	-	6	29	A
- ส่วนเก็บของ	6	1	-	6	A
- ห้องพักผ่อน	2	1	6	12	A
รวมทางสัญจร 30%				89.7	
6.2 งานวิศวกรรม					
- ห้องทำงานหัวหน้า	12	1	1	12	A
- ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่	4.5	-	4	18	A
- ห้องเครื่องปรับอากาศ	100	1	-	100	A
- ห้องควบคุมไฟฟ้า	80	1	-	(80)	F
- ห้องควบคุมเครื่องสูบน้ำ	60	1	-	60	F
- บำบัดน้ำเสีย	40	1	-	40	F
- ห้องเก็บของ	6	1	-	6	A
รวมพื้นที่สัญจร 30%				410	A
6.3 งานช่างทั่วไป					
- ห้องทำงานหัวหน้า	12	1	1	12	A
- ปฏิบัติงานไม้	6	1	2	12	A
- ปฏิบัติงานโลหะ	6	1	2	12	A
- ปฏิบัติงานช่างสี	6	1	2	12	A
- ห้องเก็บเครื่องมือ	6	1	-	6	A
รวมทางสัญจร 30%				70.2	
6.4 งานโสตทัศนศึกษา					
- ส่วนทำงานโสต	29	1	(7)	29	A
- หัวหน้างาน	12	-	1	12	A
- เจ้าหน้าที่	4.5	-	6	27	A

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

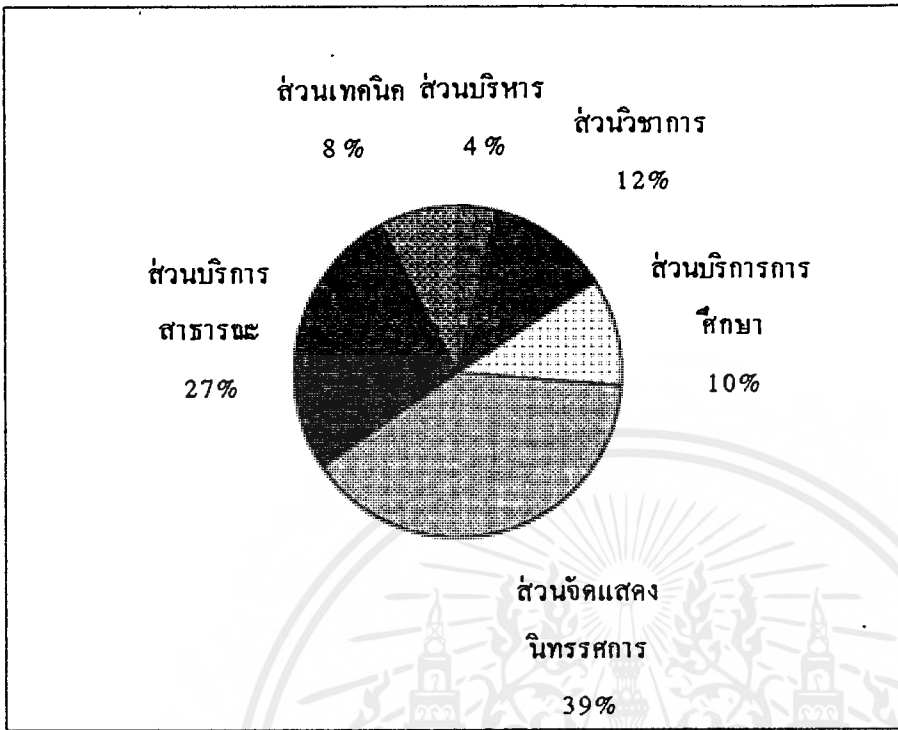
(หน่วยงาน)	มาตรฐาน พื้นที่/ตร.ม.	จำนวน ห้อง	จำนวน ผู้ใช้	รวมพื้นที่/ ตร.ม.	ที่มา
- ห้องเก็บเทป (บริการโสต)	9	1	-	9	F
- ห้องมืด	9	1	-	9	F
- ห้องเก็บของ	6	1	-	6	F
- ห้องบันทึกเสียง	15	1	-	15	F
รวมทางสัญจร 30%				139.1	
6.5 ส่วนสนับสนุน					
- ห้องพัสดุ	60	1	(-)	60	F
- ห้องน้ำ - ส้วม	0.5	1	25	12.5	A
- Locker	10	1	-	10	B
- ห้องพักผ่อน	4.5	1	25	112.5	A
รวมพื้นที่สัญจร 30%				252.85	
รวมพื้นที่ส่วนเทคนิคทั้งหมด				961.85	

จากตารางสรุปพื้นที่ใช้สอยของโครงการ นำมาสรุปได้ดังนี้

1. ส่วนบริหาร - สุรการ	492.05	ตร.ม.
2. ส่วนวิชาการ	1,564.85	ตร.ม.
3. ส่วนบริการการศึกษา	1,373.60	ตร.ม.
4. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ	5,056.00	ตร.ม.
5. ส่วนบริการสาธารณะ	3,507.00	ตร.ม.
6. ส่วนเทคนิค	961.85	ตร.ม.
รวมพื้นที่ทั้งหมดของโครงการ	12,954.75	ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กราฟแสดงสัดส่วนของโครงการ

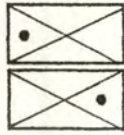


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ

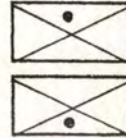
ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ (INTERACTION DIAGRAM)

ความสัมพันธ์องค์ประกอบหลักโครงการ



บริหารสัมพันธ์

ติดต่อสัมพันธ์



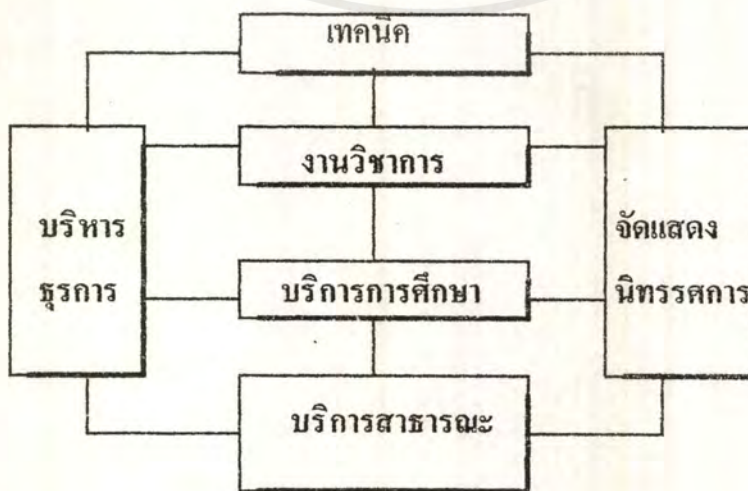
บริการสัมพันธ์

เทคนิคสัมพันธ์

ตารางแสดงความสัมพันธ์องค์ประกอบโครงการ

	องค์ประกอบหลัก	1	2	3	4	5	6	รวม
1	ส่วนบริหาร - ธุรการ		3	3	4	3	3	17
2	ส่วนวิชาการ	•		3	3	4	3	16
3	ส่วนบริการการศึกษา	•	•		3	4	4	17
4	ส่วนนิทรรศการ	•	•	•		4	4	18
5	ส่วนสาธารณะ	•	•	•	•		4	20
6	ส่วนเทคนิค	•	•	•	•	•		15

แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์องค์ประกอบโครงการ

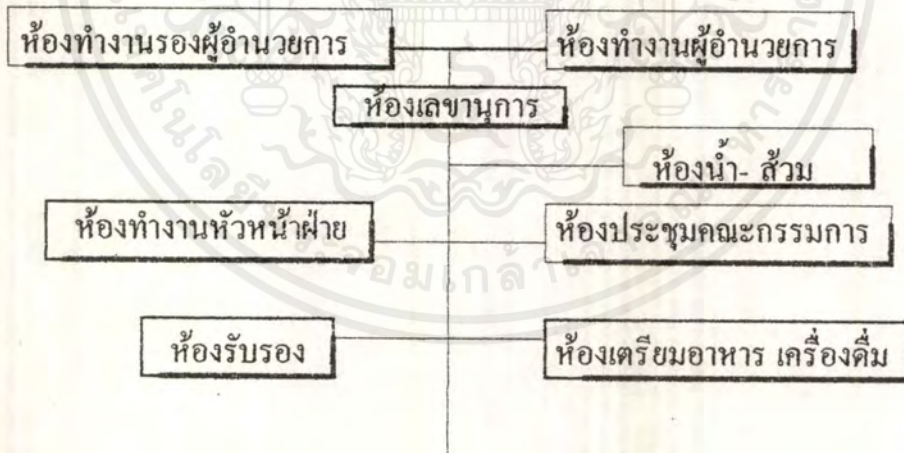


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง แสดงความสัมพันธ์งานบริหาร

ลำดับ	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	รวม
1	ห้องทำงานผู้อำนวยการ	■	3	3	3	2	2	2	2	17
2	ห้องทำงานรองผู้อำนวยการ	●	■	3	3	2	2	2	2	17
3	ห้องทำงานหัวหน้าฝ่าย	●	●	■	3	2	2	2	2	17
4	ห้องเลขานุการ	●	●	●	■	2	2	2	2	14
5	ห้องประชุมคณะกรรมการ	●	●	●	●	■	2	2	2	14
6	ห้องรับรอง	●	●	●	●	●	■	2	2	19
7	ห้องน้ำ - ห้องส้วม	●	●	●	●	●	●	■	1	14
8	ห้องเตรียมอาหาร เครื่องดื่ม	●	●	●	●	●	●	●	■	13

แผนภูมิ แสดงความสัมพันธ์งานบริหาร



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง แสดงความสัมพันธ์งานธุรการ

ลำดับ	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	รวม
1	ห้องหัวหน้างานธุรการ		3	2	1	2	8
2	ห้องทำงานเจ้าหน้าที่	•		2	2	2	9
3	ห้องเก็บเอกสาร	•	•		1	1	6
4	ห้องเก็บของ	•	•	•		1	6
5	ห้องน้ำ - ห้องส้วม	•	•	•	•		6

แผนภูมิ แสดงความสัมพันธ์งานธุรการ

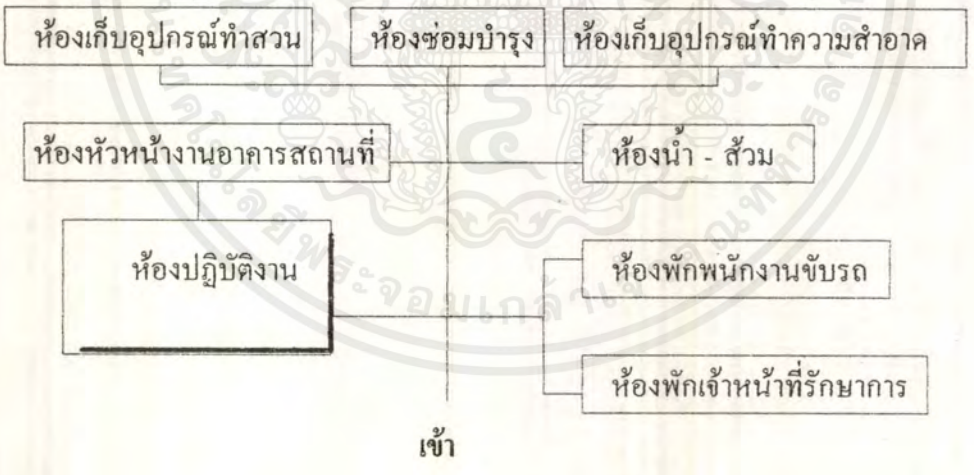


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงความสัมพันธ์งานอาคารสถานที่

ลำดับ	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	รวม
1	ห้องหัวหน้างานสถานที่	■	4	2	2	1	1	3	2	15
2	ห้องปฏิบัติงาน	⊗	■	2	2	1	1	4	2	16
3	ห้องพักเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย	⊗	⊗	■	2	1	1	2	2	12
4	ห้องพักพนักงานขับรถ	⊗	⊗	⊗	■	1	1	1	2	11
5	ห้องเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด	⊗	⊗	⊗	⊗	■	2	1	1	8
6	ห้องเก็บอุปกรณ์ทำสวน	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	1	1	9
7	ห้องซ่อมบำรุง	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	1	13
8	ห้องน้ำ - ห้องส้วม	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	11

แผนภูมิ แสดงความสัมพันธ์งานอาคารสถานที่



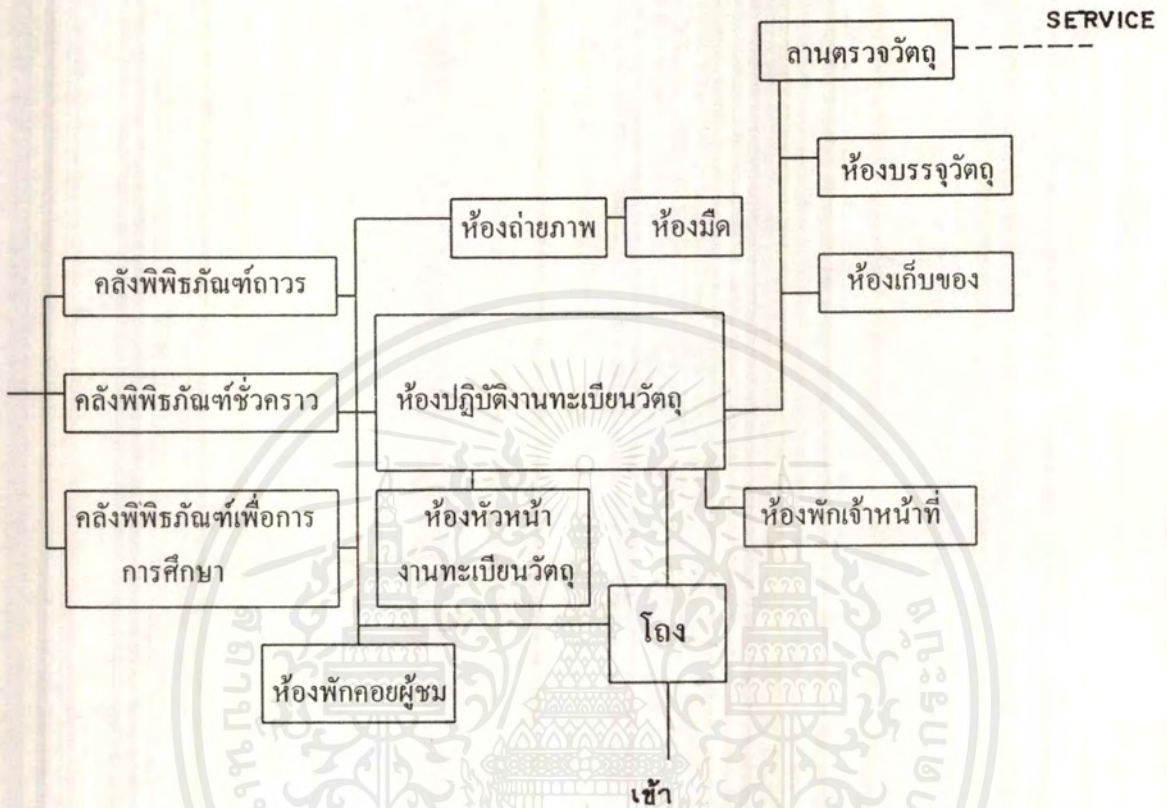
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงความสัมพันธ์งานทะเบียนวัดถุ

ลำดับ	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	รวม
1	ห้องหัวหน้างานทะเบียนวัดถุ	●	4	4	2	1	2	1	3	1	2	2	2	2	3	2	31
2	ห้องปฏิบัติงานทะเบียนวัดถุ	●	●	3	2	3	3	2	3	1	3	3	3	1	2	2	35
3	ห้องทำงานภัณฑารักษ์	●	●	●	2	1	2	2	3	1	3	3	3	1	1	2	31
4	ห้องเก็บเอกสาร	●	●	●	●	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	20
5	ลานตรวจรับวัดถุ	●	●	●	●	●	3	2	2	1	2	2	2	1	1	1	23
6	ห้องบรรจุวัดถุ	●	●	●	●	●	●	1	2	1	2	2	2	1	1	2	25
7	ห้องเก็บของ	●	●	●	●	●	●	●	1	1	2	2	2	1	1	1	20
8	ห้องถ่ายภาพ	●	●	●	●	●	●	●	●	3	3	3	3	1	1	2	31
9	ห้องมืด	●	●	●	●	●	●	●	●	●	1	1	1	1	1	1	17
10	คลังพิพิธภัณฑ์ถาวร	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	3	3	2	1	2	31
11	คลังพิพิธภัณฑ์ชั่วคราว	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	3	2	1	2	31
12	คลังพิพิธภัณฑ์เพื่อการศึกษา	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	2	1	2	31
13	ห้องพักคอยผู้ชม	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	1	2	19
14	ห้องพักเจ้าหน้าที่	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	2	19
15	ห้องน้ำ - ห้องส้วม	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	25

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิ แสดงความสัมพันธ์งานทะเบียนวัดถุ

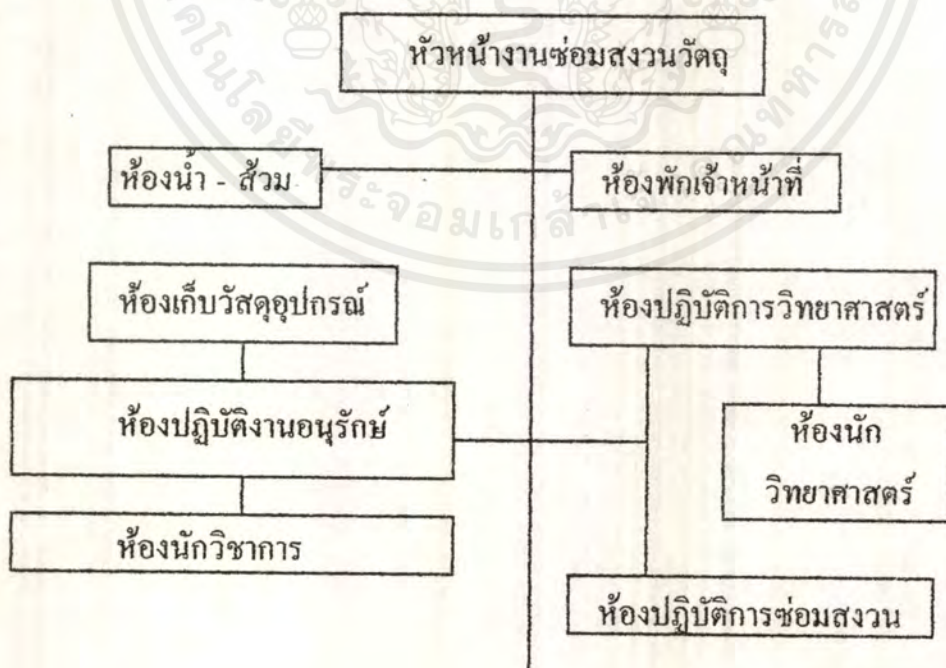


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงความสัมพันธ์งานซ่อมแซมวัสดุ

ลำดับ	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	รวม
1	ห้องหัวหน้างานซ่อมสวณ	■	4	3	4	3	3	1	2	2	22
2	ห้องนักวิทยาศาสตร์	⊗	■	3	3	3	3	2	2	2	22
3	ห้องนักวิชาการ	⊗	⊗	■	4	3	2	2	2	2	21
4	ห้องปฏิบัติงานอนุรักษ์	⊗	⊗	⊗	■	3	3	2	2	2	23
5	ห้องปฏิบัติการซ่อมสวณ	⊗	⊗	⊗	⊗	■	3	2	2	2	24
6	ห้องปฏิบัติวิทยาศาสตร์	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	2	2	2	19
7	ห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	1	1	13
8	ห้องพักเจ้าหน้าที่	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	2	15
9	ห้องน้ำ - ห้องส้วม	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	15

แผนภูมิ แสดงความสัมพันธ์งานซ่อมสวณวัสดุ



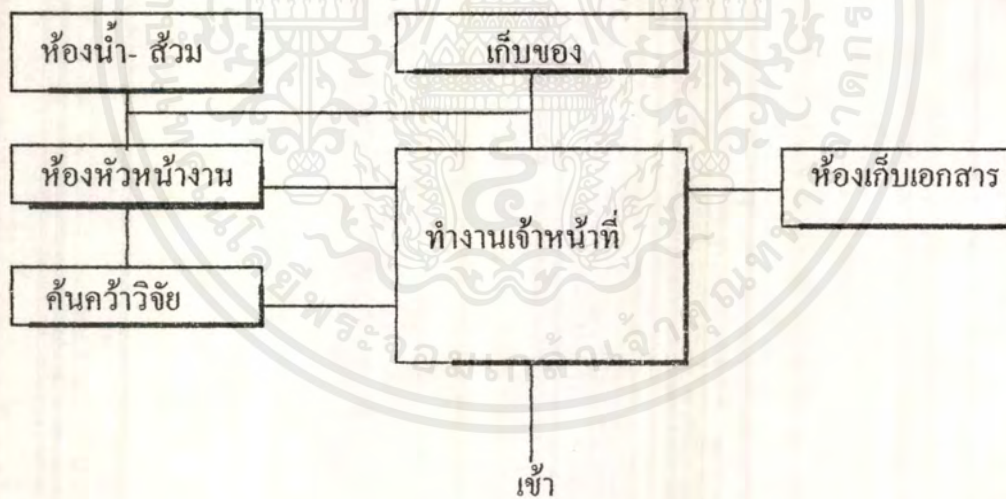
เข้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง แสดงความสัมพันธ์งานคันท้าวิจัย

ลำดับ	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	รวม
1	ห้องหัวหน้างาน		3	1	3	1	2	10
2	ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่	•		2	3	1	2	12
3	ห้องเก็บเอกสาร	•	•		2	2	1	8
4	ห้องคันท้า-วิจัย	•	•	•		1	2	11
5	ห้องเก็บของ	•	•	•	•		1	6
6	ห้องน้ำ- ส้วม	•	•	•	•	•		8

แผนภูมิ แสดงความสัมพันธ์งานคันท้าวิจัย

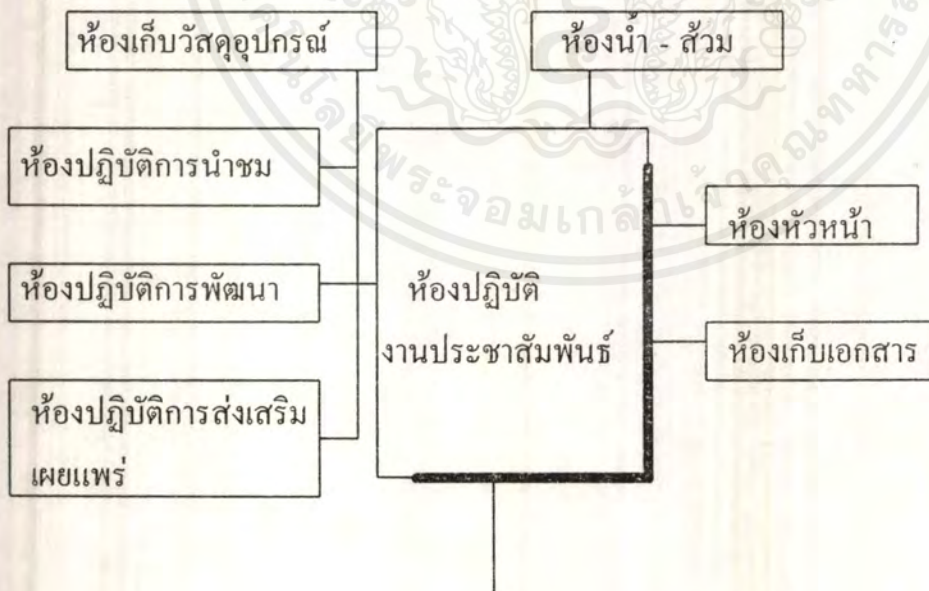


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงความสัมพันธ์งานประชาสัมพันธ์

ลำดับ	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	รวม
1	ห้องหัวหน้างานประชาสัมพันธ์	●	3	3	3	3	2	1	2	17
2	ห้องปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์	●	●	4	3	3	2	2	2	15
3	ห้องปฏิบัติการนำชม	●	●	●	2	2	2	2	2	15
4	ห้องปฏิบัติการพัฒนา	●	●	●	●	2	2	2	2	15
5	ห้องปฏิบัติการส่งเสริมเผยแพร่	●	●	●	●	●	2	2	2	15
6	ห้องเก็บสาร	●	●	●	●	●	●	1	2	12
7	ห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์	●	●	●	●	●	●	●	1	12
8	ห้องน้ำ - ห้องส้วม	●	●	●	●	●	●	●	●	12

แผนภูมิ แสดงความสัมพันธ์งานประชาสัมพันธ์



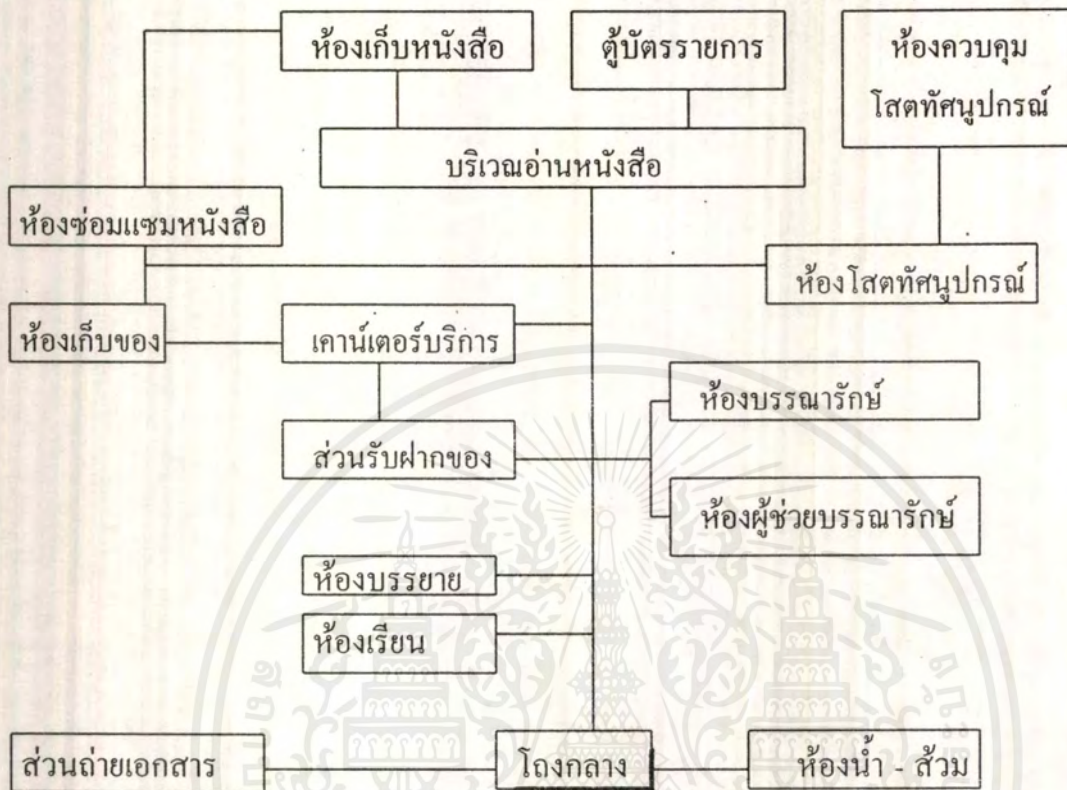
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงความสัมพันธ์ส่วนห้องสมุด

ลำดับ	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	รวม
1	ห้องบรรณารักษ์	●	2	3	2	3	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	23
2	ห้องผู้ช่วยบรรณารักษ์	●	●	3	2	3	2	2	1	1	2	2	1	1	2	2	1	27
3	ห้องซ่อมแซมหนังสือ	●	●	●	1	2	1	2	1	2	2	2	2	1	1	2	2	27
4	โถงกลาง	●	●	●	●	2	3	2	2	2	2	1	2	1	1	1	2	26
5	เคาน์เตอร์บริการ	●	●	●	●	●	3	2	2	2	2	1	1	1	1	2	1	28
6	ส่วนรับฝากของ	●	●	●	●	●	●	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	21
7	ส่วนถ่ายเอกสาร	●	●	●	●	●	●	●	1	2	2	1	1	1	1	1	1	21
8	คู่มือรายการ	●	●	●	●	●	●	●	●	2	2	1	1	1	1	2	2	21
9	บริเวณอ่านหนังสือ	●	●	●	●	●	●	●	●	●	3	2	1	2	2	2	2	28
10	ชั้นเก็บหนังสือ	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	1	2	1	1	2	3	26
11	ห้องโสตทัศนูปกรณ์	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	3	3	1	2	2	24
12	ห้องเก็บของ	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	3	1	2	2	25
13	ห้องควบคุมโสตทัศนูปกรณ์	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	1	2	2	21
14	ห้องน้ำ - ห้องส้วม	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	2	2	22
15	ห้องบรรยาย	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	2	25
16	ห้องเรียน	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	27

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ส่วนห้องสมุด

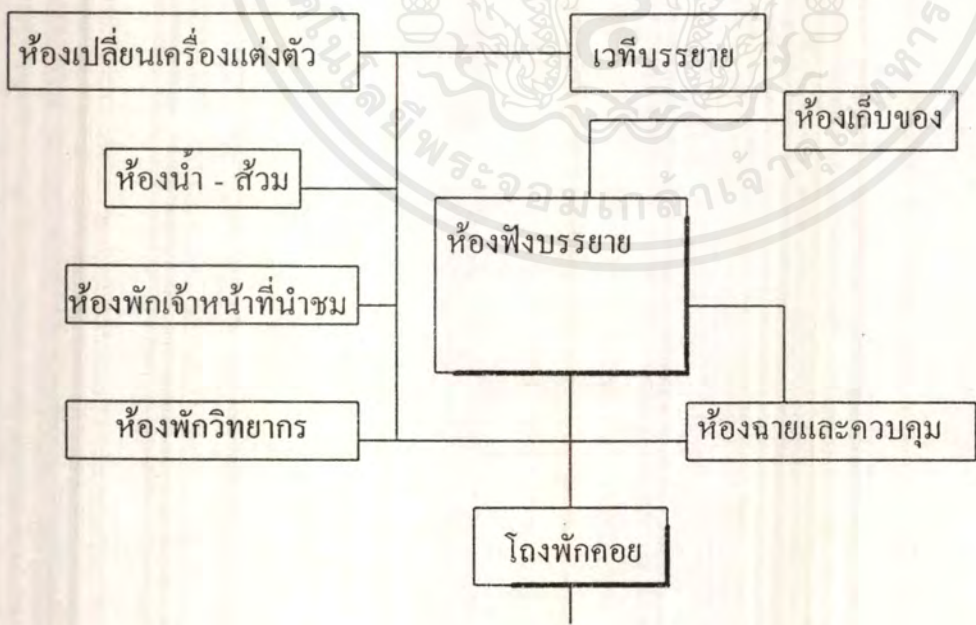


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงความสัมพันธ์ส่วนห้องประชุม

ลำดับ	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	รวม
1	โถงพักคอย	■	2	2	2	2	2	2	2	2	16
2	ห้องฟังบรรยาย	⊗	■	3	3	2	2	2	2	2	18
3	เวทีบรรยาย	⊗	⊗	■	3	2	1	2	2	1	16
4	ห้องฉายและควบคุม	⊗	⊗	⊗	■	2	2	2	2	2	17
5	ห้องพักวิทยากร	⊗	⊗	⊗	⊗	■	1	2	1	2	14
6	ห้องพักเจ้าหน้าที่นำชม	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	2	1	2	14
7	ห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งตัว	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	1	2	15
8	ห้องเก็บของ	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	1	12
9	ห้องน้ำ - ส้วม	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	14

แผนภูมิ แสดงความสัมพันธ์ส่วนห้องประชุม

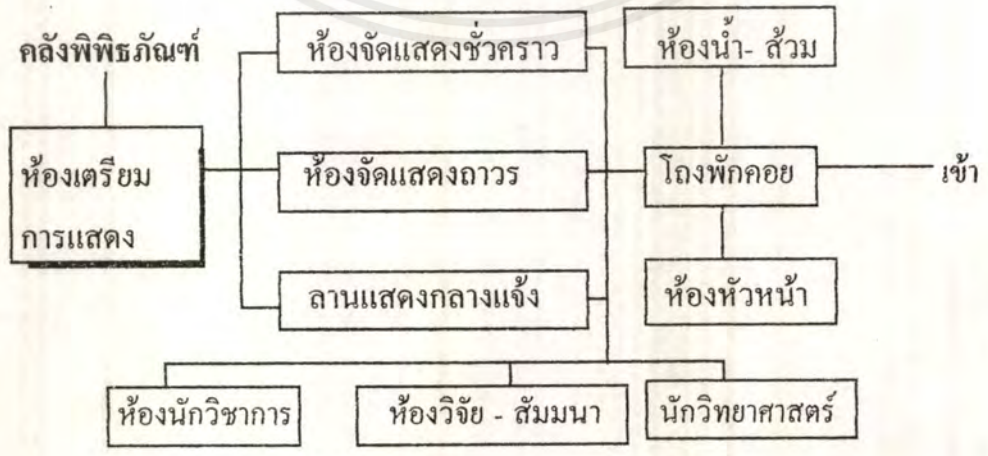


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงความสัมพันธ์งาน นิทรรศการ

รวม	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	รวม
1	หัวหน้างานนิทรรศการ	■	2	3	2	2	2	3	4	3	3	2	25
2	โถงพักคอย	⊗	■	4	3	2	3	2	3	3	3	2	28
3	ห้องแสดงงานถาวร	⊗	⊗	■	3	3	2	3	3	3	4	2	31
4	ห้องแสดงงานชั่วคราว	⊗	⊗	⊗	■	3	3	3	4	4	4	2	31
5	ลานแสดงงานกลางแจ้ง	⊗	⊗	⊗	⊗	■	3	3	3	2	2	2	23
6	ส่วนเตรียมการแสดง	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	3	2	2	2	2	24
7	ห้องนักวิทยาศาสตร์	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	2	2	2	2	24
8	ห้องวิชาการ	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	4	3	2	24
9	ห้องวิจัย-สัมมนา	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	3	2	29
10	ห้องพักเจ้าหน้าที่	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	2	30
11	ห้องน้ำ - ห้องส้วม	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	20

แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์งานนิทรรศการ



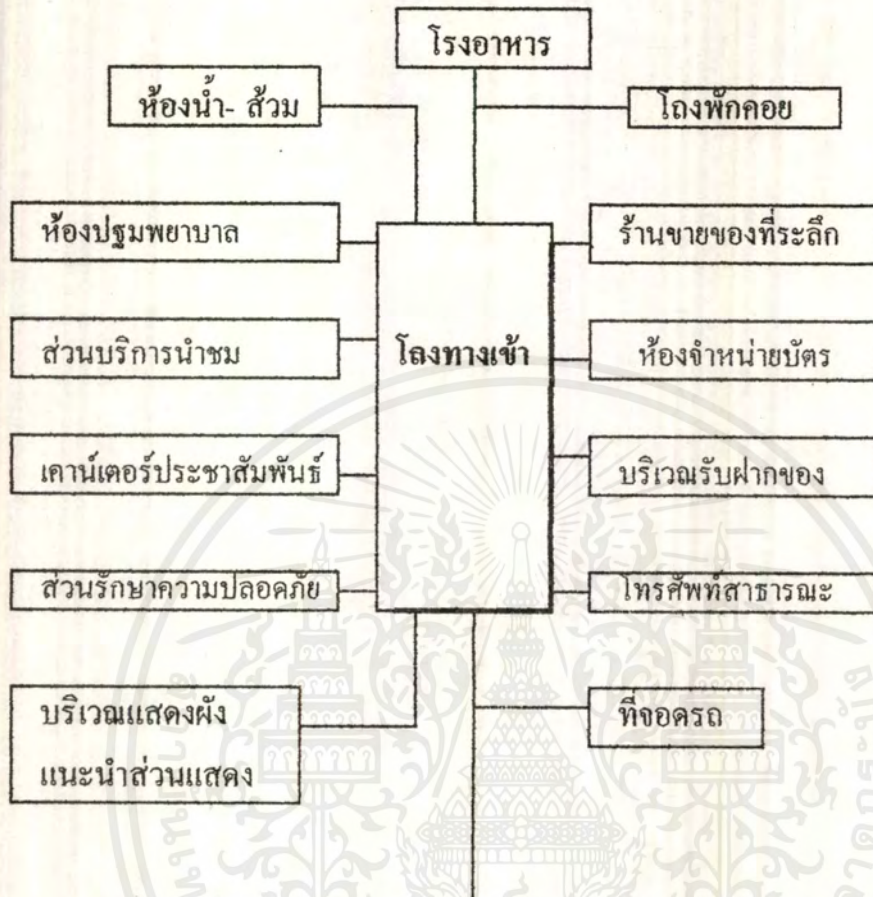
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงความสัมพันธ์ส่วนบริการสาธารณะ

ลำดับ	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	รวม	
1	โถงทางเข้า	■	2	2	2	2	3	2	2	2	2	3	2	2	2	28	
2	โถงพักคอย	⊗	■	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	26	
3	บริเวณแสดงผังแนะนำส่วนแสดง	⊗	⊗	■	2	2	3	1	2	2	1	2	1	2	1	24	
4	ห้องจำหน่ายบัตร	⊗	⊗	⊗	■	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	17	
5	ร้านขายของที่ระลึก	⊗	⊗	⊗	⊗	■	2	1	1	1	1	1	2	1	2	19	
6	เคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	2	2	1	2	3	2	1	2	27	
7	บริเวณรับฝากของ	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	1	1	1	1	2	2	2	20	
8	ส่วนรักษาความปลอดภัย	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	1	1	1	1	2	2	18	
9	โทรศัพท์สาธารณะ	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	1	1	2	1	1	18	
10	ห้องปฐมพยาบาล	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	2	2	2	2	20	
11	ส่วนบริการนำชม	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	1	1	2	22	
12	โรงอาหาร	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	2	2	22	
13	ที่จอดรถ	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	2	21
14	ห้องน้ำ - ห้องส้วม	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	23

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ส่วนบริการสาธารณะ

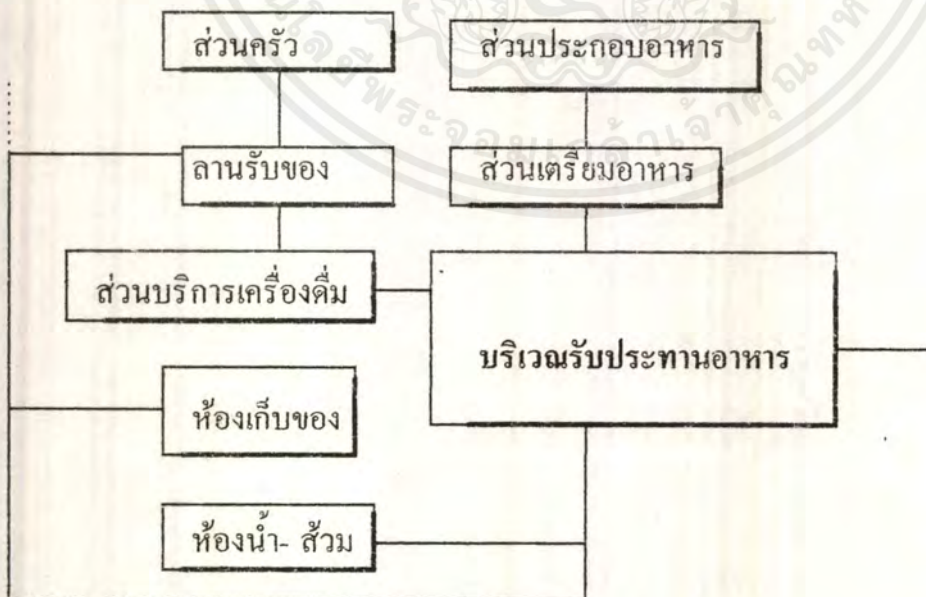


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงความสัมพันธ์ส่วนโรงอาหาร

ลำดับ	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	รวม
1.	บริเวณรับประทานอาหาร	■	3	3	3	2	2	2	2	17
2.	ส่วนครัว	⊗	■	2	2	2	2	2	2	14
3.	ส่วนเตรียมอาหาร	⊗	⊗	■	2	2	1	2	1	12
4.	ส่วนประกอบอาหาร	⊗	⊗	⊗	■	2	2	2	1	13
5.	ส่วนบริการเครื่องดื่ม	⊗	⊗	⊗	⊗	■	2	2	1	13
6.	ลานรับของ	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	2	1	12
7.	ห้องเก็บของ	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	1	13
8.	ห้องน้ำ - ส้วม	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	9

แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ส่วนโรงอาหาร



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงความสัมพันธ์ส่วนจจรด

ลำดับ	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	รวม
1	ที่จจรดยนต์ส่วนตัวผู้ชม	■	1	1	1	1	1	5
2	ที่จจรดจักรยานยนต์	⊗	■	1	1	1	1	5
3	ที่จจรดบัส (bus)	⊗	⊗	■	1	1	1	5
4	ที่จจรดเจ้าหน้าที่	⊗	⊗	⊗	■	2	1	6
5	ที่จจรดบริการ	⊗	⊗	⊗	⊗	■	1	6
6	ที่จจรดนำชม	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	10

แผนภูมิ แสดงความสัมพันธ์ส่วนจจรด

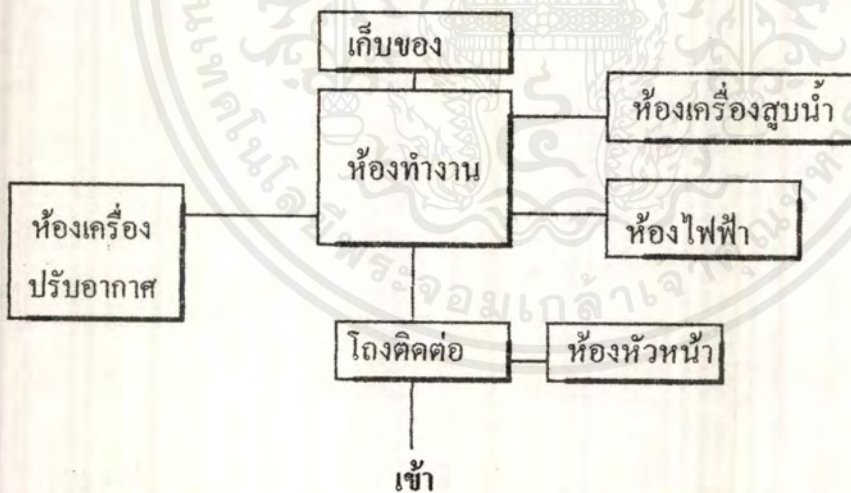


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงความสัมพันธ์งานวิศวกรรม

ลำดับ	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	รวม
1	ห้องทำงานหัวหน้า	■	4	4	2	2	3	19
2	ส่วนงานเจ้าหน้าที่	●	■	4	4	4	2	18
3	ห้องเครื่องปรับอากาศ	●	●	■	2	2	2	14
4	ห้องควบคุมไฟฟ้า	●	●	●	■	2	3	12
5	ห้องเครื่องสูบน้ำ	●	●	●	●	■	2	11
6	ห้องเก็บของ	●	●	●	●	●	■	10

แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์งานวิศวกรรม

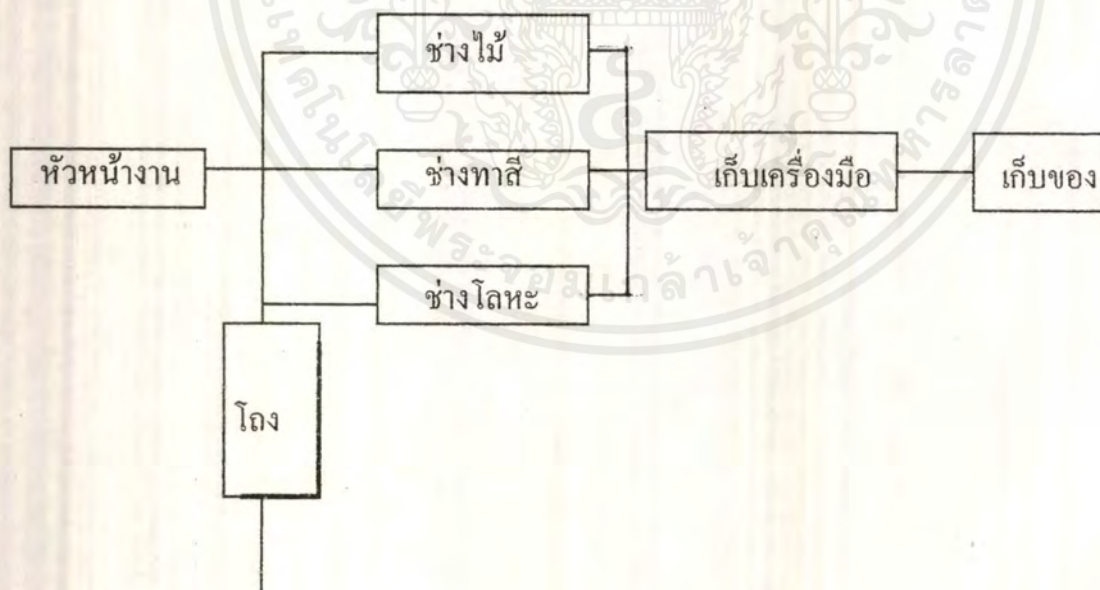


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงความสัมพันธ์งานช่างทั่วไป

ลำดับ	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	รวม
1	ห้องหัวหน้างาน	■	3	3	3	1	1	2	13
2	ห้องปฏิบัติงานช่างไม้	⊗	■	4	4	2	1	2	17
3	ห้องปฏิบัติงานโลหะ	⊗	⊗	■	4	2	1	2	18
4	ห้องปฏิบัติงานช่างสี	⊗	⊗	⊗	■	2	1	2	18
5	ห้องเก็บของ	⊗	⊗	⊗	⊗	■	1	2	11
6	ห้องเก็บเครื่องมือ	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	1	13
7	โถงติดต่อ	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	11

แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์งานช่างทั่วไป



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงความสัมพันธ์งานศิลปกรรม

ลำดับ	องค์ประกอบหลัก	1	2	3	4	รวม
1	ห้องทำงานหัวหน้า		3	1	2	6
2	ส่วนทำงานช่างออกแบบ	•		1	2	6
3	ส่วนเก็บของ	•	•		1	3
4	ห้องพักผ่อน	•	•	•		5

แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์งานศิลปกรรม

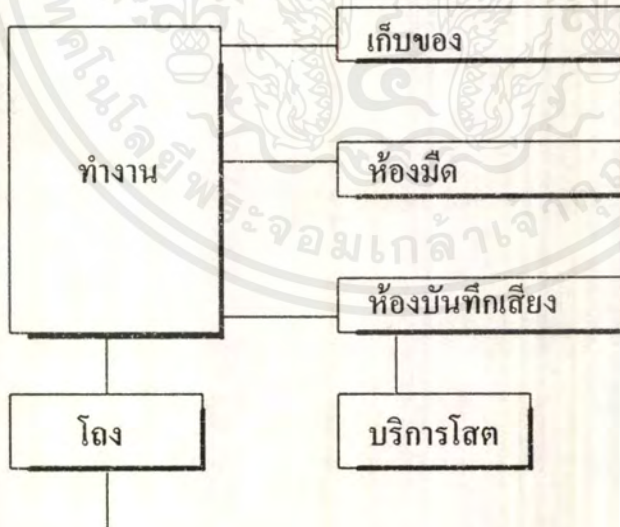


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงความสัมพันธ์งานโสตทัศนศึกษา

ลำดับ	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	รวม
1	ห้องทำงาน	■	4	4	1	2	2	13
2	ห้องมืด	●	■	1	2	2	3	12
3	ห้องบันทึกเสียง	●	●	■	3	2	3	13
4	ห้องเก็บของ	●	●	●	■	2	1	10
5	โถงติดต่อ	●	●	●	●	■	1	10
6	ห้องบริการโสต	●	●	●	●	●	■	10

แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์งานโสตทัศนศึกษา



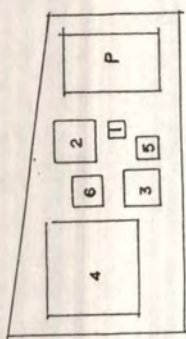
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

GROUPING ZONEING

ตารางการวิเคราะห์ใช้พื้นที่ประเภทต่างๆในผัง

พื้นที่การใช้งาน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1. ตึกขจัด	4	3	3	2	3	3	3	4	2	3	2	3	3	3
2. สวนสนามเล่นของกีฬา	4	2	4	3	4	3	2	3	3	4	3	4	3	3
3. อาคารพัก	4	3	3	4	3	3	2	3	2	3	4	1	3	3
4. สนาม	4	4	3	3	4	4	3	3	3	3	3	2	3	2
5. อาคารอื่น	3	3	3	3	2	3	3	2	3	3	3	3	3	2
รวม	10	15	16	15	16	16	14	14	14	14	17	11	16	13

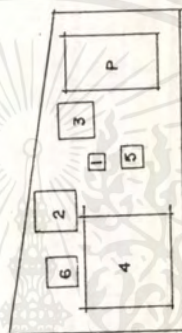
แผนผังการจัดกลุ่ม ZONING 1. ลักษณะอาคารที่เลือก



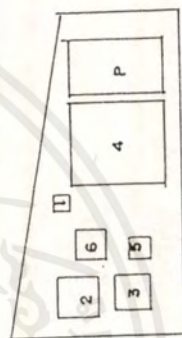
11



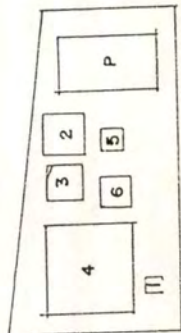
12



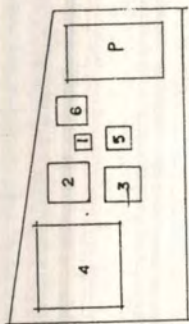
13



14



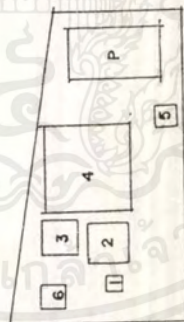
15



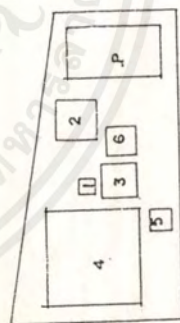
6



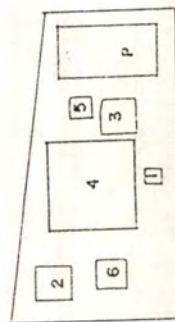
7



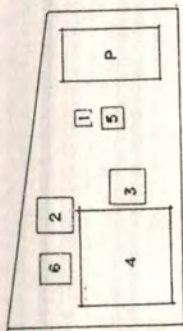
8



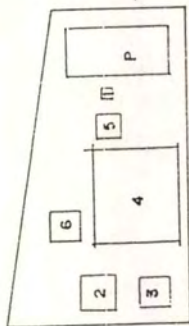
9



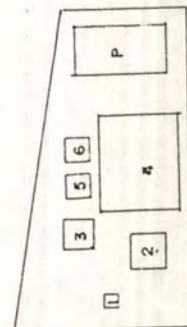
10



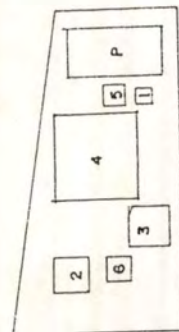
1



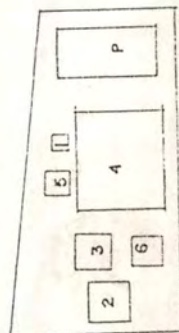
2



3



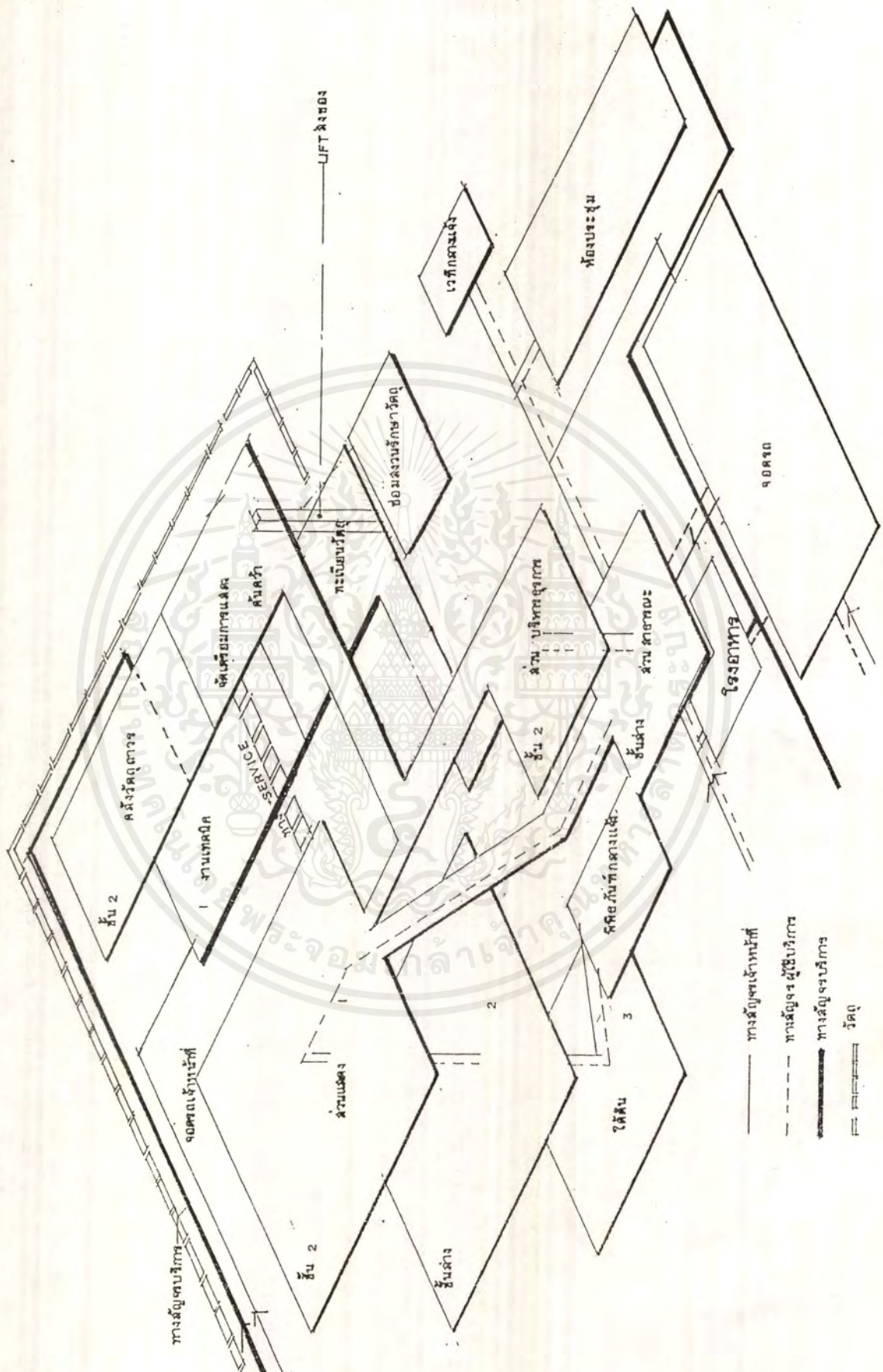
4



5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

THREE DIMENSION DIAGRAM



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 การศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะพิเศษทางสถาปัตยกรรม

3.5.1 สำนักงาน

การจัดสำนักงานในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ

1. ระบบการจัดเป็นห้องโดยเฉพาะ (THE INDIVIDUAL ROOM SYSTEM)

มีการติดต่อเข้าถึงห้องต่าง ๆ โดย CORRIDOR มีข้อดี คือ เป็นสัดส่วน (PRIVACY) และสะดวกสบายแต่มีราคาสูง

2. ระบบการจัดแบบเปิดตลอด (THE OPEN LAYOUT)

สามารถใช้เนื้อที่ห้องทั้งหมด โดยไม่มีผนัง หรือ PARTITION มาบังทำให้มีราคาถูกกว่าแบบแรก แต่ต้องมีระบบปรับอากาศหรือระบายอากาศที่มีคุณภาพสูง และต้องคำนึงถึงไฟฟ้าซึ่งต้องใช้แทนแสงธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น ระบบไฟฟ้าจึงต้องดีด้วย

สำหรับส่วนสำนักงานของโครงการนี้ ใช้ระบบการจัดสำนักงานแบบจัดเป็นห้องโดยเฉพาะ โดยมีการแยกห้องทำงานของแต่ละประเภทไว้เป็นสัดส่วน

3.5.2 ร้านอาหาร

ระบบการบริการอาหาร โดยทั่วไปแบ่งออกได้ดังนี้คือ

1. แบบจัดเป็นร้านอาหาร คือการจัดแบ่งบริเวณจำหน่ายอาหารภายในห้องอาหารออกเป็นร้าน ๆ แต่ละร้านจะมีบริเวณประกอบอาหารและบริเวณขายอาหารของตนเอง การให้บริการอาหารโดยวิธี สั่งอาหารแล้วจะมีคนบริการส่งอาหารให้ถึงที่

- ข้อดี**
1. สามารถเลือกสั่งอาหารได้โดยไม่ต้องรอคิว
 2. บริการส่งถึงโต๊ะ
 3. การชำระเงินครั้งเดียว บริการจะนำเงินไปจ่ายตามร้านที่สั่งให้
 4. แต่ละร้านจะรับผิดชอบความสะดวกสะอาดของโต๊ะอาหารในบริเวณของตน
 5. มีการแข่งขันในด้านการบริการและคุณภาพ

- ข้อเสีย**
1. ลำบากในการส่งอาหาร
 2. เลือกที่นั่งลำบาก
 3. ยุ่งยากในการสั่งอาหาร
 4. การชำระเงินยุ่งยาก เพราะคนคิดเงินอาจจะไม่ทราบราคาอาคาร ร้านอื่นที่มิใช่ของตน
 5. การบริการไม่สะดวก อาจช้าและมีการหลงลืม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ยุ่งยากในการเก็บภาชนะ
7. แย่งกันจำหน่ายอาหาร
8. ต้องใช้บริการมาก

สรุป การบริการโดยวิธีนี้จะสะดวก เมื่อมีจำนวนร้านน้อยและผู้ใช้บริการน้อย

2. จัดแบบขายเป็นช่อง ๆ คือการจัดแบ่งเป็นบริเวณจำหน่ายอาหารภายในห้องอาหารออกเป็นช่อง ๆ อาหารที่จำหน่ายเป็นอาหารสำเร็จเรียบร้อยแล้ว อาจจะมีที่ประกอบอาหารเล็ก ๆ น้อยๆ เช่น ก๋วยเตี๋ยว หรือสำหรับอุ่นอาหาร และมีบริเวณชำระล้างจานอยู่ด้านหลังของช่องจำหน่ายอาหาร การใช้บริการระบบนี้ ผู้ใช้บริการจะต้องช่วยตัวเอง คือเดินซื้ออาหารและชำระเงินเรียบร้อยในแต่ละช่อง

- ข้อดี**
1. เลือกเดินซื้อได้ตามต้องการ
 2. ชำระเงินได้ทันที
 3. เลือกที่นั่งได้ตามต้องการ
 4. ทุกร้านรับผิดชอบเรื่องความสะอาดของบริเวณรับประทานอาหาร
 5. ไม่มีการแข่งขันให้บริการอาหาร
 6. ไม่มีการแข่งขันเรื่องคุณภาพและราคา
 7. ประหยัดคนบริการส่งอาหาร
 8. ไม่เสียเวลาเข้าแถวซื้ออาหาร

- ข้อเสีย**
1. ต้องเดินหลายช่องกว่าจะได้ครบตามต้องการ
 2. ต้องชำระเงินหลายคน
 3. เกิดความวุ่นวายเมื่อเดินเลือกซื้ออาหาร
 4. ลำบากในการถืออาหารหลาย ๆ อย่าง
 5. ยุ่งยากในการจัดเก็บภาชนะ

สรุป วิธีนี้เหมาะสำหรับผู้ใช้งานจำนวนมาก ๆ และมีความต้องการอาหารเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องเสียเวลาเข้าแถว และมีความสะดวกในการหาที่นั่งและผู้จำหน่ายแต่ละช่องจะแข่งขันในด้านคุณภาพของอาหาร ปริมาณ ราคา

3. แบบจัดเป็นคาเฟ่ทีเรีย เป็นระบบบริการอาหาร โดยให้ผู้รับบริการทุกคนช่วยตนเอง โดยจัดเป็นเคาเตอร์จำหน่ายอาหาร ผู้ใช้บริการจะต้องเข้าแถวกันเดินไปรับอาหารจากเคาเตอร์เริ่มจากตอนต้นของเคาเตอร์และเดินไปจนสุดปลายเคาเตอร์และชำระเงิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในคาเฟ่ที่เรียจะมีเคาเตอร์ สำหรับเสิร์ฟอาหารซึ่งจะเป็นเครื่องกั้นระหว่างครัวกับส่วนรับประทานอาหาร การบริการอาหารเป็นแบบผูกขาดในการให้บริการอาหารทุกอย่าง จะอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้จัดการคาเฟ่ที่เรีย ดังนั้นการจัดครัวจึงต้องมีขนาดใหญ่พอที่จะประกอบอาหารทุกชนิด การให้บริการเริ่มด้วยผู้ใช้บริการหยิบถาดใส่อาหารเวียนถาดไป ตามช่องรับประทานอาหารแต่ละชนิดที่ต้องการ แล้วชำระเงินที่แคชเชียร์แล้วจึงยกถาดไปยังโต๊ะตัว เครื่องปรุง รับประทาน ส้อม แก้วน้ำ แล้วจึงเลือกหาที่นั่งรับประทานเมื่อรับประทานเสร็จ ต้องนำภาชนะและเครื่องใช้ไปวางไว้ยังที่กำหนด

- ข้อดี**
1. ไม่เปลืองแรงงานใช้คนเสิร์ฟอาหารเพียง 2-3 คน
 2. เป็นการเตรียมอาหารไว้ล่วงหน้า
 3. ให้ผู้ใช้บริการช่วยตนเอง
 4. เป็นมารยาทในสังคม
 5. ประหยัดเวลา
 6. บริการอาหารได้ที่ละมาก ๆ
 7. สะดวกในการชำระเงิน
 8. เลือกที่นั่งได้ตามชอบใจ
 9. ไม่มีควมวุ่นวายในการเลือกซื้อ

- ข้อเสีย**
1. คุณภาพอาหาร เพราะเป็นการผูกขาด
 2. ค่าราคาอาหาร
 3. เสียเวลาเข้าคิว
 4. ผู้บริการต้องตักอาหารให้ทันและชำนาญ ไม่เช่นนั้นจะเสียเวลา
 5. คนคิดเงินจะต้องชำนาญ ไม่เช่นนั้นจะเสียเวลา

สรุป ระบบบริการคาเฟ่ที่เรียเป็นการประหยัดเวลา แรงงาน สะดวกสบายแก่ทุกฝ่าย โต๊ะอาหารไม่เกะกะ นอกจากโต๊ะวางภาชนะเครื่องปรุง เป็นวิธีที่เหมาะสมในห้องอาหารเพื่อผู้ใช้บริการ

4. แบบจัดเป็น CANTEEN การบริการอาหารแบบ CANTEEN ไม่มีการจำหน่ายอาหารหนักและเป็นเวลาแต่เป็นอาหารว่าง จำหน่ายได้ตลอดวัน เหมาะสำหรับสถานศึกษาที่มีชั่วโมงพักระหว่างเรียน CANTEEN จะมีที่ขายอาหาร ที่เก็บของ เช่น น้ำอัดลม มีอุปกรณ์ที่สามารถปรุงอาหารง่าย ๆ

- บริเวณจัดแบบ CANTEEN**
- มุมหนึ่งของห้องอาหาร
 - ตามจุดต่าง ๆ ของสถานที่
 - ตามจุดพักผ่อนของโครงการ

การจัดโต๊ะ อาจใช้โต๊ะที่สามารถเก็บพับได้ วางไว้เป็นจุด ๆ อาจมีร่มไม้ไว้บังแดด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ข้อดี**
1. สามารถบริการอาหารได้ตลอดวัน
 2. ผู้บริการได้รับความสะดวกในการส่งอาหารมารับประทาน ไม่ต้องเสียเวลาขึ้นรถคอย
 3. สามารถตั้งหน่วยบริการได้ทั้งภายในและภายนอกอาคาร

ข้อเสีย 1. ไม่มีการแข่งขันในด้านการบริการ เพราะในสถานที่หนึ่ง ๆ เจ้าของบริการ มีเจ้าของเดียวเป็นเอกเทศ อาจทำให้ราคาสูงกว่าปกติ

2. ผู้ใช้บริการมีจำนวนมาก อาจจะทำให้ผู้บริการ บริการแก่ผู้ให้บริการไม่ทัน และอาจเกิดความวุ่นวายขึ้นได้

3. ประเภทของอาหารมีจำนวนให้เลือกน้อย

จากตัวอย่าง การจัดระบบการบริการโภชนาการทั้ง 4 แบบที่ได้กล่าวมาแล้ว เมื่อได้ศึกษาถึงข้อเท็จจริง ของจำนวนผู้ใช้โรงอาหารและระยะเวลาของผู้ใช้ เราสามารถจะเลือกระบบการบริการที่สามารถสนองความต้องการได้ดีที่สุด คือ การจัดระบบคาเฟ่ที่เรีย โดยมีเหตุผลประกอบ ดังนี้

1. เพื่อบริการอาหาร ได้ทีละมาก ๆ เนื่องจากผู้ใช้มีจำนวนมาก
2. เป็นระบบที่ประหยัดเวลา และสะดวกในการใช้บริการ
3. มีความเหมาะสมสำหรับโครงการนี้มาก เพราะผู้มาใช้มีทั้งนักเรียน-นักศึกษา และ

ประชาชน

ขนาดเนื้อที่ที่ต้องการสำหรับออกแบบคาเฟ่ที่เรีย

ข้อมูลต่อไปนี้เป็นการแสดงความสัมพันธ์ของเนื้อที่ที่จำเป็นเพื่อการเขียนแบบคาเฟ่ที่เรียและครัว ซึ่งไม่ใช่ตัวเลขแสดงขนาดที่แน่นอน ในการออกแบบครั้งสุดท้ายเพราะแต่ละงานย่อมมีลักษณะพิเศษและความแตกต่างกันออกไป สำหรับครัวควรมีความรู้ให้เพียงพอก่อนที่จะเขียนแบบสำเร็จ ข้อมูลดังต่อไปนี้ได้มาจากการศึกษาเปรียบเทียบจากมาตรฐาน การจัดครัวของหนังสือ BUILDING AND DESIGN และหนังสือ TIME SAVER STANDARD และจากการปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญด้านโภชนาการของไทย ได้แก่ ม.ล.เดิบ ชุมสาย ผู้จัดการคาเฟ่เทอเรียมขององค์การที่ซีโด้ และคาเฟ่เทอเรียมรณาคารกรุงเทพ หัวหน้าฝ่ายโภชนาการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และโรงพยาบาลรามาริบัติหลายท่าน โดยจะสรุปพื้นที่โดยประมาณของระบบการออกแบบคาเฟ่ที่เรีย ได้ดังนี้

เนื้อที่ที่ต้องการของบริเวณรับประทานอาหาร 1.10-1.40 ตารางเมตร/คน เนื้อที่ที่ต้องการของส่วนบริการ (ครัว) 20% ของพื้นที่รับประทานอาหาร โดยแยกละเอียดออกเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ที่เตรียมอาหาร	
เตรียมของแห้ง	- 4% ของเนื้อที่ครัว
เตรียมผัก	- 7% ของเนื้อที่ครัว
เตรียมเนื้อสัตว์	- 4% ของเนื้อที่ครัว
2. ที่ประกอบอาหาร	
ของหวาน (รวมทั้งผลไม้และเครื่องคิม)	- 12% ของเนื้อที่ครัว
ของคาว (รวมทั้งหุงข้าว)	- 20% ของเนื้อที่ครัว
3. เก็บอาหารเตรียมบริการ	- 6% ของเนื้อที่ครัว
4. ล้างจาน	- 10% ของเนื้อที่ครัว
5. ทางเดิน	- 37% ของเนื้อที่ครัว
รวม	- 100% ของเนื้อที่ครัว

เนื้อที่ส่วนบริการของครัว

1. ที่รับอาหาร	- 10% ของเนื้อที่ครัว
2. ที่เก็บอาหาร	
เก็บของแห้ง	- 10% ของเนื้อที่ครัว
เก็บผัก	- 6% ของเนื้อที่ครัว
เก็บเนื้อสัตว์	- 4% ของเนื้อที่ครัว
เก็บเครื่องคิม	- 5% ของเนื้อที่ครัว
3. เก็บขยะ	- 5% ของเนื้อที่ครัว
4. ห้องทำงาน	- 5% ของเนื้อที่ครัว
5. ส่วนบริการอื่น ๆ	- 20% ของเนื้อที่ครัว
รวม	- 65% ของเนื้อที่ครัว

เนื้อที่ของบริเวณเคาเตอร์บริการอาหารใช้เนื้อที่ประมาณ 20% ของพื้นที่เตรียมอาหารหรือถ้ามีแถวบริการอาหาร 2 แถว ใช้เนื้อที่ 80 ตารางเมตร

การจัดส่วนต่าง ๆ

1. SERVICE COUNTEEN ควรจัดให้สัมพันธ์กับทางเข้าเพื่อให้เนื้อที่เหลือเป็นทางเดิน ไม่ควรให้เกิดความพลุกพล่านตรงทางเข้า
2. การจัดโต๊ะควรจัดให้ใช้เนื้อที่น้อยที่สุด แต่จุคนได้มากและสะดวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ห้องครัวควรอยู่ติดกับ SERVICE COUNTEEN

4. ห้องเก็บของ (STORAGE) ควรเข้าโดยตรงจากห้องครัวได้ และใกล้กับทางติดต่อกับทางจอดรถจ่ายของ (SERVICE DRIVE WAY)

ส่วนประกอบที่จำเป็น

1. การให้แสง แสงสว่างตามธรรมชาติ ห้องอาหารมักจะกำหนดให้ได้แสงธรรมชาติทั้งสองด้าน

แสงวิทยาศาสตร์ กำหนดการให้แสงไว้ดังนี้

ที่รับประทานอาหาร 50 กำลังเทียน ครัว 20 กำลังเทียน

2. การให้สีของห้องอาหารนี้ควรให้เป็นที่อ่อน ๆ เย็นตา ดูแล้วสดชื่น ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ขอรับประทาน สีที่เหมาะสมที่สุดได้แก่สีเหลือง

3. การระบายลมและความร้อน อาจใช้เครื่องระบายความร้อนช่วยทั้งในห้องอาหารและครัว

4. ที่น้ำดื่ม ติดตั้งในที่ที่สะดวกและเข้าถึงง่าย

5. โตะ เก้าอี้ ควรเป็นแบบที่เคลื่อนย้ายได้และไม่ก่อให้เกิดเสียงดัง

ตำแหน่งที่ตั้งที่เหมาะสมของโภชนาการ

เนื่องจาก โภชนาการเป็นจุดศูนย์กลางของการประกอบกิจกรรมรับประทานอาหาร ดังนั้นการจัดวางตำแหน่งที่ตั้งของโรงอาหาร จึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อความเหมาะสมและความสะดวก ตำแหน่งของโรงอาหารไม่จำเป็นจะต้องอยู่ศูนย์กลาง แต่ควรอยู่ในตำแหน่งที่ทุกคนสามารถไปถึงได้อย่างสะดวก

สำหรับหลักในการพิจารณาเลือกที่ตั้งของโภชนาการ เราอาจแยกพิจารณาได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. ข้อพิจารณาการเลือกสถานที่ตั้งของครัว

1.1 ควรตั้งในที่ไกลจากบริเวณที่ผู้ชมส่วนใหญ่ต้องผ่านไปมาและไกลจากบริเวณต้องแสดงนิทรรศการ เพื่อป้องกันไม่ให้เสียงของการทำงาน และกลิ่นอาหารกระจายไปรบกวนการชมงานนิทรรศการ

1.2 อยู่ในบริเวณที่รถส่งของจะเข้าถึงได้ เพื่อสะดวกในการส่งอาหาร แต่ทุกวันโดยทั้งอาหารแห้ง เช่น ข้าวสาร ซึ่งหนักมาก ถ้ารถเข้าส่งถึงที่ไม่ได้ จะต้องสิ้นเปลืองแรงงานและเสียเวลาของคนงานมาก

1.3 ไม่ควรอยู่คั่นเหนือลมของอาคารนิทรรศการ เพราะจะทำให้กลิ่นอาหารกระจายไปรบกวนการชมนิทรรศการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ข้อพิจารณาในการเลือกสถานที่ตั้งของบริเวณโภชนาการ
 - 2.1 ควรตั้งอยู่ในบริเวณที่ผู้ชมส่วนใหญ่ที่จะไปถึงได้ง่าย
 - 2.2 เป็นบริเวณที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ แม้บริเวณอื่นของสถาบันจะปิด
 - 2.3 ควรจะติดต่อกันได้โดยตรงกับเวทีกลางแจ้ง

3. ข้อพิจารณาในการเลือกทิศทางการวางผังโรงอาหาร

- 3.1 ทิศทางลม ทั้งครัวและโรงอาหารควรสร้างให้ด้านยาวขวางทางลมที่พัดเป็นส่วน

ใหญ่ในรอบปี คือ ตะวันตกเฉียงใต้ จะทำให้ครัวและโรงอาหารไม่ร้อนเป็นที่พอใจของพนักงานและผู้ใช้บริการ

- 3.2 ทิศทางแดด จะต้องไม่รับแดดจนเกินไป เพราะจะเกิดความร้อนและอบอ้าวควรให้

ด้านกว้างรับแดดน้อยกว่าด้านแคบ อาคารควรมีชายคายาวพอสมควร เพื่อกันแดดและฝน

3.5.3 ห้องประชุม (AUDITORIUM)

ใช้สำหรับการประชุมแสดงปาฐกถา ฉายภาพยนตร์ และการแสดงบนเวทีซึ่งใช้จำนวนผู้แสดงไม่มากนัก

ข้อพิจารณาในการออกแบบ มีดังนี้

1. รูปร่างและขนาดที่เหมาะสม เพื่อผลในการชมและฟังที่ดี
2. จัดวางตำแหน่งเพดานและผนังด้านข้างที่เหมาะสมทำให้ได้ทิศทางของเสียง
3. ลักษณะการจัดตำแหน่งของที่นั่งที่ให้ผลในการชมอย่างชัดเจน
4. ขนาดจอ เวที และห้องควบคุม

ตามที่ต้องการ

รูปร่างและขนาดของห้องประชุม

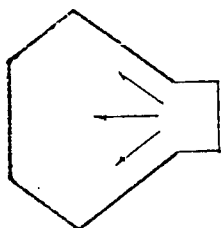


1. แบบสี่เหลี่ยมผืนผ้า

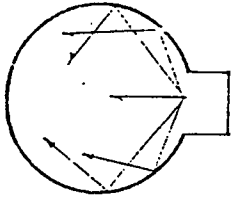
เป็นรูปร่างที่ง่ายต่อการออกแบบ แต่จะทำให้เกิดเสียงก้องได้

2. แบบพัด

ผนังด้านข้างที่ผายออกช่วยในการกระจายของเสียงออกไปได้ทั่วถึง ทำให้เกิดลักษณะของเสียงใกล้เคียงกันทั้งห้องประชุม



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



3. แบบวงกลม

หรือวงรี จะทำให้เสียงไปรวมกันที่จุดๆ หนึ่ง ไม่กระจายอย่างสม่ำเสมอ

ห้องประชุมที่กว้างและสั้น จะดีกว่าที่แคบและลึก อัตราส่วนระหว่างความกว้างต่อความยาว โดยทั่วไปอยู่ระหว่าง 1:2 หรือ 1:1.2 ขนาดที่พอเหมาะของห้องประชุมนั้นขึ้นอยู่กับการใช้งานแต่ละประเภท ดังตารางต่อไปนี้

ตารางแสดงปริมาณต่อที่นั่งในห้องประชุมประเภทต่าง ๆ

ประเภทห้องประชุม	ปริมาณต่อที่นั่ง (ลบ.ม.)		
	MIN	OPT.	MAX
CONCERT HALL	6.2	7.8	10.8
OPERA HOUSE	4.5	5.7	7.4
*MULTI-PURPOSE AUDITORIUM	5.1	*7.1	8.8
MOTION-PICTURE THEATER	2.8	3.5	5.1
ROOM SPEECH	2.3	3.1	4.3

สำหรับห้องประชุมของโครงการนี้ควรใช้ค่าปริมาณต่อที่นั่งประมาณ 7.1 ลบ.ม.

การจัดตำแหน่งของเพดาน ผนังด้านข้าง และผนังด้านหลัง

1. เพดาน

เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในด้านเกี่ยวกับเสียงของหอประชุม เพราะเป็นตัวสะท้อนเสียงมากที่สุด และจะเป็นตัวที่ช่วยสร้าง REVEBRATION ที่เหมาะสมให้เกิดเสียงที่มีความไพเราะ เพดานจึงไม่ควรขนานกับพื้น ไม่ก่อกวนแน่แน่นอนในการกำหนดความสูงของเพดาน แต่พิจารณาความเหมาะสมกับความกว้างและความยาว สัดส่วนโดยทั่วไปของเพดานประมาณ 1:3 หรือ 2:3 ของความกว้างของห้อง หรืออาจใช้ค่าประมาณ 2:3:5 (สูง:กว้าง:สูง) ก็ได้

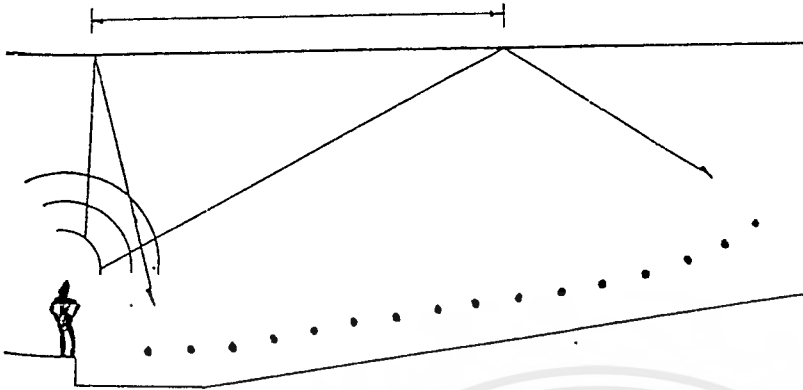
- อัตราส่วน 1:3 เหมาะสมกับห้องขนาดใหญ่
- อัตราส่วน 2:3 เหมาะสมกับห้องขนาดเล็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาการสะท้อนเสียงในหอประชุม

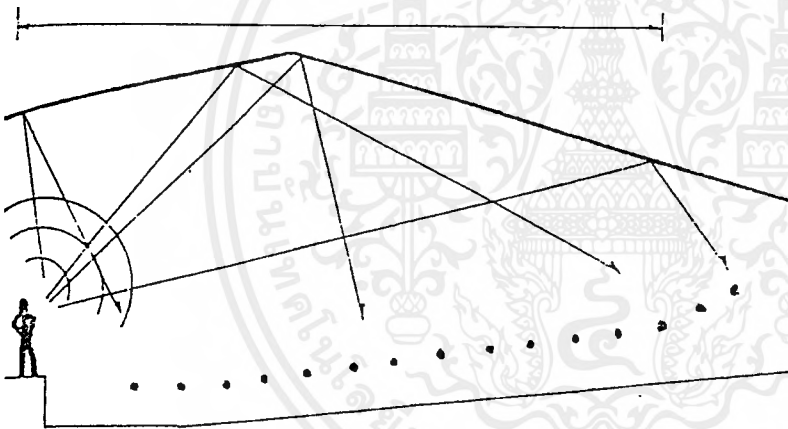
แบบเพดานราบ

พื้นที่ใช้สอยเพื่อสะท้อนเสียง



แบบเพดานทำมุม

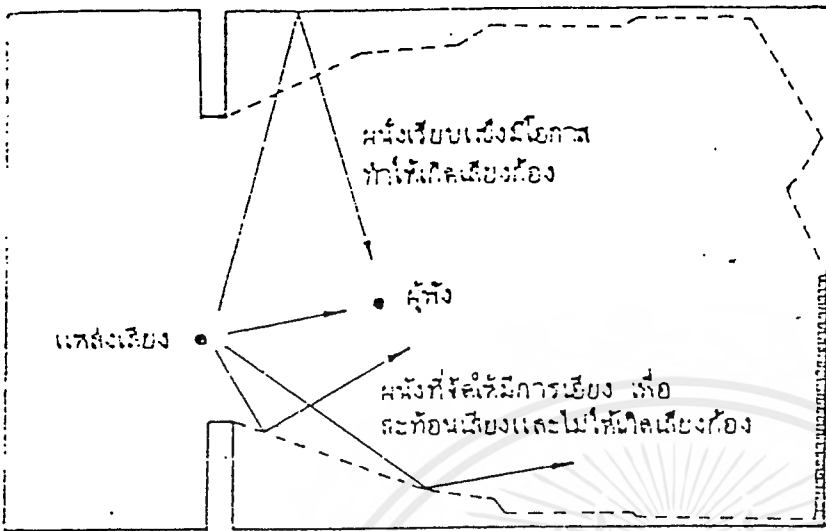
พื้นที่ใช้เพื่อสะท้อนเสียง



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การออกแบบผนังเพื่อการสะท้อนเสียง

การออกแบบผนังเพื่อการสะท้อนเสียง



การจัดผนังด้านหลัง
เพื่อป้องกันเสียงก้อง
ด้วยการเอียงเป็นมุม
ที่เหมาะสมหรือใช้
วัสดุดูดซับเสียง

เพดานทำมุมที่เหมาะสม จะให้เนื้อที่เพื่อสะท้อนเสียง ได้มากกว่าเพดานราบซึ่งจะช่วยให้สะท้อนเสียงไปทั่วถึง และถึงแถวผู้ฟังส่วนหลังห้องได้ดีกว่า

2. ผนังด้านข้าง

ผนังของหอประชุมมีผลโดยตรงต่อการสะท้อนของเสียง การออกแบบผนังจะต้องทำให้สามารถสะท้อนและบังคับเสียงให้ได้ยินอย่างทั่วถึง ภายในห้องประชุม ผนังด้านข้างแบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

ก. ผนังด้านข้างเวทีกวรมีลักษณะซ้อนและช่วยในการกระจายเสียงไปยังผู้ชม แต่การตกแต่งที่ไม่มีวงดนตรีอยู่บนเวที เช่น โอเปร่า บัลเลต์ ก็ไม่จำเป็นต้องใช้ผนังด้านข้างเวทีสะท้อนเสียง ดังนั้นผนังด้านนี้จึงสามารถถอดออกและเปลี่ยนแปลงได้ เพื่อคิดแปลงเป็นช่องในการเข้าออกจากฉากของตัวละคร

ข. ผนังด้านข้างโรงห้องประชุม ผนังด้านข้างของห้องประชุมจะมีผลต่อเสียงเป็นไปตามรูปร่างของห้องประชุมดังที่กล่าวมาแล้ว การออกแบบผนังด้านข้างนั้นจะต้องคำนึงถึงหลักในการสะท้อนเสียงให้เหมาะสม และในบางกรณีห้องประชุมไม่สามารถเปลี่ยนแปลงรูปร่างได้ มีวิธีแก้ไขโดยใช้วัสดุในการสะท้อนเสียงในส่วนนั้น เช่น เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ดังเช่นโครงการนี้ อาจแก้ไขได้โดยกรุผนังหรือเพดานหรือวัสดุดูดซับเสียง

3. ผนังด้านหลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

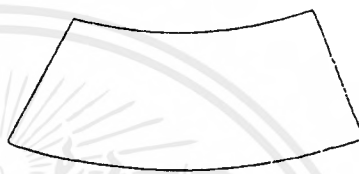
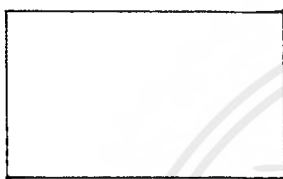
ผนังในส่วนนี้เป็นส่วนสำคัญในการสะท้อนเสียงแก่ผู้เข้าชมที่อยู่แถวหลังทำให้เกิดความชัดเจนของเสียงแก่ผู้ที่อยู่แถวหลัง แต่ก็มีข้อควรระวังสำหรับผนังด้านหลังสุด คือ การสะท้อนเสียงไปยังผู้ชมด้านหน้า (FEED BACK) ทำให้เกิดเสียงซ้อนเป็นสองเสียง

ลักษณะการจัดที่นั่ง

การจัดที่นั่งโดยทั่วไปมี 3 แบบ คือ

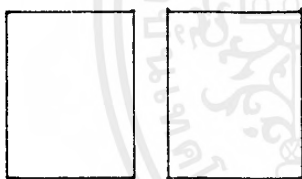
1. COMMON-ONE-BANK

เป็นการจัดที่นั่งแบบแถวเดียวตลอด มีทางเดินสองข้างซึ่งกว้างไม่ต่ำกว่า 1.50 เมตร เหมาะสำหรับห้องประชุมขนาดเล็ก



2. TOW-BANK-ROW

แบ่งที่นั่งออกเป็น 2 ตอน โดยมีทางเดินผ่านตรงกลางและทั้งสองข้าง แต่ละแถวกว้างไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร



3. THREE-BANK-ROW

แบ่งที่นั่งออกเป็น 3 ตอน แต่มีทางเดิน 2 ทางเท่านั้น เพราะสองแถวด้านข้างจะมีที่นั่งติดกับกำแพงห้อง

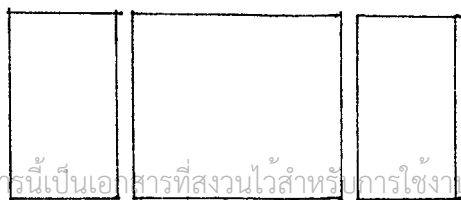
การจัดแบบนี้ใช้กับห้องประชุมทางเดินกว้างไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร

การจัดมี 2 วิธี คือ

ก. STRAIGHT ROW

CURVE ROW

- ผู้ที่นั่งตอนริมห้องเอียงตัวดู
- แบบนี้ดีที่สุด เพราะทุกคนสามารถได้รับความสะดวก



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการค้นหาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อนึ่ง รัศมีของแฉกบนเส้นโค้ง ระหว่างที่นั่งยาว 20 ฟุต เป็นอย่างน้อยจากจุดกึ่งกลางที่ห่างจากจุดประมาณ 1/8 ความยาวของจอทางราบ

สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงในการจัดที่นั่ง

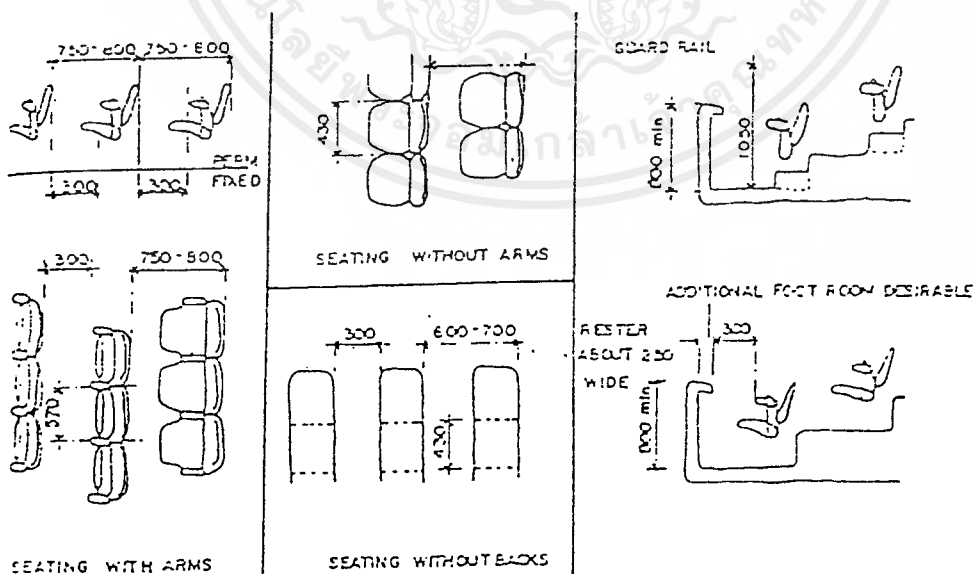
1. จำนวนเก้าอี้ระหว่างตอนหนึ่ง ๆ ถ้าทางเดินนั้นเข้าออกได้ทางเดียว (คือที่นั่งด้านติดกำแพง) จะต้องไม่เกิน 7 ที่นั่ง
2. ความกว้างของทางเดินไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร (เทศบัญญัติกำหนดไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร)
3. ระยะระหว่างแถวกว้างอย่างน้อย 0.80 เมตร

การจัดระดับที่นั่ง

ในห้องประชุมจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมีระดับที่นั่ง เพื่อประโยชน์ในการมองเห็น และการฟังที่ชัดเจนโดยตรง เพื่อไม่ให้มีการบังกันระหว่างผู้นั่งแถวต่อแถว จึงควรจัดพื้นให้มีมุมเอียงไม่น้อยกว่า 8 องศา แต่ไม่ควรเกิน 30 องศา

พื้นที่เริ่มเอียงถ้าไกลจากเวทีมากเท่าใด ความเอียงลาดในตอนหลังก็เพียงลงเท่านั้น แต่ถ้าความเอียงลาดในตอนหลังมาก จะทำให้โรงสั่นจุน้อยและสิ้นเปลืองมาก ถ้าพื้นจำเป็นต้องเอียงมาก (เกินกว่า 3 นิ้ว) ควรทำเป็นขั้น ๆ

ในการจัดที่นั่งเราอาจจัดให้เอียงกัน เพื่อให้ผู้ชมด้านหลังมองข้ามไหล่ของผู้นั่งแถวหน้าไปได้ ดังนั้นจึงไม่สามารถกำหนดมุมเอียงที่แน่นอนลงไปได้



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การออกแบบพื้นและความลาดเอียง

1. ชนิดของพื้น

- ก. พื้นราบ
- ข. พื้นขั้นบันได
- ค. พื้นเอียง (7 แถวแรกไม่เอียง)

การออกแบบพื้นต้องคำนึงถึงสัดส่วนของร่างกาย และความสบายของผู้ชม มุมมองและระดับของที่นั่งโดยสามารถมองผ่านช่วงไหล่ของผู้ชมแถวหน้าและแถวต่อไป โดยเห็นภาพชัดเจนบนจอ

2. ประเภทของความลาดเอียง

ก. ลาดทางเดียว

ควรมินั่งไม่เกิน 22 แถว จุคนได้ประมาณ 200 คน จอกว้างประมาณ 12-15 ฟุต ขอบล่างควรสูงกว่าระดับพื้น 32 นิ้ว ที่นั่งแถวแรกห่างจากจอประมาณ 84 นิ้ว แถวที่ 1-7 ไม่จำเป็นต้องมีความลาด ตั้งแต่แถวที่ 7 ขึ้นไป มีความแตกต่างกันของความลาดประมาณ 3 นิ้วต่อแถว เหมาะสำหรับห้องประชุมขนาดเล็ก

ข. ลาดสองทาง

พื้นชนิดนี้ควรสูงกว่าแบบแรก คือสูงประมาณ 7 นิ้ว ความลาดที่ทางเข้าเวทีทำเป็น SLOPE ไม่นิยมทำเป็น STEP ความลาดจะมีไปถึงเวทีหรือจะยกเวทีเป็น PLATFORM ต่างหากก็ได้ เหมาะห้องประชุมขนาดใหญ่

จากรูปต่าง ๆ ที่กล่าวมา การออกแบบหอประชุมใหญ่ (AUDITORIUM) ของโครงการนี้ กำหนดให้มีลักษณะดังนี้คือ เลือกใช้แผ่นสะท้อนเสียงบนเพดานทำมุมที่เหมาะสม และใช้การออกแบบผนังเพื่อการสะท้อนเสียงดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ส่วนลักษณะการจัดที่นั่งเลือกใช้แบบ TWO-BANK-ROW มีการยกระดับที่นั่ง โดยใช้พื้นแบบขั้นบันไดในส่วนที่นั่งผู้ชม

องค์ประกอบอื่น ๆ ที่สำคัญของหอประชุมใหญ่

1. จอภาพยนต์

จะมีขนาดเท่าใดขึ้นอยู่กับสัดส่วน ซึ่งสัมพันธ์กันตั้งแต่ชนิดของฟิล์มที่ใช้ระยะของแต่ละแถวจึงจบรวมกัน อีกทั้งความกว้างของแต่ละแถวด้วย สำหรับฟิล์มภาพยนต์ 35 มม. จะมีขนาดจอกว้างมากที่สุดคือ 12 เมตร สัดส่วนสูง:กว้าง = 1:1.37 แต่ความกว้างของที่จอที่ดีที่สุด คือ 0.5 ถึง 0.4 เท่า ของระยะห่างจากจอถึงที่นั่งแถวสุดท้าย ในการติดตั้งจอภาพยนต์ ต้องคำนึงถึงผลที่ได้จากทัศนวิสัย ซึ่งได้แก่มุมมองที่เห็นภาพได้คั่น คือ 60 องศา กับแนวตั้งที่มุมบนของจอกับระดับผู้ดูแถวหน้าสุด (รูปตัด) และมุม 35 องศา (แปลน) กับเส้นที่ตั้งฉากกับด้านกว้างของจอ (ส่วนมากนิยม 40 ฟุต) ความสูงของจอจากพื้นเวทีอยู่ระหว่าง 1.50-1.80 เมตร ระหว่างจอกับผนังด้านหลัง ไม่น้อยกว่า 1.00 เมตร

2. เวที

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จาก ARCH.DATA กำหนดความกว้างต่ำสุดของเวที เพื่อให้แสดงดนตรี (เนื่องจากเป็น ความกว้างซึ่งรองจากการแสดงละคร) ไว้เท่ากับ 10 เมตร

อัตราส่วนของเวที ความกว้าง : ความลึก = 1.4:1

ดังนั้นขนาดของเวทีที่ได้มาตรฐานต่ำสุด คือ 10.7 เมตร

อัตราส่วน ความสูง : ความกว้าง = 3:4

ความสูงที่เหมาะสม = 7.5:10

นั่นคือขนาดต่ำสุดของเวที = 10:7:7.5 เมตร (กว้าง:ลึก:สูง)

3. ห้องควบคุม

ห้องควบคุมจะต้องมี

- ความสูงจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2.50 เมตร
- ความสูงของศูนย์กลางลำแสงของเลนส์กล้องฉายถึงพื้นที่นั่งผู้ชมแถวสุดท้าย เท่ากับ

2.25 เมตร

- ความยาวของห้องควบคุมสำหรับ 2 ห้อง ไม่น้อยกว่า 5 เมตร กว้าง ไม่น้อยกว่า 3.50

เมตร ระยะระหว่างศูนย์กลางของเลนส์กล้องเท่ากับ 2 เมตร

- ห้องควบคุมต้องอยู่ตรงศูนย์กลางของห้องประชุม
- มุมที่เกิดจากเส้นแกนของเลนส์กับเส้นขนานกับพื้นดีที่สุดเท่ากับ 0 องศา มุมกดไม่มากกว่า 8 องศา เยกขึ้นไม่เกิน 3 องศา สำหรับจอโค้ง มุมกดไม่มากกว่า 12 องศา เยกขึ้นไม่เกิน 5 องศา สำหรับจอแบน ไม่เช่นนั้นรูปจะเกิดเป็นรูปสี่เหลี่ยมคางหมู อาจแก้โดยเอียงจอไปด้านหลัง (ไม่มากกว่า 1/3 ของเส้นตั้งฉากกับพื้น)

4. BACK STAGE

4.1 ห้องแต่งตัวนักแสดง (DRESSING ROOM)

- ก. ควรอยู่ใกล้กับเวทีแสดง
- ข. เป็นห้องที่ใช้ MAKE-UP DRESSING AND COSTUME INSPECTION
- ค. MINIMUM AREA แบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้
 - GROUP DRESSING (ประมาณ 20 คน)

ใช้เนื้อที่ 1.67-2.04 ตร.ม./คน ประกอบด้วยห้องส้วม ล้างหน้า อาบน้ำ

4.2 SCENE SHOP

- ก. อยู่ใกล้บริเวณรับของ และบริเวณเก็บของประกอบการแสดง
- ข. MINIMUM AREA ประมาณ 9.00-13.00 ตร.ม. มีความสูงประมาณ 6.0-9.0
- ค. มีความต้องการแสงธรรมชาติ

4.3 LOADING

- ก. ความกว้างน้อยที่สุด 4.8 เมตร (สำหรับรถบรรทุก 2 คัน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. พื้นที่รับของประมาณ 18.00 ตร.ม. สูงประมาณ 6.0 เมตร

ระบบที่เกี่ยวข้องในห้องประชุม

1. ระบบป้องกันอัคคีภัย

ห้องประชุมใหญ่เป็นสถานที่ชุมนุม อาจเกิดไฟไหม้ได้ง่าย เช่น ฉาก พรหม แก้ว อี ภาพยนตร์ หรือสไลด์ อาจเกิดขึ้นจากไฟฟ้าลัดวงจร จากขีปนุหรี หรือความร้อนจากแสงไฟบริเวณที่ป้องกันมากที่สุด คือ

- เวกี
- ฉาก
- ห้องดนตรี
- ห้องเครื่องยนต์ เช่น เครื่องกำเนิดไฟฟ้าและเครื่องทำความเย็น
- ห้องควบคุมไฟ
- บริเวณผู้นั่งชม
- ห้องแต่งตัว
- คลังพัสดุ
- ห้องใต้ดิน

การควบคุมและป้องกัน

- โครงสร้างอาคารควรเป็นวัสดุทนไฟ
- วัสดุที่ใช้ตกแต่ง เช่น ฉาก ม่าน และสิ่งตกแต่งต่าง ๆ ควรเป็นวัสดุทนไฟ และทนความร้อน เมื่อถูกเปลวไฟควรจะดับภายใน 2 นาที
- เวกีแสดงควรมีฉากทนไฟ (FIRE CURTAIN) ทำด้วยวัสดุทนไฟแบบแผ่นแข็ง หรือม้วนไว้ก็ได้ ฉาก ASBESTOS หรือผ้าหนา ๆ ชูบน้ำยาทนไฟสำหรับปล่อยลงมากั้นระหว่างเวกักับที่นั่งคนดูแก่ผู้ชม ขณะที่กำลังพยายามรับออกจากสถานที่
- ส่วนหลังเวกัควรติดท่อดับเพลิงอัตโนมัติ (DRENCHER) ปล่อยน้ำลงเวกัเพื่อดับเพลิง และลดความร้อนแก่ฉาก ความร้อนและ GAS จะได้พุ่งออกก่อนที่เพลิงจะลุกลามต่อไป
- เวกัแสดง ห้องแต่งตัว ห้องวัสดุต่าง ๆ ควรมีหัวต่อท่อดับเพลิงอัตโนมัติ (SPRINKLER HEAD) ที่จะปล่อยน้ำออกมาเป็นฝอยคลุมบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้โดยอัตโนมัติ และจะเกิดสัญญาณแจ้งแก่เจ้าหน้าที่ดับเพลิงประจำทราบ
- ทางออกฉุกเฉินสำหรับ AUDITORIUM จะต้องมีย่างเพียงพอและเปิดง่ายมีอัตราส่วนดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงอัตราส่วนระหว่างจำนวนคนที่ใช้ AUDITORIUM กับทางออกฉุกเฉิน

จำนวนคน	ทางออกฉุกเฉิน
1-60	1
* 61-600	2
601-1000	3
1001-1400	4
1401-1700	5
1701-2000	6
2001-2250	7
2251-2500	8
2501-2708	9

- ช่องทางออกฉุกเฉินทุกช่อง ต้องจัดตัวอักษรโตขนาด 6 นิ้ว สูงจากระดับพื้น 6-9 ฟุต เห็น

ได้ง่ายและมีแสงเรืองให้เห็นข้อความในที่มืด การทำให้แสงเรืองมีหลัก 2 ประการ

ก. ใช้ไฟฟ้า

ข. ใช้ไฟฟ้าจากแบตเตอรี่ให้ตลอดเวลาแม้ขณะที่ไฟฟ้าขัดข้อง

- นอกจากนี้ตามมุมหลังหรือที่จับชั้น ควรมีลูกศรบอกทิศทางออกไปสู่ทางใหญ่ ซึ่งควร

โล่ง ไม่มีเก้าอี้เสริม ควรทำให้สังเกตง่าย เช่น ใส่ไฟไว้ หรือทาสีขาว

2. ระบบปรับอากาศ

การออกแบบระบบปรับอากาศ ตามเทศบัญญัติได้มีข้อกำหนดในการปรับอากาศต่อที่นั่ง

ประมาณ 30 CM และอีก 15 CM เป็นอากาศบริสุทธิ์จากภายนอก และมีการเปลี่ยนอากาศ 8 ครั้ง ใน 1 ชั่วโมง

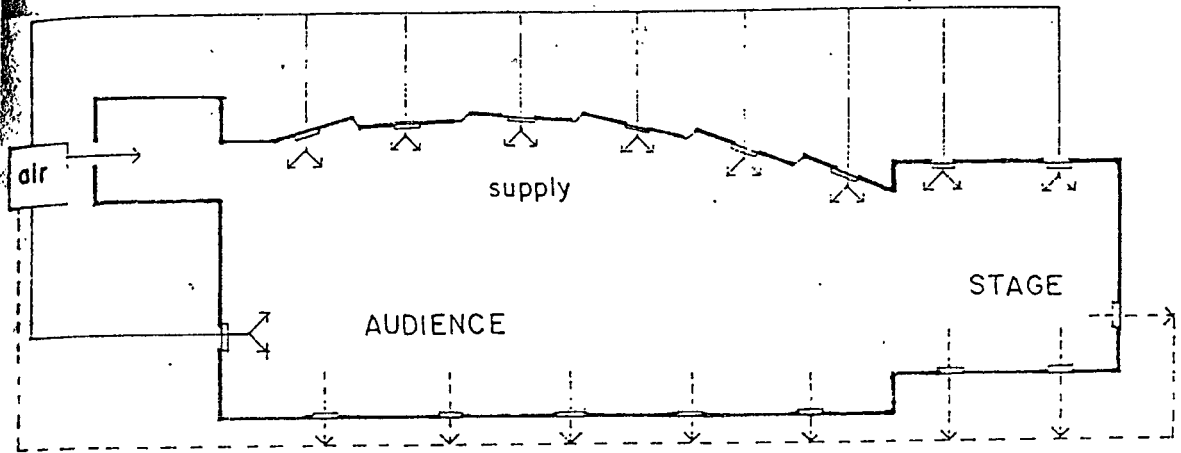
ซึ่งจะเป็นการหมุนเวียนของอากาศที่ดี อากาศที่กระจายสู่ตัวอาคารทางเพดานผนังด้านหนึ่ง แต่แรงส่ง

อากาศมักอยู่บริเวณตรงกลางของพื้นที่โรงละคร

ดังนั้นบริเวณตรงกลาง การทำช่องระบายอากาศจะสามารถทำให้อากาศหมุนเวียนไปได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้นบริเวณตรงกลาง การทำช่องระบายอากาศจะสามารถทำให้อากาศหมุนเวียนไปได้



บริเวณเวทีขณะที่มีการประกอบกิจกรรมนั้น จะมีความร้อนที่เกิดจากไฟฟ้า แต่ระบบปรับอากาศจะลดความร้อนประมาณ 40-60% ในกรณี MAIN STAGE ต้องมีความสูงมากเพื่อแขวนฉาก ดังนั้นอากาศเย็นจะปล่องออกมาทางด้านข้างเพราะเพดานสูงเกินไป และระบายอากาศโดยรอบด้าน เช่น ด้านบน ด้านล่าง ฯลฯ อากาศเย็นควรลอยอยู่บริเวณ MAIN STAGE จะทำให้เกิดการหมุนเวียนของอากาศของบริเวณเวทีเอง

3.5.4 ห้องสมุด

ห้องสมุดเป็นองค์ประกอบที่เสริมให้โครงการพิพิธภัณฑ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากจะเป็นที่สำหรับผู้เชี่ยวชาญและเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์ได้ศึกษาค้นคว้า เพื่อประกอบการทำงานและการจัดแสดงแล้ว ยังใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจเกี่ยวกับงานของพิพิธภัณฑ์ และเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกได้เข้ามาใช้ค้นคว้าเรื่องราวต่าง ๆ ด้วย

การวางตำแหน่งของห้องสมุดในพิพิธภัณฑ์ คำนึงถึงความสะดวกในการเข้าออกและทางติดต่อภายใน เพื่อความสะดวกแก่ผู้เชี่ยวชาญและเจ้าหน้าที่เป็นอันดับแรก นอกจากนั้นจะต้องสามารถให้บริการแก่บุคคลภายนอกได้ด้วย

ข้อคำนึงในการออกแบบห้องสมุด

- มีแสงสว่างเพียงพอ และสม่ำเสมอ
- มีการควบคุมอุณหภูมิ เพื่อรักษาสภาพหนังสือและความสบายแก่ผู้ใช้ โดยการใช้ระบบ

ปรับอากาศที่เหมาะสม

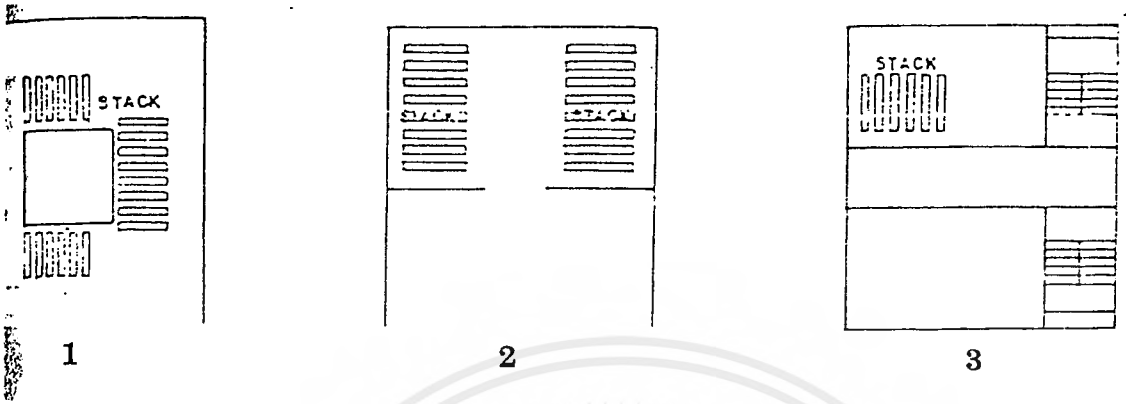
- ควรมีความสงบเงียบ ปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก
- สามารถขยายได้เมื่อมีหนังสือเพิ่มเติม
- มีการควบคุมดูแลการเข้าออก โดยเจ้าหน้าที่ห้องสมุดหรือบรรณารักษ์ห้องสมุดอาจแบ่ง

ตามลักษณะการจัดให้ 3 แบบ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ส่วนเก็บหนังสืออยู่กลาง ล้อมรอบด้วยส่วนอ่านหนังสือ

แบบนี้ส่วนอ่านหนังสือจะได้รับแสงสว่างจากภายนอกได้โดยรอบและสามารถหยิบหนังสือจากส่วนเก็บหนังสือได้โดยสะดวก



2. ส่วนเก็บหนังสือกับส่วนอ่านหนังสือแยกส่วนกัน

แบบนี้เหมาะสำหรับห้องสมุดที่มีความจุหนังสือเป็นจำนวนมาก เพราะสามารถสร้างที่เก็บหนังสือเป็นหอสูง โดยเฉพาะ การต่อเติมส่วนเก็บหนังสือก็ทำได้โดยไม่รบกวนต่อส่วนอ่านหนังสือ

3. ส่วนเก็บหนังสืออยู่คนละชั้นกับส่วนอ่านหนังสือ

แบบนี้เหมาะสำหรับการจัดเก็บหนังสือที่ต้องการให้ผู้ใช้หยิบหนังสือเองโดยตรง แต่การไปหยิบหนังสืออาจไม่สะดวก เนื่องจากต้องขึ้นลงระหว่างชั้น

การป้องกันเสียงในห้องสมุด

การป้องกันเสียงในห้องสมุดเอง ขึ้นกับการเลือกวัสดุที่ช่วยลดเสียงสะท้อน เช่น เสียงสะท้อนจากพื้นห้องจะถูกดูดซับไว้ 3% อีก 97% จะสะท้อนออกมา จึงต้องพิจารณาเลือกวัสดุพื้นที่เพิ่มความสามารถในการดูดกลืนเสียงได้ เพื่อให้เสียงสะท้อนลดลง

วัสดุที่ใช้ดูดเสียงมีอยู่หลายชนิด เช่น กระเบื้องยาง กระดาษอัดผ้า่านหนา ๆ เป็นต้น ส่วนการป้องกันเสียงจากภายนอกขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่เหมาะสมของห้องสมุดแล้ว ส่วนการใช้ระบบปรับอากาศจะเป็นการช่วยกันเสียงภายนอกที่สมบูรณ์ เนื่องจากเป็นห้องปิด ข้อควรระวังคือ เสียงคังที่เกิดจากเครื่องปรับอากาศเอง

การให้แสงสว่างภายในห้องสมุด

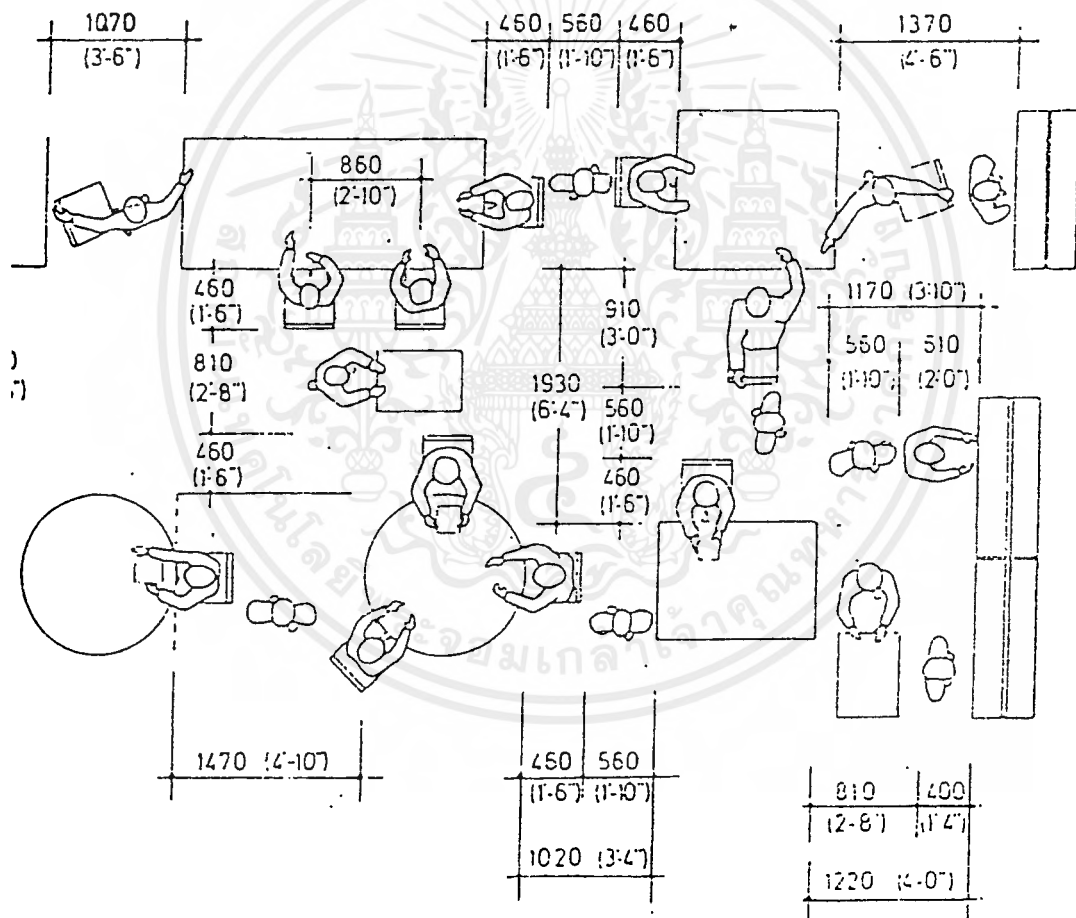
เป็นปัญหาที่สำคัญในการออกแบบ การใช้แสงสว่างธรรมชาติ ควรหลีกเลี่ยงแสงโดยตรงจากดวงอาทิตย์ และแสงที่แรงกล้าจากท้องฟ้า เนื่องจากความสว่างจ้าทำให้สายตาอ่อนล้า กล้ามเนื้อตาต้องหริ่มานตามากเพื่อใช้เวลานาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เงาและแสงสะท้อนจะรบกวนประสาทตามาก การหลีกเลี่ยงโดยการเลือกใช้วัสดุที่ทำให้ฝ้าเพดานและฝาผนังที่มีความสว่าง แต่ความเข้มของแสงที่เพดานและผนังจะต้องน้อยกว่าบริเวณที่อ่านหนังสือ เนื่องจากหากเกิดการตัดกันของแสงเป็นผลร้าย เพราะจะทำให้เกิดการเพ่งมอง และเกิดการล้าในการใช้สายตา

การปรับอากาศในห้องสมุด

การระบายอากาศในห้องสมุดเพื่อให้เกิดความสบายและอากาศที่เหมาะสม การปรับอุณหภูมิและความชื้นให้เหมาะสม ยังเป็นการรักษาสภาพหนังสือที่เก็บไว้ในห้องสมุดอีกด้วย ดังนั้นหากไม่สามารถควบคุมอุณหภูมิและความชื้นในห้องสมุดโดยวิธีธรรมชาติแล้ว จึงจำเป็นต้องใช้เครื่องปรับอากาศเข้าช่วย



ภาพแสงระยะต่าง ๆ ของการใช้สอยบริเวณที่นั่งอ่านหนังสือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.5 คลังพิพิธภัณฑ์

คลังพิพิธภัณฑ์จะต้องมีอุปกรณ์ และครุภัณฑ์ที่ถูกระบบ ภัณฑารักษ์จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจว่าจะเก็บเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายอย่างไร ไข่ม้วนเก็บ หรือพับเก็บเข้าลิ้นชักหรือแขวน เครื่องจักรสานจะเก็บอย่างไร เข้าตู้หรือแขวน

นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับชนิดของวัตถุอีกด้วย เช่น สำริด หิน ดินเผา ปูนปั้น ล้วนแต่ต้องเก็บให้ถูกระบบ เพื่อการศึกษาค้นคว้า และสงวนรักษาวัตถุให้คงอยู่ตลอดไป

ห้องเก็บวัตถุค้นคว้า	ห้องทำงานเจ้าหน้าที่
ห้องศึกษาค้นคว้า	

การจัดส่วนศึกษาค้นคว้า

STOR	OFFICE	RECEIVING RM.	SUPPLIES
connert.	photo	workshop	

การจัดส่วนทะเบียน และงานอนุรักษ์วัตถุ

คลังวัตถุดิบ

คลังวัตถุดิบมีหน้าที่ในการเก็บวัตถุที่เหลือจากการแสดงแล้ว และเป็นที่เก็บวัตถุเพื่อการศึกษา ค้นคว้า หรือเก็บวัตถุสำหรับให้ยืม และวัตถุที่ใช้จัดนิทรรศการเคลื่อนที่ และกิจกรรมอื่น ๆ และหน้าที่ดังกล่าวจะมีประสิทธิภาพโดยการจำแนกการเก็บออกเป็นหมวดหมู่ และมีทะเบียนบัญชีที่ถูกต้องเป็นระเบียบ และจะต้องเป็นสถานที่ซึ่งเก็บรักษาวัตถุอย่างปลอดภัยทั้งโจรภัย และอัคคีภัยหรือทั้งภัยธรรมชาติ

คลังวัตถุมีความจำเป็นอย่างยั้งที่จะต้องมีเนื้อที่กว้างขวาง สามารถควบคุมอุณหภูมิและความชื้นได้ เพื่อสงวนรักษาวัตถุให้คงสภาพอยู่ตลอดเวลา (ปริมาณความชื้นอยู่ระหว่าง 45% ถึง 60%)

โดยทั่วไปขนาดของคลังจะมีพื้นที่ 20-25% ของส่วนแสดงงาน ประตูเข้าออกไม่น้อยกว่า 240 ม. และสูงไม่น้อยกว่า 3.60 และเนื้อที่ส่วนนี้ออกแบบให้รับน้ำหนักได้ประมาณ 1,000 กก./ตร.ม.

การจำแนกแยกประเภทวัตถุในคลัง ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของอาคาร เพื่อสะดวกในการสงวนรักษาวัตถุที่เป็นอินทรีย์วัตถุ หรือ อนินทรีย์วัตถุได้ถูกต้อง

นอกจากนี้เจ้าหน้าที่คลังจะต้องมีความรู้พื้นฐานกว้าง ๆ ในการสงวนรักษาวัตถุ รวมทั้งวิธีการเก็บวัตถุแต่ละชนิด เพื่อที่จะจัดทำครุภัณฑ์เก็บรักษาได้ถูกต้อง

การจัดระบบคลัง

โดยปฏิบัติทั่วไป สำหรับพิพิธภัณฑ์หรือศูนย์ขนาดเล็กมักจะใช้ระบบคลังกลางวัตถุทุกชนิด

ทุกประเภท รวมไว้ที่แห่งเดียวกัน โดยจำแนกเก็บรักษาตามประเภทของวัตถุ

แต่สำหรับพิพิธภัณฑ์หรือศูนย์ที่มีขนาดใหญ่แล้ว จะแยกเป็นสาขาวิชา แต่ละสาขาจะมีแผนกภัณฑารักษ์ และคลังวัตถุสำหรับศึกษาค้นคว้าอยู่ด้วย

อย่างไรก็ตามที่ตั้งของคลังควรจะไปใกล้กับนักวิชาการหรือภัณฑารักษ์ และแผนกทะเบียน เพื่อสะดวกในการประสานงาน

หลักสำคัญในการเก็บวัตถุในคลังเก็บของเหลือนั้นจัดออกเป็นหมวดหมู่ดังต่อไปนี้

ก. เก็บตามประเภทของวัตถุ วิธีนี้สะดวกในการควบคุมดูแลรักษา ความชื้นและป้องกันรักษา

มิให้แมลงมาทำลาย

ข. เก็บตามยุคสมัย หรือตามเรื่องราว

ค. วัตถุมีค่า อาจเป็นวัตถุที่มีราคาแพง จำเป็นต้องเพิ่มความระมัดระวังอย่างมาก ควรมีห้องเก็บของมีค่าหรือตู้นิรภัยเป็นพิเศษ

วัตถุที่รวบรวมไว้ต้องจัดให้มีระเบียบแยกประเภทออกเป็นกลุ่มใช้ประโยชน์ได้ง่ายในการอ้างอิง การศึกษาค้นคว้าการจัดแสดง และการสงวนรักษา ซ่อมแซม นอกจากนี้ ต้องทำความสะอาดอยู่เสมอ และไม่ให้เกิดอันตรายหรือชำรุดแตกหัก แน่นนอนที่ต้องทำหมายเลขประจำวัตถุและจัดแบ่งกลุ่มเพื่อจะได้จัดวางตามทะเบียนวัตถุ และบัตรทะเบียน

วัตถุชิ้นในศูนย์ จะต้องทำหลักฐานเกี่ยวกับทะเบียนบัญชีไว้ โดยภัณฑารักษ์และเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนจะเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมทะเบียน โดยจัดเก็บเป็นแฟ้มวัตถุแต่ละชิ้น ซึ่งทะเบียนอาจเก็บเรียงตามประเภทหรือเก็บตามยุคสมัยของวัตถุ เช่นเดียวกับคลัง บัตรทะเบียนนี้จะเก็บไว้ในตู้ลิ้นชักที่ล็อกไว้

การทำทะเบียนบัญชีเพื่อควบคุมวัตถุ จะต้องการสถานที่ และเครื่องมือและหน้าที่ของนายทะเบียน จะต้องตรวจสอบสภาพของวัตถุ และในบางครั้งผู้อำนวยการและนักวิชาการจะต้องทำหน้าที่นี้ วัตถุที่สำคัญทุกชิ้นควรจะทำรูปไว้ตั้งแต่แรกที่รับวัตถุ เพราะรูปถ่ายเหล่านี้อาจใช้เป็นหลักฐานและทำแคตตาล็อกได้เป็นอย่างดี และควรจะทำรูปบันทึกไว้ทุกแง่มุม และลงวันที่กำกับที่รูปทุกรูปด้วย

มีข้อเสนอแนะว่า หากประสงค์ที่ใช้มาตรฐานขั้นต้นของอาคารพิพิธภัณฑ์ฯ ให้มีประสิทธิภาพ ความให้ความสนใจต่ออุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ เกี่ยวกับคลังเก็บให้เท่ากับห้องแสดง เพราะจะต้องมีวัตถุเพิ่มตลอดเวลา ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงและซัพพายงานทุก ๆ 2-3 ปี

การจัดระบบคลัง

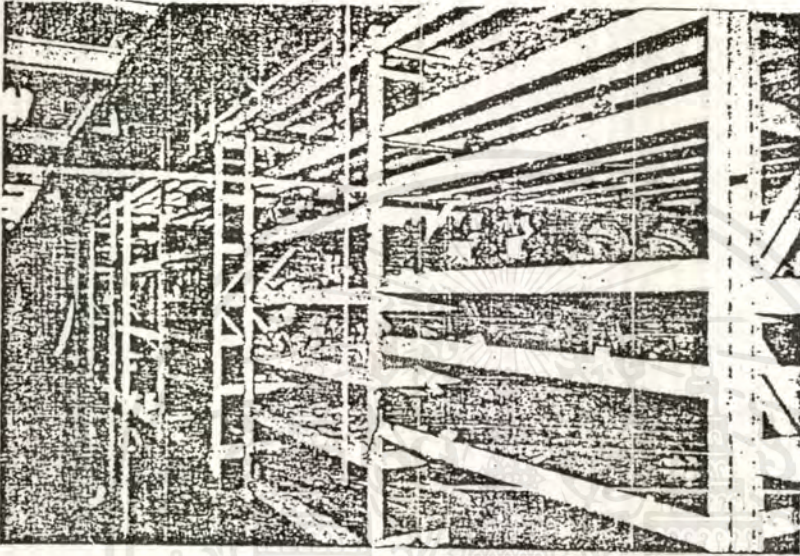
สำหรับโครงการศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์แห่งนี้ ต้องอาศัยระบบการจัดระบบคลังของพิพิธภัณฑ์เป็นส่วนอ้างอิง ทั้งนี้เพราะลักษณะการแสดงต่าง ๆ มีลักษณะแบบเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

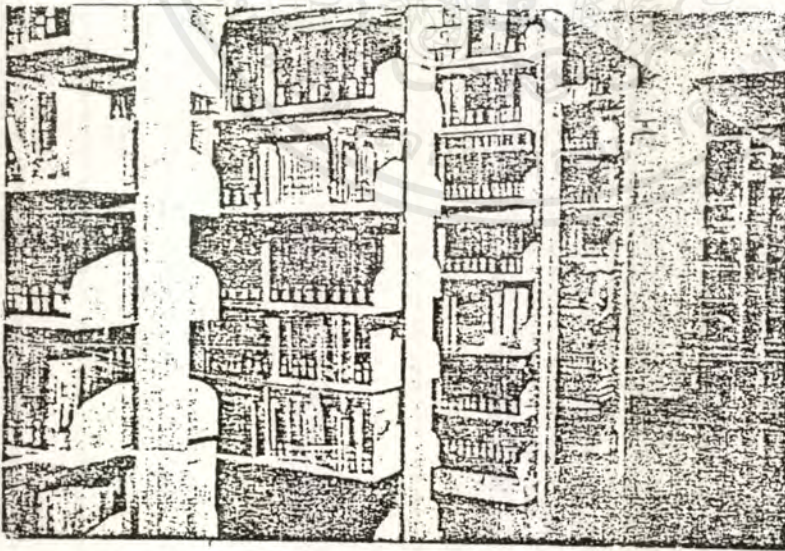
โดยทงปฏิบัติทั่วไป สำหรับพิพิธภัณฑ์ขนาดเล็กจะใช้ระบบคลังกลาง วัตถุทุกประเภท ทุกชนิด จะรวมไว้ในแห่งเดียวกัน โดยจำแนกแยกเก็บรักษาตามประเภทของวัตถุ

สำหรับในพิพิธภัณฑ์สถานขนาดใหญ่ที่แบ่งเป็นสาขาวิชา หรือแผนกต่าง ๆ แต่ละแผนกจะมีที่ทำงานภัณฑารักษ์และคลังวัตถุสำหรับศึกษาค้นคว้าอยู่ด้วย

อย่างไรก็ตามที่ตั้งของคลังก็ควรอยู่ในที่ซึ่งใกล้กับภัณฑารักษ์และแผนกทะเบียนเพื่อสะดวกในการประสานงาน



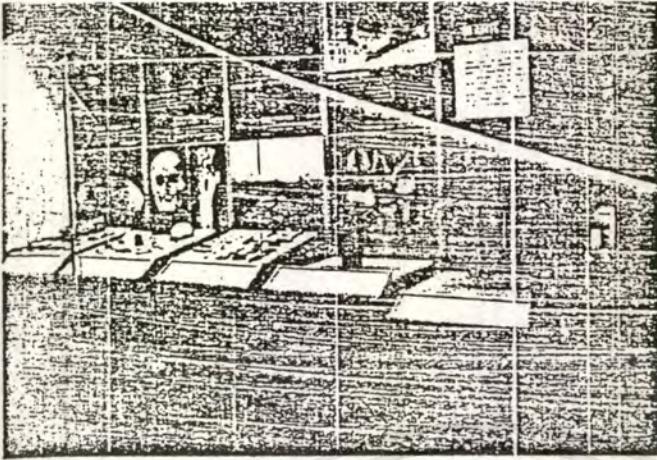
ภาพการจัดเก็บวัตถุแสดงของพิพิธภัณฑ์ในประเทศญี่ปุ่น



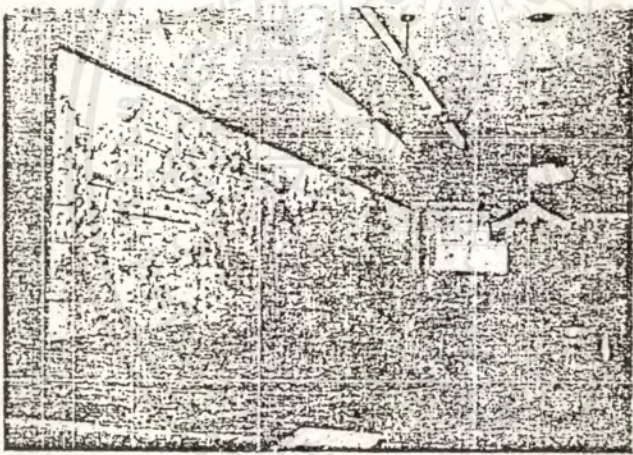
ภาพการจัดชั้นหนังสือในห้องสมุดของพิพิธภัณฑ์ในประเทศญี่ปุ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพภาพชุดแสดงการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติของประเทศไทย

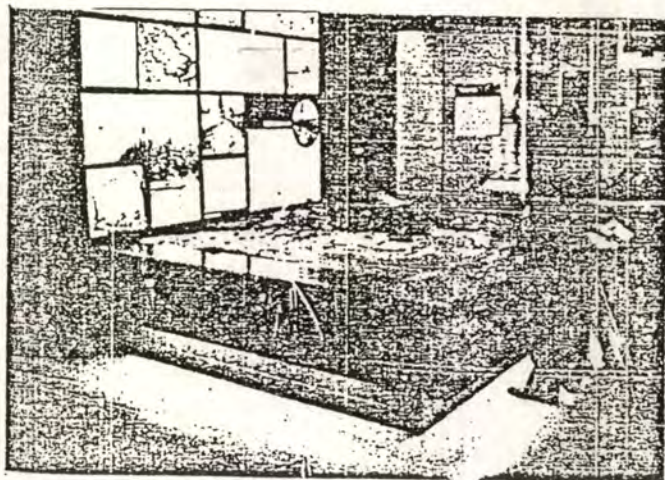


จากรูป การจัดแสดงในบางส่วนของพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทยการจัดแสดงอาจจัดแสดงด้วยของจริงและมีภาพหรือคำบรรยายประกอบสิ่งที่จัดแสดง

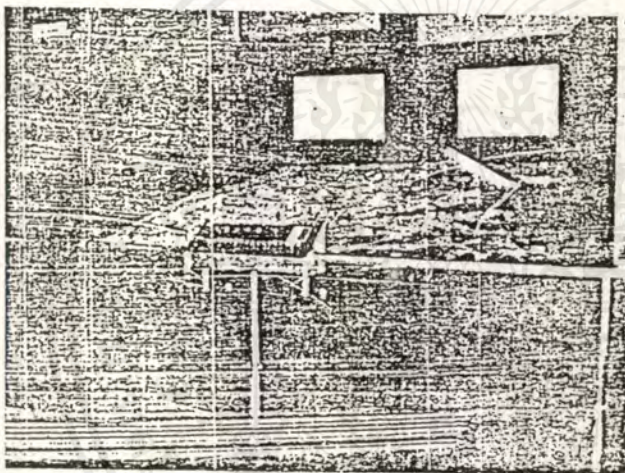


จากรูป เป็นการจัดแสดงในลักษณะรูปเขียนบนผนัง ซึ่งอาจจะเป็นการเขียนขึ้นตามของจริงหรือเขียนขึ้นตามเรื่องราวประวัติศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



จากรูป เป็นการจัดแสดงด้วยหุ่นจำลองและมีสไลด์ภาพหนึ่งประกอบ

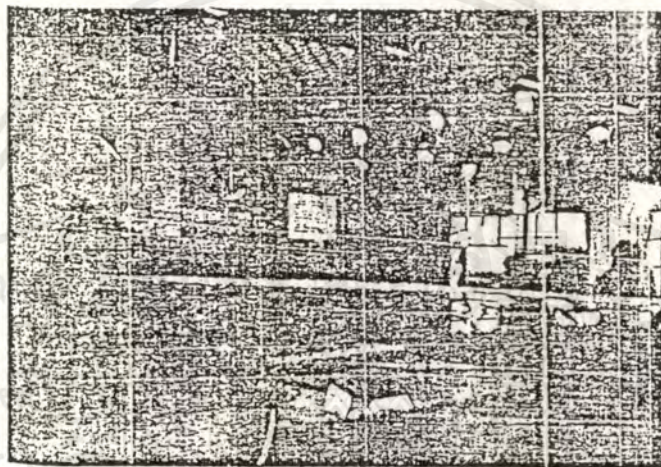
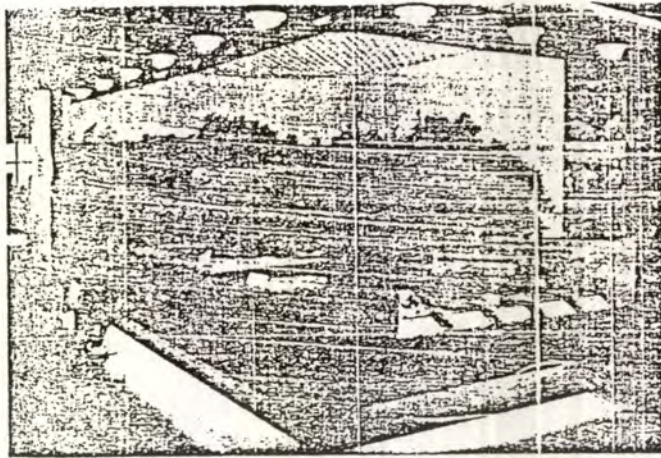


ภาพภาพชุดแสดงการจัดนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์ของประเทศญี่ปุ่น

จากรูป เป็นการจำลองสภาพภูมิศาสตร์เพื่อแสดงเส้นทางการสัญจรหรือแสดงส่วนสำคัญ ๑
ต่าง ๆ โดยผู้ชมเพียงแต่กดปุ่มที่อยู่ส่วนหน้าของสิ่งที่แสดงก็จะเกิดแสงใสแสดงส่วนต่าง ๆ บนภูมิ
ประเทศจำลองซึ่งจะมีภาพและเสียงบรรยายประกอบด้วย

เทคนิคดังกล่าวมีส่วนให้ผู้ชมเกิดความสนใจในสิ่งที่แสดงด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



จากรูป เป็นลักษณะการจัดแสดงด้วยหุ่นจำลองและภาพประกอบ รวมทั้งมีการใช้แสงในการสร้างบรรยากาศให้ผู้ชมเกิดความสนใจในสิ่งที่จัดแสดงนั้นด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพภาพชุดการทำงานในส่วนเทคนิคของพิพิธภัณฑ์ในประเทศญี่ปุ่น
จากรูปแสดงให้เห็นถึงส่วนทำงานและการทำงานฝ่ายศิลปกรรมของพิพิธภัณฑ์ในประเทศ
ญี่ปุ่น ในรูปจะเห็นพนักงานกำลังประดิษฐ์สิ่งที่จะใช้แสดงในพิพิธภัณฑ์

ในการออกแบบและประดิษฐ์หรือสร้างสิ่งที่จะใช้จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์นั้น ฝ่ายศิลปกรรม
จะต้องทำตามเรื่องราวซึ่งทางฝ่ายภัณฑารักษ์วิชาการจะเป็นผู้กำหนดเรื่องราวต่าง ๆ



◁ ทุนจำลอง ซึ่งปั้นด้วยดินเหนียว



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่เผยแพร่โดยทางพิพิธภัณฑ์เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
หากมีการนำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากทางพิพิธภัณฑ์จะถือว่าผิดกฎหมาย และทางพิพิธภัณฑ์จะดำเนินการฟ้องร้องถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6 การศึกษาและวิเคราะห์ระบบเทคนิค

3.6.1 ระบบโครงสร้างและวัสดุโครงสร้าง

กิจกรรมพิพิธภัณฑ์มีการพัฒนามาตลอด จากประสบการณ์และความเฉลียวฉลาด ได้ก่อให้เกิดขบวนการ จัด 2 แบบ ซึ่งมีผลต่องานสถาปัตยกรรม ทั้งนี้เพราะความขัดแย้ง 2 ประการ คือ

1. การจัดแสดงให้มีการสอดคล้องกันมากที่สุด ทั้งในรูปของ Space lighting และ Arrangement
2. ให้เกิดความเป็นไปได้ในการต่อเนื่องของสิ่งที่มีอยู่แล้ว หรือสร้างขึ้นมาใหม่แต่ไม่ตรง Function กรณีที่เป็นหน้าที่ของการจัดภายในที่จะแสวงหาประโยชน์จาก Space ที่มีอยู่แล้ว ซึ่งได้ออกแบบโดยเฉพาะเจาะจง

ดังนั้น ระบบการก่อสร้างพิพิธภัณฑ์จึงเกิดขึ้นเป็น 2 ระบบใหญ่ ๆ ดังนี้คือ

1. Close Structure System

เป็นระบบที่สมบูรณ์ในตัว เหมาะกับงานที่ต้องการความเฉพาะตัว รูปร่างทาง

สถาปัตยกรรมออกมาในรูปที่เฉพาะเจาะจง และเป็นตัวของตัวเอง วัสดุแต่ละชนิด แต่ละประเภทจะมีผลสะท้อนให้เกิดรูปทรงทางสถาปัตยกรรม ซึ่งได้รับการเลือกสรรให้เหมาะสมกับระบบการจัด

ผนังและเพดาน จะออกแบบให้อยู่ภายในโครงสร้างที่มีความสัมพันธ์กับการแสดง วัสดุก่อสร้างที่ใช้ในพิพิธภัณฑ์ การที่จะทำให้เกิดความสัมพันธ์กับสถานะของการจัดระบบการก่อสร้างให้ความรู้สึกทางผิวพื้น เหล็กให้ความรู้สึกในลักษณะตรงไปตรงมาของโครงสร้าง ส่วนคอนกรีตเสริมเหล็กเปิดโอกาสให้มีอิสระ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ของอาคาร ทั้งทางตั้งและทางนอน เนื่องจากความเป็นเนื้อเดียวกันของโครงสร้างระบบผนังทึบ หรือเป็นโครง อาจนำมาใช้ได้ทั้ง 2 กรณี ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม

ระบบนี้ จะดูเหมาะสมระบบการใช้ผนังมากกว่าเสา แต่เมื่อนำระบบนี้มาใช้คุณสมบัติทางด้าน Flexibility จะลดลงทันที

2. Opened Structure System

ระบบนี้ไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงความแตกต่างด้านหน้าที่ใช้สอย การจัดแสดงมีความเป็นอิสระขึ้น เนื่องจาก Space โล่ง และเป็น Neutral Space

การจัดแสดงจะประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับการจัดภายใน การออกแบบอาคารมิได้ออกมาในลักษณะให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุกับอาคารอย่างสอดคล้องกัน

จากการพิจารณาระบบทั้งสองดังกล่าว พบว่าสมควรใช้ระบบ Closed Structure ในส่วน
 นิทรรศการถาวร เนื่องจากสามารถจัดให้ Space ของอาคาร สัมพันธ์กับวัตถุที่จัดแสดงได้เป็นอย่างดี
 ส่วนระบบ Opened Structure น่าจะนำมาใช้ในส่วนนิทรรศการชั่วคราว ซึ่งต้องการความยืดหยุ่น
 (Flexible) ในการจัดเปลี่ยนแปลงการแสดงผลหมุนเวียนกันไปมากกว่า

การเลือกระบบและอาคารของโครงสร้าง

พิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. พื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่ของอาคาร
2. เปรียบเทียบกับอาคารที่มีอยู่ในปัจจุบัน
3. การใช้ระบบโครงสร้างที่มีความสัมพันธ์กัน เช่น ระบบพื้นที่กับช่วงเสา
4. ความประหยัดของโครงสร้าง
5. ประสิทธิภาพและความชำนาญของช่าง

โครงสร้างโดยทั่วไปของอาคารจะรับและถ่ายแรงไปใน 2 ทิศทาง คือในทางแนวนราบ
 (Horizontal) และทางแนวตั้ง (Vertical)

1. ทางแนวนราบ ได้แก่ พื้น คาน หรือโครงสร้างหลังคาที่จะถ่ายน้ำหนักลงสู่จุดเสา หรือ
 ผนังรับน้ำหนัก ซึ่งออกแบบได้เป็น 2 แบบ คือ

1.1 Long Span การคลุมพื้นที่ที่ต้องการส่วนเปิดโล่งกว้าง ๆ ไม่มีส่วนของโครงสร้าง
 เช่น เสามาวางขวางเพื่อประโยชน์ใช้สอยขององค์ประกอบของโครงการ ได้แก่

- ส่วน Auditorium ต้องการพื้นที่กว้างประมาณ 22-25 เมตร
- ส่วนจัดนิทรรศการ ต้องการความคล่องตัวในการเปลี่ยนแปลงและการขนย้าย

วัตถุแสดง กว้างประมาณ 10-15 เมตร

1.2 Short Span เป็นการคลุมพื้นที่บริเวณเล็ก ๆ ที่จุดรับน้ำหนักไม่ทำให้เกิดปัญหาของ
 ส่วนใช้สอย ซึ่งประหยัดกว่า Long Span องค์ประกอบที่ต้องการโครงสร้างประเภทนี้ ได้แก่

- ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่
- ส่วนห้องสมุด เป็นต้น

2. ทางแนวตั้ง ได้แก่ เสาและกำแพง รับน้ำหนักจากพื้นและคาน และโครงสร้างหลังคา
 แล้วถ่ายสู่ฐานราก ซึ่งการใช้เสาและคานหรือกำแพงรับน้ำหนัก ขึ้นอยู่กับการออกแบบ และประโยชน์ใช้
 สอยของแต่ละองค์ประกอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์โครงสร้าง Long Span

โครงสร้างที่ถือว่าเป็น Long Span ในการใช้คลุมพื้นที่กว้างมาก ๆ ได้แก่

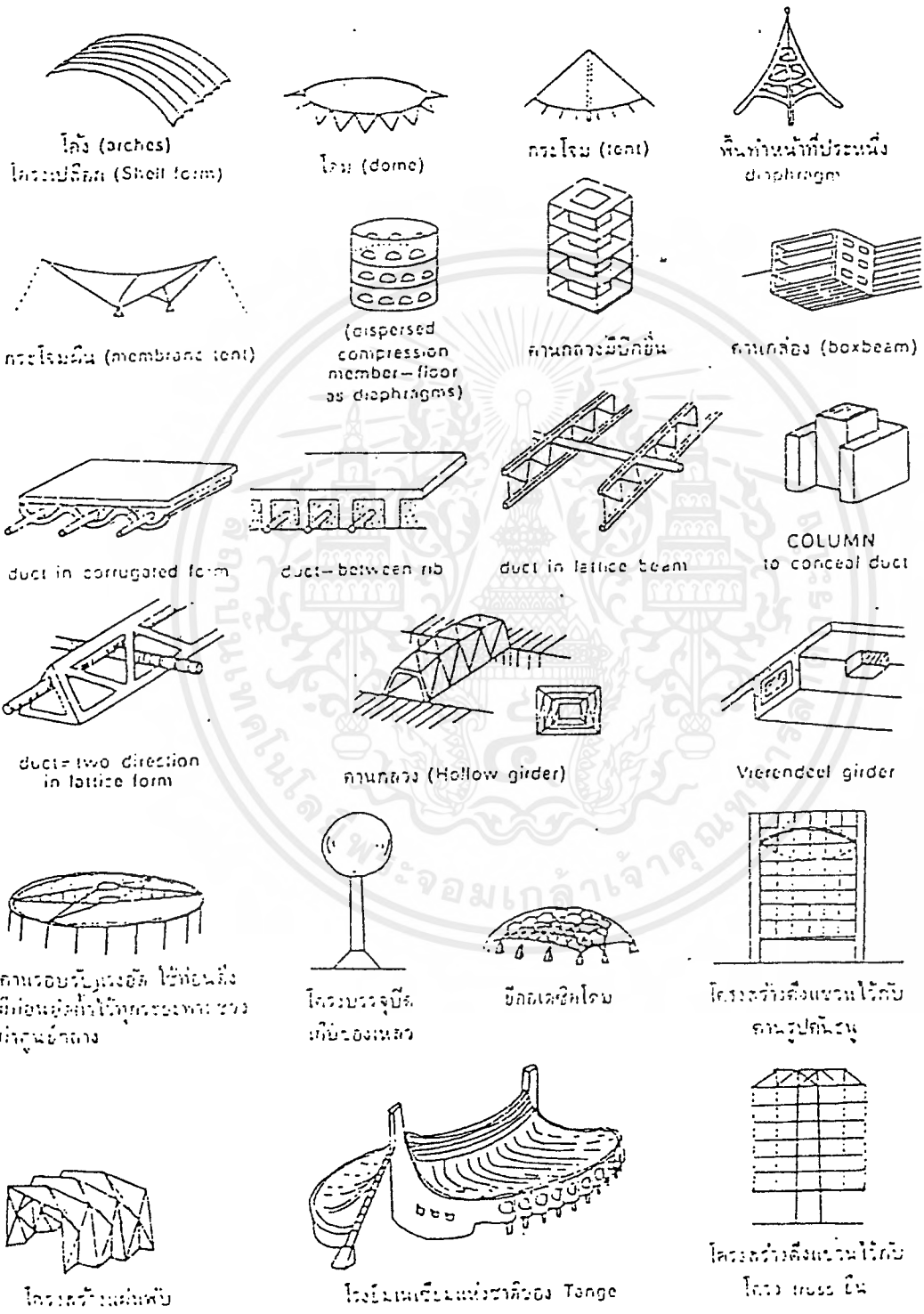
- Truss เป็นโครงสร้างที่ประกอบจากชิ้นส่วนของวัสดุขนาดสั้น ๆ สามารถคลุมพื้นที่ให้กว้าง 24-35 เมตร มีขนาดเบา ง่ายต่อการคำนวณและก่อสร้าง
- Folded Plate และ Shell เป็นโครงสร้างแผ่นคอนกรีตเสริมเหล็ก เมื่อเทียบกับสัดส่วนของตัวอาคารโดย Folded Plate เป็นแบบอาศัยการพับจับเป็นสัน ทำให้เกิดความแข็งแรง สามารถรับน้ำหนักส่วนโค้ง Shell เป็นลักษณะนูนเรียบ เช่น เปลือกหอย ต้องใช้ความชำนาญ ความสามารถและเทคนิคมากขึ้น
- Gable และ Tent เป็นโครงสร้างชนิด Tention Structure ฉะนั้นจึงมีโครงสร้างหลักสำหรับแรง Tention เช่น Pier หรือกำแพงรับ Tention สามารถคลุมพื้นที่ได้มาก แต่ต้องใช้ความชำนาญและเทคนิคมากมายเป็นพิเศษกว่าแบบ Folded Plate และ Shell

ตารางเปรียบเทียบโครงสร้าง Long Span

การพิจารณา	Take Span	น้ำหนัก	ค่าก่อสร้าง	การก่อสร้าง	ความชำนาญช่าง
Truss	24-30 เมตร	เบา	ถูก	สะดวก	มีมาก
Folded Plate	ใกล้เคียง	เบา	แพงกว่า	ทำไม้แบบยาก	มีน้อย
Shell	ใกล้เคียง		แพงกว่า	ทำไม้แบบยาก	มีน้อย
Cable	ได้มาก		แพง	ใช้เทคนิคมาก	ไม่มี
Tent	ได้มาก		แพง	ใช้เทคนิคมาก	ไม่มี

จากข้างต้นจึงสรุปได้ว่า Truss เหมาะสำหรับ Long Span ในโครงการ เพราะความสามารถของช่างไทยในประเทศไทย ความสะดวกในการก่อสร้าง และราคาเหมาะสมกับโครงสร้างนี้มากที่สุด

การใช้โครงสร้างลักษณะต่างๆ ในโครงสร้าง LONG SPAN



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์โครงสร้าง SHORT SPAN

ในลักษณะนี้หมายถึงพื้นและคาน ซึ่งข้อพิจารณาในการเลือกคือ ความประหยัดของวัสดุ และความเหมาะสมกับพื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบ

เนื่องจากส่วนเจ้าหน้าที่จัดเป็นแบบ INDIVIDUAL ROOM SYSTEM และความต้องการของเนื้อที่แต่ละส่วนใช้เล็กน้อย ดังนั้นการกีดขวางจึงไม่มีปัญหา นอกจากความประหยัดเท่านั้น ส่วนห้องสมุดได้กำหนดส่วนตั้ง Stack มีความขวางน้อยสุด 6.90 เมตร (ขนาด Stack 0.25 ปร. 0.90)

จากข้างต้น สามารถนำมาพิจารณากับวัสดุเหล็กที่ผลิตขึ้นโดยปกติยาว 10.00 เมตร และเทคนิคการก่อสร้างพื้นที่และคาน (การหักค่อม้าและหักมุม ซึ่งจะเหลือความยาววัดได้ประมาณ 8-9 เมตร)

ความยาว	ความประหยัด	ความเหมาะสมกับเนื้อที่
6-7 เมตร	ต้องตัดเหล็กที่ยาวเกินออก สิ้นเปลือง	น้อยเกินไปสำหรับห้องสมุด
8-9 เมตร	พอดี ไม่ต้องตัด	พอดี
10 เมตรขึ้นไป	สั่งทำเหล็กขึ้นยาวพิเศษ หรือเชื่อมต่อเหล็ก	เนื้อที่สำหรับหนังสือมีมากเกินไป

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า Span ขนาด 8-9 เมตร มีความเหมาะสมกับโครงการและเมื่อ Span แบ่งย่อยลงจะได้ 4.00- 4.50 เมตร และมีเสารับ จะทำให้ประหยัดยิ่งขึ้น

3.6.2 ระบบจัดแสดง

ลักษณะการจัดนิทรรศการ มี 3 ลักษณะคือ

1. การจัดนิทรรศการถาวร (PERMANENT EXHIBITION) ได้แก่ การจัดแสดงไว้เป็นประจำ โดยคัดเลือกเนื้อหาที่มีคุณค่า จัดใหม่เป็นการถาวร นาน ๆ ครั้งจึงจะมีการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงเรื่องราวให้เหมาะสม

2. การจัดนิทรรศการชั่วคราว (TEMPORARY EXHIBITION) เป็นการจัดแสดงเป็นพิเศษหรือเป็นกิจกรรมหมุนเวียน (CHANGING EXHIBITION) จัดแสดงในระยะเวลาสั้น ๆ เปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ เพื่อดึงดูดความสนใจให้ผู้ชมหลาย ๆ ครั้ง การจัดแสดงต้องให้ผู้ชมเข้าใจในสิ่งแสดงและให้ความรู้

3. การจัดนิทรรศการกลางแจ้ง (OUT DOOR EXHIBITION) เป็นการจัดแสดงเพื่อให้เหมาะสมกับบรรยากาศ วิธีการอาจดึงเอาธรรมชาติเข้ามาช่วยจัด หรือจัดแสดงนั้นอยู่ท่ามกลางธรรมชาติจริงๆ แต่ต้องมีการรักษาความปลอดภัยให้รัดกุมยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เทคนิคการจัดแสดง

โดยหลักการพื้นฐาน ควรจัดแสดงให้แตกต่างกันออกไป ตามประเภทของวัตถุและจุดประสงค์ในการนำเสนอต่อผู้ชม

1. เทคนิคเน้นความงาม (AESTHETIC PRESENTATION)

เพื่อให้เห็นความงามของวัตถุโดยใช้หลักการจัด SPACE เพื่อแสดงวัตถุ การจัดระบบแสง สี ฉาก ประกอบ หรือใช้อุปกรณ์แสดง เช่น ตู้ เป็นต้น

2. เทคนิคจัดแสดงให้ความรู้ (INSTRUCTIONAL PRESENTATION)

ใช้เทคนิคของวิธีการสื่อความหมายแบบต่าง ๆ เช่น การใช้คำบรรยาย ภาพถ่าย ภาพเขียน แผนที่ แผนภูมิ เป็นต้น อาจใช้ GRAPHIC ART ตกแต่งประกอบ

3. การจัดแสดงตามสภาพธรรมชาติ (NATURAL CONTEXT PRESENTATION)

โดยจัดวัตถุให้อยู่ในสภาพจริงตามธรรมชาติ โดยใช้เทคนิคการเลียนแบบธรรมชาติ เช่น จากธรรมชาติ (DIORAMA)

4. เทคนิคการจัดแสดงตามสภาพความเป็นจริง (AUTHENTIC SETTING PRESENTATION)

จัดแสดงวัตถุตามสภาพที่เป็นจริงของวัตถุนั้น โดยใช้เทคนิคการจัดแสดง “PERIOD ROOM” มีลักษณะนำส่วนของเหตุการณ์จริงของวัตถุมาประกอบในการจัดแสดง

5. เทคนิคการกดปุ่ม (PUSH BUTTON PRESENTATION)

เป็นเทคนิคที่สัมพันธ์กับปฏิบัติการใช้ประสาทของเด็กเพื่อการเรียนรู้เทคนิคนี้ ต้องอาศัยระบบของ AUDIO-VISUAL เข้ามาช่วย

ลักษณะการจัดแสดง

เพื่อให้เนื้อเรื่องการจัดแสดง สามารถสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ แก่ผู้ชมได้ถูกต้องครบถ้วน จำเป็นต้องเลือกใช้ประเภทของการจัดแสดงให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องแต่ละเรื่อง สำหรับโครงการศูนย์ประวัติศาสตร์ จังหวัดสุโขทัยนั้น แบ่งลักษณะการจัดแสดงเป็น 4 ประเภทดังนี้

1. ประเภทวัตถุ 3 มิติ (OBJECT OR MODEL)

มีขนาดที่แตกต่างกัน ตั้งแต่ขนาดเล็ก เช่น ฟอสซิลของพืชและสัตว์ จนถึงขนาดใหญ่ เช่น โครงกระดูกไดโนเสาร์ การจัดแสดงอาจจัดแสดงวัตถุแบบเดี่ยว ๆ หรือนำเอาวัตถุที่มีขนาดต่างกันมาประกอบกัน เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ โดยวัตถุเหล่านั้นมีขนาดต่างกันมาประกอบกัน เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ โดยวัตถุเหล่านั้นจะต้องมีความสัมพันธ์กัน การจัดแสดงวัตถุขนาดเล็กจำเป็นต้องมีฐานรองรับวัตถุ เช่น ชั้นวางหรือตู้จัดแสดง ส่วนวัตถุขนาดใหญ่สามารถจัดวางไว้ด้วยตัวเอง

2. ประเภทแผ่น 2 มิติ (BOARDS)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนใหญ่จัดเป็น PANEL เป็นชุด มีขนาดแตกต่างกันไม่มากในแต่ละชุด เพราะการนำเอาบอร์ดมาจัดแสดงต่อเนื่องกันมาก ๆ จะทำให้ผู้ชมเบื่อได้ง่าย ลักษณะของ BOARD แบ่งออกเป็น 2 ชนิด

ก. BOARD แบบธรรมดาติดผนัง หรือลอยตัว จัดแสดงภาพ 2 มิติทั่วไป

ข. ELECTRONIC BOARDS เป็น BOARD ที่ใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าเข้าช่วยในการจัดแสดง เพื่อเพิ่มความน่าสนใจและตอบสนองประสาทสัมผัสได้ดีกว่า BOARD ธรรมดา เช่น ใช้ไฟฟ้าวงจรีเล็กทรอนิกส์ ไฟกระพริบ เครื่องบันทึกเสียง ฯลฯ โดยอาศัยการกดปุ่มมือหมุนหรือทดลองคำถามให้ตอบในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่ง BOARD ชนิดนี้มีความหนามากกว่า เพราะต้องการพื้นที่ในการบรรจุอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ด้วย

นอกจากนี้ BOARD ซึ่งใช้ประกอบการจัดอื่น ๆ อาจรวมอยู่ในพื้นที่จัดแสดงนั้น เช่น BOARD ที่ติดกับแท่นตั้งแสดงวัตถุหรือหุ่นจำลอง (OBJECT OR MODEL)

3. อินทรทัศน์ (DIORAMA)

เป็นการนำเอาบอร์ดซึ่งจัดเป็นฉากกับวัตถุหรือหุ่นจำลองมาประกอบกัน เพื่อให้ได้เห็นบรรยากาศและธรรมชาติของเนื้อเรื่องได้ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด โดยย่อขนาดจากขนาดจริงหรือเท่าของจริง เช่น หุ่นจำลองไดโนเสาร์ ในสภาพแวดล้อมศึกดาบรรพ์ เป็นต้น การจัดแสดงมีขนาดเล็กสุดเป็นตู้ DIORAMA และมีขนาดใหญ่เป็นห้อง ผู้ชมสามารถเดินเข้าไปชมเป็นส่วนหนึ่งของการจัดแสดงได้

4. ประเภท EQUIPMENT

เป็นอุปกรณ์ไฟฟ้าหรืออิเล็กทรอนิกส์ มีข้อจำกัดในการแสดงบางอย่าง เช่นการฉายภาพยนต์ สไลด์ ไม่สามารถทำได้ในลักษณะเปิดแบบการจัดแสดงทั่วไปได้ เพราะต้องการความมืดพอสมควร จึงจำเป็นต้องควบคุมแสงสว่าง ดังนั้นการจัดแสดงต้องมีสัดส่วนเฉพาะที่เป็นห้องหรือส่วนที่ควบคุมแสงสว่างได้

อุปกรณ์บางชนิด เช่น เครื่องเสียงที่ประกอบการจัดแสดงต่าง ๆ โดยจะมีคำบรรยายแฝงอยู่ในส่วนของการจัดแสดงนั้น เช่น ลำโพง หรืออุปกรณ์อื่น ไม่ต้องใช้พื้นที่พิเศษสำหรับการจัดแสดงการใช้โทรทัศน์หรือสไลด์ ใช้ในลักษณะเป็น OBJECT OR MODEL โดยติดตั้งกับตู้แสดง หรือ ELECTRONICS BOARD

ลักษณะของห้องแสดง

ลักษณะของห้องจัดแสดงนิทรรศการของโครงการนี้ ใช้หลายลักษณะผสมกัน ได้แก่ เป็นห้องแสดงโล่ง แยก SECTION ของสิ่งแสดง โดยใช้ระดับที่ต่างกันเป็นตัวแบ่ง มีการใช้ RAMP ในบางส่วน ผนังมีหน้าต่างและใช้แสงวิทยาศาสตร์ช่วยในการจัดแสดง (SIMPLE CHAMBER) นอกจากแสง

ธรรมชาติที่ได้จากการเจาะช่องหน้าต่างแล้ว ยังใช้แสงธรรมชาติจากหลังคาอีกด้วย (SKYLIGHT PICTURE GALLERY)

บรรยากาศของห้องแสดง

ในการจัดนิทรรศการประเภทหนึ่งประเภทใดก็ตาม สิ่งสำคัญที่ต้องระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง คือ บรรยากาศของห้องแสดง จะต้องสัมพันธ์กับความต้องการของผู้ชม คือ กลุ่มต้องการหาความเพลิดเพลินพวกหนึ่ง กลุ่มต้องการหาความงามพวกหนึ่ง และกลุ่มต้องการศึกษาค้นคว้าอีกพวกหนึ่ง การจัดแสดงที่ดีจะต้องคล้อยตามและตอบสนองความต้องการของผู้ชม กล่าวคือ ห้องแสดงจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. ระวังในด้านความงาม (ASTHETIC)

ความงามของวัตถุและองค์ประกอบของห้องแสดง เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ห้องแสดงใดที่แห้งแล้งไม่เร้าความสนใจแล้ว ห้องแสดงนั้นจะไม่เป็นที่สนใจของผู้ชมมากนัก

2. ระวังให้เพลิดเพลิน (ROMANTIC)

ความเพลิดเพลินเป็นคุณสมบัติที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งของห้องแสดง เพราะเพียงความงามของวัตถุหรือห้องแสดงเพียงอย่างเดียว จะทำให้ผู้ชมเกิดความเบื่อหน่ายไม่อยากเดินชมนานเท่าที่ควร ห้องแสดงจึงควรระวังในด้านความเพลิดเพลินด้วย

ระบบการสัญจร (CIRCULATION)

1. ระบบการสัญจรของการชมและการจัดแสดง

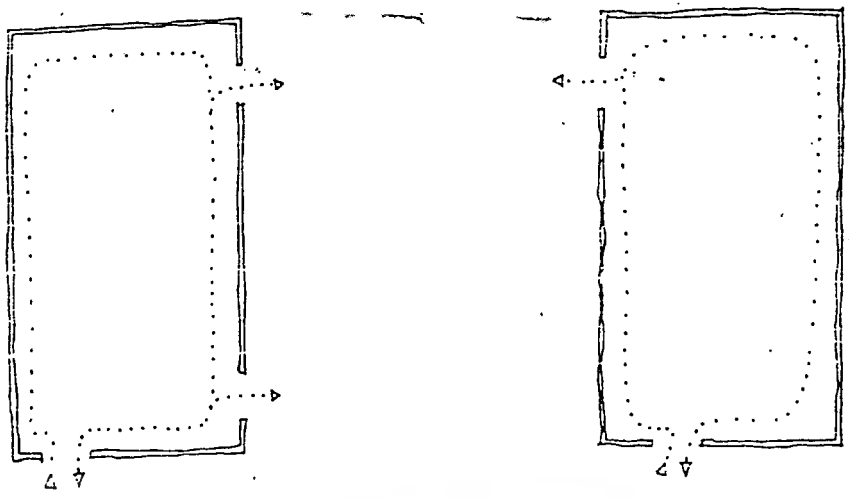
การกำหนดเส้นทาง จะขึ้นอยู่กับความเคยชินของผู้เข้าชม หรือเป็นการจัดให้ความเคยชินนั้นอยู่ในระบบที่กำหนดได้อย่างมีระเบียบ ลดความสับสน โดยมีจุดพัก (RELAXATION) และจุดดึงดูดความสนใจเป็นระยะ ๆ เพื่อใช้ประโยชน์เต็มที่กับผู้เข้าชม

ความเคยชินของผู้เข้าชม

ROBINSON, MELTON และคนอื่น ๆ ได้พบว่า SPACE ของพื้นและผนังทางด้านซ้ายเมื่อเราเข้าไปในห้อง จะเป็นการแสดงของสิ่งที่มีควมสำคัญน้อย เพื่อให้ผู้ชมได้ชมอย่างเต็มที่และเพื่อให้การจัดแสดงเป็นที่น่าสังเกต ควรเข้าประตูโดยให้เลี้ยวขวา แล้วเดินชมการแสดงในห้องแบบทวนเข็มนาฬิกา

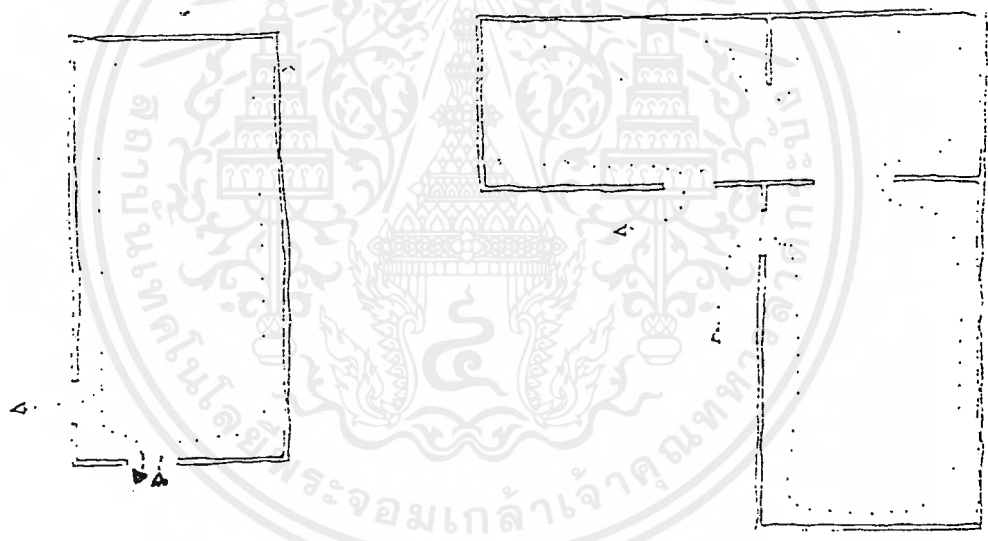
ในพิพิธภัณฑ์ทุกแห่ง จะจัดวางผังห้องต่าง ๆ ไว้ให้ดูที่โถงทางเข้าใหญ่ เพื่อให้ผู้ชมมีโอกาสเลือกชมส่วนต่าง ๆ เหล่านั้นได้ และแสดงการเลี้ยวขวาเอาไว้ด้วย การจัดแสดงให้มีการเดินข้ามห้องไม่ควรทำอย่างยิ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ทางออกซิดเกินไป ทำให้ส่วนที่เหลือ
กลายเป็นส่วไม่สำคัญ

ทางออกอยู่ห่างจากทางเข้าทำให้ผู้ชมได้

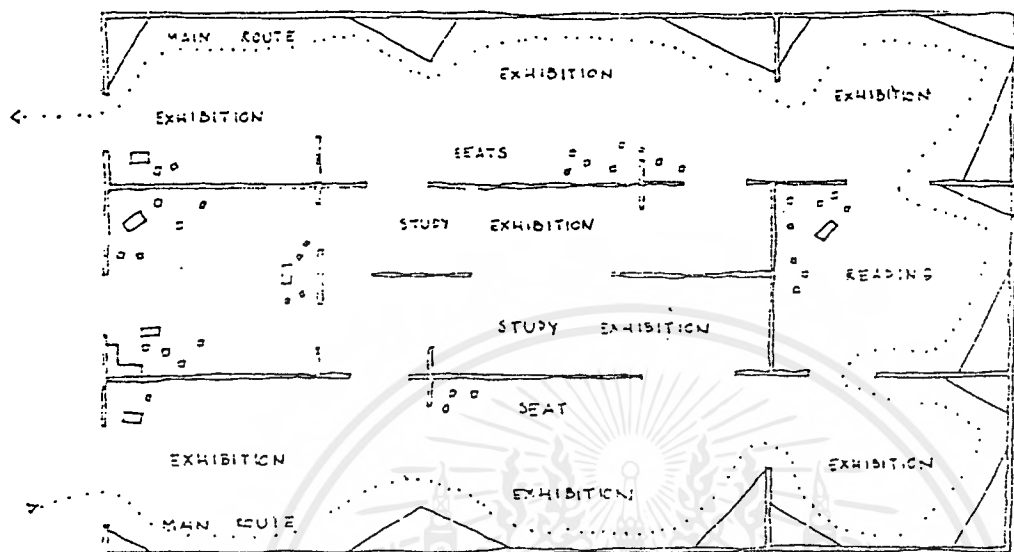


ทางออกที่ดี ทำให้ผู้ชมดูได้เกือบทั้งหมด

การจัดทางเข้า-ออก ที่เหมาะสมกับห้อง 3 ห้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่างผังแสดงทางเดินในพิพิธภัณฑ์ ผู้ชมทั่วไปเดินชมรอบนอก ส่วนผู้สนใจพิเศษจะเข้าชมบริเวณตรงกลางด้วย ด้านขวาเป็นการแสดงสิ่งสำคัญๆ ด้านซ้ายเป็นที่นั่งพักอ่านหนังสือ ตรงกลางเป็นการแสดงเพื่อการศึกษา อาจเข้าใจจากห้องแสดง



องค์ประกอบส่วนอื่นในการจัดแสดง

1. ผนัง (WALL)

ผนังเป็นส่วนสำคัญในการจัดแสดงรูปภาพต่าง ๆ ควรยึดโครงสร้างของอาคาร แต่ในทางปฏิบัติเราอาจทำการเปลี่ยนแปลงผนังที่ยึดถาวรนี้ได้ เช่น การเปลี่ยนสี การเพิ่มผิวผนัง เพื่อให้บางส่วนเกิดความลึก-ตื้น อันเป็นวิธีที่เหมาะสมในการทดสอบ SCALL ของผนังลงให้สัมพันธ์กับขนาดของสิ่งแสดง

2. แผงกัน (PANEL)

คือส่วนที่นำมาตกแต่งพื้นหรือเพดาน และทำหน้าที่ในการค้ำยันเป็น BACKGROUND และแบ่งที่ว่างในส่วนต่าง ๆ แต่ประโยชน์ที่แท้จริงจากแผงกันก็คือ สามารถเปลี่ยนแปลงเคลื่อนย้ายได้ การเปลี่ยนแปลงต้องให้สัมพันธ์กับแสงสว่าง การจัดแสดงและการเคลื่อนไหวของผู้ชมในแต่ละโอกาส การจัดที่ว่างด้วยแผงกัน จะต้องกำหนดไว้เป็นขอบเขตที่แน่นอนในการออกแบบ

3. เพดาน (CEILING)

ข้อที่จะคำนึงถึง คือ ความสูงของเพดานที่มีผลต่อปริมาตรที่ว่างในส่วนจัดแสดงอันที่จะเหมาะสมแก่ส่วนจัดแสดงในลักษณะต่าง ๆ

- สำหรับห้องเล็ก ๆ ที่จัดแบ่งพื้นที่สำหรับแสดงไว้ ใช้ความสูง 3.00 เมตร เป็นมาตรฐาน
- เพดานที่ทำหน้าที่ให้แสงไฟ สูงประมาณ 5.40-6.00 เมตร
- สำหรับความสูงของเพดานในโถงขนาดใหญ่ กำหนดไว้ประมาณ 10.20 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ห้องแสดงที่มีการให้แสงด้านข้าง และจัดแสดงภาพแขวนผนัง เพดานจะสูงประมาณ

6.70 เมตร

- สำหรับแสดงปฏิมากรรม วัตถุ 3 มิติ ความสูงเพดานจะอยู่ในราว 3.04-3.65 เมตร

โดยทั่วไปการให้แสงวิทยาศาสตร์จะเปลี่ยนแปลงการสร้างเพดานให้ต่ำลง เพื่อการสะท้อนแสงจากด้านบนและด้านข้าง จะใช้ความสูงประมาณ 3.60-4.20 เมตร

4. เพดานแขวน (SUSPENDED CEILING)

ทำหน้าที่กันแสงจากเหนือศีรษะและสามารถใช้ SPACE เหนือเพดานให้เป็นประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น

- ช่องอากาศ
- ทางเดินสายไฟ
- ทำให้การติดตั้ง FLUSH LIGHT ห่างออกไปอีก
- ช่วยลดเสียงสะท้อน
- เพื่อการติดตั้งไฟแบบ LIGHTING TRAFER (ไฟรูปลีเหลี่ยมที่ติดต่อกันเป็นแถวยาว ๆ)

ซึ่งนำมาใช้ในการออกแบบจัดแสดงชั่วคราว

การทำเพดานแขวนจะต้องให้ SPACE มากขึ้น จึงต้องมีการเผื่อความสูงของเพดานไว้มาก ๆ บางครั้งก็ต้องการความสูงมากกว่าธรรมดา เพื่อการทำห้องฟ้าจำลองสำหรับสิ่งแสดง

- เพดานทั่วไปสูง 3.60-4.80 เมตร
- ใต้เพดานจริงสูง 5.10-6.77 เมตร
- การกำจัดลำแสงใช้ความสูง 6.00 เมตร ก็เพียงพอสำหรับห้องทั่ว ๆ ไป แต่ห้องขนาดใหญ่อาจต้องสูงถึง 7.50 เมตร

5. ตู้แสดง (SHOWCASE)

5.1 ชนิดตู้แสดง

ตู้แสดงแบ่งได้หลายชนิดตามลักษณะการใช้สอย ขนาดและรูปร่างสามารถแบ่งได้ดังนี้

ก. TABLE SHOWCASE เป็นแบบที่เหมาะสมสำหรับจัดแสดงวัตถุ ซึ่งมีขนาดเล็กสามารถมองเห็นได้โดยรอบ

ข. UPLIGHT SHOWCASE แยกออกเป็น 3 แบบ คือ

- FREE STANDING SHOWCASE ตู้ขนาดใหญ่ ช่วยได้มากในการแบ่งห้องออกเป็นสัดส่วน ถ้าด้านยาวด้านใดด้านหนึ่งของตู้เป็นด้านที่บ ด้านนั้นจะเป็นด้านหลัง หรือเป็นฉากหลังให้บู๊ตแสดงได้

- WALL SHOWCASE ใช้แสดงวัตถุที่มีความสูง ด้านหลังไม่จำเป็นต้องทึบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- INSET SHOWCASE อยู่ในระดับพื้นหรือเหนือระดับ พื้น สามารถเคลื่อนย้ายได้ และจัดจังหวะการตกแต่งได้ดี

ก. SHOWCASE EQUIPPED WITH PANELS AND DRAWERS

มีราคาแพง โดยเฉพาะการประกอบส่วนต่าง ๆ จะต้องมีการออกเป็นอย่างคิ สามารถใช้ประโยชน์ได้มาก เช่น

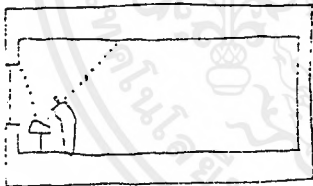
- ใช้เนื้อที่สำหรับจัดแสดงน้อย
- สามารถควบคุมและต่อต้านแสงที่มารบกวนได้

5.2 ตู้แสดงและการสะท้อนของผิวกระจก

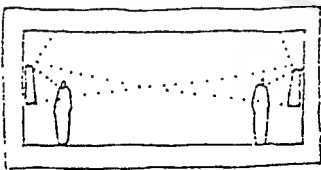
ผิวกระจกจะเกิดการสะท้อนแสงมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับตำแหน่งพื้นที่ตั้ง ความเอียงลาดเป็นวิธีเดียวที่แก้ปัญหาการสะท้อนแสงจากคั่นกำเนิดแสงได้ ภาพต่อไปนี้แสดงการแก้ปัญหาการสะท้อนแสง เมื่อจุดกำเนิดแสงอยู่ในที่ต่าง ๆ



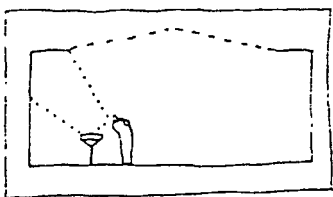
เมื่อตั้งตู้กระจกตรงข้ามหน้าต่างให้เอียงผิวกระจกทำมุมแหลมกับพื้นห้อง



เมื่อตู้อยู่เบื้องหน้าต่าง ให้เอียงกระจกออกหน้าต่างเข้าหาตัวผู้ดู

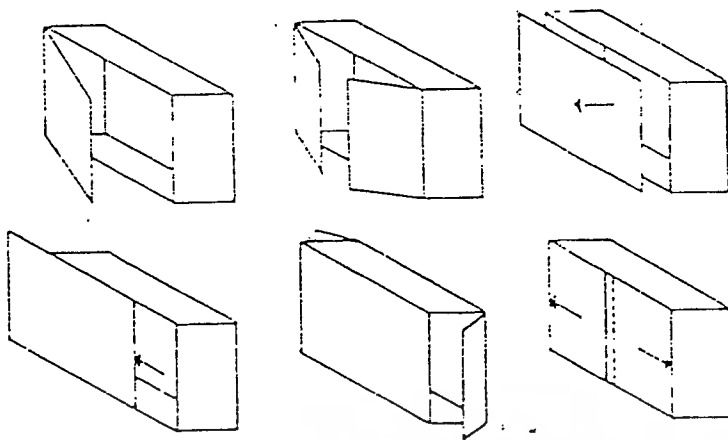


ตู้ที่หันหน้าเข้าหากัน ให้เอียงกระจกทำมุมซึ่งกันและกัน อย่างวางขนานกัน

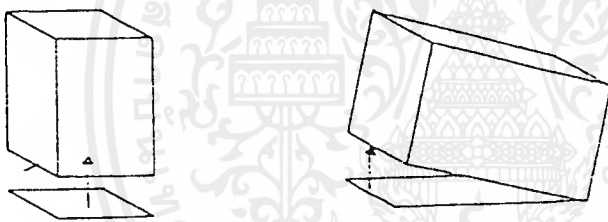


เมื่อแสดงเข้ามาทางเบื้องบนและอยู่ด้านหลังผู้ดู ไม่ต้องเอียงกระจก

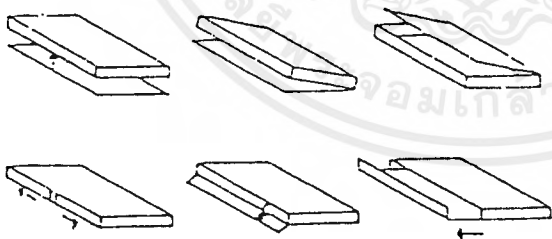
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพแสดงตู้สำหรับตั้งโต๊ะ

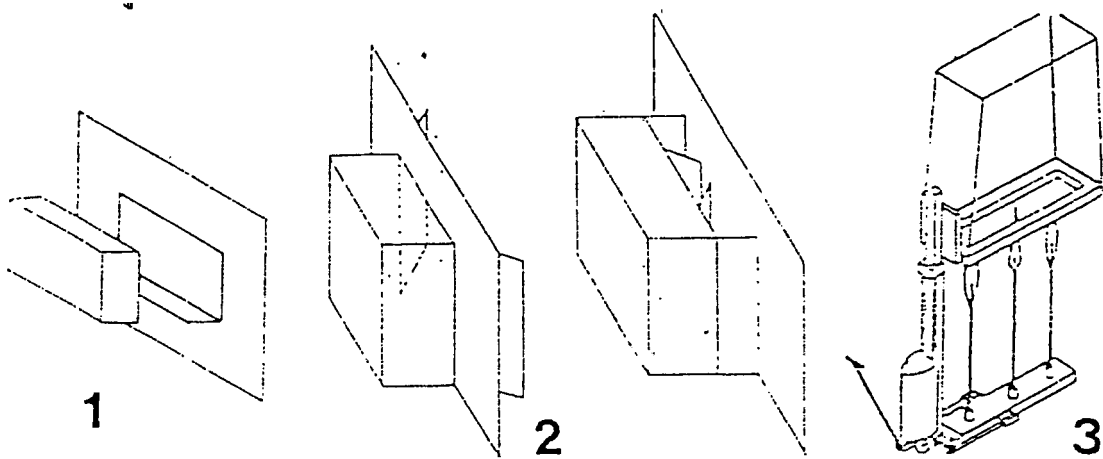


ตู้ตั้งได้อิสระในแนวตั้ง



ตู้ที่ตั้งไว้ตัวตัวเอง และสามารถใส่ประกอบผนังได้ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



1. ตู้ข้างผนัง แยกตู้และผนังเป็นคนละชิ้น

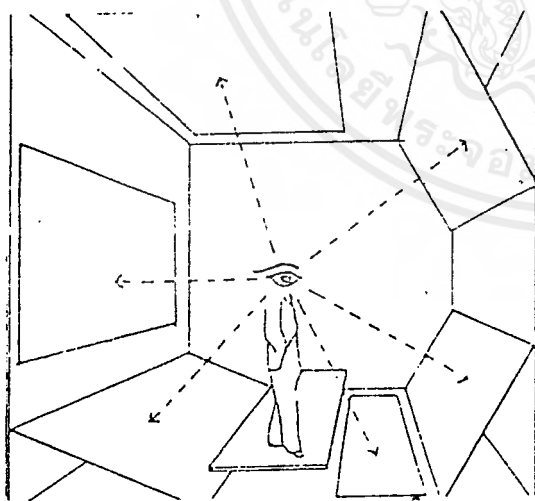
2. ตู้ ติดผนัง นำของเข้าได้หลายทาง

3. ตู้ขนาดใหญ่ ต้องใช้เครื่องมือทางกลศาสตร์เคลื่อนย้าย เช่น FORK LIFT หรือ อาจใช้

เครื่องมือเลื่อนไปตามรางเพราะมีน้ำหนักมาก

ขอบเขตการมองเห็น

มุมมองของมนุษย์ที่ไม่ต้องหันศีรษะ ใช้ประมาณ 40 องศา ความจริงมุมมองของมนุษย์มากกว่านี้ มุมมองทางตั้งมากกว่ามุมมองทางนอน การหันศีรษะง่ายกว่าการเกล็ดตาพิจารณาจากภาพข้างล่างนี้



ผู้ดูภาพที่กำลังดูภาพ ๆ หนึ่ง

ผู้ดูจะหมุนศีรษะหรือหมุนตัวเพื่อดูภาพ ๆ

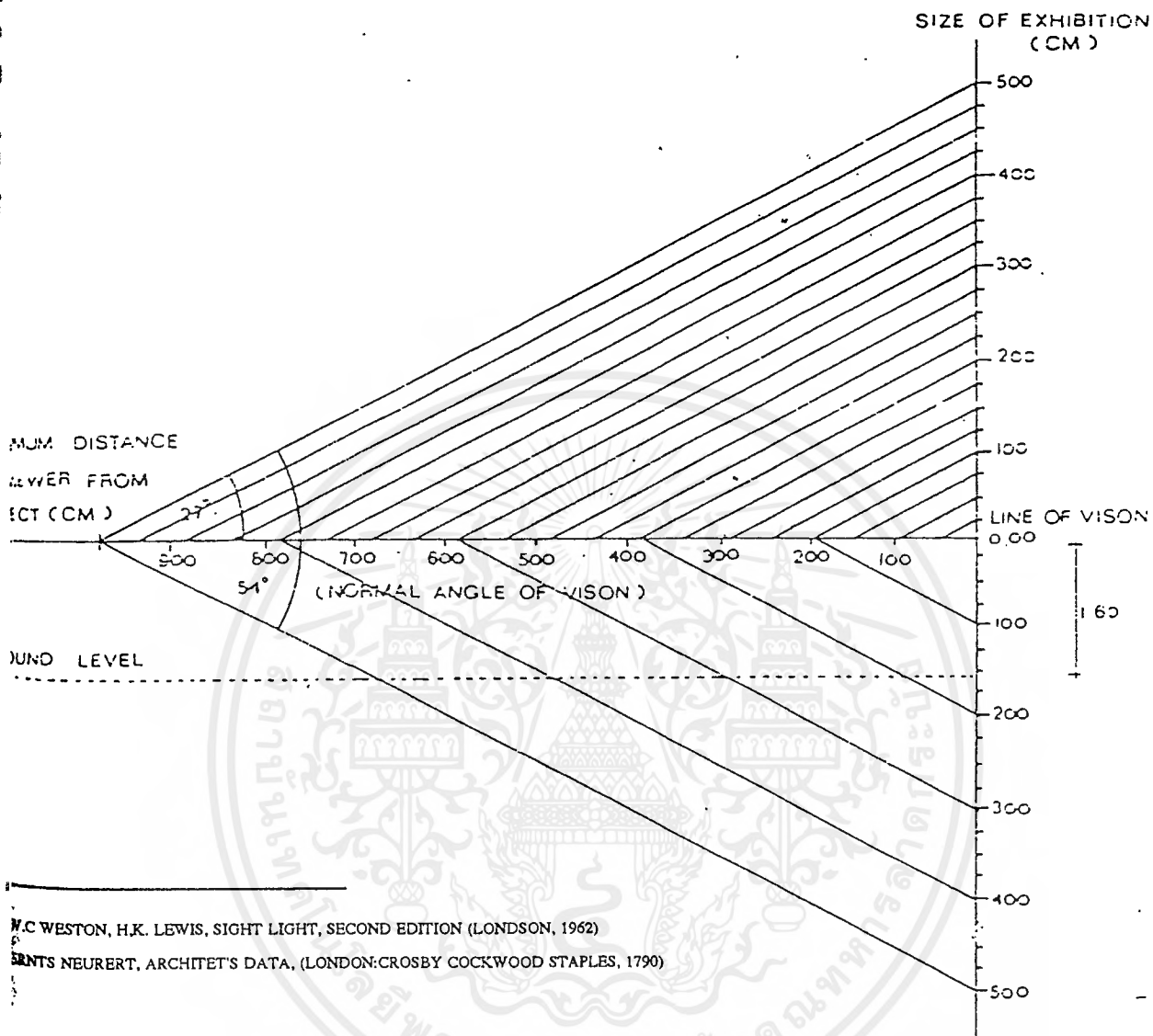
อื่น ภาพนี้แสดงว่ามนุษย์สามารถ

มองดู ภาพได้ทุกทิศทางทั้งด้านข้าง

ด้านล่าง และด้านบน

จาก ARCHITESTS DATA กำหนดมุมมองทางด้านตั้งของมนุษย์ไว้ 27 องศาเหนือ ระดับสายตาและ 27 องศาใต้ ระดับสายเป็นมุมมองที่สะดวกสบายที่สุด โดยไม่ต้องก้มหรือเงย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



3.6.3 ระบบเสียงและการป้องกันเสียง

ก. มาตรการในการควบคุมและป้องกันเสียง สามารถแบ่งกว้าง ๆ ได้ 2 วิธี

คือ

1. เก็บเสียงที่พึงพอใจ

2. ขจัดเสียงที่ไม่ต้องการ

ทั้ง 2 ข้อที่กล่าวมา เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลกับงานออกแบบสถาปัตยกรรม

การควบคุมและป้องกันเสียงรบกวน

- ห้องทำงาน

15 เดซิเบล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ห้องอ่านหนังสือ	20	เดซิเบล
- ห้องประชุม สัมมนา	30-35	เดซิเบล
- สำนักงานทั่วไป ห้องอาหาร	40	เดซิเบล
- สำนักงานที่มีเสียงดัง	60	เดซิเบล

ข. ปραกฏการณ์ของเสียงในที่ว่างที่ถูกปิดล้อม

เสียงที่ส่งออกจากต้นกำเนิด จะเกิดปรากฏการณ์ ดังนี้

1. การสะท้อน เกิดจากความกว้างช่วงคลื่นเสียงมีค่าน้อยกว่าเมื่อเทียบกับค่าของตัวกลางที่เสียงตกกระทบลงไป (มุมตกกระทบเท่ากับมุมสะท้อน)ฯ
2. การดูดกลืนเสียง จะเกิดกับวัตถุที่ค่อนข้างอ่อนและมีรูพรุน เช่น ผ้า ม่าน พรม ยีซัมเบอร์ ฯลฯ
3. การกระจายของเสียง เพื่อผลในการฟังที่สมบูรณ์ ควรออกแบบห้อง ในมีการกระจายของเสียงสม่ำเสมอทั่วกันทั้งห้อง
4. การเลี้ยวเบนของเสียง มักเกิดขึ้นกับเสียงที่มีความถี่ต่ำมากกว่าเสียงที่มีความถี่สูง
5. ลดเสียงภายในห้อง โดยการใช้ผิว หรือวัสดุผิวที่เป็นตัวดูดซึมเสียง

3.6.4 ระบบแสงสว่างและระบบไฟฟ้า

การให้แสงสว่างในพิพิธภัณฑ์สถาน นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องคำนึงถึงให้มาก โดยเฉพาะในส่วนแสดงงานต้องจัดให้เหมาะสม ทั้งนี้ก็เพื่อการมองเห็นอย่างชัดเจน ตลอดจนการได้บรรยากาศของสิ่งแสดง นอกจากนี้การเลือกใช้ชนิดของพลังแสง ต้องไม่เป็นการทำลายสายตาของผู้เข้าชม และไม่ทำให้สิ่งแสดงเกิดความเสียหายได้

การทำให้แสงของห้องแสดงงาน ไม่จำเป็นต้องสว่างเท่า ๆ กันโดยตลอด เพื่อการจัดที่ได้บรรยากาศและมีความรู้สึกต่างกับภายนอก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาของเรื่องและสิ่งแสดง

การให้แสงสว่างโดยทั่วไปของศูนย์ประวัติศาสตร์ ต้องใช้ทั้งแสงธรรมชาติบางส่วน แสงวิทยาศาสตร์ในบางส่วนที่เหมาะสม การใช้แสงธรรมชาติอย่างเดียวนั้น ไม่เหมาะสมเพราะยากแก่การควบคุม ส่วนแสงวิทยาศาสตร์สามารถควบคุมได้ แต่มีข้อเสียคือแสงจะไม่แรงเท่ากับแสงธรรมชาติ ทำให้นัยน์ตาเหนื่อยง่าย

ทางที่ดีในการให้แสง ควรเป็นแบบผสมระหว่างแสงธรรมชาติกับแสงวิทยาศาสตร์ เพราะจะได้ไม่ต้องคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงตามวันและเวลาของแสงธรรมชาติ ซึ่งมีผลต่อความเข้มของแสง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เทคนิคการให้แสงสว่างในห้องแสดงงาน แบ่งเป็น 2 ประเภท

1. แสงธรรมชาติ ก่อให้เกิดบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ แต่มีชีวิตชีวาการให้แสงสว่างธรรมชาติในห้องแสดงงานมี 4 วิธี คือ

1.1 การให้แสงสว่างจากด้านบน เหมาะกับสิ่งแสดงทางวัตถุ แต่มีข้อเสียคือ แสงสว่างส่วนใหญ่ตกลงที่พื้นห้องมากกว่าที่ผนัง และเกิดการสะท้อนที่ตู้กระจก ทำให้เกิดความรู้สึกว่าห้องแสดงแคบลงไป แก้ไขโดยการทำเพดานให้สูงขึ้น ลักษณะส่วนใหญ่ของแสงได้จากหลังคากระจก จะเป็นทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ ประเภทแถบร้อนอาจใช้กระจกแผ่นเล็ก ๆ

ข้อเสียของหลังคากระจก

- ควบคุมปริมาณแสงสว่างได้ยาก เช่น ถ้าแดดจัดสามารถแก้ไขได้โดยมีม่านเปิดปิดได้หลังคากระจก และในวันที่อากาศครึ้ม ต้องใช้แสงประดิษฐ์ช่วย

- การกระจายแสงไม่เท่ากันทุกทิศ แก้ไขโดยทำแผงกันแสงขวางอยู่ใต้หลังคา หรืออาจทำกระจก 2 ชั้น ห่างกัน 1.20 ม. ชั้นบนเป็นกระจกธรรมดา ชั้นล่างเป็นกระจกกรองแสงสีนวล ทั้งคู่เป็นกระจกกระจายแสง คุณสมบัติของกระจกธรรมดาแสงผ่านได้ 79% กระจกสีนวลแสงผ่านได้ 50% และกระจกฝ้าแสงผ่านได้ 40%

1.2 การให้แสงสว่างด้านข้าง แสงสว่างจากหน้าต่างที่อยู่ระดับต่ำ ทำให้ด้านหลังของวัตถุได้รับแสงไม่พอ เกิดมีแสงสะท้อน ทำให้ผู้ชมยืนหันหน้ามองออกไปนอกหน้าต่าง และทำให้เงาผู้ชมปรากฏบนวัตถุ

การแก้ปัญหา

- ควรมีหน้าต่างบานเดียว แม้ห้องจะมีขนาดใหญ่มากก็ตาม
- ขอบหน้าต่างควรอยู่สูงกว่าระดับสายตาผู้ชม
- หน้าต่างต้องมีความกว้างครึ่งหนึ่งของความกว้างห้อง และมีความสูงครึ่งหนึ่งของ

ความลึกของห้อง

- ต้องมีอะไรมาบังหน้าต่างกระจก เพราะจุดกระทบของแสงที่มีอยู่ระหว่าง 45-70

องศา

เมื่อใช้เทคนิคการแก้ปัญหาดังกล่าวมาแล้วยังไม่ได้ผล สามารถแก้ไขได้อีกโดย

- ใช้กระจกหน้าต่างที่มีแก้วเป็นรูปสามเหลี่ยมเล็ก ๆ ยื่นออกไป แต่เป็นการสิ้น

เปลืองมาก

- ใช้กระจกพิเศษป้องกันการสะท้อนของแสง คือกระจกที่มีผ้าไหมบาง ๆ สอดใส่

กลางกระจกชนิดนี้เป็นกระจกโปร่งแสง แต่มีข้อเสียคือ กระจกชนิดนี้ทำให้สูญเสียแสงสว่างไปมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้วิธีดังกล่าวแล้ว เราอาจใช้วิธีอื่น เพื่อให้แสงที่เข้ามาในห้องได้ผลดียิ่งขึ้น โดยการ
ใช้กระจกแยกแสง THERMOLUM คือเฉพาะส่วนบนของหน้าต่าง หรือ ให้นำหน้าต่างขนานกับผนังน้อยที่
สุด

1.3 การใช้แสงสว่างจากหน้าต่างค่อนข้างสูง เป็นการให้แสงที่เหมาะสมที่สุด แสงตกทำ
มุม 45 องศา และกระจายได้ทั่วห้อง หน้าต่างที่สูงมากจะทำให้เกิดแสงสะท้อนและนัยน์ตาพร่า แสงจาก
หน้าต่างที่สูงนี้อาจใช้เพดานหรือฉากแขวนอยู่กลางห้อง เพื่อการกระจายแสง หรือคิดแปลงโดยการทำ
หลังคากระจกเอียงเพื่อให้แสงสว่างส่องมายังผนังได้ หรือมีผนังตั้งฉากอยู่บนหลังคาเพื่อกันไม่ให้แสง
สว่างส่องโดยตรงลงมาทางกระจกนั้นได้ แสงสว่างที่ส่องลงมาได้ จะเป็นเพียงแสงสะท้อน ทำให้ได้แสง
สว่างที่สม่ำเสมอ

1.4 การให้แสงสว่างจากธรรมชาติโดยทางอ้อม

- ให้แสงสว่างมายังผนังสะท้อนแสงรูปโค้ง ผนังจะเก็บกักแสงเสียส่วนมาก ถ้า
หากสีขาวจะส่งสว่างมากถึง 86% ผนังขาวธรรมดาเพียง 64%
- อาจใช้แสงที่ลอดจากหลังคาซึ่งซ่อนอยู่หลายชั้น เหมาะกับประเทศที่มีแสงแดดจัด
- ใช้กระจก 2 แผ่น แผ่นหนึ่งติดอยู่กับที่ อีกแผ่นหนึ่งเคลื่อนไหวไปตามการโคจร
ของดวงอาทิตย์ แผ่นที่เคลื่อนไหวคอยรับแสงจากอาทิตย์ส่องลงมายังแผ่นที่อยู่กับที่ใช้กับประเทศที่มีแสง
แดดมาก หรือพิพิธภัณฑน์ที่ไม่ต้องการใช้หน้าต่าง

2. แสงสว่างวิทยาศาสตร์

ข้อดีของการนำแสงประดิษฐ์มาใช้

- มีความเป็นไปได้ที่จะจัดแสงแบบต่าง ๆ ให้มีความเข้มของแสงต่าง ๆ กัน ให้ผลมาก
มายไม่ข้อจำกัด
- ต้นกำเนิดแสงจัดให้ยืดหยุ่นได้ และสามารถจัดแสงเน้นให้แก่วัตถุตามต้องการได้ แสง
ประดิษฐ์เปิดโอกาสอย่างมากในการจัดแปดอย่างอิสระ

ข้อเสีย

- เกิด MONOTORY ทำให้ปฏิกิริยาทางกายภาพของมนุษย์ตกลงไป
- มีผลทำให้อุณหภูมิของห้องสูงขึ้น จากการใช้ไฟ
- การ DISTRIBUTE CONTRAST ในมุมมองไม่น่าพอใจนัก

แสงสว่างประดิษฐ์แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

2.1 แสงไฟฟ้าธรรมดา (INCANDESCENT) มีความร้อนและกำลังการส่องสว่างของแสง
สีแดง ยิ่งกว่าแสงของดวงอาทิตย์ แสงดวงอาทิตย์มีสีน้ำเงินมากกว่า เพื่อแก้ไขข้อแตกต่างนี้ จึงใช้หลอดสี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขาวปนกับหลอดสีน้ำเงิน แต่ปรากฏว่าเวลาคลื่นแสงตัดกันแล้วไม่เท่ากัน เมื่อปรากฏให้เห็นบนเพดาน ความเท่ากันของแสงจะเสียไป

2.2 แสงไฟฟลูออเรสเซนต์ (FLUORESCANT) เดิมใช้เฉพาะร้านค้าและท้องถนน ไม่เหมาะกับการปฏิบัติงาน เพราะเป็นแสงสว่างที่ไม่มีเงา สีของไฟทั่วไปคล้ายกับแสงธรรมชาติมากและอาจตัดแปลงให้เหมาะสมกับวัตถุได้ นับเป็นแสงประดิษฐ์ที่เหมาะสมที่สุด

FLUORESCANT ได้เปรียบว่า INCANDESCENT ในเรื่องการกระจายแสงออกทางด้านกว้างและให้ประกายต่ำ แต่มีสีออกมาด้วย ซึ่งมีลูกต้อง

INCANDESCENT ให้ TONE ออกมานุ่มนวลและชัดกว่า จึงเหมาะสำหรับการให้แสงสว่างเป็นจุดสำคัญ

การใช้แสงประดิษฐ์ทางตรง แสงที่ส่งออกมาไม่เท่ากัน ทำให้เกิดแสงสะท้อนและนัยต์ตาพร่า โดยทั่วไปใช้ผสมกับแสงทางอ้อมเพื่อแก้ข้อเสียของกันและกัน

ก. ไฟฟ้าธรรมดา ที่มีโตะกันมีข้อเสียคือ ทำให้ตาพร่าและแสงกระจายออกไปไม่เท่ากัน

ข. ไฟส่องออกมาโดยเฉพาะ ไฟฟ้าแบบนี้ไม่เหมาะกับในภาพเขียน แต่ถ้าใช้วางเรียงเป็นแนวคั่นบนก็พอใช้ได้ แต่อาจทำให้ผู้ชมตาพร่าได้ การใช้ไฟแบบนี้ บางครั้งอาจมีเครื่องกันหน้าไฟอยู่หน้าไฟ และปล่อยให้แสงส่องออกไปรอบๆ วัตถุ โดยปล่อยให้วัตถุอยู่ในที่มืด หรือปล่อยให้แสงส่องลงบนวัตถุเพื่อให้วัตถุเด่นอยู่ในความมืด

วิธีที่ดี เกี่ยวกับไฟฟ้าธรรมดาและไฟที่ส่องเฉพาะจุดคือ การทำแนวไฟฟ้าตามยาวและใช้ฉากกั้นระหว่างหลอดไฟฟ้า เพื่อมีใหนักย์ตาพร่า ในสหรัฐอเมริกาที่ METROPOLITAN MESEUM ในนคร NEWYORK ใช้ไฟฟ้าติดไว้ข้างนอกส่งผ่านหน้าต่างโปร่งแสง แสงกระจายและสว่างเท่ากันตลอด

แสงสว่างประดิษฐ์ทางอ้อม สิ่งที่สะท้อนแสงได้ดีก็คือหลังคา แต่วิธีที่ดีกว่า คือการหย่อนหลอดไฟไว้ตามหลอดผนังหรือในภาพที่แขวนไว้กับผนัง หรือวางไว้บนฐานของวัตถุ หรือหย่อนไว้ในแจกัน ซึ่งเป็นวิธีที่ดีมากสำหรับการซ่อนไฟฟ้าสำหรับส่งโดยเฉพาะ

การใช้แสงวิทยาศาสตร์ในห้องแสดงนิทรรศการ ต้องระวังไม่ให้เกิดความเมื่อยหน่ายควรมีการพักสายตาจากสิ่งแสดง โดยสามารถมองผ่านไปยังภายนอกได้ ซึ่งอาจจะออกแบบให้มุมมองออกไปรับแสงธรรมชาติ หรือความสวยงามของธรรมชาติ

การออกแบบระบบไฟฟ้าและการให้แสงสว่างภายในอาคาร

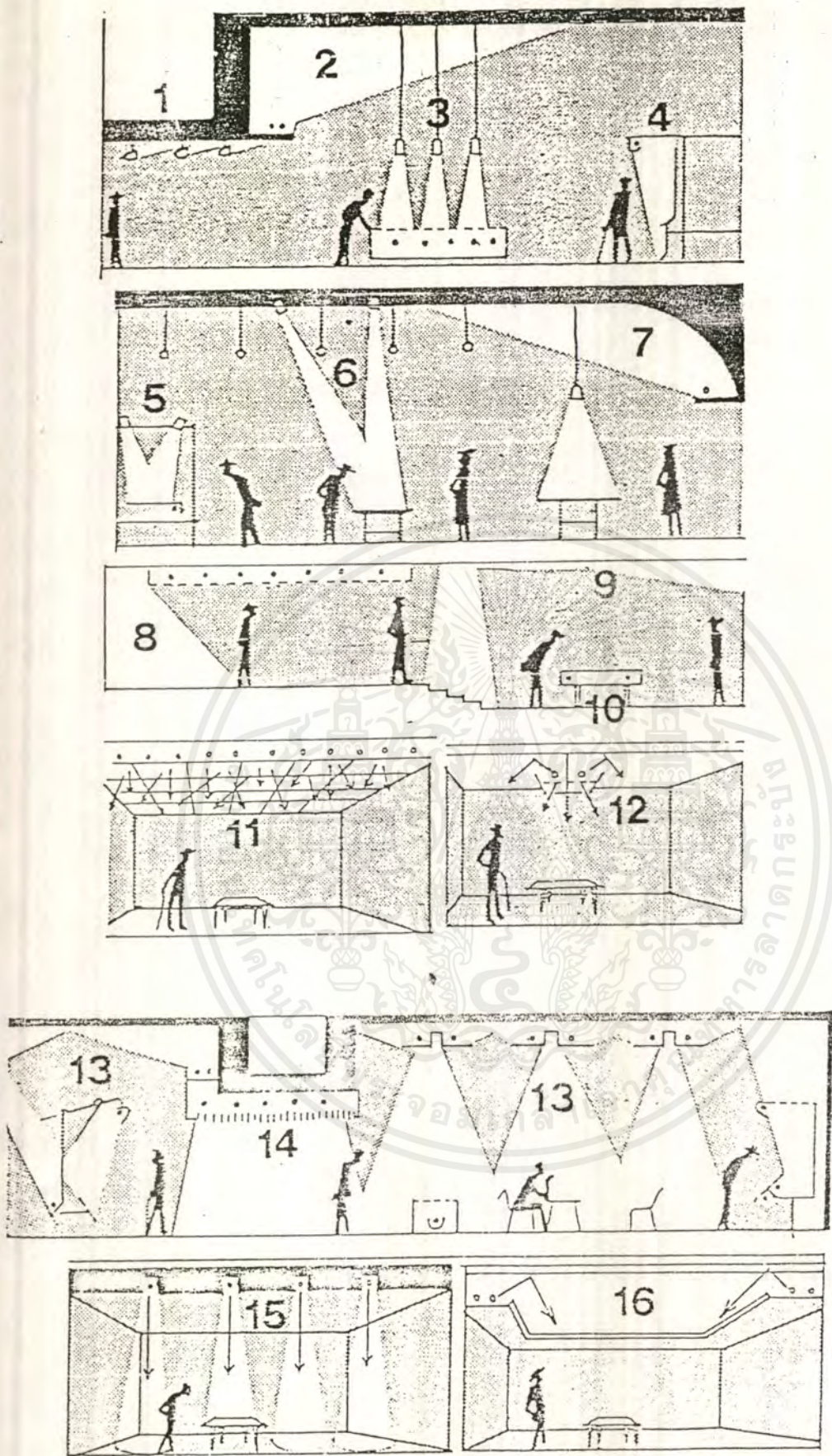
การมองเห็นของตามนุษย์ขึ้นอยู่กับแสงสว่างและ สามารถมองในแนวราบได้ในช่อง 180 องศา ในแนวตั้งได้ 60 และ 70 องศา บนเบาะล่างจากระดับสายตา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงการเปรียบเทียบการสะท้อนของสีต่าง ๆ เพื่อประกอบการให้สีภายในอาคาร

สี	อัตราการสะท้อน (%)
1. ขาว	80-90
2. เหลือง ครีม	65-75
3. เหลืองออกน้ำตาล	55-65
4. ชมพู	40-70
5. เทา	35-50
6. เขียวอ่อน	25-50
7. เขียวแก่	15-25
8. น้ำเงินแก่	10-20
9. น้ำตาล	8-12
10. แดง	15-25
11. แดงเข้ม	7
12. ดำ	2-5

ระบบไฟฟ้าในอาคาร ต้องคำนึงถึงจำนวนไฟฟ้าที่ต้องการใช้ในอาคาร ประมาณได้จาก อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ใช้กับปริมาณวัตต์ต่อพื้นที่ แพนสวิทช์บอร์ด (SWITCH BOARD) ควรติดตั้งทุก ๆ ชั้น และอยู่ตรงกลางอาคารเพื่อให้เดินสายเท่า ๆ กัน ปกติช่วง 40-50 เมตร จึงจะประหยัดสายและแรงดันไฟฟ้าไม่ตกลงมาที่ปลายทางมากนัก



ตัวอย่างการให้แสงประดิษฐ์ในลักษณะต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความหมายของภาพ เรียงตามหมายเลข

1. การให้แสงสว่างพุ่งไปยังเพดานห้องโดยใช้ไฟหลายดวง ทำให้เกิดแสงสว่างทั่วห้อง
2. ไฟที่ให้แสงสว่างทั่วห้อง โดยส่องไปยังเพดาน
3. ถึงแม้ว่าภายในตู้จะมีไฟอยู่แล้ว การใช้ไฟส่องลงมาช่วยจะทำให้เห็นวัตถุชัดเจน
4. การใช้ไฟส่องโดยตรงมายังแนวแสดงงาน
5. การให้แสงส่องวัตถุแสดง เมื่อมี 2 ระดับ
6. ไฟส่องโคม (SPOT LIGHT) มายังวัตถุที่วางอยู่บนโต๊ะ
7. เมื่อใช้ไฟส่องมายังวัตถุ ก็ให้ใช้แสงสว่างแก่ห้องโดยส่องไปยังเพดานเพื่อสะท้อนความ

สว่างไปทั่วห้อง

8. การใช้ไฟส่องโดยตรงและมีไฟช่วยทำให้สว่างได้อย่างทั่วถึง
9. ไฟจากในตู้และไฟจากเพดานช่วยทำให้สว่างยิ่งขึ้น
10. ภายในตู้แสดงควรซ่อนไฟไว้ไม่ให้เห็นหลอด
11. การใช้ไฟเพดานโดยใช้กระจกฝ้าช่วย จะทำให้สายตาปรับแสงได้ดีขึ้นเมื่อเดินเข้ามา

จากภายนอกอาคาร

12. แสงไฟซึ่งสามารถจัดให้ตกตามที่ต้องการ
13. การไฟเพดานช่วยกำจัดเงา ที่ไม่ต้องการ และการไฟเน้นงานแสดงในบางจุด เพื่อให้งานที่แสดงเด่นขึ้น การใช้ไฟในแบบต่าง ๆ จะช่วยไม่ให้เกิดเงา จะทำให้ได้แสงสว่างที่นุ่มนวลทั่วห้อง
14. ไฟน้ออนโดยมีกระจกฝ้า ทำให้แสงสว่างทั่วห้องเท่ากัน
15. SPOT LIGHT ที่ส่องลงมายังวัตถุ จะไม่ช่วยทำให้ห้องสว่าง
16. การใช้ไฟส่องไปยังเพดาน เพื่อให้เกิดแสงสะท้อนกลับมา จะทำให้ได้แสงสว่างที่นุ่มนวล

ทั่วห้อง

ระบบไฟฟ้า

สำหรับการใช้ไฟฟ้าในโครงการศูนย์ประวัติศาสตร์ จังหวัดสุโขทัยนี้ ต้องการใช้ไฟฟ้าในจำนวนมากในการให้แสงในการแสดงนิทรรศการ ระบบปรับอากาศ และระบบเทคนิคต่าง ๆ โดยใช้ไฟฟ้าจากเครื่องจ่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยจะแปลงกำลังไฟฟ้าที่มีกำลังสูงให้เป็นกำลังต่ำ ก่อนที่จะจ่ายไปยังอุปกรณ์การใช้ส่วนต่าง ๆ และในกรณีที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเกิดขัดข้อง จำเป็นต้องมีเครื่องกำเนิดไฟฟ้าสำรองไว้ในกรณีไฟดับ

ระบบการเดินสาย จะเดินในท่อร้อยสาย มีการใช้อุปกรณ์ตัดไฟอัตโนมัติของแต่ละส่วนออกจากกันและรัดกุม ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานของการไฟฟ้าแห่งประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับหม้อแปลงไฟฟ้า (TRANSFORMER) ซึ่งมีไฟฟ้าขนาด 320 KVA. มีขนาดใหญ่ และเป็นกระแสไฟฟ้าแรงสูง (SUB STATION) โดยปรับแรงดันให้เท่ากับ 400 และ 200 V. ตามลักษณะการใช้งานในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

- ส่วนไฟฟ้ากำลัง สำหรับระบบปรับอากาศ ลิฟท์ และสุขาภิบาล ใช้ไฟฟ้าขนาด 400 V.
- ส่วนอุปกรณ์ไฟฟ้าอื่น ๆ และไฟแสงสว่างทั่ว ๆ ไป ใช้กระแสไฟฟ้าขนาด 220 V.

นอกจากนี้ยังติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าสำรอง สำหรับระบบปรับอากาศและแสงสว่างจำนวน 250 KVA. เพื่อสำรองจ่ายไฟวันละ 15-20% ของไฟทั้งหมดในยามฉุกเฉิน ส่วน EMERGENCY LIGHT ใช้ไฟจาก BATTERY ในกรณีเกิดเพลิงไหม้

3.8.5 ระบบปรับอากาศ

จุดประสงค์ของการปรับอากาศ คือ การทำให้ภาวะของอากาศที่ที่อุณหภูมิ และความชื้นที่ต้องการ และให้อากาศสะอาดและกระจายทั่วบริเวณที่ปรับอากาศ

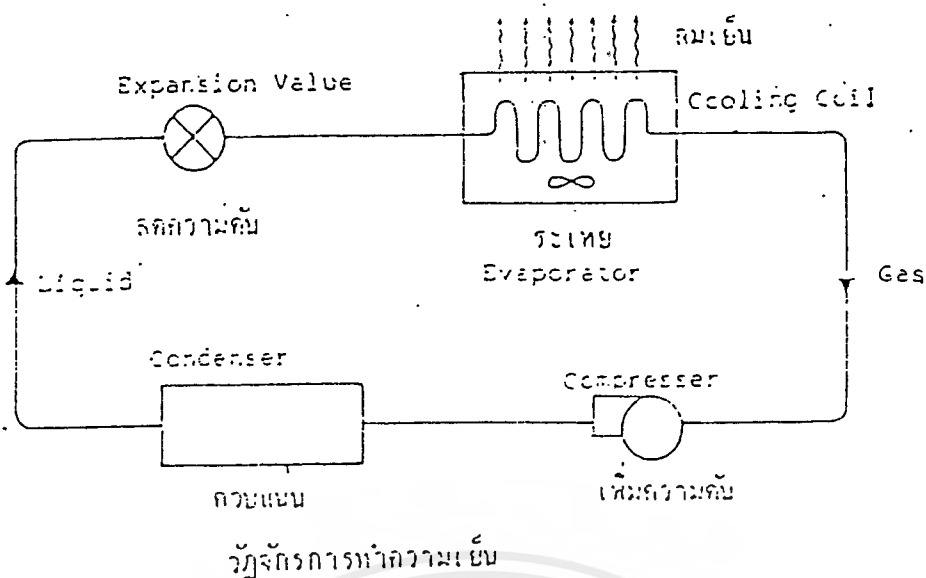
อาคารศูนย์ประวัติศาสตร์ความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ปรับอากาศเป็นจำนวนค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในส่วนจัดแสดง และคลังพิพิธภัณฑ์ ทั้งนี้เพื่อผลในการสงวนรักษาวัตถุให้มีอายุยืนนาน

หลักเบื้องต้นของระบบปรับอากาศ

การใช้สารทำความเย็น (REFRIGERANT) ผ่านเข้าไปในคอมเพรสเซอร์ แก๊สนี้ จะถูกอัดให้ร้อนขึ้น และผ่านต่อไปยังคอนเดนเซอร์ (เป็นเครื่องกลที่จะทำให้แก๊สร้อนกลายเป็นของเหลว) ของเหลวที่อยู่ภายใต้ความดันจะถูกอัดเข้าไปใน EXPANSION NAVE และผ่านไปยัง EVAPORATOR ทำให้การลดความดัน สารเหลวก็กลายเป็นแก๊สตามเดิม ขณะที่กลายเป็นแก๊สนี้จะดูดความร้อนของ EVAPORATOR ซึ่งอยู่ในลักษณะของ AIR INTAKE CHAMER โดยตั้งในเครื่องทำความเย็น หรือ COLD STORE หรืออาจเป็นห้องที่จุคั่วยท่อน้ำในลักษณะแบบ CHILLED จากนั้นสารทำความเย็นที่เป็นแก๊ส จะกลับไปยังคอมเพรสเซอร์อีก เป็นวงจรเช่นนี้ สารทำความเย็นที่ไ้มากที่สุด คือ FREON นอกจากนี้ยัง ARCTON, METHYL CHLORIDE และแอมโมเนีย ซึ่งสารเคมีเหล่านี้จะใช้ในลักษณะแตกต่างกันไป

ส่วนอากาศภายนอก เมื่อผ่านท่อเข้ามาก็จะมารับฟิลเตอร์ หรือ WATER SPRAY จากนั้นจะถึง COOLING COIL ซึ่งมีความเย็นอยู่ โดยการกระทำของเครื่องคอมเพรสเซอร์และคอนเดนเซอร์ อากาศที่บริสุทธิ์ตอนนี้จะมีความเย็น ถูกพ่นให้ผ่านท่อไปยังห้องต่าง ๆ ที่ต้องการโดยพัดลม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



วัฏจักรการทำความเย็น

ชนิดของเครื่องปรับอากาศ

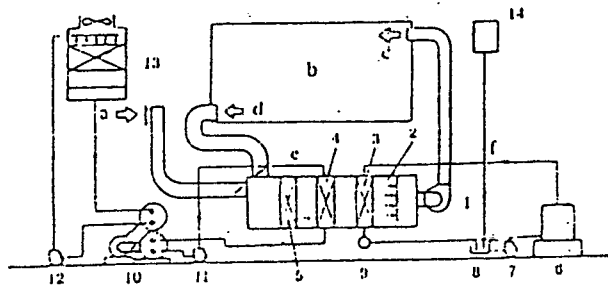
1. เครื่องปรับอากาศชนิดแยกส่วน (SPLIT TYPE)
2. เครื่องปรับอากาศแบบชุด (PACKAGE TYPE)
3. เครื่องปรับอากาศแบบส่วนกลาง (CENTRAL TYPE)

ระบบปรับอากาศที่ใช้ในโครงการ

เมื่อพิจารณาการใช้งานของทั้งโครงการแล้ว ศูนย์ประวัติศาสตร์มีความเหมาะสมในการเลือกใช้ระบบปรับอากาศแบบส่วนกลาง ระบายความร้อนด้วยน้ำ กับทุกส่วนของอาคารที่จำเป็นต้องมีการปรับอากาศ เพราะเมื่อพิจารณาในระยะยาวแล้ว เครื่องปรับอากาศแบบส่วนกลางสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายได้มากกว่า เนื่องจากอาคารมีการใช้งานเป็นเวลา สามารถควบคุมการใช้งานของทุกส่วนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เครื่องปรับอากาศแบบส่วนกลาง (CENTRAL AIR CONDITIONER) เป็นเครื่องปรับอากาศแบบพื้นฐานที่สุด ในระบบ UNIT WATER SYSTEM มีระบบเหมือนกันกับระบบอื่น ๆ เพียงแต่มีสารทำความเย็นเพิ่มขึ้นอีกอย่างหนึ่งคือ น้ำ (SECOND REFRIGANT) แทนที่จะเดินท่อน้ำไปยัง FAN COIL แต่ละแห่งที่ต้องทำความเย็น เราใช้น้ำผ่าน EVAPORATOR แล้วปั๊มไปยังแผ่นคอยล์ในแต่ละห้อง ระบบนี้ใช้ในสถานที่กว้าง ๆ ที่มีห้องจำนวนมาก ซึ่งอาจใช้ไม่พร้อมกันถ้าใช้ระบบธรรมดา จะเสียค่าน้ำยามาก และการเดินท่อน้ำยาไกล ๆ จะทำให้ไม่มีประสิทธิภาพเพราะน้ำยาเปลี่ยนสถานะได้ง่ายกว่าน้ำ ส่วนน้ำนั้นส่วนไปได้ไกลกว่าขึ้นอยู่กับกำลังปั๊มที่ใช้ หากแต่น้ำจะต้องมีเครื่องระบายความร้อนที่มีประสิทธิภาพ จะเป็นห้องมีหอทำน้ำเย็นขนาดใหญ่เพื่อทำความเย็นในระบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



- | | |
|-----------------------------|---------------------------------|
| a. อากาศภายนอก | 5. เครื่องปรับอากาศ |
| b. ห้อง | 6. หม้อน้ำ |
| c. ลมจ่าย | 7. ป้อนน้ำเลี้ยง |
| d. ลมกลับ | 8. ถังน้ำที่ควบแน่น |
| e. น้ำเย็น | 9. อุปกรณ์กักไอน้ำ (steam trap) |
| f. น้ำร้อน | 10. เครื่องทำความเย็น |
| 1. พัดลม | 11. ป้อนหมุนเวียนน้ำเย็น |
| 2. เครื่องทำให้อากาศชื้น | 12. ป้อนหมุนเวียนน้ำหล่อเย็น |
| 3. ขดท่อทำให้อากาศร้อน | 13. ท่อทำน้ำให้เย็น |
| 4. ขดท่อทำให้อากาศเย็น/แห้ง | 14. ถังน้ำขยายตัว |

แผนภาพแสดงระบบการปรับอากาศ
เครื่องปรับอากาศแบบส่วนกลาง

รายละเอียดของระบบปรับอากาศแบบส่วนกลาง ระบายความร้อนด้วยน้ำ (chilled Water)

เครื่องซีลเลอร์ก็คือ เครื่องทำความเย็นเครื่องหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยอุปกรณ์หลัก 4 ส่วน

เหมือน ๆ กัน คือ

1. คอมเพรสเซอร์
2. ส่วนที่ระบายความร้อน ซึ่งซีลเลอร์ชนิดนี้ใช้น้ำเป็นตัวกลาง
3. ล้วนลดความดันซึ่งอาจเป็นเอ็กซ์แพนชัน วาล์ว สำหรับเครื่องแบบลูกสูบหรือลูกสูบสำหรับเครื่องแบบหอยโข่ง
4. ส่วนที่ทำความเย็นซึ่งใช้น้ำเป็นตัวกลาง

คอมเพรสเซอร์ที่ใช้ในซีลเลอร์มีด้วยกัน 2 แบบ คือ แบบลูกสูบและแบบหอยโข่ง สำหรับเครื่องซีลเลอร์ขนาดไม่เกิน 120 ตัน จะใช้คอมเพรสเซอร์แบบลูกสูบเป็นส่วนใหญ่เพราะซ่อมบำรุงง่ายและราคาถูก ถ้าเครื่องใหญ่เกินกว่านี้ จะใช้แบบหอยโข่งเป็นส่วนใหญ่ เพราะการสั่นสะเทือนน้อยกว่าเป็นการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่วยลดปัญหาทางด้านโครงสร้างอาคารและทำให้ผู้ผลิตสามารถติดตั้งคอมเพรสเซอร์ ไว้กับส่วนที่มีความเย็นและส่วนที่ทำความร้อนได้เลย ช่วยให้เครื่องมีขนาดกระทัดรัดขึ้น และประหยัดเนื้อที่

เครื่องเป่าลมเย็น หน้าที่หลักของเครื่องเป่าลมเย็นก็คือ ชุดลมภายในห้องเข้ามา ให้ผ่านท่อน้ำเย็นที่ต่อมาจากเครื่องซิลเลอร์ แล้วเป่าลมซึ่งกลายเป็นลมเย็นแล้วนี้ออกไป เครื่องเป่าลมเย็นเครื่องเล็ก ๆ ที่เรียกว่า “แอร์ แชนด์ลิ่ง ยูนิต” ขนาดตั้งแต่ 15 ตันขึ้นไป ควรจะมีห้องเครื่อง

ถูกลังเทาเวอร์ ถูกลังเทาเวอร์ทำหน้าที่คล้ายหม้อน้ำ ที่ทำหน้าที่ระบายความร้อนจากน้ำที่ออกมาจากเครื่องเพื่อให้เย็นลง และจะได้นำกลับไปใช้ระบายความร้อนออกจากเครื่องใหม่ เมื่อน้ำร้อนจากเครื่องไปยังถูกลังเทาเวอร์ มันจะถูกฉีดให้เป็นฝอย ในขณะที่เดียวกันพัดลมของถูกลังเทาเวอร์จะดูดอากาศภายนอกเข้ามา ให้วิ่งสวนทางกับฝอยน้ำที่กำลังตกลง ทำให้น้ำเมื่อตกลงถึงอ่างรองรับที่กั้นถังเย็นลง

ถังขยายน้ำ ถังขยายน้ำทำหน้าที่ 2 อย่างคือ อย่างแรกทำหน้าที่เป็นถังพักให้น้ำที่ขยายตัวเนื่องจากมีอุณหภูมิสูงขึ้นเวลาเครื่องหยุดมาพักไว้ และอย่างที่สอง ทำหน้าที่เป็นแหล่งเติมน้ำเข้าระบบ ทดแทนน้ำบางส่วนที่รั่วออกไปตามปั๊มน้ำตำแหน่งสูงสุดของระบบท่อน้ำเย็นโดยควรจะมีอยู่ใกล้ทางด้านที่ติดตั้งปั๊มน้ำ

ปั๊มน้ำ สำหรับซิลเลอร์ชนิดนี้จะมีปั๊มน้ำอยู่ 2 ชุด ซึ่งเป็นปั๊มน้ำเย็น ทำหน้าที่หมุนเวียนน้ำเย็นเป่าลมเย็น อีกชุดหนึ่งเป็นปั๊มน้ำร้อน ทำหน้าที่หมุนเวียนความร้อนกับถูกลังเทาเวอร์

เครื่องกรองน้ำ จะทำหน้าที่ปรับสภาพน้ำก่อนนำไปเติมเข้าในระบบ ให้ได้สภาพที่ดีเสียก่อน เป็นการช่วยชะลอการเกิดตะไคร่น้ำ ตะกรัน และการกัดกร่อนซิลเลอร์ชนิดระบายความร้อนด้วยน้ำ ต้องทานเติมน้ำมากกว่าชนิดระบายความร้อนด้วยอากาศ นอกจากนี้เนื่องจากอุณหภูมิของน้ำทางด้านระบายความร้อน มีอุณหภูมิพอเหมาะกับการเจริญเติบโตของพวกตะไคร่ การปรับสภาพน้ำก่อนจะเติมเข้าถูกลังเทาเวอร์จึงจำเป็น

ท่อน้ำ ท่อน้ำเป็นการเดินผ่านบริเวณที่น้ำจากท่ออาจจะหยดลงมาบ้างแล้ว ไม่เป็นไร และจะต้องสามารถเข้าทำการดูแลบริการท่อได้โดยสะดวก ฉนวนที่หุ้มท่อโดยปกติมีอายุประมาณ 10 ปี หลังจากนั้นจะต้องทำการเปลี่ยนฉนวนใหม่

ท่อน้ำทิ้ง ทำหน้าที่นำน้ำจากท่ออากาศที่กลับตัวที่เครื่องเป่าลมเย็นไปทิ้ง สารเคมีเติมเข้าระบบทิ้งทางด้านน้ำเย็นและน้ำร้อน เพื่อลดอัตราเกิดตะไคร่

3.6.6 ระบบสุขาภิบาล

ระบบน้ำใช้

สำหรับโครงการศูนย์ประวัติศาสตร์ จังหวัดสุโขทัยนี้ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองสุโขทัย ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตการรับน้ำประปาจากการประปาส่วนภูมิภาค น้ำประปาที่ใช้ในโครงการจะส่งผ่านขึ้นไปยังถังเก็บน้ำของแต่ละส่วนอาคาร และมีระบบน้ำสำรองที่ได้จากฝายกักน้ำในโครงการ เพื่อใช้ในกรณีฉุกเฉิน เช่น การดับเพลิง เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ระบบการจ่ายน้ำ

ตามทฤษฎีแล้วท่อจะต้องเริ่มจากแหล่งน้ำเค้นเป็นเส้นตรงไปยังจุดใช้น้ำเป็นการประหยัด แต่ในทางปฏิบัติแล้วไม่สามารถทำเช่นนั้นได้ ท่ออาจจะต้องเลี้ยวเพื่อหลบเลี่ยงบางส่วนของพื้นที่ที่ท่อผ่านไม่ได้ นอกจากนี้การเดินท่อต้องคำนึงถึงความสะดวกในการดูแลรักษาด้วย

ระบบการจ่ายน้ำ แบ่งตามลักษณะการจ่ายน้ำได้ ดังนี้

1.1 ระบบจ่ายขึ้น (UP-FEED SYSTEM)

1.2 ระบบจ่ายลง (DOWN-FEED SYSTEM)

2. ระบบจ่ายน้ำที่ใช้ในโครงการ

สำหรับโครงการนี้ใช้ระบบจ่ายน้ำแบบจ่ายขึ้น ซึ่งมีหลักการดังนี้

ระบบจ่ายน้ำขึ้น (UP-FEED SYSTEM)

โดยใช้ น้ำประปา จากการประปาของเทศบาลเมือง โดยใช้บ่อพักน้ำที่ชั้นดิน เป็นตัวรับน้ำ แล้วจึงสูบไปใช้ยังส่วนต่าง ๆ ของอาคารโดยที่จะมีปั้มน้ำสำรองอีกตัวหนึ่ง เพื่อใช้สำรองฉุกเฉิน

ระบบจ่ายลง (DOWN-FEED SYSTEM)

เป็นการจ่ายน้ำจากชั้นบนสุด ลงมายังชั้นล่างของอาคาร โดยอาศัยแรงดึงดูดของโลก ระบบที่เหมาะสมกับอาคารขนาดย่อยไปจนถึงขนาดใหญ่ จะต้องมีเครื่องสูบน้ำช่วยส่งน้ำขึ้นไปเก็บ ที่บนสุดของอาคาร ดังเก็บน้ำนี้มักทำเป็น 2 ส่วน เพื่อจะทำความสะอาดได้ที่ละส่วน ขนาดของถังเก็บน้ำนี้ขึ้นอยู่กับการใช้งานในภาวะปกติ และต้องมีตัวสำรองเพื่อใช้ในกรณีเกิดเพลิงไหม้

ระบบการกำจัดน้ำเสีย

1. ระบบน้ำทิ้ง

น้ำทิ้ง หมายถึง น้ำที่ผ่านการใช้งานจากสุขภัณฑ์ต่าง ๆ โดยไม่รวมถึงน้ำจากส้วมและน้ำปัสสาวะ ซึ่งน้ำทิ้งเหล่านี้ในบางกรณีทีน้ำไม่สกปรกมาก เช่น ไม่มีสารเคมีหรือสิ่งสกปรกมากเกินไป จึงสามารถระบายลงสู่ทะเลหรือท่อระบายน้ำสาธารณะได้เลย ระบบน้ำทิ้งในอาคารประกอบด้วย ท่อระบายน้ำและท่ออากาศเป็นหลัก ซึ่งท่ออากาศเป็นส่วนที่ช่วยให้อากาศผ่านเข้าออกจากระบบ หรือทำให้อากาศเกิดการหมุนเวียนเพื่อรักษาระดับและกลิ่นของน้ำในท่อไว้

2. ระบบกำจัดน้ำโสโครก

น้ำโสโครกเป็นน้ำจากส้วมและปัสสาวะ ซึ่งไม่สามารถระบายออกสู่ระบบระบายน้ำสาธารณะได้โดยตรง น้ำโสโครกจะต้องผ่านกรรมวิธีทำให้น้ำสะอาดเสียก่อนที่จะระบายทิ้งไป หรือปล่อยให้ซึมออกสู่ดิน กรรมวิธีดังกล่าวมี 2 หลักการใหญ่ ๆ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

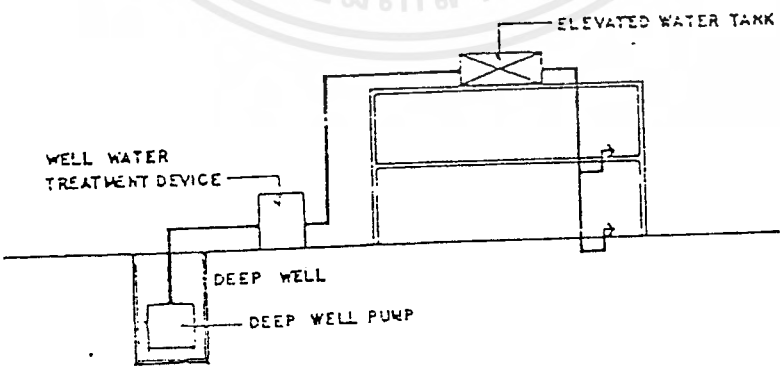
2.1 ANAEROBIC เป็นการใ้การตกตะกอนของสิ่งปฏิกูล แล้วปล่อยให้ซึมออกสู่ดิน ไม่ควรปล่อยออกสู่ท่อสาธารณะ

2.2 AEROBIC เป็นระบบที่ใช้เครื่องจักรกลและสารเคมีช่วยในการย่อยสลายสิ่งปฏิกูล ต่าง ๆ หลักการ คือ ใช้เครื่องอัดอากาศให้ละลายในน้ำ ทำให้แบคทีเรียย่อยสิ่งปฏิกูลได้ดีและเร็วขึ้น แล้วใช้น้ำฆ่าเชื้อโรคทำความสะอาดน้ำอีกทีก่อนระบายทิ้ง ระบบนี้ใช้เนื้อที่ในการก่อสร้างน้อยกว่าแบบแรกมาก แต่มีกรรมวิธีที่ยุ่งยากและมีค่าใช้จ่ายที่สูงกว่า เนื่องจากสภาพพื้นดินของที่ตั้งโครงการส่วนใหญ่เป็นหิน การใช้กรรมวิธีแรกจึงเป็นไปได้ยาก ดังนั้นในโครงการนี้จึงจัดทำส่วนบำบัดน้ำโสโครกด้วยวิธี AEROBIC ให้น้ำมีคุณสมบัติที่ดีพอที่จะระบายทิ้งลงท่อระบายน้ำสาธารณะและลงทะเลได้

ระบบการระบายน้ำฝน

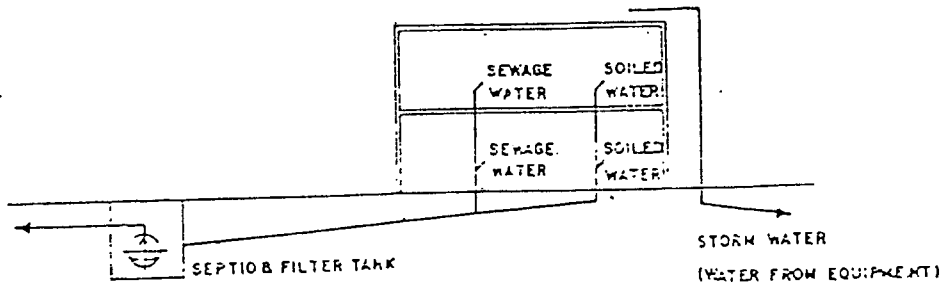
ระบบการระบายน้ำฝนส่วนใหญ่คือ ระบายน้ำฝนจากหลังคา โดยเฉพาะในโครงการนี้มีพื้นที่หลังคาขนาดใหญ่ อุปกรณ์สำคัญในการระบายน้ำฝนได้แก่

1. รางระบายน้ำฝน ขนาดของรางน้ำจะถูกกำหนดโดยลักษณะของหลังคา แต่ขนาดของรางไม่ค่อยมีความสำคัญเท่ากับรูปร่างของราง เพราะถ้าน้ำฝนสามารถระบายในแนวตั้งได้คั้น น้ำฝนจะไม่ถ้นรางที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ ความลึกของรางซึ่งจะต้องเผื่อไว้ในกรณีที่ท่อระบายน้ำฝนเกิดอุดตัน
2. ช่องระบายน้ำฝน มีอยู่หลายแบบตามลักษณะการใช้งาน ช่องระบายน้ำฝนที่ดีจะต้องมีที่กรองผงติดอยู่ จะต้องมีช่องให้น้ำไหลเข้าไม่น้อยกว่าเท่าครึ่งของพื้นที่หน้าตัดของท่อน้ำฝน
3. ท่อระบายน้ำฝน จำนวนและขนาดของท่อขึ้นอยู่กับพื้นที่หลังคาที่รองรับน้ำฝนและอัตราการตกของน้ำ ถ้าใช้ช่องระบายน้ำฝนขนาดใหญ่ ก็จะลดจำนวนของท่อได้ แต่อย่างไรก็ดี การใช้ท่อน้ำระบายน้ำฝนจำนวนมากจะได้ผลดีกว่าการใช้จำนวนน้อยแต่มีขนาดใหญ่ จำนวนของท่อระบายน้ำฝนควรมีอย่างน้อย 2 ช่อง ต่อ 1,000 ตารางเมตรแรก และ 1 ช่อง ต่อ 10,100 ตารางเมตรถัดไป



รูปแสดงน้ำประปาที่ใช้ภายในอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ระบบน้ำทิ้งแบบ Septic Tank โดยต่อท่อรับจาก Septic Tank ลงสู่ Filter Tank ซึ่งใช้ระบบกรองด้วยดิน 3-4 ชั้น จนกลายเป็นน้ำใส แล้วจึงผ่านคลอรีนเพื่อฆ่าเชื้อโรคอีกครั้งหนึ่ง ก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ เป็นการช่วยลดปัญหาสภาวะแวดล้อมได้

3.6.7 ระบบรักษาความปลอดภัย

พิพิธภัณฑสถานเป็นสถานที่เก็บรักษาสมบัติของชาติ ซึ่งจะต้องทูลถนอมคุ้มครองป้องกันให้ปลอดภัยที่สุด แต่ขณะเดียวกันพิพิธภัณฑสถานมีหน้าที่ให้บริการแก่คนทุกประเภททุกวัย การจัดแสดงจำเป็นต้องจัดแสดงให้ดึงดูดความสนใจ จะจัดแสดงในตู้กระจกเหล็กไม่ได้ยิ่งกว่านั้นจะต้องจัดแสดงให้ผู้ชมได้ดูใกล้ ๆ พินิจพิจารณาหรือศึกษาอย่างใกล้ชิด

ปัญหาในเรื่องการป้องกันจะต้องพิจารณาวางมาตรการอย่างรอบคอบ และเตรียมป้องกันและวางมาตรการตั้งแต่เริ่มงานออกแบบอาคารทีเดียว

อาคารพิพิธภัณฑสถานกับการป้องกันภัย

เริ่มตั้งแต่งานวางแผนอาคารบนผืนดินที่จะต้องคิดถึงความปลอดภัย อันตรายจากสภาพแวดล้อมธรรมชาติ เขม่า คาร์บอนไฟ ไอเสีย ล้วนเป็นอันตรายต่อวัตถุในพิพิธภัณฑสถาน

แบบอาคารและการก่อสร้างอาคารต้องคำนึงถึงการรักษาความปลอดภัย ทั้งโจรภัยและอัคคีภัย หากจะใช้ระบบแจ้งภัยจะต้องวางแผนไปพร้อมกับการสร้างอาคาร เช่นการใช้ประตูเหล็กซ่อนในผนังและใช้ระบบอัตโนมัติ เมื่อเกิดเสียงสัญญาณภัย ประตูจะปิดเองทันที

อาคารพิพิธภัณฑสถานที่ถูกหลักการ จะต้องมึประตูทางเข้าเพียงทางเดียว ผู้ชมจะต้องเข้าออกเพียงทางเดียวกันซึ่งเป็นการง่ายในการคุ้มครอง หากเกิดเหตุโจรกรรม เมื่อปิดประตูใหญ่ก็จะกักขังผู้ชมไว้ในอาคารได้ทั้งหมด

การป้องกันอันตรายจากผู้ชม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งที่ผู้เข้าชมอดไม่ได้ที่จะอยากสัมผัสจับต้องวัตถุ เพื่อชื่นชมในความงาม หรือเมื่อมีความสนใจเป็นพิเศษ ในการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถาน จะต้องมีการจัดแสดงในตู้และนอกตู้ ของนอกตู้จะถูกสัมผัสจับต้องอยู่เสมอ ซึ่งการสัมผัสแตะต้องนั้นจะทำให้เกิดความเสียหายชำรุดแตกหักหรือเสื่อมสภาพได้ง่าย ฉะนั้น ในการจัดแสดงจะต้องหาทางป้องกัน เช่น ทำยกพื้น ใช้เชือกกัน

การป้องกันโจรภัย

เครื่องมือจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นเครื่องช่วยในการป้องกันโจรภัยก็คือ สัญญาณแจ้งภัย (ALARM SIGNALS) ในปัจจุบันมีระบบอิเล็กทรอนิกส์ทันสมัย และมีเครื่องมือที่ก้าวหน้าในทางเทคโนโลยีที่จะเลือกนำมาติดตั้งในพิพิธภัณฑ์สถานอยู่มาชนิด สัญญาณแจ้งภัยจะไม่มีผลอะไร ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่มีส่วนร่วมงานด้วย

MRS. BAXI ได้กล่าวถึงปัญหาที่ทำให้เกิดการสูญเสียนั้น ซึ่งจำเป็นต้องมีระบบคุ้มครองป้องกัน เริ่มตั้งแต่ทะเบียนบัญชีซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญ หากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งใดไม่มีทะเบียนบัญชีเป็นหลักฐานก็ยากที่จะคุ้มครองความปลอดภัย การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของวัตถุตลอดเวลา

ในการคุ้มครองป้องกันอาคารพิพิธภัณฑ์สถานนั้น MRS. BAXI ได้แบ่งเป็น 4 วิธีได้แก่

1. PERIMETRIC PROTECTION ได้แก่ การจัดให้มีรั้วรอบขอบชิดแน่นหนามั่นคง
2. VOLUMERTIC PROTECTION จัดให้มีการป้องกันภายในอาคาร หน้าต่างมีลูกกรงเหล็ก หรือเหล็กดัดแข็งแรง ช่องลม ช่องเพดาน ให้มีลูกกรงเหล็กทั้งสิ้น ประตูทางเข้ามีทางเดียว ท่อน้ำไม่ให้ปีได้ ไม่ให้มีต้นไม้ใหญ่ที่จะไต่สู่อาคาร
3. FIXED POINT PROTECTION ได้แก่ การป้องกันเป็นแห่ง ๆ โดยอาศัยระบบสัญญาณแจ้งภัยช่วย เช่น ที่วัตถุสำคัญบางชิ้น
4. AGAINST DERECT ATTACK ป้องกันการจู่โจมปล้นวัตถุสำคัญ จะต้องจัดแสดงในที่ซึ่งมั่นคง ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ใช้ระบบสัญญาณแจ้งภัย เมื่อมีสัญญาณจะปิดประตูหน้าต่างหมด ซึ่งจะช่วยในการดักจับคนร้ายได้

เทคนิคการป้องกันภัยในพิพิธภัณฑ์สถาน

ระบบป้องกันสมัยใหม่นั้น MR. ANDRE NOBLECOURT ได้เขียนบทความไว้ในวารสาร MUSEM มีโดยย่อดังนี้

ก. เทคนิคทางกลศาสตร์ (MACHAINCAL TECHNIQUES) คือการป้องกันรักษาความปลอดภัยที่ใช้กันอยู่ทั่วไป ได้แก่

1. การสร้างรั้วล้อมที่มั่นคงแข็งแรง
2. ใช้ระบบกุญแจ ใ้ประตูห้องและตู้จัดแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ตู้กระจกพิเศษกันสั่นสะเทือน (SHOCK-PROFING) ยิงไม่เข้า (BULLIET-PROFING)
4. ไร้พลาสติกหนา หรือ PELXIGLASS
5. สร้างห้องนิรภัย ตู้นิรภัย ป้องกันทั้งโจรภัยและอหิภัย
6. ใช้บานประตูเหล็กสำหรับห้องสำคัญ และทำประตูอัตโนมัติ

ข. เทคนิคทางไฟฟ้า (ELECTRICAL TECHNIQUES)

1. เทคนิคทางไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (ELECTRIC AND ELECTRONIC DEVICES)

1.1 เครื่องตรวจจับเสียง (SOUND DETECTORS) ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์จับเสียง ถ้ามีคนร้าย

ลักลอบเข้าไปในสถานที่ซึ่งติดตั้งเครื่องตรวจจับเสียงไว้ หรือถ้ามีการจัดแจงทำให้เกิดเสียงขึ้นแล้ว เครื่องจับเสียง รายงานไปยังสัญญาณแจ้งเหตุ ทำให้เกิดเสียงกริ่งขึ้นแจ้งภัยทันที

1.2 เครื่องจับ โดยอาศัยหลักในการเปลี่ยนแปลงของความจุของไฟฟ้า

(CAPACITANCE-VARIATION DEVICES) วิธีนี้จับโดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงของความจุของไฟฟ้าภายในห้อง ถ้ามีคนเข้าไปในเขตซึ่งติดตั้งเครื่องนี้ ประจุไฟฟ้าถูกรบกวน เพราะคนเป็นตัวนำไฟฟ้าเปลี่ยนแปลงไป เครื่องจับจะส่งสัญญาณทำให้เกิดเสียงกริ่งขึ้น

1.3 รั้วไฟฟ้า (ELECTRIC FENCING) วิธีนี้ใช้เดินสายไฟฟ้า หรือลวดไวที่รั้ว หาก

เกิดการกระทบกระทั่ง ทำให้อุปกรณ์ไฟฟ้าขาด ก็จะทำให้เกิดเสียงกริ่งสัญญาณขึ้น

1.4 เครื่องตรวจจับคลื่นเสียงสูง (ULTRASONIC DETECTORS) วิธีนี้ใช้ตั้งคลื่นเสียง

ULTRASONIC WAVE เข้าไว้เมื่อมีการคลื่นไหวผ่านคลื่นเสียง ทำให้คลื่นเสียงถูกตัดจะทำให้ค่าของ ULTRASONIC WAVE ที่ตั้งไว้ลดลง ก็จะส่งสัญญาณเสียงกริ่งขึ้น วิธีนี้มีประสิทธิภาพไวมาก แต่เมื่อกริ่งขึ้นแล้วทุกครั้งจะต้องตั้งเครื่องใหม่

นอกจากนี้ ULTRASONIC DETECTORS ยังใช้ป้องกันไฟไหม้ได้ด้วย คือ เมื่อเกิดความร้อนขึ้นในที่ซึ่งตั้งเครื่องไว้ ก็จะมีผลต่อ ULTRASONIC WAVE

1.5 เครื่องกีดขวางไฟฟ้า (ELECTRIFIED BARRIERS) คล้ายกับรั้วไฟฟ้าแต่ใช้ไฟ

แรงสูง ถ้าคนเข้าไปถูกสายไฟฟ้า หรือลวด อาจถึงตายได้

2. เทคนิคทางกลศาสตร์และอิเล็กทรอนิกส์ (ELECTROMECHANICAL DEVICES)

2.1 เครื่องตรวจจับการกระทบกระเทือน (IMPACT AND VIBRATION DETECEORS)

มักใช้ป้องกันวัตถุ ตู้แสดง ตู้เซฟ กำแพง ประตู และหน้าต่าง ถ้ามีการกระทบกระทั่งก็จะเกิดสัญญาณเสียงขึ้น

2.2 เครื่องตรวจจับลวด (WIRE DETECTORS) มี 2 วิธี

ระบบกลศาสตร์ ใช้ลวดติดกับวัตถุ หรือที่ซึ่งต้องการคุ้มครองกัน แล้วต่อไปยังสัญญาณเสียง เมื่อลวดถูกดึง ก็จะเกิดเสียงขึ้น

ระบบไฟฟ้าผ่านไบบนลวดซึ่งมีฉนวนหุ้มห่อ ถ้าวงจรไฟฟ้าขาดก็จะเกิดสัญญาณเสียงระบบไฟฟ้าในอาคาร เช่น รั้ว ได้ แต่ระบบกลศาสตร์ใช้ภายในอาคาร

2.3 พรมลวดไฟฟ้า (WIRE CARPETS) ใช้ลวดข่อนอยู่ที่พรมและเดินกระแสไฟฟ้า

ถ้ามีคนเดินเหยียบบนพรม วงจรไฟฟ้าและแรงกดจะทำให้เกิดสัญญาณเสียงขึ้น

2.4 วงจรสัมผัส (SECURITY CONTACTS) ใช้โลหะเป็นแผ่นหรือปุ่มสัมผัสกันอยู่

แล้วเดินกระแสไฟฟ้า ถ้าปุ่มหรือแผ่นโลหะ แยกจากกันจะทำให้วงจรไฟฟ้าขาด ทำให้เกิดเสียงหรืออาจทำ
ตรงข้าม คือ เมื่อจุดทั้งสองซึ่งไม่ได้สัมผัสกัน ถ้าถูกกระทบกระเทือนทำให้เกิดการสัมผัสกันขึ้น วงจรไฟ
ฟ้าปิด ทำให้เกิดเสียงดังขึ้น

2.5 เครื่องวัดความร้อน (HEAT DETECTORS) วิธีนี้ใช้ติดตั้งในที่ซึ่งเป็นโลหะ เช่น

ห้องนิรภัย เพื่อป้องกันการใช้เครื่องมือเจาะเหล็กด้วยตะเกียงฟู่ (BLOW LAMP) มีเครื่องวัดอุณหภูมิ ถ้า
ความร้อนขึ้นถึงขีดที่ตั้งไว้ ก็จะทำให้เกิดสัญญาณเสียงขึ้น

2.6 การควบคุมประตูทางเข้า (ELECTROMECHANICAL CONTROL AND

LOCKING OF EXITS) การควบคุมประตูทางเข้าออก สำคัญมากในการดักจับคนร้าย เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน
ใช้วิธีการทางกลศาสตร์และอิเล็กทรอนิกส์ ใช้แม่เหล็กไฟฟ้าเครื่องควบคุมไฟฟ้า เครื่องดักจับไฟฟ้านำมาใช้
ควบคุมประตู ซึ่งจะให้เป็นอัตโนมัติได้เมื่อเกิดเสียงสัญญาณขึ้น ประตูจะปิดอัตโนมัติ หรือจะใช้คน
กดสวิทช์เคเปิดก็ได้

2.7 เครื่องจับ (TRAP DEVICES) วิธีนี้ใช้เครื่องจับติดไว้ที่วัตถุนิตที่ต้องการคุ้ม

ครอง มีหลายแบบ มีแบบใช้เส้นลวด (WIRED TRAP BOXES) และแบบสำเร็จรูปในตัว (SELF-
CONTAINED TRAP BOXES) เมื่อวัตถุที่ติดตั้งเครื่องจับ ได้ถูกสัมผัสกระทบกระเทือน จะทำให้เกิดเสียง
สัญญาณนิยมใช้กับภาพเขียน เอา TRAP BOXE ติดไว้กับข้างหลังรูป ถ้ามีคนมาดึงรูปก็เกิดเสียงสัญญาณ
แจ้งภัย

3. ระบบแม่เหล็กไฟฟ้า ELECTROMAGNETIC ได้แก่ เครื่องเรดาร์ (RADARS) ใช้

วัดความเปลี่ยนแปลง ลักษณะของกริ่งแม่เหล็กที่สะท้อนกลับจากการที่วัตถุเคลื่อนผ่านเข้าใกล้แรงของคลื่น
แม่เหล็ก กริ่งที่สะท้อนกลับจะถูกส่งเข้าเครื่องรับ เกิดเป็นสัญญาณเสียง

4. เทคนิคทางทัศน (OPTICAL TECHNIQUES)

4.1 เครื่องกันด้วยแสงสว่าง (VISIBLE LIGHT BBARRIERS)

ใช้ลำแสงพุ่งไปยัง PHOTO-ELECTRICCELL ถ้ามีสิ่งใดผ่านทางของแสง แสงจะถูก
รบกวน สัญญาณเสียงจะดังขึ้น อาจใช้แสงกันในที่หนึ่งที่ใด เช่น ทางเดิน หรือทางเข้า แต่ควรเป็นภายใน
อาคาร

4.2 เครื่องกันด้วยแสงชนิด INFRA-RED (INFRA-RED BBARRIERS)

วิธีนี้ใช้ลำแสงของ INFRA-RED วิธีนี้ดีกว่า VISIVLW LIGHT เพราะมองไม่เห็น
เหมาะที่จะใช้กับทางเดิน ทางเข้าและออก แต่ไม่เหมาะสำหรับนอกอาคารเพราะอาจมีสัตว์และแมงในเวลา
กลางคืน อาจทำให้เกิดสัญญาณเสียงได้

4.3 เครื่องโทรทัศน์ (VISIBLE LIGHT TELEVISION)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องโทรศัพท์ที่จับสิ่งที่ต้องการคุ้มครอง กล้องโทรทัศน์มีหลายแบบทั้งในอาคารและนอกอาคาร ให้นำทนร้อนเย็นได้ โดยมาใช้กับทางเข้า แต่ต้องมีเจ้าหน้าที่คอยดูที่จอโทรทัศน์และอาจต่อกับเครื่องสัญญาณเสียงก็ได้

STABLE-IMAGE TELEVISION เครื่องโทรทัศน์ที่คัดแปลงมาจากแบบเก่าโดยใช้กล้องจับอยู่ที่จุดหนึ่งโดยเฉพาะ ถ้าแสงถูกรบกวนจะเกิดสัญญาณ เหมาะสำหรับใช้กับห้องที่ไม่มีคนเฝ้า

INFRA-RED TELEVISION วิธีนี้ไม่ต้องการแสงสว่าง กล้องแบบนี้ไวต่อแสง INFRA-RED ใช้ในห้องที่ไม่สว่างได้

4.4 ใช้แสงสว่างควบคุม (NORMAL LIGHTING AND SPOTLIGHTS)

คือการใช้ไฟฟ้าธรรมดา หรือ SPOTLIGHT ส่งไปยังที่ที่ต้องการคุ้มครอง ซึ่งมักใช้กับรั้วทางเข้าใช้ประกอบกับเครื่องมือซึ่งทำให้เกิดสัญญาณเสียง ลำพังแสงสว่างป้องกันไม่ได้ แต่อาจมีผลเพียงทางจิตวิทยาเท่านั้น

4.5 เครื่องถ่ายภาพ (PHOTOGRAPHY)

การคุ้มครองเป็นกล้องอัตโนมัติ เมื่อมีคนเข้ามายังจุดที่ตั้งกล้องไว้ จะสว่างขึ้นโดยอัตโนมัติ และเกิดสัญญาณเสียงหรืออาจใช้กล้องถ่ายรูปอัตโนมัติบันทึกภาพโดยตลอดก็ได้

5. เทคนิคทางเคมี (CHEMICAL TECHNIQUES)

5.1 ใช้แสงหรือควันเป็นสัญญาณ (FLARES AND SMOKE PRODUCERS)

5.2 ใช้แรงระเบิด (EXPLOSIVES)

5.3 สีย้อม (DYES)

ใช้สารเคมีที่เป็นสีย้อม ใช้ป้องกันของมีค่า ฉุกเฉิน หรือหีบเงิน ถ้าผู้ร้ายจับต้องจะเป็นรอย และสีที่ติดที่มือหรือเสื้อผ้าผู้ร้าย ช่วยในการจับตัวคนร้ายได้

ก. เจ้าหน้าที่รักษาการ (WATCHMEN, GUARDS, ATTENDANTS)

การดูแลและรักษาความปลอดภัยของพิพิธภัณฑสถาน จะต้องคำนึงถึงการคุ้มครองป้องกันทั้งกลางวันและกลางคืน ตลอด 24 ชั่วโมง

วิธีการควบคุมให้ยามปฏิบัติงานเคร่งครัดนั้น ก็มีวิธีให้ตรวจตามจุดต่าง ๆ ที่กำหนด (PATROL CHECK-POINTS) โดยมีอุปกรณ์ได้ นาฬิกาข้อมือ

1. บัตรเวลา (TIME-KEEPING CLOCK) ซึ่งจะประทับตรา หรือเจาะรูลงบนบัตร เมื่อยามรับเวรและออกเวร และตามจุดต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ให้ตรวจ เมื่อตรวจที่ใดเวลาใด เครื่องนาฬิกาจะประทับเวลานั้นบนบัตร

2. การควบคุมโดยนาฬิกาข้อมือ (CONTROL CLOCKS) วิธีนี้คือระบบไขลานนาฬิกา ซึ่งมีกระดาม้วนบรรจุอยู่ข้างใน ติดตั้งไว้ตามจุดต่าง ๆ ที่จะให้ยามตรวจ เมื่อยามไปถึงจะใช้กุญแจไขลานนาฬิกา เวลาและเลขกุญแจจะปรากฏอยู่บนม้วนกระดาม

3. การควบคุมโดยแผงไฟ (SWITCH BOARD CHECK-LIGHTS) วิธีนี้เมื่อยามไปถึงจุดต่าง ๆ ที่ต้องตรวจจะมีสัญญาณสำหรับไข ซึ่งเมื่อไขกุญแจก็จะปรากฏไฟสว่างขึ้นที่แผงไฟในห้องยามเป็นการรายงานว่าได้ตรวจถึงจุดนั้น ๆ แล้ว แต่วิธีนี้ต้องมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในห้องยามด้วย

4. บันทึกรายงานที่สำนักงานกลาง (CENTRAL RECORDERS)

วิธีนี้ยามไขกุญแจไขตามจุดต่าง ๆ ที่กำหนดให้ตรวจ และเมื่อไขกุญแจแล้วจะปรากฏเวลาและเลขที่ของตำแหน่งที่ตรวจ บนแผ่นกระดาษ ในห้องยามหรือสำนักงานกลาง

การใช้สุนัขช่วยเฝ้ายาม

วิธีใช้สุนัขช่วยดูแลเฝ้าสถานที่เพื่อป้องกันโจรภัยนั้น มีสุนัขอยู่ 2 ประเภท คือ

สุนัขทั่วไปที่ไม่ได้รับการฝึกหัดโดยตรง การเลี้ยงดูไม่สิ้นเปลือง แต่ได้รับประโยชน์น้อย เพราะอาจถูกผู้ร้ายล่อด้วยอาหาร หรือวางยาพิษได้ง่าย

สุนัขที่ได้รับการฝึกหัดมาเพื่อช่วยในการป้องกันโจรภัยโดยตรง มีหลายประเภท ได้แก่

1. สุนัขเฝ้ายาม (GUARD DOGS) ฝึกสำหรับเฝ้าอาจจะเฝ้าห้องเฝ้าของหรือที่หนึ่งใด ถ้าผู้ใดล่วงล้ำเข้ามาจะเห่าหรือทำร้ายทันทีสุนัขประเภทนี้นิยมใช้เยอรมันอัลเซเชียน (GERMAN ALSATIANS) และฝรั่งเศสอัลเซเชียน (FRENCH ALSATIANS) มากกว่าอย่างอื่น

2. สุนัขตรวจการ (WATCH AND PATROL DOGS) สุนัขประเภทนี้ออกตรวจสถานที่กับนายหรือยาม ฝึกให้เงียบไม่เห่าส่งเสียง แต่ถ้าสังเกตเห็นอะไรผิดปกติจะคำรามให้นายรู้ เตรียมพร้อมที่จะปฏิบัติเมื่อนายสั่ง

3. สุนัขอารักขา (COMOANION DOGS) ต่างกับสุนัขตรวจการ คืออยู่กับนายตลอดเวลา จะเห่าและโจมตีทันที ถ้ามีคนแปลกหน้าหรือผู้ร้ายเข้ามา

4. สุนัขตามรอย (TRACKING DOGS) ฝึกไว้ติดตามคนร้ายหรือสิ่งของ เป็นสุนัขที่มีความชำนาญและสามารถมาก

3.6.8 ระบบป้องกันและควบคุมอัคคีภัย

การป้องกันอัคคีภัยต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ชม และการสูญเสียสมบัติอันเป็นมรดกทางประวัติศาสตร์ ฉะนั้นการป้องกันอัคคีภัยจะต้องกวดขันทั้งในเรื่องระเบียบ การบริหาร ตลอดจนต้องมีอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

ระบบดับเพลิง

ระบบดับเพลิงที่ใช้กันแพร่หลายมีหลายแบบ มีความเหมาะสมกับวัสดุเชื้อเพลิงและลักษณะการใช้สอยของอาคารแตกต่างกันออกไป จำแนกได้ดังนี้ คือ

1. ระบบใช้น้ำชนิดสายสูบ (HYDRANT & STANDPIPE SYSTEM)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ระบบโปรยน้ำฝอย (SPRINKLE SYSTEM)
3. ระบบพ่นน้ำฝอย (WATER SPRAY SYSTEM)
4. ระบบน้ำยาสร้างฟองอากาศ (FOAM SYSTEM)
5. ระบบแกสฮาโลน (HALON SYSTEM)
6. ระบบแกสคาร์บอนไดออกไซด์ (CARBONDYOXIDE SYSTEM)
7. ระบบผงเคมีแห้ง (DRY CHEMICAL SYSTEM)
8. ระบบผงเคมีเปียก (WET CHEMICAL SYSTEM)

ระบบดับเพลิงที่ใช้กับโครงการ

สำหรับโครงการศูนย์ประวัติศาสตร์จังหวัดสุโขทัยนี้ ใช้ระบบดับเพลิงแบบโปรยน้ำฝอย

เพราะเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพดี สามารถทำงานโดยอัตโนมัติ ลักษณะสำคัญคือมีท่อให้น้ำเดินตามเพดาน ในลักษณะแบบตาข่าย โดยเว้นระยะของท่อให้หัวฉีดกระจายน้ำออก ควบคุมไปทุกจุดของอาคารที่ต้องการ ป้องกัน น้ำในท่อจะมีความดันพร้อมจะจ่ายน้ำได้ทันที

ชนิดของระบบดับเพลิงนี้มีอยู่ 4 แบบ คือ

1. ระบบท่อเปียก เป็นระบบที่ใช้หัวฉีดอัตโนมัติ ซึ่งต่อกับท่อที่มีน้ำเต็ม เมื่อเกิดเพลิงไหม้ ความร้อนจะทำให้หัวฉีดเปิดออกและโปรยน้ำออกไป

2. ระบบน้ำแห้ง เป็นระบบที่ไม่มีน้ำอยู่ในท่อ แต่มีหัวฉีดอัตโนมัติอยู่และอัดลมไว้ด้วยความดันที่พอเหมาะ เมื่อความร้อนทำให้หัวฉีดเปิดออก ความดันลมจะลดลงทำให้ท่อน้ำเปิดออก และส่งน้ำไปยังหัวฉีด ระบบนี้ทำงานช้ากว่าระบบแรก จึงเหมาะกับประเทศที่มีอากาศหนาว การแยกส่วนของน้ำออกจากส่วนท่ออัดลม ช่วยในการควบคุมอุณหภูมิของน้ำได้

3. ระบบชะลอการฉีด เป็นระบบแห้ง ซึ่งเมื่อเกิดเพลิงไหม้จะไม่ส่งน้ำมาทันทีและจะปล่อยในระบบสัญญาณทำงานระยะหนึ่งก่อน เพื่อให้พนักงานดับเพลิงเข้ามาทำการดับเพลิงได้ก่อน ซึ่งอาจไม่ต้องใช้น้ำจากหัวฉีด เป็นการลดความเสียหายจากการเปียกของทรัพย์สินต่าง ๆ ที่อาจเสียหายได้ง่าย

4. DELUGE SYSTEM เป็นระบบที่จะทำงานพร้อมกันทั่วทั้งอาคาร โดยสัญญาณจากอุปกรณ์ตรวจจับความร้อน เหมาะกับพื้นที่ไม่กว้างนัก

ทางออกฉุกเฉิน

จะต้องมีเพียงพอ บานประตูสามารถเปิดปิดได้ง่าย

5.6.3 ข้อเสนอในการป้องกันอัคคีภัย

1. วางระเบียบข้อบังคับสำหรับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน
2. มีห้องเก็บเชื้อเพลิงและสารเคมีที่ปลอดภัย
3. ทำประตูเหล็ก เพื่อไม่ให้ไฟลุกลามไปยังห้องอื่น
4. ติดตั้งสัญญาณแจ้งเหตุไฟไหม้ในห้องจัดแสดงและห้องอื่น ๆ ได้แก่

เครื่องมือดักควัน (SMOKE DETECTOR) และเครื่องมือดักความร้อน (HEAT DETECTOR) เมื่อมีความร้อนเกิดขึ้นในห้อง ก็จะเกิดเสียงกริ่งสัญญาณให้เจ้าหน้าที่ทราบ

5. จัดตั้งหัวสูบน้ำในจุดต่าง ๆ เป็นระยะ และเตรียมสารเคมีสำหรับดับไฟในห้องจัดแสดงและห้องต่าง ๆ

6. เทคนิคปัจจุบันอาจติดตั้งเครื่องดักความร้อนในห้องจัดแสดง และเครื่องดับไฟสารเคมีจะทำงานอัตโนมัติ

3.7 การศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

เทศบัญญัติเกี่ยวกับอาคาร

พิพิธภัณฑน์เป็นอาคารสาธารณะ มีกฎหมายที่ใช้บังคับให้ถูกต้องตามเทศบัญญัติ คือ

1. วัสดุที่ใช้ ควรเป็นวัสดุทนไฟ มีความมั่นคงแข็งแรง ถูกต้องตามกำลังวัตถุและน้ำหนักบรรทุกทุกต่าง ๆ ตามเทศบัญญัติ แต่ถ้ามีรายการคำนวณวัตถุและน้ำหนักบรรทุกทุกแตกต่าง ไปจากเทศบัญญัติแล้ว จะต้องมีการคำนวณ และเอกสารแสดง ผลการทดลองของผู้เชี่ยวชาญที่เชื่อถือได้ และได้ผลตามความเป็นจริงทุกประการ และเอกสารแสดง ผลการทดลองของผู้เชี่ยวชาญที่เชื่อถือได้ และได้ผลตามความเป็นจริงทุกประการ โดยทั่วไปแล้ว น้ำหนักบรรทุกทุกในพิพิธภัณฑน์ไม่ต่ำกว่า 500 กิโลกรัมต่อตารางเมตร
2. รั้วหรือกำแพง ทำได้ไม่เกิน 300 เซนติเมตร เหนือระดับถนนสาธารณะและกำหนดให้ได้สภาพตั้งเสมอไป ประตูรั้วหรือกำแพงรถเข้า เมื่อมีถนนบน ให้วางคานนั้นสูงตั้งแต่ 300 เซนติเมตรขึ้นไปจากระดับถนนสาธารณะ
3. ห้อง ที่พักอาศัยในอาคาร ให้มีส่วนกว้างยาวไม่ต่ำกว่า 250 เซนติเมตร รวมถึงเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 9 ตารางเมตร
4. ห้องที่ใช้ เป็นที่พักในอาคาร มีช่องประตูและหน้าต่างเป็นเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ของเนื้อที่นั้น โดยไม่รวม หรือนับประตูหรือหน้าต่างอันติดกับห้องอื่น
5. ห้องของอาคาร ซึ่งบุคคลเข้าไปได้จะต้องมีช่องระบายลม ให้เพียงพอในเมื่อได้ปิดประตู หน้าต่างทั้งหมด ส่วนวิธีการระบายลมนั้นให้ทำตามแบบซึ่งเหมาะสมกับสภาพอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ช่องทางเดินในอาคาร สำหรับบุคคลใช้สอยหรืออาศัย ให้ทำกว้างไม่น้อยกว่า 100 เซนติเมตร กับให้มีเสาติดกันให้ส่วนใดส่วนหนึ่งแคบกว่าที่กำหนดนั้นให้มีแสงสว่างจากธรรมชาติและเห็นได้ชัดในเวลากลางวันด้วย

7. ห้ามมิให้มีประตูและหน้าต่าง หรือช่องลมจากครัวไปเข้าสู่ห้องส้วมได้โดยตรง

8. ประตูสำหรับอาคารสาธารณะ ต้องมีธรณีประตูเรียบติดกับพื้นห้องหรือไม่มีเลย

9. บันไดสำหรับอาคารสาธารณะ ต้องทำขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 150 เซนติเมตร ช่วงหนึ่งสูงไม่เกิน 500 เซนติเมตร และลูกตั้งสูงไม่เกิน 19 เซนติเมตร ลูกนอนไม่แคบกว่า 25 เซนติเมตร

10. ลิฟท์สำหรับบุคคลใช้สอย ให้ทำได้แต่ในอาคารซึ่งประกอบด้วยวัตถุนไฟเป็นส่วนใหญ่และ โดยเฉพาะที่ติดเนื่องกับลิฟท์จะต้องมีไม่น้อยกว่า 4 เท่าของน้ำหนักที่กำหนดให้

11. อาคารสาธารณะจะต้องมีที่ว่างปราศจากหลังคาคลุมอยู่ 10 ใน 100 ส่วนของพื้นที่ เว้นแต่กรณีพิเศษที่มีที่ระบายลมและให้แสงสว่างเหมาะสมเพียงพอแล้ว คณะเทศมนตรีจะอนุมัติให้ปลูกสร้างโดยมีที่ว่างเปล่าน้อยกว่าส่วนที่กำหนดให้ก็ได้

12. อาคารที่จะปลูกสร้างต้องมีการระบายน้ำที่ใช้แล้วออกจากอาคารได้สะดวก

13. การทำรางระบายน้ำออกจากอาคารไปสู่ทางน้ำสาธารณะ จะต้องให้มีส่วนลาดไม่ต่ำกว่า 1 ใน 20 ตามแนวตรงที่สุดเท่าที่จะทำได้ ถ้าจะใช้ท่อกลมเป็นทางระบายน้ำ ต้องมีบ่อตรวจทุกระยะ 30 เมตร และทุกมุมเลียด้วย

14. ถ้าการระบายน้ำโสโครกออกจากอาคารไปสู่ทางน้ำสาธารณะ ซึ่งมีได้จัดเตรียมไว้ โดยเฉพาะแล้ว คณะเทศมนตรีอาจไม่ขอมอบอนุญาตให้จนกว่าเจ้าของอาคารจะได้จัดการให้น้ำโสโครกนั้นมีลักษณะที่ดีขึ้นตามที่เห็นควรได้

15. อาคารสาธารณะถ้ามีท่อประปาสาธารณะติดต่อเขตที่ก่อสร้างอาคาร ก็ให้ท่อประปาเข้าสู่อาคารด้วย

16. การทำการระบายน้ำและติดต่อท่อระบายน้ำนั้น ท่อประปาท่อระบายน้ำในอาคาร และอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับการต่อท่อประปาและสุขาภิบาล จะต้องมิลักษณะถูกต้องเพื่อประโยชน์ในทางอนามัยตามแบบที่นิยมในทางวิชาการ

17. ห้องส้วมต้องมีเนื้อที่ที่ไม่ต่ำกว่า 1.5 ตารางเมตรต่อ 1 แทน มีลักษณะที่จะรักษาความสะอาดได้ง่ายเรียบร้อย และมีพื้นที่ที่ไม่ชื้น กับมีช่องระบายลมตามควร ถ้าเป็นส้วมระบายน้ำ ซึ่งไม่รับอเก็บให้ทำในตัวอาคารได้ แต่ถ้าเป็นส้วมวิธีอื่นต้องทำให้ส่วนต่างหากออกนอกไปจากที่พักนั้น

พระราชบัญญัติเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

ในปัจจุบันมีพระราชบัญญัติในโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 เป็นพระราชบัญญัติเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติในประเทศไทยในหมวดที่ 3 ดังต่อไปนี้

หมวดที่ 3

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

มาตรา 25 ให้พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเป็นที่เก็บรักษาโบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติจะจัดตั้งขึ้น ณ ที่ใด หรือจะให้สถานที่ใด เป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ตลอดถึงการโอนสถานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติที่มีอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัติที่ใช้บังคับ เป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 26 โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุซึ่งเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน และอยู่ในความดูแลของกรมศิลปากรนั้น จะรักษาไว้ ณ สถานที่อื่นใด นอกจากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ มิได้แต่กรณีที่ไม่อาจ หรือไม่สมควรจะนำมาเก็บรักษา ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติและได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีแล้ว จะเก็บไว้ ณ สถานที่อื่นก็ได้

ความในวรรคก่อนมิให้ใช้บังคับแก่กรณีรัฐมนตรีให้โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุไปตั้งแสดง ณ ที่ใด ๆ เป็นการชั่วคราว หรือในกรณีที่ยุติคดีมีคำสั่งให้นำโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุออกจากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการซ่อมแซมหรือบูรณะ

ในกรณีที่โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุใดเหมือนกันหลายชิ้น อธิบดีจะอนุญาตให้กระทรวง ทบวง กรมใด เป็นผู้เก็บรักษาโบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุนั้นบางชิ้นเป็นการชั่วคราวก็ได้

มาตรา 27 รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติปฏิบัติการบางประการเพื่อประโยชน์ ความเรียบร้อย หรือเพื่อประโยชน์แก่การศึกษาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติในระหว่างเข้าชมได้ตามที่เห็นสมควร และจะกำหนดให้ผู้เข้าชมเสียค่าธรรมเนียมเข้าชมด้วยก็ได้ แต่มิได้เก็บครั้งละสามสิบบาท

การกำหนดตามความในวรรคก่อน ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในหมวด 3 เป็นเรื่องว่าด้วยพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติโดยตรง แต่ยังมีอีกหมวดหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับในหน้าที่ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติด้วยคือ ในหมวด 2 ว่าด้วยโบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ดังต่อไปนี้

หมวดที่ 2

โบราณวัตถุและศิลปวัตถุ

หมวด 14 เมื่ออธิบดีเห็นว่าโบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุใด ซึ่งมีได้อยู่ในความครอบครองของกรมศิลปากร มีคุณค่าในทางศิลปะ ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดีเป็นพิเศษ อธิบดีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุนั้นได้

หมวด 15 โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้วนั้น ห้ามมิให้ผู้ใดซ่อมแซม แก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงเว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี และถ้าหนังสืออนุญาตนั้นกำหนดเงื่อนไขไว้ประการใดก็ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นด้วย

หมวด 16 ในกรณีที่โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว ชำรุดหักพัง เสียหาย หรือสูญหาย ให้ผู้ครอบครองโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุนั้นแจ้งการชำรุด หักพัง เสียหาย หรือสูญหายเป็นหนังสือไปยังอธิบดีภายใน 30 วัน นับแต่วันชำรุด หักพัง เสียหาย หรือสูญหายนั้น

มาตรา 17 ในกรณีที่การโอนโบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว ผู้โอนจะต้องแจ้งการโอนเป็นหนังสือโดยระบุชื่อ และที่อยู่ของผู้รับโอน และวันเดือนปีที่โอนไปยังอธิบดีภายใน 30 วัน นับแต่วันโอน

ผู้ได้รับกรรมสิทธิ์โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้วโดยทางมรดก หรือโดยพินัยกรรม ต้องแจ้งการได้รับกรรมสิทธิ์ไปยังอธิบดีภายใน 60 วัน นับแต่วันได้รับกรรมสิทธิ์

ในกรณีที่มิผู้ได้รับกรรมสิทธิ์โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุเดียวกันหลายคน เมื่อได้มีการมอบหมายให้ผู้มีกรรมสิทธิ์ และผู้ได้รับมอบหมายได้ปฏิบัติการเจ้านั้นภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้มีกรรมสิทธิ์รวมทุกคนได้ปฏิบัติการเจ้านั้นแล้วด้วย

มาตรา 18 โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุซึ่งเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน และอยู่ในความดูแลรักษาของกรมศิลปากร จะโอนกันมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมาย แต่ถ้าโบราณวัตถุและศิลปวัตถุใด มีเหมือนกันอยู่มากเกินต้องการ อธิบดีโดยอนุมัติรัฐมนตรีจะโอนโดยวิธีขายหรือแลกเปลี่ยนเพื่อประโยชน์แห่งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หรือให้เป็นรางวัลหรือเป็นค่าแรงงานแก่ผู้ขุดค้นก็ได้

มาตรา 19 ห้ามมิให้ผู้ใดทำการค้าโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุ หรือแสดงศิลปวัตถุให้บุคคลชม โดยเรียกเก็บค่าชมเป็นปกติธุระ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

การขออนุญาต และการอนุญาตตามความในวรรคก่อนให้ทำตามแบบที่กำหนด

ในกรณี ที่อธิบดีมีคำสั่งไม่อนุญาตตามคำขอรับใบอนุญาตในวรรคแรกผู้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีต่อรัฐมนตรีได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันรับทราบคำสั่งคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา 20 ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการค้าโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุ หรือแสดงโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุให้บุคคลตามมาตรา 19 ต้องแสดงใบอนุญาตนั้นไว้ ณ ที่ที่เห็นได้ง่าย ในสถานการณ์ค้าหรือการแสดงของตน และต้องทำบัญชีรายการโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่อยู่ในความครอบครองของตนตามแบบที่อธิบดีกำหนดให้ถูกต้องตรงตามความจริง และรักษามันไว้ ณ สถานการค้าหรือสถานการแสดงของตน

มาตรา 21 พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจที่จะตรวจว่าผู้รับใบอนุญาตตามความในมาตรา 19 ได้ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่มีผู้ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายอยู่ในความครอบครองของผู้ที่ได้รับอนุญาตหรือไม่ ในกรณีให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหรืออาศัยโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นวัตถุที่บุคคลได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายได้ด้วย

มาตรา 22 ห้ามมิให้ผู้ใดส่งหรือศิลปวัตถุออกนอกราชอาณาจักรเว้นแต่จะ ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกำหนด

ตามในวรรคก่อนมิให้ใช้บังคับแก่การนำโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุผ่านราชอาณาจักร

ผู้รับอนุญาตให้ส่ง หรือนำโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุออกนอกราชอาณาจักร ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดให้กฎกระทรวงซึ่งต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 23 บุคคลใดประสงค์จะส่งโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุออกนอกราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ให้ยื่นขอรับใบอนุญาตต่ออธิบดี ในกรณี ที่อธิบดีมีคำสั่งไม่อนุญาต ผู้ขอมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีต่อรัฐมนตรี ภายในกำหนด 30 วัน นับแต่วันรับทราบคำสั่ง คำวินิจฉัย ของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ในกรณีอธิบดีเห็นสมควรหรือรัฐมนตรีวินิจฉัยให้ออกใบอนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอส่งโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุออกนอกราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว และเมื่อผู้ยื่นคำขอได้ยื่นขอปฏิบัติตามเงื่อนไข วิธีการและข้อกำหนดว่าด้วยวางเงินประกัน และหรือการชำระค่าปรับตามที่กำหนดในกฎกระทรวงเกี่ยวกับการส่งโบราณวัตถุและศิลปวัตถุออกนอกราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวแล้ว ก็ให้อธิบดีออกใบอนุญาตให้ผู้ยื่นใบอนุญาตหรือนำวัตถุออกนอกราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรา 24 โบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุที่ซ่อนหรือฝังหรือทอดทิ้งอยู่ ณ ที่ใด ๆ โดยพฤติการณ์ ซึ่งไม่มีผู้ใดสามารถอ้างได้ว่าเป็นเจ้าของ ไม่ว่าจะที่ซ่อน ที่ฝัง หรือทอดทิ้งไว้จะอยู่ในกรรมสิทธิ์หรือความครอบครองของบุคคลใดหรือไม่ ให้ตกเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน ผู้เก็บได้ต้องส่งมอบแก่พนักงาน เจ้าหน้าที่หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วมีสิทธิจะได้รับรางวัลหนึ่งในสามแห่งค่าของทรัพย์สินนั้น

กองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร มีหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติในหมวด 2 นี้ ในเรื่องขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ การจัดทำใบอนุญาตส่งออกนอกประเทศ การติดตามวัตถุที่ซ่อนหรือฝังหรือทอดทิ้งอยู่ตามหมวด 24 ด้วย

ข้อกำหนดการสร้างอาคารในเขตโบราณสถานทั่วไป

1. ให้สร้างอาคารสูงได้ไม่เกิน 9.00 เมตร นับจากหลังคาหลังคา หรือสูงประมาณยอดไม้ เพื่อป้องกันไม่ให้ตัวอาคารไปบดบังโบราณสถาน
2. ให้สร้างอาคารห่างจากตัวโบราณสถานอย่างน้อย 20.00 เมตร โดยรอบบริเวณ

เมื่อทำแบบอาคารตามนี้แล้วก็ไปผ่านคณะกรรมการพิจารณาของทางอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เพื่ออนุมัติให้สร้างต่อไปซึ่งทั้งนี้อาจมีการปรับ เพิ่ม-ลด ระยะต่าง ๆ ได้ตามความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณา

สำหรับโครงการศูนย์ประวัติศาสตร์สุโขทัยนี้ ตั้งอยู่ในบริเวณ “เขตปลอดโบราณสถาน” ดังนั้นข้อกำหนดการสร้างอาคารของโครงการนี้จึงเคารพกฎข้อบังคับ 2 ข้อดังกล่าว

กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้างอาคาร ฯลฯ และชนิดหรือประเภทอาคาร ในบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย (ร่าง)

- (ก) บริเวณที่ 1 พื้นที่ในเขตกำแพงเมืองเก่า และพื้นที่โดยรอบจากหลักเขต 1-2-3-4-5 และ 6 ห้ามก่อสร้าง คัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารอื่นใด เว้นแต่
- (1) อาคารที่พักอาศัย ประเภทบ้านเดี่ยวที่มีความสูงไม่เกิน 9.00 ม. ไม่เกิน หลังคาหลังคา
 - (2) หอถังน้ำที่มีความสูงไม่เกิน 9.00 ม.
- (ข) บริเวณที่ 2 เริ่มจากจุดตัดของถนนจรดวิถีถ่องและถนนบายพาส เขตบ้านนา กม.46 x 746.11 ทางหลวงหมายเลข 12 ไปตามแนวนานกับถนนจรดวิถีถ่อง รัศมี 300 เมตร จากกึ่งกลางถนนจรดวิถีถ่องทั้งสองฟาก ไปจดแนวเขตบริเวณที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และจาก กม. 61 x 020 ทางหลวงหมายเลข 12 ไปตามแนวขนานกับถนน
จรดวิถีถ่องรัศมี 300 เมตร จากกึ่งกลางถนนจรดวิถีถ่องทั้งสองฟากไปจด
แนวเขตบริเวณที่ 1 ห้ามก่อสร้างตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร
ดังต่อไปนี้

- (1) โรงงานที่ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมตั้งแต่ 5 แรงม้า หรือเทียบเท่าขึ้นไป
หรือใช้คนงานตั้งแต่สิบคนขึ้นไป
- (2) สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ
- (3) สถานที่เก็บและจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการเก็บ
รักษาน้ำมันเชื้อเพลิง
- (4) สถานบริการ สถานที่บรรจุก๊าซ และสถานที่เก็บก๊าซตามกฎหมายว่า
ด้วยการบรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลว
- (5) คลังสินค้าที่มีพื้นที่เกิน 200 ตารางเมตร
- (6) อาคารที่มีความสูงเกิน 9.00 เมตร
- (7) หอถังน้ำมีความสูงเกิน 9.00 เมตร
- (8) โรงมหรสพตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันภัยอันตรายอันเกิดแต่การเล่น
มหรสพ

(ค) บริเวณที่ 3 พื้นที่ฝั่งด้านใต้ถนนบายพาส จดเขตบริเวณที่ 1 และบริเวณที่ 2 ห้ามก่อสร้าง
ตัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร ดังต่อไปนี้

- (1) โรงงานที่ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมตั้งแต่ 5 แรงม้า หรือเทียบเท่าขึ้นไป
หรือ ใช้คนงานตั้งแต่สามสิบคนขึ้นไป
- (2) สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ
- (3) คลังสินค้าที่มีพื้นที่เกิน 200 ตารางเมตร
- (4) อาคารที่มีความสูงเกิน 12 เมตร
- (5) หอถังน้ำที่มีความสูงเกิน 12 เมตร

(ง) บริเวณที่ 4 พื้นที่ในบริเวณแนวเขตควบคุมตามแผนที่ เว้นแต่บริเวณที่ 1 บริเวณที่ 2 และ
บริเวณที่ 3

ห้ามก่อสร้าง ตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารดังต่อไปนี้

- (1) โรงงานที่ใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่ 5 แรงม้า หรือเทียบเท่าขึ้นไป
หรือใช้คนงานตั้งแต่สามสิบคนขึ้นไป
- (2) สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ
- (3) อาคารที่มีความสูงเกิน 15 เมตร
- (4) หอถังน้ำที่มีความสูงเกิน 15 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมายเหตุ หลักเขตที่ 1,2,5 และ 6 สมมุติขึ้น เป็นหลักเขตในแนวเขตอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
 หลักเขตที่ 3 ห่างจากหลักเขตที่ 2 ระยะทาง 3,000 เมตร และ หลักเขตที่ 4 ห่างจากหลักเขตที่ 5 ระยะทาง 3,500 เมตร

กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้างอาคาร ฯลฯ และชนิดหรือประเภทอาคาร ในบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย (ว่าง)

- (ก) บริเวณที่ 1 พื้นที่ในแนวหลักเขตที่ 1-2-3-4-11-12-17-18-1
 ห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารอื่นใด เว้นแต่
 1. อาคารที่พักอาศัยประเภทบ้านเดี่ยวที่มีความสูงไม่เกิน 9.00 ม.
 2. หอดังน้ำมีความสูงไม่เกิน 9.00 ม.
- (ข) บริเวณที่ 2 พื้นที่ในแนวหลักเขตที่ 3-5-9-10-13-14-ถนนศรีสัชนาลัย สวรรคโลก - 12-11-4-3 ห้ามก่อสร้าง ดัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารดังต่อไปนี้
 - (1) โรงงานที่ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมตั้งแต่ 5 แรงม้า หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือใช้คนงานตั้งแต่สิบคนขึ้นไป
 - (2) สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ
 - (3) สถานที่เก็บและจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง
 - (4) สถานบริการ สถานที่บรรจุก๊าซ และสถานที่เก็บก๊าซตามกฎหมายว่าด้วยการบรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลว
 - (5) คลังสินค้าที่มีพื้นที่เกิน 200 ตารางเมตร
 - (6) อาคารที่มีความสูง 9.00 เมตร นับจากหลังคา
 - (7) หอดังน้ำที่มีความสูงเกิน 9.00 เมตร
 - (8) โรงมหรสพตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันภัยอันตรายอันเกิดแต่การเล่นมหรสพ
- (ค) บริเวณที่ 3 พื้นที่ในแนวหลักเขตที่ 5-6-7-8-9-5 และพื้นที่ในแนวหลักเขตที่ 17-16-15-14-ถนนศรีสัชนาลัย สวรรคโลก - หลักเขตที่ 17
 ห้ามก่อสร้าง ดัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร ดังต่อไปนี้
 - (1) โรงงานที่มีเครื่องจักรที่มีกำลังตั้งแต่ 5 แรงม้า หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือใช้คนงานตั้งแต่สามสิบคนขึ้นไป
 - (2) สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- (3) คลังสินค้าที่มีพื้นที่เกิน 200 ตารางเมตร
- (4) อาคารที่มีความสูงเกิน 15 เมตร
- (5) หอถ้ำน้ำมีความสูงเกิน 15 เมตร



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

แนวความคิดในการออกแบบ

แนวความคิดในการออกแบบ (CONCEPT DESIGN)

1. โครงการศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัย ออกแบบให้ FUNCTION ภายในอาคารอยู่ภายในอาคารหลังเดียวกันทั้งหมด
2. เนื่องจากเป็นอาคารสาธารณะ ให้บริการแก่ประชาชน จึงจำเป็นต้องเปิดมุมมองด้านหน้าโครงการให้มากที่สุด ดังนั้นบริเวณทางเข้าหลักของโครงการจึงเปิดกว้าง สามารถมองเห็นจากถนนเข้าสู่ภายใน และจากภายในออกสู่ภายนอกอาคาร ทำให้เกิดความรู้สึกเชื่อมโยงสู่โครงการ รับกับสภาพแวดล้อม
3. เพื่อตอบสนองแผนพัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ที่จะต้องวางตัวอาคาร และการออกแบบทางด้านสถาปัตยกรรม ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเป็นจุดศูนย์รวมแห่งบริการการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

แนวความคิดการออกแบบรูปทรงอาคาร (FORM, MASS)

การใช้รูปทรง FORM ของตัวอาคารจะเป็นสื่อความรู้สึกถึง สถาปัตยกรรมและวัฒนธรรม ซึ่งต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และหน้าที่ใช้สอยของโครงการ ซึ่งรูปทรงอาคารที่กำหนดนำมาใช้มีดังนี้

1. เป็นลักษณะสถาปัตยกรรมสมัยสุโขทัย ของศิลปะของสุโขทัยสมัยพ่อขุนอินทรทิตย์ พ่อขุนรามคำแหง ลักษณะสถาปัตยกรรมในสมัยสุโขทัยในเมืองเก่า ได้แก่
 1. อาคารโบสถ์วิหาร
 2. ทรงมณฑป
 3. อาคารทรงเจดีย์
 ซึ่งหลังคาเป็นทรงจั่วตามแบบวัดมหาธาตุของสุโขทัยและเทวสถานพระวิษณุ สมัยขอมซึ่งปกครองอยู่
2. การยกระดับพื้น เพื่อเป็นฐานรองรับ รูปทรงอาคารทั้งโครงสร้างและมุมมอง ซึ่งเป็นตัวกลางระหว่างภายในและภายนอกอาคาร เน้นจุดสำคัญช่วยในการมองเห็น และเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาอุทกภัย
3. ลักษณะของตัวอาคาร จะเป็นแบบการสร้างเมืองโบราณในสมัยก่อนเป็นแกนหลัก คือ ภูมิจักรวาลทางสถาปัตยกรรมของขอม
4. จากการสร้างรูปจากผังเมืองสุโขทัย จะสังเกตเห็นผังเมืองเป็นสี่เหลี่ยมจตุรัส ทั้งในกำแพงเมืองและนอกกำแพง จึงทำให้เกิดแนวความคิดจาก MASS ทั้งสองมาใช้กับโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. การสร้างแกน AXIS ได้ถ่ายแนวแกนจากพระวิหารสิริมารวิชัย ซึ่งหันหน้าไปทางวัดพระพายหลวง เป็นจุดกำเนิดของอาณาจักรสุโขทัยแรกเริ่มในทางประวัติศาสตร์

6. ส่วนแสดงภายนอก OUT DOOR EXHIBITION จะเป็นส่วนแสดงพิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง โดยเน้นเนื้อหาทางวัตถุโบราณ ในการสร้างบรรยากาศในการชมนั้น โครงการได้คือ MASS ของผังเมือง เป็นสัญลักษณ์ของโครงการนั้น คือ ผังเมืองสุโขทัย จะสังเกตได้จากส่วนต่าง ๆ ทั้งส่วน PUBLIC SERVICE กับส่วน EXHIBITION จะมีสัญลักษณ์ของโครงการ

7. การวางผังอาคารจะใช้แนว GRID LINE ของผังเมือง ที่ตรงไปตรงมาทั้งแนวเส้น VERTICAL และ HORIZONTAL จึงทำให้ตัวอาคารเป็นลักษณะสี่เหลี่ยมโดยไม่มีส่วนโค้งที่นำมาใช้กับโครงการนี้

แนวความคิดในการจัดระบบการสัญจรในห้องจัดแสดง (CIRCUTRAION)

1. จากการเดินชม โดยให้ผู้เข้าชมนิทรรศการ เริ่มจากการเดินลักษณะเวียนขวา ยึดทิศทางการเข้าชม ในลักษณะเหมือนหนึ่งการข้อนรอยอดีตจนถึงปัจจุบัน

2. จากการเดินชมจะมีสัญลักษณ์ (SYMBOL) เพื่อให้เกิดความเข้าใจง่ายในการชม

3. การสร้างความรู้สึกในการเดินชม โดยใช้ ORDER ของ COLUMN ของพระวิหาร เป็นตัวดึงสายตาของผู้เข้าชมสู่ส่วนแสดงงาน

4. ผู้เข้าชมจะสามารถเห็นการจัดแสดงภายนอก เพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นจริง และผู้เข้าชมที่อยู่ภายนอกส่วนแสดงจะสามารถมองเห็นทิวทัศน์

5. ในการจัดแสดงเนื้อหา จะแสดงตามเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ตั้งแต่กำเนิดอาณาจักรจนถึงการเสื่อมสลายของอาณาจักรก่อนที่ผู้เข้าชม เดินผ่านประตูเพื่อปรับความรู้สึกกับเข้าชมให้เหมือนอยู่ในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ของสุโขทัย

6. ในการเข้าชมส่วน EXHIBITION PERMANENT จุดเข้าชมทางเข้ากับทางออกจะอยู่ห่างกัน ทั้งนี้ก็เนื่องจากในการใช้สอย เป็นส่วนบังคับการเดินทาง เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในการเข้าชม การสัญจรภายใน จะบังคับทางเดิน โดยปล่อยให้ผู้เข้าชมเข้าไปเป็นหมู่คณะประมาณ 30 คน ซึ่งแต่ละส่วน จะต้องใช้เวลาในการชม ทั้งนี้จะช่วยประหยัดเวลา และยังสามารถดูแลรักษาความปลอดภัยได้ง่าย

แนวความคิดการจัดสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ (LAND SCAPE)

1. การจัดภูมิทัศน์บริเวณ โครงการ ซึ่งจะใช้พื้นที่ที่เป็นของสมัยสุโขทัยเป็นที่ทางว่าง ส่วนบริเวณ PLAZA มีการใช้ปฏิบัตริกรรมของสุโขทัยมาติดตั้งสร้างจุดสนใจของโครงการ

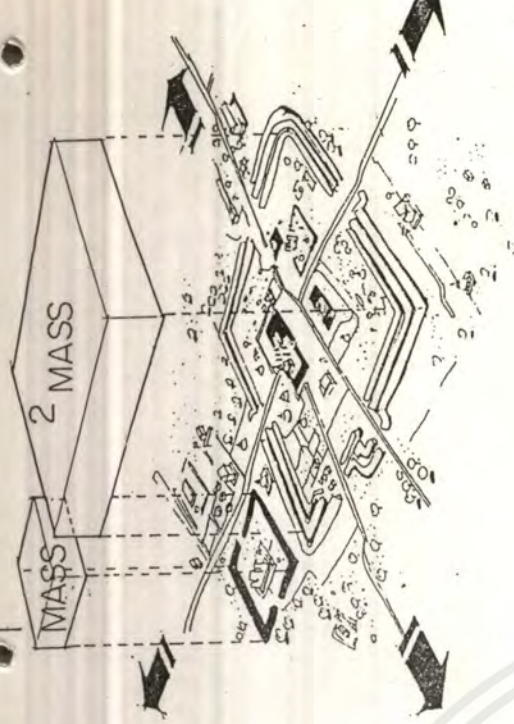
2. การที่ต้องมี LAND MARK ของโครงการเพื่อเป็น HEAD LINE ของโครงการ ได้แก่ พ่อขุนรามคำแหง ซึ่งเป็นที่รู้จักของชาวไทยทุกคน

3. ในการจัด นึกถึงการออกแบบในการใช้ต้นไม้ และการจัดวางแบบดั้งเดิม

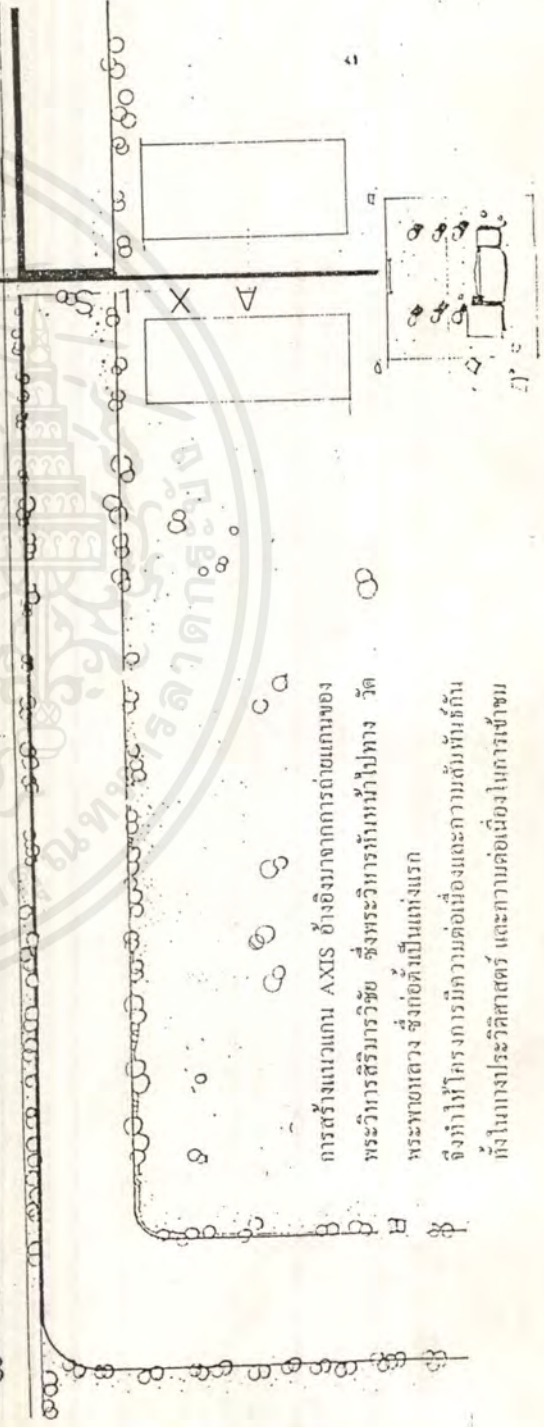
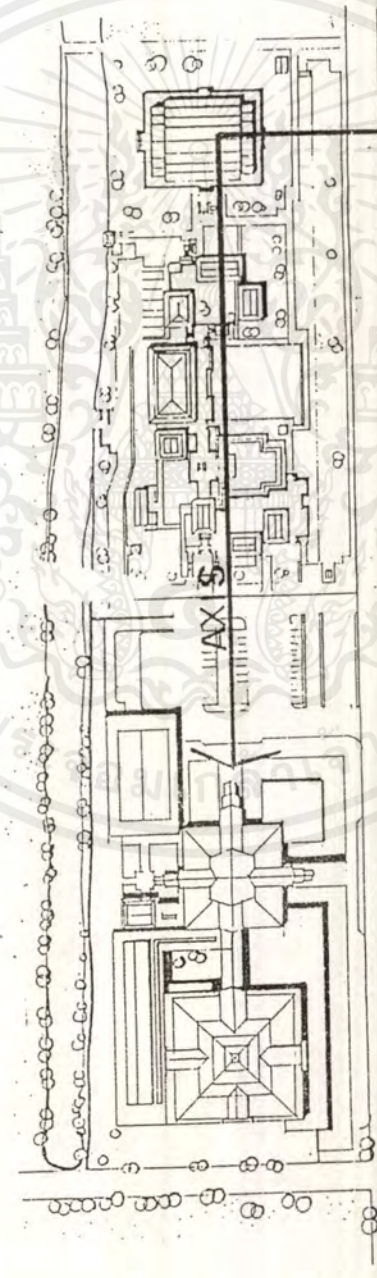
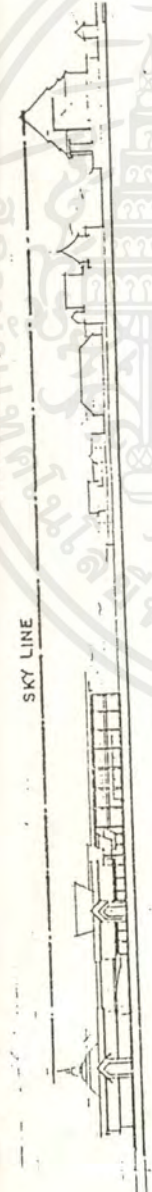
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CONCEPT DESIGN

โดยการสร้าง MASS จากสิ่งมีอยู่
 ไขว้กันไว้บ้างเป็นเส้นเชื่อมจัดไว้ ทั้งในกับแพมเมืองและนอก
 กำแพงโดย MASS ทั้ง 2 มีความสัมพันธ์ทางในทางประวัติ
 ศาสตร์ และเทคโนโลยีวิทยาในการออกแบบ ทางสถาปัตยกรรม
 ความคิดเชื่อมโยงในเรื่อง
 ภูมิจักรวาล ดังนั้น จึงได้นำเอกลักษณ์ของเมืองเก่ามา
 ใช้กับการวางตัวอาคาร และลักษณะการออกแบบ
 สถาปัตยกรรมของสุโขทัย



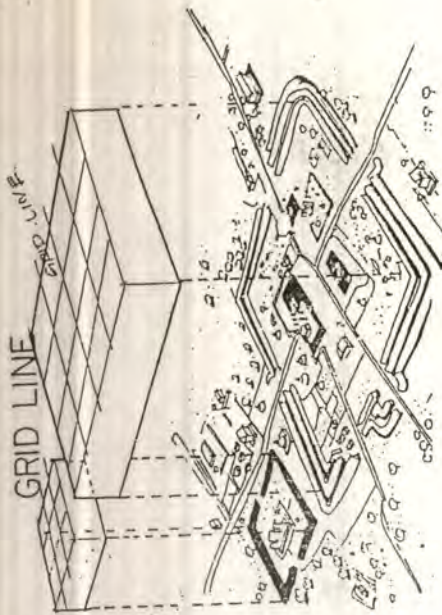
SKY LINE



แนวเส้น SKYLINE เป็นส่วนหนึ่ง ในการสร้าง LAND
 MARK กับโครงการ และเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ต่อ
 ทัศนียภาพ การสร้างแนวแกน AXIS ยังอิงมาจากการถ่ายแทน
 ของพระวิหารสิริมารวิชัย ซึ่งพระวิหารหันหน้าไปทาง วัดพระ
 พายหลวง ซึ่งก่อตั้งเป็นแห่งแรก
 จึงทำให้โครงการมีความต่อเนื่องและความสัมพันธ์กัน ทั้งใน
 ทางประวัติศาสตร์ และความต่อเนื่องในการเข้าชม

การสร้างแนวแกน AXIS ยังอิงมาจากการถ่ายแทนของ
 พระวิหารสิริมารวิชัย ซึ่งพระวิหารหันหน้าไปทาง วัด
 พระพายหลวง ซึ่งก่อตั้งเป็นแห่งแรก
 จึงทำให้โครงการมีความต่อเนื่องและความสัมพันธ์กัน
 ทั้งในทางประวัติศาสตร์ และความต่อเนื่องในการเข้าชม

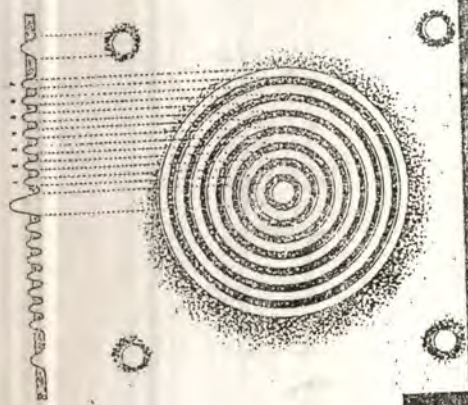
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่วากรรมใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



จากผังอาคารจะเห็นได้ว่า ถัดมาโครงกว้าง ใช้ระบบ
 ประสานทางที่ถัด ซึ่งถัดการวาง SPAN เสา มีความกว้าง
 8.00 เมตร ทั้งนี้เนื่องจาก วัสดุนั้นมากได้ง่าย และประหยัดใน
 การใช้บ้าง แนวความคิดในการจัด FROM อาคารได้นำ
 GRID LINE มาใช้เป็นตัวบังคับแนวถนนในการจัดวาง



ภูมิกรวาง คติความเชื่อของฮินดู - พุทธ จากภาพจะเห็น
 ได้ว่า พระวิษณุ ใช้บริวารซึ่งมีเทวดาและยักษ์ ทั้งเล่าตัว
 พญานาค เข้ากับเขาพระศุภเมรุ แล้วจึงเล็ดตัวเพื่อรดเอาน้ำ
 ออกมาหล่อเลี้ยงชาวโลก การออกแบบทางตัวอาคารให้
 งดงามแบบราช ภาสกรมีเขตกรรมฟูโซทัย ซึ่งเป็นส่วนที่เป็น
 เอกถึกับผนังของฟูโซทัยดั้งเดิม



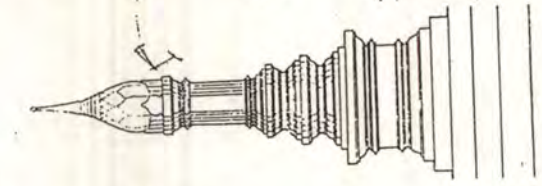
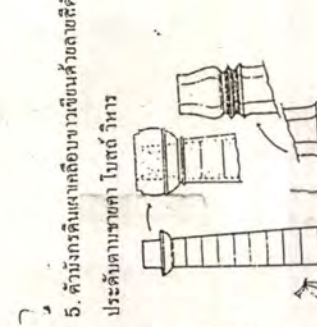
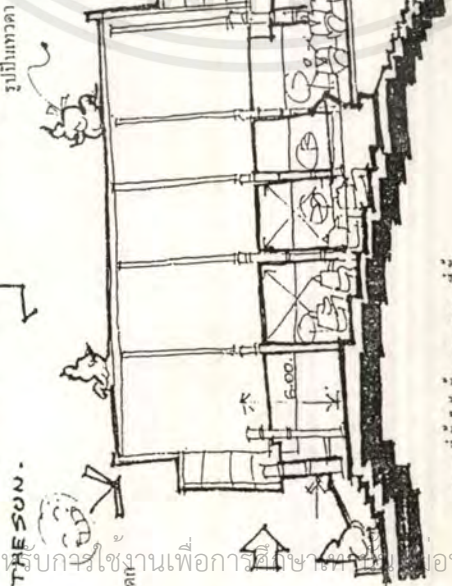
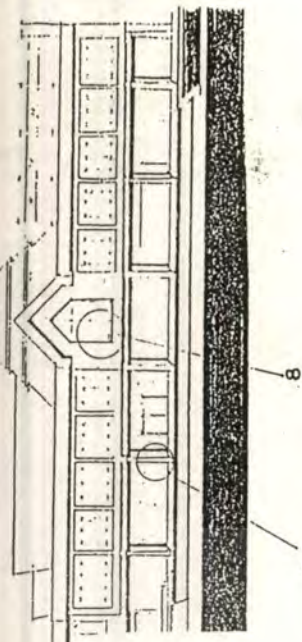
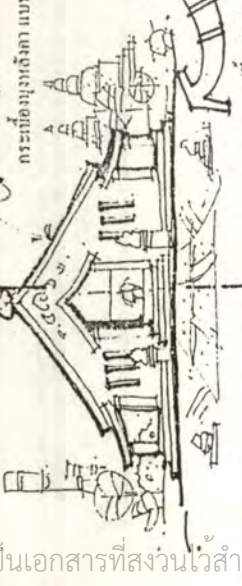
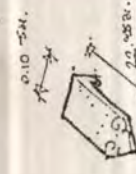
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนักญาติเห็นว่าไปเซประเขชนดานการค้ำ
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CONCEPT DESIGN

ตามเขตรูปแบบซึ่ง ให้นำมาแบบอย่าง ของโรงละคร ที่เปิดใจ
 ดีระกับ สิ่งก่อสร้างที่ไทย - จนถึงวัด โทชิคาเกะ

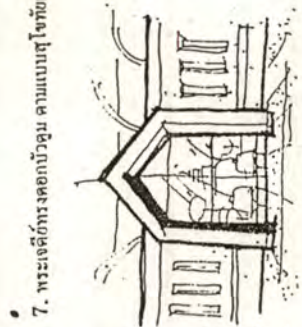
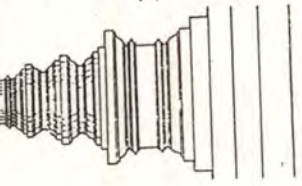
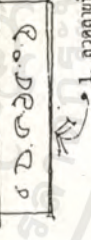
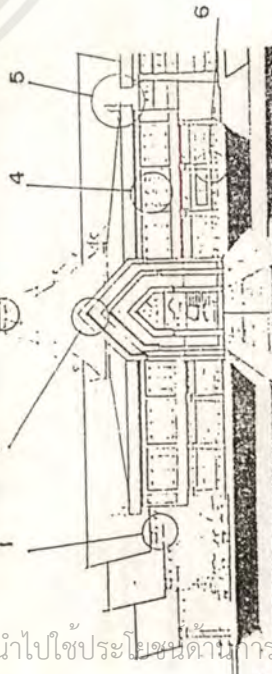
ซึ่งมักจะเห็นที่วัดหรือวิหาร และสามารถป้องกันแดด และกันฝนในค้ำ
 ส่วนผู้ชาย จะมีการแสดง โดยมี โบราณสถานเป็น BACK GROUND ที่เป็นฉากในตัว

ถ้ามีอยู่หรือมีอยู่ใกล้เคียงกับ



บรรจุที่นั่งได้ ทั้งหมด 240 ที่นั่ง

4. มุม ที่เปิดเป็นช่อง ทั้งนี้ เพื่อต้องการ ให้แสงเข้าได้น้อยที่สุด เพื่อให้เกิดความรู้สึก ที่สงบ ในทางจิตใจ



1. ทวดตที่แกะสลัก ลงบนไม้ ตามวัด ซึ่งได้นำมาใช้ในโครงการ

8. การเปิดกระจกจากใต้คานหลัง เพื่อต้องการ ให้เกิดความเย็นขึ้นแก่ผู้เข้าชม

2. หลังคาที่ถอดรับ ซึ่งได้นำแบบอย่างหลังการวิหาร

5. คานไม้ยกดินแยกถาวรเข้ามายังคานกลางค้ำค้ำ
 6. ประตูตามเขตก้า โยตต์ วิหาร

7. พระเจดีย์ทรงดอกบัวดูม ตามแบบสุโขทัยแต่

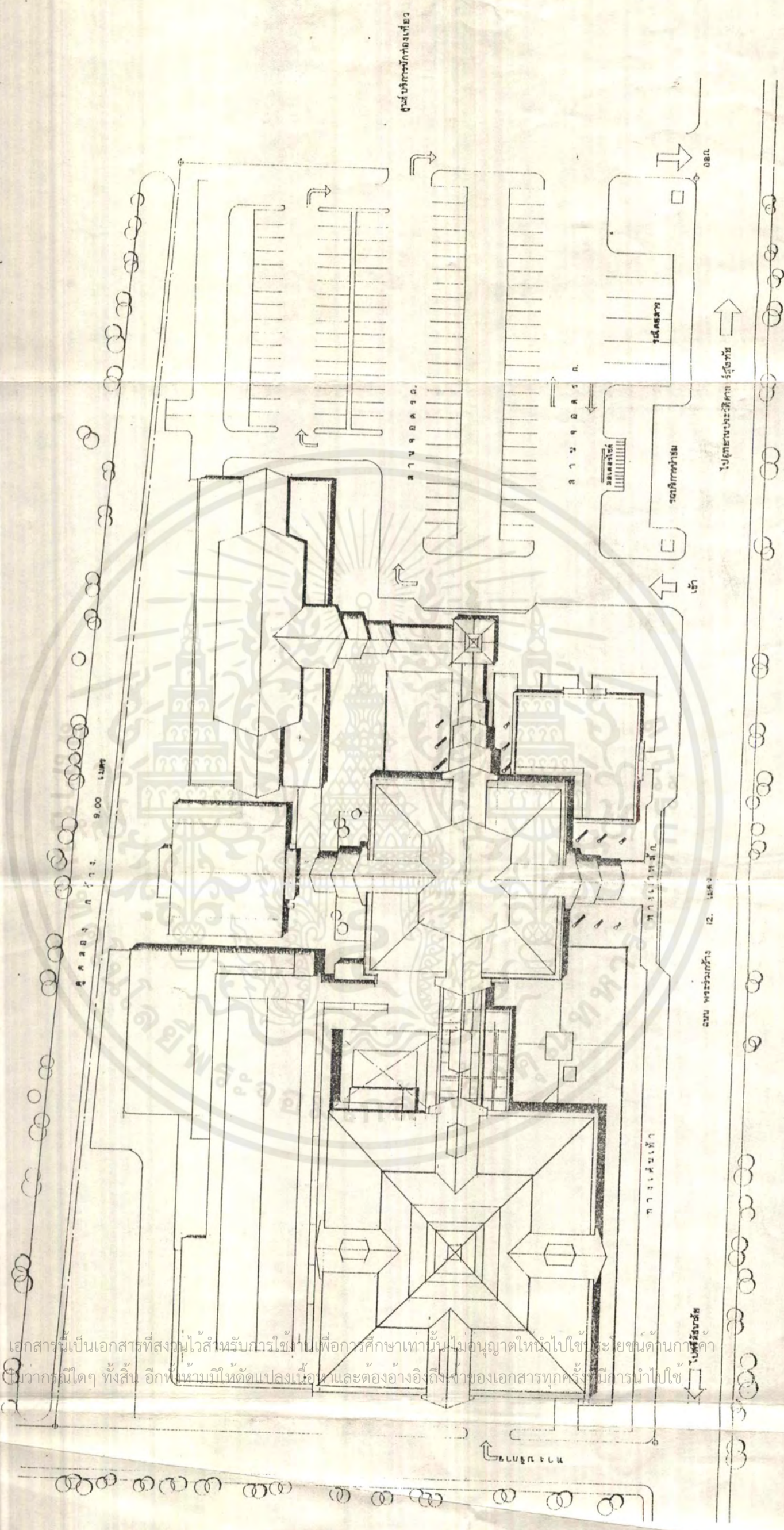
3. ช่องที่ค้ำคานยาว เชื่อมค้ำค้ำ เป็นรูปโกกาด

8. การเปิดกระจกจากใต้คานหลัง เพื่อต้องการ ให้เกิดความเย็นขึ้นแก่ผู้เข้าชม

8. การเปิดกระจกจากใต้คานหลัง เพื่อต้องการ ให้เกิดความเย็นขึ้นแก่ผู้เข้าชม

LAY - OUT

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V



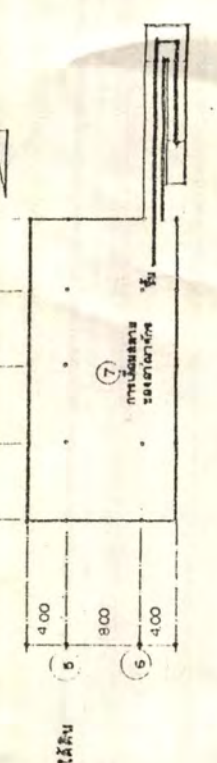
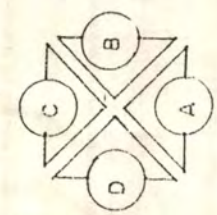
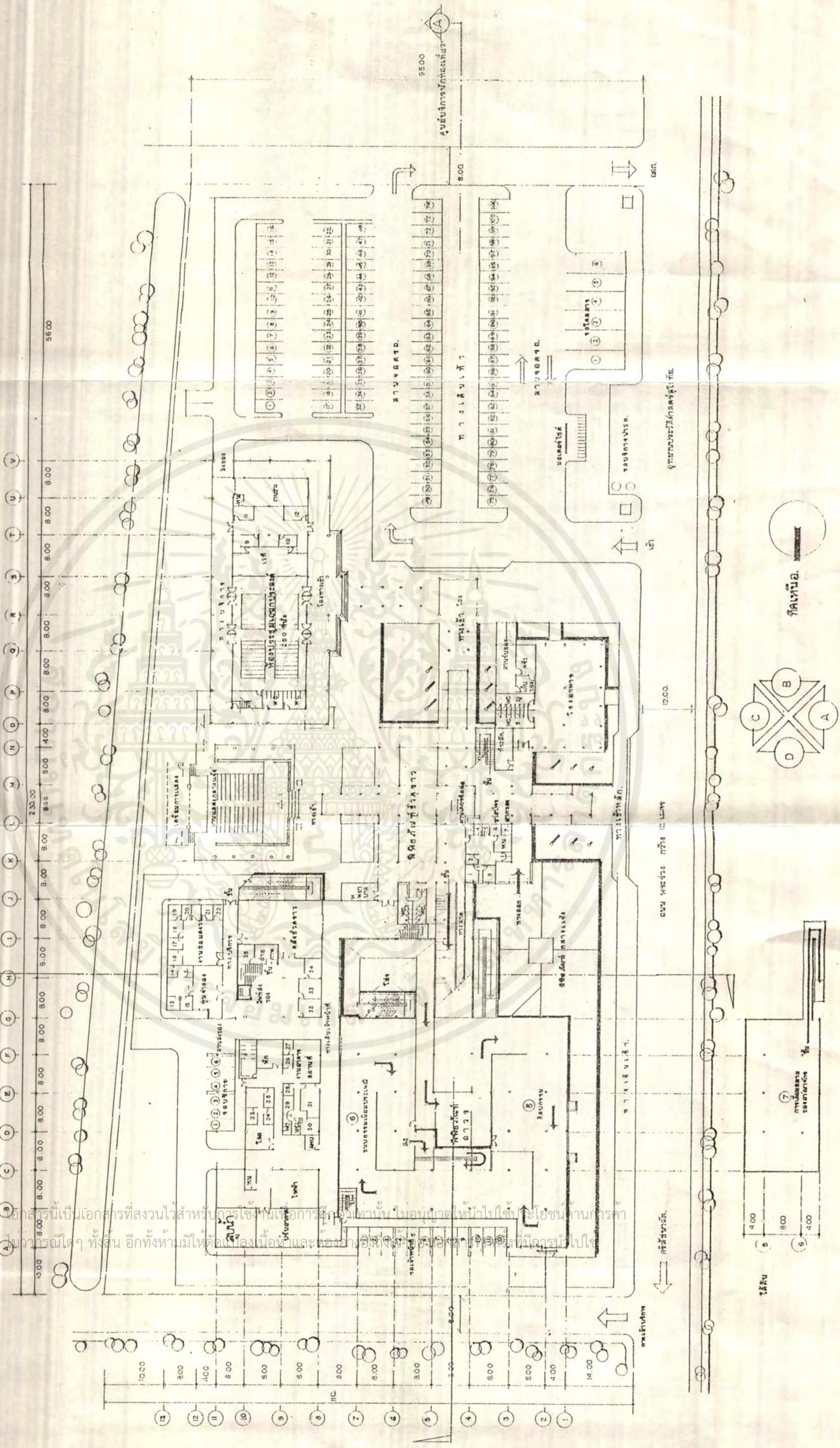
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้แก้ไข ตีพิมพ์ หรือเผยแพร่ในทาง
 ใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

GROUND FLOOR PLAN

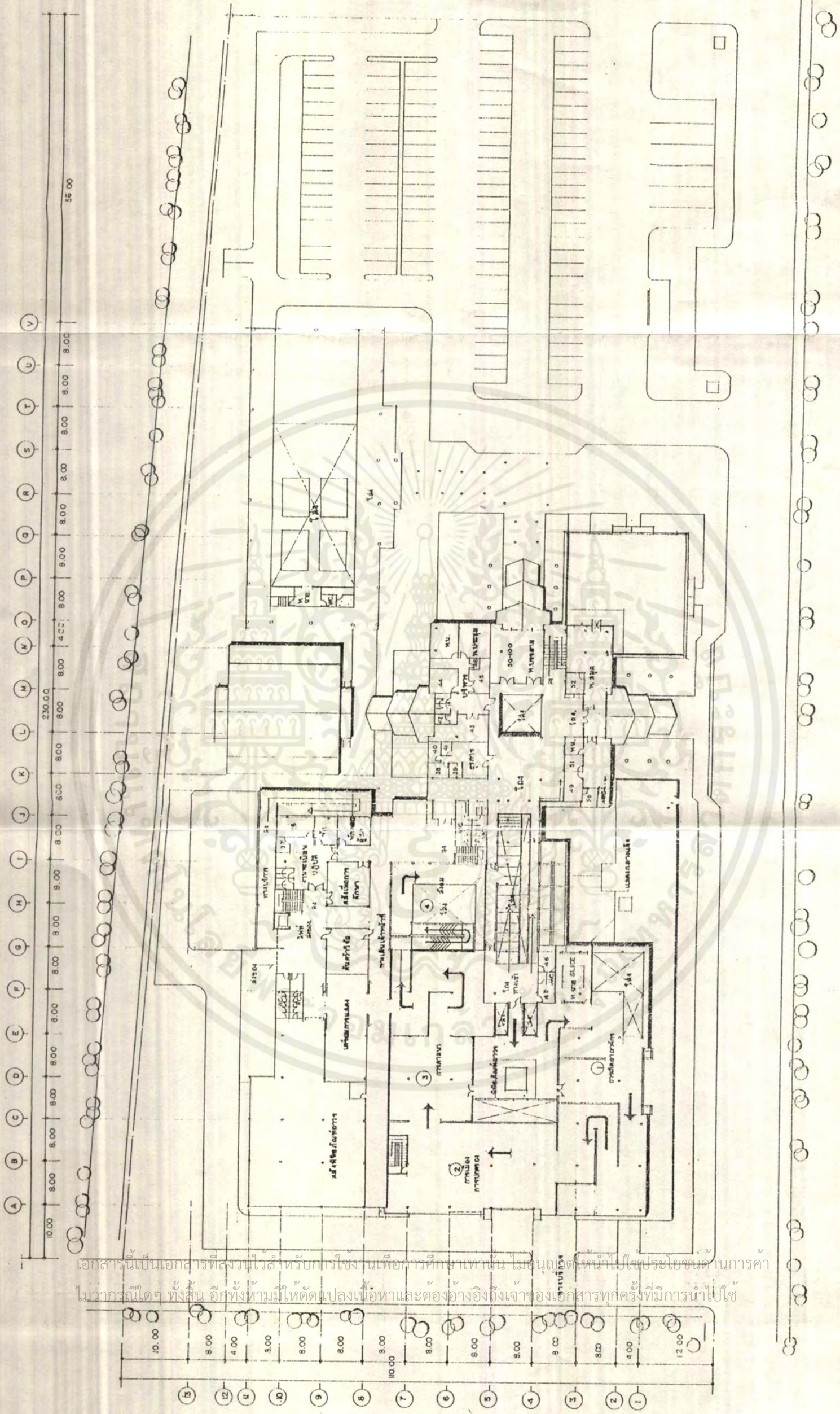
DEFINE ELEMENT

- 1. ห้องงัดตัว
- 2. ห้องเก็บเอกสาร
- 3. ห้องเก็บของ
- 4. ห้องน้ำ - ส่วน
- 5. ห้องน้ำ - ส่วน
- 6. ซาเลิน
- 7. สภาของ
- 8. ปฏิบัติการพัฒนา
- 9. ห้องแต่หัวข
- 10. ห้องแต่งตัวหญิง
- 11. เจ้าหน้าที่นำชม
- 12. ห้องปฏิบัติการ
- 13. ห้องหัวหน้า
- 14. ห้องซัก
- 15. เก็บของ
- 16. ห้องปฏิบัติการ
- 17. ห้องปฏิบัติการ
- 18. ห้องปฏิบัติงานซ่อมสวน
- 19. ห้องเก็บของ
- 20. ห้องน้ำ - ส่วน
- 21. ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์
- 22. ห้องวิทยาศาสตร์
- 23. ห้องนั่ง
- 24. ห้องบันทึกเสียง
- 25. ห้องปฏิบัติการเก็บผล
- 26. ห้องเก็บอุปกรณ์ทำสวน
- 27. ห้องเก็บของ
- 28. ห้องพิมพ์งานซ่อมสวน
- 29. ห้องพิมพ์งาน
- 30. ห้องหัวหน้า
- 31. ห้องปฏิบัติงาน
- 32. บรรจตุ
- 33. หัวหน้า
- 34. ภัณฑารักษ์
- 35. ห้องนั่ง
- 36. ห้องปฏิบัติการ
- 37. ห้องหัวหน้า
- 38. ห้องหัวหน้า
- 39. อดการ
- 40. ห้องน้ำ - ส่วน
- 41. เก็บของ
- 42. เครื่องเอกสาร
- 43. ห้องหัวหน้าหญิง
- 44. ห้อง พอ.
- 45. หัวหน้า
- 46. แผนการ
- 47. หัวหน้า
- 48. ห้องสวน
- 49. ห้องโต๊ะ
- 50. สวนคน โด
- 51. บรรพารักษ์
- 52. ห้องซ่อมแซมหนังสือ



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้ในงานการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
 ใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและข้อความอื่นใดในเอกสารนี้โดยมิได้รับอนุญาตจากผู้นิพนธ์

SECONDE FLOOR PLAN



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

GANNT CHART

1

SUKHOTHAI
 STUDY
 HISTORICAL CENTRE

 DIRECTOR: DR. NICHOLAS BURRILL
 CHAIR, INSTITUTE
 MEMBER, THE BOARD OF GOVERNORS
 SICHANGSUATH UNIVERSITY
 OF TECHNOLOGY
 LAKEBANG

1. GANT CHART
 (ขั้นตอนการเสนอโครงการ)

INTRODUCTION

2

SUKHOTHAI
 STUDY
 HISTORICAL CENTRE

 DIRECTOR: DR. NICHOLAS BURRILL
 CHAIR, INSTITUTE
 MEMBER, THE BOARD OF GOVERNORS
 SICHANGSUATH UNIVERSITY
 OF TECHNOLOGY
 LAKEBANG

2. INTRODUCTION
 (ความเป็นมาของโครงการ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

PROJECT PROPOSAL

3

ด้านนโยบาย


ด้านสังคม

ด้านการศึกษา


ด้านภาษา

ด้านการศึกษา

<p>เหตุผลในการเสนอโครงการ</p> <p>ตามที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ได้มีมติอนุมัติโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดสุราษฎร์ธานี และส่งเสริมให้เยาวชนได้เรียนรู้และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น</p>	<p>ที่มาของปัญหา</p> <p>ในปัจจุบัน วัฒนธรรมไทยซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของอัตลักษณ์ของชาติกำลังจะสูญหายไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคใต้ ซึ่งมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก</p>	<p>แนวทางการแก้ปัญหา</p> <p>การที่จะให้เยาวชนได้เรียนรู้และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของภาคใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน</p>	<p>วิธีการสนับสนุนวิทยานิพนธ์</p> <p>คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จะให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ศึกษาวิทยานิพนธ์ในด้านต่างๆ ดังนี้</p>
--	--	--	---



SUKHOTHAI STUDY HISTORICAL CENTRE



PROJECT BY
MR. JESSEY BIRAPAPALAY
DINA BIRAPAPALAY
LORRAINE
MR. SUDHAR BIRAPAPALAY

REPUBLICANITY INSTITUTE
OF BANGKOK
LAOBAKANG

3. PROJECT PROPOSAL (การนำเสนอวิทยานิพนธ์)

FEASIBILITY STUDY

4

1. วัตถุประสงค์ของโครงการ
2. ขอบเขตของโครงการ
3. วัตถุประสงค์ของการศึกษา
4. ขอบเขตของพื้นที่ศึกษา
5. ขอบเขตของระยะเวลา
6. ขอบเขตของงบประมาณ
7. ขอบเขตของบุคลากร
8. ขอบเขตของข้อมูล
9. ขอบเขตของวิธีการ
10. ขอบเขตของเครื่องมือ
11. ขอบเขตของสถานที่
12. ขอบเขตของเวลา
13. ขอบเขตของสถานที่
14. ขอบเขตของสถานที่
15. ขอบเขตของสถานที่
16. ขอบเขตของสถานที่
17. ขอบเขตของสถานที่
18. ขอบเขตของสถานที่
19. ขอบเขตของสถานที่
20. ขอบเขตของสถานที่

1. วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาเมืองโบราณสุโขทัยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์

2. ขอบเขตของโครงการ

ครอบคลุมพื้นที่เมืองโบราณสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

3. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาเมืองโบราณสุโขทัยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์

4. ขอบเขตของพื้นที่ศึกษา

ครอบคลุมพื้นที่เมืองโบราณสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

5. ขอบเขตของระยะเวลา

ระยะเวลาการศึกษา 6 เดือน

6. ขอบเขตของงบประมาณ

งบประมาณการศึกษา 100,000 บาท

7. ขอบเขตของบุคลากร

บุคลากรผู้ศึกษา 5 คน

8. ขอบเขตของข้อมูล

ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเมืองโบราณสุโขทัย

9. ขอบเขตของวิธีการ

วิธีการศึกษาแบบสำรวจ

10. ขอบเขตของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

11. ขอบเขตของสถานที่

สถานที่ศึกษา เมืองโบราณสุโขทัย

12. ขอบเขตของเวลา

ระยะเวลาการศึกษา 6 เดือน

13. ขอบเขตของสถานที่

สถานที่ศึกษา เมืองโบราณสุโขทัย

14. ขอบเขตของสถานที่

สถานที่ศึกษา เมืองโบราณสุโขทัย

15. ขอบเขตของสถานที่

สถานที่ศึกษา เมืองโบราณสุโขทัย

16. ขอบเขตของสถานที่

สถานที่ศึกษา เมืองโบราณสุโขทัย

17. ขอบเขตของสถานที่

สถานที่ศึกษา เมืองโบราณสุโขทัย

18. ขอบเขตของสถานที่


สถานที่ศึกษา เมืองโบราณสุโขทัย

19. ขอบเขตของสถานที่


สถานที่ศึกษา เมืองโบราณสุโขทัย

20. ขอบเขตของสถานที่

สถานที่ศึกษา เมืองโบราณสุโขทัย



SUKHOTHAI STUDY HISTORICAL CENTRE



PROJECT BY
MR. JESSEY BIRAPAPALAY
DINA BIRAPAPALAY
LORRAINE
MR. SUDHAR BIRAPAPALAY

REPUBLICANITY INSTITUTE
OF BANGKOK
LAOBAKANG

4. FEASIBILITY STUDY (ความสำคัญของจังหวัด)


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

POLICY STUDY


นโยบายของสุโขทัยว่าด้วย วัฒนธรรม

1. เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนชาวสุโขทัยได้ 3224
 ในความเป็นไทยของชาวสุโขทัย ซึ่งเดิมเรียกว่าเมืองสุโขทัย ซึ่งมีการ
 อยู่มาแต่โบราณ และภายหลัง ครองเมืองโดยเมืองสุโขทัยได้มี วัฒนธรรม
 ได้แก่ ศิลปกรรม วรรณคดี ฯลฯ มีพระมหาโกษาธิบดีสุโขทัยเป็น
 ผู้ปกครองเมืองสุโขทัยได้มีนโยบายที่มุ่งเน้นว่าเมืองสุโขทัย มีพระมหา
 ธรรมราชาที่ 1 (พ่อขุนรามคำแหงมหาราช) เป็นผู้สร้างเมืองสุโขทัย
 2. วัตถุประสงค์ของนโยบายวัฒนธรรมเมืองสุโขทัย มีดังนี้
 1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนชาวสุโขทัยได้ 3224
 ในความเป็นไทยของชาวสุโขทัย ซึ่งเดิมเรียกว่าเมืองสุโขทัย ซึ่งมีการ
 อยู่มาแต่โบราณ และภายหลัง ครองเมืองโดยเมืองสุโขทัยได้มี วัฒนธรรม
 ได้แก่ ศิลปกรรม วรรณคดี ฯลฯ มีพระมหาโกษาธิบดีสุโขทัยเป็น
 ผู้ปกครองเมืองสุโขทัยได้มีนโยบายที่มุ่งเน้นว่าเมืองสุโขทัย มีพระมหา
 ธรรมราชาที่ 1 (พ่อขุนรามคำแหงมหาราช) เป็นผู้สร้างเมืองสุโขทัย




5



SUKHOTHAI
STUDY
HISTORICAL CENTER



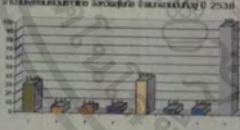
PROJECT BY
MR. NICHOLAS MURPHY
PHD. HISTORICAL
ARCHAEOLOGICAL
RESEARCH CENTER
SUKHOTHAI

5. POLICY STUDY (แสดงการศึกษาข้อมูลสนับสนุนทางด้านสังคม)

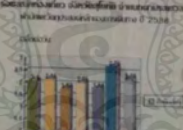
ECONOMIC STUDY

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สุโขทัย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2538



ประเภทผลิตภัณฑ์	ปี 2537	ปี 2538
1. อุตสาหกรรม	18,017	21,346
2. บริการ	17,538	4,517
3. อุตสาหกรรม	31,803	5,813
4. อุตสาหกรรม	7,481	8,584
5. บริการ	65,002	27,271
6. อุตสาหกรรม	14,579	538
7. อุตสาหกรรม	14,502	7,193
รวม	236,108	100

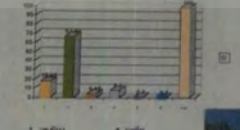
ข้อมูลด้านสังคม สุโขทัย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2538



1. ประชากร 2. รายได้ 3. การศึกษา
4. การสาธารณสุข 5. การเกษตร 6. อื่นๆ

ประเภท	ปี 2537	ปี 2538
1. ประชากร	27,330	400,217
2. รายได้	29,812	419,602
3. การศึกษา	23,318	395,263
4. การสาธารณสุข	2,000	1,541
5. การเกษตร	34,900	1,209
6. อื่นๆ	82,838	1,487


การขยายตัวของเมืองสุโขทัย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2538




1. 1,800 2. 1,800 3. 2,000 4. 2,000
5. 2,000 6. 2,000

รวมเมืองสุโขทัย (รวม) 1,800



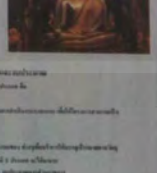
6



SUKHOTHAI
STUDY
HISTORICAL CENTER



PROJECT BY
MR. NICHOLAS MURPHY
PHD. HISTORICAL
ARCHAEOLOGICAL
RESEARCH CENTER
SUKHOTHAI

6. ECONOMIC STUDY (แสดงการศึกษาข้อมูลสนับสนุนทางด้านเศรษฐกิจ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SOCIAL STUDY

ความหมายของประวัติศาสตร์
ประวัติศาสตร์คืออะไร

ประวัติศาสตร์ หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต ซึ่งสามารถศึกษาได้จากหลักฐานต่าง ๆ เช่น วัตถุโบราณ วรรณคดี อนุสาวรีย์ ฯลฯ



วัตถุประสงค์ของการศึกษาประวัติศาสตร์

1. เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในอดีต

2. เพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมและค่านิยมของคนในอดีต

3. เพื่อเรียนรู้สาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ในอดีต

4. เพื่อเรียนรู้บทเรียนจากอดีต


เมืองสุโขทัย

เมืองสุโขทัยเป็นเมืองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของประเทศไทย


เมืองสุโขทัยมีพื้นที่ประมาณ 1,500 ไร่

เมืองสุโขทัยมีประชากรประมาณ 100,000 คน

เมืองสุโขทัยมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น วัดสุทัศน์ วัดมหาธาตุ วัดศรีชุม



SUKHOTHA I
STUDY
HISTORICAL CENTRE




PROJECT BY
MR. SUKHO THAI
MR. SUKHO THAI
MR. SUKHO THAI

ARCHITECTURE INSTITUTE
OF SUKHO THAI
LABORATORY

7. SOCIAL STUDY
 (แสดงการศึกษาข้อมูลสนับสนุนทางด้านสังคม)

PHISICAL STUDY



ภาคเหนือ

เมืองสุโขทัย

เมืองสุโขทัยตั้งอยู่ในภาคเหนือของประเทศไทย

เมืองสุโขทัยมีพื้นที่ประมาณ 1,500 ไร่

เมืองสุโขทัยมีประชากรประมาณ 100,000 คน

เมืองสุโขทัยมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น วัดสุทัศน์ วัดมหาธาตุ วัดศรีชุม


ข้อมูลภูมิศาสตร์

เมืองสุโขทัยตั้งอยู่ในภาคเหนือของประเทศไทย


เมืองสุโขทัยมีพื้นที่ประมาณ 1,500 ไร่

เมืองสุโขทัยมีประชากรประมาณ 100,000 คน

เมืองสุโขทัยมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น วัดสุทัศน์ วัดมหาธาตุ วัดศรีชุม



SUKHOTHA I
STUDY
HISTORICAL CENTRE

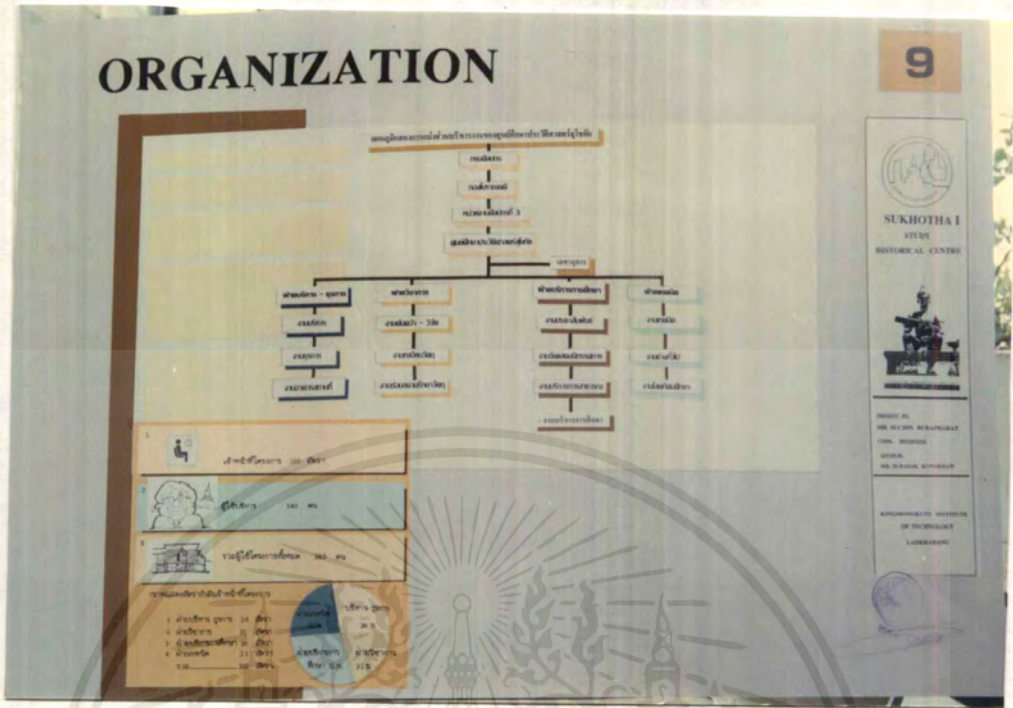


PROJECT BY
MR. SUKHO THAI
MR. SUKHO THAI
MR. SUKHO THAI

ARCHITECTURE INSTITUTE
OF SUKHO THAI
LABORATORY

8. PHYSICAL STUDY
 (แสดงการศึกษาข้อมูลสนับสนุนทางด้านกายภาพ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



9. ORGANIZATION

(แสดงแผนภูมิการบริหารโครงการ)

USER

10

1 ผู้ให้บริการ

- 1. ศึกษานิเทศก์
- 2. ศึกษานิเทศก์
- 3. ศึกษานิเทศก์

2. ผู้ใช้บริการ

ก. ผู้สอน

- 1. ศึกษานิเทศก์
- 2. ศึกษานิเทศก์
- 3. ศึกษานิเทศก์

ข. ผู้เรียน (ครู อาจารย์ ศึกษานิเทศก์)

- 1. ศึกษานิเทศก์
- 2. ศึกษานิเทศก์

ค. หน่วยงานที่ใช้งาน

- 1. ศึกษานิเทศก์

3. วัสดุที่แสดง

SUKHOTHAI I STUDY HISTORICAL CENTRE

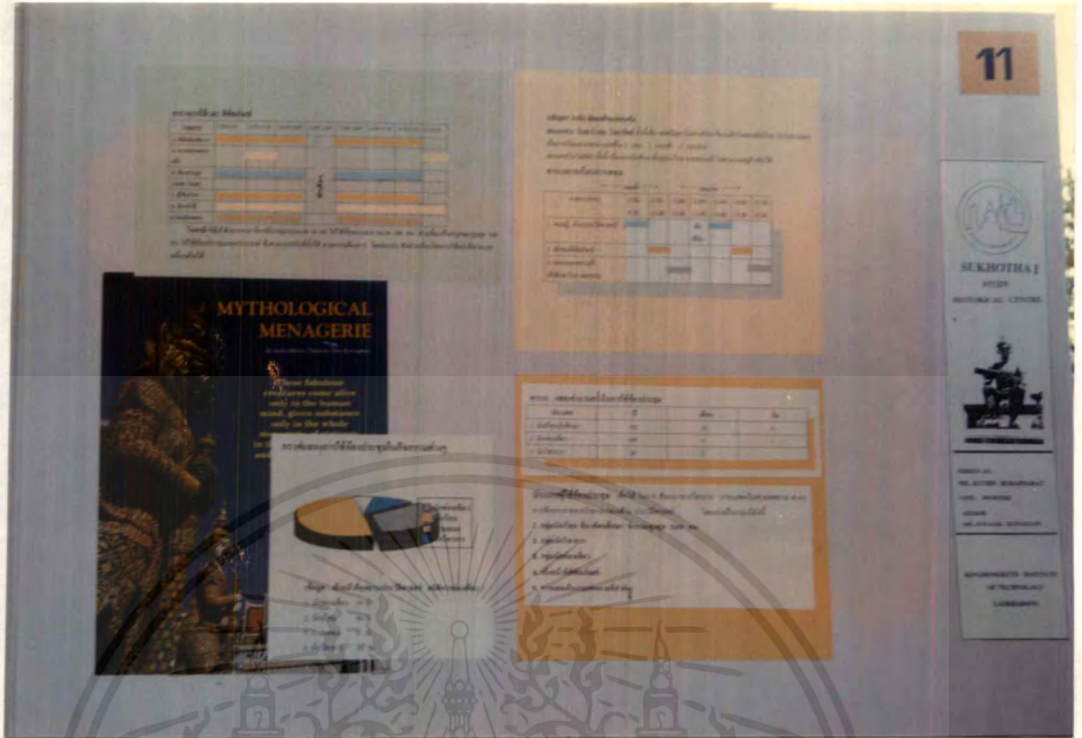
PROJECT OF THE SICHON UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

RESEARCH CENTER OF TECHNOLOGY LABORATORY

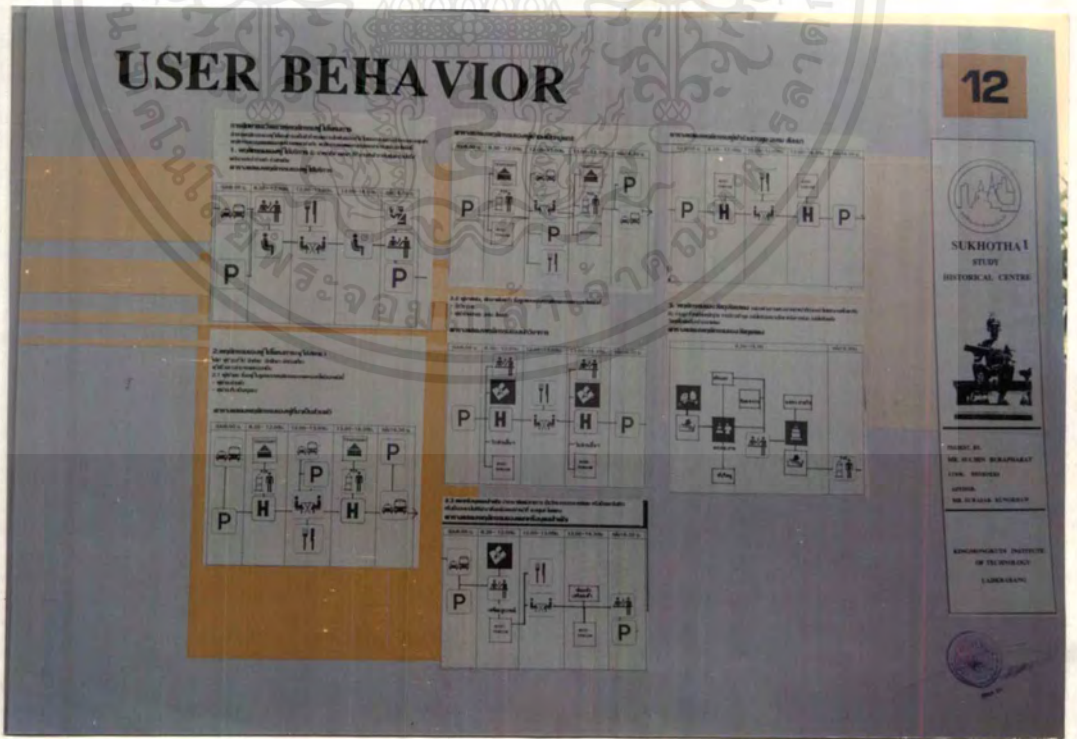
10. USER

(แสดงผู้ใช้โครงการ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



11. USER TIME
(แสดงพฤติกรรมในการใช้เวลา)



12. USER BEHAVIOR

(แสดงพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

DEFINE ELEMENT

13

1. ส่วนบริหาร

1.1 ส่วนบริหาร

- 1.1.1 ส่วนบริหาร
- 1.1.2 ส่วนบริหาร
- 1.1.3 ส่วนบริหาร

2. ส่วนวิชาการ

2.1 ส่วนวิชาการ

1. ส่วนบริหาร
2. ส่วนวิชาการ
3. ส่วนวิชาการ
4. ส่วนวิชาการ
5. ส่วนวิชาการ

3. ส่วนบริการการศึกษา

3.1 ส่วนบริการการศึกษา

1. ส่วนบริการการศึกษา
2. ส่วนบริการการศึกษา
3. ส่วนบริการการศึกษา
4. ส่วนบริการการศึกษา
5. ส่วนบริการการศึกษา
6. ส่วนบริการการศึกษา
7. ส่วนบริการการศึกษา
8. ส่วนบริการการศึกษา

4. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ

4.1 ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ

1. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ
2. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ
3. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ
4. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ
5. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ
6. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ
7. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ
8. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ
9. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ
10. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ

6. ส่วนเทคนิค

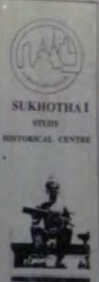
6.1 ส่วนเทคนิค

1. ส่วนเทคนิค
2. ส่วนเทคนิค
3. ส่วนเทคนิค
4. ส่วนเทคนิค
5. ส่วนเทคนิค
6. ส่วนเทคนิค
7. ส่วนเทคนิค

5. ส่วนบริการสาธารณะ

5.1 ส่วนบริการสาธารณะ

1. ส่วนบริการสาธารณะ
2. ส่วนบริการสาธารณะ
3. ส่วนบริการสาธารณะ
4. ส่วนบริการสาธารณะ
5. ส่วนบริการสาธารณะ
6. ส่วนบริการสาธารณะ
7. ส่วนบริการสาธารณะ
8. ส่วนบริการสาธารณะ
9. ส่วนบริการสาธารณะ
10. ส่วนบริการสาธารณะ
11. ส่วนบริการสาธารณะ



SUKHOTHA I STUDY HISTORICAL CENTRE

NO. 100, SUKHOTHA I ROAD, SUKHOTHA I, NAKHON SI Thammarath PROVINCE, THAILAND

TEL: 036 251 1000

WWW.SUKHOTHAISTUDYHISTORICALCENTRE.COM

13. DEFINE ELEMENT
(แสดงการกำหนดองค์ประกอบของโครงการ)

AREA REQUIREMENT

14

1. ส่วนบริหาร

2. ส่วนวิชาการ

3. ส่วนบริการการศึกษา

4. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ

5. ส่วนบริการสาธารณะ

6. ส่วนเทคนิค

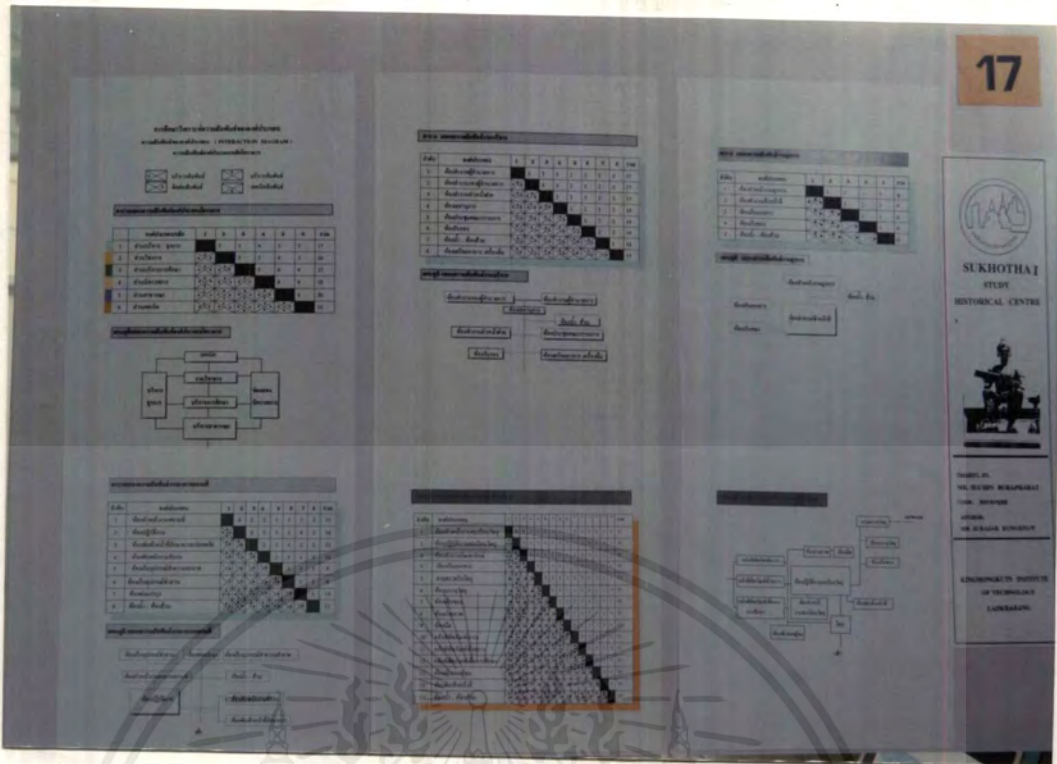
ตารางสรุปพื้นที่ใช้สอยโครงการ

ประเภท	พื้นที่รวม (ตร.ม.)	พื้นที่ใช้สอย (ตร.ม.)	พื้นที่ว่าง (ตร.ม.)	พื้นที่ว่าง (ตร.ม.)	พื้นที่ว่าง (ตร.ม.)
1. ส่วนบริหาร	10	1	1	10	A
2. ส่วนวิชาการ	10	1	1	10	A
3. ส่วนบริการการศึกษา	10	1	1	10	A
4. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ	10	1	1	10	A
5. ส่วนบริการสาธารณะ	10	1	1	10	A
6. ส่วนเทคนิค	10	1	1	10	A
รวมทั้งหมด	60	6	6	48	A

ประเภท	พื้นที่รวม (ตร.ม.)	พื้นที่ใช้สอย (ตร.ม.)	พื้นที่ว่าง (ตร.ม.)	พื้นที่ว่าง (ตร.ม.)	พื้นที่ว่าง (ตร.ม.)
1. ส่วนบริหาร	10	1	1	10	A
2. ส่วนวิชาการ	10	1	1	10	A
3. ส่วนบริการการศึกษา	10	1	1	10	A
4. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ	10	1	1	10	A
5. ส่วนบริการสาธารณะ	10	1	1	10	A
6. ส่วนเทคนิค	10	1	1	10	A
รวมทั้งหมด	60	6	6	48	A

14. AREA REQUIREMENT
(แสดงความต้องการพื้นที่ใช้สอยของโครงการ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



17. INTERACTION CHART
(แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ)



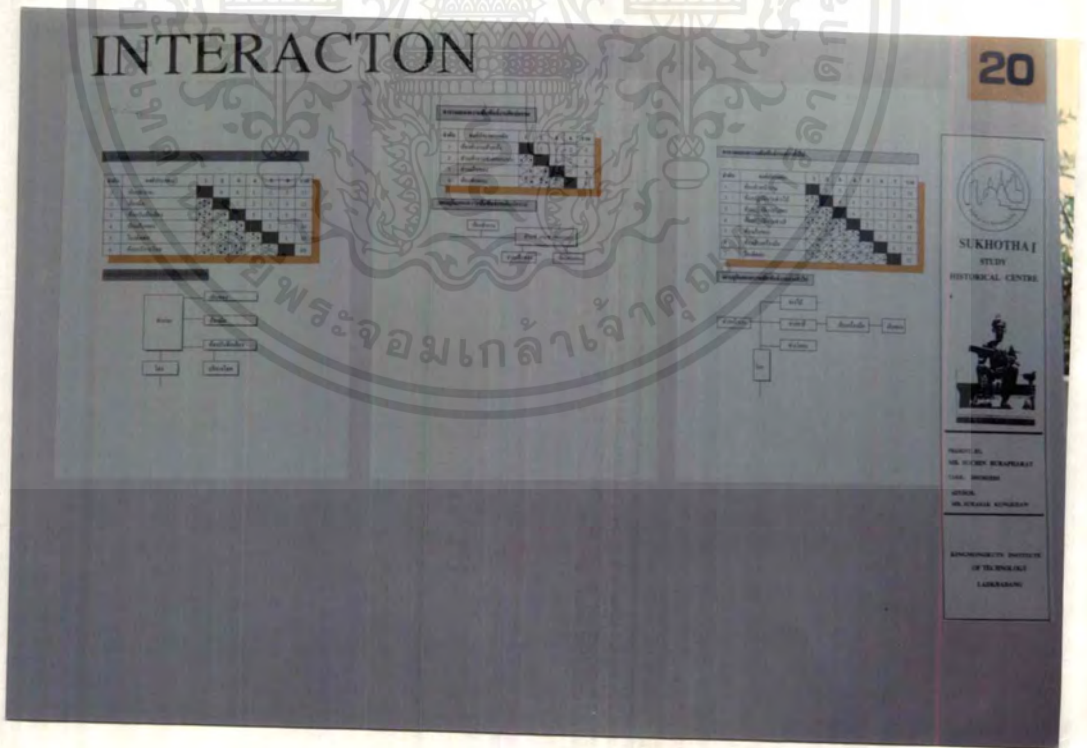
18. INTERACTION CHART
(แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



19. INTERACTION CHART

(แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ)



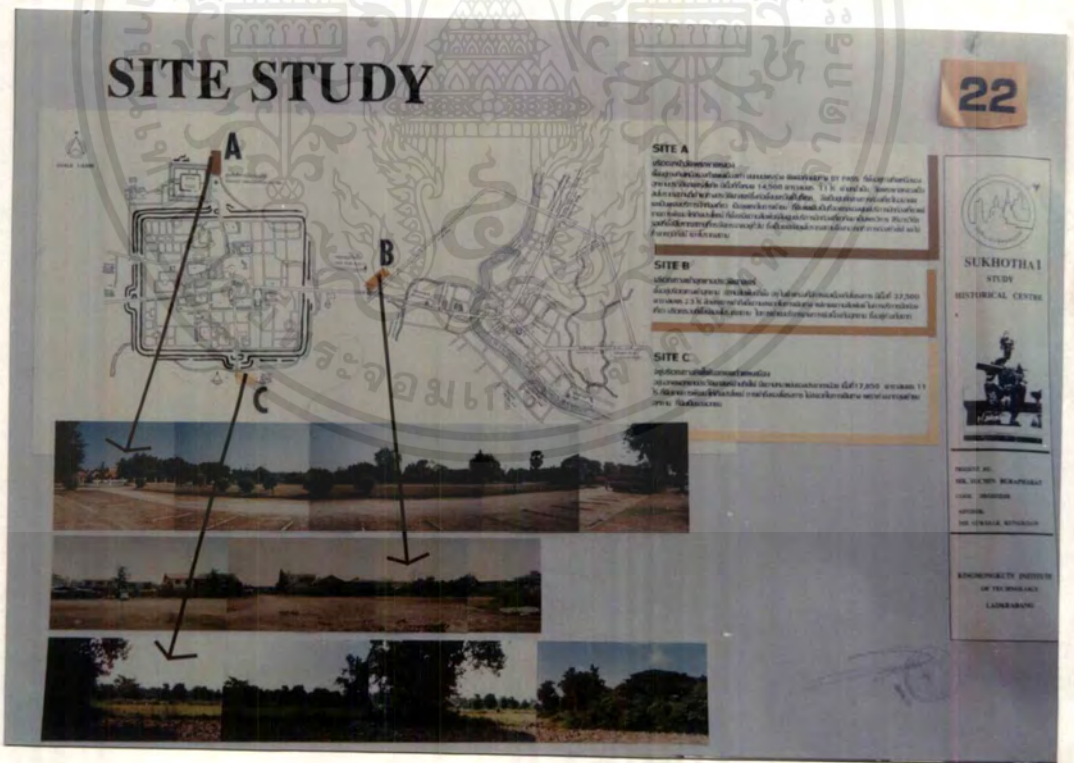
20. INTERACTION CHART

(แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

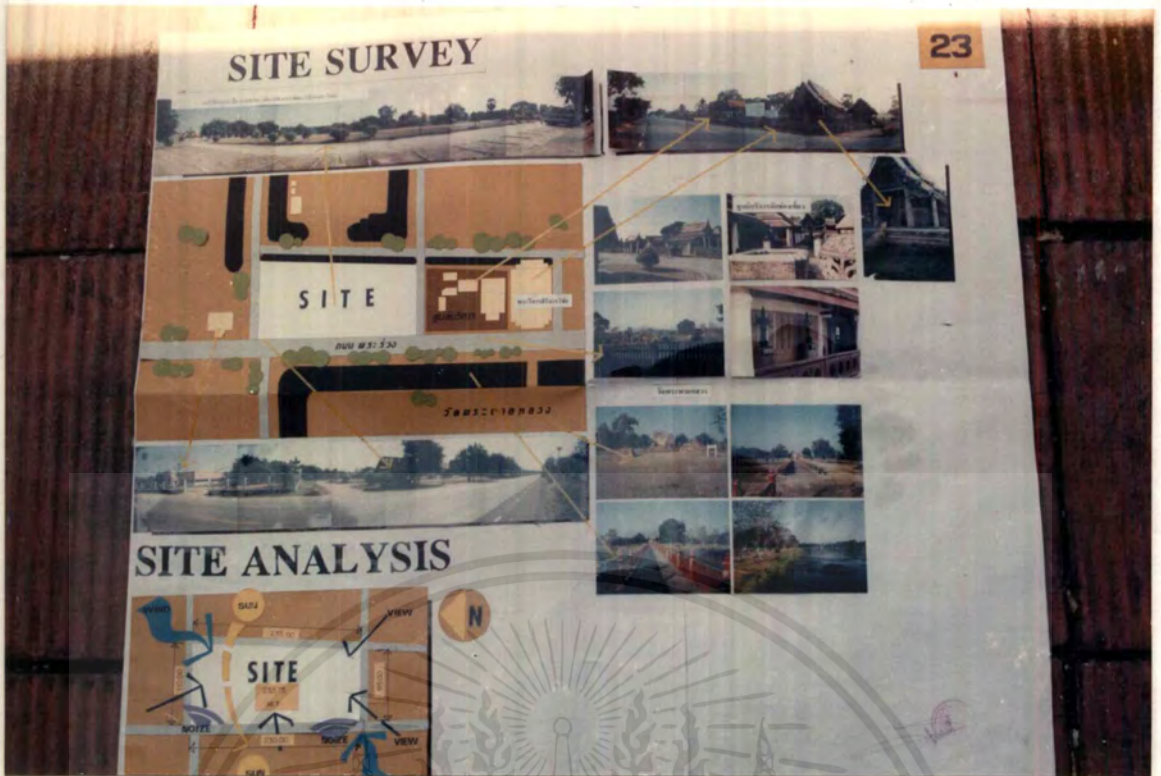


21. IDEA SITE
(แสดงแนวความคิดในการเลือกที่ตั้งโครงการ)



22. SITE STUDY
(แสดงการศึกษาและวิเคราะห์เลือกที่ตั้งโครงการ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

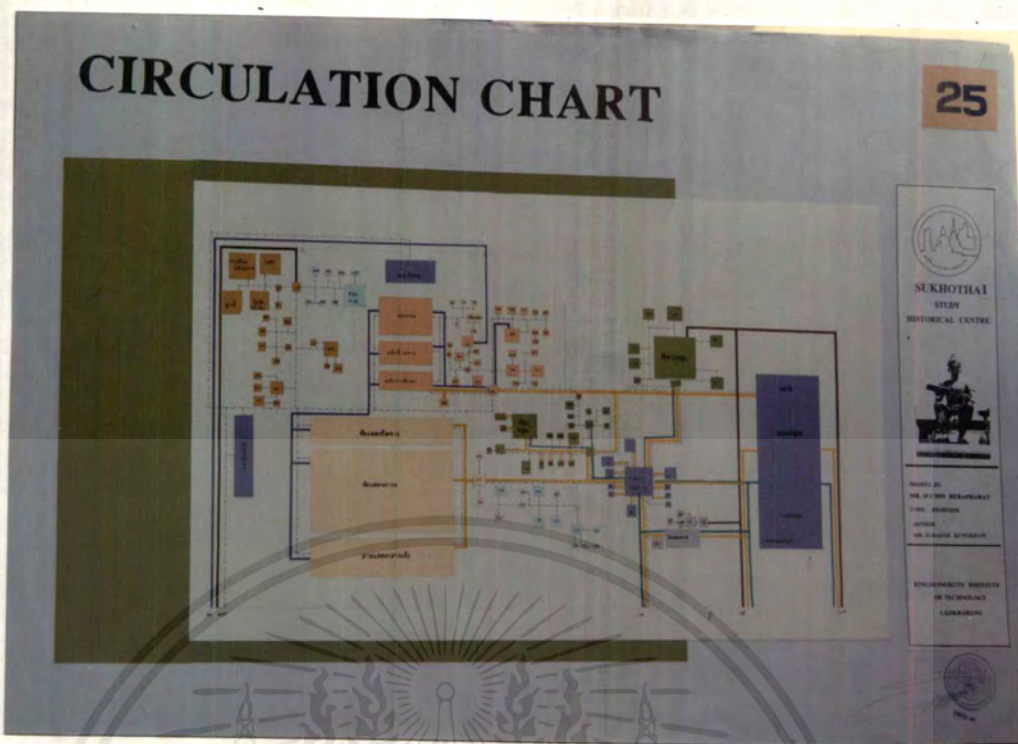


23. SITE SURVEY
 (แสดงสภาพแวดล้อมที่ติดกับที่ตั้งโครงการ)



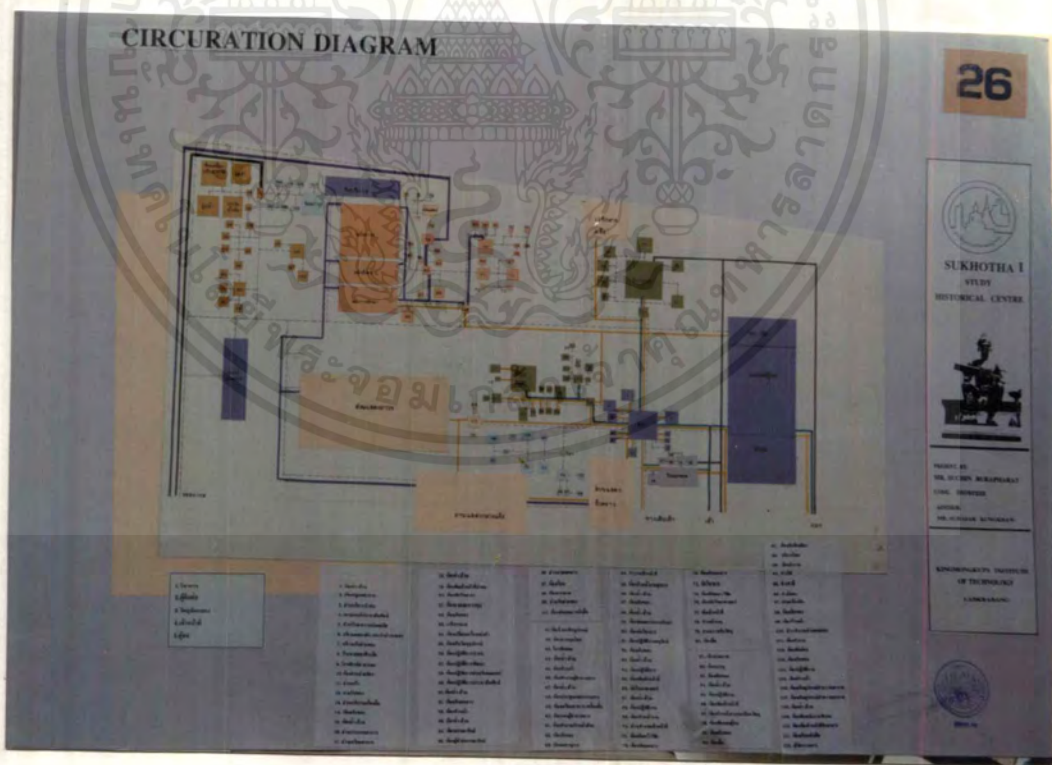
24. GROUPING ZONING
 (แสดงการจัดกลุ่มองค์ประกอบที่ตั้งโครงการ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



25. CIRCULATION CHART

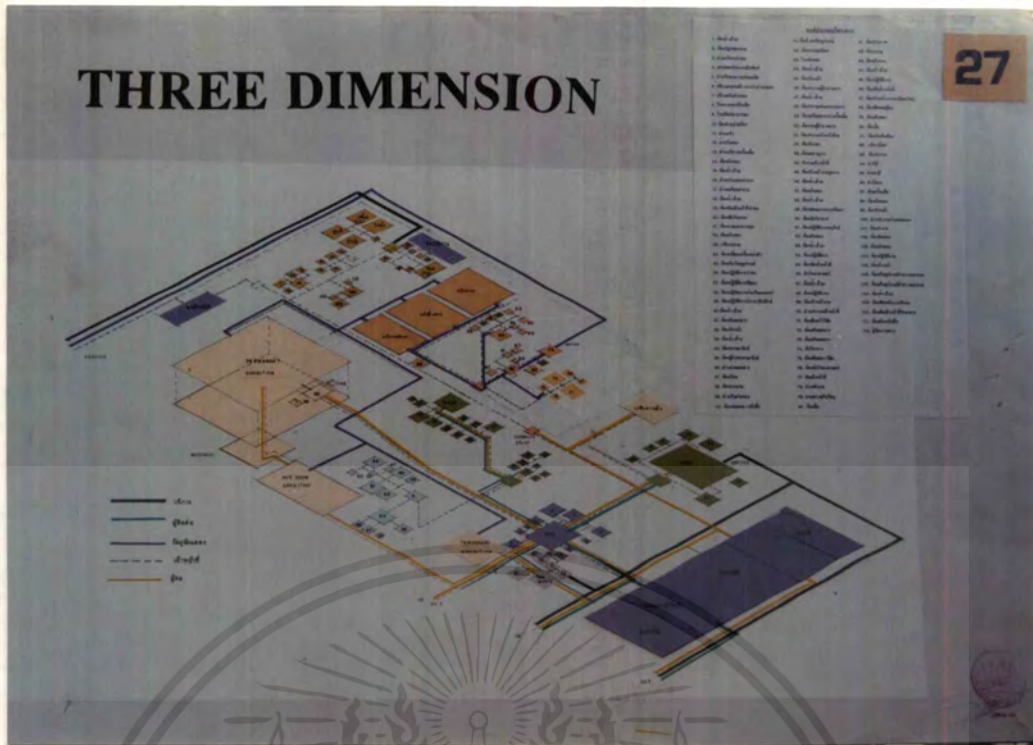
(แสดงเส้นการสัญจรของผู้ใช้โครงการ)



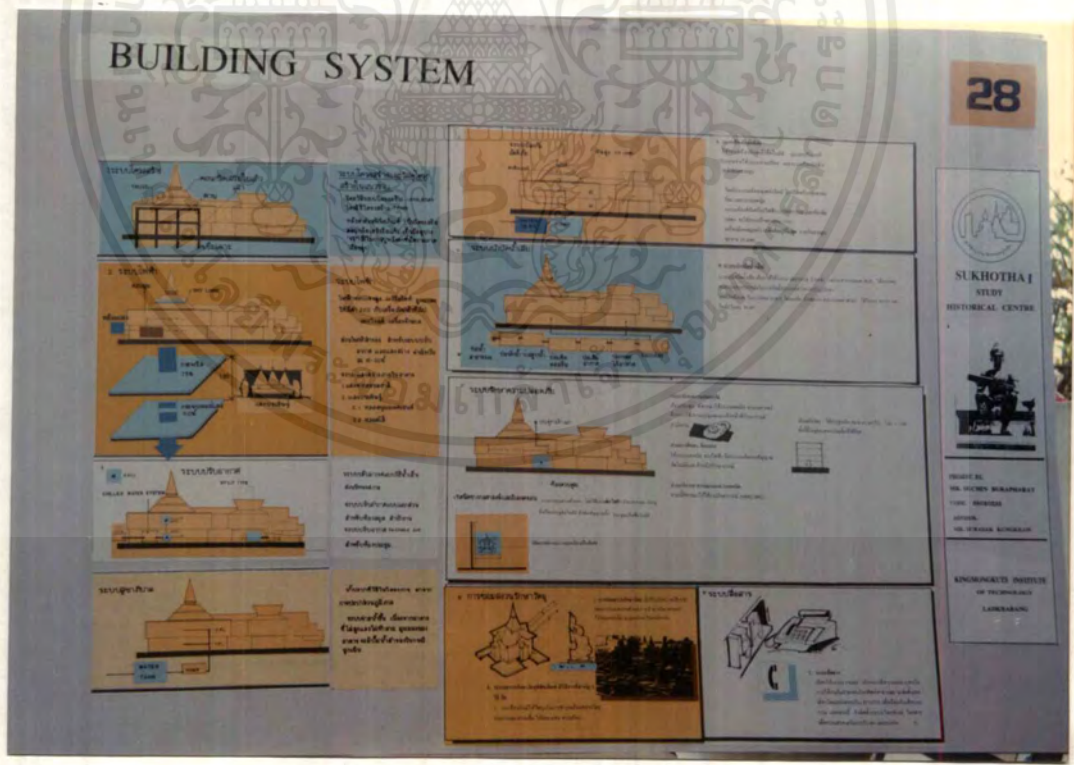
26. DESIGN DIAGRAM

(แสดงการจัดวางพื้นที่โครงการลงในที่ตั้ง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

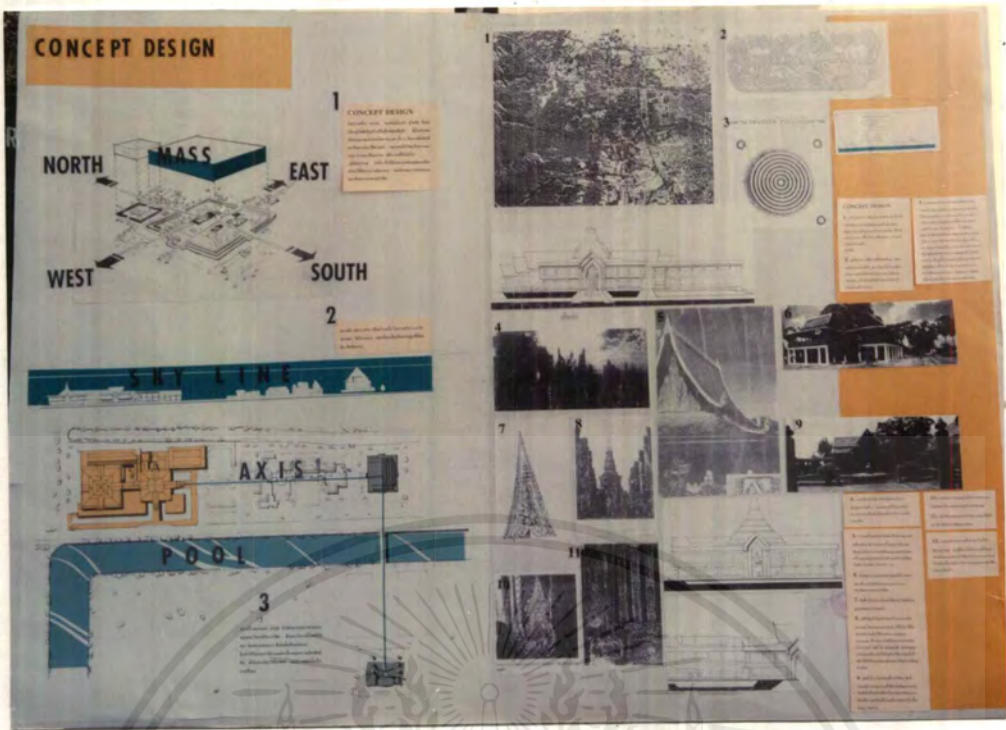


27. THREE DIAGRAM
 (แสดงการจัดวางพื้นที่โครงการในแนวตั้ง)



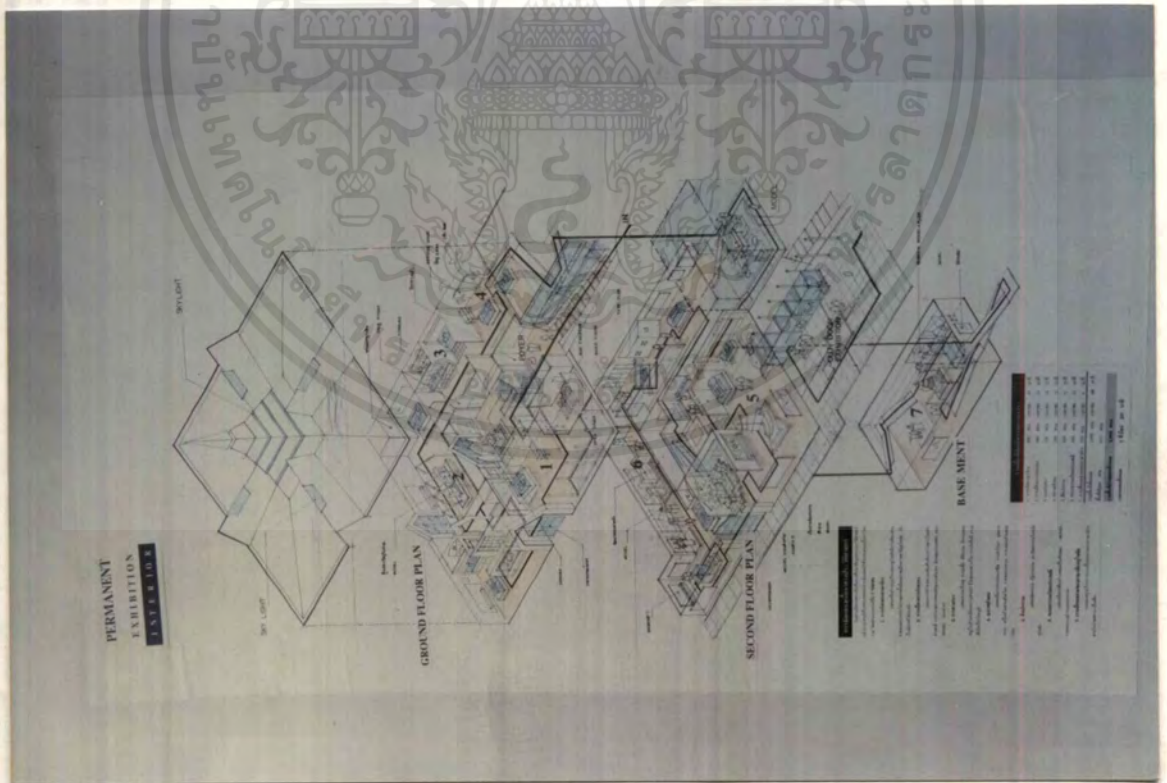
28. BUILDING SYSTEM
 (แสดงการวิเคราะห์ระบบเทคนิคที่เหมาะสมกับโครงการ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



29. CONCEPT DESIGN

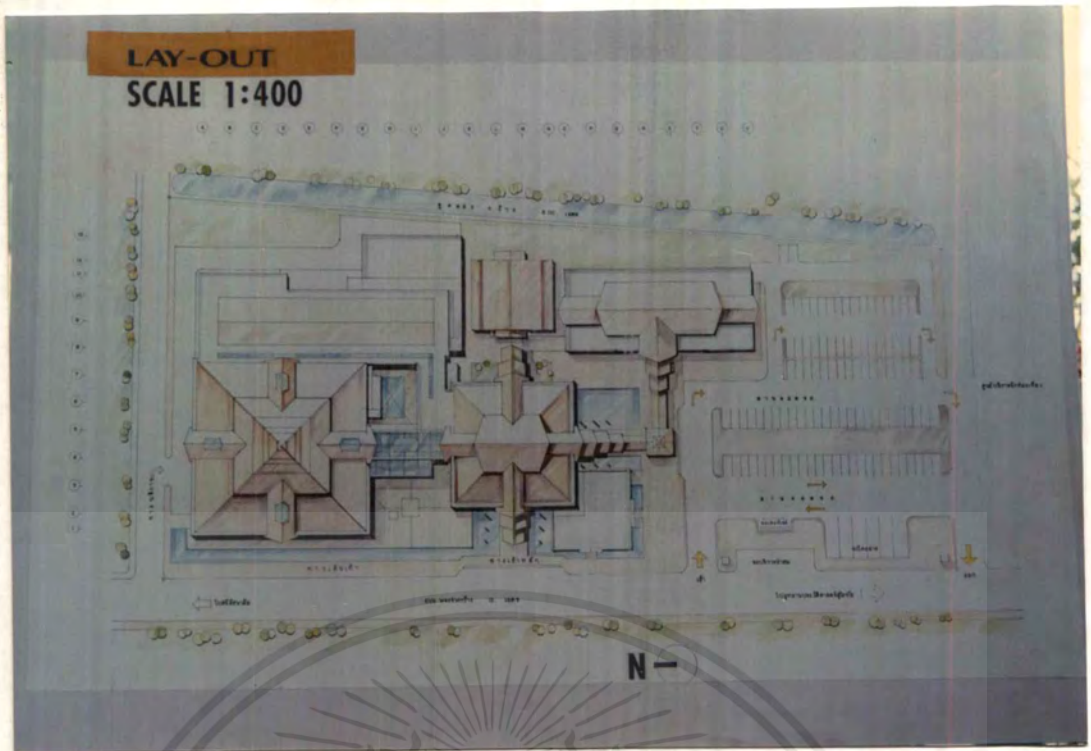
(แสดงแนวความคิดในการออกแบบ)



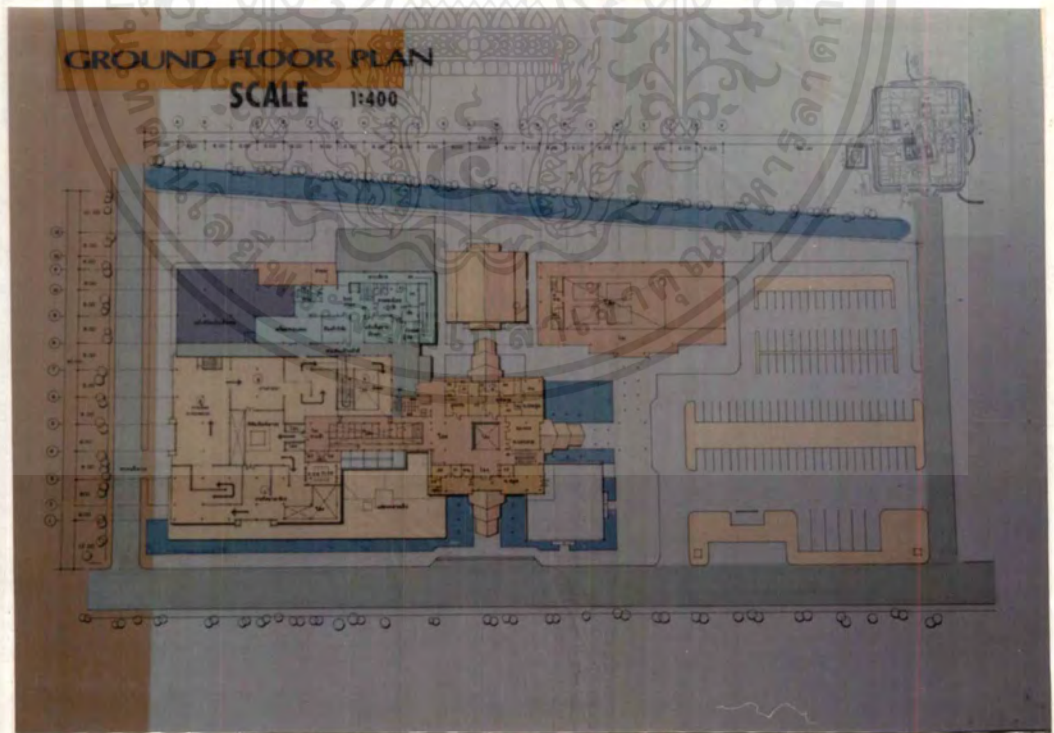
30. EXHIBITION HALL

(แสดงการจัดนิทรรศการ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

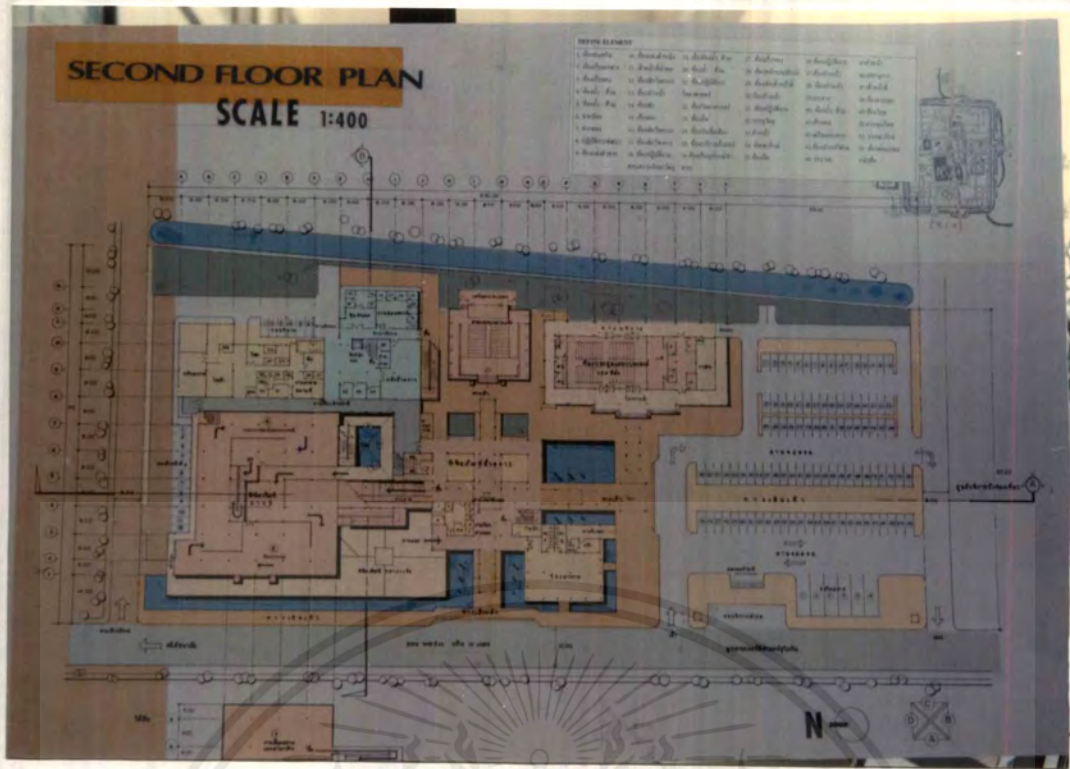


31. LAY - OUT
(แสดงผังบริเวณที่ตั้งโครงการ)

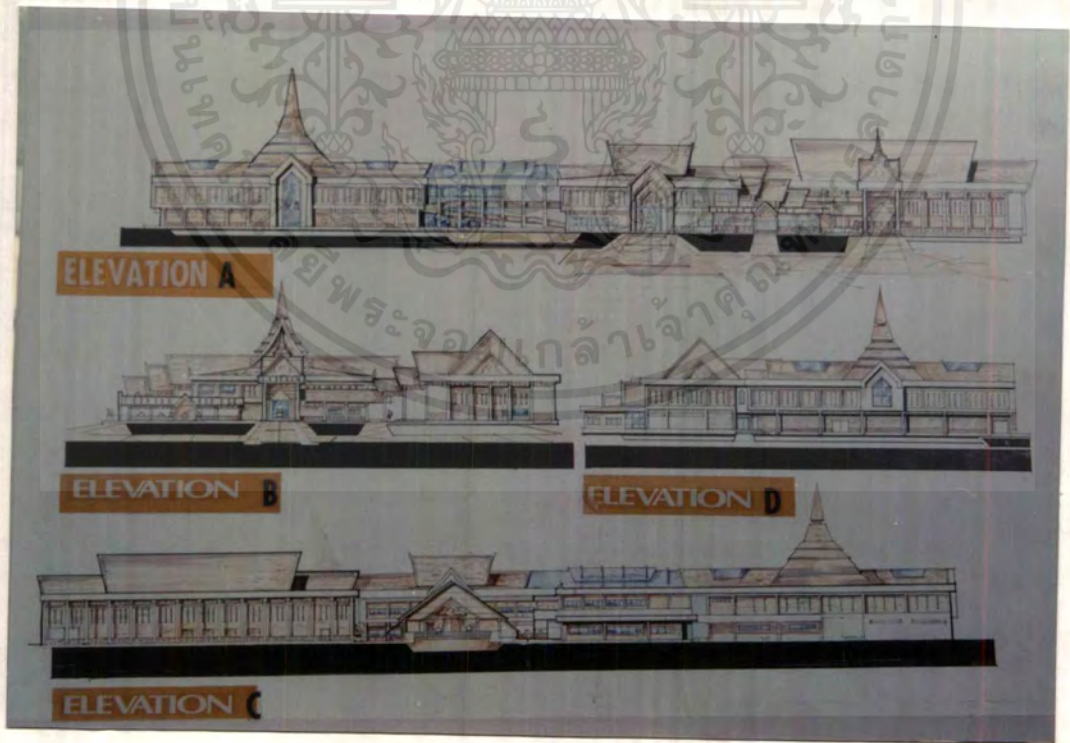


32. GROUND FLOOR PLAN
(แสดงผังพื้นที่ชั้นที่ 1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

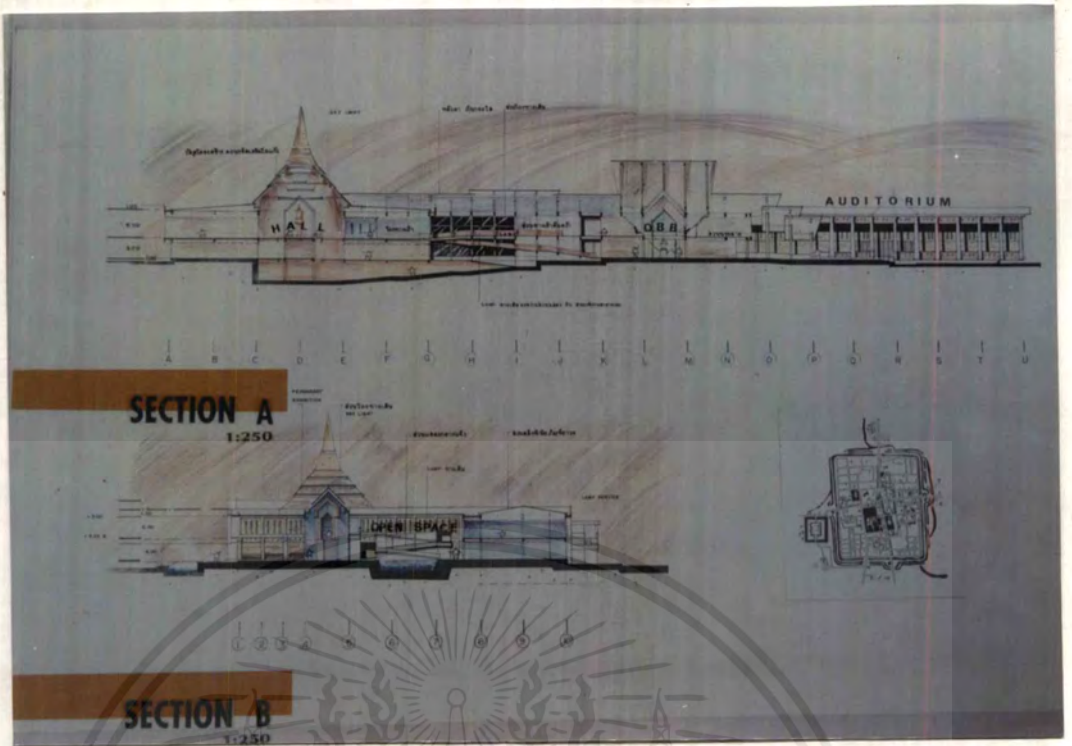


33. SECOND FLOOR PLAN
(แสดงผังพื้นที่ 2)



34. ELEVATION A, B, C, D
(แสดงรูปด้านอาคาร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



35. SECTION A,B
(แสดงรูปตัด)



36.PERSPECTIVE , INTERIOR

(แสดงทัศนียภาพภายนอก และภายใน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



37. PERSPECTIVE

(แสดงทัศนียภาพภายนอก)



38. INTERIOR

(แสดงทัศนียภาพภายใน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



39. MODEL

(หุ่นจำลอง)



40. MODEL

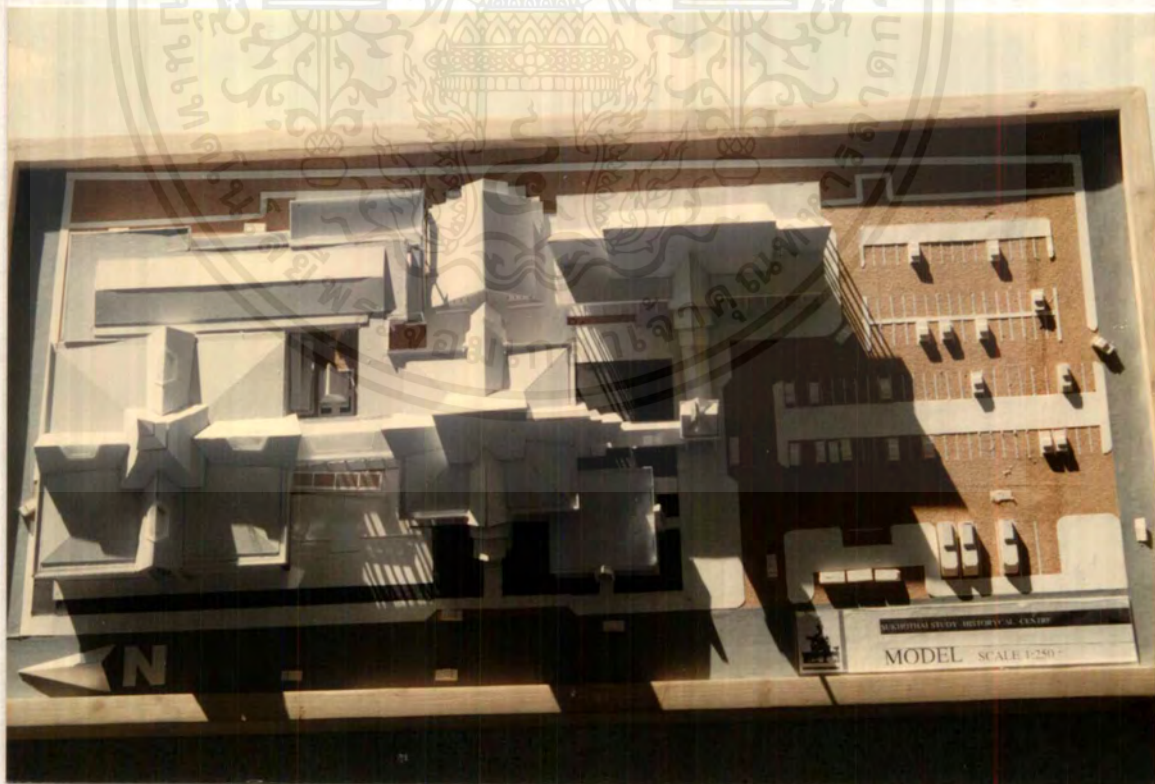
(หุ่นจำลอง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



41. MODEL

(หุ่นจำลอง)



42. MODEL

(หุ่นจำลอง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวិทยานิพนธ์

โครงการศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ เป็นโครงการทางด้านวิชาการ ทางด้านประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย เป็นสมัยที่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ และเป็นอาณาจักรแห่งแรกของชาวไทย ทางด้านการจัดแสดงในรูปแบบของนิทรรศการ การศึกษาทางด้านข้อมูลจึงต้องเป็นนักทางด้านวัตถุ หรือสิ่งที่ใช้แสดงนิทรรศการ เรื่องราวต่าง ๆ ที่ต้องการแสดงรวมทั้งสื่อในการแสดงด้วย เพื่อนำมาวิเคราะห์ทางเหตุผลที่ดีที่สุดในการที่จะทำให้โครงการนี้สมบูรณ์ที่สุด

1. ในโครงการนี้จะไม่มีการขยายตัวในอนาคตมากนัก เพราะเป็นโครงการที่สมบูรณ์ และองค์ประกอบหลัก คือ ส่วนแสดงนิทรรศการซึ่งมีความสมบูรณ์อยู่ในตัวอยู่แล้ว ถ้าจะมีก็มีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ซึ่งแล้วแต่หลักฐานที่ขุดค้นพบใหม่ ๆ
2. สภาพที่ตั้งโครงการ นับมีความสำคัญมากสำหรับในการจัดตั้งโครงการ จึงควรศึกษาและวิเคราะห์ เพื่อให้ได้สภาพที่ตั้งที่เหมาะสมที่สุด
3. ลักษณะอาคารไม่ควรทำลายสภาพแวดล้อมข้างเคียง แต่ควรดึงความเป็นเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมในท้องถิ่นนั้นด้วย
4. การออกแบบต้องคำนึงถึง ชนิดและขนาดของวัตถุอุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดง ตลอดจนระบบต่าง ๆ
5. ผู้ใช้อาคาร ซึ่งแบ่งออกเป็นหลายประเภท ซึ่งต้องคำนึงถึง เพราะมีผลต่อการออกแบบอาคารเป็นอย่างยิ่ง
6. โครงการที่เป็นลักษณะอาคารเดี่ยว จึงมีการรวมตัวกัน เพื่อในการสัญจรและความต่อเนื่องที่ดี
7. การออกแบบโครงการนี้ เป็นโครงการที่ตอบสนองแก่สาธารณะโดยตรง เน้นการให้ความรู้มากกว่ารายได้ ดังนั้นการออกแบบต้องตอบสนองความต้องการ ประโยชน์ใช้สอยอย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

อาคารในแต่ละโครงการ ย่อมมีความแตกต่าง ซึ่งในการศึกษาและดำเนินการวิทยานิพนธ์โครงการนี้ ผู้นิพนธ์มีข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการศึกษาข้อมูล

- ในการศึกษาข้อมูล ในด้านต่าง ๆ เฉพาะข้อมูลข้างต้นต้องการเวลาศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่จำเป็นจะต้องติดต่อกับองค์กร หรือหน่วยงานต่าง ๆ เพราะต้องผ่านกระบวนการหลายขั้นตอน

- ในการศึกษาข้อมูล ต้องทำการรวบรวมข้อมูลตามไปด้วย มิฉะนั้นอาจจะเกิดความสับสนและควรบันทึกสถานที่ที่เราไปศึกษาข้อมูลนั้น

- ควรแบ่งเวลาการศึกษาข้อมูลให้ดี อย่าศึกษาข้อมูลจนไม่มีเวลาทำขั้นตอนต่อไป และจะต้องมั่นใจว่าเราได้ศึกษาข้อมูลดีแล้ว เพราะการศึกษาข้อมูลเป็นทวีคูณ อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ และการออกแบบต่อไป

2. ด้านการออกแบบโครงการ

- ในกระบวนการออกแบบ จะต้องมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ กายภาพ และการท่องเที่ยว ซึ่งจะต้องศึกษา ตั้งหลักการในการออกแบบ รวมถึงพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ ที่สำคัญคือ ส่วนที่เป็นความสำคัญของโครงการนั้น

- การที่ทำการอะไรก็ตาม สิ่งที่เราได้ทำการออกแบบนั้น ต้องมีความตั้งใจ และมั่นใจว่างานที่ทำไปนั้น เป็นสิ่งที่เราได้รับความรู้จึงจะทำให้งานที่เราทำอยู่ มีความสำเร็จไปด้วยดี

- การออกแบบงานสถาปัตยกรรม จะต้องศึกษาถึง สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบโครงการ ทั้งความเป็นอยู่ ผู้คนในท้องถิ่น

- การศึกษาถึงด้านข้อมูลทางประวัติศาสตร์ จะช่วยให้เกิดแนวความคิดและจินตนาการ ในการสร้างภาพต่าง ๆ ให้กับผู้ชมได้เกิดความรู้สึกไปตามเหตุการณ์

- การศึกษาถึง ระบบเทคนิคและการจัดแสดง จะช่วยทำให้การออกแบบเป็นไปได้ง่าย และรู้เหตุผลว่าส่วนไหนใช้ระบบอะไรกับผลงานแสดงชิ้นนั้น

บรรณานุกรม

- ศิลปากร กรม. กองพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ, พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติในประเทศไทย
 กรุงเทพฯ : บริษัทอัมรินทร์ พรินติ้ง แอนด์ พลับบิชนิ่ง จำกัด (มหาชน), 2532
- ศิลปากร, กระทรวงศึกษาธิการ โครงการอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย แผนแม่บท
 ห้องสมุดกองโบราณคดี เลขทะเบียน 243202
พุทธศาสนากับสถาปัตยกรรมไทย
 คณะครุศาสตร์ อุดสาหกรรม ภาควิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอม
 เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- ธิดา สารระยา “เมืองสุโขทัยนี้ดี” พิมพ์ครั้งแรก กรุงเทพฯ : บริษัท ศรีบุญอุตสาหกรรมกราฟิพิมพ์,
 กันยายน 2530
- ศิลปากร, กรม. นำชมโบราณสถาน ณ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย. พิมพ์ครั้งแรก
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2531

